

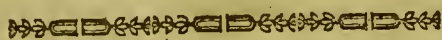
126

13373/B/1

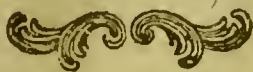
M A T E R I A
M E D I C A
E R E G N O V E G E T A B I L I,
S I S T E N S
S I M P L I C I A O F F I C I N A L I A,
P A R I T E R A T Q U E
C U L I N A R I A.

SECUNDUM SYSTEMA SEXUALE,
EX AUTOPSIA ET EXPERIENTIA,
FIDELITER DIGESSIT
PETRUS JONAS BERGIUS,

M. D. Hist. nat. & Pharm. Professor Stockh. R. Colleg.
Med. Assessor, Acad. & Societ. scient. Imper. Petropol.
Imp. N. Cur. R. Londin. Stockh. Upsal. Philadelph.
Haarlem. Nidros. Helvet. Zell. Roterod. Zeeland.
Berolin. Nat. Cur. & Lund: Membrum, ut & Monipel.
Corresp.

EDITIO SECUNDA CORRECTIOR.
T O M U S I I.

Cum privilegio S. R. Majest. Sueciæ, & Elect. Saxon.

STOCKHOLMIÆ, Typis PETRI HESSELBERG 1782.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY 101

LECTURE 1

THE PHENOMENON OF CONSCIOUSNESS

LECTURE 2

THE SELF

LECTURE 3

THE WILL

LECTURE 4

THE UNCONSCIOUS

LECTURE 5

THE MORAL LIFE

LECTURE 6

THE GOOD

LECTURE 7

LECTURE 8

LECTURE 9

LECTURE 10

CLASSIS XIII.

POLYANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

284. CAPPARIS spinosa. LINN. *Sp. pl.* 720.
Mat. med. 259.

Capparis spinosa fructu minore, folio subrotundo. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 229. t. 47.

Capparis. BLACKW. *Herb.* t. 427. DALECH. *Hist.* 255. DODON. *Pempt.* 734.

Culinis CAPPARIDIS Cortex, Flores
• conditi.

Locus. Europa australis. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Cortex radice convolutus; in frustis digitalibus, cinereus, subrugosus, annulis notatus transversalibus, parallelis, crassitie lineæ vel supra. *Flores* semierupti, calyce tetraphyllo & corolla tetrapetala conniventibus, ovati, magnitudine seminis Pisi, virides, nebulosi. *Stamina* & *Pistillum* inclusa.

PROPR. *corticis*: Odor nullus; *sapor* amarus, acerbiusculus. *Florum* conditor. odor fragrans, non ingratus; *sapor* odori congruens, acescens.

VIRTUS: *cort.* tonica.

USUS: *flor.* culinaris.

OBS. 1. *Infusum corticis* aquosum colore infusi Theæ, sapore amaro; vitriolo martis non demutatam. *Infusum florum* limpidum, odore & sapore florum, vitriolo martis fufcescit.

OBS. 2. Flores nondum erupti condiuntur sale & aceto. Quo teneriores leguntur, eo firmiores fiunt conditi, fapidioresque. In culinis incoquantur embammatibus.

285. *ACTÆA* racemosa. LINN. *Sp. pl.* 722.

Mat. med. 253.

Christophoriana americana procerior & longius spicata. DILLEN. *Eltham.* p. 79. t. 67. f. 78.

Christophorianæ facie herba spicata. PLUK. *Amalth.* 54. t. 383. f. 3.

Pharm. *ACTÆÆ* Radix.

Locus. Florida, Canada. *Perennis.* Facile perfert nostrum clima.

FORMA. rec. *Radix* majuscula, lata, ramosa: ramis brevibus adscendentibus, fusco-ferruginea, cincta annulis elevatis, remotis; inferiore parte instructa fibris plurimis descendibus, filiformibus, crassitie pennæ anserinæ, inferne ramosis. *Parenchyma radiceis* albidum, carnosum-firmum, post sectionem transversalem disco medullari; peripheria striis abruptis, radiantibus, anulum constitutis; *fibrarum* vero signo stellæ notatum: radiis 4, obovatis, obtusis.

PROPR. rec. *radic.* Odor fœtidiusculus; sapor amaricans. *Siccata* radix fortior, sapore & odore narcotico.

VIRTUS: subvenenata.

USUS.

OBS. Planta hæc apud nos officinalis non est, nec a propria experientia certi quidquam de illa statuere possum. Cl. COLDEN (*) docet, radicem in forma cataplasmati tumores scirrhosos solvere; additque, tincturam radice propinatam ægroto cuidam maximam induxisse ægriitudinem, cum sudoribus frigidis, sine tamen ulteriori malo. Radic. sic. gran. i, bis de die propinatum, initio emesin movisse, observavi.

286. CHELIDONIUM majus. LINN. *Sp. pl.* 723. *Mat. med.* 252. MILL. *Fig. t.* 92. *f. 2.* OEDER. *Icon. t.* 542. BLACKW. *Herb. t.* 92. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8. ZANNICH. *Venez. t.* 222. DODON. *Pempt.* 48.

Pharm. CHELIDONII MAJORIS

Radix, Herba.

Locus. Europa, locis subrunderatis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens, palmaris, fibrillosa, subramosa, superne bifida, extus rubicunda pelliculis nigricantibus, emortuis, laxè tecta; parenchymate subcarnoso, luteo; transversaliter secto lactescente, centro medullari orbiculato, circumdato disco corticali. *Caules* plures ex una radice, erecti, subtetragoni, scabridi, minutim pubescentes, inferne simplices, nudi, superne ramoso-dichotomi, foliosi. *Rami* divaricati, teretiusculi, subangulati, pubescentes. *Folia* pinnata, supra glabra, subtus villosa: foliolis suboppositis, petiolatis, ovatis, obtusis, venosis, lobatis: sinibus obtuso-rotundatis; lobis obtusis, ob-

(*) *Ad. Upsal. a.* 1743. *p.* 132.

tuse ferratis; terminali foliolo obovato, e pinnis confluentibus nato, apice trifido; radicalia longius petiolata; superiora sessilia, ramis opposita. *Petiolelli* basi sursum ala triangulari. *Petiolelli* ad axillas pubescentes, subtus convexi, supra concavi, basi axilla lanati. *Axillæ* nodosæ. *Flores* umbellati. *Umbella* pedunculata, simplex, nuda, quadrifida. *CAL. Per.* diphyllum, foliolis ovatis, obtusis, concavis, luteo-viridescentibus, submembranaceis, glabris, deciduis. *COR.* 4-petala, lutea; *petalis* sessilibus, obovatis, obtusis, patentibus erectissimis. *STAM.* lutea. *Filam.* plurima, longitudine corollæ, tetragona, superne sensim crassiora. *Anth.* ovatæ, obtusæ, fusco utrinque longitudinali didymæ. *PIST.* *Germe* lineare, longitudine fere staminum, glabrum, tetragono-compressum: lateribus oppositis duplicatioribus. *Stylus* brevissimus. *Stigma* obtusum, emarginatum.

PROPR. rec. radic. Odor graviusculus; sapor amarus, acris; *masticata* salivam croceam tingit; *herbæ* odor subgraviusculus, sapor leniter amaricans, acris. Tota planta, utpotè rami, caules, petioli & foliorum nervi, lactescens; *lacte* croceo, quod, cuti s. papyro illinitum, maculas croceas facit, aqua facile eluendas, vasculo exceptum hoc lac, siccescit, & abit in massam penitus fusco-nigricantem intensius amaram. *Sicc.* planta magis amaraminus acris, ingrata, faucibus inhæret.

VIRTUS: herb. rec. acris, purgans; *sicc.* diuretica.

USUS. Hydrops, Cachexia, Herpes.

OBS. *Infusum* aquos. *herbæ* sicci. rubrum, odore subnauseoso, sapore amaricante, acriusculo; vitriolo martis fuscescit. *Infusum radicis* sicci. luteum, odore debili, sapore amaricante: vitriolo martis leviter fuscescit.

287. PAPAVER somniferum. LINN. *Sp. pl.* 726. *Mat. med.* 250.

a). Papaver hortense semine nigro: BAUH. *Pin.* 207.

Papaver nigrum sativum. DOD. *Pempt.* 442. BLACKW. *Herb. t.* 482.

β). Papaver hortense semine albo. BAUH. *Pin.* 270.

Papaver sativum alb. DOD. *Pempt.* 442.

Pharm. PAPAVERIS NIGRI Herba, Capita, Semina.

———— ALBI Semina.

OPIUM crudum.

Locus. Europa australis, Oriens, in agris. *Annum.*

FORMA. rec. *Radix* alba, fusiformis, ramosa, descendens. *Caulis* subbipedalis, erectus, teres, minutim angulatus, glaber, rore glauco obductus, ramosus. *Rami* alterni, erecti, teretes, vix angulati. *Folia* alterna, sessilia, amplexicauliã, spithamæa, ovato-oblonga, obtusa, margine incisa s. grosse crenata, utrinque glabra, supra viridescencia, subtus glauca, venosa, venulis reticulata. *Pedunc.* terminales

in ramis, subsolitarii, elongati, erecti, hispidi, ceterum nudi, uniflori. *CAL. Perianth.* diphyllum: foliolis oppositis, ovatis, bifidis, concavis, glabris, caducis. *COR.* 4-petala, sæpius plena, *petalis* obovatis, latis, apice rotundatis, venosis, colore variantibus, sæpius incarnatis, patentibus, subsessilibus, basi macula violacea, nitida. *STAM. Fil.* plurima, filiformia, longitudine fere pistilli. *Anth.* oblongæ. *PIST. Germen* magnum, globosum, viridescens, glabrum. *Stylus* nullus. *Stigma* maximum, latitudine germinis, peltatum, explanatum, planum, cartilagineum, tenue, margine undique inciso-10-fido: laciniis ovato-rotundatis, superne ferratis, supra notatum radiis linearibus elevatis, adnatis, villosis, singulis laciniis stigmatis respondentibus singulis. *Capsula* (f. *caput*) globosa, magnitudine fere Pruni fructus, glabra, rore glauco-cærulescente tincta, coronata stigmate persistente, subdecemlocularis, apice sub stigmate decemfariam hians: laciniis totidem ovato-obtusis, subrevolutis; dissepimentis utrinque planis, dorso incrassatis, undique rugosis, ad centrum capsulæ non attingentibus. *Semina* millena, parviuscula, fusca, subrotundo-reniformia, punctis excavatis undique rugosa. *Albi* semina conformia, colore albo. *Opium* crudum: *gummi-resina* in fructis majoribus, ponderosa, æqualis, pura, extus rufo-fusca, subsplendens, fractura intus viridescens, vel nigricans, pro gradu sic-

citatis , opaca , plastica , digitis subadhærens.

PROPR. rec. herbæ : Odor debilius narcoticus , opio congruens. *Folia* odore sunt debiliore ; rami fortiore ; pedunculorum vero apices & capsulæ juniores adhuc validiore. *Sapor* herbaceus. Pedunculorum apices & capsulæ juniores , dum sauciantur , e corticali parte lac stillant album , cremori lactis simillimum ; caulibus tenerior , rami & costæ atque nervi foliorum lac fundunt dilutius. Capita ætate provectoria parum lactescunt , matura autem nihil. Hoc lac (ex nostro Papavere nigro) , collectum & vasculis immissum , validius spirat Opium , dum recens ; in aëre siccatum abit in gummi-resinam rubicundam , subpellucidam , quæ , inter digitos tractata , plastica deprehenditur , digitis subadhæret , odore Opii remissiore ; in candelæ flamma accensa flagrat : flamma vivida , lucida , fuliginosa , odore non narcotico , relicto carbone atro , subsplendente. *Opii orientalis odor* validus Papaveris ; *sapor* nauseosus , amaricans , acris , calidiusculus. In ignis flamma accensum opium flagrat : flamma vivida , odore minime narcotico. Solvitur digestionem , vel etiam via frigida , si agitur , in aqua , aceto , succo citri , vino , atque spiritu vini , sed semper multum non soluti remanet in fundo vasis ; *Tinctura* fit lutea vel brunnea , pro diverso pondere Opii adhibiti , narcotica , viribus cum opio conveniens. Aqua calida emolliri potest opium crudum , & cum illa in pulpæ tenuioris

formam redigi ; sic subsequente expressione a fordibus immixtis facile purgatur ; quo facto denuo in consistentiam pristinam evaporatione redigi potest, atque tunc *Extractum thebaicum* dicitur. Opii crudi drachmæ 12 continent partis gummosæ drachm. 5, & resinosæ unc. $\frac{7}{2}$, atque magmatis, neque in aqua nec in Spiritu vini solubilis, drachm. 3 (a).

VIRTUS: herbæ & capit. anodyna ; opii anodyna (parca dosi), soporifera (majori dosi), antispasmodica, sistens, diaphoretica ; nimia dosi narcotica, virosa, letalis.

USUS Opii: Agrypnia, Irritabilitas, Hysteria, Spasmus, Dolor, Profluvium, Tussis catarrhalis, Abortus.

OBS. 1. *Infus.* aquos. feminum Papav. nigr. subemulsi-
vum ; cum alcohole vini spiffescit ; a vitr. martis nil demutatur. Infusum capit. Papav. rubrum, odore fatuo ; sapore debili, subfatuo ; vitr. martis subobscurum fit. *Extract.* Papaveris, ad placitum cl. THOM. ARNOT (b) paratum, valde activum est. Scilicet rescecanda capita adulta, nondum vero matura, una cum summitatibus pedunculorum lactescensium, & in vase reponenda ad siccandum. Tum contundantur & coquantur in aqua pura per 4 horas ; colatura, expressione facta, subsida per diem unum alterumve, & cum albumine ovi clarificetur ; tandem vaporet in consistentiam melliginis. Deprehendit ARNOT, hoc extractum, dupla dosi datum opio respondere, sed mitius agere, nec stuporem, delirium ; nauseamque excitare. Ex capit. libr. 6 obtinuit

(a) Cfr. ALSTON in *Medical Essays abridg.* vol. 1. p. 141

(b) *Medic. Essays*, vol. 5. art. 11. Cfr. *Med. Ess. abridge*
p. 159.

Extr. libr. 1. Cl. GUETTARD (a) extracti solidi unc. 4 $\frac{1}{2}$ paravit ex capit. papav. libr. 3, quod tam validum fuit, ut grana 2, propinata, 6 horarum somnum induxerint; sed granum 1 vix soporiferum fuit.

OBS. 2. Opium indiscriminatum ex utraque Papaveris somniferi varietate, alba nimirum & nigra, desumitur. Turcis, Arabibus, Persis & Indis maxime familiare pharmacum, usui diætetico præcipue dicatum. Hinc integri vastique agri Papavere conferuntur, cujus capita immatura, sauciata, lac stillant, quod, posteaquam siccatum est, *Opium* audit. Præstantissimum est opium album, *Maslac* dictum, albido-lutescens, purissimum, natum ex succo, e capitibus papaveris incisis profluente, & in aëre, super ipsa capita, siccato, estque id carissimum, & ab ipsis magnatibus in patria expetitur, unde raro ad nos fertur. Ex singulo capite papaverino vix ultra pauca grana Opii haberi possunt. *Thebaicum* opium, nobis officinale, vulgatissimum in Oriente est, plebis usui imprimis inserviens. Paratur id sola contusione & expressione capitum Papaveris, subsequente inspissatione spontanea in aëre libero. *Meconium* vero, quod ad nos nunquam venit, paratur vel e foliis Papaveris, vel e capitibus, a collectione opii albi superstitibus, infusione in aqua calida, vel etiam ebullitione abrupta, subsequente percolatione & inspissatione. Optimas notas, quibus Opium officinale melioris speciei in Oriente distinguitur, affert DU MONT (b); sc. quod erit colore obscure fusco, sapore amaro, odore tetro, valde inflammabile & combustibile; quando frustum frangitur, debet intus splendere, fere tanquam pix nautica, & post solutionem debet dare tincturam brunneam. Atque ad hæc notas Turcæ, tum mercatores Europæi, in selectu faciendo se conformant.

OBS. 3. Opium, *Externe* cuti applicatum, agit sti-

(a) *Mémoire des sciences & arts*, p. 113. Cfr. ARNOT, l. cit.

(b) *L. c. tom. 4. p. 52.*

mulando & infimul fopiendo. Si diutius fupra cutem manet, rubedinem vel veficulas excitat, ubi nimirum cutis tenera eft opiumque recens. Dolorem fedat, fi loco dolenti imponitur, fed fomnum infimul inducit; quod nec prifci ævi medicis ignotum fuit, fi quidem DIOSCORIDES fuppositoria ex opio dormire feciffe obfervavit. Inflammatoriis in morbis, five deglutitum fuerit opium, feu extus applicitum, gangrænam excitare, affeverat cl. TISSOT (a). Opium, denudatis mufculis abdominalibus, inteflinis &c. fiphone injectum, apud Ranas fubito tollit omnem motum, & fere citius illas enecat quam vel decoellatio, ut obfervavit ROB. WHYTT, qui curiofa experientia in animalibus vivis cum opio inftituit (b). Ex quibus, collatis cum aliis ab ALSTON (c) factis, patet, folutionem opii, fi in anum, abdomen vulneratum, vel thoracem incifum injiciatur, vel etiam fi per os largiore dofi fumatur & deglutiatur, partes omnes, quas tangit, totumque corpus fenfatione motuque privare, & immediate in partes affectas agere, mufculorum denique vim motricem infringere fopiendo, h. e. irritabilitatem & fenfibilitatem tollendo. Ex inftillata Opii folutione ventriculo Ranzæ nulla obfervabatur mutatio in confidentia & colore fanguinis rubri & feri; fed velocitas motus fanguinis per vafa ita diminuebatur, ut duplo tardius fanguis circularetur. Post horæ dimidium fenfim increfcebat motus fanguinis. Opium, interne fumtum, in plerifque agit uti fpirituofa; etenim nervos confopit, illofque ad irritationem infenfuales reddit, fenfum fic doloris tollit, & animum exhilarat; præterea evacuationes reftingit, diaphorefim fublevat, ficcitatem oris inducit, ftuporem excitat, facit dormire cum rubore faciei, fubfequente lassitudine, gravitate capitis, & ficcitate faucium; fed pulfum retardat & plenior

(a) *Epift. ad HALLERUM de variolis*, in cl. SANDIFORT *Thefauro Differt. vol. 2. p. 5.*

(b) *Effays and obferv. phys. and litter. v. 2. p. 280 - 316.*

(c) *Med. Effays abridg. v. 1. p. 148.*

facit , quamdiu ejus actio durat ; relinquitur autem pulsus debilis , cum tristitia , post agentem causam opii. *Dosis* opii apud nos est a quadrante grani ad dimidium , vel ad summum gran. 1 , urgentibus sic symptomatibus. Ceterum apud assuetos dosis in altum ascendere potest ; sic multi Turcæ , Persæ &c. interdum sumunt opium ad drachm. 1 , immo ad unc. 1 , idque nycthemeri spatio. Apud illos , qui opio ita assueti sunt , agit opium alio fere modo ac apud nos ; etenim non facit illos obdormire , nisi in majori dosi manducetur , sed inducit stuporem cum gravitate capitis , & semivigiles illos reddit. Prout dosis major minorve fuerit , illos exhilarat , inebriat , animosos facit in bello , agiles in currendo , aptos labori sustinendo , intrepidus in adversis , jocosos , subdeliros , subfuribundos. *Incommoda* ex abusu opii sunt ; appetitus deperditus , corporis emaciatio , languor , melancholia (in qua unicum solatium est opium) , stupor , somnolentia , taciturnitas , memoriæ abolitio , facultates intellectus labantes , senium præcox , mors præmatura. Hydropem non generat opii abusus , prout communiter accidit ex abusu spirituosorum.

OBS. 4. Usus Opii apud anteriores medicos frequentissimus fuit , nostro vero tempore multum decrevit. Sic nunc raro damus opium in febre variolarum secundaria , nec in ulla specie febris , nisi summa cum circumspectione. In febribus criticis identidem turbat crisin , & in biliosis putridisque febribus , evacuationibus artificialibus obicem ponit , & congestionem ad caput promovet. In omni inflammatione opium nocet , & podagricus dolor mitigatur quidem per nonnullas horas , sed repetitæ doses opii non nisi cum damno ægri plerumque propinantur. Fuere qui maniam opio curare tentarunt siquidem largas opii doses communiter ferunt maniaci ; sed eventu ut plurimum sinistro , & nullam curam perfectam in eo casu ex opii usu provenisse novi. In spasms vero & doloribus absque febre , in hysteria & irritabilitate generis nervosi , in colica nephritica , in abortu immi-

nente, in diarrhœis, aliisque evacuationibus profluentibus, sæpe mira præstat opium. At in dysenteria cum restrictione dandum; mitigat quidem symptomata, sed absque stabilitate, & effectum evacuantium valde retardat. Certe pleræque dysenteriarum, minori cum discrimine, remediis antimonialibus sine opio curantur. Ceterum tusses catarrhales recentes opio, in prima quasi herba, interceptantur. Immo tusses etiam protractæ opio levantur, & ut bene monuit cl. S. TH. DE MEZA (a), tussis illa titillatoria, hora somni vesperi rediens, phthisi obnoxiiis imprimis familiaris, opio eleganter sopitur, & eruptio phthiseos inde præcavetur, modo usus continueatur per 2 vel 3 septimanas, & vena secetur, quando pectoris dolor molestus urget.

OBS. 5. Larvis insectorum devastatur sæpe Papaver, quod, quoniam planta permultum narcotica est, a priori haud statueres; capita vero nunquam ab iis erosa observavi.

OBS. 6. *Semina* Papaveris minime narcotica sunt, idque exinde concludas, quod lac narcoticum nonnisi e corticali parte capsulæ stillat. Cruda eduntur innoxie a gallinis, & a Polonis, Italis, aliisque gentibus ad cibum adhibentur. Sunt qui, errore populari decepti, hæc semina, uti anodyna, emulsionibus immiscent, sed absque effectu. Sem. Pap. alb. libra 1 expressione dat olei unc. 4. Hoc oleum mite est, & in frigore non cogitur, quare facile rancescit.

OBS. 7. De Papavere scripsit M. FR. LOCHNERUS (b), sed philologice. De *Opio* bene scripserunt plures, inter quos eminent. cl. G. YOUNG (c) & B. L. TRALLES (d). Inter compilatores primas tenet M. TILINGIUS

(a) *Societ. med. Havn. collect. tom. 2. p. 309. seq.*

(b) *Mecopopaignion s. Papaver ex omni antiquitate erutum.* Norimb. 1719.

(c) G. YOUNG *Treatise on Opium.* Lond. 1753.

(d) B. L. TRALLES *Usus Opii salubris & noxius.* Vratiss. 1757 - 1762, vol. 2.

(a), qui librum crassum corrasit de Opio, sola compilatione innixum. Quæ ipse adjicit, plerumque falsa sunt. Dicit e. gr. folia Sennæ per se vix purgare, nisi exacuta fuerint aliis purgantibus.

288. PAPAVER Rhœas. LINN. *Sp. pl.* 726.

Mat. med. 252. KNIPH. *Botan. orig.*

cent. 5. LUDW. *Ætÿp.* p. 8. t. 27.

Coquelicot. BULLIARD *Flor. paris.* t. 5.

Papaver rubrum. BLACKW. *Herb.* t. 2.

Papaver erraticum. DOD. *Pempt.* 444.

Ph. PAPAVERIS RHOEADIS Flores.

Locus. Europa, in agris. *Annum.*

FORMA. rec. Flores longius pedunculati.

CAL. Perianth. diphyllum: foliolis æqualibus, ovatis, obtusis, concavis, conniventibus, extus adspersis tuberculis setiferis, scabro-hispidis, corollam nondum eruptam includentibus, sub eruptione corollæ deciduis. *COR.* phœnicea, pulcherrima, sæpius plena. *Petala* semiorbiculata, obtuso-rotundata, sessilia, basi venosa, erecto-potentia. *STAM.* purpurascens. *Filam.* plurima, subulata, corollia longe breviora, erecta. *Anth.* lineares, truncatæ, utrinque planæ, purpureæ, sulco longitudinali luteo. *PIST.* *Germe*n ovato-globosum, glabrum, longitudine staminum, glaucum. *Stylus* nullus. *Stigma* hemisphæricum, sessile, latitudine germinis, undique striatum: striis radiantibus, elevatis, purpureis, minutim pubescentibus.

(a) *Anchora salutis sacra s. de Laudano opiato, &c.* Francof. 1671.

PROPR. rec. Odor satis fortis, papaverinus; *sapor* debilis, vix ullus; *masticata* petala tenera, lubrica, mucilaginoso: saliva violacea. *Siccati* flores purpurascens, inodori fere.

VIRTUS rec. narcotica; *sicc.* anodyna.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* flor. *rec.* aquosum rubro-purpureum, odore papaverino, sapore debiliore, papaverino, subamaricante; cum spiritu vitrioli pulchre sanguineum fit; cum vitriolo martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 10, instillatæ aquæ puræ uncia $\frac{1}{2}$, addito vitriolo martis, colorem cæruleum stiterunt. Sub infusione petala prorsus fere decolorantur. *Infusum* florum, cum ebullitione paratum, rubro-purpureum est, mucilaginosum; sed si solummodo tepide paratur, parum mucilaginosum evadit, & addito saccharo fit *Syrupus* pulcherri-
mus, leniter anodynus, ad tingendas mixturas idoneus.

OBS. 2. *Capita* immatura hujus speciei pariter lactescunt: lacte luteo, odore Opii.

289. CAMBOGIA Gutta. LINN. *Sp. pl.* 728.

Mat. med. 257.

Coddam-pulli. RHEED. *Malab.* 2. p. 41.

t. 24. BLACKW. *Herb.* t. 392.

Crossularia arborea gummifera, flore albo, intus tomentosa. BARRER. *Æquin* 56.

Caopia arbor. PIS. *Bras.* p. 62. t. 60.

MARGGR. *Brasil.* p. 96.

Pharm. GUTTA (Cambogiæ) Gummi.

Locus. India. Arbor.

FORMA. Gummi-resina in massa solida, duriuscula, homogœna, purissima, croceorubra, opaca, lævissima, nitida, fragilis: fracturis planis.

PROPR. *Odor* nullus. *Sapor* vix ullus. *Masticaturæ* primum friabile, dentibus dein adhæret, tum solvitur, sensationem siccitatis cujusdam faucibus imprimit, salivam tingit colore aureo-luteo. In candelæ flamma accenditur, flagrat flamma vivida, fremente, lucida, fulgurante, fuliginosa, odore fere ligni accensi. Sub deflagratione emollitur primum, subliquefcit, subdestillat in guttas, dein nigrescit, tumet & vertitur in carbonem nigrum, spongiosum, levissimum, intus nitidiusculum, friabilem, vix inquinantem. In vase ferreo super ignis flammam lente emollitur, non fumat, nec liquefcit, sed diutius super ignem retentum nigrescit, atque in massam mollem, subtenacem, nigram vertitur, quæ, volutata, vestigia in vase relinquit nigra, splendentia. Gummi Gutta, adpersum aqua simplici, mox colorem mutat in pulchre luteum, quod citius adhuc fit cum saliva. Solvitur trituratione vel conquassatione in aqua simplici: solutione lactescente, dilute lutea; in saliva humana: solutione lactescente, spissa instar cremoris lactis, albido-lutea, latera vitri inquinante; in spiritu vini: solutione aureo-lutea; hæ solutiones quiete sponte præcipitantur, sed solutio cum saliva parum. Si oleum Tartari p. d. his solutionibus additur, subito rubescunt, & quiete multum præcipitantur: sedimento ex spirituosa solutione rubro, liquido supernatante limpido; ex solutione aquosa lutescenti-subru-

bicundo, liquido supernante limpidiusculo. In oleum Tartari p. d. frigide immixtum gummi Gutta, emollitur, subtenax fit, solvitur: solutione sanguinea, in subluteum incidente, in quiete vix se præcipitante; si plus gummi, quam solvi potest, additum fuerit, tingitur colore fusco-sanguineo, exacte ut sanguis grumosus. In oleis expressis nullam subit mutationem hoc gummi; sed tritum cum oleis stillatiis, e. gr. oleo Terebinthinæ, & in balneo digestum, oleum tingit rubicundo colore, etiamsi penitus solutum non fuit.

VIRTUS: purgans, hydragoga, (dosi gr. 2-5-8), subemetica.

USUS. Hydrops, Tænia.

OBS. 1. Gummi Gutta sub specie succi luteo-lactescens effluit ex fauciatâ arbore, cum e cortice intermedio radicis seu trunci, tum e ramulis decerptis. Hunc succum sponte inspissari faciunt incolæ, & deinde subigunt in massas parvas, subrotundas vel cylindricas, qua forma postmodum ad nos affertur.

OBS. 2. G. Gutta; in herpete externe applicitum, commendat cl. BARRERE. Interne frequenter propinamus hoc gummi, ut validum purgans hydragogum in hydrope. Ad Tæniam pellendam conducit etiam G. Gutta, radice Filicis maritatum.

OBS. 3. Inquirendum reor, annon Cambogia americana alia sit species; siquidem flores intus tomentosi & fructus magnitudine Cerasi sunt, dum orientalis fructus magnitudine pomi est.

290. NYMPHÆA alba. LINN. *Sp. pl.* 729:
Mat. med. 258. OEDER. *Icon.* t. 602.
 BLACKW. *Herb.* t. 498 & 499. f. 2.

CAMER. *Epit.* 634. LOB. *Hist.* 324.

DOD. *Pempt.* 375.

Pharm. *NYMPHÆÆ ALBÆ* Radix,
Flores.

Locus. Europa, Virginia, sub aqua dulci.
Perennis.

FORMA. rec. Radix magna, longa, crassitie brachii vel ultra, diametro 2 pollicum, cylindrica, extus fusca, tomentosa, undique adspersa mammillis convexis, viridescens, glabris, singulis instructis fibris teretibus, crassitie pennæ anserinæ; parenchymate sub-carnoso, albido-lutescente; post sectionem transversalem centro medullari amplo undulato, serie punctorum annulari in ambitu centri; peripheria parenchymatis undique obfessa glandulis subdiaphanis, magnitudine fabæ seminis, spongiosis, h. e. undique pertusis poris approximatis. *Flores* pedunculati, speciosi: *pedunculis* longissimis, 2 vel 3 cubitorum longitudine varia, pro diversa profunditate aquæ; teretibus, glabris, nudis, erectis, unifloris. *CAL. Perianth.* 4-phyllum: foliis lanceolatis, obtusis, glabris, extus viridibus, intus albis, striis parallelis, erecto-patentibus. *COR.* nivea, longitudine calycis, polypetala. *Petala* ultra 12, lanceolata, obtusa, sessilia, 5-striata, erecto-patentia, geminis lateri undique infidentia. *STAM. Fil.* numerosa, erecta, supera, serie triplici disposita, corolla duplo breviora; quorum exte-

reriora lata, lanceolata, albida; interiora autem paulo angustiora, lutea, breviora. *Anth.* lineares, erectæ, sulco longitudinali. *PIST.* *Ger-men* intra receptaculum. *Stylus* nullus. *Stigma* maximum, staminibus duplo brevius, peltatum, sessile, concavum, multipartitum: laciniis parallelis, carnosis, subtus planis, supra convexis, apice luteis, glabris, lævibus, inflexis; *tuberculum* ovale, glabrum, in centro cavi stigmatis.

PROPR. rec. radic. Odor nullus; sapor stypticus; *masticata* radix sicciuscula. Radix recens, cultro ferreo concisa, ferrum solvit, & obducitur tandem culter pulvere nigro-cærulescente, inquinante. *Florum*: odor vix ullus; sapor nullus; *masticati* subglutinosi.

VIRTUS: adstringens; *rec.* leviter rube-faciens.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. *radicis* rec. aqueum, sublutescens, odore debili, paludoso, sapore amaricante, leniter styptico; vitr. martis subito cæruleo-nigrescit; hujus infusi guttæ 20, instillatæ aquæ puræ uncie $\frac{1}{2}$; addito vitr. mart. colorem violaceo-viridescentem exhibuerunt; guttæ vero 40 cæruleo-violaceum. *Infus. florum* rec. lutescens, limpidum, odore radicis, sapore longe debiliore; vitr. martis derepente nigrescit; hujus infusi guttæ 10, cum aquæ unc. $\frac{1}{2}$ dilutæ, addito vitr. martis, colorem cæruleo-nigrum stiterunt. Alcohol vini, infuso instillatum, nihil mucilaginosi separavit.

OBS. 2. Radix Nymphææ lutæ in officinis promiscue sumi solet cum albæ radice; sed prior radix recens cultrum non afficit ut posterior, nisi perquam leviter;

valde tamen styptica est, adeo ut infusi radicis luteæ sicc. guttæ 8, aquæ unciæ $\frac{1}{2}$ instillatæ, una cum vitr. martis, colorem violaceum fecerint.

291. BIXA Orellana. LINN. *Sp. pl.* 730 *Mat. med.* 266.

Urucu. PIS. *Bras.* 65. MARGGR. *Bras.* 62.

SLOAN. *Jam.* 2. p. 52. t. 282. f. 2.

Orleana s. Orellana folliculis lappaceis.

FLUK. *Almag.* p. 272. t. 209. f. 4.

COMMEL. *Hort.* 2. p. 65. t. 33.

Pigmentaria. RUMPH. *Amb.* 2. p. 79. t. 29.

Oviedi Bixa. CLUS. *Exot.* 74. t. 74.

Le Rocu. MERIAN. *Surin.* p. 44. t. 44.

SONNERAT. *Voy. à la Nouv. Guinée;*
p. 29. t. 28.

Achiod. HERNAND: *Mex.* p. 74.

Arnotta. BANCRO. *Guian.* p. 27. *

Pharm. ORLEANA terra.

Locus. Brasilia, Mexico. *Arbor.*

FORMA. Massa coccinea in frustis majoribus, solida, æqualis, pura, fragiliuscula, subinquinans.

PROPR. Odor ingratus, etiam recenter paratæ Orleanæ, cum tota arbor ingratum spargat odorem; ea vero, quæ apud nos venditur, sæpe Tabacum redolet, forte a præparatione. Sapor debilis, obscure salus; *masticata* in ore solubilis, salivam coccineo colore ringens.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

OBS. 1. Orleana terra in America ab incolis paratur ex seminibus Bixæ maturis, in aqua calida maceratis, tum colatis, & tinctura quieti reddita, ut fæculæ subsistant, quæ servandæ. Terra hæc Orleana, cum aqua pura vel saliva trita, solvitur: solutione coccinea. Digestione in aqua tepida non penitus solvitur; tincturam tamen dat phœniceam, subsalsam, vitriolo martis prorsus nil demutatam. Mulierculis *fuci* loco infervit, unde *Bezetta rubra*. In lixivio cocta, sericum, lanas & lintea colore rubro-aurantio tingit; sed colorem persistentem non dat; nisi serico. Pars colorans residet in resinoso, quare alcali ope solvenda, ut tinctoria evadat; si enim acidis solvitur, nimis lutescit. Apportatur hæc terra in frustis, pondere librar. 2 vel 3, foliis obtectis. Præstantissima ea est, quæ pulchro colore carneo-rubro est, absque venis nigris.

OBS. 2. In America cibo, loco Croci, semina arboris admiscent incolæ. Colitur hæc arbor imprimis a barbaris Americæ, ob fucum Americanum, quem parant maceratione seminum recentium in succo Limonum, addito gummi ex arbore *Mauna*, quo totum corpus rubro-kermesinum pingunt; EDV. BANCROFT.

292. *TILIA* europæa. LINN. *Sp. pl.* 733.

Mat. med. 262. OEDER. *Icon. t.* 553.

KNIPH. *Bot. orig. cent* 20.

Tilia. BLACKW. *Herb. t.* 469. DOD. *Pempt.*

826. MERIAN. *Eruc. ort. p.* 32. *t.* 76.

Tilia femina. DALECH. *Hist.* 89.

Tilia fœmina folio minore. DUHAM. *Arbr.*

2. *p.* 334. *t.* 95.

Pharm. *TILIAE* Cortex, Flores.

Locus. Europa. *Arbor.*

FORMA. *rec.* Cortex (ramulorum) tenuiusculus, cinereo-lutescens, fibris retifor-

mibus constans, interstitiis repletis fibris transversalibus, parallelis, subpulposis; extus vestitus epidermide fusco-cinerea. *Corymbi* florum simplices, axillares e foliis, prope gemmam futuri anni, longius pedunculati, patentes, solitarii, glabri, subsexflori. *Pedunculi* proprii versus basin cingulo notati, e punctis circiter tribus constante. *Bractea* linearis, solitaria, membranacea, albido-subviridescens, glabra, venulis reticulata, apice obtuso-rotundata, inferne attenuata, basi sæpe dimidiata, palmaris, longitudine corymbi, a medio inferne pedunculo adnata, superne libera. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, 5-partitum: laciniis albidis, ovato-lanceolatis, acutis, concavis, extus glabris, intus villosis, reflexo-patentibus. *COR. Petala* 5, oblongo-cuneiformia, obtusa, inferne in ungues lineares breves attenuata, calyce paulo longiora, patentissima, concaviuscula, albida. *STAM. Fil.* plurima subulata, albida, corolla longiora, erecta. *Anth.* luteæ, cordatæ, erectæ. *PIST. Germen* superum, subrotundum, tomentosum. *Stylus* cylindricus, albus, staminibus paulo brevior. *Stigma* subcapitato-truncatum, rugosum.

PROPR. rec. Cortic. ficc. Odor debilissimus; sapor debilis, vix amaricans. *Florum Odor* suaveolens, præcipue tempore vespertino, in flores Naphæ incidens. *Sapor* debilis, subglutinosus; *masticati* flores recentes lubrici sentiuntur, mucilaginosi. *Petala*, peractæ

anthesi, rubescunt; decerpta etiam rubescunt inter siccandum. *Siccati* flores fere inodori, sapore pariter subglutinoso.

VIRTUS: flor. rec. subanodyna.

USUS.

OBS. Infusum aquosum cortic. sicc. aurantium, odore debili, ingrato, sapore odori congruente; vitr. martis fulcescit; *florum rec.* infusum suaveolens, sapore debiliter amaricante; cum vitriolo martis nigrescit. Infusum saturatissimum *florum recenter siccator.* mucilaginosum, spissum, adspectu tamen limpidum, diaphanum, citrinum, in fila ductile, odore *florum paulo debiliore*, sapore debilius amaricante, odori congruente; in ore detentum spissum, haud aliter ac oleum, sentitur; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, aquæ uncia $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem fuscoviridescentem stiterunt. Alcohol. vini, infuso additum, mucilaginem præcipitavit. *Aqua stillat. florum Tiliæ* ex ipsis floribus parari debet sepositis bracteis. Si ex floribus recentibus, integris & non contusis destilletur, justo calore, fragrans evadit & gratum excipiens in mixturis.

293. THEA bohea. LINN. *Sp. pl.* 734.

Mat. med. 264. *Amœn. acad.* v. 7.

p. 237. *t.* 4.

Frutex Theæ. LETTSOM. *Dissert.* p. 25.

t. 2. *f.* 2.-2.

Thea frutex Bontii. BLACKW. *Herb. t.* 532.

Tsia, Thea, Frutex folio Cerasi, flore Rosæ sylvestris, fructu unicocco, bicocco & ut plurimum tricocco. KÆMPF. *Amœn.* 605. * *t.* 606.

Evonymo affinis arbor orientalis nucifera, flore roseo. PLUK. *Alm.* 239. *t.* 88. *f.* 6.

Thee Sinensium five Tſia Japonenſibus.

BREYN. *Icon.* 27. t. 3.

Frutex Thee. CLYERS in BARTHOL. *Adi.*
med. vol. 4. p. 2. t. 2.

Thea. PETIT. *carm.* t. 2.

Culinis THEÆ BOHEÆ Folia.

Locus. China, Siam, Japonia. *Arbuſcula.*

FORMA. Folia ſubadulta, alterna, breviter petiolata, ovali-oblonga, obtuſa, pollicaria vel ultra, venoſa, margine ſerrata: ferraturis acutis, fuscis, adpreſſiuſculis; utrinque glabra, ſæpe ſubtus pubeſcentia: pilis raris, tenuibus.

PROPR. ſicc. *Odor* gratus. *Sapor* amaricans, acerbus, non ingratus tamen. Folia e China ad nos apportantur convoluta, ſicciffima, fuſca, rariffime integra, ſæpius extremitatibus diſtractis:

VIRTUS: diſtretica.

USUS: diæteticus ſanis pariter ac ægrotis.

OBS. 1. *Infuſ.* aquoſ. ſaturatum rubicundum, odore & ſapore Theæ, vitr. martis adjecto nigreſcit; hujus infuſi guttæ 10, aquæ puræ unciæ $\frac{1}{2}$ inſtillatæ, addito vitr. martis, colorem fuſco-virideſcentem effecerunt; guttæ vero 16 colorem opacum, nigricantem.

OBS. 2. *Extractum* Theæ ad nos fertur e China, in maſſa ſicca, ſolida, nigricante, ſplendente, perfragili, friabili, odore debiliſſimo, & ſapore Theæ, ſed inſimul ſtyptico; quod extractum, *maſticatum*, inter dentes friabile eſt, facile ſolvitur, ſaliva viridi. In aqua fervida cito ſolvitur: ſolutione viridi-brunnea, odore ſubnauſeoſo, ſapore Theæ rudi & ſtyptico, cum vitr. martis ſubito nigreſcente, cujus guttæ 6, cum aquæ

unc. $\frac{1}{2}$ diluatæ , addito vitr. martis , colorem fusco-viridescendentem stiterunt.

OBS. 3. Colitur hic frutex in China , & caute decerpuntur folia tenella , unde Thea melioris notæ paratur ; sed vilior Thea ex foliis adultioribus fit. Super taminam ferream torrentur deinde hæc folia ; tosta vero , dum adhuc fervent , inter manus convolvuntur , idque crebro , quoad crispa penitusque siccata reddantur. Ante tostionem communiter citissime infundunt hæcce folia aquæ fervidæ. Postquam ita siccata sunt , vasis probe obturatis immittuntur , & annuo spatio linquantur , non gustanda. Sic mitigatur , torrefactione & ætate , ea , quæ in Thea inest , virulentia , quam botanicus alias facile reformidaret.

OBS. 4. Thea Chinenfis paulo ante medium seculi 17. Europæis innotuit , nec finitum ante erat seculum , quam per totam Europam increbuerat. Nunc vulgatissimi usus ubique est. Nos , Chinenfium morem sequentes , Theæ infusum adhibemus ; Japonenses vero pulverem foliorum aquæ immiscent , unde fit quasi pulmentum tenuius , quod sorbillant. Credunt Japonenses , Theæ usum nocere colica vel ophthalmia laborantibus , prodesse vero calculosis ; Chinenfes rursus maximis encomiis Theam ubique prosequuntur. Qui apud nos Thea abutuntur , pallidi fiunt , tremuli , languido ventre , insomnes.

OBS. 5. Experimenta instituit cl. COAKLEY LETTSON (*) cum Thea viridi & bohea. Destillavit Theæ viridis libr. $\frac{1}{2}$ cum aqua simplici , & elicuit unc. 1 aquæ still. fragrantis. Residuum dedit unc. 5 & drachm. 5 extracti aquosi , leviter fragrantis , sapore valde amaro & styptico. Hanc aquam stillat. nervis Ranæ ischiaticis denudatis & cavitati abdominis applicuit , unde extremitates posteriores intra dimidium horæ prorsus paralyticæ & insensuales factæ , & post horam expiravit Rana. Id vero non

(*) *Diff. inaug. sistens observationes ad vires Theæ pertinentes.* Lugd. Batav. 1769.

accidebat ab extracto Theæ injecto. Unde concludit, fragrantiam Theæ deleterias possidere vires, sicque nocere, dum potus Theæ in largiori quantitate hauritur. Quoniam Thea viridis fragrantior est Thea bohea, eam magis nocivam arbitratur.

294. THEA viridis. LINN. *Sp. pl.* 735. HILL.
Exot. t. 22.

Thea sinensis. BLACKW. *Herb. t.* 352.

Culinis THEÆ VIRIDIS Folia.

Locus. China. *Arbustula.*

FORMA. *Folia* subadulta, alterna, breviter petiolata, ovato-lanceolata, apice attenuata, obtusiuscula, pollicaria, sæpe subbipollicaria, utrinque glabra, viridia, tenuiuscula, margine acute serrata: serraturis incurvatis, puncto fusco s. mucrone acuto adpressiusculo terminatis.

PROPR. *sicc.* Odor gratus; sapor grate acerbus, odori congruens. Folia pari modo contorta, ac in Thea bohea.

VIRTUS præcedentis.

USUS præcedentis.

OBS. *Infusum* aquosum saturatum rubro-luteum; odore fragrante, sapore intensius acerbiusculo; odori congruente; cum vitriolo martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, aquæ puræ uncie $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitriolo martis, colorem cæruleum, subviridescentem, exacte ut color ex Indigo; guttæ vero 20 nigrum, stiterunt.

295. CARYOPHYLLUS aromaticus. LINN.
Sp. pl. 735. *Mat. med.* 265. BLACKW.
Herb. t. 338.

Le Geroffler. SONNERAT. *Nouv. Guin.*
p. 296. t. 229.

Caryophyllus aromaticus Indiæ orientalis,
fructu clavato monopireno. PLUK. *Alm.*
88. t. 255. f. 2.

Caryophyllus. CLUS. *Exot.* p. 26. 282-
267-376.

Arbor caryophyllorum. DE JAGER. *statut.*
p. 449. t. 2. fig.

Ph. CARYOPHYLLI AROMATICI.

ANTHOPHYLLI Fructus.

Locus. Colitur in Amboina, in peninsulis
Oma, Honimoa, Nuffalauta. In insulis
reliquis Moluccis hodie penitus extirpatæ
arbores. RUMPHIUS. Sed crescit sponte
in Nova Guinea pluribusque insulis adja-
centibus. SONNERAT (*). Amat solum
humidum. *Arbuscula.*

FORMA. Caryophyll. sicc. Flores inexpli-
cati, ferruginei, unguiculares vel ultra, ger-
mine infero cylindrico, teretiufculo, subtetra-
gono, minutim rugoso, terminato. *Perianthio*
fructus 4-partito: laciniis lanceolatis, acutis,
concavis, erectis, germine multum breviori-
bus. *Perianthium* floris & *Corolla*, nondum
explicata, in sphaerulam imbricata, longitudine
calycis fructus. *STAM.* plura, intra corollam
latentia. *Fructus (Anthophylli):* Capsula
ovali-cylindrica, apice umbilicata: calycis

(*) *Voyage à la Nouv. Guinée*, p. 199.

laciniis persistentibus ; minutim rugosa , magnitudine glandis quercinæ , unilocularis , monosperma , continens. *Nucleum* magnitudine fere & figura capsulæ , fuscum , bipartibilem : futura anfractuosa ; *siccatum* solidum , durissimum.

PROPR. *Caryophyll.* Odor fragrans , validus , aromaticus , suavis. *Sapor* aromaticus , fortis , calidus , acriusculus , subamaricans ; *masticati* fauces linguamque calefaciunt , halitu fragrantissimo. *Anthophyllor.* odor debilis caryophyllorum ; *sapor* substypticus , aromatico-caryophyllæus , debilior.

VIRTUS *Caryophyll.* calefaciens , tonica , stomachica , emmenagoga , confortans. *Anthophyll.* magis adstringens.

USUS : culinaris ; Caries dentium , Odontalgia , Paralyfis.

OBŒ. 1. *Infusum* aquos. *Caryophyllorum* rubrum , fragrantissimum , sapore aromatico , calido ; ex vitr. martis nigrescit. *Infusum Anthophyll.* rubrum , saturatum , odore caryophyllorum , sapore consimili , amaricante , minus calido ; vitr. martis subito nigrescit. *Oleum still.* caryophyll. liquidum , rubrum , sapore subdulci , omnium calidissimo , forti ex aromate caryophyllorum , odore graviusculo caryophyllæo , in aqua subsidens. *Caryophyllos.* aromaticos multum olei essentialis continere , peculiari methodo demonstravit cl. MULLER (*) ; observavit enim , postquam caryophyll. aromat. unc. $\frac{1}{2}$ per triduum digesserat in Naphtha vitrioli , parata e spiritu vini rectificatissimo & acido vitrioli concentratissimo ,

(*) *Diff. de Oleis essentialibus vegetabilium absque destillatione parandis.* Gissæ 1756. p. 10.

anatica portione mixtis & destillatis, & cum tincturæ huic aquam frigidam deinde affunderet, oleum sponte secedere, flavo-viridescens, innatans, sapore & odore caryophyllorum, in Naphtham simul incidente, pondere, scrupul. 7. Quod a Batavis emitur, oleum caryophyllorum, in solo natali destillatum, non æque purum est atque illud, quod cura & diligentia ipsi destillamus. Caryophylli olei still. unam septimam partem ponderis sui dant. Hoc oleum omnium fragrantissimum est, acerrimi saporis, in Spiritu vini solubile, in aqua subsidens, recenter paratum colore aqueo, ætate primum lutescens, deinde rubicundum. *Aqua still.* fragrans. *Extractum* spirituosum acerrimum, minus odoratum. Spiritus vini minus odorati, plus sapidus, quam aqua, extrahit, ut docet cl. LEWIS. Anthophylli fructus recens *oleum expressum* dat.

OBS. 2. Ubi validum aromaticum indicatur, caryophylli aromatici propinquantur; sed valde calefaciunt. Oleum Caryophyll. dentibus immittitur, ad sedandam cariem siccam.

OBS. 3. Coluntur arbores Caryophylli solo pinguiusculo, locis umbrosis quamdiu teneræ sunt; octavo vel duodecimo ætatis anno fructiferæ evadunt, & deinde quovis quadriennio copiosam messem proferunt. Simulac flores in corymbis rubri apparent, tempus incidit illos colligendi. Eum in finem terra sub arboribus depurgatur, atque scopis verritur; quo facto nonnemo arborem conscendit, ramulos proximos manibus, remotos vero baculis hamatis attrahit, corymbosque decerptos in terram dejecit. Virentes hos caryophyllos primum aquæ fervidæ immergunt, deinde amplis obtegunt foliis, tigilisque imponunt, ut fumo imprægnentur, quare etiam sub his fumans locatur ignis, atque ita per aliquot dies in fumigio relinquuntur, quoad rufum acquirant colorem. Tum solis calori Caryophylli exponuntur ad siccandum, unde ulterius nigrescunt. Siccationem vero rite peractam esse, exinde cognoscitur, quod tunc unguibus abrasa quædam

portio intus læte purpureum præbet colorem, tanquam Cerasi fructus dissectus. Plerique immersionem caryophyllorum in aquam fervidam minus curant, non tamen fumigium negligunt, quatenus eos bonos esse cupiunt, quoniam rugosi, leves & fordidi evadunt caryophylli, si tale fumigium non adhibetur. Ex abusu caryophyllorum maxima plerumque noxa emergit. Incolæ Arraco suo caryophyllos sæpe adjiciunt, unde fit potus insalubris, ingentem cephalæam excitans, atque tenebricosum visum efficiens, quod etiam illis accidit, qui caryophyllos quotidie tabaco immiscent. Odor ex acervo Caryophyllorum congesto tam nocivus est, ut si per unicam solam noctem in camera quis dormiverit, in vel sub qua acervus collocatus est, nauseabundus usque ad vomitum anxiusque fit, & ingenti capitis dolore corripitur. RUMPHIUS.

*OBS. 4. Corticem arboris Caryophylli aromatici ex insula Philippin. Manilla apportavit cl. CAR. H. WAMAN, qui eum a Pharmacopola JOSEPHO DEL ROSARIO, ibidem habitante, acceperat. Hic cortex in frustis erat pedalibus, convolutus, extus cinereus, rugosus, sed epidermide sæpius abscissa, unde læviusculus apparebat; crassitie lineæ 1 vel 2, solidus, difficulter fragilis: fractura glabriuscula, albicante; odore fragrante, fere caryophyllorum aromaticorum, sed paulo graviore; sapore aromatico, odori congruente, calido, acuto. Mastlicatus inter dentes durus, difficiliter comminuitur, calet in ore & faucibus, halitu fragrante. Eodem odore instructæ sunt omnes partes arboris, utpote radix, folia, flores, fructus. Binæ species hujus generis cognitæ sunt; 1. Caryophyllus aromaticus foliis subsessilibus acutis; hæc est arbor officinalis. 2. Caryophyllus spurius foliis petiolatis obtusis; Le faux Geroffier, SONNERAT, *Nouv. Guin.* p. 197. t. 120. Habitat in Nova Guinea, omni aromate-carens arbor.*

OBS. 5. Statuta, circa caryophyllorum mercaturam.

observanda, recensuit, & e codice legum Amboinensium extraxit H. DE JAGER (*).

296. CISTUS creticus. LINN. *Sp. pl.* 738.

Mat. med. 263.

Ladanum creticum. ALPIN. *Exot.* 89. t. 88.

Pharm. LADANI Gummi.

Locus. Creta. *Arbustula.*

FORMA. Resina in massa subcylindrica, crassitie pollicis, sæpe in spiram torta, solida, dura, sublapidea, ponderosa, homogœna, sicca, opaca, fusca, in frustra secta & luci exposita subsplendens atomis micantibus, sparsis.

PROPR. Odor balsamicus, gratus; sapor debilis, balsamicus; *masticata* hæc resina inter dentes dura, friabilis, comminuitur, arenulosa sentitur, non solvitur. Ignis flammæ admota accenditur, subdestillat, flagrat: flamma vivida, fumante, fuliginosa, grato & balsamico odore, relictis carbonibus, non inquinantibus. In cochleari ferreo super ignem liquefcit, & odorem spargit gratum. *Solvitur* in spiritu vini, nequicquam in aqua. Simplici aquæ infusa hæc resina cum digestionẽ, odorem aquæ communicat, idque præcipue si destilletur, unde fit aqua stillatitia fragrans, cui supernatat oleum essentialẽ fragrans, residuo remanente sub forma resinæ pæne inodoræ. In oleis non solvitur, sive sint expressa seu stillatitia, verum tingit olea hæc sub digestionẽ colore rubro-brunneo.

(*) Recensæ exstant in VALENTINI *India literata*, p. 447. seq.

VIRTUS: roborans, stomachica, resolyvens.

USUS: externus.

OBS. Ladanum multum arenulosi immixtum habet, partim fraude, partim venturum injuria. Exsudat hæc resina præcipue e foliis fruticis, & ab incolis, teste BELLONIO, colligitur diebus canicularibus, ardente sole, unde mollescit. Utuntur verò hi ad collectionem lingulis coriaceis, quibus vibratis adhæret dicta resina, cultris postmodum abradenda. Pura resina ad nos rarissime fertur. Illa minus dura, plastica, agitatione inter digitos sensim mollior fit, colore est nigricante, odore validiore.

ORDO DIGYNIA.

297. PÆONIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 747.

Mat. med. 267. KNIPH. *Bot. or. cent.* 6.

Pæonia mas. LOBEL. *Icon.* 602. BLACKW.

Herb. t. 255.

Pæonia femina. BLACKW. *Herb. t.* 65.

LOB. *Hist.* 392.

Pæonia promiscua s. neutra. LOB. *Hist.* 390.

Ph. PÆONIÆ Radix, Flores, Semina.

Locus. Alpes Helvetiæ. Colitur ubique in

hortis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix majuscula, informis, subramosa, breviuscula, extus rubra, parenchymate incarnato, striis radiantibus; tuberosa: tuberibus e radice exeuntibus, pedunculatis, fusiformibus, palmaribus vel ultra, sæpe spithamæis, simplicibus vel proliferis, sæpe moniliformibus, extus dilute rubicundis, læviusculis, parenchymate albo, carnosio, solido.

Flores pleni. Bractææ 2, foliaceæ, calyci sub-
 jectæ & approximatae. *CAL. Perianth.* 5-phyll-
 lum: foliolis ovatis, obtusis, nervosis, minutim
 villosis, concavis, patentibus, inæqualibus.
COROLLA plena, hemisphærica; magni-
 tudine pugni, kermesina: *petalis* sessilibus;
 numerosis, cuneiformibus, obtusis, subincisis.
STAMINA in petala mutata. *PIST. Ger-
 mina* 2 vel 3, ovato-oblonga, tomentoso-
 sericea, alba, angulata. *Styli* nulli. *Stigm.*
 lanceolata, compressa, subcarnosa, kermesina.
Semina ovata, magnitudine seminis Pisi,
 cincta cortice nigro-fusco, nitido; *parency-
 mate* cotyledoneo, solido, extus villoso, post
 sectionem transversalem notato puncto centrali.

PROPR. radice rec. *Odor* gravis, narco-
 ticus, floribus congruens; *sapor* acriusculus;
tuberum rec. *odor* fortis, fere Raphani, sed
 simul graviusculus, hircino-narcoticus, cum
 floribus conveniens. *Sapor* dulcescens, acris
 instar Raphani: acrimonia fugaci. Sub resec-
 tione tuberum rec. in taleolas; culter corripit-
 ur, uti solet ex resectis malis citreis. Tubera
cocta mollescunt, *masticata* tenera, sed insi-
 mul firmiuscula, odore alimentari, aliquantum
 tamen hircino, sapore dulcescente, ex Nastur-
 tio participante. *Florum* recent. *odor* narco-
 ticus; *sapor* narcoticus, amaricans; *masticati*
 teneri, saliva rubro-violacea.

VIRTUS: anodyna, antispasmodica.

USUS. Epilepsia, Ecclampsia, Convul-
 siones.

OBS. 1. *Infus.* aquos. tuber. *radicis* rubicundum, odore narcotico, sapore dulcescente, styptico; vitr. martis fusco-violaceum. *Infus. florum* pulchre rubro-kermesinum, leniter stypticum, gratum tamen, odore florum, cum vitr. martis nigrescit; cum spiritu vitrioli, succo citri congelato atque aceto vini color sanguineus exfurgit; cum oleo Tartari viridi-lutescit, nempe infusum e floribus rec. ex siccatis vero fuscescit. *Infusum seminum* ficit. limpidiusculum, subfatuum; vitr. martis subobscurum.

OBS. 2. Ex tuberibus Pæoniæ recentibus, eadem encheiresi ac cum tuberibus Solani tuberosi, obtinetur *Amylum album*, mite, sub elixatione in aqua gelatinescens, bene glutinans.

OBS. 3. De Pæonia scripsit JOH. AUG. HUNERWOLFF. (*). Is radicis Pæon. libr. 1 destillavit, & obtinuit aquæ spirituos. unc. 6, & olei drachm. 3. Sal fixum in capite mortuo accepit. Laudat radicem Pæoniæ, præcipuè in epilepsia, ecclampsia infantili, tussi convulsiva.

ORDO TRIGYNIA.

298. DELPHINIUM *Consolida*. LINN. *Sp. pl.* 748. *Mat. med.* 268.

Consolida regalis. CAMER. *Epit.* 522.

Flos regius. DODON. *Pempt.* 252.

Ph. CONSOLIDÆ REGALIS Herba,
Flores.

Locus. Europa, in agris. *Annum.*

FORMA. rec. *Radix* filiformis, fibrillosa. *Caulis* teres, pubescens, subbipedalis, erectus, superne ramosus. *Rami* alterni, patentes. *Folia* alterna, pinnato-multifida: laciniis linearibus, acutis, minutim pubescentibus; inferioribus

(*) *Anatomia Pæoniæ*. Arnstedii 1680.

petiolatis; superioribus subsessilibus. *Racemus* terminalis, nudus. *Bractææ* solitariae, lineari-subulatae, ad exitum pedunculorum solitariae, sed in pedunculis oppositæ. *CALYX* nullus. *COROLLA* violacea. *Petala* 5, ovata, acutiuscula, patentia, æqualia, subtus minutim pubescentia, linea longitudinali; supremum basi productum in cornu filiforme, rectum, obtusum, cinerascens, patens. *Nectarium* monophyllum, dilutius violaceum, concavum, compressiusculum, antice margine utrinque auriculato, rotundatum, apice erectum, obtusum, bifidum, fauce striata, basi cornutum: cornu petali supremi cornu intruso. *STAM.* *Filam.* plurima, alba, inferne plana, ciliata, superne subulata, longitudine nectarii, conniventia, erecta. *Antheræ* luteæ, subrotundæ, erectæ, obtusæ, compressæ, didymæ, margine pubescentes. *PIST. Germen.* cylindricum, glabrum, viridescens. *Stylus* cylindricus, albus, staminibus brevior. *Stigma* obtusum.

PROPR. rec. Odor debilis, aphrodisiacus.

Sapor amarus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Infus. aquos. corollæ recentis pulcherrime cæruleo-sapphirinum, amaricans; cum spiritu vitrioli & succo citri congelato rubro-purpurascens; cum oleo tartari p. d. purpureo-viridescens; cum aceto vini gall. non demutatam, verum colore dilutum; cum vitri. martis nigrescens. Sub infusione petala non decolorantur. Si infusum cito paratur, brevi infusione, color cæruleus ab acidis fere omnibus deletur.

299. DELPHINIUM Staphisagria. LINN. *Sp. pl.* 750. *Mat. med.* 269.

Staphisagria. DOD. *Pempt.* 362. BAUH. *Hist.* 3. p. 642. BLACKW. *Herb.* 1. 265.

Pharm. STAPHISAGRIÆ Semina.

Locus. Europa australis, Virginia. *Bienne.*

FORMA. Semina majuscula, angulata, tetragona, sæpe trigona, basi truncata, apice acutiuscula, incurvata, dorso plano-convexa, antice carinata, undique rugosa punctis excavatis; parenchymate constante ex nucleo albedo.

PROPR. sicc. Odor foetidus; sapor intense amarus, acris, nauseosus, diu inhærens; mastigata fauces rodunt.

VIRTUS: vomitoria, drastringa, inflammans, venenata, phthiriaca.

USUS: externus; Pediculi, Scabies, Ulcera fungosa.

OBS. Infusum aquos. rubrum, odore foetido, sapore intense amaro, nauseoso; vitr. martis adjecto color sibi constat.

300. ACONITUM Napellus. LINN. *Sp. pl.* 752. SCHREB. *Mat. m.* 292. SCHWENCK.

Gewass. 308. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Aconitum. GARID. *Aix.* 7. t. 2.

Napellus. DODON. *Pempt.* 439.

Pharm. ACONITI Herba, Extractum.

Locus. Virginia, Helvetia, Suecia, Gallia.

Conferitur in hortis. *Perenne.*

FORMA rec. Caules plures ex una radice, tripedales vel ultra, erecti, teretiusculi, su-

bangulati : angulis solitariis , obsoletis , e dorso
 petioli decurrentibus , inferne glabri , superne
 minutim pubescentes , simplices. *Folia* alterna ,
 petiolata , utrinque glabra , supra obscure vi-
 ridia , lineata , subtus pallidiora , circumscrip-
 tione rotunda , 5-partita : lobis cuneiformibus ,
 bitrifidis , incisif , laciniis mucronatis. *Petioli*
 glabri , subtus teretes , supra concavi. *Racemus*
 terminalis , elongatus , erectus , inferne compo-
 situs , foliosus , floribus pedunculatis , erectis.
Bractææ linearis-lanceolatæ , acutæ , minutim
 ciliatæ , ad pedunculos solitariæ , illisque lon-
 giores , glabriusculæ , ad flores vero oppositæ.
Pedunculi teretes , pubescentes , clavati. *CA-*
LYX nullus. *COROLLA* cærulea , pubescens.
Petala 5 , secunda , subimbricata , quorum *su-*
preum galeatum , triangulare , dorso obtuso-
 rotundatum , erectum , apice obtusiusculum ,
 patens , antrorsum spectans , latere utrinque
 compressum , notatum nervis 4 arcuatis ;
lateralia 2 opposita , obovata , plana , su-
 perne venosa , subconniventia , galeæ intru-
 sa , latere interiore hirta ; *infima* 2 approxima-
 ta , imbricata , minora , ovali-oblonga , obtu-
 sa , deorsum spectantia. *Nectaria* 2 , in galea
 recondita , cærulea , æqualia , filiformia , antice
 canaliculata , apice tubulosa , incurvata , ob-
 tusa , deorsum hiantia : ore obliquo , bilocula-
 ri , labio producto , sublineari , emarginato ,
 recurvato. *STAM. Filam.* plurima , inferne
 linearia , albida , carinata , glabra ; superne

subulata, purpurea; reflexiuscula, pilosa, corolla duplo breviora. *Anth.* subrotundæ, erectæ. *PIST.* *Germina* 3, viridia, glabra, subcylindrica, longitudine fere staminum, desinentia in *Stylos* breviusculos purpureos. *Stigmata* obtusa, compressa, recurvata.

PROPR. recent. *Odor* fortis, herbaceus; *Sapor* herbaceus.

VIRTUS: pellens, sudorifera, diuretica, subvertiginosa; *recens* venenata.

USUS: Rheumatismus, Arthritis, Malum ischiadicum.

OBS. 1. *Succus expressus* foliorum colore obscure rufo, ingrato odore, sapore acri leniterque styptico. Hic succus, caute inspissatus in melliginis consistentiam, odore & sapore convenit cum succo expresso, sed falsus insimul est. Hoc *Extractum* solvitur in aqua, solutione brunnea, & addito vitriolo martis fufcescit.

OBS. 2. Plurima experimenta cum Extracto Aconiti in Suecia instituta sunt. Bonum sane effectum sæpius experti sumus in rheumatismis, febribus intermittentibus protractis cum statu leucophlegmatico, malo ischiadico, hæmorrhagia uteri chronica, &c. dosi a gr. 1 ad scrup. $\frac{x}{2}$, bis vel sæpius de die propinata. In quartanis compluries præscripsi hujus extracti grani. 5 quovis bihorio, & cl. HENR. JOS. COLLIN (a) ad drachmam $\frac{x}{2}$ illud exhibuit quotidie. Sed quod etiam in parca dosi effectum præstiterit, docuit cl. C. M. BLOM (b). Consultum semper est, a dosi parca incipere, ubi recordamur, quam funestos effectus edidit planta recens manducata, cujus rei exempla adduxerunt auctores (c).

(a) *Observ. p. 2. p. 160.*

(b) *K. Vetensk. Acad. Handl. 1773. p. 258.*

(c) *Cfr. DODON. Pempt. l. c. MORÆUS in Vetensk. Acad. Handl. 1739. v. 1. p. 41.*

OBS. 3. De Aconito eleganter egit ill. ANT. STORCK (a), pluribus casibus usum ejus declarans, & confirmavit cl. S. A. REINHOLD (b). Plantæ figura, a laudato STORCK adjecta, satis indicat, hunc virum experimenta sua instituisse cum Aconito Cammaro LINN. quæ planta, dum spontanea colligitur, videtur acrior esse Napello, pulvis enim foliorum Cammari linguæ imprimit ardorem inhærentem cum dolore, prout scribit STORCK, quem effectum ex Napello non observavi.

OBS. 4. Radicis ficc. Aconiti Napelli grana 15, cani data, strangulationem induxerunt, purgationem alvi, summam debilitatem, subsequente vomitu copioso, quem exceperunt convulsiones totius corporis & singultus; tandem tamen convaluit. Folia & semina recentia alium canem non moverunt; WILL. COURTEN (c).

301. ACONITUM Anthora. LINN. *Sp. pl.*

752. *M. m.* 270. KNIPH. *Bot. or. cent* 4.

Anthora. MILLER. *Figur. t.* 22. CAMER.

Epit. 837. DOD. *Pempt.* 440.

Pharm. ANTHORÆ Radix.

Locus. Alpes Europææ. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix carnosâ, cylindrico-fusiformis, angulata, cinerea, digitalis, undique adpersa fibris; *parencymate* albo, post sectionem transversalem notato punctis 12, in circulum amplum dispositis. *Siccata* radix duriuscula.

PROPR. rec. *Odor* vix ullus; *sapor* amarus, acris; *masticata* fauces corrodit, diuque inhæret; *sicc.* odor debilis; *sapor* acriusculus,

(a) *Libell.* p. 69. seq.

(b) *Diff. inaug. de Aconito Napello.* Argentor. 1769.

(c) *Philosoph.* *Transact.* vol. 27. p. 499.

amaricans, faucibus inhærens, tandem nauseoso dulcescens.

VIRTUS: suspecta.

USUS.

OBS. Infusum aquosum lutescens, sapore amaricanti-dulcescente; cum vitriolo martis fuscescit.

ORDO PENTAGYNIA.

302. *AQUILEGIA vulgaris*. LINN. *Sp. pl.* 752. *Mat. med.* 272. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Aquilegia sylvestris. GARID. *Aix. t.* 8.

Aquilegia. BLACKW. *Herb. t.* 409.

Aquileja. DODON. *Pempt.* 281.

Pharm. *AQUILEGIÆ* Herba, Flores, Semina.

Locus. Europa. Colitur in hortis. *Perennis*.

FORMA. rec. *Caulis* erectus, teres, obsolete digonus, glaber, superne ramosus, pedalis vel ultra. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna; *radicalia* longius petiolata, triternata; *caulina* vaginis petiolata, ternata: foliolis ovatis, petiolellatis, tripartitis: laciniis cuneiformibus, venosis, supra glabris, subtus glaucis, glabris, trifidis s. lobatis, obtusis; *suprema* ternato-palmata, sessilia; lobis ovato-lanceolatis, acutis, integris. *Panicula* florum terminalis, simplicissima, pedunculis alternis, unifloris, pubescentibus, cernuis. *CAL.* nullus. *COR.* dilute violacea, minutim pubescens. *Petala* 5, ovata, acuta, æqualia, patentia,

minutim ciliata, pubescentia, plana, basi subtus concava. *Nectaria* 5, æqualia, tubulata, turbinata; basi sensim attenuata in cornu incurvato-hamatum, obtusum, dependens, superne oris labio erecto, concavo, obtuso, petalis brevioribus; margine axis receptaculo annexa. *STAM. Fil.* plurima, membranacea, alba, subulata, basi linearia, longitudine *Nectarii*. *Anth.* lineari-ovales, obtusæ, compressæ, erectæ, brunneæ. *PIST. Germina* 5, supera, cylindrica, parallela, conniventia, villosa, desinentia in *Stylos* subulatos, erectos, staminibus paulo longiores, glabros. *Stigmata* obtusa. *Receptac.* globosum, striatum: striis longitudinalibus, e punctis constantibus. *Capsulæ* 5, conico-cylindricæ, conniventes, erectæ, mucronatæ, cinerascens, pubescentes, bivalves, uniloculares. *SEM.* parviuscula, nigra, nitida, ovata, dorso convexa, versus apicem bicarinata, antice marginata.

PROPR. rec. herbæ: Odor validiusculus, subingratus; *sapor* subamaricans, ingratus, nauseosus. *Florum:* odor debilis; *sapor* mitis, submucilaginosus, subdulcescens. *Seminum:* odor vix ullus; *sapor* submucilaginosus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Infus. aquosum *herbæ* tanquam potus Theæ subamaricans, herbaceo sapore; vitr. martis parum fulciscit, præcipitatur. *Infus. florum* e petalis violaceis recentibus pulcherrime cæruleum, odore debili, sed grato, sapore

sapore subdulcescente; cum succo citri congel. rubro-violaceum; cum Spiritu vitrioli pulchre rubrum; cum oleo tart. p. d. viride; cum vitr. martis obscuratur. Si saccharum l. a. huic infuso additur, fit *Syrupus* pulcherimus, atque idem gratus. In hunc finem seligantur corollæ cæruleæ petalæ & nectaria integra infundantur, non contusa, quia tunc color viridescit; recentia erunt, non siccata, color enim a siccatis deturpatur; infusio erit citior, nec protracta, namque color a protracta infusione alteratur, nimis violaceus fit, & non cæruleus, ut oportet. Infusum *seminum* colore aqueo est, odore subfatu, sapore debili: cum vitriolo martis color persistit.

303. *NIGELLA fativa*. LINN. *Sp. pl.* 753.

Mat. med. 271. MILL. *Figur. t.* 287.

f. 1. KNIFE. *Bot. orig. cent.* 7.

Melanthium fativum. CAMER. *Epit.* 352.

DOD. *Pempt.* 302.

Melanthium s. *Nigella romana odora*. LOB.

Icon. 740.

Pharm. NIGELLÆ Semina.

Locus. Oriens. *Annua.*

FORMA. Semina trigona, compressiuscula, apice obtusa, basi obliqua; undique rugoso-scabra, nigra.

PROPR. Odor fragrans; sapor aromaticus, in Sassafras incidens.

VIRTUS: errhina, emmenagoga, lac provocans.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. rubicundum, odore & sapore *seminum*; vitriolum martis colorem non alterat.

OBS. 2. In Oriente hæc semina panis insperguntur domesticis, uti umbellatorum semina apud nos; FORSSKAL.

ORDO POLYGYNIA.

304. ILLICIUM anisatum. LINN. *Sp. pl.*
664. *Mantiss.* 2. 167.

Badianifera. LINN. *Mat. med.* 520.

Skimmi. KÆMPF. *Amæn.* 880. t. 882.

Pharm. ANISI STELLATI Fructus.

Locus. Tartaria, China. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Fructus pollicaris, infra rugosus, supra glaber, 8-partitus: Capsulis stellæ instar in orbem dispositis, ovatis, compressis, rigidis, duriusculis, fragilibus, unilocularibus, superne hiantibus, monospermis. *Semina* mujuscula, ovata, compressiuscula, utrinque obtusa, hilo in apice, dorso convexa, antice carinata, undique nitida, duriuscula, fragilia; *nucleo* cotyledoneo, sordide albido.

PROPR. *sicc.* *Capsulæ*: Odor Anisi, fortis; *sapor* Anisi, dulcescens, gratus; *seminum* cortex anisatus, capsulis debilior. *Nucleus* oleosus, odore & sapore valido Anisi; *masticatus* pinguiusculus.

VIRTUS: pectoralis, carminativa, diuretica.

USUS. Tussis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. limpidum, fragrans, aromaticum, sapore Anisi fortiore, calidiore; a vitr. martis obscuratur. *Decoctum* seminum turbidum, odore anisato, sapore consimili. *Aquam still.* fragrantem dat hic fructus, cum oleo essentiali liquido, fragrantissimo, Anisum spirante. Nuclei, frigide expressi, *oleum expressum* dant, grate fragrans. Cum spiritu vini destillatus hic fructus, spiritum gratum, dulcescentem largitur.

OBS. 2. *Illicium Floridanum* FORSTER *Flor. Amer. septentr. p.* 22. cum chinensi in fragrantia convenit. Crescit sua sponte in utraque Florida, locis depressis, uliginosis, vel ad ripas fluviorum. Vim hiemis bene sustinet. Folia grate amaricantia sunt, & cortex mucilaginosus; ELLIS (*).

305. ANEMONE Hepatica. LINN. *Sp. pl.* 758. *Mat. med.* 277. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. OEDER. *Icon. t.* 620.

Trifolium aureum. DOD. *Pempt.* 569.

Hepatica nobilis. BLACKW. *Herb. t.* 207.

Hepaticum trifolium. LOB. *Hist.* 496.

Pharm. HEPATICÆ NOBILIS Herba,
Flores.

Locus. Europa, Virginia, in nemoribus.
Perennis.

FORMA. rec. *Folia* radicalia, annotina, petiolata, cordato-trilobata, utrinque glabra, supra lucidiuscula, margine pilosa, pollicaria, magis lata quam longa: lobis ovatis, obtusis. *Scapi* radicales, erecti, teretes, lanuginosi, nudi, longitudine petiolorum, uniflori. *CAL. Involucrum* triphyllum: foliolis ovatis, acutiusculis, villosis, viridescentibus, a corolla paullulum remotis. *COR. Petala* 6 s. 8, ovalia, obtusa, patentia, supra cærulea, subtus albido-cærulescentia. *STAM. Fil.* plurima, albida, erecta, corolla duplo breviora, receptaculo inserta. *Antheræ* ovatae, tetragonæ. *PIST. Germina* plurima, cylindrica, villosa,

(*) *Philos. transact. v.* 60. *p.* 528.

pilis adpressis nitentia, staminibus breviora. *Styli* nulli. *Stigmata* obtusa, planiuscula, obliqua, sulco longitudinali.

PROPR. Odor nullus; *sapor* debilis. Planta recens, masticata, acrimoniam leuem prodit.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. *florum* sicc. rubrum, odore & sapore debili; *vitri.* martis fulco-nigrescit; hujus infusi guttæ 25, cum aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$ & *vitri.* martis, colorem dilute violaceum stiterunt.

OBS. 2. Ex omnibus hujus generis speciebus Hepatica mitissima est.

306. ANEMONE pratensis. LINN. *Sp. pl.*

760. OEDER. *Icon. t. 622.*

Pulsatilla nigricans. STORCK. *Lib. p. 2. t. 2.*

Pulsatilla vulgaris saturatione flore. CLUS.

Hist. 2. p. 246.

Pulsatilla altera. DOD. *Pempt. 430.*

Ph. PULSATILLÆ NIGRICANTIS

Herba, Extractum.

Locus. Europa, in campis apricis. *Perennis.*

FORMA. *Caulis* solitarius, (vel etiam plures ex una radice) simplicissimus, erectus, dodrantalis, striatus, subangulatus, hirsutus, subnudus. *Folia* composita, subtus pilosa; laciniis linearibus, acutis; radicalia bipinnata, longius petiolata; caulina sessilia, opposita, in medio caulis sita, magis hirsuta. *Pedunc.* terminalis, hirsutus, nudus, uniflorus. *Flos* nutans. *CAL.* nullus. *COR.* campanulata, polypetala, sordide rubro violacea, extus

hirsuta, intus glabra: petalis ovato-oblongis, obtusis; venis pictis. *STAM. Fil.* plurima, setacea, corolla breviora. *Anth.* didymæ, erectæ, luteæ. *PIST. Germ.* plurima, subulata, albido-hirsuta. *Styli* setacei, erecti, purpurascens, pubescentes, longitudine corollæ. *Stigmata* obtusa, subcapitata, fusca.

PROPR. rec. Odor vix ullus. Sapor acris, inhærens. *Masticata* fauces & linguam corrodit. *Siccata* sapor primum herbaceus, *masticata* tandem acris, acrimonia diu inhærente, etiamsi fauces aqua frigida eluantur.

VIRTUS: diuretica, stimulans.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum colore saturato, rubicundo, sapore herbaceo, leviter acriusculo; vitriolo martis fusco-nigrescit. *Extractum* e succo inspissato paratur. Sub inspissatione succi in extractum, vapor, qui exurgit, perquam acris est; cujus rei exemplum mecum communicavit cl. CAROL. SAUR(*), in puero quodam, cui, inter agitandum cum spathula succum sub evaporatione, palpebræ ita ex vapore corripiebantur, ut tument atque rubescerent, cum obnubilatione visus; quæ tamen mala post nonnullos dies sponte evanescebant. *Aqua stillat.* acris.

OBS. 2. Ill. STORCK Pulsatillam nigricantem in oculorum affectibus commendat, pluribusque casibus utilitatem ejus adstruit. *Extractum* copiose dedi ægrotis, oculorum morbis, imprimis amaurosi & panno laborantibus, sed ingenue profiteor, me nullum effectum inde observasse. A parva dosi semper incepti, & ascendi ad dosin satis magnam, sed nec hæc infirmos movit vel juvit.

(*) In *Litteris*.

307. ANEMONE nemorosa. LINN. *Sp. pl.*
762. *Mat. med.* 275. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 2. OEDER. *Icon. t.* 549.

Ranunculus sylvarum. CLUS. *Hist.* 247.

Anemone 5. DOD. *Pempt.* 432.

Pharm. RANUNCULI ALBI Herba.

Locus. Europa in nemoribus, locis elevatis.

Perennis.

FORMA. *rec.* Caulis palmaris, sæpe spi-
thamæus, erectus, teres, subpubescens, nu-
dus, apice foliosus. *Folia* terna, petiolata,
tripartita: lobis lanceolatis, acutiusculis, su-
perne incisfis, utrinque glabriusculis, pilis raris
adsperfis, venosis, margine ciliatis: pilis ad-
pressiusculis, basi glandulosis; exterioribus bi-
fidis; intermedio 3-fido, petiolellato. *Petioli*
concavi, purpurascens, pubescentes, mar-
ginibus ciliatis. *Pedunc.* terminalis, intra folia
enatus, longitudine foliorum, teres, pilis ad-
pressis villosus, uniflorus, cernuus. **CAL.** nul-
lus. **COR.** nivea, extus basi macula cærulef-
cente. *Petala* 6 vel 7, ovali-oblonga, obtusa,
patentia; 3 exteriora extus sordide subcærulef-
centia. **STAM.** *Fil.* plurima, albida, erecta,
corolla duplo breviora. *Anth.* ovata, obtusæ,
retusæ, compressæ, didymæ, erectæ, luteæ.
PIST. *Germina* plura, oblonga, villosa *Styli*
conici, glabri, staminibus paulo breviores.
Stigm. acuta, fusca.

PROPR. *rec.* Odor debilior; sapor herba-
ceus, acris, fauces linguamque stimulans;

siccata. odor nullus; *sapor* herbaceus; acris, recente debilior.

VIRTUS: *siccata.* rubefaciens; *recent.* vesicans.

USUS: epispasticus; Tertiana vernalis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, amaricans, ingratum, acriusculum; cum vitriolo martis fusco-nigrescit. *Aqua stillata.* acris, subnauseosa, quod singulare est in hujus generis speciebus plurimis.

OBS. 2. Radix & folia recentia deglutita summam angustiam pectoris faciunt; & 30 plantæ, comestæ, letales dicuntur; GMELIN (*). Tertianæ vernaes sæpe curantur ex epispastico, parato e foliis s. floribus recentibus hujus plantæ contusis, & brachio imposito. Si debito tempore supra cutem remanet, rubescit cutis, & convexiusculus fit locus impositus ex affluentibus humoribus. Tum epispasticum removendum, alias adeo inflammatur cutis, ut post diem unum alterumve in vesicam elevetur, unde ulcus manans, dolorificum, tardissimæ sanationis. Sed si opem ferant hæc epispastica, debent ita dirigi, ut agant dum frigus febrile inceperit. Succus inspissatus herbæ menses pellit.

308. CLEMATIS recta LINN. *Sp. pl.* 767.

Flammula recta. ZANNICH. *Venez. t.* 259.

Flammula Matthioli. CAMER. *Epit.* 698.

CLUS. *Hist. 2. p.* 224.

Pharm. FLAMMULÆ JOVIS Herba,
Flores.

Locus. Austria, Monspelim, in collibus.

Perennis.

FORMA. *Caulis* erectus, altior, teres, undique striatus, glaber, superne ramosus. *Folia*

(*) *Flor. Sibir. 4. p.* 199

opposita, petiolata, pinnata: foliolis oppositis, ovato-lanceolatis, integerrimis, acutis, sub-bipollicaribus, supra glabris, subtus nervosis, grossius reticulatis, pube rara adspersis, sub-rectis. *Umbellæ* florum plures, terminales, subfastigiatae, strictae, erectae, striatae, glabriusculae; quarum universales vestitae sunt involu- cro foliaceo: foliolis pinnatis seu simplicibus; partiales vero nudae. *CAL.* nullus. *COROLLA* ochroleuca. *Petala* 5, lineari-cuneiformia, obtusa, vix semiunguicularia, minutim villosa, nervoso-venosa, patienti-reflexa. *STAM.* *Filam.* plurima, subulata, erecta, corolla paulo breviora. *Antheræ* lineares, utrinque canaliculatae, erectae. *PIST.* *Germina* plura, subrotunda, villosa. *Styli* barbati, staminibus, fere breviores, erecti. *Stigmata* cylindrica, glabra, obtusiuscula.

PROPR. sicc. herbæ: Odor debilis; sapor herbaceus, acriusculus, diu inhærens. *Recens* acris; folia recentia *masticata* fauces linguam- que rodunt, & diutius in ore retenta, fauces subinflammant.

VIRTUS: pellens, diuretica, sudorifera, sæpe alvum movens, (dosi fol. gran. 4 ad scrup. $\frac{1}{2}$, bis de die); *rec.* vesicans.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, amaricans, nauseosum; vitriolo martis nigricans.

OBS. 2. De experimentis, quæ cum hac herba instituerunt Vindobonenses, consuli potest ill. A. STORCK libellus *de Flammula Jovis* &c. Laudat solia externe in

ulceribus fordidis, ichorosis, fungosis, cancrofis, hyperfarcosis, carie ossium; interne in cephalæa, doloribus ossium nocturnis, lue venerea, scabie, melancholia (*).

309. RANUNCULUS Ficaria. LINN. *Sp. pl.*
774. *Mat. med.* 274. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 2.

Chelidonium minus. DODON. *Pempt.* 262.

LOB. *Hist.* 325. BLACKW. *Herb. t.* 52.

BAUH. *Hist.* 3. p. 468.

Pharm. CHELIDONII MINORIS Ra-
dix, Herba.

Locus. Europa, in umbrosis, solo pinguiore.

Perennis.

FORMA. rec. Radix bulbosa: bulbis fasciculatis, subcylindricis, extrorsum paululum incrassatis, subpollicaribus, albis, fibris filiformibus, descendens interjectis. *Parenchyma* carnosum, post sectionem transversalem puncto medullari rubicundo. Tota planta subsucculenta. *Caulis* teres, erectus, glaber, ramosus: ramis oppositis. *Folia* opposita, petiolata, cordata, obtusa, angulata, utrinque glabra, supra venoso-lineata, lucidiuscula. *Petioli* foliis longiores, glabri, supra planiusculi, canaliculati, subtus convexi, basi vaginati, concavi; radicales vagina plana. *Pedunculi* terminales, ex axilla superiori, teretiusculi, undique striato angulati, elongati, glabri, uniflori, nudi. *CAL. Perianth.* triphyllum: foliolis ovatis, obtusis, concavis, submembranaceis,

(*) Cfr. STORCK *libell. de Pulsatilla nigra*, &c. p. 57.

fordide lutescentibus , adnatis , patentibus. **COR.** lutea , polypetala : *petalis* 8 vel 10 , lanceolatis , obtusis , utrinque attenuatis , calyce duplo longioribus , supra nitidis , patentibus ; squama unguis nectarea ovata , obtusa , parva. **STAM.** *Filam.* plurima , subulata , lutea , corolla duplo breviora , erecta. *Antheræ* subcylindricæ. **PIST.** *Germina* plurima , subrotunda , in capitulum digesta. *Styli* nulli. *Stygmata* subrotunda.

PROPR. *rec. radic.* Odor nullus ; *sapor* debilis Nasturtii ; *masticata* tenera , acriuscula , fauces irritat & iis inhæret ; *herbæ* : folia recentia contusa debiliter Nasturtium redolent ; *sapor* herbaceus , sed fortior , Nasturtii , radice acrior. Herba cocta mitescit. Bulbi cocti molles fiunt instar pastæ. *Siccata.* radix parencymate est farinaceo , albo , fragili , subfriabili ; quæ , *masticata* , in ore fere solvitur , sapore farinaceo ; herba sicc. acriuscula , sapore herbaceo , subamaricante.

VIRTUS : *rec. herbæ* : mundificans , antiscorbutica , diuretica. *radic.* nutriens.

USUS : culinaris , Scorbutus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *radicis* sicc. turbidiusculum ; vitriolo martis non alteratur. *Infusum herbæ* sicc. rubicundum , turbidiusculum , acescens , acriusculum ; vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2. Inter Ranunculos hæc species minus acris , forte quia planta vernalis ; attamen omnis acrimoniæ expers non est , quod quidem sapor acriusculus Nasturtii indicat , itemque , aqua stillatitia primaria , quæ , prout

observat GEOFFROY, saporem Sinapios habet, five folia virentia, five bulbi destillentur. Coctione itaque mitescit, acri avolante, quare etiam primo vere culinarius est apud pauperes, & in mixtione cum aliis oleraceis, ad juscula oleracea paranda adhibetur.

OBS. 3. Ex observatione auctorum, Ficaria præstans est ad hæmorrhoides cæcas, interne sumta & externe applicata. Tota planta virens, contusa, coquatur in axungia, quoad siccescat, quod ter repetatur, unde fiat unguentum. Sæpius præscripti serum lactis, in quo folia recentia inusa fuere, cum unguento nominato; sed nullum effectum laudabilem inde vidi.

OBS. 4. Cum Ranunculo Ficaria pluribusque Ranunculi speciebus curiosa experimenta in se ipse instituit cl. CAROL. KRAFF (*).

310. HELLEBORUS niger. LINN. *Sp. pl.* 783. *Mat. med.* 273. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1. LOBEL. *Hist.* 388.

Elleborus niger legitimus. CLUS. *Hist.* 1. f. 274.

Veratrum nigrum 1. DOD. *Pempt.* 382. *Pharm.* HELLEBORI NIGRI Radix.

Locus. Austria, Hetruria, in alpinis. *Perennis.*

FORMA. sicc. Radix nigro-fusca, subcylindrica, subtorulosa, subramosa, undique obfessa fibris filiformibus nigris; *parencymate* albido.

PROPR. Tota radix (una cum fibris) acris, nauseosa, leviter amaricans, inhærens. *Recens* acrior; masticata linguam acrimonia

(*) *Experimenta de Ranunculorum nonnullor. venenata qualitate, horumque externo & interno usu.* Vindob. 1766.

obstupefacit; *Siccata* mitior; in pharmacopoliis *diu asservata* vix acris, nisi diutius masticata.

VIRTUS: *rec.* venenata, rubefaciens, vesicans; *recenter siccata*: emetica, purgans, emmenagoga, antiphthiriaca, sternutatoria; *diu conservata*: vix purgans, alterans, diuretica.

USUS: Obstructio mensium, Setaceum pecoribus.

OBS. 1. *Infusum* radice rubrum, saturatum, sapore amaro; vitriolo martis fusciscit. *Aqua stillatiua* acris, purgans. *Extractum* aquosum propinatur dosi gr. 8-12-20; emesin plerumque movet in majori dosi sumtum, sæpe violentam. E radice sicca libr. 6 obtinentur Extr. aquosi circiter libræ 2. Inter pulverandum radicem, narium irritantur fibræ adusque sternutationem, quare cautelis opus erit.

OBS. 2. Sectionem cadaveris viri, a sumto extracto Hellebori nigri enecati, ubi ventriculus & intestina inflammata erant, describit J. B. MORGAGNI (a).

OBS. 3. Radices Adonidis vernalis LINN. Helleboro nigro sæpius substituuntur, præcipue apud mercatores Francosurteneses & Hamburgenses, qui e Thuringia & Erfordia eas afferri curant; RUD. AUG. VOGEL (b).

311. HELLEBORUS foetidus. LINN. *Sp. pl.*

784. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 12.

Helleborus niger foetidus. GARID. *Aix.*

t. 48.

Veratrum nigrum 3. DOD. *Pempt.* 382.

(a) *De sedibus & causis morborum*, t. 2. p. 381.

(b) *Mater. med.* 197.

Helleboraster maximus. LOBEL. *Icon.* 679.

Hist. 387.

Ph. HELLEBORI FOETIDI Herba:

Locus. Europa australis, Virginia. *Perennis.*

FORMA. *Caulis* breviusculus, perennans, inferne nudus, cicatrisatus vel glabriusculus, superne foliosus; supra folia desinens in *Scapum* subangulatum, atomis adpersum, spithamæum, ramosum, squamosum. *Rami* scapi alterni, erecti. *Folia* congesta, longius petiolata, pedata: foliolis lineari-lanceolatis, digitalibus vel palmaribus, superne ferratis, utrinque glabris, supra viridibus, minutim subrugosis, lucidiusculis, venis alternis, obliquis, depressis, lineatis, subtus pallidioribus. *Petioli* lineares, concavi. *Squamæ* scapi alternæ, ovato-lanceolatæ, coloratæ, glabræ, acutæ, sæpe fissæ in foliola, pollicares vel ultra, erecto-patentes, ad ramos & in pedunculis sitæ. *Pedunculi* in ramis alterni, elongati, pubescenti-scabriusculi, superne tuberculato-rugosi, erecti, uniflori, bracteis vestiti. *Flores* nutantes. *CAL.* nullus. *COR.* squamis concolor, campanulata; atomis scabriuscula, pentapetala, persistens. *PIST.* 3, pubescentia. *Obs.* Planta, quam descripsi, e solo natali, e Castilia veteri, depromta fuit.

PROPR. *Odor* foetidus, præsertim plantæ recentis; *sapor* rec. & sicc. acerrimus, amaricans; *maslicata* totum os faucesque corrodit, effectu inhærente, quamvis fauces sedulo

eluantur. Siccatione acrimoniam vix deponit.

VIRTUS: emetica, purgans, anthelminthica.

USUS.

OBS. Fide cl. CAROLI BISSET hanc plantam excit. Periculum ipse nunquam feci, laudatus autem vir Helleborum hunc, in vermibus expellendis, nunquam fefellit se tradit. Dosis erit folior. recent. drachma 1, in decocto; sed si folia siccata sumantur, grana 15 sufficere possunt pueris 5 vel 6 annorum. In majori dosi erit etiam & purgantem vim exercet. Usus per nonnullos dies consecutivos continuandus. Succus expressus, ope facchari in syrupum redactus, commodum erit remedium, si cochleare unum mane & vesperi propinetur; BISSET (*). Sed ob ingentem plantæ acrimoniam cum illa caute agendum. A parca dosi incipere juvat, ne sensibilibiora subjecta nimis moveat.

CLASSIS XIV.

DIDYNAMIA.

ORDO GYMNOSPERMIA.

312. AJUGA pyramidalis. LINN. *Sp. pl.*

785. *Mat. med.* 306.

Bugula. DODON. *Pempt.* 235.

Bugula Consolida media. BLACKW. *Herb.*

t. 64.

Phyllochnois. RENEALM. *Specim.* 225.

(*) *Essay on the medical constitution of great Britain*, p. 329.

Bugula quibusdam Prunella. LOB. *Hist.* 252.

Consolida media. LUDW. *Ætyp.* p. 4. t. 8.

Ph. CONSOLIDÆ MEDIÆ Herba.

Locus. Europa, in pratis. *Biennis.*

FORMA. rec. Caulis digitalis, simplex, erectus, tetragonus, a basi ad apicem undique obfessus foliis & calycibus floriferis s. fructiferis. *Ramus* teres, procumbens, ab ima basi exiens, inferne nudus, superne foliosus & florifer, caule duplo brevior. *Folia* opposita, ovata, obtusa, villosa; infima majora, petiolata, crenata, nervoso-lineata, petiolis latis, linearibus; superiora subæqualia, sessilia, alternatim opposita, superne tricrenata, a medio revoluta: suprema purpurea. *Flores* verticillati, seni, sessiles; tota planta ab imo ad summitatem florifera. *CAL. Perianth.* monophyllum, subturbinatum, 5-fidum: laciniis lanceolatis, acutis, ciliato-pilosis, erectis, æqualibus. *COR.* ringens. *Tubus* cylindricus, glaber, albus, calyce longior, superne striis cæruleis. *Labium superius* brevissimum, album, bifidum, piloso-ciliatum, *inferius* cæruleum, striis albidis pictum, trifidum: laciniis 2 lateralibus ovatis, obtusis, erectis, extus pilosis; intermedia obcordata, patente, subtus pilosa. *STAM. Fil.* 4, subulata, alba; quorum 2 breviora, longitudine labii superioris. *Anth.* ovatae, purpureae. *PIST. Germen* 4-fidum, obtusum, glabrum. *Stylus* subulatus, albidus, longitudine staminum. *Stigma* cernuum, acutum, bifidum.

PROPR. rec. *Odor* debilis, gravior, graviusculus; *sapor* debilis, subingratus, tum amaricans.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum colorem habet potus Theæ; cum vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2. Non magna foret jactura, si ex officinis profus abesset hæc planta, quæ dudum obsolevit.

313. **TEUCRIUM** Chamæpitys. LINN. *Sp.*
pl. 787. *Mat. med.* 287. KNIPH. *Bot.*
orig. cent. 8.

Chamæpitys prima. DODON. *Pempt.* 46.

Pharm. CHAMÆPITYOS. Herba.

Locus. Europa australis, Virginia, Oriens.

Annum.

FORMA. Radix cylindrica, descendens, subramosa, fibrillosa. *Caules* plures ex una radice, erecti, sæpe subprocumbentes, tetragoni, pilis albis hirsuti (in spontanea magis quam in culta), spithamæi vel ultra, ramosi. *Rami* pauciores, oppositi, cauli conformes. *Folia* ad genicula, opposita, sessilia, linearia, hirsuta (in culta subglabriuscula, exceptis summitatibus), pollicaria, in medio fissa in 3 lacinias lineares, acutiusculas, foliis conformes; suprema congesta, erecta. *Flores* axillares, bini, oppositi, subsessiles. *CAL.* *Perianth.* 1-phyllum, ovato-turbinatum, pilosum, 5-fidum: laciniis lineari-lanceolatis, acutis, erectis. *COR.* ringens. *Tubus* calyce longior, pubescens, subcylindricus, erectus.

Labium

Labium superius parvum, bifidum, obtusum, venis cæruleis pictum; *inferius* elongatum, bifidum, obtusum. *STAM.* didynama, versus labium superius flexa. *PIST.* *Germen* 4-fidum. *Stylus* setaceus, staminibus longior. *Stigma* acutum.

PROPR. sicc. *Odor* fragrans, debilior, cephalicus; *sapor* amarus, aromaticus, in Rosmarinum incidens.

VIRTUS: tonica, stomachica, emmenagoga, diuretica, resolvens.

USUS. Arthritis, Podagra.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubicundum, amarum, ex addito vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2. Cl. JOHN CLEPHANE (*), inquirens in originem & antiquitatem pulveris illius amari, quo Dux PORTLAND utebatur contra arthritidem, ostendit, praxin fuisse, antiquissimam, & inde a GELENI temporibus moris fuisse, arthritidi podagræque amaris occurrere. Formula Pulveris Portlandici hæc est; R_c. Rad. Aristoloch. rotundæ, & Gentianæ, Herb. Chamæpityos, Chamædryos & Centaur. min. ana p. æ. M_r. f. pulvis, cujus drachma 1 quovis mane sumenda per primum trimestre; postinde diminuenda dosis, ita ut $\frac{3}{4}$ drachmæ per secundum propinentur; sed per bina insequentia trimestria non amplius opus erit quam drachma $\frac{2}{3}$ quovis mane. Exantlato sic anno uno, expediet drachmam $\frac{2}{3}$ quovis altero die, per integrum subsequens annum, dare. Agit hic pulvis lente, sed secure, & ex mente cl. CLEPHANE curam perficit intra biennium.

314. TEUCRIUM creticum. LINN. *Sp. pl.*
788. *Mat. med.* 286.

(*) *Medical Observat. and Inquir.* vol. 1. p. 126. seq.

Rosmarinum Stoechadis facie. ALPIN. *Exot.*
203. t. 202.

Pharm. POLII CRETICI Herba.

Locus. Creta, Ægyptus. *Suffrutex.*

FORMA. *Caulis* fruticosus. *Rami* simplices, tetragoni, albo-tomentosi, erecti. *Folia* ad genicula, opposita, linearia, subsessilia, pollicaria, integerrima, supra viridia, glabra, subtus albo-tomentosa., patentia; inferiora obtusa; superiora angustiora, acutiuscula. *Racemus* subspicatus, terminalis, nudiusculus, floribus ternis, breviter pedicellatis, erectis. *Foliola* racemi linearia, opposita, floribus breviora. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, turbinatum, albo-tomentosum, 5-fidum: laciniis lanceolatis, acutis. *COROLLA* Teucree, calyce paulo longior. *STAMINA* didynamia, filiformia, corolla longiora, exstantia. *PIST.* *Germen* 4-fidum. *Stylus* filiformis, staminum vix longitudine. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. sicc. Odor fragrans, cephalicus; sapor amarus, leniter aromaticus.

VIRTUS: tonica, stomachica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. rubicundum, amarum; vitriolo martis fusco nigrescit.

315. TEUCRIUM Marum. LINN. *Sp. pl.*
788. *Mat. med.* 285. KNIPHOF. *Bot.*
orig. cent. 3.

Marum syriacum vel creticum. PARKINS.

Theatr: 13. BLACKW. *Herb. t.* 47.

Marum Cortusi. BAUH. *Hist.* 3. p. 242.

Marum verum. LUDW. *Ætÿp.* p. 7. t. 24.

Pharm. MARIVERI Herba.

Locus. Valentina. Colitur in frigidario apud nos. *Suffrutex.*

FORMA. rec. *Caulis* fruticosus, spithamæus, pedalis, teretiussculus, subdistortus, ramosus. *Ramuli* oppositi, minutim tomentosi, albidi, erecti, geniculati *Folia* opposita, ad genicula, petiolata, ovata, acuta, integerrima, subcarnosa, supra viridia, vix pubescentia, subtus minutim tomentosa, vix semiunguicularia, persistencia. *Racemi* florum in ramulis terminales, subsecundi, floribus brevius pedicellatis, oppositis, axillaribus. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, tubulatum, subincurvatum, supra basi gibbum, hirsutum, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis, subæqualibus. *COR.* 1-petala; *Tubus* calyce paulo longior, pallidus, incurvus, utrinque compressus; *Limbus* ringens, hirsutus, unilabiatus, deflexus, 5-fidus, violaceus: laciniis 2 inferioribus lanceolatis, acutis, erectis, ciliatis, pubescentibus; 2 intermediis ovalibus, obtusiusculis, patentibus, terminali longe majore, obovata, subtruncata, concava, glabra, patente, subtus pubescente. *STAM. Fil.* 4, subulata, erecta; quorum 2 paulo longiora. *Anth.* ovata, cernua. *PIST. Germina* 4, conniventia, minutim pubescentia. *Stylus* filiformis, longitudine staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. *sicc.* Odor fragrans, cephalicus, fortis, balsamicus, bituminosus; *rec.* fortior; *Fricata* folia nares stimulant, & sternutationem movent. *Sapor* intensius amarus, bituminoso-aromaticus.

VIRTUS: nervina, tonica, resolvens, emmenagoga, diuretica, errhina.

USUS. Cachexia, Hysteria, Debilitas nervorum.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum, odore & sapore herbæ; vitr. martis nigro-sufcescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* ut tradit LEWIS, volatile est, fragrantissimum, valde pungens.

OBS. 2. Singulari hujus plantæ amore ducitur Felis Catus.

OBS. 3. Hujus plantæ bonum effectum vidi apud ægrotam; quæ apoplectica prolapsa erat ab ictu capitis contra lapidem; cum e rheda profiliret. Incaustum adhibebantur venæsectiones, sanguifugæ, laxantia antiphlogistica &c. sublethargica tamen permanebat ægra usque in tertiam septimanam, quo tempore pulver. Mari veri scrupul. i ei propinabam, quavis quarta hora sumendum; id quod perquam feliciter cessit, siquidem in integrum restituebatur, atque postinde 13 jam annos bona valetudine exegit. Ceterum in resolutione nervorum, post veram apoplexiam, identidem propinavi Marum verum absque emolumento. De Maro hoc differuit cl. J. A. DAHLGREN (*).

316. TEUCRIUM Scordium. LINN. *Sp. pl.*

790. *Mat. med.* 289. OED. *Icon.* 593.

KNIPH. *Bot. orig. cent.* 22.

Scordium: CAMER. *Epit.* 588. DODON.

(*) *Diff. de Maro*, sub præsid. v. LINNÉ, Upsl. 1774.

Pempt. 226. BLACKW. *Herb.* t. 475.

Scordeum. LOB. *Hist.* 262.

Pharm. SCORDII Herba.

Locus. Europa, in pratis depressis. *Perenne.*

FORMA. *rec. cultæ:* Caulis erectiusculus, tetragonus, spithamæus, pubescens, ramosus. *Rami* alternatim oppositi, elongati, longitudine caulis, simplices, cauli conformes. *Folia* opposita, sessilia, pollicaria, lineari-oblonga, obtusa, utrinque glabra, supra viridia, lineata, subtus glauca, nervis subpubescentia, margine undique grossius ferrata, patentia. *Flores* verticillati, seni, pedunculati, erecti. **CAL.** *Perianth.* 1-phyllum, tubulatum, angulato-fstriatum, pubescens, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis; 3 æqualibus; 2 superioribus profundioribus, brevioribus. **COR.** dilute cærulea, ringens, extus minutim pubescens. *Tubus* incurvatus, fordide albicans, longit. calycis, superne paulo crassior. *Lab. super.* nullum, *inferius* patens, oblongum, 5-fidum: laciniis 4 inferioribus, subæqualibus, acutis, erectis, per paria oppositis; terminalis multoties major, subrotunda, concava, integerrima, basi obsolete variegata. **STAM.** *Filam.* 4, subulata, alba, exstantia, erecta; quorum 2 longiora. *Anth.* oblongiusculæ, brunneæ, secundæ. **PIST.** *Germ.* subrotundum, obtusum, 4-lobum. *Styl.* subulatus, albus, longitudine staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. *sicc. & rec.* Odor alliato-cepha-

licus, gravis. Sapor amaricans, odori congruens, inhærens.

VIRTUS: antiputredinosa, tonica, diaphoretica, diuretica, resolvens, animalium lac inficiens sapore Allii,

USUS. Gangræna.

OBS. 1. *Infusum* aquosum amaricans, fragrans; vitriolo martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 20, aquæ unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem stiterunt viridescenti-rubrum. Menstruo aquoso & spirituofo extrahitur, uti congeneres. *Aqua still.* fragrans, aromate herbæ; sed nullum *oleum stillat.* obtinere potuit cl. LEWIS.

OBS. 2. In hac stirpe natura conjunxit odorem Allii cum planta resolvente, mixtione quidem singulari.

317. TEUCRIUM Chamædrys. LINN. *Sp. pl.* 790. *Mat. med.* 288. KNIPH. *Bot. or. cent.* 22.

Chamæpitys altera. DOD. *Pempt.* 46.

Petit Chêne ou Germendrée. BULLIARD. *Flor. paris. t.* 26.

Chamædrys. LOB. *Hist.* 260.

Pharm. CHAMÆDRYOS Herba.

Locus. Europa australis, Oriens. *Perenne.*

FORMA. Caulis erectus, tetragonus, spithamæus vel ultra, geniculatus, pubescens, ramosus. Rami oppositi, cauli conformes, subpurpurascens, erecti. *Folia* ad genicula, opposita, breviter petiolata, ovali-oblongiuscula, obtusa, inferne abrupte angustata, utrinque pubescentia, margine inciso-crenata, semipollicaria, patentia. *Foliola* tenera in

axillis foliorum, utrinque gemina, cuneiformia, ferrata. *Flores* laterales, axillares, verticillati, utrinque bini vel terni, pedunculati.

CAL. Perianth. 1-phyllum, ovato-turbina-
tum, nervoso-angulatum, pubescens, 5-fidum:
laciniis ovato-acuminatis, erectis, ciliatis.

Calyces summitatum purpurei. *COROLLA*

Teucree, violacea, calyce longior. *STAM.*

didynama, corollæ vix longitudine. *PIST.*

Germen 4-fidum. *Stylus* filiformis, staminibus
longior. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. & sicc. *Odor* leviter fragrans.
Sapor amarus.

VIRTUS: tonica, stomachica, emme-
nagoga, diuretica.

USUS. Arthritis, Cachexia.

OBS. In officinis nostris Veronica Chamædryis per-
peram pro Teucree Chamædry substituta fuit.

318. SATUREJA hortensis. LINN. *Sp. pl.*
795. *Mat. med.* 284. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 3.

Satureja. ZANNICH. *Venez.* 1. 290. DOD.
Pempt. 288.

Satureja altera. CAMER. *Epit.* 487.

Pharm. & Culinis SATUREJÆ Herba.

Locus. Europa australis. Colitur in hortis.

Annua.

FORMA. rec. *Radix* cylindrica, descen-
dens, fibrillosa. *Caulis* dodrantalis, erectus,
subtetragonus, minutim pubescens, purpureo-
viridescens, ramosus, diffusus. *Rami* brachia-

tim oppositi, erecti. *Folia* opposita, subsessilia, vix pubescentia, lineari-lanceolata, acutiuscula, vix pollicaria, patentia, utrinque adspersa atomis excavatis, subtus instructa punctis subrotundis, majoribus sparsis, supra vero marginalibus, longitudinaliter dispositis. *Verticilli* florum axillares, constantes e glomeribus florum pedunculatis, oppositis, floribus pedicellatis. *Bractææ* lineares, subsessiles, ciliatæ, in pedicellis solitariæ. *CAL. Perianth.* monophyllum, tubulato-turbinatum, punctatum, subpubescens, striato-angulatum, 5-fidum: laciniis lineari-lanceolatis, carinatis, erectis, subæqualibus. *COR.* infundibuliformis, utrinque pubescens, dilute violacea. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis; *Limbus* bilabiatus. *Lab. super.* planum, erectum, obtuso-rotundatum, punctatum, emarginatum; *inferius* paulo majus, patens, 3-fidum: laciniis rotundatis, crenulatis, planis. *STAM.* *Fil.* 4, subulata, pallida, ori tubi inserta, limbo breviora; quorum 2 superiora paulo longiora. *Antheræ* reniformes, obtusæ, purpurascens. *PIST. Germ.* viride, 4-partitum, obtusum, basi perichætio cinctum. *Stylus* subulatus, pallidus, staminibus paulo longior. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, validus, cephalicus; *Sapor* aromaticus, calidus, vix amaricans; *Siccata* planta odore & sapore fere fortior.

VIRTUS: stomachica, excitans, emmenagoga, diuretica, resolvens.

USUS: culinaris.

OBS. *Infusum* aquos. herbæ rec. luteo-subrubicundum, odore & sapore herbæ; vitr. martis nigrescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* sapore acuto, odore herbæ, penetrante.

319. SATUREJA capitata. LINN. *Sp. pl.* 795. *Mat. med.* 283.

Thymum legitimum. CLUS. *Hist. z. p.* 357.

Thymum creticum incanum capitatum.

BARREL. *Icon.* 897.

Pharm. THYMI CRETICI Folia, Spicæ.

Locus. Europa australis. Oriens. *Suffrutex.*

FORMA. Folia opposita, sessilia, lanceolata, basi latiora, apice acutiuscula, carinata, undique punctata, concaviuscula, margine subciliata, glabriuscula, 2 lineas longa. Spicæ florum conicæ s. subrotundæ, obtusæ, sessiles, majusculæ, subpollicares, constantes. Bracteis foliis similibus, at paulo majoribus, punctatorugosis, margine albido-ciliatis, imbricatis, calycibus longioribus. Calyces trigoni, scabriusculi, incurvati, bilabiati, 5-fidi: laciniis ciliatis; duabus inferioribus longioribus; fauce barbata. COR. violaceæ.

PROPR. *sicc.* Odor fragrans, cephalicus, graviusculus; *sapor* aromaticus, calidiusculus, gratus.

VIRTUS: resolvens, stomachica, emmenagoga.

USUS:

OBŒ. Infusum herbæ aquos. rubrum, cephalicum, sapore aromatico, amaricante; cum vitriolo martis fusco-nigrescit.

320. *HYSSOPUS officinalis.* LINN. *Sp. pl.* 796. *Mat. med.* 290. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Hyssopus officinarum cærulea f. spicata. GARID. *Aix. t.* 51.

Hyssopus. BLACKW. *Herb. t.* 296.

Pharm. HYSSOPI Herba.

Locus. Oriens, Austria, in subalpinis, Sibiria. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* tetragonus: angulis obsoletis; scabriusculus: pube minutissima; geniculatus, pedalis, erectus, ramosus. *Rami* alternatim oppositi, erecti, elongati, lateribus alternatim oppositis superne canaliculati. *Folia* ad genicula alternatim opposita, sessilia, ovali-lanceolata, obtusa, utrinque punctata, subtus scabriuscula, margine minutissime ciliata, patentia, pollicaria. *Axillæ* foliorum foliolis onustæ. *Racemus* terminalis, verticillatus, secundus, elongatus, foliaceus: verticillis distantibus; singulis constantibus e racemulis axillaribus, oppositis, breviter pedunculatis, foliis vix longioribus, 5-floris, foliolaceis; floribus pedicellatis, congestis, intermedio priore, nudo. *Bractææ* breviusculæ, lineari-subulatae, ad singulos pedicellos laterales: *CAL. Perianth.* 1-phyllum, tubulatum, striatum, turbinatum, minutim pubescens,

5-fidum, acutum, erectum, hinc viride, inde purpurascens. *COROLLA* cærulea. *Tubus* cylindricus, minutim pubescens, superne recurvus. *Limbus* glaber, ringens, bilabiatus. *Labium superius* ovatum, erectum, bifidum, obtusum, margine utrinque revolutum; *inferius* patens, 4-fidum, truncatum, profunde retusum: laciniis ovato-rotundatis; interioribus erectis; exterioribus nutanti-planis. *STAM.* *Fil.* 4, subulata, cærulea, corolla longiora; quorum 2 superiora paulo breviora. *Anth.* exsertæ, lineares, exprorectæ. *PIST. Germ.* viride, subrotundum, glabrum, 4-partitum: lobulis obtusis, conniventibus. *Styl.* subulatus, violaceus, flaminibus paulo longior, erectus. *Stigm.* bifidum, subulatum, exsertum.

PROPR. sicc. & rec. *Odor* fragrans, graviusculus, non ingratus; *sapor* calidiusculus, aromaticus, amaricans, subcamphoratus; herba recens *masficata* subsucculenta, tenerior, linguam faucesque calefacit in modum fere Camphoræ, verum debilius.

VIRTUS: corroborans, resolvens, pectoralis, stomachica, diuretica, emmenagoga.

USUS. Tussis, Angina.

OBS. *Infusum* aquos. rubicundum, debilius fragrans, sapore amaricante, leniter aromatico; vitr. martis nigrescit. *Aqua still.* ex herba virente fragrans, bona. *Oleum still.* fragrans, lutescens, sapore calido, amaricante, acriusculo; ex herbæ Hyssopi, sub florentia collectæ, libr. 20 olei still. drachm. 6 obtinuit cl. BAUMÉ.

321: NEPETA Cataria. LINN. *Sp. pl.* 796.

Mat. med. 292. OEDER. *Icon. t.* 580.

Cattaria herba. DODON. *Pempt.* 99.

Mentha cataria. LOBEL. *Hist.* 276.

Nepeta vel Mentha cataria. BLACKW. *Herb.*
t. 455.

Pharm. NEPETÆ Herba.

Locus. Europa, Virginia, in ruderatis.

Perennis.

FORMA. rec. *Caulis* erectus, geniculatus, villosus, cinereus, tetragonus; lateribus oppositis plano-canaliculatis, angulis obtusis, ramosus, pedalis vel ultra. *Rami* alternatim oppositi, erecti, cauli conformes. *Folia* ad genicula, opposita, petiolata, cordata, supra viridia, pubescentia, subtus villosa, cinerea, bipollicaria, dentato-ferrata, patentia. *Petioli* foliis breviores, teretes, villosi. *Spicæ* florum terminales, constructæ e verticillis subsessilibus, approximatis; parce foliosæ, floribus breviter pedicellatis. *Bractææ* subulatae. *CAL. Per.* cylindricum, tubulatum, striatum, villosum, 5-fidum: laciniis lineari-subulatis; 3 superioribus æqualibus, erectis; 2 inferioribus paulo minoribus, angustioribus, profundius divisis. *COR.* calyce paulo longior. *Tubus* cylindricus, albus, glaber. *Limbus* ringens, bilabiatus, villosus, albidus. *Lab. super.* erectum, obovatum, concavum, obtuso-rotundatum, bifidum: *Faux* turbinata, compressiuscula, intus undique violaceo-punctata, margine

utrinque rotundato, revoluto. *Lab. infer.* subrotundum, maculatum, margine crenulatum, concaviusculum, patens. *STAM. Fil.* 4, subulata, alba, longitudine corollæ; quorum 2 inferiora paulo breviora. *Anth.* bilobæ, purpureæ lobis oblongis, obtusis, divergentibus. *PIST. Germ.* 4-partitum. *Styl.* subulatus, albidus, longitudine corollæ. *Stigm.* bifidum, acutum.

PROPR. recent. *Odor* fragrans, in *Melissam citrinam* incidens. *Sapor foliorum* aromaticus, fortis, calidus, fere *Melissæ citrinæ*, sed longe calidior; *florum* paulo debilior, *Melissam* magis referens.

VIRTUS: resolvens, emmenagoga.

USUS. Hysteria.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ recentis colore *Theæ* potus, odore & sapore herbæ; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. *Feli Cato* perinde grata herba, ac *Marum* verum.

322. LAVANDULA Spica. LINN. *Sp. pl.* 800. *Mat. med.* 296. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Lavande. BULLIARD. *Flor. paris. t.* 9.

Lavandula angustifolia. GARID. *Aix. t.* 60.

Lavandula. DOD. *Pempt.* 273. BLACKW. *Herb. t.* 294.

Spica Lavendula. LOBEL. *Hist.* 236.

Pharm. LAVANDULÆ Flores.

Locus. Europa australis. *Suffrutex.*

FORMA. rec. *Spica* florum terminalis,

cylindrica, erecta, pedunculata, constructa e verticillis 10-floris vel ultra, nudis, pubescentibus; quorum inferiores remoti; superiores proximiores; floribus subsessilibus. *Bractææ* oppositæ, sessiles, cordatæ, nervoso-striatæ, longius acutæ, cinerascens, calycibus breviores. *CAL. Per.* tubulatum, cylindricum, undique striatum, cinereo-tomentosum, superne cæruleum, truncatum, 4-crenatum; lacinia unica, superiore, subrotunda, plana, concaviuscula, erecta. *COR.* violacea, infundibuliformis, pubescens. *Tubus* striatus, calyce paulo longior, intus pilosus, extus minutim pubescens. *Limb.* 5-fidus, inæqualis. *Lab. super.* majus, obcordatum s. bifidum: laciniis obovatis, subcrenulatis; *infer.* 3-fidum: laciniis ovatis, obtusis, patentibus, æqualibus. *STAM. Fil.* 4, intra tubum superne inserta; quorum 2 paulo longiora. *Anth.* parviusculæ, peltatæ, subconniventes, subrotundæ, planæ, violacæ, centro luteo, margine obsolete quadrilobæ, piloso-ciliatæ, os tubi obturantes. *PIST. Germ.* 4-fidum: lobis subrotundis, basi cinctum perichærio. *Styl.* cylindricus, longitudine staminum, vix pubescens. *Stigmata* 2, ovato-oblonga, obtusa.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, fortis, cephalicus, suaveolens. *Sapor* aromaticus, amaricans, calidiusculus, odori congruens. Flores recentes *masticati* leniter in ore calefaciunt.

VIRTUS: nervina, resolvens, tonica, emmenagoga.

USUS: externus.

OBS. 1. *Infus.* aquos. rubicundum, fragrans, amarum; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, aquæ unc. $\frac{2}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem obscure viridescentem fecerunt. *Aqua still.* fragrans; *oleum still.* citrinum, odore Lavendulæ forti, sapore calido. E flor. Lavand. libr. 15 olei still. unc. $5 \frac{1}{2}$ obtinuit cl. BAUMÉ; alia vice e flor. libr. 80 obtinuit ol. stillat. libr. 1 & unc. 9. Sed e ramentor. libr. 5, dentis floribus, paucas duntaxat olei guttas accepit. *Spiritus*, si rite paratus, gratissimus, sub nomine *Eau de Lavande* increbuit.

OBS. 2. Infans generosus nascebatur cum tumore mollissimo verticis capitis, magnitudine ovi columbini; consulebantur plures medici & chirurgi, apertionem tumoris serio dissuadentes. Tandem præscripsit cel. OL. ACREL. Spirit. Lavend. compos. Lond. quo tumor friicaretur, unde brevi plenarie resolutus fuit.

323. **MENTHA** crispa. LINN. *Sp. pl.* 805.

Mat. med. 278. KNIPH. *Bot. or. cent.* II.

Sisymbria mentha agrestis. LOB. *Hist.* 272.

Pharm. **MENTHÆ CRISPÆ** Herba.

Locus. Sibiria. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, ramosa, articulata, repens, fibris descendentibus, filiformibus, fibrillosis. *Caules* plures ex una radice, pedales vel ultra, erecti, 4-goni, geniculati, pubescenti-scabridi, ramosi. *Rami* oppositi. *Folia* ad genicula, opposita, breviter petiolata, ovato-subrotunda, acutiuscula, pollicaria, subtus pubescentia, supra glabriuscula, rugosa, margine inciso-ferrata, ferraturis

minutim ciliatis, erectis crispa. *Capitulum* terminale, oblongum s. ovatum, obtusum, conflatum e verticillis subsessilibus, subapproximatis; inferiore magis remoto, pedunculato; floribus brevius pedunculatis. *Bractea* ovato-lanceolata, acuta, ciliata, subserrata, verticillis subjecta, opposita. *Involucrum* polyphyllum: foliolis linearibus, acutis, subaequalibus, subpubescentibus, verticillis subjectum, longitudine circiter pedicellorum. *CAL. Perianth.* tubulatum, turbinatum, undique striatum, pubescens, 5-fidum: laciniis subulatis, acutis, subaequalibus, erectis. *COR.* pallide violacea, glabra. *Tubus* longitudine calycis, superne amplior, sensim desinens in *Limbum* 4-fidum: laciniis ovatis, obtusis, erecto-patentibus, margine undique revolutis; suprema paulo latiore, emarginata. *STAM. Fil.* 4, setacea, corollae concolora, longitudine laciniarum corollae; quorum 2 paulo altiora. *Anth.* ovata, didyma, incumbentes. *PIST. Germ.* viride, 4-fidum, obtusum, basi cinctum perichætio. *Styl.* subulatus, corolla longior. *Stigm.* 2, subulata, acuta.

PROPR. rec. & sic. Odor fragrans, fortis, spirituosus; sapor calidus, aromaticus; *masticata* in lingua & faucibus calefacit, fere ut spiritus vini. Ex siccatione intenditur odor & sapor.

VIRTUS: resolvens, ructatrix, diuretica, emmenagoga, stomachica, lac resolvens.

USUS.

USUS. Hysteria, Vomitus; Coagulum lactis in mammis, Colica.

OBS. *Infusum* aquos. rubrum, fragrans, leniter amaricans; vitr. martis subito nigrescit; hujus *infus.* guttæ 20, cum vitr. martis & aquæ unc. $\frac{x}{2}$, colorem sordide brunneum stiterunt. *Oleum sill.* aureo colore, debilius fragrans; sapore Menthæ acuto & calido.

324. MENTHA sylvestris. LINN. *Sp. pl.* 804.

Mat. med. 279.

Mentha. BLACKW. *Herb. t.* 290.

Mentha romana. LOBEL. *Hist.* 272.

PH. MENTHÆ LONGIFOLIÆ Herba.

Locus. Germania, Anglia, Gallia. *Perennis.*

FORMA. *rec.* *Caulis* erectus, tetragonus, tomentosus, pedalis vel ultra, geniculatus, superne ramosus. *Rami* oppositi, erecti. *Folia* ad genicula, opposita, sessilia, lanceolata, acuta, subtus tomentosa, cinerea, supra viridescens, villosa, bipollicaria vel ultra, acute serrata, patentia. *Spicæ* terminales, ternæ, brevius pedunculatæ, villosæ, conicæ, nudæ, constructæ e verticillis sessilibus, approximatis, floribus pedicellatis. *Bractææ* lineari-subulatæ, villosæ, calycibus fere longiores. **CAL.** *Pericanth.* tubulatum, subturbinatum, villosum, 5-dentatum: laciniis lineari-lanceolatis, acutis, erectis, æqualibus, piloso-ciliatis. **COR.** 1-petala, subregularis. *Tubus* cylindricus, pallidus, superne latior, longitudine calycis. *Limbus* 4-fidus, dilute violaceus: laciniis ovatis, obtusis, patentibus; suprema paulo

majore, emarginata. *STAM.* *Fil.* 4, apici tubi inserta, pallida, setacea, corolla duplo longiora, distantia, erecta, subæqualia. *Anth.* subrotundæ, didymæ, incumbentes. *PIST.* *Germen* viride, pilosum, 4-partitum, obtusum. *Styl.* setaceus, pallidus, longitudine corollæ. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. Odor fragrans, spirituosus, fere Menthæ crispæ, paulo debilior, sed magis gratus; *sapor* calidus, aromaticus; *masticata* linguam faucesque debilius calefacit.

VIRTUS: eadem quæ in præcedente.

USUS: qui præcedentis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ rec. rubicundo-lutescens, tanquam potus Thææ, odore & sapore herbæ, vitr. martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, aquæ unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, una cum vitr. martis, colorem fusco-viridescentem monstrarunt.

OBS. 2. Mentha viridis LINN. fortior est quam sylvestris, minus grata, sapore debiliore quam Mentha piperita; ideoque in hortis pharmacopœorum perperam substituitur Menthæ piperitæ.

325. MENTHA piperita. LINN. *Sp. pl.* 305.

SCHREB. *Mat. med.* 317. SCHWENCK.

Gewass. 334.

Mentha piperis sapore. BLACKW. *Herb.*

t. 291.

Mentha spicis brevioribus & habitioribus, folio menthæ fuscæ, sapore fervido piperis. RAJ. *Angl.* 3. p. 234. t. 20. f. 2.

Ph: MENTHÆ PIPERITIDIS Herba.

Locus. Anglia. Perennis.

FORMA. rec. *Caulis* spithamæus, pedalis vel ultra, tetragonus: lateribus 2 oppositis canaliculatis; hirtus, geniculatus: geniculis barbatis; superne ramosus: ramis inferioribus brevioribus. *Folia* opposita, brevius petiolata, ovato-oblonga, acutiuscula, acute serrata, ciliata, bipollicaria, utrinque pubescentia, supra vero minus, molliuscula, subtus punctulis excavatis puncta, internodii longitudine, patentia; ramea rotundiora. *Capitulum* terminale, oblongum, obtusum, basi fulcitum foliolis 2, oppositis, conflatum e verticillis sessilibus, circiter tribus; inferiore remotiore; superioribus subapproximatis. *Flores* pedicellati. *Bractææ* 2, oppositæ, lanceolatæ, longius acuminatæ, ciliatæ, ad verticillos sitæ; quarum inferiores, h. e. verticilli infimi, serratæ, verticillo longiores, superiorum vero verticillorum integræ, longitudine verticillorum. *Bractææ* aliæ parvæ, lineari-subulatæ, ad pedicellos, calycibus breviores. *CAL. Perianth.* tubulatum, cylindrico-turbinatum, striato-angulatum, hirtum, 5-fidum: laciniis rotundatis, apice subulatis, erectis, subæqualibus. *COR.* monopetala. *Tubus* albidus, calyce longior, superne amplior. *Limb.* e tubo ampliato, pubescens, dilute violaceus, 4-fidus: laciniis ovato-oblongis, obtusis, emarginatis, erecto-patentibus; 3 inferioribus æqualibus; superiore latiore, profundius emarginata. *STAM.* *Fil.* 4, seracea, brevia, tubo inserta, situ fere

æqualia. *Anth.* intra tubum corollæ reconditæ, cordatæ, obtusæ; quarum 2 priores. *PIST.* *Germ.* 4-fidum, obtusum, basi cinctum perichætio. *Styl.* filiformis, corolla longior, erectus. *Stigma* bifidum.

PROPR. sic. & rec. Odor fragrans, spirituosus, subcamphoratus; Sapor aromaticus, fervidus, camphoræ; *masticata* linguam & fauces valde calefacit, subsequente sensu frigidusculo. Recentis odor fere debilior, quam ficcatae; sapor ficcatae fortior.

VIRTUS: resolvens, calefaciens, emmenagoga.

USUS. Hysteria, Flatus.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubicundum, debilius fragrans, graviusculum, sapore initio debiliore, tum calido; vitr. martis nigro-fuscescit. *Aqua stillat.* calidissima, subopalescens, sapore spirituosus, fragrans. *Oleum stillat.* fusco-rubrum, in aqua natans, odore forti Menthæ piperitidis, sapore omnium acerrimo, menthæ piperitidis, fervidissimo, fere igneo. Gustatum vaporem subsuffocantem in laryngem demittit, calidissimum, mox subrefrigerantem, fugacem; postea fervent labia & lingua fatigata diu, etiam si os sæpius aqua eluitur. Genis sub oculis illinitum, oculos vehementer ferit, illosque valde lacrymantes facit, effectu non diu inhærente, at visum postea confortat. Olei gutta 1, vitro aqua repleto immittenda, omnem aquam imbuit sapore fervido, parumque abest quin aqua gustata urat in labiis.

OBS. 2. E Mentha piperitide, bene matura & ficcata, destillando, veram elicit *Camphoram* cl. GAUBIUS (*), a recente vero herba non item.

(*) *Adversar. l. I. p. 99.*

OBS. 3. Inter omnes Menthæ species Piperita fortissima est.

326. MENTHA Pulegium. LINN. *Sp. pl.* 807.

Mat. med. 280.

Pulegium. BLACKW. *Herb. t.* 302. DOD.

Pempt. 282. BAUH. *Hist.* 3. p. 256.

Pulegium regium vulgatum. LOB. *Hist.* 266.

Pharm. PULEGII Herba.

Locus. Germania, Anglia, Gallia, locis depressis, humidis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis spithamæus, procumbens, tetragonus, geniculatus, pubescens, ramosus. *Rami* alternatim oppositi, erecti, cauli conformes, simpliciusculi. *Folia* ad genicula, opposita, brevius petiolata, ovalia, obtusa, serrata, glabra, supra lineata, subtus punctata, nervis minutim pubescentia, unguicularia, patentia. *Verticilli* florum axillares, plurimi, subrotundi, subsessiles, foliis breviores, floribus pedunculatis, cernuis. *Bractææ* quaternæ, utrinque 2, foliolis obovatis, superne serratis, petiolatis, foliis duplo brevioribus, verticillo vix longioribus, reflexis, viridibus. *CAL. Perianth.* tubulatum, cylindricum, undique striatum, pubescens, viridipurpurascens; ore 5-fido, acuto, erecto, æquali. *COR.* dilute violacea, pubescens. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis, superne incrassatus. *Limb.* 4-fidus: laciniis lineari-ovalibus, obtusis, erectis, subæqualibus. *STAM.* corollæ concolora. *Fil.* 4, subulata,

erecta, corolla longiora, patentia, situ æqualia. *Antheræ* cordatæ, obtusæ. *PIST.* *Germen* viride, 4-fidum, glabrum, obtusum, basi cinctum perichæfio. *Stylus* subulatus, longitudine fere staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. & succ. Odor fragrans, spirituosus; graviusculus. *Sapor* aromaticus, calidus; *masticata* linguam faucesque calefacit, subcamphorata.

VIRTUS: resolvens, errhina, pectoralis, stomachica, emmenagoga, diuretica.

USUS. Asthma, Hysteria.

OBS. *Infusum* aquos. lutescens, fragrans, aromaticum, sapore subspirituoso; vitr. martis subito fusco-nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, instillatæ aquæ uncia $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem fusco-brunneum dilutiorem effecerunt. *Aqua still.* fragrans, aromatica. *Oleum stillat.* rubro-luteum, odore & sapore Pulegii, amaricante.

327. MENTHA gentilis. LINN. *Sp. pl.* 805.

Mentha verticillata minor acuta, non crispa, odore ocymi. BAUH. *Hist.* 3. p. 226.

Aquatica five Sisymbria mentha rubro foliorum & flore nigrae menthae & Balsamine officinarum. LOBEL. *Icon.* 509. *Hist.* 272.

Le Baume vulgo.

Culinis MENTHÆ BALSAMINÆ

Herba.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, tetragonus, geniculatus, scabridus, spithamæus, sæpe pedalis, ramosus, ramis oppositis. *Geniculae* caulis compressiuscula, pubescentia. *Folia* ad

genicula, alternatim opposita, petiolata, ovata, obtuso-rotundata, plana, serrata, minutim ciliata, supra glabra, dilute viridia, subtus pallidiora, venis scabra, pollicaria, patenti-reflexa; *superiora* acutiuscula; *tenella* in ramulis teneris, suborbiculata, serrata, in formam rosæ conniventia, plana. *Verticilli* florum ad genicula caulis terminalia, 2 vel 3, axillares e foliis, subseffiles; quorum terminalis capitatus. *Bractææ* oppositæ, ovato-acutæ, serratæ, ciliatæ, verticillis brevioribus. *Flores* pedicellati. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, tubulatum, striatum, minutim pubescens, ore 5-dentato: laciniis lineari-lanceolatis, ciliatis, acutis, erectis, subæqualibus. *COR.* dilute violacea, infundibuliformis. *Tubus* calyce paulo longior, superne sensim incrassatus. *Limbus* 4-fidus: laciniis ovatis, obtusis, erectis, æquali longitudine; suprema paulo latiore, emarginata. *STAM. Fil.* 4, brevia, subæqualia, sub sinibus limbi inserta. *Antheræ* parviusculæ, ovato-oblongæ, supra sulcatæ, intra apicem tubi inclusæ. *PIST. Germ.* parviusculum, viride, 4-partitum, obtusum, glabrum, basi cinctum perichætio. *Stylus* subulatus, dilute violaceus, corolla longior. *Stigma* bifidum, acutum, patens, longius exsertum.

PROPR. rec. Odor fragrans, gratus, subcitreo-menthaceus, in Majoranam simul incidens; folia fricata fragrantiora, balsamica.

Sapor calidus, aromaticus, in flavedinem citri incidens.

VIRTUS: resolvens, stomachica.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Folia virentia hujus Menthæ saturæ herbariæ immiscentur a quibusdam, & cruda eduntur.

OBS. 2. Ex herbæ libr. ʒ6 olei stillat. unc. i. obtinuit cl. BAUMÉ, colore leniter rubicundo.

328. GLECOMA hederacea. LINN. *Sp. pl.* 807. *Mat. med.* 303. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Hedera terrestris vulgaris. ZANNICH. *Venez.* t. 253. BLACKW. *Herb.* t. 225. DOD. *Pempt.* 389. t. 390.

Humilis Hedera f. Chamæcissus. LOB. *Hist.* 336.

Ph. HEDERÆ TERRESTRIS Herba.

Locus. Europa, ad sepes. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix repens. Caulis tetragonus, repens, spithamæus, pubescens, scabriusculus, ramosus. Rami oppositi, erecti, cauli conformes. Folia alternatim opposita, petiolata, reniformia, crenata, ciliata, rugosa, supra scabriuscula, subtus minutim punctata, nervis pubescentia, unguicularia, erecto-patentia. Petioli teretiusculi, scabri, supra sulco longitudinali. Stipulæ nullæ, sed margo utrinque inter petiolos, obtusus, ciliatus. Racemi florum axillares e foliis, oppositi, brevissimi, subquinqueflori, erecti, nudi, breviter pedunculati, foliis breviores. Bractæ suboppositæ,

lineares, acutæ, ciliato-pubescentes, patentes, in racemo frequentes. *Flores* pedicellati, erecti.

CAL. Perianth. tubulatum, cylindricum, inferne attenuatum, undique striatum, pubescens, ore 5-fido: laciniis ovato-acutis, quarum 2 inferiores paulo breviores. *COR.* 1-petala, violacea: *Tubus* cylindricus, pallidus, minutim pubescens, calyce duplo longior, dorso carinatus, superne clavatus, antice variegatus. *Limbus* ringens, bilabiatus. *Lab. superius* erectum, glabrum, ovatum, obtusum, retusum, marginibus reflexis, dorso carinatum: carina pubescente; *inferius* ovatum, obtusum, patens, pariter glabrum, 3-fidum: laciniis lateralibus lineari-ovalibus, obtusis; intermedia duplo latiore, emarginata. *Palatum* barbatum, cæruleo-variegatum. *STAM. Fil.* 4, albida, apici tubi corollæ inserta, labio superiori adpressa; quorum 2 longiora. *Anth.* albæ, laterales prope apicem filamentorum, bilobæ, in formam crucis conniventes; quarum superius par in medio labii, inferius in fauce hæret. *PIST. Germen* ovatum, viride, glabrum, 4-partitum, obtusum. *Squama* carnosæ, geminis lobis conformis, verum paulo major, convexa, brevior, germen ad latus fulciens. *Stylus* subulatus, albidus, longitudine Staminum superiorum, illisque adpressus. *Stigma* bifidum, acutum, violaceum.

PROPR. rec. *Odor* debilius fragrans, graviusculus, non ingratus. *Sapor* leniter aro-

maticus, odori congruens, leniter amaricans.

VIRTUS: tonica, vulneraria.

USUS: Vomica pulmonum, Tuffis.

OBS. *Infusum* aquos. rubescens Theæ instar, amaricans; vitr. martis subito fusco-nigrescit.

329. LAMIUM album. LINN. *Sp. pl.* 809.

Mat. med. 307. *OED. Icon.* t. 594.

BLACKW. *Herb.* t. 33.

Ortie blanche. BULLIARD. *Fl. paris.* t. 25.

Urtica iners sive Lamium primum. DODON.

Pempt. 153.

Lamium s. archangelica flore albo. LOB.

Hist. 280.

Galeopsis. CAMER. *Epit.* 865.

Pharm. LAMII ALBI Herba.

Locus. Europa, in cultis & ruderatis. *Annum.*

FORMA. *rec.* Radix alba, repens, geniculata, teres, crassitie culmi fecalini, ad genicula fibrillosa: fibris descendentes, elongatis. *Caulis* erectus, tetragonus, pubescentiscaber, spithamæus, basi ramosus, geniculatus. *Rami* oppositi, erecto-patentes, cauli conformes. *Folia* opposita, petiolata, ovata, acuta, margine inciso-ferrata, rugosa, pubescentiscabrida, patentia; *suprema* subsessilia. *Petioli* supra concavo-canaliculati, subtus convexi. *Verticilli* florum ad genicula, circiter 10-flori. *Macula* purpurascens, obverse lunulata, utrinque ad geniculum, variegata, verticillum distinguens. *Flores* sessiles. *CAL. Perianth.* tubu-

latum, 10-angulatum, pubescens, basi extus violaceum, ore ampliato, 5-fido: laciniis lineari-subulatis, carinatis, patentibus, margine minutim ciliatis, carina hirsutis. *COR.* ringens, alba. *Tubus* calyce longior, incurvus, pubescens, superne gibbus. *Limbus* ringens. *Lab. super.* villosum, ciliatum, fornicatum, obovatum, concavum, retusum, nutans; *infer.* ovatum, glabrum, bilobum, utrinque deflexum, basi notatum lineis 3 longitudinalibus, lutescentibus, basi decussatis. *Faux* amplior, compressa, margine utrinque rotundato, instructo dente subulato, recto, solitario. *STAM. Filam.* 4, subulata, alba, pubescentia, sub labio superiori recondita, parallela; quorum 2 paulo breviora. *Anth.* oblongæ, fuscæ, dorso albo-hirsutæ, erectæ. *PIST. Germ.* 4, trigona, truncata, conniventia. *Styl.* subulatus, albus, glaber, longitudine staminum, illisque parallelus. *Stigma* bifidum: laciniis subulatis, acutis.

PROPR. rec. Odor fortior, mucidus. Sapor herbaceus; *masticata* folia teneriuscula, saliva viridi.

VIRTUS.

USUS.

330. *BETONICA officinalis.* LINN. *Sp. pl.* 820. *Mat. med.* 304. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5 & 22.

Betoiné. BULLIARD. *Flor. paris.* t. 3.

Betonica. DODON. *Pempt.* 40. LOB. *Hist.*

286. BLACKW. *Herb. t. 46.* LUDW.*Edyp. p. 2. t. 2.**Pharm. BETONICÆ* Herba.*Locus.* Europa australis, in pratis ficcis.*Perennis.*

FORMA. rec. Caulis erectus, pedalis vel ultra, tetragonus: angulis obtusis, lateribus planocanaliculatis, obsolete striatis, geniculatis; hirtoscaber, simplex, superne sæpe ramiflorus: ramis oppositis, erectis, internodio brevioribus. *Folia* ad genicula, opposita, petiolata, cordato-oblonga, obtusa, undique minutim punctata: punctis excavatis; utrinque pubescentia, venoso-rugosa, margine dentato-ferrata: ferraturis obtuso-rotundatis, ciliatis; summa subsessilia, reflexa. *Petioli* pubescentes, subtus rotunde carinati, supra concavi. *Spica* terminalis, subfoliosa, constructa e verticillis sessilibus, oppositis, approximatis; quarum inferiores remotiores. *Foliola* 2 opposita, reflexa, caulinis similia, ad basin spicæ; *Bracteæ* vero lanceolatae ad verticillos, oppositæ, sessiles, ciliatæ, pubescentes, calycibus paulo longiores; quarum inferiores subdentatæ, reflexæ; superiores integræ, patentés. *Involucr.* polyphyllum, verticillum undique cingens: foliolis bracteis superioribus similibus, inæqualibus, erectis, calycibus vix longioribus. *Flores* sessiles. *CAL. Perianth.* tubulatum, turbina-tum, subangulatum, superne villosum: ore truncato, 5-dentato: dentibus subulatis, erec-

tis, æqualibus, mucronato-aculeatis. **CO-**
ROLLA monopetala. *Tubus* incurvus, infra
 glaber, albus, supra purpureus, extus & intus
 pubescens, calyce longior. *Limbus* ringens,
 bilabiatus, minutim pubescens, purpureus.
Labium superius oblongum, obtusum, pla-
 num, apice revolutopatente. *Faux* contracta.
Lab. inferius trifidum, reflexopatens: laciniis
 lateralibus, rotundatis; intermedia duplo ma-
 jore, basi convexa, sulco longitudinali, apice
 emarginata, erecta. **STAM.** *Filam.* 4, subu-
 lata, alba, pucescencia, tubo inserta, tubo
 longiora; quorum 2 inferiora paulo breviora.
Antheræ in fauce, secundæ, rubropurpu-
 rascentes, bilobæ: lobis verticalibus, subro-
 tundis. **PIST.** *Germen* subrotundum, trunca-
 tum, glabrum, viridescens, 4 partitum: lobis
 arcte conniventibus. *Stylus* subulatus, inferne
 incurvatus, albidus, glaber, staminibus paulo
 longior. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. *rec.* *Odor herbæ* subaromaticus,
 subnarcoticus, in odorem cimicis incidens;
florum vero paulo gratior, debilior. *Sapor fo-*
liorum ingratus, fatuus, sed simul calidius-
 culus, vix amaricans; *florum* debilis, odori
 congruens; *masticati* flores calidiusculi, fauces
 aliquantulum calefacientes, saliva dilute vio-
 lacea. *Siccata* herbæ odor gravis, debilior;
sapor amaricans, ingratus.

VIRTUS: anodyna, tonica, errhina; *rec.*
 subinebrians.

USUS. Hysteria.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ rec. rubicundum, odore & sapore herbæ; vitr. martis fusco-nigrescit. *Aqua still.* satis fragrans. *Oleum still.* vix ullum dat hæc planta; saltem parcissime.

OBS. 2. Folia Betonicæ inter pulverandum admodum in naribus irritant.

331. MARRUBIUM vulgare. LINN. *Sp. pl.*

826. *M. m.* 305. CLUS. *Hist.* 2. p. 34.

Marrubium album vulgare. BLACKW. *Herb.*

t. 479. ZANNICH. *Venez.* t. 298. LOB.

Hist. 278.

Marrubium. DOD. *Pempt.* 88.

Pharm. MARRUBII ALBI Herba.

Locus. Europa, Virginia, in ruderatis.

Perenne.

FORMA. *Caulis* erectus, pedalis vel ultra, tetragonus, villosus, sæpe albido-tomentosus, ramosus. *Rami* oppositi, erecti, cauli conformes. *Folia* ad genicula, opposita, petiolata, ovalia, sæpe ovata s. subrotunda, pollicaria, patentia, rugosa, pubescentia s. villosa, grossius crenata, obtusa. *Verticilli* florum axillares, dense congesti, amplexicaules, sessiles, tomentosi, multiflori. *Involucrum* polyphyllum, subulatum, hirsutum, calycibus brevius, illisque subiectum, aristatum. *CAL.* *Perianth.* 1-phyllum, tubulatum, hirsutum, 10-striatum, ore patulo, barbato, 10-fido: laciniis: subulatis, erectis, uncinatis, rigidis, glabris, alternis minoribus. *COR.* alba, ringens, villosa. *Tube* cylindricus, longitudine calycis.

Limbus bipartitus: *labio* super. erecto, lineari, concaviusculo, bifido, obtusiusculo; *infer.* patente, trifido: laciniis lateralibus ovato-linearibus, obtusiusculis, oppositis; intermedia duplo majore, obovata, obtuso-rotundata, obsolete crenulata. *STAM.* didynama, intra tubum versus faucem inclusa. *PIST.* *Germen* 4-fidum. *Stylus* filiformis, longit. staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. *sicc.* & *rec.* *Odor* fragrans, vinosus, gratus. *Sapor* amarus, inhærens.

VIRTUS: tonica, emmenagoga, diuretica.

USUS. Cachexia, Obstructio mensium, Hysteria, Asthma pituitosum.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum amarum; vitr. martis fuscescit. *Extractum* aquosum dat ad quinque sedecim partes; *CARTHEUSER.*

OBS. 2. A veteribus medicis magni æstimata fuit hæc planta, nunc fere oblitterata, tamen effectus prodit egregios. Certe cl. J. H. LANGE (*) pulverem ex foliis Marrubii omnibus remediis aliis præfert in asthmate humido & pulmonum infarctibus, propter vim eximiam humores viscidos solvendi.

332. LEONURUS Cardiaca. LINN. *Sp. pl.* 827. *Mat. med.* 308.

Cardiaca. LUDW. *Æty.* p. 3. t. 5. BLACKW. *Herb. t.* 272. ZANNICH. *Venez. t.* 209. LOB. *Hist.* 278. DODON. *Pempt.* 94. *Pharm.* *CARDIACÆ* Herba.

(*) *Miscell. veritat. de rebus medicis, fasc. I. p. 57.*

Locus. Europa, Virginia, in rudératís.

Biennis.

FORMA. *rec. Radix* fibrosa. *Caulis* erectus, glaber, tetragonus, angulis linea longitudinali pubescente, lateribus plano-canaliculatis; geniculatus: geniculis ciliato-barbatis; bipedalis, ramosus. *Rami* oppositi, erecti, cauli conformes. *Folia* ad genicula, alternatim opposita, petiolata, patentia, rugosa, supra atrichodia, subtus nervis pubescentia, margine ciliata; inferiora palmato-quinqueloba: lobis oblongis, trifidis, acutis, inæqualiter inciso-ferratis; superiora cuneiformia, integra, trilobata: lobis lanceolatis, acutis. *Petioli* tetragoni, supra canaliculati, pubescentes. *Verticilli* florum in summitate caulis ad genicula s. axillas foliorum plures, circiter 20-flori, floribus sessilibus, congestis. *Involucr.* polyphyllum, lineari-subulatum, minutim pubescens, erectum, calyce brevius. *CAL.* *Peri-* tubulatum, turbinatum, glabrum, 5-angulatum, subbilabiatum, 5-fidum: laciniis 3, interioribus ovatis, apice subulato-spinosis, erectis; 2 exterioribus paulo majoribus, patentireflexis. *COR.* sordide & dilute violacea, extus villosa. *Tubus* longitudine calycis, incurvatus, inferne albidus, glaber. *Limbus* ringens. *Labium superius* ovatum, obtusum, erectum, apice subrevolutum; *inferius* trifidum, patens: laciniis lateralibus rotundatis revolutis, nigro-maculatis; intermedia paulo majore

majore, ovato-oblonga, obtusa, patente, palato sordido, maculato. *STAM. Filam.* 4, subulata; quorum 2 superiora, labio superiori inserta, erecta; 2 inferiora tubo inserta, patentia. *Anth.* cordatæ, obtusæ, trigonæ. *PIST. Germen* 4-partitum, læve, truncatum, apice barbatum. *Stylus* filiformis; longitudine staminum, pallidus. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. folior. contus. Odor debilis, herbaceo subaromaticus; sapor herbaceo-aromaticus, calidiusculus, substypticus; *Florum* odor aromaticus, non ingratus, debilis. *Siccat.* herb. odor vix ullus, sapor amarus, austriusculus.

VIRTUS: tonica.

USUS.

OBS. Infusum aquosum rubicundum, amarum, cum vitriolo martis fusco-nigrescit.

333. *ORIGANUM* Dictamnus. LINN. *Sp. pl.* 823. *Mat. med.* 302. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Dictamnium verum. DOD. *Pempt.* 280. c. fig.

Dictamnium creticum. BLACKW. *Herb. t.* 462. CAMER. *Epit.* 472.

Dictamnium. LOBEL. *Icon.* 302. *Hist.* 267. *Pharm.* *DICTAMINI CRETICI* Folia. *Locus.* Candia. *Suffrutex.*

FORMA. Folia petiolata, suborbiculato, obtusa, nervis depressis, lineata, punctis nigricantibus s. excavatis utrinque adspersa,

tomentosa s. lana, albida, unguicularia.

PROPR. sicc. Odor fragrans, cephalicus, gratus; *sapor* amaricans, aromaticus, calidus, odori congruens.

VIRTUS: stomachica, emmenagoga, calefaciens, resolvens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. debilius fragrans, lutescenti-rubicundum potus Theæ instar, vix amaricans; vitri. martis suscescit. *Aqua still.* fragrans; aromatica. *Oleum still.* valde aromaticum odore & sapore, frigore congelascens sub specie camphoræ; NEUMANN.

334. **ORIGANUM** creticum. LINN. *Sp. pl.* 823. *Mat. med.* 300.

Origanum Heracleoticum. DODON. *Pempt.* 284.

Pharm. & Culinis **ORIGANI CRETICI**
Spicæ (falso herba dictæ.).

Locus: Oriens, Europa australis. *Perenne.*

FORMA. Spicæ fasciculatæ, lineares, purpurascens, rectæ, pedicellatæ: pedicellis alternatim oppositis; constantes e bracteis & floribus. *Bractææ* cuneiformes, acutiusculæ, venulosæ, margine supremo scabræ, imbricatæ, calycibus longiores. *Calyces* ovati, undique punctati: punctis resinosis, 5-fidi: laciniis lanceolatis, obtusiusculis, minutim ciliatis, erectis, subæqualibus. *Corollæ* albescentes.

PROPR. sicc. Odor fragrans, cephalicus, gratus, fortis. *Sapor* aromaticus, gratus, calidiusculus, vix amaricans.

VIRTUS : calefaciens , tonica , stoma-
chica , resolvens , emmenagoga.

USUS : culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum , debilius fragrans ; sapore amaricante , grate aromatico ; vitr. martis fusco-nigrescit. *Aqua stillat.* fragrans. *Oleum still.* colore sanguineo , sapore acutissimo , calidissimo , aromate valido Origani cretici.

OBS. 2. In culinis multis cibi spicis hisce condiuntur , ob aroma fragrans , palato amicum.

335. **ORIGANUM** vulgare. LINN. *Sp. pl.*
824. *Mat. med.* 299. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 4. GUNN. *Fl. norv.* 51.

Origanum sylvestre. DOD. *Pempt.* 284.
ZANNICH. *Venez. t.* 149.

Origanum. BLACKW. *Herb. t.* 280.

Pharm. **ORIGANI VULGARIS** Herba.

Locus. Europa , Canada , Virginia , in
montibus. *Perenne.*

FORMA. *Caulis* pedalis , erectus , tetra-
gonus , purpurascens , pubescens , ramosus.
Rami oppositi , erecti , caule teneriores , in
ceteris conformes ; superiores longiores. *Folia*
ad genicula , opposita , petiolata , ovata , ner-
vosa , semipollicaria , supra glabra , subtus mi-
nutim pubescentia , utrinque punctata , mar-
gine minutim ciliata , patentia. *Axillæ* folio-
rum in planta culta foliolis onustæ. *Flores*
spicati. *Panicula* spicarum terminalis , corym-
bosa. *Spicæ* subrotundæ , pedunculatæ. *Brac-*
teæ cuneiformes , acutiusculæ , planæ , pur-
pureæ , glabræ , venosæ , sessiles , floribus sub-

jectæ singulæ. *CALYX*. *Perianthium* pedicellatum, longitudine bractææ, turbinatum, striatum, glabrum, ore barbato, 5-fido: laciniis lineari-acutis, erectis, æqualibus, purpurascentibus. *COR.* infundibuliformis, violacea. *Tubus* sensim sursum ampliatus, calyce longior. *Limbus* bilabiatus: *lab. super.* erectum, bifidum, obtusum; *infer.* trifidum, patens, obtusum. *STAM.* didynama, longitudine fere corollæ. *PIST.* *Germen* quadripartitum. *Stylus* filiformis, corolla longior. *Stigma* bifidum, acutum, revolutum.

PROPR. sic. & rec. *Odor* fragrans, graviusculus, non ingratus, fere Serpylli. *Sapor* aromaticus, in Mentham incidens, sed debilior.

VIRTUS: prioris.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum rubrum, debilius fragrans, sapore amaricante, leniter aromatico; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, instillatæ aquæ uncie $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem fordide violaceum fiterunt.

336. *ORIGANUM Majorana*. LINN. *Sp. pl.* 825. *Mat. med.* 298.

Majorana seu *Marum*. DOD. *Pempt.* 270.

Amaracus vulgator. LOB. *Icon.* 498.

Majorana. BLACKW. *Herb. t.* 329.

Sampsuchus s. *majorana*. LOB. *Hist.* 265.

Pharm. & Culinis MAJORANÆ Herba.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annum.*

FORMA. *rec. Radix* cylindrica, descendens, undique fibrillosa. *Caulis* erectus, spithamæus vel ultra, obsolete tetragonus, geniculatus, pubescenti-villosus, inferne ramosus. *Rami* alternatim oppositi, simplices, erecti, cauli conformes. *Folia* ad genicula caulis & ramorum, opposita, subsucculenta, petiolata, ovalia, obtusa, vix pollicaria, minutim villosa, obsolete punctata, lineata, margine obsolete repanda. *Axillæ* foliorum onustæ foliolis quaternis. *Floralia* folia ad ramos paniculæ atque ad capitula, opposita, sessilia, ovalia, concava, pedunculo breviora. *Panicula* terminalis, composita e *spicis* pluribus, in ramis terminalibus, congestis, sessilibus & pedunculatis; singulis ovato-oblongiusculis, obtusis, tetragonis, villosis, compositis e floribus & bracteis. *Flores* sessiles. *Bractææ* ovato-subrotundæ, planæ, punctatæ, imbricatæ. **CAL.** *Perianth.* proprium nullum, nisi bractæas spicæ diphyllas dicas; quarum interior paulo minor, retusa. **COR.** alba. *Tubus* turbinatus, minutim pubescens, longitudine bractearum. *Limbus* 4-fidus: laciniis ovatis, obtusis, patentibus, margine utrinque revolutis; suprema latiore, emarginata, apice revoluta. **STAM.** *Filam.* 4, erecta, subulata, alba, apici tubi inserta, corolla longiora; quorum 2 paulo breviora. *Antheræ* reniformi bilobæ. **PIST.** *Germen* viride, parviusculum, 4-fidum, obtusum, minutim perichætiatum.

Stylus subulatus, longitudine staminum, erectus. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, fortis, cephalicus, obscure graviusculus, gratus; *Sapor* aromaticus, subamaricans, calidiusculus; *maslicata* folia recentia subsucculenta, molliuscula.

VIRTUS: tonica, stomachica, resolvens, emmenagoga, errhina.

USUS: culinaris; Anosmia.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubicundum, fragrans, sapore aromatico; vitr. martis nigro-fuscescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum stillat.* luteo-rubicundum, odore Majoranæ, sapore herbæ calido, amaricante, acri. Ex Herb. recentis Majoranæ libr. 150 unc. 15 olei, still. leniter citrini, accepit cl. BAUMÉ; sed ex Herb. majoran. sicc. libr. 8 & unc. 14 obtinuit idem vir unc. 2 & drachm. 2 olei still. præcedenti similis. Cl. SPIELMANN & CARTHEUSER olei $\frac{1}{64}$ partem obtinuerunt.

OBS. 2. *Resinam*, Camphoræ simillimam, oleum Majoranæ ætate ad fundum vasis demittit, forma crystallina: crystallis albidis, diaphanis, fragiliusculis, majusculis, aggregatis: singulis oblongis, tetraëdris, tetragonis, a medio versus apicem utraque extremitate cuneatis. Hæc resina odore est olei majoranæ, sapore calido, amaricante, aromatico; maslicata inter dentes friabilis sentitur, arenosum mentitur sub masticatione, comminuitur, non solvitur. Inter digitos tractata non emollitur, verum dura permanet. Non solvitur in aqua pura, nec in oleo expresso; sed in spiritu vini perfecte solvitur. In ignis flamma subaccenditur, funditur, defluit, unde subito extinguitur flamma; resina liquefacta statim solidescit, fragilis fit friabilisque. In vase ferreo super ignis flammam, funditur, fumat; fumo aromatico; admota flamma mox accenditur, flagrat; flamma vivida, luci-

da, lutescente, non fuliginosa; consumitur penitus sub deflagratione, relicto pauxillo duntaxat nigredinis cujusdam splendentis. Hinc Camphora non est, ut quidam voluerunt, sed peculiaris resina. In aëre aperto evaporatione non consumitur, tamquam Camphora, quantumvis calori exposita. Pleraque olea essentialia ætate resinam deponunt, quæ aut fundum petit, aut illis immixta suspensa hæret. Resina, quæ subsidit, sæpius crystallifera apparet; ea vero quæ in oleis suspensa hæret, liquida est, oleoque immixta. Præsentiam indicat color olei, naturali recedens; demonstrat rectificatio, unde residuum tenax, Terebinthinæ simile. Nascitur hæc resina a decompositione olei, quæ acceleratur, si vas, in quo oleum fervatur, melius non obturetur, quam ut aër accedat, præsertim si loco parum frigido asservetur vas. Quo plus resinæ deposuit oleum quoddam essentialia, eo magis spiritu rectore orbum est; sed huic defectui obviamitur, si oleum super plantam recentem rectificetur, unde fit, ut novo spiritu rectore iterum saturet.

OBS. 3. In culinis herba Majoranæ vulgaris est, ad cibos condiendos idonea.

337. **THYMUS** Serpyllum. LINN. *Sp. pl.* 825. *Mat. med.* 282. KNIPH. *Bot. orig.* cent. 6.

Serpillum vulgare. DODON. *Pempt.* 276.

ZANNICH. *Venez. t.* 170.

Pharm. SERPYLLI Herba.

Locus. Europa, in collibus aridis. *Suffruticulus.*

FORMA. rec. Radix filiformis, fibrillosa. Caulis filiformis, teres, minutim pubescens, fusco-cinereus, inferne repens, superne procumbens, ramosus. Rami oppositi, adscendentes, tetragoni, albido-villosi; inferiores

longiores, ramosi, superiores sensim breviores, simplices. *Folia* caulina vix ulla; ramea opposita, breviter petiolata, obovata, obtusa, utrinque punctata, lineas 2 longa, inferne albo-ciliata, patentia. *Capitula* florum terminalia, laxa, subrotunda, foliis 4 sulcata; quorum 2 opposita superiora. *Flores* pedicellati. *CAL. Perianth.* tubulatum, 10-striatum, villosum, albidum, bilabiatum, 5-fidum: labio superiore plano, 3-fido, acuto, ciliato; inferiore bipartito: laciniis subulatis, ciliatis. *COR.* dilute violacea. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis, pubescens; *Limbus* glaber, bilabiatus. *Labium superius* oblongum, obtusum, emarginatum, erectum, planum; *inferius* patens, trifidum: laciniis ovatis, obtusis. *Palatum* cæruleo-punctatum. *STAM. Filam:* 4, erecta, subulata, ad labium superius, corolla longiora, albedo violacea; quorum 2 superiora margini tubi, 2 inferiora, breviora, basi tubi inserta, erecta. *Anth.* parvæ, cordatæ, purpureæ. *PIST. Germen* ovatum, apice 4-lobum: lobis globosis. *Stylus* subulatus, albedo-violaceus, longitudine staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. & siccatur. Odor fragrans, cephalicus, gratus. Sapor aromaticus, calidiusculus, subcamphoratus, subamaricans.

VIRTUS: resolvens, tonica, stomachica, diuretica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. coloratum ut potus Theæ, cum vitr. martis nigrescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* saturate coloratum, rubrum, fragrans. Ex herb. Serpylli rec. libris 30 accepit BAUMÉ olei stillatitii drachmam $\frac{1}{2}$.

338. **THYMUS** vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 825.

Mat. med. 282. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Thymum durius. DODON. *Pempt.* 275.

Pharm. & Culinis **THYMI VULGARIS**

Herba.

Locus. Oriens, Europa australis. Colitur in hortis. *Suffrutex.*

FORMA. Fruticulus parvus, ramosissimus, spithamæus vel ultra, erectus. *Rami* oppositi, obsolete tetragoni, pubescentes; *tenelli* villosi. *Folia* opposita, petiolata, ovali-oblonga, obtusa, undique punctata, circiter 2 lineas longa, patentia, glabriuscula s. albido-villosa. *Flores* subcapitati. *Capitula* terminalia, obtusa, foliosa, constantia e floribus pedicellatis. *Calyces* hirsuti, 5-fidi.

PROPR. rec. & sicc. *Odor* fragrans, fortis, cephalicus, gratus; recentis suavior. *Sapor* aromaticus, calidus.

VIRTUS: resolvens, emmenagoga, diuretica, tonica, stomachica.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum, fragrans, vitriolo martis nigro-fuscescit. *Aqua stillat.* fragrans. *Spiritus* gratus. *Oleum stillat.* dilute citrinum, fragrans, calidum, acre, Thymo ipso ingratius.

OBS. 2. Ab oleo stillatitio Thymi *Resinam* albam, saccharo cantho similem, crystallis cubicis, diversæ mag-

nitudinis, sæpe nucem avellanam exæquantibus, odore Thymi, sapore acutissimo, in aqua non solubilibus, obtinuit NEUMANN (a); quod postea adstruxit J. BROWN (b). Hæc resina solvitur facile in Spiritu vini, sed si tinctura hæc in aquam frigidam injicitur, observantur guttæ parvæ olei liquidi; aquæ innatantes, quæ sensim formantur in crystallos planas, a crystallo Lunæ non multum abludentes, odore & sapore Thymi, persistentes, nec volatiles prout camphora. Non solvitur in Spiritu Nitri, sed amittit suam formam crystallinam, & faciem gummosam induit, sapore Thymi amaro; nec solvitur in oleo vitrioli. Igni admota hæc resina funditur, & in oleum liquidum abit, id quod etiam accidit in vase clauso, & non sublimatur, ut cum camphora fit.

339. MELISSA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 827.

Mat. med. 294. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Melissa. DOD. *Pempt.* 92. t. 92.

Melissa vulgaris odore citri. BAUH. *Hist.* 3.

p. 232.

Pharm. MELISSÆ CITRINÆ Herba.

Locus. Europa australis, in subalpinis, Japonia. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. Caulis erectus, tetragonus, geniculatus, dodrantalis vel ultra minutim pubescens, inferne ramosus, diffusus. Rami alternatim oppositi, cauli conformes, ramulosi, erecti. Folia alternatim opposita, petiolata, cordata, obtusa, grossius & obtuse serrata, rugosa, pollicaria, supra viridia, minutim pubescentia, punctis parvis ele-

(a) *Philos. transact.* v. 33. p. 324.

(b) *L. c.* p. 361.

vatis scabriuscula, subtus glauca, punctis excavatis adspersa, patentia; superiora obovata, acutiuscula, pubescentia, superne ferrata, patienti-revoluta. *Verticilli* florum axillares, subpedunculati. *Braëteæ* 4, parviusculæ, ovales, utrinque acutæ, ciliatæ, utrinque 2 ad verticillos, pedicellorum longitudine; minores vero ad pedicellos. *CAL. Perianth.* tubulato-turbinatum, subincurvatum, 5-angulatum, striatum, piloso-pubescent, ore bilabiato, minutim ciliato; *labio super.* plano, subtruncato, tridentato, reflexo; *inferiore* erecto, bifido: laciniis lineari-lanceolatis, acuminatis. *COR.* alba, tubo cylindrico, incurvato, calyce angustiore & longiore; limbo clavato, angulato; bilabiato; *labio super.* convexo-gibbo, concavo, minutim pubescente, erecto, margine emarginato, reflexo; *infer.* trifido: laciniis ovatis, obtusis, reflexis, intermedio majore; palato hirsuto. *STAM. Filam.* 4, subulata, longitudine corollæ; quorum 2 superiora breviora. *Anth.* bilobæ, divaricatæ. *PIST Germ.* 4-partitum, obtusum, glabrum, basi cinctum perichætio. *Stylus* subulatus, longitudine staminum. *Stigm.* 2, subulata, acuta, revoluto-patientia.

PROPR. recent. & sicc. Odor. fragrans, fere flavedinis corticis citri; *Sapor* herbaceus, calidiusculus, citratus. Herba ante florescentiam lecta gratior.

VIRTUS: resolvens, leniter roborans, diuretica, emmenagoga.

OBS. Infusum aquos. leniter fragrans, citratum, colore potus Theæ, sapore leniter amaricanti-aromatico; vitæ martis nigro-fuscum. Infusum vinosum gratum. *Aqua still.* ex herba virente grata, fragrans. *Oleum stillat.* parcum, fragrantissimum, lutescens sive luteo rubicundum, odore graviusculo, sapore Melissæ graviusculo.

340. DRACOCEPHALUM Moldavica. LINN.

Sp. pl. 830. *Mat. med.* 292.

Melissa moldavica. CAMER. *Epit.* 576.

Melissa turcica. LUDW. *Ætyp.* p. 8. t. 25.

Pharm. MELISSÆ TURCICÆ Herba.

Locus. Moldavia. *Annum.*

FORMA. rec. Radix fibrosa, fusca. Caulis albidus, erectus, obsolete tetragonus, geniculatus, glaber, vix pubescens, ramosus. Ramuli alternatim oppositi, tetragoni, minutim pubescentes, pariter ramosi, erecti. Folia ad genicula, opposita, patentia, petiolata, lanceolata, obtusa, trinervia, utrinque glabra, supra viridescens, subtus glauca, punctata, pollicaria vel ultra, margine profunde ferrata s. incisoferrata: ferraturis obtusis, infimis profundioribus, setaceis. Petioli foliis breviores, subtus teretes, sulcati. Flores verticillati. Verticilli axillares, foliosi, 6-flori, floribus pedicellatis. Bractææ 4, petiolellatæ, lanceolatæ, glabræ, subtus punctatæ, ferratæ: ferraturis setaceis. CAL. Perianth. tubulatum, undique striatum, minutim pubescens, bilabiatum: labio superiore majore, erecto, plano, tridentato: dentibus ovato-acutis, erectis; inferiore profunde bifido: laciniis lanceolatis, erectis,

acutis. *COR.* violacea. *Tubus* filiformis, albidus, incurvus, calyce longe angustior, pauloque longior. *Limbus* ventricosus, violaceus, ringens, bilabiatus. *Lab. super.* ovatum, obtusum, erectum, emarginatum, planiusculum; *inferius* patens, 3-fidum: laciniis lateralibus minoribus, obtusis; intermedia majore, obtusa, retusa: margine utrinque deflexo. *Palatum* cæruleo-punctatum. *STAM. Fil.* 4, subulata, albida, corolla paulo breviora. *Anth.* bilobæ, lobis exporrectis, per paria 2 subconniventes, fauce paulo longiores. *PIST. Germ.* 4-fidum, glabrum, obtusum, basi cinctum perichætio dentato. *Stylus* filiformis, longitudine staminum superiorum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. Odor fragrans, fere *Melissæ* citrinæ; sapor debilior, parcius aromaticus; *masticata* planta lubrica, saliva saturate viridi.

VIRTUS: roborans, resolvens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. herbæ recent. rubrum, odore fragrante *Melissæ*, sed simul graviusculo, sapore remissione; vitr. martis nigro-fuscescit.

341. *OCYIMUM* Basilicum. LINN. *Sp. pl.* 833. *Mat. med.* 302. KNIPH. *Bot. orig.* cent. 4. BLACKW. *Herb. t.* 204.

Ocymum. CAMER. *Epit.* 308.

Pharm. *BASILICI* Herba.

Locus. India. Colitur in hortis. *Annuum.*

FORMA. rec. *Radix* cylindrica, descen-

dens , undique obfessa fibris plurimis , filiformibus , albis. *Caulis* spitemeus , erectus , minutim pubescens , teres , ramosus , diffusus. *Rami* alternatim oppositi , ramosi , erecti , cauli conformes. *Folia* subsucculenta , opposita , petiolata , ovata , acuta , glabra , subtus notata punctis excavatis , pollicaria vel ultra , integerrima , patentia. *Petioli* subtus convexi , supra canaliculati , foliis breviores. *Racemus* terminalis , rectus : rachi tetragona , villosa ; palmaris , constans verticillis 6-floris , plurimis , remotis , floribus pedicellatis : pedicellis rachii adpressis. *Bract.* oppositæ ad verticillos , petiolatæ , ovatæ , acutæ , concavæ , verticillo paulo longiores. *CAL. Per.* campanulatum , hirtum , bilabiatum : *labio super.* subcordato , marginato , plano , obtuso-rotundato , trinerveo , reflexiusculo ; *infer.* 4-fido , laciniis ovato acutis , erectis ; basi intus tomentoso. *COR.* alba , resupinata. *Tubus* breviusculus , sensim ampliatus. *Limbus* ringens. *Lab. super.* erectum , ovatum , concavum , extus hirtum , 4-fidum : laciniis ovatis , obtusis , reflexo-patentibus , *inferius* cuneiforme , patens , concaviusculum , apice planum , margine serulatum. *STAM.* *Fil.* 4 , subulata , incurvatâ , alba , corollâ paulo longiora , versus labium inferius deflexa , approximata ; quorum 2 superiora paulo breviora , inferne geniculata : geniculo instructo dente obtuso ; hirsuto , patente. *Antheræ* subpeltatæ , cordatæ , planæ , reflexiusculæ. *PIST.*

Germ. 4-fidum, obtusum, cinctum perichætio viridi, 4-fido: laciniis ovato-acutis, longitudine germinis; superiore obsoleta. *Styl.* albus, filiformis, longitudine & declinatione staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. *sicc.* & *rec.* *Odor* fragrans, gratus; recentis suavior. *Sapor* aromaticus, gratus, subanisatus. *Masticata* folia recentia subsucculenta, molliuscula.

VIRTUS: stomachica, resolvens, excitans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. fragrans, rubrum, aromaticum; a vitriolo martis obscuratur.

OBS. 2. In culinis grata est herba pro cibi condimento.

342. PRUNELLA vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 837. *Mat. med.* 309. LUDW. *Ætÿp.* p. 9. t. 29.

Brunella. BLACKW. *Herb.* t. 24. BESL. *Eyst. æst.* p. 2. t. 2. f. 2. TILLI *Hort. Pis.* t. 27. f. 2-3.

Pharm. PRUNELLÆ Herba.

Locus. Europa, Virginia, in pratis & pascuis. *Perennis.*

FORMA rec. *Radix* fibrosa. *Caulis* palmaris, adscendens, tetragonus: angulis oppositis planis, oppositis aliis canaliculatis; simpliciusculus, basi infima parce ramosus: ramis oppositis cauli similibus; inferne glaber, superne angulis pubescenti-scabridus. *Folia* alternatim opposita, petiolata, ovato-oblonga, acutius-

cula, serrata, utrinque scabriuscula, lineata, patentia, pollicaria; summa lanceolata, subsessilia. *Petioli* supra canaliculati, foliis breviores. *Spicæ* terminales, sessiles, ovato-cylindricæ, pollicares, truncatæ, e floribus verticillatis, breviter pedicellatis, & bracteis constantibus. *Verticilli* 6-flori. *Pedicelli* compresso-tetragoni. *Bracteæ* oppositæ, cordatæ, latæ, planæ, membranacæ, sessiles, æquales, albidæ, striis viridescentibus parallelis pictæ, extus pubescentes, intus glabræ, ciliatæ, apice acutæ, singulos verticillos foventes. *CAL.* *Perianth.* tubulatum, bracteis longius, biangulatum, supra glabrum, trinerveum, subtussstriatum, pubescens, angulis ciliatum, bilabiatum: labio *super.* depresso-plano, truncato, crenato, minutim tridentato, margine utrinque reflexo, compresso; *infer.* lanceolato, angustiore, bifido: laciniis acuminatis. *COR.* cærulea. *Tubus* calice longior, inferne albus, superne sensim ampliatus, cærulescens, striatus. *Limbus* cæruleus, ringens, bilabiatus. *Lab.* *super.* fornicatum, obtusum, erectum; *inferius* patens, trifidum: laciniis ovatis, obtuso-rotundatis; exterioribus reflexis, intermedia patente, denticulata. *STAM.* sub labio superiori recondita. *Filam.* 4, subulata, violacea; quorum 2 superiora breviora; 2 inferiora longiora, omnia terminata dente subulato, divaricato. *Anth.* bilobæ: lobis divergentibus, subovatis; pedicellatæ: pedicello laterali e filamentis, subdente:

dente. *PIST. Germ.* 4-partitum, glabrum, obtusum, basi cinctum perichætio. *Stylus* subulatus, violaceus, flaminibus paulo brevior. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor herbaceus, amaricans, *masticata* folia subglutinosa.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. rubescens, sapore herbaceo; vitr. martis nigrescit; hujus infusi guttæ 20, aquæ uncixæ $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem fulcoviridescentem exhibuerunt.

ORDO ANGIOSPERMIA.

343. *EUPHRASIA officinalis*. LINN. *Sp. pl.* 842. *Mat. med.* 325. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8.

Euphrasia officinarum. ZANNICH. *Venez.* t. 246.

Euphrasia. CAMER. *Epit.* 767. LOB. *Hist.* 262.

Euphrasia. BLACKW. *Herb. t.* 427.

Pharm. EUPHRASIÆ Herba.

Locus. Europa, in pascuis aridis. *Annua*.

FORMA. rec. *Radix* fibrosa, fibrillosa.

Caulis digitalis, simplex, vix ramosus, erectus, teres, pubescens. *Folia* opposita, ovata, obtusa, ferrato-dentata: dentibus acuminatis, supra convexis, subtus concavis, minutim ciliatis; supra glabra, lineata: sulculis e sinibus ferraturæ supra discum folii decurrentibus;

subtus pubescentia, patentia. *Racemus* terminalis, foliaceus, sub florescentia contractus, comam breviusculam efficiens, floribus axillaribus, oppositis, sessilibus. *CAL. Perianth.* ovatum, angulatum, foliis paulo brevius, pubescens, 4-fidum: laciniis lanceolatis, acuminatis, erectis, ciliatis, subæqualibus, erectis. *COR.* alba, ringens. *Tubus* cylindricus, albus, glaber, longitudine calycis. *Limbus* bilabiatus. *Lab. super.* album, subovatum, concavum, pubescens, striis cærulescentibus, utrinque 3, intus pictum, obtusum, erectum, bifidum; lobis obtusis, emarginatis; *inferius* superiori paulo majus, erecto-patens, trifidum: laciniis omnibus emarginatis. *Faux* undique striata & picta striis cærulescentibus, sc. sub labio superiore & margine inferiore; antice vero colore luteo. *STAM. Filam.* 4, subulata, alba, tubo inserta. *Anth.* sagittatæ, obtusæ, purpureæ, subtus barbatae, conniventes, subconnexæ in hemispherium supra convexum; ad labium superius vergens, rima postica. *PIST. Germen* ovatum, obtusum, barbatum. *Stylus* subulatus, staminibus longior, intra rimam antherarum, pubescens. *Stigma* obtusocapitatum.

PROPR. rec. Odor debilis. Sapor amaricans, debiliter aromaticus, odori congruens.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubescens, sapore herbaceo; vitriolo martis fusco-nigrescit.

OBS. 2. De Euphrasia scripsit JO. FRANCUS (a). E propria experientia nihil statuit, verum recenset testimonia medicorum de Euphrasia, illiusque vi insigni adversus oculorum vitia, unde constat, priscos medicos magnam huic herbæ habuisse fiduciam. Colligenda herba sub ipsa inflorescentia, & probe siccanda. Commendatur ad visum roborandum, atque nubeculas & quasi telas, ante oculos obversantes, avertendas, paunum & suffusionem incipientem tollendam, nec non caliginem oculorum eradicandam. Interne sumenda Euphrasia, & succus ejus expressus, cum vino & mellé edulcoratus, oculis instillandus. Ego ex propria experientia nihil certi de hac herba adhuc scio, sed tamen non spernenda arbitror testimonia priscorum. Certe Islandi succum expressum, ut optimum remedium, in morbis oculorum adhibent, quemadmodum docet cl. EGGERT CLAFSEN (b).

344. ANTIRRHINUM *Linaria*. LINN. *Sp. pl.* 858. *Mat. med.* 323. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Linaria vulgaris lutea. ZANNICH. *Venez. t.* 274. BLACKW. *Herb. t.* 225.

Linaria. LUDW. *Ætÿp. p.* 6. *t.* 22.

Osyris. CAMER. *Epit.* 930.

Pharm. LINARIÆ Herba.

Locus. Europa, in ruderatis. *Bienne*.

FORMA. *rec.* *Caulis* pedalis, erectus, teres, glaber, foliosus, obsolete striatus, superne ramosus. *Rami* sparsi, paniculati, erec-

(a) *Euphrasia herba, medicina polychresta, verumque oculorum solamen, &c.* Francof. & Lips. 1717.

(b) *Reise igiennem Island, vol. I. p. 433.*

ti. *Folia* frequentia, sparsa, linearia, acuta, sessilia, pollicaria, glabra, integerrima, patentia. *Racemus* florum terminalis, etiam in ramis, glaber, subcylindricus, inferne compositus, floribus brevius pedunculatis, foliosus: bracteis linearibus, acutis, longitudine calycis, reflexis, inferioribus majoribus. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, glabrum, 5-partitum: laciniis ovali-oblongis, acutis, erectis, æqualibus, extus trinerviis. *COROLLA* dilute lutea, calyce multum longior. *Tubus* crassus, ventricosus, glaber, striis nervosis parallelis notatus, dorso convexiusculus, minutim carinatus, antice plano-compressus, basi cornutus: cornu conico subulato, acuto, deorsum pendulo, recto, pedunculo longiore. *Limbus* bilabiatus: *Labio superiore* erecto, bifido: laciniis rotundatis, margine utrinque reflexis; *inferiore* erecto, superiori paulo brevior, villosa, fornicato, saturate luteo, inflato-gibbo, obtuso, apice sulcato, deorsum trifido: laciniis rotundatis, glabris, reflexis, intermedia longe minore. *Faux* clausa labiis conniventibus. *STAM. Filam.* 4, subulata, alba, basi corollæ inserta, ad labium superius compressa, quorum 2 inter ora breviora, 2 exteriora longiora, basi clavata, villosa. *Anth.* ovals, per paria conniventes. *PIST. Germen* acutum, obtusum, compressiusculum, glabrum. *Stylus* subulatus, intra stamina, longitudine filamentorum breviorum. *Stigma* cernuum, capitato-truncatum.

PROPR. *rec.* Odor foetidus, fere Scrophulariæ; *sapor* herbaceus, amaricans. *Sicc.* odor fatuus, *sapor* amaricans, fatuus.

VIRTUS: anodyna, repellens.

USUS: externus, Hæmorrhoides cæcæ.

OBS. *Infusum* aquos. rubescens, odore & sapore fatuo, amaricante; cum vitriolo martis color nil variat.

345. SCROPHULARIA nodosa. LINN. *Sp. pl.* 863. *Mat. med.* 320.

Scrophularia nodosa foetida. ZANNICH. *Venez.* t. 303.

Scrophularia. CAMER. *Epit.* 866.

Pharm. SCROPHULARIÆ FOETIDÆ

Radix, Folia.

Locus. Europa, ad sepes. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix albida, composita e tuberibus pluribus aggregatis, inæqualibus, sessilibus, obliquis, conicis, sæpe ovatis, obsolete annulatis, undique notatis tuberculis vel nodulis sparsis, magnitudine nucis avellanæ, sæpe ovi columbini, parce fibrillosis: fibris filiformibus, palmaribus, albis, descendentibus. *Parencyma* albidum, transversaliter sectum æquale: centro medullari maximo; corticali parte tenui, concolore. *Caules* plures ex una radice, bipedales, erecti, simplices vel ramosi, fusci, variegati atomis pallidioribus, glabri, lucidiusculi, tetragoni: angulis parviusculi, acutis. *Folia* opposita, petiolata, internodiis paulo longiora, ovata, sæpe basi

truncata, acutiuscula, glabra, tripollicaria velle ultra, nervosa, lineata, venulosa, rugosa, margine serrato-dentata, sæpe inferne incisa, patentia. *Petioli* subtus convexi, compressiusculi, supra canaliculati, foliis breviores.

PROPR. recent. radic. Odor. fætidus, in Raphanum & Pæoniam incidens; *sapor* confirmis, amarus, acriusculus; *masticata* radix firma, fragilis, instar, Raphani, comminuitur. *Folior.* Odor fætidus; *sapor* amarus, acriusculus, graviusculus. *Siccatae* radicis odor debilis, sapor longe mitior quam in recente.

VIRTUS: anodyna, repellens.

USUS: *rec.* externus, Scrophulæ, Hæmorroides cæcæ.

OBS. *I. f. sum* aquos. radicis rubrum, amarum; a vitriolo martis obscuratur.

346. LINNÆA borealis. LINN. *Sp. pl.* 880..
Mat. med. 527. *Fl. Suec.* p. 229. * 1.
2. OED. *Icon.* t. 3. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 9. GUNN. *Fl. norv.* 37.

Nummularia norvegica flore purpureo.

BARTHOL. *Acç. Hafn.* 2. p. 346. f. C.
Pharm. LINNÆÆ Herba.

Locus. Europa borealis, Canada, in sylvis acerosis, sterilibus. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix fibrosa. Caulis perennis, filiformis, nudus, repens fibrillis radicantibus, setaccis; longius exprorectus, sæpe 2 vel 3 pedum longitudine, purpureus, teres,

minutim pubescens: lanugine alba. *Rami* sparsi, pariter filiformes, cauli conformes; majores repentes, ramosi, exporrecti; minores simplices, erecti, virides, pariter pubescentes. *Folia* in ramis, subsucculenta, semper virentia, opposita, petiolata, patentia, orbiculata s. ovata, apice obtuso-rotundata, margine undique reclinato, inferne ciliato, utrinque instructa, ferraturis binis, remotis; semiungicularia, venulosa, supra dilute viridia, pilis raris adspersa, subtus pallidiora, lucidiuscula, glabra, pilis reflexis in costa. *Petioli* lineares, angusti, concaviusculi, piloso-ciliati, foliis triplo breviores. *Stipulae* nullae, verum *squamae* plures, alternatim oppositae, subcuneiformes, obtusae, ciliatae, imbricatae; inferiores minores, ramulos tenellos inferne tegentes, deciduae. *Pedunculi* terminales in ramulis, digitales, erecti, filiformes, rufescentes, subpellucidi, pubescentes: pube minima, & pilis brevibus capitulatis; subviscosi, singuli apice bifidi: pedicellis erectis, unifloris, pedunculo conformibus. *Bractea* 2, oppositae, lineares, obtusifusculae, subpubescentes, concaviusculae, ciliatae, sitae ad divisionem pedunculi, pariter ac ad flores. *Flores* nutantes. *CAL. Perianth. fructus* inferum, 4-phyllum: foliolis 2 oppositis minimis, acutis, purpurascensibus, ciliatis; 2 aliis majoribus, ovalibus, concavis, germen amplectentibus, conniventibus, ciliatis, adspersis pilis capitulatis, viscidis, sub florescentia

germine minoribus, sed peracta illa, excreſcentibus, germenque totum tegentibus. *Perianth. floris* ſuperum, 5-partitum: laciniis lanceolatis, acutis, ciliatis, erectis. *COR.* 1-petala, infundibuliformis. *Tubus* brevis, longitudine calycis. *Limbus* turbinatus, albido-incarnatus; intus adſperſus pilis raris, longioribus, albidis, pictus venis ſanguineis, latere vero inferiore luteis; 5-fidus: laciniis ovatis, obtuſis, erectis, ſubæqualibus. *STAM. Filam.* 4, fundo corollæ inſerta, ſubulata, corolla breviora; quorum 2 adhuc breviora. *Anth.* compreſſæ, verſatiles. *PIST. Germen* inferum, ovatum, rubicundum, piloſo-viſcidum. *Stylus* filiformis, longitudine corollæ, ad latus ejus ſuperius flexus. *Stigma* ſubgloboſum. *Capsula* decidua, ovata, minutim pubeſcens, ſtriata, trivalvis, unilocularis, undique tecta perianthio fructus hiriuto-glutiſoſo. *Semen* ſolitarium, ovale, glabrum, dilute luteſcens, dorſo convexum, antice ſulco longitudinali, apice obtuſum, baſi vero acutiuſculum, hilo mucrone parvo verſus baſin ad exortum ſulci.

PROPR. herb. ſicc. *Odor.* debilis; *florum* vero vigentium odor gratus, nocturno tempore fortior; *ſapor* amaricans.

VIRTUS: leniter adſtringens, diuretica.

USUS.

OBS. *Infuſum* aquoſ. lut. o-rubicundum, ſapore amaricante, ſubſtyptico; vitr. martis nigreſcit. Hujus inſuſi guttæ 20, aquæ unciæ $\frac{1}{2}$ inſtillatæ, addito vitr. martis, colorem fulco-virideſcentem exhibuerunt.

347. VITEX Agnus castus. LINN. *Sp. pl.*
890. *Mat. med.* 329. BLACKW. *Herb.*
t. 239.

Vitex foliis angustioribus cannabis modo
dispositis. GARID. *Aix*, *t.* 200.

Vitex latiore folio. DUHAM. *Arbr.* 2. *p.* 357.
t. 205.

Vitex Mathioli. DALECH. *Hist.* 282.

Vitex. DODON. *Pempt.* 762.

Elæagnon Theophrasti. LOBEL. *Icon.* 2.
p. 238.

Pharm. AGNI CASTI Semina.

Locus. Europa australis, Carolina, in palu-
dosis. *Arbuscula.*

FORMA. Baccæ globosæ, obtusæ, mucro-
natæ, magnitudine seminis cannabini, læviuf-
culæ, fusco-cinereæ, quadriloculares, basi
fulcitæ calyce urceolato, tomentoso, bacca
dimidio brevior.

PROPR. Odor aromaticus. Sapor recent.
acris, piperinus; *sicc.* acriusculus; *masticatæ*
baccæ in faucibus diu calefaciunt.

VIRTUS: calefaciens, emmengoga.

USUS.

OBS. Infusum aquos. aromaticum odore & sapore,
amaricans, acriusculum, rubrum; ex addito vitr. martis
color non demutatur.

348. ACANTHUS mollis. LINN. *Sp. pl.* 892.
Mat. med. 328.

Acanthus Branca ursina. BLACKW. *Herb.*
t. 89.

Acanthus sativus. DOD. *Pempt.* 707. LOB.
Hist. 477.

Carduus Acanthus s. Branca ursi. ВАУН.
Hist. 3. p. 75

Pharm. BRANCÆ URSI Folia.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. rec. Folia petiolata, spithamæa, oblonga, utrinque glabra, lucidiuscula, superne lobata, inferne pinnatifida: lobis oppositis, ovatis, obtusis s. acutiusculis, obtuse dentatis, margine minutim ciliatis. *Petioli* teretes, supra canaliculato-plani.

PROPR. rec. *Odor* debilis: *Sapor* glutinosus, herbaceus; *masficata* lubrica sentiuntur.

VIRTUS: emolliens, demulcens.

USUS. Clysmata.

CLASSIS XV.

TETRADYNAMIA.

ORDO SILICULOSA.

349: LEPIDIUM sativum. LINN. *Sp. pl.*
899. *Mat. med.* 322.

Nasturtium hortense. BLACKW. *Herb. t.* 23.
DOD. *Pempt.* 699. LOB. *Hist.* 207.

Pharm. NASTURTII HORTENSIS
Herba virens, Semina.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annuum.*

FORMA. rec. Radix simplex, fusiformi-cylindrica, descendens, alba, fibrillosa. *Caulis* bipedalis, erectus, teres, glaber, rore glauco tenuiter adpersus, superne ramosus. *Rami* alterni, simplices, erecti. *Folia* alterna, petiolata, glabra, subsucculenta, patentia; *inferiora* bipinnata: pinnis cuneiformibus, inciso-dentatis, acutiusculis; *superiora* pinnata: pinnis suboppositis, lineari-lanceolatis, acutis, subdentatis; *suprema* sessilia, linearia, subintegerrima, concaviuscula, acuta, subpubescentia. *Flores* terminales, racemosi, nudi, pedunculati, erecti. *CAL. Per.* 4-phyllum, viridescens: foliolis lineari-ovalibus, obtusis, subpubescentibus, concavis, margine undique attenuato, albido, erectis; 2 oppositis paulo latioribus. *COR.* cruciformis, alba: *petalis* cuneiformibus, obtusis, unguiculatis, calyce longioribus, patentibus. *STAM. Fil.* 6, alba, corolla breviora; quorum 2 opposita paulo breviora. *Anth.* purpureæ, oblongæ, incumbentes. *Glandulæ* 2, utrinque solitariae, ad basin filamentorum breviorum. *PIST. Germen* viride, ovatum, obtusum, retusum, utrinque compressum; plano-convexiusculum. *Stylus* brevis crassiusculus, intra lobos germinis. *Stigma* capitato-convexum, albidum. *Pericarp.* *Silicula* ovata, obtusa, retusa, compressa; hinc plana, concaviuscula, inde convexiuscula, glabra, terminata stylo persistente, lobis brevioribus; bilocularis, bivalvis: valvulis navi-

cularibus, compressis, carinatis. *Semina* ovata, lineata, rufescentia.

PROPR. rec. Odor debilis; contusorum foliorum fragrans; *sapor* vix subamaricans, acris; *masticata* folia comminuuntur, linguam faucesque calefaciunt, saliva viridescente.

VIRTUS: antiscorbutica, diuretica.

USUS: culinaris; Scorbutus.

β. Nasturtium hortense crispum. BAUH. *Pin.* 204. *Prodr.* 44. t. 43.

Culinis NASTURTHII CRISPI herba virens.

Locus. Colitur in hortis. *Annum.*

FORMA. Præcedenti simillima planta, statura, facie, floribus, & fructu; sed differt foliis inferioribus longius petiolatis, circumscriptione suborbiculatis, magis laciniatis, crispis.

PROPR. Odor debilis. *Sapor* qui in præcedente, verum magis validus, magis dulcescens, gravior.

VIRTUS &

USUS ut in præcedente.

OBS. 1. *Infus.* herbæ recent. limpidum, odore & sapore herbæ; vitriolo martis non demutatam.

OBS. 2. Folia recentia in satura herbaria cruda edisoleant, admixta Lactuca.

OBS. 3. Ex capite mortuo Nasturtii hortensis, post destillationem ex retorta terrea, bene lutata, igne vehementiore, Phosphorum pulchrum elicit cel. MARGGRAF (*).

(* *Opusc. chym. tom. I. p. 69.*

OBS. 4. Semen drachm. 1, aquæ fervid. unc. 3
 infusa, infusum dant aqueo-sublutescens, odore Nastur-
 cii, sapore debili, spissiusculum, mucilaginosum, in fila
 parum ductile.

350. THLASPI arvense. LINN. *Sp. pl.* 902.
Mat. med. 323.

Thlaspi. BLACKW. *Herbal*, t. 68.

Thlaspi latius. DODON. *Pempt.* 700.

Pharm. THLASPEOS Semina.

Locus. Europa, in agris. *Annuum.*

FORMA. Siliculæ orbiculatæ, undique
 marginatæ, utrinque compresso-planæ, apice
 rotundatæ, bifidæ, albidæ, venulosæ, bilo-
 culares: dissepimento transversali. Semina 6
 vel 8 in singulo loculamento, pedicellata,
 subimbricata, ovalia, obtusa, compressiuscula,
 rubicundo-brunnea, lucidiuscula, undique
 striata: striis ovalibus concentricis.

PROPR. Odor & Sapor alliacei.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Infusum aquosum limpidum, odore alliaceo
 debili, sapore consimili, amaricante; vitr. martis non
 mutatum.

351. THLASPI Bursa pastoris. LINN. *Sp. pl.*
 903. *Mat. med.* 324.

Bursa pastoris. BLACKW. *Herb.* t. 5. LOB.
Hist. 220.

Pharm. BURSÆ PASTORI Herba.

Locus. Europa, Virginia, in cultis. *An-
 nuum.*

FORMA. rec. Radix filiformis, subhorizontalis, alba, fibris descendentes, capillaribus. *Caulis* subpedalis, erectus, ramosus, teretiusculus, undique striatus, pubescentiscabridus. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna, scabra, minutim ciliata; inferiora petiolata, obverse lanceolata, extrorsum latiora, runcinata, margine minutim & remote denticulata; *caulina* lanceolata, sessilia, sagittata, acuta, margine denticulata; *ramea* confimilia, linearia. *Corymbus* florum terminalis, floribus parviusculis, pedunculatis; *Fructus* vero racemus. *CAL. Per.* 4-phyllum, laxum: foliolis ovatis, pallidis, pilosis, margine undique albo, apice viridi, concaviusculo, obtuso. *COR.* cruciformis. *Petala* 4, alba, cuneiformia, obtusa, in ungues lineares sensim attenuata. *STAM. Filam.* 6, subulata, alba, corolla breviora; quorum 2 adhuc breviora. *Anth.* ovatae, luteae, incumbentes. *PIST. Germen* majusculum, ovale obtusum, compressum, viride. *Stylus* cylindricus, brevis. *Stigma* truncatum. *Siliqua* obcordata, compressa, lateribus, utrinque carinatis, inferne attenuata, apice emarginata cum acumine, bilocularis, bivalvis: dissepimento centrali. *Semina* plurima, ovalia, pedicellata, suturae affixa.

PROPR. rec. Odor debilis; *Sapor* fere Brassicae crudae, acriusculus; *sicc.* odor fortior.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Infusum aquos. lutescens instar Theæ potus, odore fere Brasicæ, sapore subdulcescente, nauseoso; cum vitr. martis vix fuscescit.

352. COCHLEARIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 903. *Mat. med.* 320. OED. *Icon. t.* 235. KNIPH. *Bot. orig. cent.*

Cochlearia batava. BLACKW. *Herb. t.* 227.

Cochlearia britannica. DOD. *Pempt.* 583.

Pharm. COCHLEARIÆ Herba virens.

Locus. Europa borealis, in littoribus maritimis. Colitur in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, simplices, spithamæi, erecti, 5-angulares, glabri. *Folia* alterna, glabra, succulenta; *radicalia* longius petiolata, cordata, obtusa, rotundata, subintegra vel angulata, unguiculata; *caulina* ovato-oblonga, obtusa, dentata, quorum inferiora spathulata, superiora sessilia, amplexicaulia. *Corymbus* terminalis, simplex, erectus *pedunculis* sparsis, angularibus, scabris: punctis hyalinis, elevatis. *Per.* viridiusculum, laxum, tetraphyllum: foliolis ovatis, obtusis, concavis, margine albidis, deciduis. *COR.* cruciformis, alba. *Petala* 4, ovata, obtusa, unguiculata, patentia, calyce duplo longiora. *STAM.* viridia. *Filam.* 6, subulata, incurvata, longitudine calycis, quorum 2 paulo breviora. *Anth.* ovatæ, utrinque attenuatæ, in medio utrinque instructæ dente solitario, incumbentes. *PIST.* Germen ovatum, majusculum, compressiuscu-

lum, sulco opposito longitudinali. *Stylus* cylindricus, longitudine staminum. *Stigma* capitatum, obtusum.

PROPR. rec. Odor subnafurtinus, debilior; *sapor* amarus, in Nafurtium incidens, acris; *masticata* acris sentitur in ore & faucibus, effectu subfugaci; saliva viridescente. *Siccata* folia amara, ingrata, vix acriuscula.

VIRTUS: antiscorbutica, diuretica, mundificans.

USUS: Scorbutus, Scelotyrbe, Rheumatismus scorbuticus.

OBS. 1. Aroma Cochleariæ perfectæ extrahitur cum Spiritu vini, cum aqua non item. *Aqua still.* debilis; *Spiritus* vero fragrans ex aromate herbæ, acris, penetrans. Si herba Cochleariæ post inceptam florescentiam colligitur, & cum aqua destillatur, obtinetur *oleum stillat.* lutescens, limpidum, ætate spissiusculum, aromate & sapore valido herbæ Cochleariæ, amaricante. *Infusum* folior. siccat. aquosum lutescens, odore debili, sapore amaro; vitriolo martis nigro-fuscescit.

OBS. 2. Habet Cochlearia id commune cum congeneribus, ut recens & cruda adhibeatur, cum in siccata vis antiscorbutica fere pereat; hinc decoctione vis medica debilitatur; hinc etiam nulla extracta valida e plantis antiscorbuticis obtineri potuerunt.

OBS. 3. In regionibus borealibus, ubi scorbutus endemicus est, provida natura Cochleariam abundare fecit. In Islandia parant incolæ hanc herbam cum lacte acidulato vel ejus sero; condiunt eam etiam sale culinari in magnis dolis, & per hiemem servant. Cum oves in locis, ubi Cochlearia crescit, pascuntur, avidè quidem illam edunt & valde pinguescunt, sed caro nauseoso sapore inficitur; EGGERT OLAFSEN (*).

(*) L. c. vol. I. p. 483.

OBS. 4. Scripsit de Cochlearia V. H. MOLLENBROCCIVS (*). Docet, decoctum lenissimum esse debere, ne sal volatile avolet. Sedulo monet pharmacopœos, ut sibi caveant, ne folia Asari pro cochlearia sumant, quod in Dania factum refert. Salia volatilia in morbis dissuadet. Saccharata dicit nocere in scorbuto; Cochleariam autem in eodem morbo permultum prodesse.

353. COCHLEARIA Armoracia. LINN. *Sp. pl.* 904. *Mat. med.* 322.

Crassa radice Raphanus rusticanus Lapathiï folio. LOB. *Hist.* 273. *Icon.* 320.

Armoracia aut Raphanus major. ZANON. *Hist.* p. 22. t. 25.

Raphanus sylvestris s. armoracia multis. BAUH *Hist.* 2. p. 852.

Raphanis magna. DODON. *Pempt.* 667.

Pharm. & Culinis ARMORACIÆ (Raphani rusticani) Radix virens.

Locus. Europa australis, in paludosis. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix filiformi-cylindrica, pedalis, crassitie pollicis vel ultra, sæpe instructa nodulis lateralibus subrotundis, sparsis, remotis, fibras emittentibus, undique alba, extus læviuscula, rugis transversalibus, subannularibus, remotis, apice punctis depressis notata. *Parencyma* album, carnosum, firmum; post sectionem transversalem notatum annulo marginali tenui, concentrico; centro medullari conflato e punctis sparsis, subdiaphanis.

(*) *Cochlearia curiosa*, Lipsiæ 1764.

PROPR. rec. Odor fragrans, pungens, penetrans, oculos feriens. Sapor fervidus, acris, dulcescens, sæpe subamaricans. *Masticata* fauces & linguam pungit & calefacit, tussim irritat, nares ferit, oculos lachryman-tes facit, effectu fugaci. *Caucta* radix mitis, dulcescens, subodorata; *siccata* debilis odore & sapore.

VIRTUS: diuretica, incidens, antiscorbutica, rubefaciens.

USUS. Scorbutus, Anorexia, Cachexia, Hydrops, Asthma hydropicum, Scelotyrbe, Raucedo, Arthritis.

OBS. 1. Recens radix, cum aqua vel spiritu vini destillata, *aquam stillatii.* dat, volatili radicis imprægnatam, pariter etiam *Spiritum. Syrupus* Armoraciæ, frigide paratus, aromate radicis valde prægnans fit; hic syrupus, si valebit, recentissime paratus esse debet; volatile enim omne activum brevi evaporat, unde effœtus fit; itaque quovis die parari debet. Radix virens, in taleolas concisa & cum aqua fontana in balneo diutius digesta, fragrantiam amittit, odorem acquirit fere Brassicæ acidulatæ, sapore dulci; a vitriolo martis color nil demutatur; si digestio ulterius protrahitur, aquam reddit opalescentem, corrumpitur, acescit, odore nauseoso. *Oleum stillat.* mite, in aqua subsidens, parca quantitate obtinuit NEUMANN.

OBS. 2. Acrimonia Armoraciæ pinguibus involvitur, quare sæpe in culinis butyro fuso subigitur radix rasa, ciborum, cum primis piscium, condimento inservitura.

OBS. 3. Radix, rasa & l. a. tractata, *amylum* dat album, sed in parciore copia, plus tamen quam congeneres. Si fermentationem spirituosam subit, abit in *spiritum ardentem.*

OBS. 4. Vim Armoraciæ antarthriticam sæpius mihi experiri licuit. Secunda radix recens in frustula minuta, e quibus cochlear unum majusculum sumendum omni mane per mensem, deglutiendum absque masticatione prægressa. Insuper bibenda decocti summitatum fruticis Juniperi libra $\frac{1}{2}$. Agit securè, ventriculum vix calefacit, nisi sub fine curæ. Multos scorbuticos hoc etiam regimine perquam levatos vidi.

354. **CARDAMINE** pratensis. LINN. *Sp. pl.*
925. KNIPH. *Bot. orig. cent. 22.* BLACKW.
Herb. t. 223.

Flos cuculi. DODON. *Pempt. 582.*

Pharm. NASTURTII AQUATICI
Herba.

Locus. Europa, in pascuis humidis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis erectus, simplex, spithamæus, teres, glaber. *Folia* alterna, subcarnosa, glabra, petiolata cum impari; inferiora circiter 6-juga: foliolis subrotundis, angulatis, extimo paulo majore, cuneiformi, sæpe lobato; superiora circiter 4-juga: foliolis linearibus, concavis, acutiusculis, subcarinatis; petiolo communi lineari-concavo. *Racemus* terminalis, oblongus, pedunculatus, nudus, glaber. *CAL. Perianth.* tetraphyllum, glabrum; foliolis ovalibus, obtusis, concaviusculis, erectis, margine tenui membranaceo, quorum duo opposita basi gibba. *COR.* cruciformis, dilute violacea, albida, venis cæruleis picta; petalis obovatis, retusis, unguibus sublutefcentibus, longitudine calycis. *STAM. Filam.* 6, subulata, alba, corolla

breviora; quorum 2 opposita breviora. *Anth.* lineari-cordatae, incumbentes, incurvae. *Nectarium*: glandula subrotunda, basin filamentorum breviorum cingens. *PIST.* *Germen* cylindricum, glabrum. *Stylus* cylindricus, germine brevior, longitudine vix staminum. *Stig.* capitatum.

PROPR. rec. Odor debilior; sapor subamaricans, leviter acriusculus. Caules fortiores, acriores quam folia.

VIRTUS: antiscorbutica.

USUS. Scorbutus.

OBS. 1. Nasturtii aquatici loco nostri pharmacopoeiae fumere solent Cardaminem pratensem, exteri vero Sifymbrium Nasturtium LINN. perinde quidem fuerit.

OBS. 2. *Flores Cardamines pratensis*, dosi ser. i vel dr. $\frac{1}{2}$ mane & vesperi propinatos, admodum laudat cl. G. BAKER (*), ut praestans quoddam antispasmodicum remedium, utile in morbis convulsivis, chorea S. Viti &c. Veritatem assertionis e propria experientia, casibus adductis, illustrat.

355. SISYMBRIUM Sophia. LINN. *Sp. pl.*

920. *Mat. med.* 332.

Sophia. DOD. *Pempt.* 233. ZANNICH.

Venez. t. 305.

Pharm. SOPHIÆ Semina.

Locus. Europa, Virginia, locis siccis. *Annuum.*

FORMA. Semina parva, rufa, ovata, utrinque obtusa, glabriuscula.

(*) *Medical Transact.* vol. 1. p. 442. seq.

PROPR. Odor nullus. Sapor fere feminum Sinapios.

VIRTUS: stimulans.

USUS.

OBS. Infusum aquos. limpidum, odore Sinapios, sapore debili; a vitr. martis color non alteratur.

356. ERYSIMUM officinale. LINN. *Sp. pl.* 922.

Mat. med. 333. *OED. Icon. t.* 560.

ZANNICH. *Venez. t.* 287.

Erysimum. BLACKW. *Herb. t.* 28.

Iriof. Erysimum. DOD. *Pempt.* 702.

Pharm. ERYSIMI Herba.

Locus. Europa, Virginia, in ruderatis.

Annum.

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens, flexuosa, fibrillosa. Caulis pedalis, erectus, teres, striatus, pubescens, scaber, ramosus. Rami alterni, simplices, divaricati, pubescentes. Folia alterna, petiolata, utrinque parcius pubescentia, subtus scabra, præcipue in costa & nervis, pinnatifida: laciniis oppositis, oblongis, serrato-dentatis, sursum dentato-lobatis, infimo pari divaricato-reflexo, a superioribus distante; terminali majore, cum laciniis proximis confluyente. Petioli supra concavi. Racemi florum terminales, subrotundi; fructuum filiformes, elongati, nudi, pubescentes. *CAL. Perianth.* tetraphyllum, pallidum: foliolis lineari-ovalibus, obtusiusculis, concavis, pubescentibus. *COR.* cruciformis, tetrapetala, sordide lutescens;

petalis cuneiformibus, obtusis, venulosis, unguiculatis, calice longioribus. *STAM. Filam.* 6, subulata, pallida, corolla paulo breviora; quorum 2 adhuc breviora. *Anth.* cordatæ, acutæ, subrecurvæ. *Nectar.* glandulæ 2 utrinque ad stamina breviora. *PIST. Germen* cylindricum, striatum. *Stylus* brevis, pubescens. *Stigma* orbiculatum, planiusculum, emarginatum, altitudine fere staminum. *Siliquæ* cylindricæ, striatæ, virides, pubescentes, cauli adpressæ.

PROPR. rec. Odor debilis. Sapor Nasturtii, acris, calidiusculus.

VIRTUS : antiscorbutica, pectoralis.

USUS : Raucedo.

OBS. Infusum aquos. herbæ ficut. pulcherrime rubro lutescens, odore debili, sapore fere Brassicæ, subdulcescente; a vitr. martis color nil demutatur.

357. ERYSIMUM Barbarea. LINN. *Sp. pl.* 922.

Barbarea s. pseudobunias. LOB. *Hist.* 204.

Barbarea. DODON. *Pempt.* 700.

Culinis BARBAREÆ Herba virens.

Locus. Europa, in cultis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, fibrillosa.

Caulis erectus, sulcato-angulatus, glaber, pedalis, superne ramosus. *Rami* alterni, virgati. *Folia* alterna, sessilia, amplexicaulia, glabra, lineata, supra obscure viridia, lucidiuscula, lyrata: laciniis lateralibus linearibus, denticulatis; terminali longe majori, ovata,

obtusa, repanda s. inæqualiter profunde serrato-dentata. *Racemi* florum terminales, virgati; florentes ovati; fructiferi elongati. *CAL.* *Perianth.* tetraphyllum, lutescens: foliolis linearibus, obtusis; 2 oppositis apice gibbis. *COR.* lutea, cruciformis; *Petalis* cuneiformibus, obtusis, retusis unguiculatis, calyce duplo longioribus. *STAM.* *Filam.* 6, subulata, corolla breviora; quorum 2 paulo breviora. *Anth.* lineares, hastatæ. *Nectar.* glandulæ subrotundæ, geminæ, utrinque inter germen & stamen brevius sitæ; glandula solitaria conica utrinque inter stamina longiora & calycem. *PIST.* *Germen* cylindricum, obsolete tetragonum. *Stylus* breviusculus. *Stigma* obtusum, emarginatum, altitudine antherarum.

PROPR. *rec.* *Odor* fere Brassicæ; *sapor* Nasturtii, vix amaricans, acris; *masticata* folia linguam & fauces principio acri leniter calesfaciunt.

VIRTUS: antiscorbutica.

USUS: culinaris.

OBS. Per totam hiemem folia legi possunt sub nive, ubi virent; nulla itaque aptior planta antiscorbutica regionibus frigidis, ubi defectus leguminum recentium est. Editur cruda in satura herbaria.

358. ERYSIMUM Alliaria. LINN. *Sp. pl.* 922. *Mat. med.* 334. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

Alliaria. CAMER. *Epit.* 389. DOD. *Pempt.* 674. BLACKW. *Herb. t.* 372. LOB. *Hist.* 283.

Pharm. ALLIARIÆ Herba.

Locus. Europa, in cultis umbrosis. *Bienne.*

FORMA. *rec.* Radix alba, cylindrico-fusiformis, filiformis, fibrillosa. *Caulis* simplex, erectus, bipedalis, teres, obsolete striatus, inferne lanuginosus, superne glaber. *Rami* pauci, alterni, in specimine vegetiore. *Folia* alterna, petiolata, cordata, venosa, subrugosa, glabra, venis subpubescentia, inferiora longius petiolata, obtusa, repanda; superiora acuta, inæqualiter dentato-ferrata. *Racemus* florum simplex vel compositus, sessilis, nudus, floribus albis, pedunculatis. *CAL. Perianth.* tetraphyllum: foliolis oblongis, obtusis, albis, apice luteo-viridescentibus, erectis, caducis. *COR.* cruciformis, nivea: *Petalis* 4, obovatis, obtusis, unguiculatis, calyce longioribus. *STAM. Filam.* 6, subulata, alba, corolla breviora; quorum duo opposita adhuc breviora. *Anth.* cordatæ, luteæ, erectæ. *Nectar.* Glandula parviuscula, obtusa, solitaria, utrinque ad basin staminum longiorum. *PIST. Germen* viridescens, tetragonum, longitudine fere staminum. *Stylus* nullus. *Stigma* capitato-truncatum, luteum. *Siliquæ* tetragonæ, obtusæ.

PROPR. rec. *Odor* (folior. contusorum) Cepæ oleraceæ; *sapor* cepaceus, leniter amaricans, subnaस्तurtinus. Quo magis vegetæ crescunt plantæ, eo fortior odor cepaceus. *Siccata* fere effœta.

VIRTUS: antiscorbutica, diuretica,

USUS.

OBS. 1. Hæcce planta documento est, naturam ludentem plantæ etiam antiscorbuticæ eundem indidisse odorem cepaceum, quem alias in planta resolvente posuit, uti supra in Scordio observavimus. Dum vaccæ Alliaria vescuntur, lac sapore cepæ imbuitur.

OBS. 2. Ad gangrænâ ulceraque cancrofa hanc plantam recentem commendant.

359. CHEIRANTHUS Cheiri. LINN. *Sp. pl.*

924. *Mat. med.* 335.

Keiri. BLACKW. *Herb. t.* 279.

Leucojon luteum. DODON. *Pempt.* 260.

Pharm. CHEIRI Flores.

Locus. Europa australis. Colitur in hortis.

Biennis, sæpe subperennis.

FORMA. rec. Racemi terminales, simplices, adpresse pubescentes angulati. Pedunculi minutim pubescentes, obsolete tetragoni, uniflori. *CAL. Perianth.* tetraphyllum, pallide viridescens: foliolis lineari-lanceolatis, obtusis, erectis; 2 oppositis convexis, basi gibbis; 2 aliis oppositis paulo alterioribus, carinatis, apice compressis. *COR.* cruciformis; *petalis* 4, obovatis, obtusis, luteis; unguibus linearibus, longitudine calycis. *STAM. Fil.* 6, subulata, longitudine calycis; quorum 2 exteriora opposita breviora. *Anth* lineares, acutæ, basi bifidæ, incumbenti-erectæ. *Nectar.* glandula utrinque ad stamina breviora. *PIST. Germ.* cylindricum, obsolete tetragonum, incanum. *Stylus* brevis. *Stigma* obtusum, bifidum, patens, crassiusculum.

PROPR. rec. Odor suaveolens; sapor amaricans, in Nasturtium incidens, acriusculus. *Sicc.* odor nullus; sapor amaricans.

VIRTUS : *rec.* antiscorbutica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. flor. sicc. sanguineum, graveolens, Brassicæ siccatae æmulum, amarum; ex vitr. martis nigrescit.

360. BRASSICA Napus. LINN. *Sp. pl.* 932.

Mat. med. 328.

Napus sylvestris. BLACKW. *Herb. t.* 224.

Napus. DOD. *Pempt.* 663.

Culinis NAPI Radix recens.

Locus. Europa media. Colitur in hortis.

Biennis.

FORMA. *rec.* Radix fusiformis, palmaris vel ultra, alba, rugis transversalibus notata, ceterum læviuscula, linea laterali utrinque longitudinali, solitaria, e fibris capillaribus constante. *Parencyma* album, carnosum, firmum; post sectionem transversalem notatum disco æquali punctato-radiato: radiis obsoletis; anulo concentrico prope peripheriam.

PROPR. *rec.* Odor Rapæ; sapor Rapæ, dulcescens; *masticata* firma, comminuitur.

VIRTUS : antiscorbutica, nutriens.

USUS : culinaris.

OBS. 1. Radix rafa, l. a. tractata, amyllum vix dat.

OBS. 2. In culinis radices in aqua elixantur, & juxta carnes eduntur, incoquantur etiam jusculis.

OBS. 3. Hiemes severas bene perfert hæc planta; effodiuntur autem plerumque radices sero autumno vel primo vere, sed spongiosæ fiunt postquam folia progerminarunt. Hortulani paulo densius ferunt hujus semina, ut radices parviusculæ evadant, quia sic sapidiores censentur.

361. BRASSICA Rapa. LINN. *Sp. pl.* 932.

Mat med. 329.

Rapum vulgare. DOD. *Pempt.* 662.

Rapum majus orbiculatum. LOB. *Hist.* 98.

c. fig.

Rapum. CAMER. *Epit.* 228. BLACKW. *Herb.*

t. 232.

Pharm. RAPÆ Radix recens.

Locus. Anglia. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix orbiculata, latitudine palmæ vel ultra, utrinque depressa, læviuscula, subtus albicans, apice rugosa, incarnata vel purpurascens, pro ingenio soli, superne viridescens, basi radicans: trunculo cylindrico producto, descendente, fibrilloso: fibrillisque capillaribus, dispositis in serie longitudinali opposita, per radicem adscendente. *Parenchyma* carnosum, firmum, album, post sectionem transversalem subæquale, notatum striis subspongiosis, radiantibus, obsolete; punctis subrotundis versus peripheriam per series dispositis; corticali parte tenuiore.

PROPR. rec. Odor subfragrans; sapor congruens, dulcescenti-subamaricans; *masticata* molliuscula, subsuccosa, comminuitur, saliva non tincta.

VIRTUS: antiscorbutica, pectoralis, subeccoprotica, detergens, diuretica, nutriens.

USUS. Aphthæ, Raucedo.

OBS. 1. Radix, rasa, nonnisi paucillum amyli dat; itaque non in gelatinoso, sed in dulci principio, quaerenda est vis nutriens & pectoralis.

OBS. 2. *Syrupus* Raparum debet esse recenter paratus, si valebit.

OBS. 3. Rapæ, primum in aqua elixatæ, dum mollescant, & postea cum lacte in pulvem coctæ, nutrimentum præbent mite, edulcorans, saluberrimum, facillimæ digestionis, & non flatulentum, ut tamen vult opinio vulgi. Ruri crudæ eduntur. Apud veteres Romanos Napis postponebantur Rapæ. Sic *Napos hominum causa ferendos censemus, Rapas pecudum*, dixit olim COLUMELLA. Ambæ tamen hæ radices a Romanis edebantur, at prius elixatis exprimebatur succus, quem lædere putabant; aromatibus insuper condiebantur, addito melle, aceto, liquamine, defruto, oleo &c. APICIUS COELIUS (*).

362. BRASSICA oleracea. LINN. *Sp. pl.* 932.

*) Brassica capitata alba. BAUH. *PINN.* 222.

Brassica capitata albida. DOD. *Pempt.* 622.

Brassica alba sessilis capitata Lactucæ habitu.

LOB. *Icon.* 243.

Huitkal *Succis.*

Culinis BRASSICÆ ALBÆ caput.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix: truncus cylindricus, apice fibrosus. *Caudex* brevis, inferne cicatrifato-rugosus, superne foliosus. *Folia* plurima, maxima, circiter bipedalia, obovata, retusa, sessilia, approximata, utrinque glabra, dilute viridescencia, rore glauco tincta, præcipue subtus, supra grosse rugosa, costa subtus crassa, convexa, carinata, albido-viridescente, nervis grossis, suboppositis, a costa obliquis, supra albis; inferiora folia patentia; media pauca, erecta; interiora plurima, sensim

(*) *De arte coquinaria*, p. 89.

minora ; intima parva , alba , rore glauco destituta , concava , lateribus plicata , in formam capitis conniventia , arcte imbricata. *Caput* magnum , subrotundum , apice planiusculum.

PROPR. rec. *Odor* debilis ; *sapor* subdulcescens , oleraceus.

VIRTUS : nutriens , flatulenta , diuretica , subeocprotica , putrescibilis cum fœtore.

USUS : culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. folior. recent. limpidum instar aquæ , odore fragrante Brassicæ , sapore dulcescente Brassicæ ; a vitriolo martis color non demutatur.

OBS. 2. Brassicæ capita , l. a. fermentata , spiritum ardentem dant , principio suo dulci ; hinc concludi potest ad vim nutrientem Brassicæ , de qua dubitarunt nonnulli. Capita hæc concisa , & in dolio compacta , sponte fermentescunt , quamvis addantur sal culinare , summitates anethi & semina earvi : fermentatione spirituosâ breviuscula , tum acida. Sic parant nostrates Brassicam suam *acidulatam* , quam frequenter esitant , juri carniû incoctam. Hæc Brassica acidulata in diæta navali eximia deprehensa est , ut antiscorbutica. Elixantur etiam capita recentia in jure carniû , ut fiat jusculum spissum , vel etiam friguntur in butyro , & dein coquuntur in jure carniû , usque dum plurimum brodii incoctum fuerit , & sic eduntur cum carniû.

OBS. 3. Folia Brassicæ succulenta , ulceribus post cantharides ac sinapismos , & eruptionibus cutis ulcerosis imposita , stillicidium feri purulenti promovent.

OBS. 4. Vidi ex præmatura hieme integros acervos Brassicæ , nive sepultos , qui insequente vere putrefacti fuerunt , cum intolerabili fœtore.

OBS. 5. In *capita* non concrefcit Brassica alba in regionibus maxime borealibus , quare neque in Archangel , nec Jakutzk Sibiricæ , ejusmodi unquam capita ob-

veniunt, testante J. G. GMELIN (a); neque magis in Islandia hæcce Brassica in capita abit, etsi subinde ibi contingit, ut Brassica Botrytis capitula congestorum proferat florum (b). Quid? quod nec in China Brassica alba in capita conformatur, ut observavit cl. P. OSBECK (c), qui ejus rei causam climati calido adscribendam censet. At in Capite bonæ spei bene provenit sapidaque evadit (d); quod etiam accidit in insula Mauririi (e).

β) Brassica alba crispa. BAUH. *Pin.* 222.

Brassica Sabauda. DOD. *Pempt.* 623.

Brassica patula crispa Sabauda æstiva. LOB.

Icon. 244.

Savoi-Kal *Suecis.*

Culinis BRASSICÆ SABAUDÆ caput.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. radix ramoso-fibrosa. *Caudex* spithamæus, teres, cicatricibus rugosus, nudus, superne foliosus. *Folia* majuscula, approximata, sessilia, obovata, obtuso-rotundata, undique bullata, glabra, plana, margine undulata, repanda, nervoso-venosa: venis rore tenui concolore tinctis; exteriora majora, subpedalia, lutescenti-viridia; interiora sensim minora, albido-lutescentia, concava, in caput subrotundum, majusculum imbricata.

PROPR. rec. *Odor.* qui in præcedente.

(a) *Reise durch Sibirien*, tom. 3. p. 64.

(b) F. OLAFSEN *Reise igiennem Island*, p. 437. & p. 955.

(c) *Dagbok ofver en Ostind. resa.* p. 195. Cfr. GMELIN l.

c. p. 63.

(d) DE LA CAILLE *Journal du voyage au Cap de b. esper.*

p. 280.

(e) *Voyag. à l'Isle de France, par un Officier*, t. 1. p. 215.

Sapor dulcescens; *masficata* folia fere minus succosa, quam in præcedente, saliva sublu-tescente.

VIRTUS: eadem quæ præcedentis.

USUS: præcedentis.

OBS. Brassica Sabauda præfertur priori, ut magis tenera sapidaque post elixationem.

γ) Brassica capitata rubra. BAUH. *Pin.* 222.

DODON. *Pempt.* 620.

Rodkal *Suecis.*

Culinis BRASSICÆ RUBRÆ caput.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. *rec.* Radix ramoso-fibrosa. *Caudex* brevis, cicatrisato-rugosus, nudus, superne foliosus. *Folia* approximata, magna, petiolata, subrotundo-cuneiformia, patentia, plano-concaviuscula, utrinque glabra, viridi-cærulescentia, rore cærulescenti tincta, nervis & venis purpureis rore violaceo, peripheria crispo-undulata, margine repanda, denticulata. *Petioli* breviusculi, trigoni, supra canaliculati, purpurei, rore cærulescente, latere utrinque aucti foliolo concolore. *Superiora* folia spathulata, sessilia; *intima* concava, rubro-violacea, nitida, teneriora, conniventia in caput subrotundum, magnum, durum.

PROPR. *rec.* *Odor* præcedentium; *sapor* dulcescens; *masficata* folia comminuuntur; saliva pulchre violacea.

VIRTUS: præcedentium.

USUS: præcedentium.

OBS. Hæc varietas Brassicæ principio colorante a prioribus discrepat. Extrahitur color aqua calida, remanente colore sordide purpurascente. Pro cibo magis tenera est, minus flatulenta. Apparatur uti præcedentes; sapidior tamen fit, si capitibus, minutim confectis, & in butyro elixatis dum mollescant, addatur jus carniæ, cum pauxillo Piperis albi & salis culinaris, atque ita ebulliat quoad quasi pulvem referat, tumque addatur acetum vini.

A) Brassica cauliflora. BAUH. *Pin.* 222. DOD.
Pempt. 623. RENEALM. *Specim.* 232.
t. 233.

Brassica florida Botrytis. LOB. *Icon.* 245.

Blomkal *Suecis.*

Culinis BRASSICÆ BOTRYTIOS caput.

Locus: Colitur in hortis. *Biennis, sæpe annua.*

FORMA. rec. Radix ramoso-fibrosa. *Caudex* s. caulis spithamæus, viridescens, cylindricus, inferne rugosus, superne cicatrisatus e foliis decidentibus: cicatricibus serie punctorum transversali notatis. *Folia* in apice caudicis plurima, approximata, petiolata, ovato-oblonga, plana, subbipedalia, obtusa, emarginata, utrinque glabra, viridescencia, rore glauco tincta, nervosa, venosa, margine repanda, obsolete & minutim denticulata; *infima* lyrata; *superiora* oblongiora, denticulato-ferrata; *intima* parviuscula, dilute viridescencia, conduplicata, incurvata. *Caput* turbinatum, superne convexo-planum, album, in ambitu foliosum; compositum e lobis s. capitulis pariter turbinatis, conniventibus; singulis columnæ
 carnosæ

carnosæ albæ innixis, & conglobatis e glomeribus subrotundis, constructis e floribus rudimentis conglomeratis, cinctis foliolis tenellis, albis, ovatis, longius acutis, crenatis, glomere longioribus, apice inflexis, adpressis.

PKOPR. rec. Odor Brassicæ, debilior; *sapor* Brassicæ, dulcescens; *masticatum* caput fragiusculum, comminuitur, sed floribus rudimenta minus dulcia, quam columna.

VIRTUS: priorum.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Quoniam omnium sapidissima species Brassicæ hæc est atque tenerrima, estur frequentissime in mensis opulentiorum.

OBS. 2. Frigoris satis patiens est; vix sub æstate rite luxuriat, nisi frequenter irrigetur aqua. Per totam fere hiemem servari potest, si transplantetur in cella vel frigidario, ubi increfcit & in capita conformatur.

OBS. 3. Brassica Botrytis in usum culinarem commode ficcari potest, pariter ac pleraque alia oleracea, & vero methodum ficcandi exhibuit cl. J. G. EISEN (*). Alias æconomi nostrates diu noverunt in usus hiemales exficcare legumina viridia variarum Phaseoli specierum, semina tenera Vicicæ Fabæ, Spinaciam, Petroselinum &c. Bene depurgata hæc oleracea primum fervide infunduntur vel breviter ebulliunt in aqua pura; tum eximuntur & in clibano siccantur. Cum pro mensa apparantur, prius in aquam frigidam immituntur per nyctemeron, postea in eadem aqua l. a. elixantur. Atque hoc modo saporem retinent, & satis sapida evadunt; Brassica vero Botrytis, sic tractata, rubescit. Ceterum exficcari etiam posse Brassicam acidulatam, ostendit dictus EISEN, & revera

(*) *Unterricht von der allgemeinen Krauter- und Wurzelrocknung.* Reval 1773.

deprehendimus, eandem siccatione nihil perdere de sapore suo acidulo. Circa hujus exsiccationem observandum, non opus esse ut fervide infundatur ante siccationem, neque id quidem prodesset, cum acor sic extraheretur. Opportunum certe gentibus borealibus est, novisse methodos siccandi plantas oleraceas, utpote diætæ ipsorum sub diuturna hieme perquam convenientes.

ε) Brassica italica purpurea s. alba Broccoli dicta. MILL. *Diction. art. Brassica.*

Brocoli. LABAT *Voyage en Espagne, tom. 5. p. 272. **

Culinis BRASSICÆ BROCOLI totum.

Locus. Colitur rarius in hortis. *Biennis.*

FORMA. Radix ramoso-fibrosa. Caulis pedalis vel ultra, erectus, pallide viridis, rore hyalino tinctus, teretiusculus, polices circiter 2-crassus, undique obsessus foliis, ramulosus. Rami sparsi, axillares e foliis, graciliusculi, erecti, breves, teretes, glabri, inferne nudi, apice foliosi. Folia inferiora magna, frequentia, erecto-patentia, sparsa, petiolata, utrinque glabra, viridia, rore viridescente tincta, lyrata: lacinia terminali magna, ovato-oblonga, concaviuscula, pedali vel ultra, obtuso-rotundata, margine undulata, minutim denticulato-crenata; inferioribus laciniis paucis, parviusculis, suboppositis, ovato-rotundatis, sursum in petiolum excurrentibus, basi transversaliter affixa; infimis parvis, auricularis; Folia superiora s. intima minora, longa, repanda, magis undulata & crispa, concava, dilutius viridia. Petioli teretes, crassitie digiti,

vix angulati, glabri, cinereo-viridescentes, longitudine ipsius folii, basi supra planiusculi. *Stipulæ* nullæ, verum margo foliaceus, ad basin petioli utrinque.

PROPRIETAS.

VIRTUS &

USUS: ut in proxime antecedentibus.

OBS. Estur Brocoli sat copiose in Italia & Sicilia; inde a mense Decembris ad mensem Maii. Decorticantur primum petioli ipsi foliorum majorum, & deinde una cum foliis tenerioribus in fasciculos ligantur, atque tum elixantur in aqua; eduntur postea cum embammate e sale, oleo, aceto vini vel succo citri; **LABAT.** Apud nos ligantur folia crescentis plantæ in fasciculum, ut cum Endivia fieri solet, unde interiora lætius viridescunt mollioraque evadunt. Quando pro mensa paratur hæc brassica, defecatur truncus prope radicem, & coquitur planta integra in aqua salita, resectis apicibus foliorum, postea cribelli ope ex olla eximitur, integraque patinæ immittitur, & sic infertur.

§) Brassica fimbriata. **BAUH. Pin. 222.**

Brassica sabellica. **RENEALM. Specim. 234.**

t. 233.

Blakal *Suecis.*

Cul. BRASSICÆ SABELLICÆ coma.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. *Caudex* cylindricus, spithamæus, cicatrisatus, glaber, foliis concolor. *Folia* alterna, frequentia, petiolata, utrinque lævia, purpurea, rore glauco obducta, spithamæa, sæpe pedalia, patentisubrevoluta, obverse lanceolata, obtusa, lyrato-pinnatifida: pinnis s. laciniis oppositis,

ovato-oblongis, obtusis, basi obliquis, margine altero erecto, altero sursum currente, sublobatis, dentatis, fimbriato-crispis: crispaturis erectis; laciniis inferioribus sensim minoribus, totum fere petiolum occupantibus; *tennella* folia magis crispa. *Petioli* (s. rachis) firmi, crassiusculi, supra plano-concavi, subtus convexi, basi latiores, sessiles.

PROPR. rec. Odor Brassicæ, in Raphanum incidens; Sapor subdulcescens, Brassicæ, sed in Rapam simul incidens; *masficata* folia teneriora, saliva viridi-purpurascete.

VIRTUS: pectoralis, antiscorbutica, nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum violaceum, etiam post injectum vitriolum martis.

OBS. 2. Frigoris, etiam sævioris, patientissima est hæc Brassica, eoque ipso in usum regionum borealium quasi creata. In forti gelu rigescit, sæpe sepelitur nive, virens tamen & succosa, quam primum regelatur, quod optime fit, si aquæ frigidæ immittatur. Habent etiam in hac herba quo diætam suam temperare possunt gentes boreales, ob climatis atque diætæ vitia scorbuto maxime obnoxii. Ceterum pectori conveniens est, &, utut Brassica est, tamen putrescibilis cum fœtore non observatur.

x) Brassica maritima. BAUH. *Pin.* 222.

Brassica sylvestris. DOD. *Pempt.* 625.

Brassica marina sylvestris, multiflora, monospermos. LOB. *Icon.* 245. *Advers.* 92.

Snitskal *Suecis.*

Culinis BRASSICÆ SECTILIS Herba.

Locus. Europa media. Colitur in hortis.

Biennis.

FORMA. rec. Radix cylindrico-fusififormis, alba, elongata, spithamæa vel ultra, sæpe pedalis, crassitie vix digiti minimi, glabra, descendens, apice filiformis, fibrillosa: fibris capillaribus, ramulosis, serie longitudinali utrinque disposita. *Caulis* vix ullus; radix breviter caulescens, supra terram rugosa. *Folia* radicalia, petiolata, viridescencia, supra læviuscula, sed punctis obsoletis, sparsis, piliferis subasperata; subtus glabra, rore glauco tincta, nervoso-venosa: nervis rubro-violaceis; lyrata; lobis oppositis ovato-oblongis, obtusorotundatis, margine crenulato-undulato; inferioribus sensim minoribus; terminali maxima, subovata, obtusa. *Petioles* subtriquetri, foliis breviores, rubro-violacei.

PROPR. rec. Odor debilis Brassicæ; *sapor* Brassicæ, in Brass. Sabellicam incidens.

VIRTUS: ut in anteriore.

USUS: ut in anteriore.

OBS. Conferitur, per totam æstatem scetilis & edulis, itaque utilis species Brassicæ. Ad mensam paratur eodem modo ac Spinacia.

æ) Brassica radice napiformi. *TOURNEF. Instit.*

229.

Napobrassica. *BAUH. Pin. 222. Prodr. 54.*
Rotkal *Suecis.*

Culinis NAPOBRASSICÆ Radix.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

Qq iij

FORMA. *rec.* Radix magnitudine capitis infantilis, subrotunda, extus sublæviuscula, lutescens vel albida; *parencymate* carnosio, fragiliusculo, lutescente vel albido, post sectionem transversalem notato radiis a centro ad peripheriam obsoletis, disco subpunctato.

PROPR. Odor fere Brassicæ albæ; *sapor* subdulcescens. Varietas lutescens præstantior atque dulcior est.

VIRTUS: nutriens, edulcorans.

USUS: culinaris; Aphthæ:

OBS. 1. Hæc Brassicæ species, per bina circiter secula in Europa septentrionali confita, non ante bina lustra in Anglia cognita fuit, ubi primum fata est d. 15. Apr. a. 1767 (a).

OBS. 2. Si radix hæc in aqua simplici ad mollitiem coquatur, tum contundatur, & postea in lacte cum pauillulo butyri bulliat in pulvem, non ineptum inde exsurgit ferculum; certe quidem sapidum, mite, vix flatulentum, subeccoproticum. Nutrit principio suo saccharato. Scinduntur etiam radices in taleolas, & juri carniùm incoquuntur. Panem insuper pro plebe, satis sapidum, ex hac radice paravit cl. Z. STRANDBERG (b). Amyli nihil ex hac radice extrahere potui.

(a) Brassica gongylodes. BAUH. *Pin.* 222.

Brassica caule Rapum gerens. DOD. *Pempt.*

624.

Brassica Caulo-rapa. BAUH. *Hist.* 2. p. 829.

Rapa, Brassica peregrina, caule Rapum gerens. LOB. *Icon.* 246.

(a) *Memoirs of agriculture, by ROB. DOSSIE.* Lond. 1768. vol. I. p. 424.

(b) *Satt at til Sades-beskræning nyttja tilfars af Rofvor, Kalrotter eller Potatoes vid brodhakning.* Stockh. 1772.

Kalrabis *Succis.*

Culinis BRASSICÆ GONGYLODIS
tuber.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix ramosa. *Truncus* erectus, subpedalis, clavatus, inferne cylindricus, albido-cinereus, apice incrassatus in *Tuber* subrotundum, obtusum, supra & infra compressiusculum, pallide viridulum, glabrum, magnitudine circiter capitis infantilis, notatum cicatricibus oblongis, sparsis, transversalibus, utrinque acutis, lævibus, serie punctorum obsoletorum longitudinali, ex casu petiolorum ortis; undique foliosum: *Foliis* petiolatis, oblongis, obtusis, subundulatis, pedalis, erectis, obscure viridibus, glabris, rore glauco tinctis, margine minutim denticulatis, inferne inciso-pinnatifidis, sublyratis. *Petioli* teretes, spithamæi, basi utrinque excurrentes in marginem elevatum, oppositum, acutum, supra vestiti auriculis subalternis, transversalibus, inæqualibus, margine parvo decurrentibus. *Parencyma* tuberis carnosum, firmum, albidum, transversaliter sectum æquale, maculis s. punctis sparsis notatum.

PROPR. rec. Odor Rapæ; *sapor* dulcescens, Napobrassicæ, sed post *coctionem* tenerimum.

VIRTUS &

USUS prioris.

OBS. Variat coloreo viridescente & eleganter purpureo.

363. BRASSICA Eruca. LINN. *Sp. pl.* 932.

Mat. med. 330. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.

Eruca fativa. DODON. *Pempt.* 696.

Pharm. ERUCÆ Semina.

Locus. Helvetia. *Annua.*

FORMA. Semina globosa, pallide subcitrina, glabra, magnitudine seminis Sinapios.

PROPR. Odor graviusculus. Sapor seminum Sinapios, verum longe remissior.

VIRTUS: Sinapios, verum debilior.

USUS.

OBS. Infusum aquos. colore Theæ diluæ, odore seminum Sinapios graviusculo; sapor debilior; cum vitriolo martis color constat.

364. SINAPIS nigra. LINN. *Sp. pl.* 933. *Mat.*

med. 326.

Sinapi fativum prius. DOD. *Pempt.* 694.

Pharm. & Culinis SINAPIOS Semina.

Locus. Europa, in agris. *Annua.*

FORMA. Semina parviuscula, subrotunda, fusco-ferruginea, undique minutim rugosa.

PROPR. Odor debilis; sapor subamaricans, calidus, acris, subfugax; *masticata.* facile comminuuntur, mordent & calent in lingua & faucibus: saliva subemulsiva.

VIRTUS: rubefaciens, vesicans, stimulans, excitans, sialagoga.

USUS: culinaris; Anorexia, Tertiana. *Externe:* Herpes, Rheumatismus, Podagra retropulsa, Paralyfis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. pallidum, opalescens, odore fragrante, sapore subdulcescente, acri, calidiusculo; vitriolo martis non demutatur. Hæc semina, cum aqua *destillata*, dant *aquam siillat.* acrem, &, ut docet LEWIS, *oleum siill.* limpidum, in aqua subsidens, odore & sapore intensius pungente & penetrante. Residuum post destillationem est mite, submucilaginosum, subdulcescens. Expressione semina Sinapios edunt *oleum expressum* mite, sapidum, facile rancescens; residuum post expressionem olei accerrimum est. Hinc principium oleosum in hisce feminibus duplex est, alterum fixum, mitissimum, alterum alembicum transcendens, accerrimum. Si in aqua elixantur semina hæc, protracta ebullitione, mitescunt; & extractum aquosum debile exurgit. *Pulvis* Sinapios paratur ex feminibus caute siccatis & pulveratis, estque idem fragrans, peracris, in culinis usitatus, ætate rancescens, quare in vasis obturatis servari debet. Parum refert, ex quam specie Sinapios, alba nigrave, semina fumantur. Ex feminibus Sinapios cl. MARGGRAF Phosphorum extrahit.

OBS. 2. Pasta, e pulvere feminum Sinapios cum aceto vini gallico parata, accerrima fit, & cuti imponitur sub nomine *Sinapismi*. Excalescit summopere cutem, fere tanquam ignis calor huc derivatus, atque horæ circiter spatio cutem rubefacit, haud secus ac si igne cremata esset. Si diutius durat actio sinapismi, ruberrimus evadit locus. Hic color ruber sensim increfcit, sublato sinapismo, cum sensatione caloris urentis, & cutis ulterius lente inflammatur sua sponte, facie erysipelacea, ad tactum dolens. Post nonnullos dies cutis loci affecti rigescit, persistente rubedine, & tandem desquamatur cum pruritu. Si vero justo diutius Sinapismus remanserit, cutis non desquamatur, verum sensim, h. e. post unum alterumve diem, vel ferius, in vesicam elevatur, qua aperta, relinquitur ulcus manans, tardissime consolidandum. Sæpe rubor in gangrænam vergit, si diutius adhuc linquatur Sinapismus. Sed, quod mireris,

Sinapi, adeo acre quando cuti applicatur, innoxie tamen edi potest, ventriculo minime acre.

OBS. 3. In culinis miscetur pulvis Sinapios cum aceto, vel teritur cum cerevisia, & editur juxta carnes.

OBS. 4. In tertiana femina Sinapios cum successu propinavit cl. J. T. FAGRÆUS. Vidi hæc femina paroxysmum tertianæ vernalis exquisitæ bene sustulisse, idque ita, ut infirmi postea relapsui vix fuerint proni. Sumenda sunt femina integra, mensura cochlearis majoris, quater vel quinquies de die, sub apyrexia, & absque masticatione deglutienda. Abstineant ægri a potu calido post sumta femina. Hac methodo non afficiunt primas vias, nec ardorem iis imprimunt; sed alvum leniter ducunt. Atque sic procedendum, usquedum febris evanescat, quod plerumque brevi fit. Ego plures hacce via curavi, & nullam noxam insecutam vidi. Sed in quartanis autumnalibus hæc femina nequicquam profuerunt. In febribus intermitt. protractis & repullulantibus femina Sinapios pulverata cum Chinchina junxi, neque id sine bono effectu; sed ardorem in ventriculo subinde passi sunt ægri, tamen absque detrimento.

365. RAPHANUS sativus. LINN. *Sp. pl.* 935.

Mat. med. 325.

Raphanis. DOD. *Pemptad.* 665.

Raphanus minor purpureus. LOBEL. *Hist.* 99.

Pharm. & Culinis RAPHANI. Radix recens.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix globosa, s. cylindrica, alba, magnitudine ovi columbini vel supra, lævis, infima basi fibra filiformi, fibrillata, descendente; *parenchymate* carnosio, succulento, fragiliusculo, albo; post sectionem transversalem centrali parte amplissima, radiato-stellata:

radiis subdiaphanis; corticali parte firmiore.

PROPR. rec. Odor subfragrans; sapor calidiusculus, vix amaricans, acris; corticalis pars acrior, *masticata* non solvitur, sed comminuitur; succo aqueo, sapore acri, fugaci. *Costa* fere insipida. *Siccata* absque odore est, & tantum non sine sapore.

VIRTUS: antiscorbutica, diuretica, ruc-tatrix.

USUS. Scorbutus, Asthma, Raucedo, Ischuria.

OBS. *Syrupus*, frigide paratus, bonus est; si modo recens.

β) Raphanus niger. BAUH. *Pin.* 96.

Raphanus magnus. LOB. *Hist.* 99.

Culinis RAPHANI NIGRI Radix.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA rec. *Radix* fusiformis, spithamæa, superne rotundata, deorsum sensim attenuata, fusco-nigrescens, rugosa, striis transversalibus, sparsis, albidis, fibris & fibrillis serie longitudinali utrinque dispositis. *Parenchyma* carnosum, album, fragiliusculum; post sectionem transversalem centrali parte amplissima, radiato-striata: striis constantibus e punctis longitudinaliter dispositis; corticali parte firmiore.

PROPR. Odor Raphani; sapor calidus, intensius acris, præcedenti longe fortior.

VIRTUS: ut in priore varietate.

USUS: culinaris.

OBS. Esitantur ambæ hæ radices crudæ cum fale. Raphanus niger diutius hiemis vim sustinet.

366. ISATIS tinctoria. LINN. *Sp. pl.* 936.

SCHWENCK. *Gemass.* 387.

Isatis. BLACKW. *Herb. t.* 246.

Glaſtum fativum. LOB. *Hist.* 289.

Pharm. ISATIS Herba, præparata.

Locus. Europa, in littoribus maritimis.

Biennis.

FORMA. rec. Radix cylindrica, palmaris, albida, descendens. *Caulis* erectus, simplex, teretiusculus, inter folia alternatim & obsolete digonus, glaber, viridescens, sed ex fusco minutim nebulosus, bi-vel tripedalis. *Folia* alterna, frequentia, lanceolata, sagittata, sessilia, glabra, integerrima, subsucculenta, erecta; inferiora obtusa, inferne attenuata; superiora acuta, superne ciliata. *Corymbus* florum terminalis; glaber, nudus, compositus e corymbulis, subrotundus; fructifer vero constat totidem racemis seminum. *Bractææ* lineares, hastatæ, acutæ, ciliatæ, ad exitum pedunculorum solitariae. *CAL. Perianth.* luteum, 4-phyllum: foliolis ovali-linearibus, obtusis, concavis, laxiusculis, apice pilosis. *COR.* cruciformis, lutea; *Petalis* obovatis, obtusis, inferne attenuatis, sessilibus, erecto-patentibus, calyce longioribus. *STAM. Filam.* 6, subulata, lutescentia, longitudine fere corollæ; quorum 2 opposita paulo breviora. *Anth.* lineari-cordatæ, incumbentes, lutæ. *PIST. Germen* ovale,

lutescens, obtusum, compressum, lateribus utrinque carinatis, staminibus brevius. *Styl.* nullus. *Stigma* capitato-truncatum, luteum.

PROPR herbæ rec. Odor vix ullus; sapor herbaceus, subamaricans, acriusculus.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

OBS. Isatis præparata tinctoribus vulgaris est ad lanas cæruleo tingendas. Folia recentia bene matura colliguntur, & in umbraculo ponuntur, ut marcescant. Deinde molæ subjiciuntur, inque pastam rediguntur, manibus pedibusque bene subigendam. Tum formantur ex hac pasta cumuli læviusculi, & bene compressi, ne nimium evaporent. Postquam superficies sensim exaruit, sponte induitur cumulus crusta, quæ diligenter curanda, ne rimas apertas agat. Post 14 dies totam pastam agitare oportet, crustamque bene comminuere, quo factò inde formantur globuli, singuli plurium unciarum, qui manibus bene comprimendi, ut duriusculi evadant, tumque in sole vel furno probe ficcandi. Quo recentiores hi globuli, eo minus tinctorii sunt; qui per 8 vel 10 annos servati sunt, optimi censentur. Materies colorans consistit in resinoso, quare alcalinis extrahenda. De methodo Isatim tinctoriam colendi, atque etiam præparandi, consuli potest ASTRUC (*).

(*) *Mémoire pour l'histoire de Languedoc*, p. 523. seq.

CLASSIS XVI.

MONADELPHIA.

ORDO POLYANDRIA.

367. ALTHÆA officinalis. LINN. *Sp. pl.*
 966. *Mat. med.* 338. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 6.

Althæa Dioscoridis. ZANNICH. *Venez. t.*
 236.

Althæa. CAMER. *Epit.* 667. LUDW. *Ætÿp.*
p. 2. t. 2.

Althæa, Ibisus. DODON. *Pempt.* 644.
Pharm. ALTHÆÆ Radix, Herba.

Locus. Europa media, in subhumidis. *Pe-*
rennis.

FORMA. rec. Radix majuscula, superne
 versus caulem ramosa : ramis pedalibus, des-
 cendentibus, teretibus, simplicibus, crassitie
 digiti vel pollicis, extus, cinereo-albida, su-
 brugosa : rugis transversalibus. *Parencyma* sub-
 carnosum, album; post sectionem transversalem
 striatum : striis radiantibus, albidioribus, sub-
 obsoletis, a centro ad peripheriam undique
 spectantibus; centro medullari ampliore, no-
 tato annulo incarnato, subcrenato; corticali
 parte subcarnosa. *Caules* plures ex una radice,
 bipedales, erecti, teretes, scabri, hirti, inferne

rugosi, ramosi. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna, petiolata, patentia, cordato-subrotunda, utrinque villosa s. tomentosa, mollia, 5-loba: lobis rotundatis, inæqualiter & grosse ferratis; 5-nervia, venosa. *Petioli* longitudine foliorum, semiteretes, scabri, supra plano-canaliculati. *Stipulæ* 2, lanceolatæ, acutæ, oppositæ, ciliatæ, pubescentes. *Racemus* terminalis, subcompositus, floribus pedunculatis, cernuis. *Foliola* tenera loco bractearum, lobata. *Pedunculi* teretes, tomentosi, uniflori. *CAL. Perianth. exterius* 1-phyllum, tomentosum, concavum, cinereum, venulis viridibus reticulatum, trifidum: sinibus exstantibus: laciniis ovatis, trifidis; lateralibus rotundatis; intermedia acuta, longius producta; *interius* 1-phyllum, densius tomentosum, molle, campanulatum, intus glabrum, annulo elevato in medio calycis, longitudine calycis exterioris, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis. *COR.* incarnata. *Petala* 5, calyce duplo longiora, unguiculata, obcordata, erecto-patentia, striata venis parallelis, apice ramosis; biloba: lobis obtusis; sinu profundo, rotundato; unguibus brevibus, margine utrinque ciliato-barbatis. *STAM. Fil.* plurima, monodelpha, corolla duplo breviora, alba; columna cylindrica, tomentosa, e receptaculo corollæ surgens, filamentis superne liberis, glabris, inferne pilosis, undique patentibus. *Antheræ* undique echinatæ. *PIST. Germen* inferum

respectu corollæ , sed superum respectu calycis , orbiculatum , depressum , margine crasso , undique longitudinaliter striato. *Stylus* cylindricus , breviusculus. *Stigmata* plurima , subulata , staminibus breviora.

PROPR. rec. & sicc. radic. Odor nullus ; sapor subdulcescens , *masticata* emollitur , lubrica & valde mucilaginoso sentitur. *Herbæ* , nempe foliorum & florum : odor nullus ; sapor herbaceus ; inter *masticandum* mucilaginosum exhibet.

VIRTUS : emolliens , lubricans , demulcens.

USUS. Ulcus , vesicæ , Ischuria , Raucedo , Tussis , Tenesmus.

OBS. 1. Si planta in solo conferitur minus idoneo , h. e. nimis elevato aridoque , radix sæpius gangræna in centro & intra corticem corripitur ; quamobrem rationem soli habere oportet , ubi radix plantæ quæritur.

OBS. 2. *Infusum* aquos. *radic. sicc. & decortic.* lactescens , odore nullo , sapore miti , mucilaginoso ; vitr. martis rufescit , coagulatur , h. e. mucilaginosum præcipitatur , quod etiam fit ex addito alcohole vini. *Herbæ sicc. infusum* lutescens , sapore herbaceo ; vitr. martis paullulum fuscescit. *Mucilaginoso* substantia e radice recente extrahitur aqua frigida calidave ; corticalis pars mucilaginem dat limpidam , instar aquæ ; medullaris vero opalescentem. Radix magis mucilaginoso est , quam herba.

368. ALCEA rosea. LINN. *Sp. pl.* 966. *Mat. med.* 340. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Malva hortensis multiplici flore. DOD. *Pempt.*

642.

Pharm. MALVÆ ARBOREÆ Flores.
Locus.

Locus. Oriens; colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. *Racemus* terminalis, floribus magnis, brevius pedunculatis. *CAL.* *Perialanth.* *exterius* 1-phyllum, tomentosum, hirtum: pilis rigidiusculis, palmatis; profunde 6-fidum, sæpe subnovemfidum: laciniis ovato-lanceolatis, acutis, striatis, laxiusculis, *interius* 1-phyllum, pariter tomentoso-hirtum, striatum, exteriori longius, 5-fidum: laciniis ovato-lanceolatis, margine undulatis, acutis, erectis. *COR.* calyce duplo longior, 5-petala (sæpius plena) purpurea: *Petalis* imbricatis, patentibus, obovatis, latis, subtruncatis, vix retusis, venosis, brevius unguiculatis: unguibus viridescens; utrinque barbatis. *STAM.* *Filam.* plurima, monadelphæ, corolla duplo breviora; columna pentagona, glabra, viridescens, e receptaculo corollæ surgens, filamentis superne liberis, glabris; undique patentibus. *Antheræ* subrotundæ, undique echinatae. *PIST.* *Germen* intra receptaculum, orbiculatum, depressum, viridescens, glabrum, superne minutim tomentosum. *Styli* plurimi, rubri, intra columnam staminum, illisque longiores. *Stigma* simplicia.

PROPR. rec. *Odor* nullus; *sapor* debilissimus, vix ullus; *masticata* petala lubrica, mucilaginosæ.

VIRTUS: præcedentis.

USUS: præcedentis.

OES. Infusum aquos. spiritum, purpureum, odore nullo, sapore mucilaginoso; dilutum vitriolo martis fuscescit.

369. MALVA rotundifolia. LINN. *Sp. pl.*

269. *Mat. med.* 339.

Malva sylvestris pumila. LOB. *Hist.* 372.

DOD. *Pempt.* 642.

Pharm. MALVÆ VULGARIS Herba.

Locus. Europa, in ruderatis, plateis. *Annua.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, descendens, alba. *Caules* plures ex una radice, patentiprocumbentes, teretes, spithamæi, pubescentes. *Folia* alterna, petiolata, utrinque minutim pubescentia, scabriuscula, subrotundoreniformia, 5-vel 7-loba: lobis rotundatis, margine serrata, subtus subseptemnervia, supra nervis lineata, vix pollicaria. *Petioli* teretes, elongati, pubescenti scabri, supra sulcati. *Stipulæ* 2, oppositæ parviusculæ, lanceolatæ, acutæ, ciliatæ, pubescentes. *Flores* gemini, pedunculati, axillares e foliis, pedunculis petiolis brevioribus, filiformibus, teretibus, pubescentibus, sæpius inæqualibus. *CAL. Per.* *exterius* triphyllum: foliolis lineari-subulatis, obtusis; *interius* campanulatum, pubescentiscabrum, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis, carinatis, margine ciliatis, subundulatis. *COR.* alba. *Petala* 5, lineari-cuneiformia, obtusa, emarginata, calyce paulo longiora, erecta, subsessilia. *STAM. Filam.* plurima, monadelphæ; columna cylindrica, glabra,

corolla brevior, superne breviter libera. *Anth.* parvæ subrotundæ, echinatae, undique nutantes. *PIST.* *Germen* orbiculatum, depressum, intra receptaculum corollæ. *Styli* plures, subulati, erecti, vix pubescentes, longitudine staminum. *Stigmata* simplicia.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor herbaceus, debilis; *masticata* folia lubrica, mucilaginosæ.

VIRTUS: emolliens, lubricans; *rec.* laxans.

USUS. Ischuria, Colica nephritica, Clysmata.

OBS. 1. *Infusum* aquosum lutescens Thæ potus instar, odore nullo, sapore herbaceo; cum vitr. martis nigro fuscescit.

OBS. 2. Malva veteribus culinaria fuit: *Me pascunt Olivæ, me Cichoria lævesque Malvæ*; HORAT. Comedebatur uti Spinacia apud nos; sed alvum ducebat: *Exoneraturas ventrem nihi villica Malvas attulit, & varias, quas habet hortus opes*; MARTIALIS. Ita bene Malvam aliasque herbas condire sciebant lautiores Romani, ut nihil posset esse suavius, fatente ipso CICERONE (*), qui se proinde dicit, in cœna augurali apud LENTULUM, facile quidem ostreis & murænis abstinere potuisse, at a Beta & Malva fuisse deceptum, tamque luxuriose delicias istas comedisse, ut gravis 10 dierum diarrhœa ipsum arripuerit.

370. GOSSIPIUM herbaceum. LINN. *Sp. pl.* 975. *Mat. med.* 342. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8.

Gossipium. CAMER. *Epit.* 203. DODON.

(*) *Epistol. libr. 7. epist. 26.*

Pempt. 66. RUMPH. Amboin. 4. p. 33.

t. 22.

Pharm. GOSSYPII Semina, Lana.

Locus. India. Bienne.

FORMA. capsula pollicaris, subrotunda, scabrida, minutim muricata, acuta, 4-locularis; 4-valvis: valvulis post maturationem feminum patentissimis, latere interiore longitudinaliter dehiscentibus. *Semina* ovalia, tomentosa, alba, magnitudine seminis Pisi, undique vestita *Lana* nivea, elongata, implexa; *parenchymate* cotyledoneo, albido, intra testam cartilagineam; post sectionem transversalem disco æquali, picto venulis concentricis, approximatis, adperso punctis nigricantibus.

PROPR. sicc. semin. Odor nullus; Sapor dulcescens; *masticata* comminuuntur, saliva emulsiva. *Lana* levis, mollis. Turunda bombycina scintillis non accenditur, nisi admoto carbone bene ignito; e flamma admota subito accenditur, undique flagrat: flamma fremente, vivida, velocissima, mox extincta; durat dein ignis gliscens, serpens, fulgurans, fumo fere lintei accensi, graviore tamen, remanente cinere fusco, levissimo, tomentoso, expressione digiti facile fatiscente, inquinante.

VIRTUS Seminum: obtundens.

USUS Lanæ: mechanicus.

OBS. I. Semina, quæ in officinis obvenire solent, omnia effecta deprehendi; recentia *Cleum* expressum dant.

OBS. 2. Lana bombycina loco Moxæ adhiberi potest, mitius vero urit (a).

OBS. 3. Gossypii lana ex pluribus hujus generis speciebus desumitur. Gossypium etiam in America colitur. Cl. P. NICOLSON (b) americanam methodum tradit Gossypium colendi.

371. HIBISCUS Abelmoschus. LINN. *Sp. pl.* 980. *Mat. med.* 342.

Alcea hirsuta flore flavo femine moschato.

MARGGR. *Brasil.* 45. t. 45. BROWN.

Jam. 285. n. 4.

Flos moschatus. MERIAN. *Surin.* p. 42. t. 42.

Granum moschatum. RUMPH. *Amboin.* 4. p. 38. t. 25.

Cattu-gasturi. RHEED. *Malab.* 2. p. 72. t. 38.

Pharm. ABELMOSCHI Semina.

Locus. India utraque. *Arbor.*

FORMA. Semina fusca, reniformia, magnitudine seminis Pisi minoris, compressiuscula, undique striata: striis parallelis, atomis excavatis adpersis: hilo in sinu seminis.

PROPR. sicc. Odor ambrosiacus, fragrans. Sapor odori congruens. Semina accensa fumum ambrosiacum spargunt.

VIRTUS: nervina.

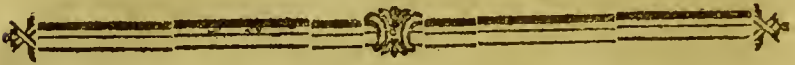
USUS.

OBS. Infusum aquosum feminum integr. aqueum,

(a) Cfr. §. 419. β. ubi de Moxa agitur.

(b) *Essai sur l'histoire naturelle de S. Domingue*, p. 40. seq.

limpidum, lutescens, odore ambrosiaco, sapore fatuo;
Decoctum limpidum, lutescens, odore debiliore; vi-
 triolo martis color non demutatur.

CLASSIS XVII.

DIADELPHIA.

ORDO HEXANDRIA.

372. FUMARIA bulbosa. LINN. *Sp. pl.* 983:

Mat. med. 344. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Fumaria bulbosa radice cava major. GARID.

Aix. t. 38.

Radix cava. DOD. *Pempt.* 325. LOB. *Hist.*

439.

Pharm. ARISTOLOCHIÆ FABACEÆ

Radix.

Locus. Europa, in umbrosis. *Perennis.*

FORMA. Bulbus subrotundus, magnitu-
 dine Pisi majoris vel ultra, subrotundus, com-
 pressiusculus, fusco-ferrugineus, supra & infra
 depressus, læviusculus; *parencymate* solidius-
 culo, firmo, æquali, dilute lutescente; post
 sectionem transversalem centro medullari par-
 viusculo rotundo, sæpe cavo. *Varietas* alia in
 officinis occurrit, radice majore, centro omni-
 no cavo.

PROPR. *rec. & sicc.* Odor nullus; sapor
 amarus.

VIRTUS : pellens.

USUS.

OBS. Infusum aquos. lutescens, limpidum, amarum, odore vix ullo; a vitr. martis color non alteratur.

373. FUMARIA officinalis. LINN. *Sp. pl.*
984. *Mat. med.* 343. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 2.

Fumaria officinarum & Dioscoridis. ZANNICH: *Venez.* t. 247.

Fumaria. BLACKW. *Herb.* t. 237. DOD.
Pempt. 59.

Pharm FUMARIÆ Herba.

Locus. Europa, in cultis. *Annua.*

FORMA rec. *Radix* filiformi-fusififormis, pallida, descendens, apice fibrillosa. *Caulis* succulentus, fragilis, erectus, dodrantalis, flaccidus, subflexuosus, pentagonus, lævis, ramosus. *Rami* alterni, erecti, cauli conformes, prope radicem diffusi. *Folia* alterna, petiolata, duplicato-pinnata: pinnis & pinnulis alternis, distantibus, petiolatis: lobis subsucculentis, cuneiformibus, incisopinnatifidis; laciniis ovali-linearibus, obtusis, submucronatis, dilute viridescentibus, undique glabris, subtus pallidioribus. *Petioli* communes triangulares, recti; partiales subflexuosi. *Racemi* florum laterales, oppositi folii, pedunculati, nudi, erecti, floribus sparsis, patentibus, pedunculatis. *Bractææ* solitariae, lineares, acuminatae, pedicellis subjectae, illorumque longitudine. *CAL.* *Perianth.* diphyllum: foliolis lanceolatis, acu-

tis, membranaceis, ferratis, deciduis. *COR.* 4-petala, dilute subviolacea. *Petala* linearia, subæqualia, concava, superne carinato-gibba, obtusa; quorum 2 opposita apice rubicunda, 2 vero alia opposita apice concreta, purpurea, dorso alatocarinata, emarginata cum acumine parvo. *Nectarium*: cornu subrotundum, obtusum, compressum, ad basin petali supremi. *STAM. Filam.* 2, membranacea, inferne ovata, superne subulata, corolla paulo breviora. *Anth.* 6, subrotundæ, parvæ, 3 in singulo filamentis. *PIST. Germen* superum, ovatum, glabrum. *Stylus* longitudine staminum, subulatum. *Stigma* cernuum, capitatum, barbatum.

PROPR. rec: Odor contusæ herbæ tanquam oleris; Sapor subingratus, amarus; *masticata* subsuccosa, saliva viridescente. *sicc.* fere amarior.

VIRTUS: corroborans, tonica, antiscorbutica.

USUS: Cachexia, Hypochondriasis, Morbi cutis.

OBS. Extrahitur menstruo aquoso & spirituofo. *Infusum* aquos. rubicundum, amarum; vitr. martis nigro-fuscescit. *Extractum* aquosum amarum salinum; spirituosum minus amarum. Herbæ Fumaricæ libræ 27 dant Extracti aquosi circiter libr. 1.

ORDO OCTANDRIA.

374. POLYGALA. Senega. LINN. *Sp. pl.* 990.
Mat. med. 345. *Amæn. Acad.* 2. p.
 239. 1. 2.

Polygala virginiana foliis oblongis, floribus in thyrsis candidis, radice alexipharmaca.

MILL. *Dict. artic. Polyg. cum. fig.*

Senegau. TREW. *Commerc. litt. Norim. A.*

1734. p. 369. t. 4. f. 2. 3.

Pharm. SENEGÆ Radix.

Locus. Virginia, Pennsylvania, Canada. *Pennis.*

FORMA. *Radix* cylindrica, rursus prorsum flexa, digitalis, cinerascens, nodulosa: callis lateralibus, alternis, frequentibus, transversaliter rugosis: rugis annularibus, approximatis; terminata capite difformi, toruloso, constante ramulis brevissimis vel cicatricibus, vel turionum rudimentis. *Parenchyma* recent. subcarnosum, albidum, fibra centrali, longitudinali, lignea, ut in *Ipecacuanha*; post sectionem transversalem notatum centro medullari orbiculato, ligneo, albo, obducto corticali parte carnosa, post sectionem longitudinalem facile a fibra lignea secedente. *Siccata* dura, fragilis.

PROPR. *rec. & sicc.* Odor peculiaris, debilior, non ingratus; fortior in recente. Sapor odori congruens. *Masticata* corticalis pars comminuitur, remanet fibra lignea; sapor primum calidiusculus, deinde acidulus in faucibus sentitur, cum specie acrimoniæ, inhærens cum siccitate.

VIRTUS: subemetica, diuretica, diaphoretica, subpergans, expectorans.

USUS. Morsus serpentum.

OBS. 1. *Infusum* aquosum limpidum, subcitrinum, odore debili, sapore forti radicis, acidulato; cum vitr. martis color nil variat.

OBS. 2. Ut specificum aduersus serpentum morsum ab Americanis diu adhibita est hæc radix, istamque ejus efficaciam postea plurimi adstruxerunt. In eo casu radix interne propinetur, dosi scrup. 1 vel drachm. $\frac{1}{2}$, bis vel ter de die, radixque masticata externe vulneri applicetur. Ob peculiarem hujus radicis saporem, medici eam in variis quoque aliis casibus conducere arbitrati sunt, illamque ideo propinarunt in pleuritide, hydrope, asthma, phthisi pulmonali, arthritide &c. nec infructuosam in quibusdam deprehenderunt; ego tamen censeo, caute esse adhibendam, dum febris urget pulsusque durus est.

ORDO DECANDRIA.

375. GENISTA canariensis. LINN. *Sp. pl.*

997. *Mat. med.* 347.

Cytisus 1. CLUS. *Hist.* 2. p. 94.

Cytisus canariensis sempervirens & incanus.

COMMEL. *Hort.* 2. p. 203. t. 52.

Pharm. RHODII Lignum.

Locus. Insulæ canariæ. *Arbor.*

FORMA. Lignum in frustulis cylindricis, distortis, crassitie 1 vel 2 pollicum, ponderosum, solidum, durum, alburno albido, tenuiore; medullari parte amplissima, viridi-rubescente; post sectionem transversalem notatum disco discolore, undique distincto striis minutissimis, a centro ad peripheriam tendentibus, parallelis, undique etiam adperso punctulis

parvis , frequentibus , sparsis ; centro medullari amplissimo , in medio saturatius tincto , versus marginem vero dilutius . Lignum vestitum est cortice cinereo-brunneo , rugoso , tenuiore .

PROPR. ligni rasi s. fricati : Odor fragrans , fere Rosæ damascenæ , gratus ; sapor ligni pulverati gratus , rosaceus , leniter amaricans , linguæ inhærens calidiusculus . Pulvis e ligno raso flavescit . Corticis odor & sapor debiles , non rosacei .

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum scobis ligni colore aqueo-lutescenti , odore grato , rosaceo , fragrante ; sapore rosaceo , leniter aromatico ; vitriolo martis haud demutatur . *Oleum stillat.* luteum , odore rosaceo , grato , sapore amaricante , aromatico . E Ligni libr. 80 cl. BAUMÉ obtinuit drachm. 9 olei still. levis , lutescentis , odore præstantissimo ; sed ex eadem quantitate ligni Rhodii selectioris , durioris , magisque resinosi , alia vice olei still. unc. 2 accepit cl. vir. *Aqua still.* fragrans , aquæ Rosarum æmula . *Extractum* spirituosum fragrans , rosaceum , tenax . Extr. aquos. vix olitum , amaricans .

OBS. 2. Difficile est invenire hoc lignum selectum in nostris officinis . Id , quod descripsi , humanitati cl. EDV. SANDIFORT debeo . Communiter in pharmacopoliis , sub nomine Ligni Rhodii occurrit lignum quoddam cylindricum , crassitie pollicis vel supra , solidum , durum , pallidum , post sectionem transversalem notatum circulis concentricis ; striis radiantibus , & punctulis sparsis ; sed odore debili , subrosaceo , sapore amaricante , cujus infusum aquos. rubescit & cum vitriolo martis leniter fuscescit . Inveni etiam in officinis radices arboris , distortas , crassitie fere brachii , pedales vel ultra , extus cinereas , parencymate ligneo , durissimo , rubescente ,

centro saturatius tincto ; odore grato rosaceo ; unde patet , radicem arboris pari fragrantia pollere , atque ipsum truncum.

376. GENISTA tinctoria. LINN. *Sp. pl.* 998.
Mat. med. 346. KNIPH. *Bot. orig. cent.*
 6. ZANNICH. *Venez. t.* 265. CLUS. *Hist.*
z. p. 202. DODON. *Pempt.* 752.

Tinctorius flos s. Genista humilis. DALECH.
Hist. 275.

Pharm. GENISTÆ Folia, Flores, Semina.
Locus. Germania, Anglia, Suecia. *Frutex.*
 FORMA.

PROPR. Odor nullus. Sapor amaricans.

VIRTUS : pellens, purgans, tinctoria.

USUS. Hydrops.

377. ONONIS spinosa. LINN. *Sp. pl.* 2006.
Mat. med. 357.

Ononis montana præcox purpurea frutescens. DUHAM. *Arbr. z. p.* 57. *t.* 22.

Anonis spinosa flore purpureo. ZANNICH.
Venez. t. 220.

Anonis. BLACKW. *Herb. t.* 302. DOD.
Pempt. 732.

Pharm. ONONIDIS Radix, Herba.

Locus. Europa, in agris, aridis. *Perennis.*

FORMA rec. Radix spithamæa, sæpe pedalis vel ultra, cylindrica, crassitie pennæ cygnæ, sæpe digiti vel pollicis, fibrillosa, extus fusca, descendens; *parencymate* solidiusculo, albido; post sectionem transversalem centro medullari striato-radiato, obducto disco la-

tiore, minutim reticulato, & striis longitudina-
libus, frequentibus, ad corticem pertingenti-
bus. *Caules* plures ex una radice, procumbentes,
teretes, villosi, dodrantaes s. pedales, ramosi:
ramis paucis subdigitalibus, divaricato-patulis,
spinosis: spinis rigidis, pungentibus, unguicu-
laribus, foliosis & floriferis. *Folia* caulina ad
ramulos, alterna, breviter petiolata, ternata:
folioli ovalibus, obtusis, supra glabriusculis,
subtus pubescentibus, margine serratis; extimo
serrato; *ramorum* vero & *spinarum* simplicia.
Stipulae solitariae, planae, latae, lineares, ob-
tusae s. truncatae, serratae, vaginae loco petiolum
basi terminantes. *Flores* in summitate caulis,
in ramis s. in spinis, solitarii, brevius pedicel-
lati, axillares e foliis parvis. *CAL. Perianth.*
1-phyllum, turbinato-tubulatum, hirsutum,
striatum, angulatum, 5-fidum: laciniis li-
neari-lanceolatis, obtusiusculis, carinatis, erec-
tis, aequalibus; 4 supremis parallelis, approxi-
matis; infima sub carina. *COR.* papilionacea,
calyce duplo longior. *Vexillum* orbiculatum,
obtusum-rotundatum, conduplicatum, ceteras
partes floris includens, dilute rubicundum,
extus pubescens, erectum, basi striatum; ungue
breviore. *Alae* 2, albae, cuneiformes, vexillo
fere duplo breviores, obtusae, basi semisagit-
tatae; ungue parvo lineari, incurvato. *Carina*
albidorubescens, reniformi-triangularis, apice
subconico, compresso, ascendente, basi antice
& pone fissa, alis fere longior; unguibus 2 par-

vis. *STAM. Filam.* 10, in vaginam tubulatam, superne fissam, cuncta convexa, carinae inclusa. *Anth.* subrotundæ, nutantes. *PIST. Germen* superum, parviusculum, viridescens, ovatum, apice hirtum. *Stylus* filiformis, glaber, ascendens, staminibus longior. *Stigma* obtusum.

PROPR. rec. radic. Sapor seminis Pisi ficcati; *Odor* confimilis; *masticata* tenax, vix comminuitur, saliva non tineta; *Herbæ odor & sapor* æquales, fere herbæ Pisi, sed foetidiusculi, *masticata* subtenerior, saliva viridi.

VIRTUS: diuretica, aperiens.

USUS. Ischuria calculi vesicæ, Sarcocoele.

OBS. 1. *Infusum* radicis rec. limpidum, tenue, colore potus Theæ, sapore seminis Pisi, gravi, odore congruente, gravi. *Decoctum* radicis rec. ingratum, amarum; vitriolo martis non demutatum. *Infusum* herbæ recentis luteum Theæ instar, odore & sapore debili; vitriolo martis fuscescens.

OBS. 2. *Decoctum* radicis Ononidis insignem levationem asserre sæpius vidi in *Ischuria* ex calculo vesicæ, ubi emulsiva omnia atque mucilaginoso incassum adhibita fuere. Radicis drachmæ 3 vel 5, in aqua pura elixatæ, colaturæ libr. 1 responderunt. In *Sarcocoele* etiam radix hæc commendatur. Vidi ego senem nobilem, qui per plures septimanas fumsit radic. drachm. 1, bis de die, cum notabili decrefcentia sarcocoeles, tandemque laudabili resolutione. Cel. OL. ACREL, qui amplissimam praxin feliciter exercet, tres ægros, hydro-sarcocoele afflictos, post usum radicis Ononidis restitutos vidit, & quidem plenaria resolutione. Horum unus tumorem testiculi habuerat, magis ad hydrocelem vergentem, subopacum tamen. Verum est quod asserit ALEX.

PSISTERUS, radicem Ononidis interdum valde movere ægrotos, quod ipse etiam observavi.

378. PHASEOLUS caule volubili, racemis multifloris, bracteis pedicellorum solitariis ovatis, leguminibus linearibus.

Phaseolus vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 2026.

Mat. med. 352. LOBEL. *Icon.* 59.

Dolichus s. Phaseolus. DOD. *Pempt.* 509.

Smilax hortensis s. Dolichos. DALECH. *Hist.*

474.

Culinis PHASEOLI Legumina virentia, Semina.

Locus. India. Colitur ubique in hortis. *Annus.*

FORMA. rec. Racemi axillares, pubescentes, solitarii, erecti, multiflori, fructibus geminis, quadrijugis, pedicellatis. *Bractææ* solitariae, glabrae, pedicellis subjectae, sessiles, ovatae, acutae, concaviusculae, striis parallelis, patentibus, apice inflexae, ad calyces vero 2 oppositae, reliquis conformes, obtusae subpatentes, calyce longiores. *Perianth.* campanulatum, ore superne truncato, inferne tridentato: laciniis ovato-acutis; intermedia paulo majore. *Legumina* pendula, fragilia, spithamæa, viridia, linearia, recta, dorso grossius repanda, glabra, sed minutissime oblique & interrupte striato-rugosa, versus basin paullulum attenuata, apice terminata mucrone conico-subulato, transversim compresso, incurvato; immatura multilocularia, carnososucculenta; matura coriacea, polysperma. *Se-*

mina matura nitidiuscula, alba, ovali-oblonga, reniformia, utrinque compresso-planiuscula, hilo albo in sinu, obducta tunica pergamena; *parenchymate* albo, cotyledoneo, bipartibili.

PROPR. rec. leguminum: Odor crudus, h. e. moderate subhircinus; *sapor* dulcescens, subnauseosus; *masficata* subtenera, succosa, saliva subviridescente. *Cocta* tenera, sapida. *Seminum* maturorum *sapor* feminis Pisi.

OBS. Semina hujus generis, matura siccataque, *amylum* dant, uti semina Pisi; cocta & comesta, nutriunt bene, tamquam Pisi, sed flatulenta non sunt.

379. PHASEOLUS caule volubili, racemis multifloris, bracteis pedicellorum ternis lanceolatis, leguminibus acinaciformibus hirtis.

Phaseolus puniceo flore. CORNUT. *Canad.*

284.

Culinis PHASEOLI FLORALIS Legumina virentia.

Locus. Colitur in hortis. *Annuus.*

FORMA. rec. Racemi axillares, elongati, multiflori, leguminibus geminis, pedicellatis. *Bracteæ* 3, parvæ, lanceolatae, acutæ, ad pedicellos, glabriusculæ; quarum exteriores reflexæ; intermedia erecta, paulo major; calycem vero 2 oppositæ, calycis basi utrinque adnatae, lineari-ovales, calycis longitudine. *Petianth.* campanulatum, truncatum, ore subbilabiato, superne emarginatum, inferne minutim tridentatum. *Legumina* pendula, acinaciformia,

tiformia, compressa, utrinque attenuata, apice acuto, transversaliter compresso, subtus sulcato; minutim rugosa, villosohirta, dorso tuberculata, bipollicaria vel ultra, trisperma.

PROPR. rec. Odor subhircinus. Sapor dulcescens, odori congruens; *masticata* parencymate tenero, corticali parte tenaciore, saliva subviridescente; *cocta* priori sapidiora.

VIRTUS &

USUS, ut in antecedente.

380. PHASEOLUS caule subvolubili, pedunculis axillaribus, quadrifloris, calycibus superne truncatis.

Culinis PHASEOLI SACCHARATI

Legumina virentia, Semina.

Locus. Colitur in hortis. *Annuus.*

FORMA. rec. Pedunculi teretes, axillares, erecti, quadriflori, pubescentes. *Bractæ* ovatae, acutae, nervoso-friatae, glabrae, patentes, pedicellis subjectae, solitariae; 2 vero oppositae calyci subjectae, reflexo-patentes, calyce majores. *Perianth.* glabrum, parviusculum, truncatum, subtus paululum productum, tridentatum. *Legumen* carnososuccosum, fragile, teretiusculum, utrinque compressum, apice mucronatum: mucrone transversaliter compresso, utrinque sulcato; palmare, incurvatum, atomis oblongiusculis minutim subrugosum, ceterum glabrum, pentaspermum. *Semina* ovata, ferruginea, utrinque truncato-rotundata, compressa, glabra, nitidiuscula, semiungicularia,

hilo laterali, oblongo; *perencymate* albo, bipartibili.

PROPR. rec. legumin. Odor subhircinus; *sapor* dulcescens, ab odore non abludens; *cocta* tenera, sapidiora.

VIRTUS &

USUS, ut in antecedentibus.

381. PHASEOLUS caule brevi erectiusculo diffuso, pedunculis oppositi foliis, calycis labio superiore emarginato.

Phaseolus nanus. LINN. *Sp. pl.* 2027.

Phaseolus vulgaris italicus humilis f. minor, albus cum orbita nigricante. BAUH. *Hist.* 2. p. 358.

Culinis PHASEOLI NANI Legumina virentia, Semina.

Locus. India. Colitur in hortis. *Annuus.*

FORMA. rec. Pedunculi oppositi folii, erecti, teretes, pubescentes, nudi, multiflori 4-vel 6-flori, leguminibus geminis, distantibus, pedicellatis. *Bractææ* ovatæ, acutæ, glabræ, nervis parallelis striatæ, patentes, ad pedunculos solitariæ, ad calycem vero oppositæ, calyce longiores. *Perianth.* persistens, urceolatum, viride, vix pubescens, superne emarcidum, bilabiatum: labio superiore obsoleto, emarginato; inferiore longius producto, tridentato. *Legumen* carnosum, succosum, fragile, viride, lineare, spithamæum, undique minutim rugosum, subleviusculum, utrinque compressum, futura longitudinali dorsali, api-

ce acuminato : acumine inflexiusculo , conico , supra & infra sulcato ; bivalve , polyspermum. *Semina* 6 , ovato-cylindrica , unguicularia , vix reniformia , utrinque obtuso-rotundata , colore sordide albo , picta venis obsoletis non elevatis , glabra , nitidiuscula ; *parencymate* cinerascete , bipartibili.

PROPR. *rec. legumin.* *Odor* moderate subhircinus ; *sapor* dulcescens , subnauseosus ; *cocta* tenera , sapida. *Semina* sapor idem qui seminis Pisi.

VIRTUS &

USUS , ut in antecedentibus.

OBS. *Amylum* separavi ex hisce seminibus , albissimum , inter digitos crepulum , pulcherrimum , videlicet amyli grana 48 e feminum unc. 1.

382. DOLICHOS urens. LINN. *Sp. pl.* 2020.

JACQUIN. *Hist.* 202. t. 282. f. 84.

Phaseolus siliquis latis hispidis rugosis , fructu nigro. PLUM. *Icon.* t. 297.

Pharm. DOLICHI URENTIS lanugo.

Locus. America meridionalis. *Frutex.*

FORMA. Scabrities leguminum , constans e pilis subulatis , rigidiusculis , subpungentibus.

PROPR. *Odor* nullus , neque sapor.

VIRTUS : irritans , stimulans , anthelminthica.

USUS. Lumbrici.

OBS. Fide cl. BANCROFT (*) hoc novum simplex

(*) *Naturgeschichte von Guiana* , p. 241.

excito ; sed ex propria experientia nihil habeo quod scribam. Secundum hunc virum , incolæ totius Guianæ , potissimum servi nigritæ , lumbricis intestinalibus vexantur , adversus quos nullum aptius antidotum inventum est , quam lanugo Dolichi , quæ a leguminibus abradi debet , & cum Syrupo quodam in Electuarium redigi , cujus dosis adultis est uncia 1 vel plures , quovis mane per triduum , sumto infimul Rheo. Medium hoc æque tutum ipsis infantibus est , dosi nimirum ad ætatem aptata. Post secundam dosin propinatam , vim lumbricorum communiter excercere solent. Quovis tertio aut quarto mense curam hanc iterant. Millenis casibus usum hujus lanuginis comprobatum vidit BANCROFT. Agit stimulatione & irritatione , vermibus molesta , qui ideo ex sumto purgante facile profligantur. Video cl. PATR. BROWNE hanc curam etiam commemorare.

383. DOLICHOS Soja. LINN. *Sp. pl.* 2023.

Mat. med. 363.

Soja-bona. *K. Vet. Acad. Handl. v.* 25. p. 272. * t. 9.

Phaseolus erectus , filiquis Lupini , fructu Pisi majoris candido. *KÆMPF. Amœn. p.* 837. t. 833.

Culinis SOJA.

Locus. India , Japonia. *Annuus.*

FORMA. Liquor fusco niger , opacus , vini meracioris spissitudine , cum aqua dilutus rubro aurentius evadens.

PROPR. Odor exacte ut Rob Sambuci ; si-
por salus , obscure subpinguiusculus , in Rob Sambuci incidens ; vitriolum martis colorem liquoris non demutat.

VIRTUS : appetitum excitans.

USUS. Cibi condimentum.

OBS. 1. Ex observatione cl. ELLIS (a), Sojam frequenti modo præparant Chineses: Rc. Sem. Daidfu (h. e. Dolich. Sojæ) cong. 1. Coquantur in aqua quoad mollescant; admisceatur Tritici vel Hordei contus. anatica pars. Stent in vase clauso per nycthemeron, loco tepido, ut fermententur. Tum addantur salis culinaris cong. 1 & aquæ puræ cong. 2 $\frac{1}{2}$. Tota hæc mixtio vasi fictili immittatur, quod probe obturetur, & per 2 vel 3 menses quovis die bis vel ter bene quassetur, ut omnia eo melius commisceantur. Postea coletur cum expressione liquor, qui in vase ligneo deinde asservari debet. Quo vero antiquior, eo præstantior evadit hæc Soja. Residuo iterum plus aquæ affundi potest, subsequente nova eademque valida quassatione; sic aliquanto post plus Sojæ denuo exprimi potest. Alium præparandi modum docuit cl. CAROL. G. EKEBERG (b), e China redux, qui ita se habet. Rc. Sem. Pactau (h. e. sem. Dol. Sojæ, prout vidi in feminibus ab hoc viro allatis & satis) libr. 35; per horas 2 vel 3, in aheno clauso, igne moderato, in aquæ puræ, sensim adjectæ, s. q. coquantur, quoad semina hæc digitis facile comprimere possint. Exempta ex aqua semina in cribro reponantur, ut aqua liberentur; adhuc verò humida convolvantur in farina seminum Pactau, ut eadem quasi incrustentur. Tum rare extendantur supra lamellas pertusas, in cophino aperto disponendas, situ horizontali, alia supra aliam, ad distantiam pollicis unius cum dimidio, quo facto cophinus iste circumtegatur storea quadam vel panno, atque ita relinquatur, dum semina multo obducantur mucore, id quod tridui vel quadridui spatium fieri solet. Postea, remoto hocce tegumento, aëri primum, deinde vero ardori solis vel furni calori exponantur dicta semina, dum in tantam duritiem exaruerint, ut ad mallei ictum diffilient. Posthinc ea inter manus fricentur, quoad tota crusta farinæ, mucore imbuta, secedat, quæ tunc in

(a) *American philos. transact.* vol. 1. p. 259.

(b) *R. Vetensk. Acad. Handl.* vol. 25. p. 38.

unam amphoram, vel etiam plures urceos, injiciatur, eique superinfundatur lixivium salinum limpidum, e salis culinar. libr. 20 & aquæ puræ libr. 100 paratum. Hi demum urcei quovis die in sole collocari debent aperti, quavis autem nocte obturari, ne pateant frigori aërisque humiditati; & vero solis defectus in loco calido poni possunt, ubi stent per 6 septimanas, ut extractio rite procedat. Postquam lixivium salinum fuscum evasit, decantari debet, & per unam alteramve ebullitionem ad debitam consistentiam leniter evaporari. Nonnullis placet aromata addere.

OBS. 2. Soja apud nos in mensis opulentiorum adhibetur, & embammatibus immiscetur, unde sapor exaltatur apud carnes, pisces &c.

384. PISUM sativum. LINN. *Sp. pl.* 2020.

Mat. med. 352.

Pisum. BLACKW. *Herb. t.* 83. CAMER. *Epit.* 223. DALECH. *Hist.* 450.

Culinis PISILEgumina virentia, Semina.

Locus. Europa in agris, seritur ubique. *Annuum.*

FORMA. rec. Legumina 2 vel 3, pedunculata, pendula, immatura, carnosissimo-succulenta, fragilia, acinaciformia, subincurvata, glabra, lucidiuscula, dorso recta, inferne antice paululum attenuata, utrinque acutiuscula, apice terminata; *stylo* persistente, superne barbato, basi infima vestita. *Perianthio* persistente, campanulato, glabro, 5-fido. *Vagina* staminum persistens, emarcida, intra calycem. *Semina* 5-vel 7, breviter pedicellata; *immatura* ovali-subturbinata, glabra, pallide viridescencia, succosa; *matura* duriuscula, spherica, alba,

undique lævia ; hilo laterali , furcato , *parenymate* cotyledoneo , dilute lutescente , bipartibili : lobis conniventibus ; transversaliter secto æquali , uniformi , intra tunicam subpergamenam.

PROPR. rec. Legumin. immatur. Odor moderatus ; sapor dulcescenti-herbaceus , odori congruens ; masticata teneriora , subcrepula , comminuuntur , extrahuntur , saliva subviridescente ; cocta tenera. Semen matur. Odor vix ullus ; sapor subdulcescens ; masticata comminuuntur , sapore validiore subingrato , solvuntur fere , saliva emulsiva ; cocta sapidiora , magis dulcescentia , odore alimentari.

VIRTUS : legumin. nutriens , eccoprotica. Semin. fortius nutriens , subflatulenta.

USUS : culinaris.

OBS. I. Pisi semina integra , baln. m. in aqua fontana digesta , emollescunt , mole tument , & *infusum* dant aqueo-subcitrinum , odore alimentari , sapore dulcescente , vitriolo martis nil demutatum. Si vero hæc semina in aqua fluviatili s. lacustri coquuntur , dum penitus mollescant & sponte rumpantur , elicitor cotyledonea pars & cum aqua miscetur ; unde *Decoctum saturatum* spissum evadit ; sed dilutius decoctum opalescit , quamdiu calet , refrigeratum vero subsidit , scilicet cotyledonea pars fundum petit , supernatante liquido dulcescente , feri lactis facie. Sic non solvitur cotyledonea pars perfecte in aqua , verum in minimas particulas resolvitur & commiscetur cum aqua. Si decoctum saturatius Pisorum vitri lateri illinitur , vitrum deprehenditur obfuscatum atomis subrotundis , discretis , subpellucidis. Pisi semina plurimum mucilaginis continent , quod e decocto Pisorum præcipitatur cum alcohole vini & omnibus

salibus imperfectis, sive basis sit terrea, sive metallica. Hinc ratio elucet, cur Pifa ad mollitiem non possint elixari in aqua puteali, quæ sæpissime ejusmodi sale fœcunda est. Vitriolo martis decoctum Pisorum coagulatur, non fuscescit. Si semina Pisi siccata cum aqua frigida contunduntur, *Emulsionem* dant lacteo-sublutescentem, spissiusculam, persistentem, quæ, virgula agitata, spumescit, tanquam solutio saponis: spuma alba, copiosa, tardissime extinguibili. Hæc emulsio sapore est dulcescente, insimul leniter subamaricante, Pisi sapor congruente. Non alteratur ex affusa solutione salis culinaris, vel spiritu vitrioli, sed præcipitatur cum alcohole vini & solutione aluminis. Sub contusione Pisorum in emulsionem, amylacea pars sæcedit, tandem ad fundum subsidit *Amylum* pulchrum, album, inter digitos crepulum, frumentorum amylo simile, in aqua coctum gelatinescens, bene glutinans. E semin. Pisi uncia 1 obtinui amyli drachm. 2. Pisi semina, pulverata, in *farinam* abeunt albo-lutescentem. Hæc farina cum Tartaro cerevisiæ bene fermentatur, & dat *panem* perfectum, facie panis secalini, sed ponderosum, fatis gratum dum recens, sapore Pisorum dulcescente, odore panis ordinarii, & dum masticatur in ore solubilem; sed per dies nonnullos servatum, ficcum & non sapidum. Requiritur tamen, ut pastæ fermentatio sit brevissima, perinde ut de Hordeo dictum est. *Puls*, ex farina Pisorum in aqua leniter cocta, bene glutinat, dum chartæ illinitur. Ex dictis liquet, semina Pisi admodum *nutrire*, idque duplici principio, amylaceo nimirum & dolci. Certe experimentis mihi constitit, semina Pisi plus amyli largiri quam congeneres, quare etiam ea magis nutrire statuo.

OBS. 2. Quandoquidem emulsio Pisorum adeo spumescens fuit, lintea mihi sumsi ejus ope dealbanda. Inter lavandum spumescencia quidem solutionem saponis mentiebatur, sed maculas non delebat, nec lintea adeo alba reddebat, uti solent saponis. Nihilominus tamen minus dubitari vix poterit, quin Pifa facultatem habeant

saponaceum, siquidem, ut supra allatum est, pari modo se habent ad reagentia, atque verus sapo.

OBS. 3. Reliqua semina hujus classis esculenta, ut Phaseoli, Vicicæ, Ervi, cum aqua contusa, pari modo, ac de piso dictum est, Emulsionem dederunt, quæ ad fundum deposuit Amylum. Harum emulsionum potissimum amaricans fuit illa, quæ ab Ervo Lente parata erat. Phaseolus saccharatus dulcescentem emulsionem protulit, ut Pisum, sed reliqui Phaseoli emulsiones vix dulcescentes stiterunt.

385. *LATHYRUS* tuberosus. LINN. *Sp. pl.*
2033. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5. MUNT.
Aardgew. t. 293.

Terræ glandes. DODON. *Pempt.* 540.

Culunis GLANDES TERRÆ recentes.

Locus. Sibiria. In Belgio inter segetes confertur. *Perennis.*

FORMA rec. *Radix* tuberosa, conica, sæpe cylindrica, digitalis, apice germinans, vestita cortice firmo, ex nigro fusco; *parenchymate* albo, firmissculo, æquali.

PROPR. radic. rec. *Odor* subaphrodisiacus; *sapor* leguminum virentium Pisi hortensis, simul dulcis. *Cocta* radix adhuc firmisscula; *masficata* sensim solubilis, sapore subleguminoso.

VIRTUS : nutriens.

USUS : culinaris.

OBS. 1. Glandes terræ *Amylum* dant pulcherrimum, album, coctione ex aqua gelatinescens, bene glutinans. *Amylum* hæcce tubera copiosius largiuntur quam *Solanum tuberosum*, namque horum tuber. libra 1 dat amyli unc. 3, dum ex pari pondere *Solani tuberosi* vix amyli

unc. 1 obtinetur. Sub extractione amyli, aqua supernatans lactescit.

OBS. 2. In culinis tubera hæc in aqua elixantur, & eduntur cum butyro recente, cute nigra detracta. Tartari ad Krasnojarsk ut alimentum primarium radices Lathyri tuberosi adhibent; J. G. GMELIN.

386. VICIA Faba. LINN. *Sp. pl.* 2039.

Mat. med. 353. Faba sativa. DALECH.

Hist. 452. BLACKW. *Herb t.* 29.

Bona f. Phaseolus major. DOD. *Pempt.* 504.

Culinis & Pharm. FABÆ Flores, Legumina tenera, Semina.

Locus. Ægyptus. Seritur in agris & hortis.

Annua.

FORMA. rec. Racemi parvi, axillares e foliis, 5-vel 6-flori, petiolis breviores. Flores subsessiles. Bractææ nullæ, sed margo parvus turbinatus. CAL. Per. tubulatum, cylindricum, album, glabrum, antice obsolete angulatum, 5-fidum: laciniis lanceolatis, acutis; 2 superioribus brevioribus. COR. papilionacea, calyce duplo longior. Vexillum obovatum, obtusum, erectum, concavum, carinatum: carina apice acuta, subreflexa; album, intus pictum striis rubicundis, parallelis; ungue lato, elongato, in tubum convoluto. Alæ 2, vexillo breviores, albæ, cum macula maxima nigricante in medio alæ sita, obtusæ, dorso convexæ, basi antice semisagittatæ, unguibus linearibus. Carina alba, alis multum brevior, navicularis, triangulari-lunulata, concava, compressa, ungue lineari, basi bifido. *STAM.*

Filam. 10, coalita in vaginam cylindricam, rima longitudinali antice hiantem, superne libera. *Anth.* subrotundæ, didymæ, hinc planiusculæ, inde trifurcatæ, carinæ inclusæ. *PISTILL.* in carina juxta stamina reconditum. *Germen* lineare, minutim villosum, viride, superne albidum. *Stylus* ad angulum rectum flexus, subulatus. *Stigma* capitatum, penicillo barbæ obtectum. *Legumen* viride, glabriusculum, lucidiusculum; tereti-compressum, palmare vel ultra, subtorulosum, sutura utrinque marginali, basi paululum attenuatum, sulciturum calyce persistente & emarcido, apice obtuso-rotundatum cum mucrone conico subulato, incurvo, e stylo persistente orto, sæpe terminato stigmatate reflexo; uniloculare, subtetraspermum, bivalve: valvis carnosis: tomento spissio, spongioso, succoso. *Semina* pedicellata, magna, reniformi-ovata, utrinque compresso-plana, glabra, alba, apice obtuso rotundata, basi obtusa, utrinque gibbosa, hilo lineari notata, orto e pedicelli apice clavato-lineari, longitudinaliter semini adnato; *Parenchyma* cotyledoneum, viride, intra tunicam firmam.

PROPR. rec. florum: *Odor* debilior, gratus; *Sapor* oleraceus; *masticati* flores teneri, succulenti. *Legumin.* *odor* leguminis Pisi, *sapor* consimilis; *tenella* tenera, *cocta* sapida. *Seminum* immaturor. *sapor* dulcescens; *masticata* tenera, succosa, saliva viridescente; ipsa tunica subsucculenta.

VIRTUS : legum. & femin. nutriens.

USUS : culinaris.

OBS. 1. Legumina tenella sapida sunt , pariter ac femina immatura. Coquuntur communiter hæc femina cum radice Dauci in aqua , & parantur cum butyro & Petroselino. Solent etiam nostri siccare hæc femina immatura , in aqua fervida antea citissime infusa , atque demum in usum hiemalem servare.

OBS. 2. *Amylum* album , & inter digitos crepulum , hæcce femina largiuntur , nimirum e femin. unc. 1. amyli gr. 75.

387. ERVUM Lens. LINN. *Sp. pl.* 2039.

Mat. med. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.

Lens major & minor. DALECH. *Hist.* 475.

Lens. DOD. *Pempt.* 527.

Culinis LENTIUM Semina.

Locus. Europa inter segetes. *Annum.*

FORMA sicc. *Semina* subrotunda , utrinque compressa , margine undique acutiusculo , lævia , cinerascens , magnitudine vix Pisi minoris.

PROPR. *Odor* vix ullus. *Sapor* seminis , Pisi , subamaricans.

VIRTUS : nutriens.

USUS : culinaris.

OBS. 1. *Jusculum* e Lentibus , cum carne paratum , in culinis invaluit. A quibusdam præfertur jusculo e Pisis. Nutriunt Lentescens pari fere modo ac Pisis , quantumvis minus dulcescentes. Prisci Arabes multum sibi ex Lentium feminibus sperarunt in variolis , qua in re plures ex veteribus medicis asseclas habuere. Nostra variolarum theoria nunc longe alia est.

OBS. 2. *Amylum* , quod ex hisce feminibus obtinetur , album est & inter digitos crepulum ; videlicet amyli grana 98 e femin. unc. 1.

388. CICER arietinum. LINN. *Sp. pl.* 2040.
Mat. med. 359. DOD. *Pempt.* 525.
 CLEWE. *Frument. & legum. spec. in S.*
cod. V. T. memor. t. 2. f. 2.

Cicer sativum. DALECH. *Hist.* 462.

Cicer sativum arietinum. LOB: *Hist.* 529.

Pharm. & Culin. CICERIS Semina.

Locus. Europa australis, inter segetes. *An-*
nuum.

FORMA. Semina subrotunda, magnitudi-
 ne seminis Pisi, alba vel rubra, postice sulca-
 to-depressa, antice breviter rostrata; puncto ex-
 cavato proxime sub rostro; elevato autem puncto
 subtus, longius a rostro. *Parencyra* lutescens,
 uniforme, cotyledoneum.

PROPR. eadem quæ seminis Pisi.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. I. Hæc semina inde a priscis temporibus culi-
 naria fuerunt, & GALENUS de illis statuit, quod vali-
 dius nutriunt quam Faba. Apud veteres Romanos fre-
 quentissimi usus erant pro cibo, & quidem plerumque
 simpliciter fricta in sartagine sicca, cum sale modico, sub
 qua forma etiam in theatris vendebatur plebi, qui Ci-
 cere fricto, dum fabulæ agebantur, famem sedare sole-
 bat. Hodie etiamnum in culinis usurpantur, & sapida
 censetur; minus tamen increbuerunt in nostris oris, quam
 in Europa in Australi atque Oriente. In Barbaria a qui-
 busque inter delicatioribus cibos connumerantur, tamen
 etsi non aliter apparata sunt; quam frigendo quoad co-
 lorem cinereum induant (*).

(*) SHAVV *Voyage dans la Barbarie & le Levant*, Tom.
 I. p. 288.

OBS. 2. Post semina Pisi, semina Ciceris validius nutriunt, quod, ex abundantia substantiæ amylicæ apud hæc semina, concludo. Ex semin. Cicer. unc. 1. obtinui amyli albi & pulchri grana 102.

389. GLYCYRRHIZA glabra. LINN. *Sp. pl.* 2046. *Mat. med.* 362. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Glycyrrhiza filiquosa. ZANNICH. *Venez.* t. 260.

Glycyrrhiza non echinata, scythica herba. DALECH. *Hist.* 248.

Glycyrrhiza. BLACKW. *Herb.* t. 495.

Pharm. LIQUIRITIÆ Radix, Succus inspissatus.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix sarmentosa, profunde descendens, sub terra repens, ramis teretibus, extus ferrugineis, crassitie pennæ anserinæ, digiti minoris vel pollicis, instructis fibris radicantibus sparsis; *parenchymate* subcarnoso, lutescente, post sectionem transversalem notato centro medullari subrotundo, parviusculo, disco undique punctato, radiato-striato: radiis a centro medullari ad peripheriam; constante ex circulis 2, quorum interior magis flavescit. *Siccata* radix dura.

PROPR. rec. Odor crudus, exacte leguminum rec. Phaseoli vulgaris; Sapor intense dulcis, simul in legumen Pisi incidens; *masticata* mucilaginoso. *Siccata* odor nullus; sapor intense dulcis; *masticata* emollitur & subpulposa fit.

VIRTUS: edulcorans, pectoralis, sitim extinguens.

USUS. Tussis, Arthritis, Rheumatismus.

OBS. 1. *Infusum* rad. sicc. aquosum, fragile pariter atque calide paratum, lutescens, odore nullo, sapore intensius dulci; vitriolo martis non demutatum secundum colorem, sed turbidum sit. Extrahitur radix hæc menstruo aquoso & spirituoso. Hujus radic. libræ 12 & unc. 8 simplici infusione in aqua frigida dederunt Extracti sicci libr. 2 & unc. 4; BAUMÉ. Ut observat cl. vir, radix hæc, per successivas infusiones in aqua frigida, diversa extracta dat; etenim quod per primam infusionem obtinetur, extractum, flavescens est, sapore dulci & grato; extractum vero secundæ infusionis magis obscurum est & minus dulce. Si autem residuum in aqua elixatur, obtinetur extractum nigrum, sapore acri, vix dulci. *Decoctum* radicis Liquiritiæ aquos. acriusculum est & nauseosum; hinc fortem non admittit ebullitionem hæc radix, hinc etiam in decoctis faciendis sub sine ebullitionis -addenda, vel potius infundenda.

OBS. 2. *Succus Liquiritiæ*, ex Hispania huc allatus, extractum est nigricans, lucidum, plasticum, duriusculum, in magdaliis, foliis Lauri obtectis, allatum. Odor vix ullus; sapor Liquiritiæ. Solvitur in ore, salivam fulvam reddens; solvitur etiam in aqua & spiritu vini. In candelæ flamma vix accenditur, nec funditur in igne clauso; neque facilius accenditur calefactus. Hispani eum parant sequenti modo: radices recentes effodiuntur in mense Julii, purgantur & suspenduntur in aëre, ut semisiccescant; tum conscinduntur, & in aqua elixantur in decoctum saturatissimum, quod, quiete depuratum, postea in extractum inspissatur, & in sole siccat.

OBS. 3. *Glycyrrhiza echinata* etiam radicem dulcissimam gerit. Refert cl. LERCHE, maximam quantitatem hujus radicis circa fluvium Volgæ quotannis colligi, unde tanta Succu Liquiritiæ copia, quanta pro

toto imperio Russico sufficiat, in officinis Astracanensibus apparatus, (a).

90. INDIGOFERA argentea. LINN. *Mat.* 2.

p. 273. *

Colutea fruticosa argentea, floribus spicatis e viridi purpureis, siliquis falcatis. SLOAN.

Jam. 2. p. 37. t. 179. f. 3.

L' Indigo franç. BEAUV. RASEAU. *Indigotier* p. 49. *. t. 2. f. 1. & t. 8. f. 2.

MARCH. *Hist. de l' Acad. des scienc.* 1728.

p. 92. c. fig.

Pharm. INDIGO COMMUNE.

Locus. Colitur ubique in America. *Suffrutex.*

FORMA. Massa solida, subponderosa, duriuscula, homogœnea, difficulter fragilis: fragmentis indeterminatis, rugosis; violaceo-rubicunda, vix friabilis, inter digitos fricata illos cœruleo colore inquinans.

PROPRIET. Odor nullus; sapor nullus; Indigo *masficatum* comminuitur, saliva cœrulea.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

OBS. 1. Indigo, in aqua pura digestum, non solvitur verum insolutum in fundo vasis jacet, aqua supernatante colore lutescente tineta. Sed si Indigo in oleo tartari p. d. vel alio lixivio alcalino digeritur, imperfecte solvitur: solutione cœrulea; quod signum est solutionis imperfectæ; omnes enim colores cœrulei vegetabiles cum alcali fixo viridescunt; quorsum accedit, quod solutio hæc quiete præcipitatur. Addita calce viva, vel pasta panis acidi, sub fermentatione exci-

(a) Cfr. GMELIN *Flor. Sibir.* vol. 4. p. 32.

citata, paulo melius solvitur, sed non tamen perfecte nisi in acidis. Sic in Spiritu vitrioli solvitur Indigo, sub digestionem : solutione belle cærulea; solvitur etiam in Spiritu nitri : solutione lutea. In acido salis non solvitur, nec in spiritu vini.

OBS. 2. Indigo est fæcula tinctoria, fermentationis putridæ ope generata e planta Indigofera. Præparatur maceratione plantæ recentis, ante inflorescentiam collectæ, (subinde etiam siccata, pro diversa methodo præparandi) in aqua fluviali, cum subsequente fermentatione justa, l. a. excitata, posteaque strenua agitatione liquaminis, herba prorsus liberati, in alio vase; quæ agitatio tamdiu durare debet, dum jusculum a magmate subtilissimo turbidum evaserit, quod tandem, insequente quiete, sponte subsidit, fæculasque cæruleas efformat. De Indigo, præparatione optime scripsit cl. DE BEAUVAIS RASEAU (a).

OBS. 3. *Indigoferam tinctoriam.* LINN. *Sp. pl.* 1061, excitare debuissim, siquidem Indigo etiam ex illa paratur. Illud indigo, quod in America produci- tur, communiter ex Indigofera argentea desumitur, at- que hoc in commerciis nostris vulgatissimum est: In- digo autem orientale ex Indigofera tinctoria elabora- tur. Parant Indigo ex pluribus speciebus hujus gene- ris, etiam in America, ubi Indigofera tinctoria pariter collitur. Javanenses & Chineses Indigo præparant fer- mentationis ope, addita calce viva, ut observavit cl. CAR. GUST. EKEBERG. Colligunt plantam recentem, sed maturatam, quam in magnis lagenis cum calce viva collocant per strata, superaffusa tandem aqua. Sic per- ficitur pigmentum cæruleum; quo statim, & absque præ- via siccatione, tingunt telas bombycinas. Nigritæ in Se- negal suum Indigo sine multis ambagibus præparant. Colligunt folia recentia, illaque in mortario contundunt

(a) *L'art de l'Indigotier.* Paris 1770. fol.

in pastam, unde formant globulos, quos deinde exsiccant & servant usui. Cum tingere volunt, hos globulos emolliunt & solvunt in lixivio alcalino, parato ex cineribus Seluvii Portulacastri LINN. Sic obtinent lixivium tinctorium cæruleum, quo frigide tingunt, pannos semel, bis vel sæpius immergendo, prout dilutiorem seu saturatiorem volunt colorem; ADANSON (a). Relatio de plantatione, collectione & exsiccatione Indici, vulgo *Indigo* dicti, prout in regione Tsinisie & vicinis locis exerceri solet; pariter ac alia relatio, qua ratione optimum & genuinum Indicum in oris supradietis pareretur; legi possunt in extenso apud VALENTINI (b). En contentorum synopsis. Folia ante non colligenda, quam semina produxerit planta. Tunc caute reseccandi ramusculi, nec prope caulem amputandi, ne fruticulus emoriatur. Ramusculi sic reseccati primum siccandi, dein baculis trituriandi, ut folia secedant, tum de novo sustiganda sunt folia, ut comminuantur, quæ postea in locis clausis, ventis minus perviis, in acervos cumulanda, qui bene undique integumentis obtegi debent, sicque per 20 vel 25 dies relinqui, ut apta fiant præparationi Indici. Folia sic præparata infunduntur in aqua frigida, nullo discrimine habito sive sit salsa seu dulcis, modo limpida, atque probe concutiuntur. Hæc maceratio debet fieri in summo solis calore, quoad folia intumescant, & substantiam quandam viscidam, instar sæcis fermentescentis, ejicere incipiant, quod communiter intra 4 horas fit. Tum coletur infusum per linteam, residuum vero novam iterum subeat macerationem, usquedum omne colorans profus fuerit extractum. Postea debet infusum bene agitari & quassari, non aliter ac cum lacte bubulo fieri solet in vase butyraceo. Exfurgit tunc spuma, initio pallide purpurea, post successive albidior, tandem vero in colorem cæruleum abiens; ipsum vero infusum profus atrum

(a) *Hist. nat. du Senegal*, p. 165.

(b) *Ind. litterat.* p. 481, 482. seq.

f. nigricans apparet. Subsequente demum quiete sæculæ subsidunt, quæ, exsiccatæ, bonum & perfectum Indigo constituunt.

OBS. 4. Dum vaccæ planta Indigofera vescuntur earum lac colorem cæruleum induit; GARDEN (a).

391. ASTRAGALUS Tragacantha. LINN.

Sp. pl. 2073. Mat. med. 358. KNIPH.

Bot. orig. cent. 3.

Tragacantha massiliensis. DUHAM. Arbr.

2. p. 344. t. 200.

Tragacantha alpina sempervirens, floribus purpurascens. GARID. Aix. p. 469.

t. 204.

Tragacantha orientalis vesicaria, erectior, caule ab imo ad summum florido. Russ.

Alep. t. 5.

Tragacantha altera, Poterium forte. CLUS.

Hist 208. DUHAM. Arbr. 2. p. 344.

t. 202.

Tragacantha. BLACKW. Herb. t. 264.

DOD. Pempt. 739.

Pharm. TRAGACANTHÆ Gummi.

Locus. Europa australis, Oriens. Frutex.

FORMA. Gummi pallidum, subdiaphanum, læve, facie cornea, leve, subsplendens, fragile, polymorphum: frustulis compressis, communiter flexuosis s. intortis, sæpe angustis, linearivermiformibus, sæpe in grumulis oblongis s. subrotundis.

(a) Philos. transact. vol. 50. p. 296.

PROPR. *Odor nullus. Sapor nullus; masticatum durum, comminuitur, plenarie solvitur. In ore retentum absque masticatione, emollitur, tardius solvitur. G. Tragacanthæ in ignis flamma tardius accenditur, flagrat difficulter: flamma parva, cærulescente; intumescit, nisi probe antea siccatum, nigrescit, odorem spargit fere linteï accensi. Accensum, ignem diu retinet, sed deflagratum abit in favillam impalpabilem, albissimam, cum spiritu vitrioli effervescentem. In igne aperto, vase ferreo, nigrescit, non accenditur, ignitum fit; admota vero flamma, mox accenditur & flagrat: flamma satis vivida, cærulea, quæ, sponte extincta, massam ignitam refert, satis diu persistentem, relicta favilla. Gummi hoc non solvitur in oleis, vel spiritu vini, sed satis facile in aqua, tanquam reliqua gummata; largam tamen aquæ copiam ad sui solutionem requirit.*

VIRTUS: demulcens, obtundens, incrassans.

USUS. Dysenteria, Diarrhœa, Stranguria.

OBS. 1. Gummi Tragacanthæ, aquæ frigidæ immisum, brevi mucore quasi obductum conspicitur, dein sensim intumescit, vertitur in *gelatinam* albidam, subdiaphanam, glutinantem, quæ, cum aqua supernatante agitata, flocculos natantes aquæ immiscet. Idem etiam accidit in calore balnei. Decoctione perfectius solvitur: solutione opalescente, velut decoctum Hordei tenuius, spissiuscula, sapore mucilaginoso, fatuo.

OBS. 2. Multo fortius est hoc gummi, quam G. arabicum, sc. ut 1 ad 24. Etenim dum G. Tragac. scrup. 8 aquæ puræ libr. 2 in consistentiam Syrupi

redigunt, requiruntur G. arab. unc. 8 ad eundem effectum præstandum.

OBS. 3. Gummi Tragacanthæ transfudat in Oriente, mensibus æstivalibus, ab ipsa substantia ligni, sub specie succi gummosi, & deponit se in porositate corticis, unde sponte exprimitur, & in aëre indurescit sub forma grumulorum vermiformium, vel laminularum tortarum; TOURNEFORT.

392. TRIFOLIUM Melilotus officinalis.

LINN. *Sp. pl.* 2078. *Mat. med.* 355.

KNIPH. *Botan. orig. cent.* 7.

Melilotus. BLACKW. *Herb. t.* 80.

Trifolium odoratum s. melilotus. DODON.

Pempt. 557.

Pharm. MELILOTI Herba, Flores, Semina.

Locus. Europa, Virginia. *Bienne.*

FORMA. rec. Radix annua, fusiformis, fibrillosa, extus pallida, intus alba. Caules plures ex una radice, erecti, bi-vel tripedales vel ultrà, teretes, glabri, virides, angulis tribus instar linearum elevatarum, a singulo ramo decurrentibus, parallelis, remotis; ramosus. Rami alterni, erecti, angulati glabri striati. Folia alterna, petiolata, ternata; foliolis ovali-oblongis, apice truncatis, margine acute serratis, subpollicaribus, utrinque glabris, supra obscure viridibus, subtus pallidioribus, nervis tenuibus suboppositis, a costa obliquis; 2 inferioribus subsessilibus; intermedio paulo majore, petiolato, petiolelli apice sursum flexo. Petioli superne sulcati, basi ovati, concavius-

culi, amplexicaules. *Stipulae* 2, oppositae, lineari-subulatae, parvae. *Racemi* florum axillares, pedunculati, erecti, subcylindrici, nudi, pubescentes, secundi, floribus pedicellatis, nutantibus. *Bracteae* parvae, linearisubulatae, subpilosae, ad pedicellos solitariae, illisque breviores. *CAL. Perianth.* campanulatum, parviusculum, minutim pubescens: ore 5-fido, acuto, erecto. *COR.* lutea, calyce triplo longior. *Vexillum* obovatum, obtuso-rotundatum, emarginatum, planum, carinatum, sub-revolutum, ungue concavo. *Alae* 2, lineares, obtusae, longitudine vexilli, basi semisagittatae. *Carina* navicularis, dorso convexa, longitudine fere alarum, ungue lineari. *STAM. Filam.* 10, simplex & novemfidum, carinae inclusa. *Anth.* subrotundae. *PIST. Germen* lineari-ovale, utrinque acutum, viridescens, compressum. *Stylus* subulatus, longitudine staminum. *Stigma* simplex. *Legumen* pendulum, calyce longius, ovale, utrinque acutum, dorso convexum, antice margine acuto, undique rugosum, uniloculare, dispermuum. *Semina* subrotunda.

PROPR. rec. Odor suaveolens, in Asperulam odoratam incidens; sapor herbaceus, amaricans, simul in Pisum incidens. *Sicc.* fere confimilis; odor paulum fortior.

VIRTUS: resolvens, subemolliens, anodyna.

USUS: externus.

OES. Infus. aquos. lutescens, odore grato ambrosiaco, sapore consimili amaricante; vitriolo martis fuscoviride.

393. TRIFOLIUM repens. LINN. *Sp. pl.*

1080. *Mat. m.* 354. RIVIN. *Tetrap.* 27.

Pharm. TRIFOLII ALBI Flores.

Locus. Europa, in pascuis. *Perenne.*

FORMA. rec. Florum umbella simplex, longius pedunculata, capitato-globosa. *Pedicelli* teretiusculi, uniflori, superiores sensim longiores. *Bractææ* solitariae, parvæ, membranaceæ, ovato-oblongæ, acuminatæ, pedicellis breviores. *CAL. Per.* 1-phyllum, albidum, 10-angulatum, 5-fidum; laciniis subulatis, subæqualibus; 2 superioribus paulo longioribus. *COR.* alba, papilionacea. *Vexillum* ovale, obtusum, calyce multo longius, planum, subcarinatum, ungue oblongo, concavo. *Alæ* 2, subobovatae, obtusæ, semifagittatae, vexillo breviores unguibus linearibus. *Carina* navicularis, carinata, acutiuscula, longitudine alarum. *STAM.* diadelphæ, simplex & 9-fidum, profunde divisum, in carina recondita. *Anth.* ovales, didymæ, incumbentes. *PIST.* *Germen* lineare, rudimento seminum 4, viride, glabrum. *Stylus* subulatus, apice incurvus, staminibus longior. *Stigma.* obtusum.

PROPR. rec. & sicc. Odor melligenus; sapor vix ullus.

VIRTUS: restringens.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. flor. sicc. aqueo-citrinum potus Theæ instar, odore nullo, sapore amaricante; cum vitr. martis nigro-fuscum.

OBS. 2. Ut euporiston contra Leucorrhœam, a mulierculis adhibentur hi flores in infuso.

394. TRIGONELLA Fœnum græcum.

LINN. *Sp. pl.* 2095. *Mat. med.* 356.

Fœnum græcum sativum. DALECH. *Hist.*

480. CAMER. *Epit.* 299. DOD. *Pempt.*

526. BLACKW. *Herb. t.* 384.

Pharm. FOENUGRÆCI Semina.

Locus. Europa australis. *Annua.*

FORMA. Semina oblonga, teretiuscula, compressiuscula, utrinque truncata, glabra, brunnea, undique adspersa atomis excavatis, incisura laterali utrinque stria depressa decurrente, magnitudine seminis Cannabis vel ultra; *parencymate* cotyledoneo, lutescente: cotyledone bifido, laciniis ovalibus, obtusis, basi cylindrica, inflexa.

PROPR. Odor fragrans, unguentaceus. Sapor seminis Pisi, odori congruens; *massicata* mucilaginoso.

VIRTUS: emolliens.

USUS: externus; Clysmata.

OBS. 1. Semin. Fœnugræci drachm. 1. in aquæ fervidæ unc. 6 infusa, *infusum* dederunt agitatione spumescens: spuma alba; lutescens, vix mucilaginosum, odore debili itemque sapore. Si vero plus feminum sumitur, fit *mucilago* spissa, quæ ab adjecto vitriolo martis vix suscescit.

OBS. 2. Fœnum græcum apud veteres Romanos

culinare fuit. Parabatur cum garo, oleo & vino; APICIUS COELIUS (a). Nunc temporis equinum medicamentum.

CLASSIS XVIII.

POLIADELPHIA.

ORDO PENTANDRIA.

395. THEOBROMA Cacao. LINN. *Sp. pl.*
 2200. *Mat. med.* 364. JACQUIN *observ.*
 2. p. 2. *

Cacao Clusii. MARIAN. *Surin.* p. 26. t.
 26. & 63.

Cacao. SONNERAT. *Nouv. Guin.* p. 202.
 t. 62. SLOAN. *Hist.* 2. p. 25. t. 260.

CATESB. *Carolin.* 3. p. 6 t. 6. BLACKW.
Herb. t. 373. ANON. *Hist. nat. de Cacao.*
 p. 3. t. 2.

Arbor cacavifera americana. PLUKEN.
Almag. 40. t. 268. f. 3.

Cacaotier ou cacoyer. LABAT *voy. aux isl.*
amér. t. 6. p. 2. t. 2.

Pharm. CACAO Fructus; Oleum.

Locus. America meridionalis, locis depressis, umbrosis. *Arbor.*

FORMA. Nuclei ovato-oblongi, utrinque

(a) *De arte coquinaria*, p. 159.

obtusi, utrinque compressi, magnitudine nucis avellanæ, inclusi cortice papyraceo, cinereo-olivaceo, fragiliusculo; *parenymate* cotyledoneo, pingui, fusco-nigricante, violaceo, constante e lobulis intortis & conniventibus, tenui pellicula interstinctis.

PROPR. sicc. Odor vix ullus, nisi nuclei tostii, & tunc debilis; Sapor pinguiusculus, leniter subadstringens, amaricans, satis gratus; *masticati* nuclei comminuuntur, in ore sensim solvuntur: saliva fusco-brunnea. Hi nuclei, ignis flammæ admoti, accenduntur, flagrant: flamma luminosa, non fumante, vix fuliginosa.

VIRTUS: nucl. nutriens, leniter restrin-gens; *olei:* relaxans.

USUS. nucl. diæteticus; Alvus laxa. *olei:* Rhagades, Hæmorrhoides cæcæ.

OBS. 1. *Decoctum* saturatum nucleorum *crudorum* fusco-brunneum, amaricans, turbidum; dilutum vero rubicundo-subpurpurascens; cum vitr. martis fusco-nigrescens. Decocti guttæ 10, aquæ uncizæ $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis; colorem fusco viridescens reddiderunt. Nuclei *multum ustulati* Decoctum dant saturate rubrum; empyreumaticum, sapore amaricante, & odore in oleum animale incidente.

OBS. 2. Nuclei Cacao recentes in solo natali triplici modo *oleum* dant, nempe destillatione, expressione & decoctione. *Oleum stillatitium* duplex obtinetur: alterum crassius, rubicundum, subbutyraceum; alterum tenue, albidum, volatile, plus minus empyreumaticum; *expressum* liquidum, circiter unc. 2 e nucleor. libr. 1; *coctum* butyraceo-sebaceum, subbrunneum, sed repetitis lotionibus in aqua calida album, ætate in sebum se inspissans, vix rancescens. Idem fere ex

nucleis siccatis apud nos obtinetur; oleum vero expressum sebaceum est, & oleum coctum magis butyraceum. In hunc finem nuclei torreatur, mundentur, & supra lapidem calidum terantur, postea coquantur cum larga quantitate aquæ, fere quoad consumpta sit aqua; tum nova iterum affundatur aqua calida, unde oleum adscendit in superficiem aquæ, butyri instar supernatantis, postquam aqua refriguit. Hoc oleum odoris fere expers est, sapore miti, in calore liquefcit; ex balneo arenæ destillatum transcendit, tum iterum butyraceum evadit, subempyreumaticum. Si nuclei Cacao siccati decorticati grosso modo contunduntur, saccoque includuntur, deinde prelo excalesfacto subjiciuntur, obtinentur olei butyracei, cocto similis, uncizæ 2 ex Nucleor. libra 1. Hoc oleum, dum exprimitur, liquidum est, sed refrigeratum brevi concrefcit in sebum album, odore nucleorum, & sapore aromatico, odori congruente, diu se servans absque rancore. Ætate tamen satis facile rancescit, si in loco frigidus non fuerit servatum. Si sacculus, in quo nuclei contusi inclusi sunt, supra vaporem aquæ tenetur, usquedum vapor omnem pulverem nucleorum penetraverit, posteaque prelo calesfacto committitur, ex nucl. Cacao libra 1 obtinentur uncizæ 6 olei expr. priori similis. HOMBERGIUS destillatione ex Cacao lib. 1 extraxit olei unc. 3; e nucleor. calesfact. lib. 1 expressione obtinuit olei unc. 2, sed e residuo per decoctionem s. destillationem oleum ulterius extraxit; nucleos cacao calido lapide trivit in massam; hujus massæ unc. 13 superinfudit aquæ bullientis libras 8, quæ, refrigeratæ, nullam pinguedinem extraxerunt; sed per ebullitionem pinguedo secessit, unc. 6 effecit, sebacea fuit, odore Cacao. Alii (*) ex nucleor. non torrefactor. unc. 16 obtinuerunt unc. 3 $\frac{1}{2}$ olei cocti, butyracei, odore gratissimo, sapore dulci, aromatico.

(*) *Commerc. litt. Norimb. 1737. p. 82.*

OBS. 3. Chocolatæ panes apparantur sequenti modo. Nuclei primum ustulatione leni torrefiant, adeo ut cortex fractus secedat, qui bene removendus, deinde de novo torrefiant, quoad saporem subsuccosum & colorem brunneum, sed non nigricantem, acquisiverint. Tum contundantur in mortario ferreo calefacto, pistillo ferreo pariter tepido, & postea redigantur in massam tenuissimam, quæ, cum oleosa parte nucleorum, dum refriguit, sponte in panem concrevit. Sub ustulatione sexta pars ponderis perditur, adeo ut nucleor. libræ 30 dent nucleor. decorticat. lib. 25. Quidam addunt saccharum, siliquas Vanillæ, Cinnamomum Caryophyllosque aromaticos. Hi panes, in scobem concisi, coquantur unica ebullitione in parca aqua, sc. panis absque saccharo unc. $\frac{1}{2}$ in aquæ unc. 5, addito saccharo ad conciliandum saporem, postea fortiter agitari oportet decoctum; sic obtinetur pulmentum fuscum, amaricans, fragrans, spumescens: spuma subpersistente. Si frustulum parvum saponis additur, magis spumescens fit hic potus.

OBS. 4. Nuclei Cacao e Caracco minores, & infimul pinguiore; qui vero e Costa Rica apportantur, latiores & compressiores sunt. Theobroma colitur plurimis in locis Americæ calidioris, ubi arbores a nucleis confitis proveniunt, & quarto vel quinto anno frugiferæ evadunt. Nuclei includuntur pericarpis oblongis, quæ ex ipsis ramis grandioribus, vel illorum axillis, dependent, & constant cortice coriaceo subligneo, pollicis fere crassitie, fragiliusculo. Quodlibet pericarpium circiter 100 continet nucleos, per series quinquefariam dispositos, arcte compressos. Bis in anno, scilicet mense Junii & Decembris, fructus maturefcunt, sed inæqualiter, quare etiam singulis diebus arbores visitandæ & fructus successive decerpenti. Sed arbores non multum frugiferæ sunt; vix ultra 30 pericarpia quælibet arbor profert. Hi fructus decerpti in acervum cumulantur, ut sudent, tum manibus disfringuntur & nuclei exi-

muntur, qui postea in sole siccandi. Sic demum in Europam transferuntur. In sinu Campescano monetæ vicem sustinent; DAMPIER. Cum rancescunt hi nuclei, fiunt rubicundo-brunnei, sæpeque obducuntur crusta ferruginea rancida. Sed non adeo facile fit, ut rancescant, idque vix ætate, nisi locis humidis conservetur, aut a pluviis vel alio modo sub itinere madefiant.

ORDO ICOSANDRIA.

396. CITRUS Medica. LINN. *Sp. pl.*, 2200.
Mat. med. 366.

Malum citreum vulgare. FERRAR. *Hesp. p.*
55. t. 69.

Citria malus. BLACKW. *Herb. t.* 362.

Malus medica. DOD. *Pempt.* 779.

Malus citrina. DALECH. *Hist. p.* 298.

Pharm. CITRI Flores, Malum, Flavedo,
Semina.

Locus. Oriens. Colitur in Europa australi.
Arbor.

FORMA. rec. Pomum ovale, utrinque attenuatum, magnitudine ovi anserini vel supra, undique rugosum, punctatum, ad tactum læviusculum, colore pallide luteo; cortice coriaceocarnoso, albo, subinsipido; epidermide (*flavedine*) crassiusculo, celluloso:cellulis subrotundis, oleo essentiali gratissimo sæcundis, singulis terminatis poro, occluso membrana tenui. *Parencyma* 9-loculare:loculis dispermis; vesiculatum:vesiculis parallelis, pedunculatis, cylindricis, teneris, diaphanis, succo limpidissimo turgidis. *Semina* albida, ovato-gibba, undique minutim rugosa, dorso & basi convexa,

friata, antice submarginata, apice acuta, undique obducta gelatina lubrica; parenchymate cotyledoneo, bipartibili.

PROPR. rec. Flavedin. Odor fragrans, gratissimus; sapor consimilis, calidiusculus, vix amaricans. *Pulpæ* odor debilis, gratus, ab epidermide infectus; sapor intensius acidus, purus. *Seminum* sapor amaricans.

VIRTUS: flavedin. calefaciens, cardiaca; *pulpæ*: refrigerans, antiscorbutica, diuretica.

USUS: Flaved. Condimentum cibi & medicaminum; *Pulpæ*: Febres phlogisticæ, biliosæ, putridæ, Scorbutus calidus, Stomacace.

OBS. 1. Infusum cort. Citri luteum, odore fragrante, sapore amaricante; cum vitr. martis nigrescit.

OBS. 2. Oleum præstantissimum e floribus & flavedine corticis Citri præparant exteri. E *floribus* citri: Rc. Flor. recent. libr. 1, vasi idoneo immitte, & adde aquæ puræ egelidæ libr. 6. s. destillatio igne primum minuto, sensim aucto, quoad cervix vasis ex humore destillaturo incipit incalescere, tum ignis caute temperandus, ne fæces oleum destillaturum deturpent. E *florum* libr. 60 obtinetur unc. 1 olei stillatitii, succineo flavi, & leviter odorati. E *flavedine* corticis citri recenti duplici modo ab Italis oleum extrahitur, vel destillatione vel expressione. In priori casu fumantur mala citri recentia, & decorticentur supra catinum fictilem, aqua pura ad medium repletum, in quem cortices immittantur. Tum cortices hi una cum aqua in alembicum conjiciantur, & post macerationem in loco tepido, tandem destillentur igne leni. Surgit tunc a primo oleum tenuius & præstantissimum. *Essentia* vel *oleum Cedri* dictum, coloris aquei, odoris acutissimi, vasculo idoneo vel etiam gossypio ab aqua socia separandum. Deinde sequitur oleum crassius, viridiuscu-

lum, bonum tamen. Ex 100 malis citreis, nec maturatissimis, nec nimium crudis, habetur olei primarii tenuioris unc. 1, & olei crassioris unc. $\frac{2}{3}$. Expressione simplici e malis citreis oleum etiam obtinetur; in quem finem mala citrea in longitudinem incidantur, segmentis digitalibus, acutiusculis, e quibus singulis medulla & caro refecetur; tum supra patinam fictilem, in mensa collocatam, exprimentur hæc segmenta utraq; vola, cubitis mensæ innixis, unico nisu, in advertam patinam recurvatis, ut uno impetu emicans oleum minutissima patinam adspergine irroret. Ex 100 malis citreis accipiant unc. 1 olei expressi, fragrantissimi, oleo destillato suavioris, non tamen æque perfecte se conservantis. Si cortices hi expressi deinde destillentur, oleum crassis obtinetur. FERRARIUS (a). Sed in Gallo-Provincia & Lusitania faciliorencheiresi oleum hoc expressum parant; nempe abradunt flavedinem Citri omnem instrumento idoneo scabro, quam deinde inter duo vitra expriment, & oleum expressum gratissimum, per subsidentiam depuratum, decantant & servant. BAUMÉ.

OBS. 3. Succus, e parenchymate Citri recenter expressus, colore & consistencia est feri lactis limpidi, sapore acido & odore debiliore citri. Si residuum, nempe pelliculæ vesicularum, per linteum fortius exprimitur, permeat substantia quædam gelatinosa, similis gelatinæ amyli vel pomorum, linteoque adhæret. Hæc gelatina acida est, in ore solubilis, sed nequicquam in aqua frigida, neque in spiritu vini. Si succus Citri frigore condensetur, acidissimus evadit, quod a priori non crederes, quandoquidem experientia docuit, mala citrea integra, frigori exquisita ut gelu constringantur, prorsus corrumpi, pulpamque vappidam & fere inspidam deprehendi. Plura itaque experimenta cum succo citri, gelatione concentrato, instituimus, cum ego, tum cl. viri, J. C. WILCKE, C. J. SALBERG, J. C. GEORGH & LAUR. COLLIN; e quibus, inter se

(a) *Hesperides*, pag. 173. seq.

collatis, sequentia didicimus. Si Succus Citri antiquior, quiete & decantatione a suo viscoso probe defæcatus, intenso frigori exponitur, sensim congelatur in *glaciem* friabilem & spongiosam, constantem lamellis tenuibus, nucleo solidiore, sub qua glacie succus citri liquidus & non gelatus deprehenditur, qui, si degustetur, solito acidior est, idque pro gradu concentrationis. Si vero succum penitius in glaciem verti sinas, invenies glaciem lamellatam, priori simillimam, sed succum Citri liquidum inter lamellas involventem. Hæc moles glaciei, si vasculo vitreo imponitur, loco calidiusculo, mox destillat succus concentratus, coloris rubri, quem guttatim stillare permittas, quod albescat, quod signum est, ipsas lamellas glaciei, ex aquosa parte constantes, incipere liquefcere, quare posterior ille succus minus valet, ideoque spernendus est. Interim si residuum glaciei sensim regelare facies, id in aquam abit acidulam, quod etiam indicio est, plus succi acidi in eo adhuc inesse, quod denique nova gelatione iterum cogere poteris. Ex hoc experimento, sæpius repetito, didicimus, succum citri plus frigoris ad gelationem requirere, quam aquam puram; succum vero citri, gelu strictum, in calore citius regelare, quam aquam puram; ceterum huncce succum, concentratum & liquidum factum, frigoris postea perquam patientem esse, nec in glaciem iterum verti, nisi infra gradum 15. sub 0 in thermom. succico. Porro succum, e malis citreis recentissime expressum, gelu exposuimus; ille vero sub congelatione non tingebatur colore rubro, uti præcedens, sed faciem feri lactis limpidi servabat, tamen post aliquod tempus colorem rubrum assumfit. Præstat sine dubio gelationi exponere succum citri antiquiorem & probe defæcatum, quam recenter expressum, nam viscosum illud, quod in hocce deprehenditur, difficillime separatur, cum id eolum papyraceum permeet, atque succum turbidum reddat, aptumque putredini. Succus citri, gelu ritu concentratus, acidissimus est, itemque ruber; Spiritui vini vel aquæ puræ

immisus,

immiffus, fundum petit, nec mifcetur, nifi agitatione; ætate fitum non contrahit, fed diu fe fervat absque ulla additione. Ego equidem apud me lagunculam, ejus modi succo concentrato repletam, in fenestra foli expofitam habui per integrum biennium, neque vero minus fuccum incorruptum deprehendi, & æque gratum fapore, colore atque odore; proinde quoque perquam præftabilis erit tam pharmacopoliis quam culinif. Alkali fixum copiofius requirit ad fui faturationem, ita quidem, ut cum fucci citri vulgaris unc. $\frac{1}{2}$, ad perfectam faturationem requirit falis tartari fcrup. $\frac{1}{2}$ & gr. 3, par quantitas hujusce concentrati fere triplarem portionem alcali, fc. falis tartari drachm. $\frac{1}{2}$, poftulet, vel etiam plus, fi fucci concentratio intenfius fuit; atque hinc emergit mixtura quædam falina, eo faturatius rubra, quo fortius acidum adibitum fuerit. Gradus concentrationis difficillime conftituitur, nam variat is pro diverfo gelationis gradu. At experiundo didicimus, fuccum citri, ad dimidium duntaxat concentratum, etfi per tantulum tempus bene fe fuffinet, tamen non perdurare, fed tandem fitum ducere. Neque magis edurat fuccus gelatus fecundarius, tamenli fatis acidus guftatu, fed mucore brevi obducitur. Ceterum methodum faciliorem fuccum Citri gelandi poftea dedit cl. J. C. GEORGII (a). Exponit is fuccum Citri, e folo natali allatum, leniori hiemis frigori, inter grad. 3 & 5 in thermom. fucc., & tantum quod aliquid illius, quæ in eo inest, aquæ gelu adstrictum est, glaciem fenfum demit, quoad glacies acidum refipere occipiat; vel etiam formatam in fuperficie glaciem pertundit, protenusque fubjacentem fuccum per foramina decantat. Atque hacce methodo pereunt quidem ipfi $\frac{7}{8}$ partes, octava folum remanente, tamen nullam ideo fe pati jacturam arbitratur, fiquidem eadem illa refidua pars non minus valens & ad ufus quolibet idonea est, quam fuerat antea totum.

(a) K. Vetensk. Acad. Handl. vol. 35. p. 245.

OBS. 4. E succo Citri & aceto fortissimo Saturni commixtis, s. q. & proportione justa, paratur epithema, cremori lactis simillimum, in morbis cutis utile, quod *Cremor Saturni* dicitur (a). Phænomenon illud explicatur e qualitate acidi Citri, salia in aqua insolubilia formandi, si cum calce vel plumbo saturetur.

OBS. 5. Succus Citri in officinis, pariter atque culinis, crebro usurpatur. Medici ejus ope parant serum lactis, mixturas salinas, &c. Ut bonum antiscorbuticum, succis antiscorbuticis additur; ut optimum refrigerans, in omni febris specie copiosius adhibetur, potui ægrotorum instillatus. Erysipelati scorbutico tibiærum identidem medicatus sum frictione cum pulpa Citri; quo etiam remedio cum successu usus sum adversus gingivas scorbuticas, atque ubi noma oboritur.

OBS. 6. De Malo citreo egerunt D. NEBELIUS (b) LANZONUS (c) & H. GRUBE (d), quorum postremus recenset imprimis formulas plures, ex hoc fructu profectas.

β) Malus Limonia acida. BAUH. *Pin.* 436.

Limon vulgaris. FERRAR. *Hesp.* 292. t.

293.

Limæo-boom. COMMEL. *Hesper.* p. 6. t.

6-7.

Malus Limonia. DOD. *Pempt.* 779. DA-

LECH. *Hist.* 302.

Pharm. LIMONII Succus.

Locus. India. *Arbor.*

PROPR. *Succi:* Odor debiliter aromaticus..

Sapor acidus, Citri succo acidior. Hujus Succii drachm. 6 saturant salis tartari drachm. $\frac{1}{2}$.

(a) *Pharmacop. Suecic.* p. 84.

(b) *Dissert. de Malo citreo*, in VALENTINI *Simpl.* p. 625..

(c) *Citrologia*, in *Oper.* ejus T. I. p. 309.

(d) *Analyfis mali citrei*, Hafn. 1668.

VIRTUS &

USUS præcedentis.

OBS. *Essentia* Limonum est oleum stillatitium e corticibus recentibus Limonum, limpidum, aqueum, odore fragrante, grato, sapore calido, congruente.

397. CITRUS Aurantium. LINN. *Sp. pl.* 2200.

Mat. med. 367. KNIPH. *Botan. orig.*
cent. 9.

Oranje-boom. COMMEL. *Hesp.* p. 22. t. 22.

Aurantium vulgare. FERRAR. *Hesp.* p. 374.
t. 369.

Malus Anarantia. DOD. *Pempt.* 780.

Aurantia mala. DALECH. *Hist.* 302. CAM-
MER. *Epit.* 250. BLACKW. *Herb.* t. 349.

Pharm. NAPHÆ. Flores.

AURANTII Folia, Malum.

Locus. India orientalis. Colitur in Europa
australi. *Arbor.*

FORMA: *Hec.* Folia alterna, petiolata,
coriacea, sempervirentia, ovato-oblonga,
utrinque attenuata, acutiuscula, margine sub-
ferrata: ferraturis remotis, obsoletis, adpres-
sis; utrinque lævia, lucidiuscula, undique
punctata: punctis subdiaphanis, excavatis;
disci folii parvis, marginis vero majoribus;
tripollicaria, patentia, saturate viridia; *tenera*
citrina. *Petioli* foliis quadruplo breviores, basi
teretes, superne alati: ala plana, cuneiformi,
apice obtuso-rotundato, petiolo brevior. Flores
in ramulis terminales, 2 vel 3 congesti, sæpe
solitarii, axillares, pedunculati. *Pedunculi* pe-

tiolis breviores, albi, punctati, superne sensim
 incrassati. *Bractææ* 2, parvæ oppositæ, lineari-
 subulatae, ciliatae, ad basin pedunculæ, erectæ.
CAL. Perianth. 1-phyllum, album, punc-
 tatum, minutim pubescens, parviusculum, 5-
 dentatum: laciniis ovato-acutis, subcarinatis,
 erectis; 3 proximioribus. *COR.* alba, carnosæ.
Petala 5, sessilia, lineari-lanceolata, obtusa,
 calyce pluries longiora, utrinque plana, gla-
 bra, subtus punctata, patentia. *STAM.* alba,
 carnosæ. *Fil.* glabra, in orbem posita, connexa
 in 5 vel 6 corpora linearia, apice fissa, corolla
 breviora, erecta. *Anth.* circiter 20, lineari-
 cordatae, erectæ, luteæ. *PIST. Germen* supe-
 rum, globosum, viride, glabrum, subangu-
 latum, subrugosum. *Stylus* cylindricus, cras-
 sus, longitudine staminum. *Stigma* capitatum,
 globosum, colore aurantio, summo apice de-
 pressum. *Pomum* globosum, apice & basi com-
 pressiusculum, apice umbilico minuto, colore
 fulvo, magnitudine ovi anserini vel pugni,
 undique adpersum punctis excavatis, glabrum;
 cortice coriaceo-carnoso, albido; epidermide
 crassiusculo, celluloso: cellulis discretis, subro-
 tundis, oleo essentiali fœcundis, singula ter-
 minata poro, membrana tenui tecto. *Paren-
 cyma* 8-vel 10-loculare: loculis dispermis;
 vesiculatum vesiculis pedunculatis, cylindricis,
 acutis, parallelis, turgidis succo diaphano,
 limpidissimo. *Semina* subovata, basi oblique
 truncata, apice obtusiuscula, hinc striata, inde

planiuscula, lævia, parenchymate cotyledoneo, bipartibili. *Columella* carnosâ, albida.

PROPR: *rec. folior.* Odor debilius fragrans, graviusculus; *sapor* aromaticus, amaricans, calidiusculus; *Florum*: odor fragrantissimus, suaveolens, temulentans; *sapor* amaricans, gratus, aromaticus; *masticati* amari, mox aromate odori congruente, tum aromate corticis fructus, debiliore tamen. *Mali* flavedinis odor fragrans, ingrator citro; *sapor* amarus, aromaticus; *masticata* linguam & fauces calefacit; *caro* corticis amara; *pulpâ* acida, amaricans.

VIRTUS: *folior.* tonica; *florum*: analeptica; *cort.* tonica, calefaciens, stomachica; *pulpæ*: antiscorbutica.

USUS: *folior.* Convulsiones, Hysteria; *corticis*: Colica frigida; *pulpæ*: Scorbutus, Febres putridæ.

OBS. 1. Si flores & Mala aurantia eodem modo tranctantur, ut de Malo citreo dictum est, *oleum stillatitium* & *expressum* præstantissimum præbent. E floribus recentibus obtinetur *aqua stillat.* pereximia, si flores recenter collecti & integri immittuntur matellæ, ad dimidium repletæ, & in calore cineris confudare coguntur. Hoc modo elicitur parca quantitate aqua still. limpida, fontanæ simillima, odoris jucundissimi, & saporis suaviter amaricans. Si vero flores cum adjecta aqua destillantur, obtinetur aqua stillat. fragrans, cum pauxillo *olei stillat.* supernatantis, rubentis & odoratissimi, *Essentia* vel oleum *Neroli* dicti, cari & pretiosi, siquidem *Florum* libr. 600 vix olei unciam

dant. FERRARIUS (a). Cortex Mali aurantii siccatus recens extrahitur menstruo aquoso sive spirituofo. Sub destillatione cum aqua vel spiritu vini ascendit *Spiritus* sive *aqua stillat.* fragrans, grata, aromate corticis.

OBS. 2. Succus expressus Aurentiorum acidus est amarus, aromaticus. Miscetur spiritu vini, & benefert evaporationem igne moderato in consistentiam Extracti mollis. Hinc triplici modo servari potest hic succus, sc. vel inspissatione, vel mixtione cum spiritu vini, vel etiam condimento sacchari.

OBS. 3. Succus Aurantiorum bonum est antiscorbuticum; cortex vero stomachicum insigne. Folia Aurantiorum multum levaminis attulerunt 9 epilepticis, e 15 quibus data fuerant, non tamen curarunt. MAX. LOCHER (b).

OBS. 4. De hoc Malo egit P. BURGGRAFIUS. (c).

β. Bergamot-Tree. HUGHES *Barbad.* p. 227. *

Pharm. BERGAMOT Oleum.

Locus. Insula Barbados. *Arbor.*

FORMA & PROPR. Oleum essentialis pallide citrinum, odore grato; aromatico; sapore consimili, calido.

VIRTUS: calefaciens, excitans.

USUS. Odoramenta.

ORDO POLYANDRIA

398. MELALEUCA Leucadendra. LINN.

Mant. 2. p. 205.

(a) *L. c.* Cfr. *Philos. transact.* vol. 27. p. 456.

(b) *Observat. pract.* p. 47.

(c) *Dissert. de Malo Sinensi aureo*, in VALENTINI *Simpl.* p. 647.

Arbor alba Cayputi. RUMPH. *Amboin.* 2.

p. 72. t. 16. 17. f. 1.

Pharm. GAJEPUTI Oleum.

Locus. India orientalis. Arbor.

FORMA & PROP. Oleum stillatitium

liquidum, citrinum vel viridescens, odore perquam fragrante, in Cardamomum incidente; sapore calido, odori congruente. Hoc oleum, temporibus illinitum, strictionem facit super bulbum oculi, instar flatus frigidi.

VIRTUS: calefaciens, roborans, resolvens.

USUS: Luxatio, Visus obfuscatio, Odontalgia.

OBS. De oleo Cajeputi varia curiosa profert VAN DER EECK (a).

399. HYPERICUM quadrangulum. LINN.

Sp. pl. 1104.

Ascyron. DOD. *Pemptad.* 78.

Pharm. HYPERICI Herba.

Locus. Europa, in pratis. Perenne.

FORMA. rec. Radix repens horizontalis,

cylindrica, extus rubra, subtus instructa fibris carnosis, descendentes, undique pulchre sanguineis; parenchymate albo. Caulis erectus, glaber, tetragonus: angulis acutis, adspersis punctis parvis, nigricantibus, sparsis; pedalis, inferne simplex, superne ramosus: ramis alternatim oppositis, breviusculis, inferne tetragonis, superne ancipitibus. Folia opposita,

(a) *Art. phys. med. A. N. C. vol. I. app. p. 123.*

sessilia, ovali-oblonga, obtusa, pollicaria, internodii longitudine, glabra, supra viridia, lineata, rugosa, utrinque nervulosa, subtus pallidiora, nervosa, patentia, adspersa punctis diaphanis, parcius sparsis per discum, & punctis aliis nigris undique sub margine; *ramea* folia minora. *Corymbus* terminalis glaber, fastigiatus, simpliciusculus, foliosus, constructus e ramis caulis erectis, superne floriferis, pedunculis alternatim oppositis, bifloris, intermedio flore solitario, priore. *Bractææ* ovali-oblongæ, obtusæ, oppositæ, ad pedicellos, patentes. *CAL. Perianth.* 5-partitum: laciniis ovali-oblongis, obtusis, glabris, trinerveis, nigro punctatis. *COR. Petala* 5, ovali-oblonga, obtusa, sessilia, patentia, calyce duplo longiora, lutea, venosa, subtus adspersa punctis parvis, nigris polymorphis, frequentibus. *STAM. Filam* plurima, lutea, basi in fasciculos cohærentia, corolla breviora. *Anth.* subrotundæ, didymæ, singulæ terminatæ puncto nigro. *PIST. Germen* superum, viride, ovatum, glabrum, majusculum, longitudine calycis, trigonum: angulis rotundati; desinens in *Stylos* 3, subulatos, longitudine staminum. *Stigmata* simplicia, nigricantia.

PROPR. rec. Florum: Odor debilis; sapor amaricans, balsamicus; *masticati* salivam purpureo tingunt. *Foliorum:* odor debilis, in odorem angelicæ sylvestris incidens; sapor amaricans, substypticus, subbalsamicus; *masticata* salivam viridescenti tingunt.

VIRTUS : balsamica , vulneraria , anthelminthica , tonica.

USUS : Hæmoptysis , Ulcera interna , Vulnera.

OBS. 1. In pharmacopoliis nostris indiscrete colligunt Hypericum perforatum & quadrangulum; quod perinde quoque esse poterit, cum ambæ species puncta nigricantia gerant; quadrangulum vero plurima. Hæc puncta sunt totidem vesiculæ, turgidæ liquore resinoso oleoso, purpureo; qui, oleo expresso vel spiritu vini extractus, sanguineam tincturam producit. In floribus semi-eruptis liquor tingens valentior est, quam in eruptis, ubi fere exsiccatae & vacuæ sunt hæc vesiculæ. Itaque flores ante eruptionem colligendi. *Infusum* aquosum florum recent. & nondum eruptorum, in B. M. digestum, rubro-purpureum fit, odore nullo, sapore debilissimo; cum Spiritu vitrioli itemque succo Citri gelato rubescit, & id quod pupureum est evanescit; cum solut. aluminis purpurascit, & omne quod rubrum est evanescit; cum vitr. martis subito nigrescit.

OBS. 2. *Radix* recens Hyperici quadranguli decoctum dat sapore debili, subaustero, colore fere infusi florum, & cum reagentibus eadem fere phænomena monstrans ac Flores. *Folia* viridia. *Infusum* de derunt citrino-subbrubicundum, odore balsamico, sapore amaricanti-falso, austero, linguæ fortiter se imprimente, vitriolo martis subito nigrescens.

OBS. 3 De Hyperico scripsit cl. C. N. HELLENIUS (*), botanice. Enumerat 35 species hujus generis. Laudat Hypericum in phtisi pulmonali, decocto vinoso, sc. Rc. Summitat. Hyperic. manip. 1, coque in Vini hisp. libr. 4 ad tertiæ partis remanentiam; hujus colaturæ libr. $\frac{1}{2}$ suadet propinari omni mane & vespera.

(* *Diff. de Hyperico*, Præf. ill. v. LINNÉ. Ups. 1776.

CLASSIS XIX.

SYNGENESIA.

ORDO.

POLYGAMIA ÆQUALIS.

400. TRAGOPOGON pratense. LINN. *Sp. pl.* 2109. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.
 Tragopogon. DOD. *Pempt.* 256. LOB.
Hist. 297.

Pharm. BARBÆ HIRCI Radix.

Locus. Europa, in pratis. *Biene.*

FORMA. rec. Radix simplex, fusiformis, spithamæa vel ultra, fibrillosa, descendens, extus fusca in spontanea, albida in culta, rugis transversalibus, annularibus, approximatis; *parencymate* albido, carnosio, lutescente; post sectionem transversalem distincto centro medullari orbiculato, minutim striato, striis radiantibus, obducto corticali parte incarnata in spontanea, alba vero in culta.

PROPR. Odor nullus; *sapor* subdulcescens.

VIRTUS : aperiens, mundificans.

USUS : culinaris.

OBS. I. Lac radice recentissime sectæ e corticali parte profluit, album, spissum, cremori lactis simillimum; quod, aëri expositum, brevi fit sanguinco-fuscescens,

sapore dulci-amaricante. Si lac hoc chartæ albæ illinitur, illam maculat & tingit colore rubicundo ; in cute vero maculas sanguineas relinquit , aqua frigida facile eluendas , tenaxque fit , adhærens , in fila ductile. Hoc lac , vasculo exceptum & exsiccatum , abit in massam rubro-fuscam, gummi resinofam, inter digitos tenacem, sapore debili, substyptico, in aqua solubilem : solutione sanguinea. Atque hæc caussa est, cur radix recens, in taleolas secta, & in aëre relicta, subito rubescat ; sed ut hoc evitetur, expedit taleolas sectas statim in aqua frigidam immittere, quæ succum absorbet, ipsa rubicunda evadens.

OBS. 2. Radices primo autumno vel subsequente vere effodiendæ, antequam in caulem excrecant ; postea nil valent.

OBS. 3. Folia, primo vere nuper erupta, refecantur prope radicem, & inter saturas sapidas locum tenent.

401. SCORZONERA hispanica. LINN. *Sp. pl.* 1112. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 7.

Scorzonera major hispanica 1. CLUS. *Hist.* 2. p. 137.

Scorzonera s. viperaria. BLACKW. *Herb. t.* 406.

Scorzonera. DOD. *Pempt.* 256. LOB. *Hist.* 298.

Pharm. SCORZONERÆ Radix.

Locus. Europa. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix fusiformi-cylindrica, spithamæa, descendens, extus vestita nigro cortice & rugoso : rugis annularibus, parce fibrillosa ; *parencymate* carnosio, albo ; post sectionem transversalem notato centro medullari orbiculato, amplo, striato : striis radian-

tibus, obsoletis; obducto annulo incarnato, punctato; corticali parte alba, lactescente. *Sicc.* Radix in officinis secta in taleolas longitudinales occurit, extus rubras, intus albas, flexili-fragiles.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor aquosofucculentus, subinsipidus. *Siccata* radix, confissa & inter digitos tractata, subadhæret, quod ex principio melligineo derivatur; *masticata* communuitur, pulpofa fit, sapore dulcescente, grato, absque omni aromate.

VIRTUS: nutriens, aperiens, temperans.

USUS: culinaris; Apozemata.

OBS. I. Radices recentes resectæ ferruginæ evadunt, si in aëre linquuntur; si vero mox, ubi resectæ fuerunt, in aquam frigidam immittuntur, albæ manent, & aquam tingunt colore ferrugineo. *Lac*, e radice incisa emanans, spissum est, album, cremori lactis simillimum; si chartæ albæ illinitur, maculis rubro ferrugineis eam inquinat. Hoc lac, vasculis exceptum, quando siccescit, colorem assumit ferrugineum, spissescit, induitur pellicula fusca, tandem abit in Gummi-resinam, sicciorem, fragilem, superficie fusca, fragmentis albidis, odore nullo, sapore styptico. Hæc massa, fricata cum aqua pura, solvitur: solutione rubra. In aqua pura trituratione maximam partem solvitur: solutione primum lactescente, cinerea, deinde mora & quiete sensim rubra evadente, turbida, cum sedimento in fundo vasis; vitriolo martis huic solutioni addito, fuscescit, præcipitatur. In spiritu vini solvitur minor ejus pars, quam in aqua: solutione turbida, lactescente, non rubra. Massa ipsa, in parca aquæ quantitate tractata, emollitur, tenax fit, digitis paullum adhæret. In candelæ flamma accenditur hæc gummi-resina, flagrat, flamma vivida, non fumante, non

fuliginosa, relicta favilla. Si vero sub accensione flamma extinguitur, fumat, nidore olei olivarum accensæ. *Infusum* rad. ficcatae aquosum, citrinum, limpidiusculum, dulce, cum vitr. martis vix fuscecit.

OBS. 2. Radices Scorzonerae pariter ac Barbæ hirci in culinis invaluerunt, mensisque apponuntur in aqua elixatae, cum tali embammate, quali utimur ad asparagos.

OBS. 3. De Scorzonera scripsit J. M. FEHR (*). Præmissis præparatis, formulis, descriptioneque Scorzonerae, usum ejus in morbis malignis & febribus, in epilepsia & convulsionibus, atque in melancholia laudat. Scripsit bene & ex propria experientia: imprimis legi merentur ea, quæ de febribus immiscuit, observata, revera utilia & vere practica. His addi possunt, quæ de diebus criticis commentatur, ubi diem quartum in febribus magni facit. Scorzoneram in febribus adhibet sub forma decocti, malis citreis acidulati, vel prisanam parat ex Hordeo mundato, radic. Scorzonerae & Acetosæ, cum syrupo limonum & aceto rosaceo.

402. LACTUCA sativa. LINN. *Sp. pl.* 2228.

Mat. med. 370.

Lactuca sativa sessilis sive capitata. LOB.

Icon. 242.

Lactuca capitata crispis Brassicæ foliis. LOB.

Hist. 222.

Lactuca capitata. DOD. *Pempt.* 634.

Culinis LACTUCÆ caput.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. Caudex brevissimus. Folia petiolata, approximata, sub-

(*) *Anchora sacra vel Scorzonera.* Jenæ 1666.

rotunda s. ovalia, apice obtuso-rotundata, utrinque glabra, luteo-viridescentia; basi pallida, disco bullata s. plicato-rugosa, margine plana, vix plicata, tenuia, repanda, denticulato-serrata; exteriora magis rotunda, patentia, interiora magis oblonga, obovata, pallidiora, citrina, conniventia in caput laxiusculum, magnitudine pugni vel ultra. *Petiolis* breviusculi, lineares, supra plani, subtus carinati, albi, fragiles, in caudice imbricati.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor debilissime oleraceus, vix subamaricans. *Masticata* folia fragilia, subsucculenta, comminuuntur: saliva subviridescente, sc. e foliis comminutis.

VIRTUS: temperans, subrefrigerans.

USUS: culinaris; Ardor viscerum, Hypochondriasis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. Lactucæ recentis lutescens, debilius odoratum, sapore Lactucæ; a vitr. martis nil demutatam.

OBS. 2. Lactuca inter antiquissima oleraces merito numerari potest. Apud priscos Romanos e primariis deliciis fuit, sæpeque cœnam inhoaverunt Lactuca: *Claudere quæ cœnas Lactuca solebat avorum, Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?* MARTIALIS. Apud nos Lactuca plerumque editur recens crudaque, cum oleo, aceto & sale. Satis facilis est digestionis; si vesperi comedatur, noctes tranquillitas facit. Coquitur etiam uti alia oleracea, E terrima fit.

403. LEONTODON Taraxacum. LINN. *Sp. pl.* 2222. *Mæt. med.* 368. *OED. Icon.* 1. 574.

Dens leonis. BLACKW. *Herb.* 1. 2. LÖE.

Hist. 227. ZANNICH. *Venez.* t. 288.

DOD. *Pempt.* 625.

Taraxacon. MERIAN. *Eruc. ort.* p. 4. t. 9.

Pissenlit *vulgo.*

Pharm. **TARAXACI** Radix, Herba.

Locus. Europa, Virginia, in pascuis. *Perenne.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, albidocinerea, rugis transversalibus, subannulatis, crassitie vix digiti minimi, spithamæa, subramosa, fibris capillaribus serie longitudinali simplici utrinque disposita. *Parenchyma* carnosum, e tunicis congestis constans, fibra centrali rigida, tenaci, post sectionem transversalem toto disco annulatum: annulis concentricis, puncto centrali, e fibra absciciffa; lactescens. *Folia* cuncta radicalia, plura congesta, petiolata, palmaria, utrinque pubescentia, patentia, acuta, runcinato-pignatifida: lobis oppositis, confluentibus, triangularibus, acutis, sursum excurrentibus, basi rectis, undique dentatis; costa tenaci, albida, teretiuscula. *Petioli* marginati, basi vaginato-plani, albi. *Scapi* plures ex una radice, erecti, teretes, vix tomentosi, nudi, uniflori, longitudine vix foliorum. **CAL.** communis glaber, duplex: *exterior* pallidus, polyphyllus: squamis linearibus, planis, acutis, imbricatis, reflexis; *interior* viridis, polyphyllus: squamis parallelis, linearibus, contiguis, erectis, carinatis, apice fuscis, calyce exteriorè paulo longioribus. **COR.** composita, æqualis,

hermaphrodita. *Propria* ligulata, truncata, 5-crenata; supra lutea, subtus purpurascens. *STAM.* syngenesiæ, lutea. *PIST.* *Germe* ovatum, scabridum; *pappo* stipitato, simplici. *Stylus* staminibus longior. *Stigmata* 2, revoluta, lutea. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. & siccat. rad. *Odor* nullus. *Sapor* initio obscure dulcescens, tum amarus. Primo vere minus amaricans, magis abundans succo melligineo; æstate magis amaricans. *Herbæ odor* debilis; *sapor* amarus.

VIRTUS: aperiens, diuretica.

USUS. Obstructio hepatis, Hypochondriasis, Icterus.

OBS. 1. Tota planta vegetans lactescit: lacte spisso, albissimo, cremore lactis simillimo, sapore amaro. Radix recentissime effosa admodum lactescit, sed antequam desinit lac fundere, quam evidenter marcescere occipit: planta. Radix, scapus, petioli, nervique foliorum lac stillant, sed ipsa substantia folii minime. Hoc lac prorumpit intra tunicas radice, ipsis tunicis non lactiferis. Neque fibra centralis lacte fecunda. Si lac istud chartæ albæ tenuiter illinitur & siccat, maculam relinquit splendentem: si crassius inungitur charta, eadem macula rubicunda inquinatur. Lac, in vasculo receptum & exsiccatum, pariter se habuit, ac de lacte Scorzonæræ dictum est.

OBS. 2. *Succus*, e radicibus Taraxaci, tempore vernali vel autumnali effossis, expressus cauteque inspissatus, tenax sit, in fila ductilis, melligineus, limpidiusculus, colore rubicundo, sapore decocti maltæ inspissati. Qui vero e radicibus, sub æstate collectis, paratur, turbidus sit, subfuscus, amaricans.

OBS. 3. Principio suo dulci nutrientem vim exferit

hæc

hæc radix; quare etiam in culinas introduci jam pridem cœpit. Petioli teneri crudi eduntur in satura herbaria. Radices a Talpis colliguntur, quemadmodum aliæ radices esculentæ.

OBS. 4. Infusum aquos. radice siccatæ limpidum, lutescens, sapore radice; vitr. martis paullulum fusciscit. Infusum foliorum siccat. lutescens, leniter amaricans; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 5. In hepatis morbis præstantissima est radix hæc recens, sero lactis, jusculis & apozematibus incocta. Præclara identidem inde vidi, ubi alia fefellerunt. Sæpe mihi successit resolvere duritiem hepatis cum jusculo, parato e radice rec. Taraxaci & fol. rec. Acetosæ, in sero lactis coctis, vel in aqua, addito vitello ovi, quod jusculum quotidie per plures septimanas, inmo menses, sumserunt ægroti, propinato simul cremore Tartari. Hoc regimen exoptata præstitit etiam in calculo felleo & in ascitide.

404. CICHORIUM Intybus. LINN. *Sp. pl.*
2142. *Mat. med.* 373.

Intybus sylvestris. CAMER. *Epit.* 285.

Cichorium sativum. BLACKW. *Herb. t.* 277.

Cichorium sylvestre. BLACKW. *Herb. t.*
283. DOD. *Pempt.* 624.

Pharm. CICHORII Radix.

Culinis ————— Folia tenera virentia.

Locus. Europa, ad margines agrorum;
Perenne.

FORMA. rec. Radix fusiformi-cylindrica, crassitie digiti, spithamæa, sæpe pedalis, descendens, fibrillosa, fibrillis sparsis; *parenchymate* albo, post sectionem transversalem notato centro medullari orbiculato, duriusculo, striato-radiato; corticali parte carnosa, lactes-

cente : lacte albo. *Folia* radicalia primi anni tenera , longius petiolata , cuneiformi-oblonga , obtusa , subsucculenta , integra , subdentata , pollicaria vel ultra , utrinque glabra , inferne attenuata , in petiolum decurrentia. *Petioli* supra concavi , subtus convexo-teretes.

PROPR. rec. rad. Odor nullus ; *sapor* intensius amarus. *Folior. tener.* Odor nullus ; *sapor* grate amaricans ; *masticata* tenera , comminuuntur : saliva viridi-lutescente.

VIRTUS : aperiens , tonica , diuretica.

USUS. Hypochondriasis , Obstructio hepatis , Icterus.

OBS. 1. *Infusum* radic. sicc. aquosum limpidum , citrinum , odore nullo , sapore primum dulcescente , mox amaro ; cum vitr. martis color sibi constat.

OBS. 2. *Folia* tenera secantur pro fatura herbaria , sapida amaritie grata.

405. CICHORIUM Endivia. LINN. *Sp. pl.* 2242. *Mat. med.* 374.

Intybum sativum. DOD. *Pempt.* 623. LOB. *Hist.* 227.

Endivia crispa. BAUH. *Pin.* 225.

Endivia. BLACKW. *Herb. t.* 378.

Culinis ENDIVIÆ Herba virens.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Bienne.*

FORMA. rec. Radix cylindrico-fusififormis , fibrillosa. *Caulis* dodrantalis , erectus , simplex , teres , glabriusculus , vix lanuginosus , pallide viridescens. *Folia* alterna , lanceolato-cuneiformia , inferne attenuata , apice obtusa , dilute viridia , utrinque glabra , sed costa sca-

brida, fragili; spithamæa, erecta, venosa, margine undique dentata: dentibus linearibus, inæqualibus, acutiusculis, ciliato-scabris, subdenticulatis, parvis interjectis; *superiora* folia sessilia, amplexicaulia, magis linearia; *suprema* inferne ovato-oblonga, dentata, superne sensim lineari-lanceolata, ferrata, ciliata; *inferiora* ut & *radicalia* longius petiolata. *Petoli* profunde canaliculati, subtus convexi, supra-concavi, margine utriusque denticulato-ferrato. *Flores* axillares, solitarii, pedunculati.

PROPR. Olor nullus; sapor grate amaricans; *masficata* comminuantur: saliva viridi.

VIRTUS: aperiens, temperans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ recent. lutescens Theæ instar, odore nullo, sapore amaricante; cum vitr. martis paululum fufcescit.

OBS. 2. Si l. a. curabitur planta, in fasciculum liganda, unde folia magis albida teneraque evadunt, & flores vix erumpunt. Editur cruda, quasi Lactuca, in satuta herbaria.

406. ARCTIUM Lappa. LINN. *Sp. pl.* 2243.

Mat. med. 375. KNIPH. *Bot. orig. cent.*

3. OED. *Icon. t.* 642.

Bardana s. Lappa major. DOD. *Pempt.* 38.

Lappa major s. Arctium Dioscoridis. ZANNICH. *Venez. t.* 257.

Personnata. CAMERAR. *Epit.* 387.

Pharm. BARDANÆ Radix, Herba, Semina.

Locus. Europa, Virginia, Canada, in cultis. *Perenne.*

FORMA. rec. *Radix* cylindrico-fusifor-
 mis, majuscula, subpedalis, descendens,
 instructa fibris filiformibus, serie longitudina-
 li, opposita; extus fusco-cinerea, apice squamis
 deustatis, emarcidis. *Parenchyma* album, post
 sectionem transversalem distinctum centro me-
 dullari orbiculato, spongioso, in annosioribus
 cavo. *Caulis* erectus, teretiusculus, undique
 striato-sulcatus, grosse villosus, tripedalis,
 ramosus, diffusus. *Racemi* alterni, axillares e
 foliis, erecto-patentes, ramulosi. *Folia* alter-
 na, patentia, petiolata, cordata, supra obs-
 cure viridia, rugosa, subtus cinerea, villosa,
 nervosa, venuloso-reticulata, nervis & venu-
 lis hispidiuscula, pedalia, margine undulata,
 grosse crenata, repanda, angulis posticis ro-
 tundatis, erectis, unde concava basi apparent.
Petioli dodrantaes, undique villosi, subtri-
 quetri, subtus sulcato-angulati: angulis pur-
 purascentibus; supra plani, purpurei, basi la-
 tiores, subvaginati, subamplexicaules. *Corym-
 bulus* florum terminalis, contractus, foliosus,
 floribus brevius pedunculatis. *Foliolum* loco
 bractæ, ad quemvis calycem, calyce paulo
 longius. *CAL.* communis ovatus, imbricatus,
 glaber, sed filis araneosis implexus, viridi-
 purpurascens, undique squarrosus: squamis
 apice hamatis; quarum inferiores subulatae;
 interiores lineares, adpressæ, summo apice
 subulato-hamatae. *COR.* composita, cærulea,
 longitudine calycis, tubulata. *Propria* infun-

dibuliformis; tubo filiformi, albo; limbo tubuloso-campanulato, violaceo, 5-fido, acuto, erecto. *STAM. Filam.* 5, capillaria, alba. *Anth.* tubulosa, cærulea, ore 5-dentato, corolla paulo longior. *PIST. Germen* subtriquetrum, album, incurvatum, coronatum. *Pappo* brevi, setaceo. *Stylus* albus, flaminibus longior. *Stigma* bifidum, subulatum, exsertum. *Semina* oblonga, fusca, striata, crassiuscula. *Receptac.* paleaceum: paleis setosis, albis.

PROPR. rec. rad. Odor vix ullus; sapor debilis, vix amaricans, *sicc.* in taleolas longitudinales scissa, dura, fragilis, colore sordido; *masticata* emollitur in ore, comminuitur, non ingrata; *Herbæ rec.* odor nullus; sapor amarus, *masticatur* saliva viridi; *Seminum:* sapor amarus.

VIRTUS radice: mundificans, diuretica, diaphoretica.

USUS radice: Arthritis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *rad.* *sicc.* tenue, lutescens, odore & sapore debili; vitriolo martis non nigrescit, sed turbidum fit & opalescit.

OBS. 2. Radix junior effossa tenera est & esculenta, & si, tanquam radix Scorzonæræ, pro mensa paratur, satis sapida fit. Vernali tempore colliguntur etiam caules juniores, & parantur ut turiones asparagi, ipsâ radice sapidiores.

OBS. 3. De radice Bardanæ ejusque in Arthritide usu legisse juvat libellum cl. J. HILL (*). Folia Bar-

(*) *Management of the Gout, with the virtues of Burdock-root.* London 1758.

danæ recentia laudat J. H. SCHOENHEYDER (*) in excoiationibus & ulceribus apertis, extus adhibita; narratque, hæc folia opem tulisse, ubi remedia heroica fefellerunt.

OBS. 4. Sunt qui femina in nephritide magni æstiment, sub forma emulsionis propinata.

407. **CARDUUS** Marianus. LINN. *Sp. pl.* 2253. *Mat. med.* 326. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Carduus Mariæ. BLACKW. *Herb. t.* 79. DALECH. *Hist.* 2475.

Sylibum, Carduus Mariæ. LOBEL. *Icon.* 2. p. 7.

Carduus leucographus. DCU. *Pempt.* 720. *Pharm.* **CARDUI MARIÆ** Herba, Semina.

Locus. Europa australis, Anglia, locis ruderatis. *Annuus.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens, undique fibrosa. Caulis erectus, angulatus, undique striatus, minutim lanuginosus, simpliciusculus, bi-vel tripedalis, superne ramosus. Folia ovali-lanceolata, alterna, frequentia, sessilia, amplexicaulia, glabra, nitida, supra ex albido & viridi variegata, subtus viridia, nervis hirsuta, subfragilia, margine ciliato-spinosa; inferiora pedalia, petiolata, rucinata: lobis oppositis, subovatis, concavis marginibus undique erectis, quorum inferiores sensim minores; superiora sinuata, dentata,

(*) *Collectan. Societ. med. Hauniens. vol. I. p. 223.*

dentibus oblongis, ciliatis; *suprema* lanceolata, acuta, ciliato-spinosa, concava. *Petioli* foliis breviores, pilosi, crassi, succulenti, trigoni, supra concavi, albo hirsuti, subtus convexi, utrinque compressi, margine utrinque vestiti lobis foliaceis, oppositis, subcordatis, pariter ciliato-spinosis, sursum currentibus, basi liberis, erectis. *Flores* in ramis terminales, pedunculati, solitarii: pedunculis foliosis. *CAL.* communis ovato-subrotundus, imbricatus: squamis infimis minoribus, cuneiformibus, obtusis, minutim lanuginosis, ciliatis, inæqualibus; mediis majusculis, oblongis, adpressis, apice auctis foliolo ovato-oblongo, patentissimo, concavo, ciliato-spinoso, terminato spina rigida, recta; supremis longioribus, auriculis sensim minoribus. *COR.* cærulea, æqualis, tubulosa, calyce longior, hermaphrodita. *STAM* syngenesiæ. *Semina* obovata, obtusa, utrinque compressiuscula, ex albido & fusco nebulosa, nitida, coronata *Pappo* seraceo, simplici, instar penicilli. *Receptac.* carnosum, fetaceum.

PROPR. rec. herbæ: Odor nullus; *sapor* herbaceus; *masticata* folia succosa: saliva viridissima; *seminum:* odor debilis; *sapor* dulcescenti-leniter subamaricans, vix acriusculus.

VIRTUS seminum: diaphoretica.

USUS.

OBS. I. *Infusum* aquosum *folior.* rec. obscure viride, herbaceum; vitriolo martis nigro-fuscescit. *Infu.*

sum *seminum* contusorum aqueo-emulsivum, superficie pingui, odore & sapore nullo, a vitriolo martis non alteratur.

OBS. 2. Semina in praxi quotidiana pulveribus refrigerantibus contra Pleuritidem immiscentur. Folia, utut saporis debilis herbacei, acidum tamen sal essentialiale continent, Tartaro vini analogum, ut observavit cl. MARGGRAF (*).

408. CYNARA Scolymus. LINN. *Sp. plant.*

1159. SCHWENCK. *Gewass.* 442.

Cynara hortensis foliis non aculeatis. ZUCK.

Mat. alim. 198.

Cynara. BLACKW. *Herb. t.* 458. DOD.

Pempt. 712.

Culinis CYNARÆ capita virentia.

Locus. Europa australis, Colitur in hortis.

Perennis.

FORMA. *rec. Flores* (capita) subsolitarii, pedunculati: pedunculis crassis, teretibus, striatis, minutim lanuginosis, foliosis: foliis petiolatis, cuneiformi-lanceolatis, obtusis, retusis, supra venosis, glabriusculis, subtus reticulatis, villosis. *CAL.* communis ovatus, obtusus, polyphyllus, imbricato-squarrosus, magnitudine fere pugni: squamis lanceolatis, bipollicaribus vel ultra, glabris, carnosis, ad medium arcte adpressis, tum divaricatis, concavis, apice mucronatis, pungentibus; inferioribus sensim brevioribus. *COR.* composita, æqualis, tubulosa; calyce vix longior; *propria* tubo longis-

(* *Mémoires de l'Académ. des scienc. de Berlin.* 1747: p. 79.

fimo, cylindrico, albo, apice clavato, limbo 5-partito : laciniis subulatis, superne planiusculis, obtusis, sordide ferrugineis, erectis.

STAM. Filam. 5, setacea, clavæ tubi inserta.

Anth. cylindrica, ore 5-fido : laciniis linearibus, obtusis. *PIST. Germen* ovato-tetragonum, glabrum, instructum *Pappo* simplici, setaceo, corolla brevior, albo. *Stylus* filiformis, corolla paulo brevior. *Stigmata* 2, subulata, conniventia, erecta, corolla longiora, cærulea, exstantia. *Receptac.* carnosum, setosum : setis albis, longitudine fere Pappi.

PROPR. squamar. crud. Odor vix ullus; sapor amaricans, ingratus; *coctar.* sapor vix amaricans, gratus; *masticatæ* carne tenera, abrafili.

VIRTUS : diuretica.

USUS : culinaris.

OBS. 1. Calyces ante florescentiam resecti elixantur in aqua subsalsa, & eduntur squamæ calycinæ, vehiculo embammatis, abradendo carnem lateris interioris; receptaculum, ut tenerrimum & magis carnosum, maxime sapidum est. Esitantur etiam cocti & refrigerati, cum oleo, aceto & pipere.

OBS. 2. Corollæ rec. in aqua frigida per 48 horas infusæ, addito pauxillo salis culinaris, lac coagularunt, fere ut coagulum animale, uti docet cl. YOUNG (a). Flores Cardui vulgaris, Jacæ, succus Acetosæ, & Galium luteum, lac non coagularunt. In Barbaria utuntur Arabes & Mauri floribus Cynaræ ad caseum conficiendum; SHAW (b).

(a) *Dissert. de Lactæ*, in cl. SANDIFORT *Thesaur. dissert.* vol. 2. p. 534.

(b) *Voyage dans la Barbar. &c.* tom. I. p. 311.

409. CYNARA Cardunculus. LINN. *Sp. pl.*
2259.

Carduus esculentus. ZUCK. *Mat. alim. p.*
284.

Scolymus aculeatus. TABERNÆM. *Hist.*
2075.

Culinis CARDUNCULI Herba.

Locus. Creta; colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, teretiusculus; bipedalis, crassitie pollicis, undique sulcatus, adpersus pube rara, superne ramosus. *Rami* alterni, erecti, magis lanuginosi, subviscidi, digitis compressi debilius adglutinantes, compressiusculi, striati. *Folia* radicalia petiolata, subtus villosa, albido-cinerea, reticulata, supra glabra, saturate viridia, nitidiuscula, tripedalia, duplicato-pinnatifida: pinnis oppositis, oblongis, apice productis; basi in costam decurrentibus, margine foliaceo, erecto, integro; singulis pinnatifidis; sinibus subtus reflexis; laciniis lanceolatis, integris; *Caulina* alterna, sessilia, brevius decurrentia: decursu pinnatifido; longa, pedella vel ultra, supra obscure viridia, subvicida, pubescentia, subtus albido-cinerea, villosa, utrinque nervis reticulata, juxta costam supra concava, pinnatifida: laciniis oppositis, lanceolatis, acutiusculis, obtuse dentatis: dentibus rotundatis, instructis aculeis fragilibus. *Costa* valida, subtus convexa, striata, supra concava. *Petioli* crassi, pubescentes, folio breviores, subtus convexi, un-

dique sulcati, supra concavi, margine utrinque dentati. *Flores* in ramis terminales, erecti, solitarii, pedunculati. *Pedunculi* crassi, subfoliosi, uniflori. *CAL.* communis ovatus, imbricatus : squamis ovato-oblongis, glabris, vix pollicaribus, subcarnosis, ultra medium adpressis, tum divaricatis, plano concavis, apice mucronatis, pungentibus ; inferioribus sensim minoribus. *COR.* composita æqualis, tubulosa, calyce longior ; *propria* tubo cylindrico, longissimo, albo, longitudine calycis, apice clavato, limbo 5-partito : laciniis setaceis, ferrugineis, apice planiusculis, obtusis, erectis. *STAM.* *Filam.* 5, setacea, clavæ tubi inserta. *Anth.* cylindrica, ferruginea, ore 5-fido, erecto, obtusiusculo. *PIST.* *Germ.* oblongum, subtetragonum, glabrum, instructum *Pappo* setaceo, corolla duplo brevior. *Styl.* filiformis, corollæ vix longitudine. *Stigm.* 2, cærulea, cylindrica, conniventia, erecta, exstantia. *Receptac.* carnosum, setosum : setis longitudine pappi, albis.

PROPR. rec. *Odor* debilis, graviusculus, balsamicus, *sapor* amarus, odori congruens ; *coct.* sapidus.

VIRTUS : diuretica.

USUS : culinaris.

OBS. Folia virentia colliguntur in fasciculum, circumvolvuntur stramine, & postquam lutescentia evaserunt, esirantur tamquam turiones Asparagi, prævia infusione in aqua calida, abjicienda, subsequente decoctione in aqua subsalsa ; eduntur cum embammate, ad

asparagos usurpato solito, vel condimento ex jure car-
nium, butyro & pauxillo macis vel piperis.

410. CARLINA acaulis. LINN. *Sp. pl.* 2260.

Mat. med. 378.

Camæleon albus. CLUS. *Hist.* 2, p. 255:

CAMER. *Epit.* 428.

Carlina altera. DOD. *Pempt.* 725.

Pharm. CARLINÆ (Cardopatiæ.) Radix.

Locus. Europa australis, in apricis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix dodrantalis, cinerea, cylindrica, apice ramosa, extus fusca, longitudinaliter rugosa, tuberculata: tuberculis sparsis, e fibris relectis; *parenchyma* solidiusculum; post sectionem transversalem notatum centro medullari, amplo, striato: striis radiantibus, obducto annulo fusco, sæpe tamen carioso.

PROPR. *sicc.* Odor fragrans, validus, non ingratus; *sapor* aromaticus, acris, calidiusculus, satis gratus; *masticata* emollitur in ore, linguam & fauces labiaque leniter mordet, diu inhærens, halitum oris aromaticum reddens, etiam si fauces aqua frigida sæpius eluuntur.

VIRTUS: alexiteria, sudorifera.

USUS.

OBS. 1. Radix aquam still. dat fragrantem, cum oleo stillatio pariter fragrante, in aqua subsidente; NEUMANN.

OBS. 2. Flores hujus plantæ, eodem modo ac Cynara solent parari, mensis in Helvetia subinde apponuntur; v. HALLER.

411. CARTHAMUS tinctorius. LINN. *Sp. pl.*

2262. *Mat. med.* 377.

Cnicus indicus. RUMPH. *Amboin.* 3. p.

225. t. 79. f. 2.

Cnicus vulgaris. CLUS. *Hist.* 2. p. 252.

Pharm. CARTHAMI Flores, Semina.

Locus. Oriens, India. *Annus.*

FORMA. Petala corollæ compositæ rubra, infundibuliformia; tubo filiformi, elongato; limbo 5-partito: laciniis linearibus, acutiusculis, erectis, binerveis: nervo utrinque marginali, fusco. Semina alba, nitida, conica, subincurvata, subtetragona, basi latiora, apice oblique obtusa, puncto excavato ad latus apicis, magnitudine seminis Pyri Mali vel ultra, ponderosa. *Parencyma*: nucleus oleosus, intra corticem cartilagineum.

PROPR. *sicc.* *Florum*: Odor & sapor debiles. *Seminum*: Odor nullus; sapor subdulcescens; *maslicata* leniter nauseosa, acriuscula. Semina, aquæ immissa, subsidunt.

VIRTUS *florum*: tinctoria; *seminum*: purgans.

USUS.

OBS. Petala florum Carthami duplici prædita sunt parte colorante, altera gummosa, lutea, altera vero resinosa. Prior extrahitur aqua simplici; posterior non nisi in spiritu Vini vel lixiviiis alcalinis solubilis. Hæc color ruber est, in lutescentem vergens; diluitur & belle ceriseus fit ex addito succo citri. Sericum, bombyx & lintea hoc colore imbuentur, si jusculo Carthami alcalino, succo citri saturato, frigide immittantur,

præcipue si Orleana pro basi s. fundamento supposita sit. Repetitis infusionibus, alternatim exsiccando, in materia tingenda color exaltari potest. Verum Carthami color fugax est, brevique evanescit a radiis solis, vel etiam ab aëre libero; destruitur porro ab omnibus alcalinis, acidis mineralibus, immo etiam a purissimo spiritu vini. Reducitur succo citri, quando causa fuit alcalina.

412. SANTOLINA Chamæcyparus. LINN.

Sp. pl. 2279. *Mat. med.* 383.

Abrotanum femina vulgaris. BLACKW. *Herb.*

t. 346. CLUS. *Hist.* 2. p. 342.

Santolina. DOD. *Pempt.* 269.

Santolina foliis teretibus. DUHAM. *Arbr.* 2.

p. 258. t. 67.

Pharm. SANTOLINÆ Herba.

Locus. Europæ australis. *Fruticulus.*

FORMA. rec. Caulis fruticosus, pedalis vel ultra, teres, brunneus, cortice rimoso, erectus, ramosus, diffusus. Rami sparsi, patuli, simplices, teretes, erecti, inferne brunnei, superne minutim tomentosi, albi, foliosi, ramulosi: ramulis brevissimis, internodiis vix longioribus, subpatentibus, vestitis foliis. Folia ramorum alterna, frequentia, internodiis longiora, petiolata, vix minutim pubescentia, pinnato-dentata: dentibus cylindricis s. turbinatis, obtusis, brevibus, patulis, utrinque geminis, unde quadrifariam spectant; tenera, h. e. ramulorum, tomentosa, quadrifariam imbricata: dentibus subglobosis. Petiolus (s. rachis) compressus, supra versus marginem

utrinque longitudinaliter sculcatus. *Pedunculi* laterales, solitarii, longissimi, dodrantes, teretiufculi, striati, inferne pubescentes, foliosi: foliis sparsis; superne glabri, nudi, uniflori. *CAL.* communis glaber, hemisphæricus, arcte imbricatus: foliolis subcarnosis, convexis, linearibus, obtusis, incurvis, adpressis, margine membranaceo-scariosis, minutim ciliatis, apice obtusis. *COR.* composita æqualis, discoidea, lutea, hemisphærica, magnitudine fructus *Cerasti* minoris; *propria* infundibuliformis. *Tubus* cylindricus, incurvus, calyce longior. *Limbus* 5-fidus: laciniis ovato-acutis, reflexis. *STAMINA* syngenesiæ, longitudine vix corollæ. *PIST.* *Germ.* oblongum, obsolete tetragonum, glabrum, nudum. *Stylus* setaceus, corolla longior. *Stim.* 2, subulata, revoluta, exserta, lutea. *Receptac.* paleaceum: paleis membranaceis, linearibus, concavis, carinatis, obtusis, germine paulo longioribus, apice ciliato-pilosis.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, parviufculus, non ingratus; *sapor* amarus, aromaticus: aromate in Angelicam sylvestrem incidente.

VIRTUS: stomachica, anthelminthica.

USUS.

O R D O

POLYGAMIA SUPERFLUA.

413. TANACETUM vulgare. LINN. *Sp. pl.* 2284. *Mat. med.* 382. KNIPH. *Botan. orig. cent.* 2. GMEL. *Sibir.* 2. p. 233. t. 65. f. 2.

Tanacetum vulgare luteum. ZANNICH. *Veget. t. 283.* BLACKW. *Herb. t. 464.*

Tanacetum DOD. *Pempt. 36.* LUDW. *Ætym. p. 22. t. 22.*

Pharm. TANACETI Herba, Flores, Semina.

Locus. Europa. *Perenne.*

FORMA. rec. *Caules* plures ex una radice, erecti, teretes, striato-angulati, glabri, bi-vel tripedales, superne ramosi. *Rami* alterni, erecti, simplices, pariter striato-angulati. *Folia* alterna, sessilia, amplexicaulia, utrinque viridia, glabra, punctata: punctis excavatis, opacis; pinnata: pinnis sessilibus, lineari-lanceolatis, incisopinnatifidis serratis; inferioribus sessilibus, superioribus in rachi communi usque ad pinnam proximam decurrentibus; costa plana, utrinque dentata, serrata. *Corymbus* terminalis, in caule & ramis, sessilis, fastigiatus. *Braectæ* linearisubulatae, in pedunculis. *CAL.* communis hemisphaericus, glabriusculus, luteo-viridescens, imbricatus: squamis adpressis, lanceolatis, acutis, apice scariosis, cinerascens. *COR.* composita convexa, lutea, subaequalis, discoidea, calyce paulo longior. *Propria* hermaphrodita, tubulata, striato-angulata; ore truncato, 5-fido, acuto, erecto; *fæmineæ* paucissimæ in radio, angustiores, trifidæ. *STAMINA* syngenesiæ, corolla breviora. *PIST.* *Germen* oblongum, glabrum, nudum. *Stylus* setaceus, corolla longior. *Stigmata* 2, revoluta.

revoluta. *Receptac.* nudum. *Semina* parva, cylindrico-turbinata, angulata, utrinque truncata.

PROPR. *rec. folior.* *Odor* fortis, gravis, acutus; *sapor* aromaticus, odori congruens, amarus, acutus. *Florum* *rec. & siccat.* *Odor* foliis conveniens, paulo tamen gratior; *sapor* a foliis vix abluens, sed magis aromaticus, magis calidus. *Seminum*: *odor* fragrans, fortis; *sapor* amarus, acutus.

VIRTUS: tonica, stomachica, anthelmintica, emmenagoga, diuretica; resolvens.

USUS: Hysteria, Cachexia, Lumbrici.

OBS. 1. Extrahitur menstruo aquoso & spirituosissimo. *Aqua still.* fragrans. *Infusum* aquosum *folior.* *rec.* rubro-aurantium, odore fragrante Tanaceti, forti; ex vitri. martis nigrescit. *Infusum florum* recent. limpidiusculum, luteum, odore & sapore foliorum, infuso congruente, magis tamen aromatico; vitriolo martis nigrescit. *Extractum* florum aquosum ad unam quartam partem obtinetur; spirituosum vero ad unam sextam partem; *CARTHEUSER.* *Oleum stillat.* flavum, acre & amaricans.

OBS. 2. Lumbricis validum est antidotum Tanacetum, præcipue semina, in praxi medica usitatissima.

414. TANACETUM Balsamita. LINN. *Sp. pl.* 2284. *Mat. med.* 382. KNIPH. *Bot. orig.* cent. 2.

Mentha sarracena. LUDW. *Ectyp.* p. 8. t. 26.

Balsamita mas. BLACKW. *Herb* t. 98.

Costus hortensis. DALECH. *Hist.* 678.

Balsamita major. DOD. *Pempt.* 293.

Pharm. BALSAMITÆ Herba.

Locus. Europa australis. Perenne.

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, bipedales, erecti, teretiusculi, angulati minutim pubescentes, ramulosi, ramis alternis, breviusculis. Folia alterna, petiolata, integra, ovata, obtusa, margine undique obtuse serrata, utrinque viridia, punctata, minutim pubescentia, palmaria vel ultra, erecto-patentia; tenera villosa. Petioli foliis multo breviores, latiusculi, supra plano-concavi, subtus carinati, basi subdecurrentes. Stipulae 2, oppositae, subcuneiformes, inciso-dentatae; saepe stipulae 2 aliae, inferiores, parvae, lineares, oppositae, integrae. Corymbus terminalis, erectus, minutim lanuginosus, sessilis, fastigiatus, compositus e ramis alternis, inferne foliosis, superne singulis corymbulosis. Bractea lineares, acutae, solitariae ad ramulos corymbi, & in pedunculis. CAL. communis hemisphaericus, lanuginosus, undique imbricatus: squamis plurimis linearibus, adpressis, subciliatis. COR. composita lutea, aequalis, tubulosa, longitudine calycis; propria tubo rugoso, ore quinquefido, acuto, patente. STAM. syngenesiae, longitudine vix corollae. PIST. Germen subcylindricum, striatum, angulatum, glabrum, nudum. Stylus filiformis. Stigm. 2, linearia, truncata, patentia, corolla vix longiora. Receptac. nudum.

PROPR. rec. Odor fragrans, in Salviam

incidens, sed longe gravior; *sapor* amaricans, aromaticus, ab odore, non abludens, calidus; *masticata* folia rec. in lingua calefaciunt, fere ut Camphora, sed debilius.

VIRTUS: stomachica, tonica, resolvens, emmenagoga.

USUS: Hysteria.

OBS. *Infusum* aquos. viridi-rubicundum, odore fragrante, sapore amaricante, aromatico, vitriolo martis fusco-nigrescens.

415. ARTEMISIA Abrotanum. LINN. *Sp. pl.* 2285. *Mat. med.* 385.

Abrotanum mas angustifolium majus. DUCHAM. *Arbr.* 2. p. 20. t. 4.

Abrotanum mas. DOD. *Pempt.* 22.

Pharm. ABROTANI Herba.

Locus. Europa australis; Oriens. *Suffrutex.*

FORMA. rec. *Caulis* inferne fruticosus, fuscus, glabriusculus, teretiusculus, superne herbaceus, undique striato-angulatus, tectus foliis & ramis, pedalis, minutim lanuginosus. *Rami* sparsi, frequentes, erecti, foliosi. *Folia* sparsa, petiolata, utrinque punctata, minutim lanuginosa, duplicato-pinnatifida: laciniis lineari-angustis, elongatis, obtusis, integerrimis, supra-bisulcatis, subtus obsolete carinatis; *ramea* simpliciora, longius petiolata. *Petioli* lineares, supra plani, bisuicati, subtus convexiusculi. *Axillæ* omnes foliorum fecundæ ramulis & eorum rudimentis. *Flores* racemosi, subrotundi, nutantes, magnitudine seminis Raphani.

PROPR. *rec.* Odor fragrans, validior, subtemulentans, gratus; *sapor* aromaticus, odori congruens, amaricans, calidiusculus.

VIRTUS: tonica, stomachica, resolvens, emmenagoga.

USUS. Cachexia, Gangræna.

OBS. Extrahitur potius mentruo spirituoso, quam aquoso. *Infusum* aquosum lutescens, odore fragrante, sapore aromatico, amaricante; vitriolo martis nigrescit.

416. **ARTEMISIA** tota cinerea. **GRONOV:**

Orient. 259.

Artemisia contra. **LINN.** *Mant.* 2. p. 282.

Absinthium Santonicum. **RAUW.** *Rais.* p.

456. t. 42.

Absinthium Santonicum Judaicum. **ZANON.**

Hist. p. 2. t. 2.

Absinthium Seriphium ægyptium & semen sanctum, Scheba Arabum. **CAMER.** *Epit.*

457. t. 457. *fig. infer.*

Sementina. **JAGER.** *Epist.* 388-390.

Pharm. **CINÆ** (*Santoniei*) Semina.

Locus. Regnum Mogol, Persia. *Perennis.*

FORMA. *Sicc.* Summitates plantæ derafæ,

constantes e frustulis ramulorum & foliis plantæ viridulis, parvis, subulatis, obtusis, utrinque compressis, supra & infra linea elevata carinatis, glabriusculis, atque e capitulis parvis, subaggregatis, viridulis, subrotundis, obtusis, f. turbinatis, minutim pubescentibus, imbricatis: squamis ovatis, obtusis, concavis, vix ciliatis, erectis, adpressiusculis; quarum inferiores sensim minores.

PROPR. sicc. Odor fragrans, fortis, graviusculus, subnauseosus, balsamicus, fere Chenopodii Botryos; *sapor* odori congruens, amaricans, calidiusculus, aromaticus, inhærens; *masticatæ* facile comminuuntur, calent in lingua, subsequente sensu quasi frigoris.

VIRTUS: stomachica, anthelminthica, emmenagoga.

USUS. Lumbrici.

OBS. 1. Extrahitur menstruo aquoso & spirituofo. *Extractum* aquosum vix aromaticum; spirituosum vero totum ferme aroma continens. *Infusum* aquosum rubicundum, odore & sapore fragrante; vitr. martis addito nigro-fuscescit. Hujus infusi guttæ 40, aquæ font. unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco-rubicundum protulerunt.

OBS. 2. Ad lumbricos profligandos revera multum valent semina Cinæ. Propinari debent in substantia, adultis drach. 1 vel 2, bis de die. Pellunt communiter lumbricos, sed larvas insectorum minus certo; nec Tænia illis cedit, nisi in larga dosi sumantur, & tunc solummodo frustula Tæniæ divulsa abeunt.

OBS. 3. Puellæ cuidam decenni, vermibus confligantanti, semina Santonici exhibui, sed per illud tempus, quo iis utebatur, menses fluxerunt, qua re cognita, usum eorundem dissuasi, undè etiam fluxus sponte cessavit.

OBS. 4. Inter merces, quas mercatores Armeni per Orientem circumferre solent, semina Cinæ locum occupant, quæ e regno Mogol petita esse asserit TOURNEFORT (a).

417. ARTEMISIA pontica. LINN. *Sp. pl.*

(a) *Voyage du Levant*, t. 3. p. m. III.

1187. *Mat. med.* 387. KNIPH. *Bot.*
orig. cent. 6.

Absinthium tenuifolium incanum. DUHAM.

Arbr. 1 p. 24. t. 5. DOD. *Pempt.* 24.

Pharm. ABSINTHII PONTICI Herba.

Locus. Austria. Colitur in hortis pharmaceuticis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* *Caules* plures ex una radice, teretes, minutim angulati, pedales, superne pubescentes, ramulosi. *Rami* alterni, breviusculi, axillares e foliis, patentés. *Folia* alterna, petiolata, plana, supra minutim villosa, viridescencia, obsolete punctata, subtus cinerea, minutim tomentosa, pollicaria vel ultra, duplicato-pinnatifida: laciniis linearisubulatis, acutiusculis, simplicibus vel dentatis; *superiora* trifida. *Petioli* foliis breviores, supra-canaliculati. *Stipulae* loco foliola 2, opposita, pinnatifida, laciniis subulatis, petiolo breviora, erecta. *Racemi* florum virgati, in ramis terminales, elongati, patentés, singuli secundi, compositi e racemulis brevibus, foliosis: foliolis trifidis s. simplicibus, breviusculis, vix patentibus. *Flores* subglobosi, nutantes, breviter pedicellati: pedicellis foliosis. *Calyces* tomentosi. *Corolla* composita, calyce vix longior.

PROPR. *rec. sicc.* & *Odor* fere Abrotani, sed gravior, in *Absinthium* vulgare incidens, verum gratior; *sapor* aromaticus; calidiusculus, in *Tanacetum* incidens, amarus; *masticata*

folia recentia debilius calent in ore & faucibus, saliva viridescente.

VIRTUS. : tonica, stomachica, emmenagoga, resolvens.

USUS. Atonia.

OBS. *Infusum* aquos. herbæ rec. pulchre luteum, aurei coloris, odore fragrante, sapore aromatico, amaricante, grato; vitriolo martis subito fusco-nigrescit; hujus infusi guttæ 20, cum aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$ & vitriolo martis, colorem obscure viridescentem stiterunt.

418. ARTEMISIA Absinthium. LINN. *Sp pl.*
 2288. *Mat. med.* 386. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 4.

Absinthium vulgare majus. DUHAM. *Arbr.*
 2. p. 24. t. 5.

Absinthium vulgare latifolium. FEHR. *Ab-*
sinth. p. 22. t. 2:

Absinthium. CAMER. *Epit.* 452. BLACKW.
Herb. t. 27.

Absinthium latifolium. DOD. *Pempt.* 23.

Pharm. ABSINTHII VULGARIS
 Herba.

Locus. Europa, in ruderatis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, bipedalis, teres, villosus, albidus, striato-angulatus, paniculatim ramosus: *Rami* sparsi, axillares e foliis, simplices, striati, superiores breviores. *Folia* alterna, petiolata, plana, minutim punctata & villosa, mollia, pinnatifida: pinnis alternis, cuneiformibus, pinnatifidis: laciniis linearibus, obtusiusculis; *summa* sessilia, cuneiformia; trilobata; *suprema* integra, lineari-lanceolata.

Racemi florum terminales in ramis; compositi, foliosi, secundi, virgati, floribus pedicellatis, nutantibus, magnitudine seminis Cannabis. *Bractææ* lineari-subulatae, ad pedicellos. *CAL.* communis subglobosus, imbricatus: squamis exterioribus subulatis, obtusis, superne concaviusculis, tomentosis, paucioribus; interioribus ovatis, scariosis, ferrugineis, carina villosis, adpressiusculis. *COR.* composita convexiuscula, calyce paulo longior, ferrugineo lutescens; *propria disci* hermaphrodita, tubulosa, ore 5-fido; *radii* foeminea, subulata, obtusa. *STAM.* *Filam.* 5, capillaria. *Anth.* tubulosa, corolla brevior. *PIST.* utrisque: *Germen* obovatum, glabrum. *Stylus* subulatus, corolla paulo longior. *Stigm.* 2, patentia; disci lineari, truncata; *radii* subulata. *Receptac.* villosum.

PROPR. rec. & sicc. Odor fortis, fragrans, graviusculus, temulentans; *sapor* intensus amarus.

VIRTUS: antiputredinosa, antacida, anthelminthica, resolvens, tonica, stomachica.

USUS: Vermes, Cachexia, Colica frigida, Appetitus languidus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum luteum, odore fragrante Absinthii, sapore amarissimo, vitriolo martis fusco-nigricans. *Oleum still.* fusco-viride, odore Absinthii debiliore, sapore debili Absinthii, calidiore, terebinthinato, Ex herb. absinth. libr. 25 olei ess. a drachm. 6. ad drachm. 10 obtinuit cl. BAUMÉ. Inter decoquendum, id, quod in Absinthio temulentiam facit, avolat; hinc *extractum* aquos. bonum, perquam amarum, $\frac{2}{3}$ fere ponderis foliorum.

OBS. 2. De Absinthio scripsit J. M. FEHR (a). Laudat Absinthium ut optimum ventriculo, & reliquis amaris præstabilius, comprimis utile in hydrope, vermibus, obstructionibus hepatis, scorbuto, calculo, podagra, febribus intermittentibus. Nocere vero dicit absinthium epilepticis & apoplecticis. Scripsit pro tempore bene, & proprias observationes immiscuit plurimas.

419 ARTEMISIA vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 2288. *Mat. med.* 384. ZANNICH. *Venez. t.* 237. BAUH. *Hist.* 3. p. 284.

Artemisia. BLACKW. *Herb. t.* 432.

Pharm. ARTEMISIÆ RUBRÆ Herba.

Locus. Europa, in cultis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis erectus, bi-vel tripedalis, teres, striato-angulatus, lanuginosus, ramosus. Rami virgati, simplices, striati, pubescentes, erecto-patentes; inferiores sensim minores. Folia plana, alterna, sessilia, bipollicaria, superne viridia, glabra, lineata, subtus tomentosa, cinerea, pinnatifida; lobis suboppositis, lanceolatis, acutis, pinnatifidis; laciniis lineari-lanceolatis, acutiusculis, subdentatis; lobis inferioribus integris; infimis lunulatis, stipulæ loco circum caulem flexis. Panicula florum terminalis, virgata, composita e racemis compositis, elongatis, foliosis, in ramis terminalibus, constantibus e racemis axillaribus, simplicibus, secundis, erectis, floribus brevius pedicellatis. Folia floralia longitudine fere racemi, reflexo-patentia, integra; inferiora simpliciter pinnatifida; suprema

(a) *Hiera piera, vel de Absinthio analecæa.* Lips. 1668.

simplicia, linearia. *Bractea* lineari-subulatae, ad pedicellos sitae, longitudine fere florum.

CAL. communis subglobosus, magnitudine seminis cannabis, subtomentosus, imbricatus: squamis erectis, adpressiusculis; inferioribus linearibus; superioribus ovali-oblongis, obtusiusculis, membranaceis. **COR.** composita discoidea, longitudine calycis, truncata; *propria* disci hermaphrodita, cinerea, tubo filiformi, limbo turbinato, ore 5-fido, acuto, revoluto; *radii* foeminea, setacea, ore bifido. **STAM.** *Filam.* 5, capillaria. *Anth.* cylindrica, corolla brevior. **PIST.** *Germ.* utrisque ovale, obtusum, glabrum, nudum. *Styl.* setaceus, corolla longior. *Stigm.* 2, linearia, latere superiore sulcata, revoluta; radii subulata, acuta; disci truncata, apice villosa. *Receptac.* nudum.

PROPR. *rec. fol.* Odor subfragrans, subrancidus; *florum* odor fortior; *sapor* herbaceus, vix amaricans; *masticata* folia tenacia, saliva viridi.

VIRTUS; emmenagoga, tonica.

USUS. Menses difficiles, Obstructio mensium.

OBS. *Infusum* aquosum herbæ, rec. obscure rubroaurantium, odore forti herbæ, sapore odor congruente, vix amaricante; vitriolo martis nigro-fuscescens.

β. *Artemisia orientalis vulgaris* facie, *Masia* patree Malab. **BROWN.** *Philos. transact.* vol. 22. p. 2020.

Artemisia chinensis cujus mollugo Moxa

dicitur. PLUK. *Almag.* 50. 1. 25. f. 2.

Ambrosia, forsan e China, anguriæ foliis
accedens. PLUK. *Alm.* 27. 1. 20. f. 6.

Pharm. MOXA.

Locus. China, Japonia, *Perennis.*

FORMA. Fomes tomentosus, viridescenti-
brunneus, levissimus, mollis, constans tomen-
to conglomerato: pube tenui.

PROPR. Odor nullus, neque *sapor.* Moxa
optimo fomiti inservit; accenditur facillime ex
scintillis, absque flamma, igne glicente &
serpente, usque dum consumpta fuerit, fumat:
fumo non ingrato, remanente favilla mollissi-
ma, subtomentosa, nigra, inquinante. In ignis
flamma accenditur & flagrat absque flamma.
Moxæ frustulum magnitudine seminis Pisi ma-
joris, foliis libri cujusdam impositum, accen-
sum & crematum, folium primum comburen-
do perforavit, maculamque nigram subjacenti
folio impressit.

VIRTUS.

USUS. Cauterium actuale.

OBS. 1. Japonenses sequenti modo Moxam præpa-
rant. Sumunt Artemisiam, in umbro exsiccatam, po-
tissimum ejus summitates, tundunt, & inter ambas
manus tamdiu conterunt, quoad nihil amplius quam
fibræ internæ lanuginosæ remanent, cortice externo de-
cidente. Abhinc carminantur pectine, ita ut qui pro-
cessum non conspexit, Artemisiam amplius esse vix cre-
dere posset. A. CLEYERUS (a).

(a) *Epistol.* apud VALENTINI, l. 6. p. m. 432.

OBS. 2. De Moxa illiusque usu bene scripsit E. KÆMPFERUS (a). Gentibus plerisque Asiaticis moris antiqui fuit, ut morbos doloresque cauterizando levarent ac depellerent. Arabes, Persæ & Indi Muhamedani solent pannum gossypinum cæruleum convolvere, & supra cutem comburere, ex quo sequuntur ulcera, sæpe consolidatu difficillima. Indi gentiles medullam adhibent Junci, oleo Sesami imbutam, & post accensam. Chineses & Japonenses, revellendi scopo, Moxa ignescenti pro cauterio utuntur. Scilicet portionem Moxæ in conum convolvunt, altitudinis pæne uncialis, quem loco inurendo affigunt, & illata fastigio scintilla accendunt, atque sic depasci finunt. Imbecillibus 3 duntaxat Moxæ turundas singulis in locis applicant, robustioribus vero 10, 15, 20 vel plures imponunt. Hic mos arthritidem, podagram & rheumatismum ope cauterii actualis curandi, ad alias migravit gentes. Sic Arabes Beduini gossypium loco moxæ supra cutem accendunt (b). Lappones vero fomite ex Boleto igniario utuntur (c). Experimentis institutis LEEUWENHOEK (d) invenit, Gossypii concisi turundam, juxta Moxam chartæ impositam & accensam, illi exacte respondere; sic parum refert, utrum cum Moxa vel Gossypio cauterium applicetur.

420. ARTEMISIA Dracunculus. LINN. *Sp. pl.*

2289. GMEL. *Sibir.* 2. p. 226. t. 59.

60. f. 2.

Dracunculus hortensis. BLACKW. *Herb.* 1.

226.

Draco herba. DOD. *Pempt.* 697.

Pharm. DRACUNCULI Herba.

(a) *Amœnit. exot.* p. 589. seq.

(b) D'ARVIEUX, *Voyage dans la Palest.* p. 254.

(c) CAN. LEEM *de Lapponib. Finmarch.* p. 378.

(d) Vide ROD. HOOKE'S *Philos. experim. and observat.* p. 73.

Locus. Sibiria, Tartaria. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caules* plures ex una radice, bipedales vel ultra, erecti, teretes, superne subangulati, glabri, ramosi. *Rami* alterni, erecti; inferiores breviores. *Folia* alterna, sessilia, integra, lanceolata, acuta, utrinque glabra, atomis minutissimis adspersa, supra venulosa; *caulina* bipollicaria, dependentia; *ramæ* minora, patentia. *Stipulæ* 2, oppositæ, linearisubulatæ, obtusæ, erectæ, arcuatæ. *Racemus* terminalis, compositus, paniculatus, foliosus; foliolis linearibus. *Flores* pedunculati, parviusculi, gemini, ovati, nutantes, magnitudine vix seminis Cannabis. *CAL.* communis imbricatus, ovatus, saturate viridis, vix minutim pubescens: squamis ovato-oblongis, convexis, obtusis, concaviusculis, margine tenui, membranaceo; quarum inferiores minores. *COR.* composita calyce paulo longior, ferruginea, tubulata, mixta e floribus hermaphroditis & fœmineis; *propria* hermaphrodita, cylindrica, tubo subdiaphano, ore 5-fido, acuto; fœminea ovata, subdiaphana, acuta, hermaphroditis duplo brevior. *STAM.* syngenesiæ, corolla breviora. *PIST.* *Germen* hermaphroditis obsoletum; fœmineis cylindricum. *Stylus* cylindricus. *Stigma* hermaphroditis simplex, inclusum; fœmineis bifidum, revolutum, corolla longius. *Receptaculum* nudum.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, suaveolens, subambrosiacus; *sapor* aromaticus, odori con-

gruens, gratus, vix amaricans; *maslicata* folia calidiuscula, linguam & fauces leniter calefacientia, saliva viridescente.

VIRTUS: tonica, stomachica, emmenagoga.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ rec. lutescens, odore fragrante, valido, sapore aromatico; vitriolo martis fusco-nigrescit. *Acetum* Dracunculi gratissimum, fragrans.

OBS. 2. Folia Dracunculi siccata s. recentia adhibentur in culinis nostris ac cibi condimentum, omnino gratum. In Persia usus culinaris hujus herbæ ab antiquissimis retro temporibus adeo invaluit, ut in omni mensa spargantur hujus folia, quæ a discumbentibus inter prandendum arripiuntur edunturque, ad appetitum excitandum. Imo pauperes Persarum cibi loco Dracunculum adhibent, contenti solo pane, cum Dracunculo & oxysaccharo. P. DELLA VALLE (a).

421. GNAPHALIUM arenarium. LINN. *Sp. pl.* 2295. *Mat. med.* 389.

Chrysocoma aureave coma. LOB. *Hist.* 256.

Stœchas citrina germanica. BAUH. *Hist.* 3. p. 253.

Pharm. STOECHADIS CITRINÆ
Flores.

Locus. Europa; in campis arenosis. *Annum.*

FORMA. rec. Corymbus cymosus, terminalis, subquarrosus: squamis alternis, linearibus, acutis, minutim tomentosis, remotis.

(a) *Reiff-beschreib.* part. 3. p. 54.

CAL. communis luteo-citrinus, subrotundus, imbricatus: squamis scariosis, lanceolatis, acutis, laxiusculis; inferioribus minoribus. **COR.** composita tubulata, calyce paulo longior, planiuscula, lutea, uniformis, hermaphrodita; *propria* cylindrica, ore 5-fido, erecto. **STAM.** syngenesiæ. **PIST.** *Germen* cylindricum, scabriusculum, coronatum *Pappo* simplici, sessili, longitudine corollæ. *Stylus* setaceus. *Stigm.* 2, subulata. *Receptac.* nudum.

PROPR. *sicc.* *Odore & sapore caret.* *Recens* odoris est debilis, at grati.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS. Suffimenta.

OBS. *Infusum* aquos. lutescenti-rubicundum, sapore & odore debili; vitriolo martis fusco-nigrescit.

422. GNAPHALIUM dioicum. LINN. *Sp. pl.* 2299. *Mat. med.* 388. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

Pilosella minor. DOD. *Pempt.* 68.

Pharm. GNAPHALII Flores.

Locus. Europa, in apricis. *Perenne.*

Forma. rec. Flores pedunculati, corymbosi: corymbo terminali, simplici, tomentoso, folioso. **CAL.** communis imbricatus: squamis linearibus, viridescentibus, tomentosis, apice coronatis squama squariosa, obovata, obtusa, incarnata vel purpurascens, erecta, radium efformante. **COR.** compos. hermaphrodita, longitudine calycis; *propria* infundibuliformis; tubo cylindrico, viridescens; limbo campa-

nulato , villoso , diaphano , 5-fido , acuto.
STAM. singenefiæ. *PIST.* *Germ.* turbina-
 tum , coronatum *Pappo* simplici , subcrispo.
Styl. cylindricus. *Stigma* simplex. *Fæminei*
 flores in distincta planta , corollulis cylindri-
 cis , angustis. *Receptac.* nudum , faveolatum.

PROPR. rec. Odor debilissimus ; sapor her-
 baceus , debilis.

VIRTUS : leniter adstringens.

USUS. Suffimenta.

OBS. *Infusum* aquos. colore potus *Thææ* , odore
 debili , sapore substiptico ; vitriolo martis nigrescit.

423. **TUSSILAGO** Farfara. LINN. *Sp. pl.*
 2224. *Mat. med.* 391. *OED. Icon. t.*
 595. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. BLACKW.
Herb. t. 204.

Tussilago vulgaris. ZANNICH. *Venez. t.*
 266.

Tussilago. CLUS. *Hist.* 240. CAMER *Epit.*
 590-591.

Tussilaginis flores & folia LOB. *Hist.* 320.
Bechii sive Farfaræ flores & folia. DODON.
Pempt. 586.

Pharm. FARFARÆ Radix.

TUSSILAGINIS Folia , Flores.

Locus. Europa , locis humidiusculis , argil-
 losis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix vivax , cylindrica , teres ,
 repens , tuberculosa : tuberculis sparsis , subrotun-
 dis , subpilisiformibus ; ramosa , fibrillosa. *Scapi*
 vernaes , radicales , plures ex una radice , erecti ,
 simplices ,

simplices, subspithamæi, teretiusculi, undique angulati, pubescentes, uniflori, squamosi: squamis sparsis, membranaceis, viridescentibus lanceolatis, concavis, obtusiusculis, subpatentibus, glabris. *Folia* post florem, æstivalia, radicalia cuncta, longius petiolata, subrotundo-cordata, margine undique obsolete lobata, denticulata: denticulis subpurpurascentibus; spithamæa vel ultra, plana, patentia, supra glabra, venosa, subtus tomentosa, cinerea. *Petioli* teretes, supra plani, tomento raro adspersi. *CAL.* communis cylindricus, undique sulcatus, pubescens, utrinque truncatus, basi tumidiusculus, multipartitus: segmentis linearibus, parallelis, subæqualibus, convexis, marginibus membranaceis inflexis, apice pariter membranaceo, explanato, erecto, obtuso. *COR.* composita radiata, lutea, calycis longitudine. *Radius* fœmineus, multiflorus, corollis linearibus angustis. *Discus* hermaphroditus, corollis infundibuliformibus, tubo filiformi, elongato, limbo subdiaphano, campanulato, 5-fido, revoluto. *STAM.* synergensæ, corolla paulo longiora. *PIST.* *Germ.* utrisque cylindricum, coronatum *Pappo* piloso. *Styl.* cylindricus, fœmineis elongatus. *Stigma* hermaphrod. simplex; fœmineis 2, acuta. *Receptaculum* nudum.

PROPR. rec. Radicis: Sapor substipticus, leniter amaricans; *sicc. odor* debilior, non ingratus, *sapor* ut in recente. *Folior. rec. odor*

debilis; *sapor* amaricans; *masficata* folia lubriciuscula. *Florum* rec. odor debilis; *sapor* amaricans, subgraviusculus.

VIRTUS: pectoralis.

USUS. Tuffis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *radicis* luteo-rubicundum, *sapore* radicis; vitriolo martis nigrescens. *Foliorum* infusum luteum, leniter amaricans, satis gratum; vitriolo martis subito fusco-nigrescit.

OBS. 2. Folia & flores Tussilaginis sub forma infusi frequenter adhibent nostrates in Tuffi. Cl. TH. PERCIVAL (a) usum hujus herbæ comprobat in hectica & diarrhœa colliquativa.

424. TUSSILAGO Petasites. LINN. *Sp. pl.*

2225. *Mat. med.* 309.

Tussilago major. CAMER. *Epit.* 592.

Petasites. DOD. *Pempt.* 487. LOBEL. *Hist.*

322. BLACKW. *Herb. t.* 222.

Pharm. PETASITIDIS Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa, solo pinguiore. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* vivax, majuscula, crassitie digiti, longa, descendens, nudiuscula, glabra, apice incrassata, ovata, fibris plurimis filiformibus, descendentibus, e capite radicis exeuntibus. *Parencyma* carnosum; post transversalem sectionem notatum disco medullari orbiculato, cincto annulo composito e punctis geminis, oblongis. *Petioli* radicales, tereiusculi, striati, villosi, canaliculati, basi va-

(a) *Essays medical and experimental*, vol. 2. p. 224.

ginati. *Folia* cordata, subtomentosa, quinque-nervia: nervis ramosis; margine inæqualiter serrato-dentata: denticulis fuscescentibus, post flores incrementa, tandem magna. *Scapus* radicalis, angulatus, subtomentosus, dodrantalis, adpersus *squamis* lanceolatis, nervosis, glabris, purpurascentibus. *Thyrsum* terminalis, simplex, ovatus, obtusus, pedunculis unifloris. *Bractææ* lineari-lanceolatae, acutæ, ad basin pedunculi inque ipso pedunculo sitæ, longitudine pedunculi. *CAL.* communis turbinatus, glaber, multifidus; segmentis lineari-lanceolatis, obtusiusculis, parallelis, imbricatis, erectis, subæqualibus. *COR.* composita discoidea, hermaphrodita, violacea; *propria* infundibuliformis, tubo filiformi, elongato, limbo campanulato, 5-fido, revoluto. *STAM.* syngenesiæ. *PIST.* *Germen* teres, glabrum, coronatum *Pappo* simplici, paucissimo. *Stylus* staminibus longior. *Stigma* ovatum, obtusum, exsertum. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Radic. Odor gravis; sapor ingratus, amaricans, leniter stypticus. *Foliorum*: sapor nauseosus, radice fortior, ingratus, amaricans; odor ingratus. *Flores* odore & sapore conveniunt, sed debiliores sunt.

VIRTUS: tonica, alexiteria, sudorifera, emmenagoga.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum radicis sicc. rubicundo-lutescens; cum vitr. martis nigrum. *CARTHEUSER* dicit,

aquam still. odoram esse, & parum olei still. præbere; *Extractum* aquosum ad unam quartam partem; spirituosum vero ad unam octavam partem dare.

425. SOLIDAGO Virgaurea. LINN. *Sp. pl.* 2235. *Mat. med.* 393. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 7.

Virga aurea vulgaris latifolia. BAUH. *Hist.* 2. p. 262.

Virga aurea altera ferrato folio. LOB. *Hist.* 259.

Virga aurea. DODON. *Pempt.* 242.

Pharm. VIRGÆ AUREÆ Herba.

Locus. Europa, in pratis sylvaticis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, pedalis vel ultra, simplex vel ramosus, striato-angulatus, glaber. *Folia* alterna, ovali-oblonga, acuta, argute ferrata, minutim ciliata, venosa, utrinque glabriuscula, supra adspersa atomis cinereis, bipollicaria; inferiora caulina petiolata, superiora spathulata, summa sessilia, ovato-lanceolata, utrinque attenuata, integerrima; radicalia, h. e. folia primi anni novi furculi, longe majora, palmaria vel ultra, longius petiolata: petiolo profunde canaliculato. *Racemus* terminalis, pubescens, subsecundus, foliosus, erectus, compositus e racemulis axillaribus, foliis brevioribus, erectis, pedicellis instructis bracteis lineari-subulatis. *CAL.* communis imbricatus: squamis submembranaceis, glabris, lineari-lanceolatis, acutiusculis, carinatis, erectis, squarrosis; interioribus paulo majoribus. *COR.*

composita lutea, radiata; *propria radii* ligulata, linearis, obtusa, emarginata, calyce paulo longior, erecta; *disci* tubulata, ore 5-fido, erecto, acuto. *STAM* syngenesiæ, longitudine corollæ *PIST.* *Germen* utrisque oblongum, glabrum, coronatum *Pappo* simplici, erecto. *Stylus* filiformis. *Stigm.* 2, subulata, revoluta. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Odor debilis, aromaticus; *sicc.* fortior. *Sapor* amaricans, calidiusculus.

VIRTUS: tonica, vulneraria, diuretica.

USUS. Ulcera interna.

OBS. *Infusum* aquosum rubicundum, odore subbalsamico, sapore herbaceo, subamaricante; cum vitr. martis nigro-fuscescit.

426. INULA Helenium. LINN. *Sp. pl.* 2236.

Mat. med. 392. KNIPH. *Bot. or. cent.* 7.

Helenium. CAMER. *Epit.* 35. DOD. *Pempt.*

342. BLACKW. *Herb. t.* 473.

Pharm. ENULÆ Radix.

Locus. Europa australis, Virginia. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix alba, majuscula, superne ramosa: rami teretibus, breviusculis; undique obfessa fibris filiformibus, albis. *Parenchyma* carnosum, transversaliter sectum centro medullari albo, uniformi, circumdato annullo punctato, peripheria incarnata, striis radiata.

PROPR. rec. Odor gravis, validiusculus; *sapor* amarus, ingratus, in Acorum incidens, diu inhærens; *masticata* comminuitur, linguam faucesque leniter calefaciens. Z z iij

VIRTUS: tonica, stomachica, pectoralis, alexiteria, pellens, emmenagoga.

USUS. Tussis, Asthma humidum.

OBS. *Infusum* aquosum luteo-rubicundum, odore & sapore radicis; cum vitr. martis nigrescens. Rad. recent. libræ 3 dant extr. aquosi unc. 7. Destillatione aqua still. fragrans obtinetur, una cum pauxillo camphoræ, sub forma floccosa, ut observavit cl. MALOUIN. Ex radic. rec. Enulæ libr 12, drachm. $\frac{1}{2}$ olei stil. facile crystallifibilis obtinuit cl. BAUMÉ.

427. ARNICA Montana. LINN. *Sp. pl.* 2245.

Mat. med. 395. *OED. Icon. t.* 63.

Diuretica. RENEALM. *Specim.* 228.

Caltha alpina. TABERNÆM. *Icon.* 336.

Pharm. ARNICÆ Herba, Flores.

Locus. Europa frigidior, in pratis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* teretiusculus, subnudus, undique striatus, pubescenti-scaber, erectus, pedalis, simplex vel subdivisus: ramis binis, oppositis, simplicibus, erectis, nudiusculis, elongatis, unifloris. *Folia* radicalia plura, ovato-lanceolata, obtusiuscula, sessilia vel inferne attenuata in petiolos lineares, palmaria, integerrima, margine minutim ciliata, supra scabriuscula, subtus glabra, trinervia; *caulina* pauca, minora, alterna, lineari-lanceolata, sessilia, ad ramificationem vero opposita. *Flores* terminales, solitarii, pedunculati, erecti. *CAL.* communis imbricatus, simplici serie: foliolis lineari-lanceolatis, acutis, æqualibus, pubescentibus, erectis. *COR.* composita radiata; *propria radii* ligulata, lanceo-

lata, calyce triplo longior, patens, picta nervis longitudinalibus, parallelis, apice truncata, tridentata; *disci* infundibuliformis, tubo cylindrico, pubescente, limbo cylindrico, glabro, quinquefido, laciniis revolutis, acutis, scabridis. *STAM. disci: Filam.* 5, capillaria, minuta; *Anth.* cylindrica, corolla longior, ore 5-fido; *radii Filam.* 5, tubo corollæ inserta, sterilia, absque anthera. *PIST.* utrisque. *Germ.* subulatum, undique longitudinaliter striato-angulatum, scabrum, coronatum pappo. *Styl.* setaceus, staminibus longior. *Stigm.* 2, subulata, spiraliter revoluta. *Semina* fusca, gemini conformia, coronata *Pappo* simplici, albedo. *Receptac.* nudum.

PROPR. sicc. Odor debilior; *rec.* graveolens, sternutationem movens; *sapor* herbaceus, acris. Folia siccata fragiliuscula, inter manus confricata & olfacta sternutationem excitant.

VIRTUS: emetica, errhina, diuretica, diaphoretica, emmenagoga.

USUS. Paralysis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, herbaceo sapore, substyptico; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Putant quidam, Arnicam sanguinem resolvere grumosum, unde *Panaceam lapsorum* vocant. Sed a parca dosi incipiendum, ne molestiam creet, & sensim augendum. Propinatur communiter in infuso; initio dosi drachm. 1, mane & vesperi, & prout circumstantiæ ferunt sensim adscendendo ad drachmas 2 vel ad unc. $\frac{1}{2}$. Cl. H. J. COLLIN (a) pulchra experi-

(a) *Observat. part.* 4. p. 5. seq.

menta instituit cum floribus Arnicæ. Laudat illos in paralyfi, quod 28 paralyticis profuerunt. In amaurofi 9 casibus usum illorum adstruit, & observat, dolores acerbos in oculis circa finem curationis supervenisse. Præterea etiam antispasmodicos illos deprehendit, quod 7 casibus testatur. Credit, hos flores vascula cerebri obstructa infarctaque, & materiam ibi collectam solvere, atque sic virtute quadam specifica in sensorium commune & nervos agere. Apud plerisque urinam cient, vel sudorem movent, sed identidem curant sine ulla evacuatione sensibili. Sub actione florum communiter sentiuntur fornicationes, dolores lancinantes vel urentes, quæ quidem bona sunt signa. Sub initio curæ sæpe sentiunt ægri molestiam in regione epigastrica, interdum etiam vomitum experiuntur. Si plethora & spissitudo humorum inflammatoria adest, præmitti debent evacuantia, antiphlogistica & refrigerantia. Alvus sub usu florum semper libera servanda, quare laxantia interponenda. Cl. V. B. AASKOW (a) curiosa experimenta cum floribus Arnicæ instituit, quibus confirmavit utilitatem horum florum, in tenuiori cerevisia infusorum, in paralyfi, pro potu ordinario. Rheumatismum chronicum lumborum post 14 dies curavit flor. Arnic. unc. $\frac{3}{4}$, crem. tart. drachm. 2 & Nitri drachm. $\frac{1}{2}$, in cerevisiæ tenuioris fervidæ libris 2 infusis; cujus mixturæ dimidiam portionem omni mane & vespera epotaret æger. Febres intermittentes protractas apud binas mulierculas curavit flor. Arnic. manip. $\frac{1}{2}$, quem in cerevisia infudit, & 2 horis ante paroxysmum propinavit. Valide operatum est hoc infusum, cum vehementibus vomituritionibus, sed tamen febrem sustulit apud unam post binas doses, apud alteram vero post unicam. Ego herbæ Arnicæ unc. $\frac{1}{2}$ coquere feci cum cerevisia, cujus colaturam per plures dies omni mane sumserunt ægri, quartana laborantes; sed febriam non sustulit hoc de-

(a) Societ. med. Havniens. collectan. vol. 2. p. 162. seq.

coctum, verum majorem in modum vexavit ægrotos. Nec radix Arnicæ mihi successit in quartana, sub forma pulveris exhibita.

428. DORONICUM Pardalianches. LINN. *Sp. pl.* 2247. *Mat. med.* 394. MILL. *Figur. t.* 228.

Doronicum maximum, foliis caulem ample-
xantibus. CAMER. *Epit.* 823.

Doronicum 7. austriacum. CLUS. *Hist.* 2. p.
29.

Aconitum Pardalianches primum. DOD.
Pempt. 434.

Pharm. DORONICI Radix.

Locus. Alpes Helvetiæ, Pannoniæ. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix tuberosa, ovata, vix
pollicaris, alba, glabra, rugis annularibus,
ciliatis; *parenchymate* carnosio, albo, post sec-
tionem transversalem notato disco æquali, an-
nulo concentrico prope peripheriam, e punctis
discretis, serie annulari dispositis. *Siccata* dura,
fragiliuscula.

PROPR. rec. Odor debilis, aromaticus, in
semen Nigellæ incidens; *sapor* dulcescens, gra-
tus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundo-lutescens,
odore leniter aromatico, sapore dulcescenti-amaricante,
aromatico; cum vitr. martis fuscescit.

OBS. 2. Radices recentes cum voluptate esitabat
CONR. *GENERUS* (a), inflationem vero præcordiorum

(a) *Epit. med. fol.* 18-6.

inde passus. De vi hujus medica nihil certi statuere possum scripserunt; multa veteres medici, sed certa experientia deest. Radicem recentem integram cum annexis foliis floribusque cani cuidam intrusit W. COURTEN (a), sed nullam noxam insecutam vidit.

429. BELLIS arvensis. LINN. *Sp. pl. orig.*
 2248. *Mat. med.* 405. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 2. BLACKW. *Herb. t.* 200.

Bellis sylvestris & hortensis. DOD. *Pempt.*
 265.

Bellis hortensis multiplici flore. LOB. *Hist.*
 253.

Pharm. BELLIDIS MINORIS Flores.

Locus. Europa, in apricis. Colitur in hortis.
Perennis.

FORMA. rec. Flores solitarii, pedunculati, pleni. *CAL.* communis polyphyllus: foliolis ovali-linearibus, obtusis, ciliatis, apice barbatis, viridibus, glabris, simplici serie imbricatis, erectis. *COR.* composita, rubro-incarnata, plena: corollis ligulatis, cuneiformibus, retusis, bi-vel tripartitis, basi tubulosis, tubo pubescenti, brevi. *STAM.* nulla. *PIST. Germ.* ovatum, compressum, glabrum. *Styl.* cylindricus, longitudine tubi, albidus. *Stigma* bifidum, acutum, lutescens. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor vix ullus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Infusum aquosum rubicundum, odore nullo, sapore debili; vitriolo martis fusco-nigrescit.

(a) *Philos. transact.* vol. 27. p. 485.

430. CHRYSANTHEMUM Leucanthemum.

LINN. *Sp. pl.* 2252. *Mat. med.* 404.

Grande margarite. BULLIARD. *Fl. paris.*
t. 22.

Bellis major. CAMER. *Epit.* 635. DOD.
Pempt. 265. BLACKW. *Herb.* t. 42.

Bellis major f. consolidida media vulnerario-
rum. LOB. *Hist.* 253.

Pharm. BELLIDIS PRATENSIS
Herba.

Locus. Europa, in pratis. *Perenne.*

FORMA. rec. Caulis erectus, pedalis, sim-
plex, vix ramosus, subpubescens. *Folia* alter-
na, subcarnosa, obtusa, subpubescentia, in-
ciso-ferrata, inferiora petiolata, obovata; su-
periora sessilia, amplexicaulia, linearia, extror-
sum latiora. *Flos* pedunculatus, terminalis,
solitarius. *CAL.* communis hemisphærico-pla-
nus, arcte imbricatus: squamis lanceolatis,
obtusiusculis, adpressis, margine scariosis,
violaceis, vix pubescentibus, carinatis; infe-
rioribus minoribus, intimis majoribus, lineari-
bus, magis scariosis. *COR.* composita radiata.
Discus luteus, convexus; *radius* albus, pa-
tens. *Corollæ disci* hermaphroditæ, tubulosæ,
tubo rugoso, pallido, limbo paulo cras-
siore, 5-fido: laciniis ovato-acutis; *radii* fœ-
mineæ, lanceolatæ, inferne paulo angustiores,
obtusæ, tricrenatæ, nervis parallelis obsoletis
instructæ, calyce triplo longiores. *STAM.*
syngenesiæ. *PIST.* utrisque: *Germ.* oblongum,

utrinque obtusum, striatum, angulatum, glabrum, coronatum coronula paleacea, tenui, membranacea. *Stylus* setaceus. *Stigmata* 2, linearia, truncata, apice minutim ciliata.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor herbaeus; masticata folia teneriora, saliva viridescente.

VIRTUS.

USUS.

431. MATRICARIA Parthenium. LINN. *Sp. pl.* 2255. *Mat. med.* 400. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Matricaria. BLACKW. *Herb. t.* 292. DOD. *Pempt.* 35.

Pharm. MATRICARIÆ Herba, Flores. *Locus.* Europa australis, locis ruderatis. *Subperennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, fibris plurimis aggregatis, longitudinaliter dispositis. *Caulis* teres, erectus, undique striato-angulatus, glaber, bipedalis, virgatim ramosus. *Rami* alterni, striato-angulati, erecti, minutim pubescentes. *Folia* alterna, ad ramos petiolata, plana, utrinque glabra, undique adspersa punctis parvis, excavatis, frequentibus; pinnatifida: pinnis suboppositis, ovato-oblongis, pinnatifidis, inciso-ferratis. *Petioli* subtriquetri. *Corymbus* terminalis in ramis, erectus, inferne foliosus, pedunculis elongatis, sulcato-angulatis, pubescentibus. *Bractææ* lineares, angustæ, ad basin pedunculorum & in ipsis.

pedunculis, solitariæ. *CAL.* communis, hemisphæricus, sulcatus, cinereus, arcte imbricatus : squamis parvis linearibus, convexo-carinatis, margine membranaceis, subciliatis, apice scariosis, adpressis. *COR.* composita, radiata. *Discus* luteus, hemisphæricus, hermaphroditus. *Radius* albus, deflexus, hermaphroditus. *Propria disci* tubulosa, angulata, scabriuscula, incurvata, calyce paulo longior, ore 5-fido; *radii*, ligulata, ovali orbiculata, apice retusa, tridentata, supra glabra, carinata, longitudine calycis, subtus rugosa, tubo breviusculo, utrinque marginato. *STAM.* *Disci* : *Filam.* 5, capillaria; *Anthera* tubulata. *PIST.* utrisque. *Germ.* oblongum, striato-angulatum, glabrum, nudum. *Stylus* filiformis, staminibus paulo longior. *Stigm.* 2, acuta, revoluta. *Semina* oblonga, angulata, nuda. *Receptac.* nudum.

PROPR. totius herbæ : *Odor* fragrans, validus, graviusculus, in Chamomillam & Tanacetum incidens; sed florum odor fortior, *sapor* amaricans, aromaticus, odori congruens, calidiusculus, præcipue florum.

VIRTUS : tonica, stomachica, resolvens, emmenagoga.

USUS. Hysteria.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ rec. saturate rubicundum, odore & sapore herbæ; vitriolo martis nigrofusum. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* leviter citrinum. Ex herb. Matricariæ libr. 56 accepit cl. BAUMÉ olei still. unc. 1 $\frac{2}{3}$. *Extractum* aquos. amarum,

salinum, vix aromaticum. Extr. aquos. ultra dimidium accepit NEUMANN; spirituosi vero tres octonas partes.

OBS. 2. *Variat* floribus suis duplici modo, aut radio excluso, aut disco excluso. Odor plantæ fragrans eximia in praxi medica pollicetur; certe hucusque apud nos neglecta planta.

432. MATRICARIA Chamomilla. LINN.

Sp. pl. 2256. *Mat. med.* 402. KNIPH.

Bot. orig. cent. 9.

Anthemis vulgaris. LOB. *Icon.* 770.

Chamæmelum vulgare. DOD. *Pempt.* 257.

Pharm. CHAMOMILLÆ NOSTRATIS Herba, Flores.

Locus. Europa, in agris cultis. *Annua.*

FORMA. *rec.* *Caules* communiter plures ex una radice, erecti, teretes, striati, superne angulati, inferne læves, superne ramosi, pedales. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna, subcarnosa, glabra, sessilia, pinnato-multifida: laciniis subulatis, acutis. *Flores* terminales, subpaniculati, pedunculati: pedunculis striatis, nudis, unifloris. *CAL.* communis hemisphæricus, arcte imbricatus: squamis lineari-oblongis, obtusis, apice acutis membrana scariosa. *COR.* composita, radiata; *Discus* hermaphroditus, luteus, conico-hemisphæricus; *Radius* foemineus, reflexus, albus. *Propria disci:* tubulata, infundibuliformis, tubo crassiore, membranaceo, rugoso, ore 5-fido; *radii* ligulata, lineari-subcuneiformis, obtusa, retusata, tridentata. *STAM.* syngenesiæ. *PIST.* utrisque. *Germ.* oblongum, nudum. *Styl.*

breviusculus. *Stigm.* 2, revoluta. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. foliorum : Odor debilius fragrans ; *sapor* acriusculus , calidiusculus , vix gratus. *Florum* : Odor fragrans , gratus , fortior ; *sapor* aromaticus , calidiusculus ; *sicc.* confimilis.

VIRTUS : discutiens , antiseptica , stoma-
chica.

USUS. Clysmata , Balnea , Pediluvia ,
Species resolventes.

OBS. 1. *Infusum* aquosum lutescenti-rubrum , odore fragrante , sapore herbæ ; vitriolo martis parum fuscit. *Extract.* aquos. dimidium ponderis florum accepit NEUMANN ; spirituosum vero ad tres octonas partes ponderis florum. *Oleum still.* pulchre cæruleo-saphirinum. E florum libr. 1 olei cærulei drachm. 3 accepit cl. LEWIS , scrup. 1. NEUMANN , & drachm. 1 cl. SPIELMANN. Hæsitavi super colore cæruleo , dubitans , annon vasa cuprea , sub destillatione usitata , aliquid ad eum conferre possent. Itaque destillavi Summitat. herb. Chamom. rec. libr. 20 cum aqua pura , in vasis vitreis , & accepi scrup. 2 olei still. saturate cærulei , opaci , odore fragrante Chamomillæ , sed in oleum Terebinthinæ insimul leviter incidente , sapore aromatico chamomillæ , calido. Hoc oleum , gustatum , salivam cæruleo tinxit ; chartæ albæ illinitum , eandem cæruleo infecit , qui tamen color temporis tractu sponte obliteratus est , sola quippe ætate pallefcit hoc oleum in lagenis vitreis , in quibus servatur. Hinc color cæruleus non ex vasis cupreis proficiscitur , sed huic oleo revera proprius est. Oleum vero Chamomillæ , quod in pharmacopoliis occurrit , subinde oleo Terebinthinæ defraudatum est ; quod quidem didici , dum tale oleum in vasis vitreis rectificavi , & purum oleum Terebin-

chinæ transcendere observavi. Cl. DEMACHY (*) statuit, flores Chamomillæ oleum flavum dare, herbam vero cæruleum; sed repugnat mea experientia.

OBS. 2. Flores chamomillæ frequentissimi sunt usus in balneis, speciebus resolventibus, clysmatibus. Usus internus rarior est; valent tamen identidem in ipsis febribus intermittentibus, si decoctum saturatum propinetur. Pulvis florum cortici Peruviano addi potest, quo quidem efficitur, ut febris, semel curata, adeo facile non repullulet. Oleum still. oppido calidum est, & raro propinatur.

433. **ACHILLEA** Ptarmica. LINN. *Sp. pl.* 1266. *Mat. med.* 398. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Ptarmica vulgaris. CLUS. *Hist.* 2. p. 12. BLACKW. *Herb. t.* 276.

Ptarmica folio Taraconis. LOB. *Hist.* 243.

Draco sylvestris f. Ptarmice. DOD. *Pempt.* 698.

Pharm. **PTARMICÆ** Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa media, Sibiria, America septentrionalis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, crassitie pennæ anserinæ, subgeniculata: geniculis imparis, dimidiatis; alba, horizontalis, repens: fibriculis pluribus a geniculis exeuntibus. *Parencyma* album, post sectionem transversalem notatum centro medullari orbiculato, parvo, cincto disco undique striato; corticali parte tenuiore. *Caulis* pedalis vel ultra, erec-

(*) *Nov. Act. phys. med. A. N. C. vol. 4. p. 63.*

tus, inferne teres, glaber, superne subangulatus, villosus, paniculatim ramosus. *Rami* alterni, erecti. *Folia* frequentia, alterna, sessilia, amplexicaulia, linearia, acuta, bi-vel tripollicaria, utrinque glabra, lucidiuscula, saturate viridia, margine retrorsum scabra, crenata: crenis minutim serrulato-aculeolatis; subtus trinervia: nervis longitudinalibus, approximatis, quorum intermedius est costa. *Corymbus* terminalis, compositus, erectus, villosus, foliosus. *Braçteæ* lineares in pedunculis. *CAL.* communis globosus, villosus, undique arcte imbricatus: squamis ovato-oblongis, acutis, subcarinatis, margine membranaceis, apice obtusis, subscariosis, minutim ciliatis. *COR.* composita, alba, plena, corollis ligulatis, fœmineis, subrotundis, apice obsolete tricrenatis, obtusis. *Receptac.* paleaceum; squamis membranaceis, lineari-lanceolatis, obtusis, longitudine vix florum.

PROPR. rec. radicis: Odor nullus; sapor nullus; *masticata* tenaciusscula, primum insipida, deinde vero acris, in lingua & faucibus mordens; *Foliorum*: odor & sapor herbaceus, leviter amaricans, acris; *masticata* teneriora, acria, mordentia in faucibus, fere ut radix; saliva viridi. *Florum*: odor nullus; sapor in Millefolium incidens, sed debilior, pariter acris, sed minus quam folia.

VIRTUS: sialagoga, sternutatoria.

USUS. Odontalgia.

OBS. In Sibiria decoquunt totam herbam, & propinant decoctum mictu cruento vel hæmorrhagia uteri laborantibus; J. G. GMELIN (*).

434 ACHILLEA Millefolium. LINN. *Sf. pl.* 2267. *Mat. med.* 397. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5-7.

Millefolium vulgare album. ZANNICH. *Venez. t.* 243.

Millefolium purpurei floris. DOD. *Pempt.* 200.

Millefolium. BLACKW. *Herb. t.* 28.

Miliifolium terrestre. MERIAN. *Eruc. ort. p.* 28. *t.* 72.

Pharm. MILLEFOLII Herba.

Locus. Europa, Virginia, in pascuis, agrorum marginibus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix filiformis, descendens, fibrillosa. *Caulis* erectus, pedalis, teretiusculus, striatus, subangulatus, lanuginosus, simplex, superne parce ramosus. *Folia* sessilia, amplexicaulia, lineari-lanceolata, alterna, pinnata: pinnulis obovatis, oppositis, bipinnatifidis, acutis, obliquis, supra minutim pubescentibus, subtus lanuginosis; inferiora petiolata: petiolis membranaceis, subvaginatis. *Corymbus* florum terminalis, fastigiatus, lanuginosus. *Braçtea* lineares, pinnatifidæ vel integræ, pubescentes, parviusculæ, ad ramos corymbi & pedunculos. *CAL.* communis ovatus, pubescens, arcte imbrica.

(*) *Flor. Sibir. tom. 2. p.* 196.

tus : squamis ovalibus , concavis , pubescentibus , obtusiusculis , superne margine ciliatis. *COR.* composita , radiata. *Discus* 12-florus , longitudine calycis , hermaphroditus , albus. *Radius* 5-florus , albus , scemineus , laxe imbricatus. *Propria disci* : tubulata , infundibuliformis , tubo sordide lutescente , limbo subdiaphano , campanulato , albido , 5-fido : laciniis ovato-acutis , revolutis ; *Radii* ligulata , alba , subrotunda , retusa , tridentata , patens , tubo cylindrico , viridescente , striato , subpubescente , longitudine calycis. *STAM.* syngenesiæ , corolla paulo longiora , filamentis albis , anthera lutea. *PIST.* utrisque. *Germ.* oblongum , compressiusculum , subtetragonum , album , nudum , glabrum. *Styl.* capillaris , staminibus longior. *Stigm.* 2 , linearia , truncata , patentia. *Receptac.* paleaceum : paleis teneris , membranaceis , oblongis , floribus brevioribus.

PROPR. rec. folior. *Odor.* debilior , in odorem mucoris incidens ; *sapor* consimilis , amaricans ; *Florum* : *odor* foliorum , verum longe gratior ; *sapor* amaricans , subcalidiusculus , leniter aromaticus , *sicc.* *sapor* consimilis , leniter acriusculus.

VIRTUS : tonica , vulneraria.

USUS. Hæmoptysis , Hæmor. Hysteria.

OBS. *Infusum* aquos. summitatum luteum , odore & sapore herbæ ; vitr. martis nigrescit. Herbæ Millefolii libr. 17 dant *Extracti* aquosi libr. 1. Ex observa-

tione cl. LÉWIS, herba Millefolii, solo pingui lecta, oleum dabit stillatitium belle cæruleum; quæ vero in solo sterili crescit planta, oleum dabit lutescens; nos autem destillatione accepimus oleum viride, aromate millefolii.

435. ANTHEMIS nobilis. LINN. *Sp. pl* 2260.
Mat. med. 402.

Chamæmelum odoratum. DOD. *Pempt.* 259.

Chamæmelum romanum flore multiplici.

CAMER. *Epit.* 646.

Chamæmelum. BLACKW. *Herb. t.* 293.

Pharm. CHAMOMILLÆ ROMANÆ

Flores.

Locus. Europa, in pascuis apricis. *Annua.*

FORMA. rec. Flores pedunculati, sæpe pleni. *CAL.* communis hemisphericus, minutim lanuginosus, undique sulcatus, imbricatus: squamis linearibus, adpressis; inferioribus acutis, margine scariosis; superioribus paulo majoribus, pariter apice scariosis, obtuso-rotundatis. *COR.* composita, radiata. *Radius* foemineus, albus, calyce duplo longior, corollis ligulatis, linearibus, obtusis, crena duplici emarginatis, patentibus. *Discus* luteus, hermaphroditus, corollis infundibuliformibus, ore crenato. *STAM.* syngenesiæ, corolla breviora. *PIST.* utrisque. *Germ.* lineare, nudum. *Styl.* subulatus. *Stigm.* 2, acuta, reflexa. *Receptac.* paleaceum: paleis scariosis, linearibus, concaviusculis, obtusis, floribus brevioribus.

PROPR. rec. & sicc. *Odor.* fragrans, for-

tis, balsamicus, gratus, cephalicus, in Chenopodium Botrytidem incidens; *sapor* odori congruens, amaricans, calidiusculus.

VIRTUS: resolvens, antiseptica, stomatica.

USUS. Hysteria, Febres intermittentes.

OBS. Extrahitur menstruo aquoso, sed perfectius spirituoso. *Infusum* aquosum lutescens, odore fragrante, sapore aromatico-amaricante; vitr. martis fusco-nigrescit. *Decoctione* odor perit; hinc *Extractum* aquosum amarum, salinum, vix odoratum. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* lutescenti-subviridescens, fragrans, odore & sapore florum. *Oleum coctum* fragrans. E flor. Chamom. rom. rec. & mundat. libr. 82, vase stanneo, per destillationem accepit cl. BAUMÉ olei still. drachm. 13, colore pulchre cæruleo. Alia vice ex eadem quantitate florum obtinuit olei still. drachm. 18, scil. affusa aqua stillatitia plantæ. Sed cum ramentorum herbæ libr. 80, sepositis omnibus floribus; destillavit, accepit solummodo olei still. drachm. $\frac{1}{2}$, colore citrino.

436. ANTHEMIS Cotula. LINN. *Sp. pl.* 1261:

Mat. med. 403.

Chamæmelum foetidum s. Cotula foetida:

BAUH. *Hist.* 3. p. 36.

Cotula alba. DOD. *Pempt.* 258.

Cotula foetida. BLACKW. *Herb.* t. 67.

Pharm. COTULÆ FOETIDÆ Herba;
Flores.

Locus. Europa, in agris & ad vias. *Annua.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. Caulis erectus, sæpe procumbens, pedalis, inferne teres, superne striato-angulatus, glaber, ramosus,

diffusus. *Rami* alterni, erecti, cauli conformes. *Folia* subcarnosa, viridescencia; caulina ad ramos, alterna, sessilia, patentia, viridescencia, utrinque punctata, vix pubescentia, pollicaria vel ultra, duplicato-pinnatifida: laciniis lineari-subulatis, acuminatis, erectis. *Stipulae* nullae; verum laciniae infimae foliorum amplexicaules. *Pedunculi* elongati, erecti, in ramulis terminales, solitarii, striati, minutim lanuginosi seu pubescentes, nudi. *CAL.* communis hemisphaericus, lanuginosus, imbricatus: squamis lanceolatis, acutis, membranaceis, carinatis, adpressis; inferioribus minoribus. *COR.* composita, radiata. *Discus* luteus, conyexo-conicus. *Radius* albus, patens. *Propria disci* infundibuliformis; tubus crassiusculus, scabridus; limbus campanulatus, ore 5-fido, revoluto-patente. *Radii* ligulata, ovali-oblonga, obtusa, tridentata, alba, sulcis 2 depressis, glabra, patienti-reflexa; tubo cylindrico, scabrido. *STAM.* syngenesiae, corolla breviora. *PIST.* disci: *Germen* albidum, obverse conicum, pentagonum, scabridum, nudum. *Stylus* longitudine tubi. *Stigmata* 2, linearia, obtusa, longitudine staminum. *Radii*: *Germ.* cylindricum, scabridum; *styl.* & *stigma* desunt. *Semina* disci: obverse conica, angulata, punctis scabra, obtusa, terminata puncto elevato; radii nulla; germina effœta. *Recept.* paleaceum: paleis setaceis, floribus brevioribus.

PROPR. *rec.* Odor fœtidus; folia floribus fœtidiora. Sapor subamaricans, calidiusculus.

VIRTUS: antihysterica.

USUS.

CBS. *Infusum* aquos. herbæ *rec.* luteo-rubicundum, odore fœtidiusculo; sapore subamaricante; vitriolo martis fuscescit. *Oleum* stillat. nullum e floribus libris 30 obtinere potuit cl. SPIELMANN.

437. ANTHEMIS Pyrethrum. LINN. *Sp. pl.* 2262. *Mat. med.* 396. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 22.

Pyrethrum. BLACKW. *Herb. t.* 390. DOD. *Pempt.* 344.

Pyrethrum officinarum salivalis. LOB. *Hist.* 447.

Anthemis caulibus simplicibus, unifloris, decumbentibus. MILL. *Figur. t.* 38.

Pharm. PYRETHRI VERI Radix.

Locus. Barbaria. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix descendens, digitalis vel ultra, crassitie pennæ anserinæ, sæpe cygneæ, cylindrica, recta, vix flexuosa, extus longitudinaliter rugosa, fusco-cinerea, fibrillis capillaribus, sparsis, apice setis & petiolis resectis (in ficcata) terminata. *Parenchyma* album, subcarnosum, post sectionem transversalem notatum centro medullari orbiculato, stellato, radiis obsolete; *ficcata* durum, fragile.

PROPR. *sicc.* Odor vix ullus. Sapor peculiaris, acidus, acris, inhærens; *masticata* dura, comminuitur, acida primum, dein acris, pungens, linguæ labiisque inhærens, sa-

livam copiosam alliciens, postea fauces irritans; *recentis* sapor mitior.

VIRTUS: sialagoga.

USUS. Odontalgia.

OBS. 1. Extrahitur in aqua, sed perfectius in spiritu vini; quamobrem Extractum spirituosum acrius. *Infusum* aquosum lutescenti-rubicundum, limpidum, sapore debili, vix acri, nec acidulo; ergo residet acrimonia in resinoso; vitriolo martis opalescit, præcipitatur.

OBS. 2. Hæc radix nondum rite cognita videtur. Fertur, illam olim inter bellaria mensis appositam fuisse, & quidem aceto conditam; certe apud veteres Romanos inter cibi condimenta fuit; sed usus culinaris inter Europæos hodiernos exolevit. Nonnulli jam illam ad usum medicum internum, ut Aroæmulam, commendant. Recens, cuti applicata, agit fere ut Cortex Mezerei; si per 4 dies applicetur, cutem rubefacit & inflammat. Peculiaris profecto radix sapore suo acido & acri. Arabibus dicta est *Guntufs*, & in magna copia quotannis Constantinopolim & Cairum apportatur, ubi, ut narrat SHAW (*), conditur Saccharo, ad morbos pectoris & odontalgiam adhibenda.

O R D O

POLYGAMIA FRUSTRANEA:

438. HELIANTHUS tuberosus. LINN. *Sp. pl.* 2277. ZUCK. *Mat. alim.* p. 83.

Flos solis Farnesianus. COLUMN. *Ecphr.* 2. p. 22. t. 23.

(*) *Voyage dans plusieurs provinces de la Barbar.* tom. 2. p. 102.

Culinis : HELIANTHI TUBEROSI

Radix recens.

Locus. Virginia. Perennis.

FORMA. rec. Radix polymorpha, extus olivacea, conflata e tuberibus pluribus, subrotundis, glabris, concatenatis, divorsum spectantibus, inæqualibus; adsperfis fibris filiformibus, solitariis, elongatis, albido-ferrugineis. Parenchyma album, carnosum, post sectionem transversalem notatum disco æquali, uniformi.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor vix ullus; masticata tenerior, comminuitur, subsucculentata. Radix recens, rafa, rubescit & aquam affusam brunneo tingit; sed amyllum non dat. Tubera hæc, in aqua cocta, evadunt mollia, tenera, pulposa, dulcescentia, albida, odore fere Pisi cocti.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Si in olla ferrea elixantur tubera hæc, tunica exterior obvolvens nigra fit, & parenchyma colorem incarnatum subfuscescentem ducit; in olla vero cuprea colorem non mutant. Hoc decoctum rufescens est, sapore tuberum; vitriolo martis nigrescit & præcipitatur. Si decorticantur tubera & in jusculo carniū coquantur, maxime albedinem suam retinent.

OBS. 2. In culinis nostris notissima sunt hæc tubera; communiter incoquantur jusculis carniū, quibus etiam bonum saporem conciliant, atque sapida fiunt ipsa, quamobrem etiam frequenter eduntur, sed sæpe flatus generant.

439. CENTAUREA Cyanus. LINN. Sp. pl. 2289. Mat. med. 408. KNIPH. Bot. orig. cent. 6.

Bluet. BULLIARD *Fl. parif. t. 4.*

Cyanus vulgaris. LOBEL. *Icon. 346.*

Cyanus flos. DODON. *Pempt. 250.*

Pharm. CYANI Flores.

Locus. Europa, inter fegetes. *Annua.*

FORMA. rec. Flores in ramis terminales, solitarii, pedunculati, erecti. *CAL.* communis ovatus, cinereus, tomentosus, undique imbricatus: squamis adpressis: inferioribus minoribus, ovatis, acutis, margine undique ferratis: ferraturis membranaceis, albidis, acutis, apice fuscis; superioribus sensim longioribus, apice duntaxat ferratis, obtusis; supremis linearibus, pariter obtusis, minutim ferratis. *COR.* composita, radiata, pulcherrime dilute cærulea. *Discus* hermaphroditus, calyce duplo longior. *Radius* sterilis. *Propria* disci: tubulata, tubo cylindrico, albo, longitudine calycis; limbo cernuo, cæruleo, 5-angulati, angulis 3-gibbosis; 5-fidus: laciniis linearibus, angustis, obtusifculis, tubo longioribus, erectis; *Radii* infundibuliformis, calyce longior, inferne albo, superne cæruleo; limbo ex tubo sensim ampliato, cæruleo, inæquali, circiter 8-fido: laciniis 5-exterioribus altioribus, lanceolatis, acutis, patentibus; 3-interioribus longe minoribus, profundius divisis, superne ferratis. *STAM. Filam.* 5, alba, tubo paulo longiora, apice barbata. *Anthera* tubulata, cylindrica, saturate cærulea, corolla paulo longior. *PIST. hermaphr.* *Germen* obovatum, album, minutim pu-

bescens, compressiusculum, coronatum *Pappo* simplici, sessili, albo, germine paulo longiore. *Stylus* filiformis, albus, longitudine fere staminum, superne cærulescens. *Stigm.* 2, cærulea, erecta. *Fæmineis* : *Germen* obsoletum : *Recept.* setosum : setis paleaceis, angustissimis, albis.

PROPR. rec. Odor remissior, parum gratus; *sapor* vix amaricans; *masticati* salivam violaceo colore tingunt. Flores recentes in *pyro* fricati, maculam relinquunt dilute cæruleam.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Flores Cyani recentes, in aquam calidam immissi, *infusum* sistunt dilute violaceum, pulchrum. Hoc infusum cum Spiritu vitrioli sanguineum fit; cum succo citri sanguineo-purpurascens; cum solut. aluminis obscure violaceum, dein perbelle cœruleum; cum oleo tart. p. d. dilute citrino-viridescens; cum vitr. martis fusco-nigrum. Sub infusione petala pallescunt, & fere decolorantur. Si flores siccati infunduntur, infusum fit ferrugineo-rubicundum, subinsipidum, cum reagentibus paria cum priore phænomena monstrans. Si flores recentes cum saccharo teruntur, illud pulchrum eorum colorem perhibet, quo ipso postmodum pharmacopœis ad tincturas colorandas idoneum fit.

440. CENTAUREA benedicta. LINN. *Sp. pl.* 2296. *Mat. med.* 379. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Carduus benedictus. CAMER. *Epit.* 562. DOD. *Pempt.* 725. BLACKW. *Herb. t.* 476. LUDW. *Ædyp.* p. 3. t. 6.

Pharm. *CARDUI BENEDICTI* Herba.

Locus Virginia, Oriens, Europa australis.

Colitur apud nos. *Annua.*

FORMA. *rec.* *Radix* cylindrica, ramosa, alba, fibrillosa. *Caulis* subbipedalis, erectus, teretiusculus, sulcato-angulatus, hispidus, superne ramosus. *Rami* sparsi, sulcato-angulati, erecti, superne brevius ramulosi. *Folia* spithamæa, obtusa, rugosa, hispidulo-scabra, subtus reticulatim venosa, runcinata: lobis oppositis, oblongis, obtusis cum mucrone, margine ciliatis, denticulato-aculeatis; inferiora petiolata; superiora sessilia, erecta. *Flores* 2 vel 3, in ramis terminales, pedunculati. *Pedunculi* teretes, hispido lanati, foliosi, uniflori. *Involut.* flori subjectum: foliis 10, inæqualibus, erectis; quorum 5-exteriora majora, sessilia, lanceolata, dentata, margine undique denticulato aculeata; inferiora 5-minora, vix dentata, ciliato-aculeata. *CAL.* communis ovatus, magnitudine fructus *Cerasi* majoris, glaber, arcte imbricatus: squamis adpressis, lævibus, acutis, terminatis spina elongata, divaricato-erecta, undique lanam exferente instar telæ araneæ; inferioribus ovatis, spina simplici; superioribus lanceolatis, spina pinnatifida instructis. *COR.* composita, æqualis, tubulosa, hermaphrodita. *Propria* infundibuliformis, tubo longissimo, albo, cylindrico, calyce fere longiore; limbo luteo, subcylindrico, breviusculo, pentagono, bilabiato: labio su-

periore 4-fido : laciniis lanceolatis, obtusiusculis, subæqualibus, erectis; inferiore lanceolato, acutiusculo, subpatente. *STAM. Fil.* 5, subulata, alba, pubescentia, basi limbi inserta. *Anth.* cylindrica, tubulata, brunnea, striata, ore 5-fido, corolla paulo longior. *PIST.* *Germ.* obovatum, album, striatum, coronatum *Pappo* piloso, simplici, sessili, tubo brevior. *Styl.* filiformis, longitudine staminum. *Stigma* luteum, subexsertum, bipartitum : laciniis ovariis, obtusis, planis. *Recept.* setosum : setis albis, pappo conformibus. *Obs.* Radius fœmineus nullus adfuit in plusquam 20, quos examinavi, floribus.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor corollarum rec. nullus, sed foliorum intense amarus, non nauseosus, inhærens.

VIRTUS : antacida, corroborans, stomachica, sudorifera, diuretica, eccoprotica.

USUS. Anorexia, Cachexia, Cephalalgia sympathica, Arthritis, Febres intermittentes.

OBS. 1. *Infusum* aquosum potus Theæ instar lutescens, odore debili, sapore peramaro; cum vitr. maris fuscit. *Infusum*, frigidiuscule paratum, præstabilius est infusione fervida vel decocto; prius enim gratus & purius amarum, ventriculo amicum, dum posterius nauseosum, sæpe subemeticum est; tamen hoc magis sudoriferum. Videtur Carduus benedictus agere ut amarum absque excandescencia omni. *Infusum* vinosum adhuc gratus. *Extracti* aquosi tres quartas partes e foliis accepit NEUMANN; Spirituosi vero unam septimam partem.

OBS. 2. Rheumatismis & arthritidi bonum est infu-

sum, e Card. bened. unc. 1 & vini Rhenani libr. 2 paratum, cujus cochl. 1 vel 2 sumenda tempore matutino in lecto; agit communiter calore per totum corpus, fugaci tamen, subsequente sudore tranquillo.

OBS. 3. De Carduo benedicto habemus G. C. PETRI (*) tractatum. Statuit, Cardui benedicti vim pneumonicam & antipleuriticam ex signatura externa innotescere. Porro laudat Carduum bened. in pleuritide, aliisque viscerum internorum inflammationibus. Pulveri foliorum longius præfert sal Cardui benedicti ad profligandas febres intermittentes & malignas. Lumbricos latos usu Cardui bened. propulsos tradit Liber compilatus, proprias observationes Auctoris nullas continens. In plurimis morbis Carduum benedictum commendat auctor, imprimis in morbis ventris, in peste & contra venenum. Ceterum plurimas formulas e Carduo benedicto corradit. In culinis laudat folia teneriora Cardui benedicti, minutim concisa & placentis frixis immixta, quæ vix amara futura sunt, sed palato amica.

O R D O.

POLYGAMIA NECESSARIA.

441. CALENDULA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 2304. *Mat. med.* 407. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.-22.

Souci. BULLIARD. *Fl. paris. t.* 28.

Calendula. DODON. *Pempt.* 254. BLACKW. *Herb. t.* 206.

Pharm. CALENDULÆ Herba, Flores.
Locus. Europa australis, in arvis. *Annua.*
Conferitur in hortis.

(*) *Asylum languentium, s. Carduus sanctus, vulgo benedictus, medicina Patrum familias polychresta, verusque pauperum thesaurus.* Jeneæ 1669.

FORMA. rec. *Radix* fusiformi-cylindrica, alba, descendens, undique fibrillosa. *Caulis* subsucculentus, stricato-angulatus, pubescens, pedalis, ramosus, diffusus. *Rami*, alterni, simplices, cauli conformes. *Folia* subcarnosa, alterna, spatulata, obtusa cum tuberculo, inferne longius linearia, sessilia, integerrima, utrinque glabra, margine minutim ciliata, tuberculis remotis notata, palmaria vel ultra; superiora linearia. *Flores* solitarii, pedunculati, nudi, erecti. *CALYX* communis polyphyllus, pubescens, simplici serie imbricatus: squamis linearibus, acutis, apice fuscis, erectis, extus convexis, intus concavis, subæqualibus, laxiusculis. *COR.* composita fulva, radiata. *Discus* hermaphroditus, longitudine calycis; *radius* foemineus, patens, (in culta) 20-florus, imbricatus; *Propria* disci: infundibuliformis, tubo brevi, pubescente, limbo turbinato, glabro, 5-fido: laciniis ovato-acutis, margine undique incrassato, erectis; *radii*: ligulata, obverse lanceolata, plana, stricta, calyce duplo longior, basi tubulata, pubescens, apice obtuso, tricrenato. *STAMINA* syngenesiæ, lutea, corollæ circiter longitudine. *PIST.* disci: *Germen* cylindricum. *Stylus* cylindricus, corolla paulo longior. *Stigma* simplex, capitatum, luteum. *Radii*: *Germen* subcylindricum, incurvum, villosum. *Stylus* cylindricus, longitudine tubuli radii. *Stigm.* 2, linearia, acuta, revoluta. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Folior. Odor debilis, fugax; *masticata* tenera, succulenta, sapore acidulo, dein leniter amaricante, saliva rubro-lutea; *florum*: odor suaviter subnarcoticus; *sapor* leniter acidulus, saliva lutescente; *sicc.* odor vix ullus, nec sapor.

VIRTUS: temperans.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum florum lutescens velut potus Theæ, odore debili, grato; sapore debili, congruente; vitriolo martis fuscecit.

O R D O M O N O G A M I A.

442. VIOLA odorata. LINN. *Sp. pl.* 2324
Mat. med. 420. OED. *Icon. t.* 3099
 KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3. RENEALMI
Spec. 242. t. 240.

Viola nigra f. purpurea. DOD. *Pempt.* 2566

Viola martia. BLACKW. *Herb. t.* 55.

Pharm. VIOLÆ Herba, Flores, Semina

Locus. Europa, in nemoribus umbrosiss

Perennis.

FORMA. rec. Radix filiformis, spithamæa, repens, horizontalis, pallide lutescens; glabra, fibris albidis, filiformibus fibrillofis descendentibus, elongatis. *Folia* omnia radicalia, petiolata, patentia, cordata, obtusa margine crenata, minutim ciliata, supra glabra, nervis & venis arcuatis lineata; subtus nervis pubescentia, pollicaria vel ultra. *Petioli* erecti, pubescentes, subtus convexi, supra plani

plano-canaliculati, foliis longiores. *Stipulæ* 2, radicales, membranaceæ, lanceolatae, acutæ, ferrato-ciliatæ. *Caulis* nullus. *Stolones* palmares procumbentes, teretes, pallide viridescentes, foliosi. *Pedunculi* radicales, filiformes, pubescentes, purpurascens, hinc convexi, inde sulcati, foliis breviores, uniflori. *Bracteæ* 2, lineares, oppositæ in medio pedunculi. *Flores* nutantes. *CAL. Perianth.* 5-phyllum: foliolis adnatis, ovali-linearibus, obtusis, glabris, sed atomis elevatis adspersis, viridi-fuscescentibus, erectis, 2 utrinque lateralibus, imbricatis; unico superiore. *COR.* violacea, 5-petala, calyce duplo longior, irregularis, petalis obovatis, obtuso-rotundatis, subæqualibus, basi unguiculatis, albicantibus, subbarbatis, quarum 2 superiora reflexa, sursum spectantia; lateralia 2 opposita, patentia; infimo deorsum spectante, versus basin striis fuscis, subparallelis picto, & callis 2 linearibus, concavitatem includentibus, instructo, pone cornuto: cornu conico, obtuso, incurvato, intra folia calycina prominente. *STAM.* *Filam.* vix ulla. *Antheræ* 5; pallidæ, conniventes, subtetragonæ, in medio sulcatæ, latere utrinque hiantes, apice auctæ squama ovato-oblonga, obtusa, lutescente, erecta; harum antherarum duæ basi excurrunt in appendices 2 subulatas, incurvas, compressas, cornu intrusas. *PIST.* *Germ.* superum, conicum, subangulatum, pubescens. *Stylus* ob-

verſe ſubulatus , glaber , apice hamatus. *Stigma* laterale , ſubulatum , obtuſum , terminatum ſeta pubeſcente , molli. *Capsula* ovata , obtuſa , dilute purpuraſcens ; undique adſperſa atomis , pubeſcens , ſexangularis : angulis 3 alternis increſſatis , rotundatis , 3 alternis parvis ; unilocularis , trivalvis. *Semina* plurima , obovata , obtuſa , glabra , trifariam longitudinaliter diſpoſita , pedunculata.

PROPR. rec. folior. Odor vix ullus ; ſapor herbaceus ; *maſticata* mucilaginofa. *Flor!* odor ſuaveolens , *Iridis florentinæ* ; ſapor debilis , violaceus ; *maſticati* teneri , ſaliva violacea. *Sicc.* inodori.

VIRTUS : *herbæ* rec. leniter purgans , ſubemetica , emolliens. *Florum* rec. ſubanodyna , pectoralis. *Sem.* diuretica.

USUS.

OBS. *Syrupus* , e petalis florum recentibus ſubſiccatis paratus , gratiſſimus eſt odore , ſapore , colore. Raro genuinus in officinis deprehenditur , ſed ut plurimum ſuppoſititius , e floribus *Aquilegiæ* paratus , impoſito odore e radice *Iridis florentinæ*. Propinatur *Syrupus Violarum* , ut leniſſimum gratiſſimumque laxans & anodynum , infantibus neonatis. In explorandis aquis mineralibus *Syrupus* hic adhiberi ſolet ; & vero ab acidis rubeſcit , ab alcalinis virideſcit ; ceterum virideſcit etiam a ferro , in aëre fixo ſoluto , unde a virideſcentia aquæ cujuſdam mineralis ex ſyr. *Violar.* ad exiſtentiam martis , ab aëre fixo ſoluti , recte concluditur.

443. VIOLA tricolor. LINN. *Sp. pl.* 2326.
OED. *Icon.* 1. 623. DOD. *Pemptad.*
258. BLACKW. *Herb.* 1. 44.

Pensée. BULL. *Fl. parif. t. 20.*

Jacea altera. CAMER. *Epit. 923.*

Viola flammea coloria. LOB. *Hist. 335.*

Pharm. VIOLÆ TRICOLORIS Herba.

Locus. Europa, in apricis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix filiformis, albida, descendens, glabra, apice ramoso-fibrosa. *Caules* plures ex una radice, procumbentes, simplices trigoni, scabri, digitales, obscure virides. *Folia* alterna, longius petiolata, ovata, obtusa, inciso-crenata, scabriuscula, unguicularia. *Petioli* subtriquetri, superne bicanaliculati. *Stipulae* 2, oppositae, oblongae, pinnatifidae: laciniis linearibus, obtusis, minutim ciliatis, latere exteriori amplexicauli, profundius pinnatifido; intermedia cuneiformi, crenata. *Pedunculi* filiformes, triquetri, scabridi, nudi, uniflori, foliis duplo longiores. *Braeae* 2, minutae, suboppositae, ovato-acutae, basi hastatae, concaviusculae, membranaceae, colore ferreo. *Flores* cernui. *CAL. Per.* 5-phyllum: foliolis lineari-lanceolatis, acutis, minutim scabris, erecto patentibus, inferne duplicatura adnata, apophysin efficiente truncato-erosam, compressam. *COR.* 5-petala, irregularis: petalis obovatis, reflexo-patentibus; 2 superioribus violaceis, unguibus reflexis, 2 intermediis oppositis paulo minoribus, violaceo-albidis, striis 3-caeruleis, basi ad apicem unguis callo barbato; infimo majore, latiore, spathulato, retuso, albo, basi

concaviusculo, luteo, striis 5 vel 7 nigricantibus picto, subtus cornuto: cornu purpureo, cylindrico, incurvato-recto, obtuso. *STAM.* *Filam.* 5, libera; quorum 3 brevissima, 2 vero longa, cornu nectarii intrusa. *Anthera* sessilis, hemisphærica, striata, albida, ore 5-dentato. *PIST.* *Germen* superum, ovatum, minutim scabridum, angulatum. *Stylus* brevis, basi flexuosus. *Stigma* maximum, capitatum, cavum, antice perforatum: antro orbiculato, sub quo cristæ 3 parvæ, situ triangulari. *Obs.* *Variat* color floris pro diversa ratione foli.

PROPR. rec. Radicis: Odor gratus, Spirææ Filipendulæ radicis, in flores Naphæ incidens; *sapor* confimilis, gratus; *Herbæ:* odor radicis, sed debilior; *sapor* glutinosus; *masticata* lubrica sentitur, halitu grato.

VIRTUS: *rec.* subemetica, purgans.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ recent. odore est fragrante, sapore acriusculo, mucilaginoso; vitr. martis fuscecit. *Infusum* paratum ex nunc. 1 $\frac{1}{2}$ herbæ recent. in mortario contusæ, deinde in aquæ bullientis unciis 12 infusæ per horam, mucilaginosum fuit, tenax instar mucilaginis seminis Lini, digitis exceptum in fila ductile, odore nauseoso, sapore glutinoso, nauseoso, colore sordide rubicundo, subopaco, & cum alcohole Vini in mucum reducibile. *Infusum* ex herbæ Violæ recenter sicc. unc. 1, cum aquæ bull. unc. 12 paratum, viridi-lutescens fuit, odore in aquam Naphæ incidente, simul subnauseoso; sapore amaricante, satis grato. *Maceratione* s. infusione protracta, odor gratus perit.

OBS. 2. In officinis nondum recepta est Viola tricolor, quæ tamen satis præstans & gratum est laxans, dosi unc. 4 ex infuso, quavis altera hora, quamdiu recens haberi potest, nimirum a primo vere in serum usque autumnum. Apud nonnullos agit etiam emesis. Herba, recenter siccata, vim suam purgantem servat, sed ejus augenda erit dosis. Certe practicis sollicitioribus adeo non, uti reor, spernendum veniet hocce simplex, ut potius in quæstu sit habendum, ut pote satis opportunum, ubi laxante quodam mucilaginoso, quam aliis purgantibus, uti maluerint.

444. VIOLA Ipecacuanha. LINN. *Mant.* 2: p. 484.

Viola grandiflora, veronicæ folio villosa.

BARRER. *Æquinoct.* 223. *

Ipecacuanha blanca. Pis. *Brasil.* 202.

Pharm. IPECUANHÆ ALBÆ Radix.

Locus. America meridionalis, Cayenne, in pratis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix cylindrica, versus apicem sensim attenuata, flexuosa, digitalis, extus rugosa, albido-cinerea, sulcis transversalibus, semicircularibus, frequentibus; *parenchymate* duro, fragili, albo, fibra lignea centrali, longitudinali, lutescente; post sectionem transversalem notato centro medullari ligneo, lutescente, orbiculato, striis radiatis stellato.

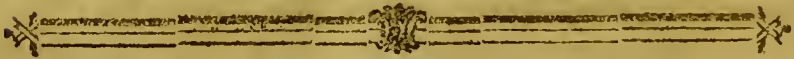
PROPR. *sicc.* Odor aromatico-nauseosus, debilis; *sapor* subaromaticus, subnauseosus, acriusculus, non ingratus, inhærens. *Masticata* corticalis pars emollitur, lignea pars tenax sentitur.

VIRTUS: emetica, debilior.

USUS.

OBS. 1. *Ipecacuanha alba* in nostris officinis non occurrit. Agit debilius quam vulgaris *Ipecacuanha*, quæ apud nos officinalis est. Si fides cl. BARRERE, e *Violæ* genere est, quod etiam ulterius adstruit cl. ALLAMAND.

OBS. 2. De *Viola Ipecacuanha* differuit cl. DAN, WICKMAN, Præside ill. v. LINNÉ, Upl. 1774.

CLASSIS XX.

GYNANDRIA.

ORDO DIANDRIA.

445. ORCHIS Morio. LINN. *Sp. pl.* 2333.

Mat. med. 422. OED. *Icon.* t. 253.

Orchis morio femina. VAILL. *Parisin.* t. 32. f. 23-24. SEGUIER. *Neron.* t. 25. f. 7.

Cynosorchis morio. LOBEL. *Hist.* 87.

Pharm. SALEP Radix.

Locus. Europa australis, in sylvis. *Perenn.*

FORMA. rec. *Bulbus* ovatus, magnitudine nuclei Perfici, sæpe etiam Amygdalæ, undique albus; *parenchymate* albo, minutim spongioso; *sicc.* extus cinereus, minutim rugosus; *parenchymate* faciei corneæ.

PROPR. rec. *Odor* hircinus; *sapor* vix ullus; *bulbus masticatus* tener, mucilagino-

lus, fere insipidus, inter dentes crepulus, solvitur usquequaque, saliva mucilaginosa.

VIRTUS: nutriens, obtundens, inviscans:

USUS. Dysenteria, Ulcus vesicæ, Exco-
riatio intestinorum.

OBS. 1. Quæ ex Oriente apportatur, radix Salep, major est nostra. *Orientalis* pollicaris vel ultra, ovata, sæpe cordata, sæpe ovato-oblonga, acutiuscula, undique lævis, sæpe foveolis impressis, subdiaphana, dura, apice cicatrifata; *parenchymate* uniformi, viridescente, duro, subcornco, sub masticatione in ore solubili, sed sub pulveratione in pulverem album abeunte. Perinde fuerit, a quamam specie Orchidis radix Salep. desumatur, modo a pellicula obvelante, radiculisque annexis, probe purgetur. Tempus radicibus colligendis aptissimum est, dum semina plantæ maturuerunt, scapusque marcescere coepit, ut cl. J. MOULT (*) docuit. Radices tunc effodiendæ, annotinæ omnes sedulo separandæ, utpote effœtæ; colligendæ vero vigentes, solidæ, fragiles, in aqua subsidentes. Hæ in aquam frigidam immitantur, rigidoque penicullo radantur, quo cuticula auferatur, vel, si mavis, in aquam calidam injiciantur, ut deterfione cum linteo cuticula facilius detrahi possit. Hoc factò, radices in furno tepefacto collocentur, quoad exaruerint, & faciem corneam induerint.

OBS. 2. In aqua calida radix integra digesta, in superficie undique gelatinescit, lubrica fit, tandem emollitur, sed non deliquescit in mucilaginem. Integra radix nunquam in mucilaginem verti potest, quamvis ebullitioni submitatur. Ut gelatina fiat, requiritur, ut bene antea pulveretur radix, ut pulvis hic in aquam tepidam immitatur, moxque ebulliat, ac demum ut strenue agitetur cum virgula; sic obti-

(*) *Philos. transact.* vol. 59. p. 2.

netur *gelatina* perfecta, opalescens, mollissima, æqualis, insipida, inodora, & bene glutinans, quæ a vitæ martis nil demutatur. Si non agitur, *gelatina* non fit, sed subsidit pulvis, qui manet in fundo, tumescit, subgelatinescit, at cum aqua non miscetur, etiamsi coquatur. Pulvis Salep, in aqua frigida digestus, subsidit, intumescit, & tandem subgelatinescit. Pulveris Salep drachma 1 aquæ calid. uncias 8 in *gelatinam* vertit. Fit etiam *gelatina* cum aceto vini; sed in spiritu vini & oleis expressis non solvitur Salep.

OBS. 3. Sicuti alia mucilaginosa aquam cum oleis expressis commiscent in emulsionem, ita etiam *gelatina* fortior e Salep. Ceterum bene *gelatina* hæcce nutrit, ad quod a vi ejus glutinante concludi potest, atque sic duplici respectu ægrotis convenit.

446. ORCHIS bifolia. LINN. *Sp. pl.* 2332.

Mat. med. 422. OED. *Icon. t.* 235.

Testiculi species 5. CAMER. *Epit.* 625.

Orchis alba bifolia minor, calcari oblongo.

VAILL. *Paris.* 252. t. 30. f. 7. SEGUIER,

Veron. t. 25. f. 20.

Pharm. SATYRII Radix.

Locus. Europa, in pascuis humidiusculis.

Perennis.

FORMA. rec. *Bulbus* solitarius, carnosus, ovato-fusififormis, albus, glaber, magnitudine nucis avellanæ, desinens in fibræ filiformem, bipollicarem, nudam, descendente, apice coronatam fibris filiformibus, patentibus, longitudine bulbi. *Parencyma* album, glaciem ferme referens; post sectionem transversalem æquale, centro fissum, obvelatum tunica membranacea, incarnata, undique libera,

PROPRIETAS &

VIRTUS &

USUS, ut in præcedenti.

OBS. 1. In nostris officinis Satyrii radix indiscretè desumitur ab omnibus Orchidibus, sponte hic nascentibus; communissime tamen ab Orchide bifolia, sambucina & maculata. Quandoquidem binorum, quos gerunt, bulborum alter semper vivus est & carnosus, alter vero emortuus, spongiosus & effœtus, utpotè ab anno præcedente reliquus, interest omnino, ut bene ab invicem disjungantur bulbi, & inutiles isti rejiciantur. Orchis maculata sæpe tres bulbos gerit, nempe annotinum, vigentem, & tenellum in spem futuri anni; qui bini posteriores colligi possunt.

OBS. 2. De præstantia radices Satyrii nostratis in medicina, & de ejus vi medica, virtuti veræ radices Salep orientalis congruente, pulchrè differuit cl. G. LUND (a); & vero methodum parandi docuit cl. A. J. RETZIUS (b).

447. EPIDENDRUM Vanilla. LINN. *Sp. pl.*

2347. *Mat. med.* 418.

Vanillas piperis arbori jamaicensis innasçens.

PLUK. *Phytogr.* 382. t. 320. f. 4.

Vanille. MERIAN. *Surin.* 25. t. 25.

Volubilis filiquosa, plantaginis folio. CA-

TESB. *Carolin.* 3. p. 7. t. 7.

Pharm. VANILLÆ Siliqua.

Locus. America. *Frutex parasiticus.*

FORMA. sicc. Siliqua dodrantalis, crassitie pennæ cygneæ, recta, cylindrica, compressiuscula, fusco-brunnea, longitudinaliter undique

(a) *K. Vetensk. Acad. Handl.* vol. 32, p. 310. seq.

(b) *L. c.* vol. 25. p. 245.

rugosa (sc. a ficcatione), lucidiuscula, flexilis, unilocularis, apice cernuo obtuso-truncata, basi sensim paululum angustata, incurvata; *parenchymate* carnosissimo-coriaceo, pinguiusculo, centro longitudinaliter cavo, repleto pasta molli, pingui, nigra, e seminibus condensatis constante. *Semina* tantum non innumera, minutissima, subrotunda, nigra, splendentia.

PROPR. *Odor* perquam fragrans, inhærens, exacte Balsami peruviani. *Sapor* aromaticus, validus, subdulcescens, ab odore non abludens, calidiusculus, balsamicus, gratus; *masticata* siliqua coriaceo mollis, tenaciusscula, emollitur, tardius comminuitur.

VIRTUS : calefaciens, emmenagoga, aphrodisiaca, diuretica.

USUS : præparatio Chocolatæ.

OBS. Siliqua adeo pinguis, ut concisa, & chartæ albæ impressa, maculam oleosam relinquat. Tota camera repleta fuit odore fragrante ex concisis siliquis. Hic odor adeo pertinaciter inhæsit digitis, quibus siliquas concisas contractaveram, ut in tertium diem permanerit, ut eos sæpius elavi aqua frigida, sapone, spiritu vini gallico atque oleo tartari p. d. cujus postremi ope paululum quidem odor evanuit, sed tamen recruduit. Siliqua, sub mane degustata, siccitatem faucibus induxit cum strictura ventriculi, qui status usque in prandium duravit. *Aqua still.* fragrans. Extrahitur menstruo spirituoso, sed tinctura parcius odorata fit. *Infusum* aquos. luteum, fragrans, odore & sapore siliquæ; ex adjecto vitr. martis color non alteratur.

448. ARISTOLOCHIA trilobata. LINN. *Sp. pl.* 2362. JACQU. *Obs.* 2. p. 8. t. 3. K. *Vet. Acad. Handl.* vol. 25. p. 240. *

Aristolochia folio hederaceo trifido, maximo flore, radice repente. BARRER. *Æquin.* 26.*

Pharm. ARISTOLOCHIÆ TRILOBATÆ Stipites.

Locus. America meridionalis. *Frutex.*

FORMA. *sicc.* Stipites nudi, crassitie culmi fecalini, fusco-olivacei, elongati, angulati, undique striati, fragiles; *parenchymate* albidocinerascente, post sectionem transversalem notato disco minutim punctato, stellato: radiis pallidioribus, solidiusculis, apice ita conniventibus, ut areolam ovalem, apice obtusam, singuli bini radii includant.

PROPR. Odor fragrans, fortis, fere corticis Padi; *sapor* leniter amaricans, aromaticus, odori congruens; *masticata* difficulter comminuuntur, tenaces inter dentes, sapore inhærente, cum sensatione amaritie.

VIRTUS : alexiteria, sudorifera.

USUS. Morsus serpentum.

OBS. I. Præstabile hoc pharmacum in officinis nostris adhuc non est receptum. Diutissime servant hi stipites odorem & vires. Eorum mihi etiamnum nonnulli ad manus sunt, quos ultra 5 lustra loculo quodam inclusos habui, & qui, dum nunc franguntur & conscinduntur, haud minus fortem odorem saporemque præ se gerunt, quam cum illos primum e Surinamo accepissem, quippe quod tota camera illorum odore repletur. Ubi in febribus opus est sudoriferis cum excitantibus, hisce præstantius quidquam vix invenies. Puerum olim, morsu viperæ læsum, hisce stipitibus brevi juvi.

OBS. 2. *Infusum* aquosum lutescens, fragrans; ex vitriolo martis color nil variat.

449. ARISTOLOCHIA *Serpentaria*. LINN.

Sp. pl. 2363. *Mat. med.* 426.

Aristolochia Piftolochia f. *Serpentaria virginiana*, caule nodoso. PLUK. *Almag.* 50.

t. 240. f. 5. CATESB. *Carol.* 2. p. 29.

t. 29.

Pharm. SERPENTARIÆ VIRGINIANÆ Radix.

Locus. Virginia, Carolina. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix fibrosa, descendens, bipollicaris, vix palmaris, ferruginea: fibris plurimis filiformibus, fragilibus, flexuosis, subæqualibus, descendentibus, fibrillosis: fibrillis crispis. *Parenchyma* album, solidiusculum; post sectionem transversalem notatum disco æquali, puncto centrali ferrugineo.

PROPR. *Odor* fragrans, fortis, balsamicus, fere ut tæda ligni Pini. *Sapor* aromatico-balsamicus, odori congruens, calidiusculus, inhærens.

VIRTUS: alexiteria, diaphoretica, antiputredinosa.

USUS. Febres lentæ nervosæ intermittentes.

OBS. 1. Extrahitur menstruo aquolo & spirituoso. Destillatione dat *aquam stillat.* fragrantem, &, ut cl. LEWIS observat, pariter *oleum* essent. fragrans. *Extractum* aquosum non fragrans, disperit enim aroma sub inspillatione. *Infusum* aquosum limpidum, odore fragrante & sapore calido; ex vitr. martis nil variat. Inter pulverandum surgunt pulvisculi, qui nares perquam offendunt.

OBS. 2. De eximio usu Radicis Serpentariæ, in connubio cum Chinchina, ad curandas febres intermittentes, pulchras observationes affert cl. DAN. LYSONS (a). Parare is solet pulveres e Cort. Chinchinæ scr. 2 & Rad. Serpent. scr. 1, quos quavis tertia vel quarta hora, sub apyrexia, propinat. Effectum horum pulverum ut mirabilem prædicat, & 15 casibus clinicis utilitatem illustrat.

OBS. 3. De hac radice egit C. L. GOCKELIUS (b), qui propriis observationibus nihil superstruxit, merus compilator.

450. ARISTOLOCHIA rotunda. LINN. *Sp. pl.* 2364. *Mat. med.* 424. CLUS. *Hist.* 2. p. 70. DOD. *Pempt.* 322. LOB. *Hist.* 332. BLACKW. *Herb.* t. 256.

Aristolochia. CAMER. *Epit.* 429.

Ph. ARISTOLOCHIAE ROTUNDÆ
Radix.

Locus. Europa australis, in pratis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix subrotunda, nodulosa: nodis obtuso-rotundatis, pollicaris vel ultra, extus ferrugineo-cinerea, subrugosa; *parenchymate* duro, albido-citrino, post sectionem transversalem centro medullari amplo.

PROPR. Odor gravis; sapor amarus, subaromaticus.

VIRTUS: diuretica, emmenagoga, vulneraria.

USUS. Cachexia, Fistula, Hyperfarcosis, Cacoethes.

(a) *Practical essays upon intermitting fevers &c.* p. 13. *seq.* 1

(b) *Dissert. de Serpentaria virginiana, quæ exstat resusa in VALENTINI Simplic.* p. 579.

OBS. Infusum aquosum lutescens, amarum; cum vitr. martis color sibi constat.

451. ARISTOLOCHIA longa. LINN. *Sp. pl.* 2364. CLUS. *Hist.* 2. p. 70. DOD. *Pempt.* 322. MILL. *Fig. t.* 52. f. 2. BLACKW. *Herb. t.* 257.

Pharm. ARISTOLOCHIAE LONGÆ Radix.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. sicc. Radix cylindrica, obtusa, crassitie pollicis, spithamæa, extus longitudinaliter sulcato-rugosa, cinerea, dura, fragiliuscula; parenymate æquali, post sectionem transversalem fusco, undulato.

PROPR. Odor subnauseosus; sapor amari-cans, odori congruens.

VIRTUS: eadem quæ præcedentis.

USUS: præcedentis.

OBS. Infusum aquosum lutescenti-rubicundum, odore & sapore radicis; vitriolo martis non demutatum.

452. ARISTOLOCHIA Clematidis. LINN. *Sp. pl.* 2364. *Mat. med.* 425. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2. BLACKW. *Herb. t.* 255. MILL. *Figur. t.* 52. f. 2. ZANNICH. *Vencz. t.* 280. LOB. *Hist.* 332.

Aristolochia saracenicæ DOD. *Pempt.* 324.

Pharm. ARISTOLOCHIAE VULGARIS Radix, Herba.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, simplex, longa, subtetragona, descendens, parce fibril-

lofa , crassitie vix digiti minimi , extus glabra ,
 olivacea ; *parenchymate* albido , post sectionem
 transversalem distincto centro medullari am-
 plissimo , orbiculato , stellato : radiis cinereis ,
 superne sensim latioribus , apice obtuso-trun-
 catis , crenulatis , ferrugineis. *Caules* plures ex
 una radice , erecti , pedales vel ultra , teretiuf-
 culi , undique striati , simplicissimi , glabri ,
 geniculati. *Folia* ad genicula , alterna , petio-
 lata , cordata , obtusa , angulis posticis rotun-
 datis , utrinque venuloso-rugosa , glabra , mar-
 gine ciliato-aculeolata , infima sensim parva ,
 brevius petiolata. *Petioli* subtus convexi , ob-
 solete striati , supra canaliculati. *Flores* axilla-
 res , conferti , 6 vel 7 , pedunculati , nudi.
CAL. nullus. *COR.* supera , lutescens. *Tubus*
 cylindricus , angulatus , basi globosus. *Limbus*
 1-labiatus , erectus , concavus , dorso sulcatus ,
 antice ore obliquo , apice obtuso , emarginato.
Nectar. margo subcarnosus , longitudine ger-
 minis , apice 6-crenatus , germen cingens.
STAM. Fil. nulla. *Anth.* 6 , ovatae , utrinque
 truncatae , nectario extrorsum adglutinatae.
PIST. Germ. inferum , angulatum. *Styl.* vix
 ullus. *Stigma* truncatum , angulatum.

PROPR. rec. herbæ : Odor fragrans ,
 subgraveolens ; *sapor* debilior , aromatico-
 gravis ; *radicis* : odor & sapor herbæ , verum
 sapor magis amarus , inhærens.

VIRTUS : pellens , emmenagoga , diure-
 tica , vulneraria.

USUS. Cachexia , Hyperfarcosis , Fistulâ , Cacoëthès.

ORDO OCTANDRIA.

453. **CYTINUS** Hypocistis. LINN. *Syst. nat.* 22. p. 602. *Mat. med.* 220.

Hypocistis. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 270. t. 68. CAMER. *Epit.* 96-97. CLUS. *Hist.* 2. p. 68-79. LOB. *Hist.* 548.

Thyrfine Hypocistis. GLED. *Hist. de l'Acad. des sc. de Berl.* 1764. p. 36. *
fig. 2 - 22.

Pharm. HYPOCISTIDIS Succus.

Locus. Europa australis. *Parasiticus in Cisto.*

FORMA. Succus inspissatus in massam nigricantem , plasticam , subfragilem , fragmentis opacis , atomis subsplendentibus.

PROPR. Odor vix ullus ; Sapor acerbus , in saporem atramenti leviter incidens , stypticus , acidulus ; *masticatus* dentibus subadglutinetur , solvitur in ore : saliva fusco-nigricante.

VIRTUS : adstringens , subrefrigerans.

USUS. Atonia.

OBS. 1. *Infusum* (s. solutio succi in aqua calida) subopacum , fuscum , acidulo-acerbum ; dilutum cum vitriolo martis subito atrum fit. Hujus solutionis guttæ 3 , cum aquæ unc. $\frac{2}{3}$ & vitriolo martis , colorem viridi-purpurascentem reddiderunt.

OBS. 2. Baccæ recentes in solo natali contunduntur , & exprimitur succus , qui deinde in sole siccatur in consistentiam extracti. Solvitur hic succus in aqua vel spiritu vini.

ORDO POLYANDRIA.

454. ARUM maculatum. LINN. *Sp. pl.*
1370. *Mat. med.* 417.

Arum. BLACKW. *Herb.* t. 228. LOBEL.
Icon. 597. DOD: *Pempt.* 326.

Arum vulgare non maculatum. MILL. *Fig.*
t. 52. f. 1.

Pharm. ARI Radix.

Locus. Europa australior. *Perenne.*

FORMA. rec: Radix recens tuberosa ;
magnitudine vix ovi columbini , obducta tu-
nica tenera , membranacea , ovata , extus alba ;
parce fibrillosa : fibris sparsis ; tuberculis un-
dique sparsis , distantibus , subrotundis , sc. to-
tidem bulbulis parvis , ætate sensim excrescen-
tibus ; apice instructa squamis plurimis albis ,
membranaceis , imbricatis , adpressiusculis ;
quarum interiores minores , intra quas latet
denticulus vivax , solitarius , subulatus , acutus ,
subincurvatus. *Parenchyma* album , carnosum ,
post sectionem transversalem æquale , subsuc-
culentum : succo maculas albidas , amylaceas ,
in cultro deponente. *Siccata* radix dura , sub-
diaphana ; *vetusta* s. diu servata nivea , farino-
sa , sicca , fragilis , friabilis , subinquinans , facie
cretæ albæ.

PROPR. rec. Odor nullus ; sapor primum
insipidus , mox vero pungens , qui sensus punc-
torius sensim increscit , haud aliter ac mille
acus pungerent , atque inhæret etiamsi os elui-

tur aqua pura , oleosis vero mitigatur. Recens radix resecta lactescit : lacte amylaceo , quiete *amylum* album deponente, supernatante liquido limpido. Recenter *siccatae* radicis *sapor* adhuc pungens , paulo tamen remissior quam recentis ; *diu* vero *siccatae* & aridae farinaceus , vix pungens ; hæc , *masticata* , farinacea sentitur & inter dentes friabilis , facile comminuitur , solvitur fere : saliva lactescente ; immo hæc , contusa , ex aqua frigida superaffusa resolvitur in *amylum* album , recentis radicis amylo simillimum. Omnis radix Ari , siccata & contusa , atque in aqua cocta , abit in *Gelatinam* mitem , dulcescentem , sapidam , alimentarem , glutinantem. Sic tota radix annosa *amylum* constituit.

VIRTUS rec. *siccatae*. stimulans , aperiens , incidens , diuretica ; *recentis* vehementissima , *annosae* nutriens.

USUS rec. *siccatae*. Colluvies pituitosa , Anorexia , Cephalæa sympatica , Asthma humorale , Cachexia , Febris intermittens.

OBS. 1. Radix extrahitur aqua , non vero spiritu vini. *Extractum* validum non dat ; perit enim omne pungens ebullitione , & mitescit radix. Destillatione nihil elicitur ; hinc nulla aqua destillata , nullus spiritus.

OBS. 2. Radix tempore autumnali , postquam maturare semina , colligenda , namque sic magis efficax. Si valebit hæc radix , in pharmacopoliis cum servare oportet in valis clausis , & ab aëre humido bene munire alias , fatiscendo farinosam induit faciem , inutilis tunc in medicina.

OBS. 3. Recens radix, in taleolas secta cutique applicata, vix rubefacit vel vesicat. Equidem applicui eam cuti propriæ absque ullo in eodem modo; sed dum teneræ cuti virginis cujusdam taleolam crassam adalligavi, eadem margine altero vesiculam pusillam elevavit, tardioris sanationis, reliquo loci non rubefacto.

OBS. 4. Præclarum effectum identidem expertus sum ex hac radice, alcalinis, absorbentibus & aromatibus maritata, in cephalæis sympaticis pertinacissimis. Hæc species cephalææ omnes eluserat medelas, antequam in pulverem Ari compositum inciderebam. Scilicet sympatica ea est a primis viis, forte ab atra bile profecta. Dolore capitis in sane vehementi cruciantur ægri, sæpe per intervalla recrudescente, absque febre, pulsu subinde nimis tardo, plerumque vero naturali. Sæpe linguæ basis ipsique dentes nigrescunt, velut apud illos qui ore tabaci fumum hauriunt. Venæsectiones, hirudines scarificationes, vesicatoria, laxantia, aquæ minerales, in hac specie cephalææ nihil efficiunt, sed sæpe augment dolorem; quod etiam accidit a propinatis salinis. Sed pulvis Ari compositus numquam non solatium attulit. In febribus intermittentibus pulveres dedi quovis bihorio e Rad. Ari solid. & Tart. vitriol. ana scrup. $\frac{1}{2}$, Rhei sel. gran. 5. Illi purgarunt alvum mediocriter, & subinde febrem sustulerunt, quandoque absque relapsu; sed apud sensibiliores tormina excitant, quare dosis Ari tunc diminuenda fuit.

OBS. 5. Radix Ari culinaris non dum facta est; quod profecto mereret ob virtutem, quæ in eo inest, nutrientem, quæ quidem affatim evincitur ex qualitate ejus amylacea, ut & vi glutinante. Jusculum paravi e radicibus vetustis & farinosis. Perinde sapidum, ac a Sagu, odore pulmenti triticei. Tales radices Ari annosæ vix acres sunt, prout supra monuimus, & quæ restare potest acrimonia, mitigatur penitus ebullitione. Ceterum plures Ari species apud varias gentes esculentæ sunt. Nutriunt omnes suo farinoso.

455. CALLA Palustris. LINN. *Sp. pl.* 2373.
 Dracunculus aquatilis. DOD. *Pempt.* 329.
 Aquatica anguina f. Dracunculus. LOB. *Hist.*
 328.

Pharm. CALLÆ PALUSTRIS Radix.

Locus. Europa borealis, in paludibus. *Per.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, elongata, repens, obliqua, crassitie digiti, lævis, nitida, spadicea, geniculata, fibrosa: fibris filiformibus, numerosis, albis, elongatis, sæpe pedibus, approximatis, e geniculis simplici serie subtus exeuntibus, descendentibus. Rudimenta vaginalium emortuarum ad genicula. *Parenchyma* album, subcarnosum, post sectionem transversalem æquale, undique punctis rubrolutescentibus adpersum.

PROPR. rec. & sicc. Odor (*rec.*) debilis, subaphrodisiacus; sapor acris; *masticata* primum insipida, dein pungens, qui sensus punctorius sensim increfcit, etiam abjecta radice, & post vehemens fit, manifestans se in toto ore cum affluente saliva copiosa & tenaci, molestissimus, inhærens, durans, labiis ipsis palescentibus, ex sanguibus quasi obstupescentibus, & velut aqua fervida adustis, tandem sponte evanescunt hæ sequelæ. Radix recens concisa, digitisque tractata, glutinosa sentitur.

VIRTUS: quæ in priore; non tamen farinacea.

USUS.

OBS. i. Calla palustris nondum in officinis locum

invenit, quem tamen radix ejus, apud nos vulgarissima & sponte nascens, mihi videtur satis tueri posse. Præstabilior Aro in eo est, quod siccata melius se servat, nec in farinam fatiscit ut Arum, pauloque fortior est. At vero difficilis est pulveratu.

OBS. 2. *Semina* Callæ palustris acria sunt, tanquam radix. In pericarpio obvoluta sunt mucilagine spissa, tenaci, insipida.

OBS. 3. *Infusum* aquos. radic. rec. & sicc. limpidum, debilius mucilaginosum, odore nullo, sapore debilissimo, vix punctorio; vitriolo martis non demuratur.

CLASSIS XXI.

MONOECIA.

ORDO MONANDRIA.

456. CYNOMORIUM Coccineum. LINN.
Sp. pl. 2375. *Mat. med.* 354. *Amœn. acad.* 4. p. 352. t. 2.

Cynomorium purpureum officinarum. MICHEL *Gen.* p. 27. t. 22.

Fungus melitensis. *Comm. Bonon.* v. 2. p. 258. *

Fungus mauritanicus verrucosus ruber. PETIV. *Gazophyl.* t. 39. f. 8.

Fungus typhoides coccineus tuberosus melitensis. BOCCON. *Sicil.* p. 80. t. 82.

Fungus typhoides Liburnensis. TILLI *Hort. Pisan.* p. 64. t. 25. f. E.

Pharm. **FUNGUS MELITENSIS.**

Locus. Europa australis, Barbaria. *Herba parasitica* in radicibus; mensibus hyemalibus, inter Novembrem & Martium.

FORMA. *Radix* simplex, carnosa, cylindrica s. ovato-lanceolata, obtusiuscula, bipollicaris, horizontalis, utrinque plano-compressa, parasitica, radicibus fruticum innixa, fibris capillaribus, squamata: squamis lunulatis, rotundato truncatis, imbricatis. *Scapus* spithamæus, carnosus, sanguineus, erectus, succosus, teretiusculus, superne incrassatus, crassitudine vix digiti minoris, glaber, squamosus: squamis sessilibus, semiunguicularibus, sparsis, remotis, ovatis, obtusiusculis, erectis. *Folia* nulla. *Spica* terminalis, scapo concolor, sessilis, cylindrica, obtusa, bipollicaris, erecta, scapo paulo crassior, adspersa squamis sparsis, uti in scapo, constans floribus compactis, congestis, glomeratis, masculis, foemineis, & paucis hermaphroditis commixtis. *Bractea* angustæ, setaceo-sublineares, longitudine florum, glomeri florum insertæ. *Flores masculi*, breviter pedicellati. **CAL.** communis: amentum spicæ. *Involucr.* proprium hexaphyllum (sæpe tetraphyllum): fetis æqualibus, superne incrassatis, basi in pedicello corollæ sitis. **COR.** squama cuneiformi-turbinata, pedicellata, subcarnosa, sanguinea, truncata, latere exteriori convexa, inferiori vero sulcato-concaviuscula, erecta, longitudine involucri. **STAM.** *Filam.* unicum, firmum,

fulco petali basi insertum, illicque intrusum, corolla paulo longius. *Anthera* didyma, exserta, erecta, latere utrinque dehiscens. *Fæminei* flores longius pedicellati: pedicellis crassiusculis, subdiaphanis. *CAL. Perianth.* proprium superum, 4-vel 6-partitum, laciniis setaceis; obtusis, æqualibus. *COR.* nulla. *PIST. Ger-*men subrotundum, inferum. *Stylus* cylindricus, firmus, longitudine calycis, erectus. *Stigma* obtusum. *Semina* solitaria, globosa; coccinea.

PROPR. sicc. Odor nullus; Sapor subadstringens, salus; recens planta succo sanguineo scateans.

VIRTUS: restringens.

USUS. Profluvia sanguinis.

OBS. Infusum aquos. limpidiusculum, colore aqueo, sapore falso; vitriolo martis fuscum; hujus infusi guttæ 50, cum aquæ unc. $\frac{1}{2}$ & vitriolo martis, leviuscule subfucescunt.

OBS. 2. Ipse nunquam periclitatus sum, quid nec planta efficiat in medicina. Certe laudat illam BOCCONE, ut specificam in sanguinis profluviiis. Medicina domestica est apud Melitenses.

ORDO TETRANDRIA.

457. BETULA alba. LINN. *Sp. pl.* 2393
Mat. m. 422. KNIPH. *Bot. or. cent.* 22.
 Betula. DUH. *Arbr.* 2. p. 200. t. 39. DA-
 LECH. *Hist.* 92. CAMER. *Epit.* 69. DOD.
Pempt. 828. BLACKW. *Herb.* 1. 240.
Pharm. BETULÆ Lignum, Lympha,

Epidermis, Folia tenera, adulta, Fuligo,
Oleum moscoviticum.

Locus. Europa, in sylvis. *Arbor.*

FORMA. Lignum, e ramis crassitie digiti fumendum, album, compactum, durum. *Epidermis*, e trunco arboris, crassa, arida, coriacea, rigidiuscula, pagina interiore corticem spectante adspersa cicatricibus sparsis, subularis, lamellas permeantibus; colore fordide albicante, stramineo; partibilis in lamellas plurimas, tenuissimas, planas, parallelas; quarum exteriores niveæ, tenuiores. *Folia* alterna, petiolata, ovata, sensim acuta, plusquam pollicaria, utrinque glabra, supra saturate viridia, lucida, adspersa punctulis albicantibus, subtus cinerea, nervosa, venulis parvis reticulata, margine duplicato-ferrata: ferraturis primariis grossis; *tenella* plicata, resinosa quadam materia illinita, unde glutinosa apparent, digitisque tractata adhærent.

PROPR. *Folior.* rec. Odor debilis; sapor debilis, amaricans; *masticata* lubrica sentiuntur. *Epidermidis*: Odor nullus, nec sapor. *Epidermis*, ignis flammæ admota, facile accenditur, convolvitur, flagrat cum strepitu: flamma vivida, luminosa, fumante: fumo obscuro, debilius odorato, maxime fuliginoso, relicto carbone atro, splendente, leviusculo, vix inquinante. *Fuligo* atra, levis, tenuis, inquinans. *Lymphæ*: subdulcescens.

VIRTUS: *foliorum* sudorifera, diaphorici.

rica; *lymbæ* : diluens, antiscorbutica, anthelmintica, diuretica.

USUS. Folior. Erysipelas; *Lymphæ* : Scorbutus, Scabies, Arthritis, Lumbrici; *Epidermidis & Fuliginis* : mechanicus.

OBS. 1. *Lympha* ex arboris trunco, tempore vernali ante & sub frondescentiam terebra efforato, stillat, limpidissima instar aquæ, sapore leviter dulcescente. Arbores sauciatae pergunt lympham stillatim fundere, quo ad folia proruperunt. Non perit arbor ex stillicidio lymphæ, sed perdit, ut quidam statuunt, annum integrum de sua incrementa. Hæc limpha, addito saccharo & fermento, subit fermentationem vinosam, abitque in potus speciem, sub calore æstivo gratissimam, & aëre fixo abundantem, unde instar vini Campacini effervescit. Methodus apparandi hæc erit; Rc. Lymphæ betulin. cong. 7 $\frac{1}{2}$; Sacchari Thomæi libr. 4, bulliant usquedum congi 2 evaporarint, sua frequenti despumatione. Tum effundatur hic liquor in vas ligneum, & postquam paullulum refriguit, addantur Vini albi gall. libræ 10; sed simulac tepidus evasit, adduntur 3 Malea citrea, in frustra dissecta & enucleata, Cinnamon. drachm. 6. Cardamom. unc. $\frac{3}{4}$ & Tartari cerevisiæ cochl. 1. Hoc factò, vas obturetur, ut per nycthemeron fermentetur liquor, quem postea immittere oportet in doliolum, in cella reponendum per septimanas 3, quibus elapsis, liquor in ampullas vitreas ingeri debet, bene obturatas, vix tamen plenas. Liquorem sic fermentatum in cella bona servare oportebit, alias sponte effervescit in ipsis ampullis, unde illæ diffiliunt; alias corrumpi etiam potest eo modo, ut tenax fiat & in fila ductilis, salva limpiditate, atque postea aescat. Si autem ampullas in cella bona collocaveris, & quidem in arena humida, liquorem hunc per plures annos tueri poteris. *Lympha* betulina recens, supra ignem inspissata, abit in *melliginem* dulcem, longe par-

cioris quantitatis, quam quæ ex limpha Aceris haberi potest. Saccharum verum ex hac melligine betulina non obtinere potuit cl. MARGGRAF (*), sed mellis speciem, ad Mannam officinarum accedentem. Ex lymphæ betul. rec. libris 8, quas leni igne inspissari feci, obtinui drachmas 10 melliginis, mollioris, ætate rigescentis, consistentia mellis granulati, fusco-rubicundæ, sapore acidulo-dulci, subbalsamico, in Extr. infusi Maltæ incidente; masticationi subjecta mellico hæc, ita sese habet ut Manna calabrina, rigidiuscula inter dentes sentitur, mox vero solvitur.

OBS. 2. Extractum foliorum Betulæ in Erysipelate atque arthritide primus hic loci propinavit nob. JOH. AF DARELLI, qua in re asseclas nactus est plures nostratium medicorum. *Folia* Betulæ recentia, ut euporiston contra arthritidem atque rheumatismos, ruricolæ nostri identidem adhibent. Sternunt hisce foliis lectum, in quem se recipit infirmus, totumque corpus, præter caput, bene foliis istis circumoperit, ex quo paulo post fit, ut sudor proritetur copiosissimus, diffuens donec ibi manet æger. Constat, plures hacce methode rheumatismis fuisse levatos. *Epidermis* Betulæ in calceos immitti solet, ad sudorem pedum provocandum; certe sudant semper inde pedes, unde species revulsivæ oritur, in morbis chronicis sæpe salutaris.

OBS. 3. Decoctum Ligni Betulæ saturatum colore est vini rubri dilutioris, odore debili, sapore amaricante; cum vitriolo martis nigrescit; hujus decocti guttæ 30, aquæ uncizæ $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitriolo martis colorem fusco-viridescentem siterunt. Sunt qui ex hoc decocto multum levaminis sperant calculo vesicæ, sed mihi non successit apud binos calculosos. Pellet urinam.

OBS. 4. Oleum moscoviticum sequenti modo para-

(*) *Opuscules chimiques*, tom. I. p. 242.

tur. Ollæ ferreæ immitatur epidermis betulina, in frustula magnitudine palmæ manus secta, stratis horizontalibus, verticaliter arcte compressa. Inter singulum stratum betulinum laxè spargantur Terræ tripolitanae pugillus unus, herbæque Ledi palustris manipulus unus; & vero Ledum ad Epidermidem betulinam se habebit ut 1 ad 20. Olla sic plena, & dictis rebus compingendo onerata, invertatur super assem quernam, orificio ollæ undique aptatam, in centro perforatam: foramine amplitudine digiti, radiis insuper in asse exaratis, conducentibus a peripheria ad centrum. Margo ollæ undique bene adglutinetur assi ope argillæ, ne alicubi transeat fumus. Hoc factò, effodiatur in terra antrum, in quo alia olla, ut recipiens, collocetur, eidemque superponatur memorata illa assis querna cum adglutinata olla inversa, quæ dein obtegatur terra. Tum ignis supra hanc terram accendatur, principio validus, deinde vero moderatus, qui post durabit usque ad finem processus. Olla mensuræ 8 congiorum, rite onerata, trihorii labore, dat Olei moscovitici circiter libr. 2 vel 2 $\frac{1}{2}$. Atque sic obtinetur oleum per descensum, empyreumaticum, fuscum, recens liquidum, ætate vero spissum, odore fragrante. Cel. P. S. PALLAS (a) tradit, oleum betulinum præstantissimum in Sibiria quotannis parari, absque ulla additione Ledi.

OBS. 5. Betula alba frigoris perquam patiens est, frigidis regionibus dicata. Ut observavit J. G. GME-LIN (b), crescit Betula in Jakutzk Sibiria, ubi clima adeo durum est, ut segetes ibi non proveniant, & terra in fine mensis Junii penitus gelida deprehendatur sub trium pedum profunditate.

458. BUXUS sempervirens. LINN. *Sp. pl.*
2394. *Mat. med.* 422. KNIPH. *Botan.*

(a) *Reise durch verschied. Prov. des Russisch. Reichs*, tom. 2. p. 190.

(b) *Reise durch Sibirien*, vol. 2. p. 520.

orig. cent. 2. MUNTING. *Aardgew. t.*
257.

Buxus arborescens. DUHAM. *Arbr. 2. p.*
225. t. 46.

Buxus. LUDW. *Ætyp. p. 2. t. 4.* BLACKW.
Herb. t. 296. DALECH. *Hist. 265.* DOD.
Pempt. 770.

Pharm. BUXI Lignum.

Locus. Europa australis, Oriens, Persia Co-
litur in hortis. *Arbuscula.* Amat aprica,
frigida, montes.

FORMA. Lignum solidum, duriusculum,
ponderosum, pallido-citrinum, venis longitu-
dinalibus; vestitum cortice cinereo, rugoso;
post sectionem transversalem notatum venis
transversalibus, parallelis, & striis decussanti-
bus, minutissimis.

PROPR. Odorem vix habet, nec saporem.

VIRTUS: sudorifera.

USUS.

OBS. 1. Oleum destillatum foetidum, empyreuma-
ticum.

OBS. 2. Camelis deleterius est Buxus, ut observavit
J. HANWAY (*), in provincia Persiæ Gilan, ubi Buxus
ubertim provenit. Gratum quidem illis pabulum est,
sed confestim enecat.

459. URTICA dioica. LINN. *Sp. pl. 2396.*
Mat. med. 429.

Urtica urens altera. DOD. *Pempt. 252.*

(*) *Reise durch Russland und Persien, vol. 1. p. 206.*

Urtica sylvestris asperior. LOB. *Hist.* 282.

Urtica. BLACKW. *Herb. t.* 22.

Pharm. URTICÆ MAJORIS Radix ,
Herba.

Locus. Europa , in ruderatis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica , crassitie pennæ anserinæ , flexuosa , undique fibrosa , rigidiuscula : *parencymate* ficiore , post sectionem transversalem notato centro medullari orbiculato , cincto disco obsolete annulato. *Caules* plures ex una radice , erecti , simplices , vix ramosi , tetragoni : angulis subrotundis , 4-fulcatis , pubescenti-hispidis : pilis rigidiusculis , inferne crassis , cylindricis , in medio articulatis , apice subulato , acuto pungente. *Folia* opposita , petiolata , cordata , acuta , grosse serrata , bi-vel tripollicaria , supra lineata , rugosa , saturate viridia , subtus pallidiora , utrinque hispida : pilis breviusculis , rigidis , subulatis , basi globosis ; superiora proximiora. *Petioli* tetragoni , hispidi. *Stipulæ* oppositæ , bipartitæ : laciniis linearibus , obtusiusculis , submembranaceis , ciliatis , patentireflexis. *Amenta* quaterna , breviter pedunculata , ramosa , patentia , mascula , floribus glomeratis , subsessilibus. *CAL. Perianth.* 4-partitum : laciniis ovatis ; obtusis , concavis , margine membranaceis , subtus scabris , patentibus. *COR.* nulla. *STAM. Filam* 4 , setacea , calyce longiora , instante antthesi elastice profiliencia. *Anth.* subnovato-globæ , subtus

convexiusculæ , supra bimarginatæ , biloculares. *PIST.* nullum ; *rudimentum* germinis in centro , turbinatum , glabrum , apice obtusum , perforatum. *Fœminei* flores : Amenta fœminea masculis similia , floribus glomeratis minimis : glomerulis subrotundis , alternis. *CAL.* *Perianth.* triphyllum : foliolis exiguis , ovatis , obtusis , pilosis. *COR.* nulla. *PIST.* *Germe*n superum , ovatum , glabrum , tenerrimum. *Styli* nulli. *Stigm.* penicillus albus , breviusculus , patens.

PROPR. rec. rad. Odor debilis ; *sapor* debilis leniter amaricans ; *herbæ* : odor & sapor herbacei.

VIRTUS : diuretica ; *extus* applicita integra herba recens , urens est & exanthematica : maculis mox rubicundis , tum bullulatis , fugacibus.

USUS. Hæmoptysis ; Paralyfis *externe.*

OBS. 1. Folia Urticæ pungunt , uti observavit ROB. HOOKE (*), pilis rigidis , perforatis , acuminatis , basi instructis vesicula , humore acri turgida. Simulatque acumen pili cutem perforat , reprimatur a resistentia cutis pilus recavus , unde compressa vesicula , per pilum in vulnusculum manat humor , qui acrimonia sua rodit , & exanthema excitat. Itaque urit Urtica pari modo ac serpentes mordent.

OBS. 2. Folia Urticæ tenella primo vere apud nos colliguntur , in usum culinarem , tanquam oleris species.

460. MOPUS nigra. LINN. *Sp. pl.* 2398.

(*) *Micrograph* p. 142. *obs.* 25. *schem.* 15. *fig.* A. B.

Mat. med. 422. KNIPHOF. *Botan. orig.*
cent. 3. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 24. t. 8.
Fruit. 2. p. 335. t. 2. BLACKW. *Herb.*
t. 226.

Morus. DALECH. *Hist.* 326. DOD. *Pempt.*
798.

Mœrbefyeboom. CAUS. *Hoven.* p. 22. t. 4.

Morus cum fructu. MERIAN. *Erucar. ort.*
p. 2. t. 2.

Pharm. MORI Cortex, Baccæ.

Locus. Italia, in maritimis. Colitur in hor-
tis. *Arbor.*

FORMA. rec. Cortex radicis extus lutes-
cens, ficcatus longitudinaliter rugosus, cras-
situdine diversa, pro ætate radicis, parency-
mate albido. Baccæ axillares e foliis, brevius
pedunculatæ, ovales, obtusæ, fusco-nigræ,
glabræ, lucidiusculæ, subpollicares, pondere
scrup. 2-4, compositæ e Bacculis, dispositis
serie longitudinali, inæquali, obovatis, com-
pressis, truncato-obtusis, terminatis pistillo,
undique imbricatis in receptaculo carnosso, cy-
lindrico; singulis constantibus e 4 lobis vesicu-
lofis, teneris, succosis, superne convexis, in-
ferne attenuatis, imbricatis, arcte conniventibus;
quorum 2 exteriores oppositi, concavi,
margine rotundato-adpresso, minutim pubes-
cente; 2 interiores conniventes, paralleli, di-
rectione contraria ad exteriores. Semen unicum
in medio, intra lobos, triangulâri-ovatum,
acutum, glabriusculum, compressum, dorso

plano, antice acie acuta, inferne truncatum; cavum, auctum apophysi gelatinoso, involutum propria tunica subexsucca. *Stylus* brevis. *Stigmata* 2, lineari-subulata, hirsuta, erecta.

PROPR. corticis: *Odor* graviusculus; *sapor* austerus, graviusculus, amaricans, subsalsus. *Baccar. rec. odor* vix ullus; *sapor* acidulus, infimul in cucumerinum incidens. *Baccæ masticatæ* valde succolæ; extrahitur succus, remanent pelliculæ, receptaculum & semina exspuenda: saliva nigro-violacea.

VIRTUS corticis: adstringens, anthelminthica; *Baccar. refrigerans*, restringens.

USUS corticis: Tænia; *Baccar. Febres*; Angina, Aphthæ.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *corticis* lutescens, odore non ingrato, *sapore* consimili; vitriolo martis debilius fuscescit. *Baccar. recent. unc. 1* expressione dat *unc. ½* & *scrup. 4* succi rubri, aciduli. Hic succus, dum baccæ manibus tractantur, cutem tingit rubropurpureo; cum vitr. martis & pauxillo aquæ commixtus, nigrescit. Succi puri guttæ 4, aquæ *unc. ½* infillatæ, addito vitriolo martis, colorem effecerunt violaceum; guttæ vero 20 obscure violaceum.

OBS. 2. Corticem radice ut anthelminthicum, etiam contra Tæniam, commendant plures. NIC. ANDRY (*) docet, corticem radice Mori, dosi drachm. $3 \frac{1}{2}$, in aquæ puræ libra 1 per semihoram coctum, & decoctum mane propinatum, revera Tæniam pellere, & simul alvum purgare; si unica dosis non sufficit, iterandam dosin suadet; usquedum Tænia pellatur. E baccis maturis paratur Rob, quod frequenter præscri-

(*) *De la génération des vers*, p. 172.

bitur, ut linctus refrigerans in febribus, ad linguam aridam emolliendam. Sæpe additur spiritus vitrioli.

ORDO POLYANDRIA.

461. POTERIUM Sanguisorba. LINN. *Sp. pl.* 2242. *Mat. med.* 425. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Pimpinnella Sanguisorba. CAMER. *Epit.* 777. ZANNICH. *Venez.* 229. DOD. *Pempt.* 205.

Pimpinella. BLACKW. *Herb. t.* 423.

Pharm. PIMPINELLÆ ITALICÆ
Herba.

Locus. Europa. Colitur in hortis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, crassitie digiti, brunnea, in ramos divisa. *Caules* plures ex una radice, erecti, pedales, angulati, virides, angulis linea fusca notatis; glabri, ramosi. *Rami* alterni, erecti, compressiusculi, angulati. *Folia* alterna, petiolata, pinnata cum impari, septemjuga: foliolis petiolellatis, oppositis, ovatis, obtusis, inciso-ferratis, utrinque glabris, venulosis, subtus glaucis, carinatis, supra obscure viridibus, concaviusculis; inferioribus minoribus. *Petioli* communes fuscescentes, parce pilosi, subtus convexi, supra canaliculati, basi concavi, ciliati. *Stipulae* utrinque 2, ex pari foliorum solitario, basi petioli. *Flores* capitati, capitulis terminalibus, subsolitariis, ovatis, obtusis, acutis, pedunculatis; quorum superiora hermaphrodita;

inferiora fœminea. *CAL. Perianth.* tryphillum, inferum: foliolis ovatis, obtusis, ciliatis, membranaceis, corolla brevioribus. *COR.* supera, tetrapetala, plana, cruciformis: petalis sessilibus, ovatis, obtusis, sub apice notatis puncto elevato subrotundo, spadiceis, apice revolutis, trinerviis, margine membranaceo, undulato. *STAM. Fil.* plurima, capillaria, erecta, longitudine fere corollæ. *Antheræ* subovatæ, compressæ, utrinque retusæ, erectæ. *PIST. Germ.* inferum sub corolla, ovatum, compressiusculum, rugosum, albidum, tetragonum. *Styli* 2, albi, cylindrici, longitudine vix corollæ. *Stigmata* penicilliformia, alba.

PROPR. rec. Odor fragrans, graviusculus, gratus; sapor congruens.

VIRTUS: tonica.

USUS: culinaris.

OBS. Folia recentia in culinis adhibentur in saturâ herbaria, gratumque ei consiliant saporem.

462. QUERCUS Suber. LINN. *Sp. pl.* 2423.

Mat. med. 427.

Suber latifolium perpetuo virens. DUHAM.

Arbr. 2. p. 292. t. 80.

Suber folio brevioris & latioris. DALECH.

Hist. p. 22.

Suber. BLACKW. *Herb.* t. 293.

Pharm. SUBERIS Cortex.

Locus. Europa australis. *Arbor.*

FORMA. Cortex in frustis, utrinque planis, longitudine circiter pedum 2, latitudine

pedis 1, crassitie pollicari, levis, molliusculus, coriaceus, sed insimul firmus & compactus, post sectionem transversalem æqualis, notatus venis parallelis, rufescentibus.

PROPR. Odor nullus, neque sapor Cortex, cultro acuto incisus, secatur secamentis coriaceis, lævibus.

VIRTUS.

USUS: mechanicus.

OBS. 1. Cortex trunci arboris, circiter duodecenis vel supra, mense Julii s. Augusti, longitudinaliter inciditur in segmenta arbitraria, atque deinde caute divellitur, ne liber trunci lædatur. Hæc segmenta primum radendo bene tergenda, deinde flammæ ignis exponenda, ut superficies paullulum crispetur porique constringantur. Hoc factò, in aqua frigida bene lavanda, & cumulatim coacervanda, tum ponderibus oneranda, ut plana evadant. Præstans censetur subereus cortex rubicundus; albidus vero, h. e. sine igne præparatus, & in aqua solum maceratus ut planus fiat, vilis est; luteus mediocris. Si liber arboris non fuit læsus, cortex-subercus sensim regeneratur, ita ut post 8 seu 10 annos de integro divelli possit. DÜHAMEL.

OBS. 2. Suber ustum in hæmorrhoidibus cæcis adhibetur, unguento immixtum.

463. QUERCUS Cerris. LINN. *Sp. pl.* 2424.

Robur Quercus Cerrus. CLUS. *Hist.* 2. p. 28.

Galla major. LOB. *Hist.* 586. DOD. *Pempt.* 823.

Pharm. GALLÆ TURCICÆ.

Locus. Europa australis, Barbaria. *Arbor.*

FORMA. Gallæ ponderosæ, magnitudine

ovi columbini , in ipsis ramis arboris subseffiles , alternæ , globosæ , pallide viridescenti-cinereæ , glabriusculæ , notatæ verrucis sparsis vel cristatis , elevatis , grosse subreticulatis ; altero latere communiter perforatæ. *Parencyma* solidum , friabile , albescens , intus fuscescens , resinofum , centro cavo.

PROPR. Odor nullus. Sapor acerbissimus ; maxime stypticus ; *masticatæ* friabiles , linguam faucesque vehementius constringentes.

VIRTUS : peradstringens , coriaria , obstipans.

USUS : externus.

OBS. 1. Extrahantur Gallæ turcicæ menstruo cum aquoso , tum spirituoso , quæ ambæ tincturæ post evaporationem *extractum* dant stypticum. *Infusum* aquosum saturatissimum , olivaceum , opalescens , subopacum , intense stypticum ; cum vitriolo martis subito nigrescit ; hujus infusi gutta 1 , aquæ uncie $\frac{1}{2}$ instillata , addito vitr. martis , colorem obscure cæruleum , nigrescentem efficit. *Decoctum* aquosum saturatissimum , spissum , opacum , olivaceum , stypticum , absque odore ; hujus decocti gutta 1 , cum aquæ uncia $\frac{1}{2}$ & vitr. martis , colorem sinit atro-cæruleum , opacum. Gallæ turcicæ septem octonas partes *Extracti* aquosi dant , tres vero quaternas partes extracti resinofosi ; NEUMANN. Sub *pulveratione* irritant Gallæ turcicæ nares & sternutationem movent.

OBS. 2. Multum *acidi* continent Gallæ turcicæ , atque hoc acidum summæ est affinitatis cum metallis , in acidis mineralibus solutis. Si infusum gallarum saturatius instilletur solutioni vitrioli martis , aqua pura dilutæ , decomponitur mox vitriolum , acidum gallarum combinatur cum terra martiali , & subsidunt ambo ;

acidum vero vitrioli liberum (nisi nimia cum aqua fuerit dilutum) reagit in præcipitatum, illudque iterum solvit : solutione cærulea, si bene diluta sit ; atra vero, si saturata. Sic oritur Atramentum scriptorium. Cl. MONNET (*) experimentis curiosis docuit, Gallas turcicas pari efficacia solutiones etiam omnium metallorum præcipitare. Porro quoque existentia acidi in Gallis turcicis ex decoctione serici cum gallis demonstratur ; accipit enim sericum hac encheiresi crepitum (*le cris*), uti ex omnibus aliis acidis.

OBS. 3. Usus medicus Gallarum rarissimus est ; nimis enim stypticæ sunt. Sunt qui febres intermittentes & diarrhœas cum Gallis propinatis curare tentarunt, sed infausito conatu ; viscera enim inde sæpe obstructa. Tinctoribus autem usitatissimæ sunt, & , quod singulare est, augment pondus serici, interdum usque ad decimam ponderis partem.

OBS. 4. Galla turcica est excrescentia Quercus, nidum insecti cujusdam constituens. Gallæ perforatæ insectis liberatæ sunt ; namque ab illis perforantur, dum exclusa exhibunt.

464. QUERCUS Robur. LINN. *Sp. pl.* 2424.

Mat. med. 326. KNIPH. *Bot. or. cent.* 3.

Quercus cum fructu. MERIAN. *Eruc. ort. p.* 27. t. 52.

Quercus LOESEL. *Pruss.* 222. t. 69. DOD. 822. BLACKW. *Herb.* t. 487.

Quercus cum longo pediculo. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 202. t. 47.

Pharm. QUERCUS Cortex, Folia, Glandes, Cupulæ.

Locus. Europa. *Arbor.*

(*) *Traité des Eaux minérales.* Paris 1768. p. 309. seq.

FORMA. *Cortex* trunci planiusculus, crassitie semipollicari, subligneus, undique cinereus, extus longitudinaliter subfissus, sæpe conspurgatus Lichenibus. *Folia* alterna, breviter petiolata, fere digitalia, cuneiformia, runcinato-lobata: lobis oppositis, obtusis, inferioribus sensim minoribus; utrinque glabra, minutissime venuloso-reticulata, margine subrecurvato, intergerrimo. *Pedunculi* axillares, in summitate ramulorum, solitarii, foliis breviores, nudi, glabri. *Perianth.* fructus (cupulæ) cinerascens, crassiusculum, corticosum, communiter geminum, sæpe solitarium, pateriforme, integerrimum, margine truncato, æquali minutissime ciliato, extus rugosum: squamulis imbricatis, ovato-acutis, subcarinatis, adpressis, apice obtusiusculis; intus leve, centro derafo in fundo, pallidiore. *Nux* ovalis, calyce triplo longior, undique lævis, nitidiuscula, colore stramineo, striis rubicundis longitudinalibus, basi macula orbiculata derafa, apice obtusa, subvillosa, cum umbilico cylindrico prominente; *testa* pergamena, fragili; *nucleo* duplici tunica obvelato, extus rugoso: vestigiis venulosis; bipartibili, solido; plumula in apice: puncto subrotundo, subprominente.

PROPR. *corticis*: *Odor* vix ullus; *sapor* acerbus, stypticus; *Glandis rec.* *Odor* nullus; *sapor* acerbus, stypticus; *siccata* dura.

VIRTUS: peradstringens, coriara, obstipans.

USUS: externus, Prolapsus uvulæ.

OBS. 1. *Infusum aquosum corticis* aureo-lutescens, odore debili, sapore debilius styptico; cum vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 3, aquæ unc. $\frac{2}{3}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem violaceum stiterunt. *Infus. folior. sicc.* citrinum odore debili, non ingrato; sapore debiliore, leniter amaricante; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, cum aquæ unc. $\frac{2}{3}$ & vitr. martis, colorem exhibuerunt violaceum. *Cupularum: Infusum* saturatissimum saturate rubicundum, stypticum; vitriolo martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 20, cum aquæ unc. $\frac{2}{3}$ & vitr. martis, colorem fusco-viridescentem stiterunt. *Nucleor.* rubro-turbidum, stypticum; cum vitr. martis nigrum; hujus infusi gutta 1, cum vitr. martis & aquæ unc. $\frac{2}{3}$, colorem stitit violaceum; guttæ vero 2, colorem saturate cæruleum. *Aqua* e foliis recent. *destillata*, odore & sapore debili est, & acetum saturninum præcipitat.

OBS. 2. Quandoquidem Lignum quernum, eodem modo ac Gallæ turcicæ, extrahitur menstruo aquoso atque spirituoso, ratio elucet, cur Spiritus vini gallicus, qui in doliis quernis diu asservatus fuit, ab affusa solutione vitrioli martis cærulescat.

OBS. 3. Nuclei Quercus nullum fere oleum expressum dant, etiamsi sero autumnio collecti sunt. Aiunt quidam, illos spiritum ardentem dare, sed experimentum ipse non institui. Hæ nuces minime edules sunt hominibus; sed Sucs inde bene sagineantur. Quæ de esu glandium quernarum hinc atque illinc relata leguntur, videntur vix intelligi posse de Quercu nostra vulgari, sed potius de Quercu vulgari brevibus pediculis, SHAW *Afric. tom. 2. extract. p. 118.* quæ dulces gerit glandes.

465. JUGLANS regia. LINN. *Sp. pl. 2425.*

Mat. m. 430. KNIPH. Bot. orig. cens. 2.

Nux Juglans f. regia vulgaris. DUHAM.
Arbr. 2. p. 50. t. 13. DALECH. *Hist.*
 322. DODON. *Pempt.* 803. f. 804:
 BLACKW. *Herb.* t. 247.

Walnoten. CAUSE *Hoven.* p. 15. t. 4.

Pharm. JUGLANDIS Fructus immaturus, Extractum.

Culinis ——— Nuces.

Locus. Persia, Anglia (*). Colitur in hortis.
Arbor.

FORMA. rec. *Drupa* immatura subrotunda, utrinque compressiuscula, apice obtusorotundata cum tuberculo prominente, magnitudine ovi gallinacei minoris, glabra, viridis, variegata : maculis pallidioribus, subelevatis; *parenchymate* carnosissimo-succulento, viridi, firmiusculo. *Nux* matura majuscula, pollicaris, subrotunda, ossæa, sulcis reticulata, bivalvis, semiquadrilocularis; *nucleo* albo, quadrilobo : lobis longitudinalibus, anfractuosis, auriformibus, undique gibbulis rugosis, binis utrinque latere parallelis; membrana obvelato.

PROPR. rec. *Drupæ* immat. odor debilior; *sapor* acidus, acutus, tum stypticus; *maslicata* firmiuscula, succosa, saliva viridescente. *Drupa* recens, resecta, cultrum adgreditur, & solvit ejus superficiem, colore nigro, manibus tractata, cutem tingit maculis ferrugineo-rubicundis, in-hærentibus. *Nucleorum* matur. odor nullus; *sa-*

(*) *Philos. transact.* v. 61. p. 1. p. 136-166.

por subdulcescens; *masticati* firmi, comminuuntur, saliva emulsiva. Nucleus immaturus, diffectus, inter anfractus plurimum mucilaginis fovet.

VIRTUS: Drupæ: laxans, anthelminthica; *nuclei*: nutriens.

USUS: drupæ: Lumbrici; *nucl. culinaris*.

OBS. 1. Infusum aquosum *Drupæ* recentis fuscorubrum, acidum, amarum, stypticum, ingratum; vitriolo martis fusco-nigrescit; hujus infusi guttæ 50, cum aquæ unc. $\frac{2}{3}$ & vitr. martis, colorem fecerunt fusco-ferrugineum. *Extractum* drupæ subsalsum, viridi-nigricans, subsplendens, consistentia Rob Juniperi, tenaciuscum, odore satis grato, sapore acidulo, acerbiusculo, leniter styptico; gustatum salivam brunneo tingit. Paratur ex Drupis recentibus & immaturis, in vase ligneo contusis, affusa aqua, & deinde in ollis idoneis, minime ex metallis ignobilioribus paratis, in consistentiam extracti coctis. Hoc extractum præstans est anthelminthicum, dosi cochlearis pro thea, bis vel ter de die propinatum pueris. Purgat alvum, & lumbricos pellit simul.

OBS. 2. Nuclei Juglandum, a pelliculis probe purgati, comminuti grosso modo, *Decoctum* aquosum exhibuerunt lutescens, vix emulsivum, sapore debili, vitriolo martis nil demutatum. Decoctum vero *pelliculorum*, luteo-ferrugineum, sapore debili, cum vitr. martis subito nigrescit; hujus decocti guttæ 30, in aquæ unc. $\frac{2}{3}$ dilutæ, addito vitr. martis, colorem fusco-viridescens exhibuerunt. Itaque nuclei ipsi mites, pelliculæ vero obvelantes stypticæ. Hi nuclei, ad dimidiam sui ponderis partem, *oleum* dant expressum; mite, dulcescens, flavicans, facile rancescens, & quod in frigore non cogitur, ut oleum olivarum; accensum fumat. Pictoribus utile est. Ut anthelminthicum contra Tœniam plurimi commendant. Nuclei, cum aqua triti, in *emulsionem* abeunt.

OBS. 3. Arboris truncus incisus *lympham* stillat ; quæ , tanquam *lymphæ* betulina , principio dulci scaturit . & in melliginem saccharinam reduci potest.

466. FAGUS Castanea. LINN. *Sp. pl.* 2426.

Mat. m. 429. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Castanea. DUHAM. *Arbr.* 1. p. 234. t. 50.

MILL. *Figur.* 1. 84. BLACKW. *Herb.* 1.

330. CAMER. *Epit.* 228. DOD. *Pempt.*

802.

Culinis CASTANÆ Nuces.

Locus. Europa australis. Colitur. *Arbor.*

FORMA. rec. *Nux* ovato-hemisphærica , hinc convexa , inde plana , brunnea , nitidiuscula , lævis , basi obtusa , detersa : macula transversaliter oblonga , subquadrangulari ; apice acutiusculo , tomentoso. *Testa* coriacea , intus tomentosa , subadhærens. *Nucleus* amygdalinus , testæ respondens , longitudinaliter sulcatus : sulcis parallelis ; vestitus tunica tenera ferruginea ; *parencymate* cotyledoneo , firmo , albo , lobato : lobis arcte conniventibus ; futura anfractuosa ; *corculo* glabro , ovato-conico , subpedicellato , inter lobos margine incluso.

PROPR. rec. *Odor* nullus ; *sapor* dulcescens ; *masticatus* nucleus ficciusculus & firmus inter dentes sentitur , comminuitur ; saliva alba.

VIRTUS : nutriens.

USUS. culinaris.

OBS. 1. Nuces Castanæ , si valebunt , siccandæ sunt. Modum , quo ignis ope siccati solent , tradidit cl. MONTET (*). *Infusum* aquos. nucum Castanæ siccatur. rubi-

(*) *Mémoire de l'Acad. des scienc.* 1768. p. 538.

cundum, dulcescens, fumum sapiens & redolens; a vitriolo martis non alteratur. *Olei* expressi nihil dant nuces Castanæ, ut docet ill. DUHAMEL. Ex. Nuc. Castan. libr. 2 torcularis ope nullum oleum, sed succum, qui in fermentationem vinosam ruebat, obtinuit cl. SPIELMANN.

OBS. 2. Nuces Castanæ, coctæ vel frictæ, esitantur copiosissime in Europa australi, & tantum non basin nutrimenti efficiunt. Nutriunt bene, quamvis insuetis paulum flatulentæ sint.

467. FAGUS sylvatica. LINN. *Sp. pl.* 2426.
Mat. med. 428.

Fagus. CAMER. *Epit.* 222. DODON. *Pempt.* 820. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 232. t. 98.

Pharm. FAGI Nuces, Cineres clavellati.

Locus. Europa, America septentrionalis.
Arbor excelsa.

FORMA. Nux magnitudine vix nucis Avelanæ minoris, exquisite triquetra: angulis acutis, acie in membranam brevem exeuntibus; undique lævis, nitidiuscula, brunnea, lateribus planis, singulis notatis striis 3 longitudinalibus, elevatis; basi obtusa, derafa: macula triangulari, parviuscula; apice acuta, mucrone tomentoso. *Testa* coriaceo-pergemena, intus glabra, unilocularis, trivalvis. *Nucleus* albus, longitudinaliter sed parce striatus, vestitus tunica tenera, brunnea; *corculo* in apice. *Parencyma* cotyledoneum, firmum, album, lobatum: lobis inæqualibus, arcte conniventibus.

PROPR. Odor nullus; *sapor* debilis, vix dulcescens; *masticatur* perinde ut Castanæ nuces.

VIRTUS : nutriens, subtemulentans.

USUS : œconomicus.

OBS. 1. *Oleum* expressum lutescens, recens mite; in frigore; non cogitur, hinc facile rancescit. Nucum harum tonna 1 vix ultra 4 olei congios dat.

OBS. 2. Hisce nucibus Sues vulgo sagineantur, valdeque pinguescunt; sed lardum mollius fit, & inter elixandum haud parum liquefit.

OBS. 3. *Cineres clavellati* sunt sal alcalinum fixum vegetabile, in aëre humidiusculo deliquescent, pro diverso præparandi modo varium. Communiter in igne valido calcinatur cinis ligni Fagi, quoad in glebas concrefcant. Si hæc glebæ contendantur, & in furno idoneo ad albedinem denuo calcinentur, obtinentur cineres clavellati idonei. Quoniam hi cineres clavellati cum calce viva sunt commixti, purum alcali non efficiunt, verum alcali fixum causticum, ex admixta calce. Hæc calx oritur ex ipsa parte terrestri ligni, quæ vehementia ignis in veram calcem abit. Si autem cinis ligni cum aqua maceretur, ut pars salina solvatur, hæc vero postmodo inspiffetur, obtinetur alcali fixum purum, atque id non causticum. *Usus* cinerum clavellatorum in conficiendo sapone insignis est. Si cum acido Nitri saturetur, verum exurgit Nitrum prismaticum.

468. **CORYLUS** Avellana. LINN. *Sp. pl.* 2427. *Mat. med.* 432. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Corylus sativa fructu rotundo maximo.

DUHAM. *Arbr.* 2. p. 288. t. 77.

Corylus. BLACKW. *Herb.* t. 293. DALECH. *Hist.* 329.

Nux avellana s. *Corylus*. DOD. *Pempt.* 804. *Pharm.* **CORYLI** Lignum.

Culinis **AVELLANÆ** Nuces.

Locus. Eūropa, in nemoribus asperis. *Arbor.*

FORMA. *Lignum* albidum; leve, molliusculum; post sectionem transversalem notatum centro medullari parviusculo. *Glomeres* nucum subrotundi, pedunculati, nudi. *Involucrum* subtetraphyllum, glomeri subjectum: foliolis subæqualibus, subcarnosis, planis, subrotundis, subdentatis, reflexo-patentibus, calycibus subjectis. *Nuces* plures in glomere sessiles, divaricatæ, singulæ ad basin vestitæ. *Perianthio* monophyllo, campanulato, carnosocoriaceo, vix minutim villoso, bipartito: foliolis basi imbricatis, superne multifidis: laciniis linearibus, inæqualibus, acutis, denticulatis, minutim ciliatis, erectis, longitudine vix nucis. *Nux* ovata, utrinque compressiuscula, glabra, spadicæ, obsolete sulcata, basi notata macula ampla, plano-convexiuscula, derasa, subquadrangulari; superne minutim tomentosa; apice obtusa, terminata hilo obtusiusculo, parvo. *Testa* ossea, subbivalvis, unilocularis, intus vestita tunica cinerea, adhærente. *Nucleus* ovalis, acutiusculus, albus, bipartibilis, obvelatus tunicis 2 vel 3, aridis; cinerascens, scabriusculis; quarum interior tenera, glabriuscula, nervis longitudinalibus, parallelis; exteriore crassiores, subspongiosæ.

PROPR. *Ligni*: Odor nullus, neque sapor. *Nuclei*: odor nullus; sapor subdulcescens, masticatus nucleus firmiusculus, comminuitur, saliva lactescente.

VIRTUS: nuclei: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Lignum* Coryli dat *oleum* per descensum, empyreumaticum, foetidum. Si supra calcem vivam rectificetur, limpidum fit, colore aureo, & ut bonum nervinum commendatur in morbis convulsivis, epilepsia, ecclampsia infantili; aiunt, id etiam esse bonum anthelminthicum, verumque *oleum heraclinum* RULANDI.

OBS. 2. *Decoctum nucleorum*, detractis, pelliculis, leviter lactescens est; vitriolo martis non tingitur, verum coagulatur. *Testarum* decoctum rufescens; vitriolo martis fuscescit. Decoctum ex *pelliculis* nucleorum lutescens, sapore debili; vitriolo martis fuscescit. Nuclei *oleum* dant expressum, mite, velut Amygdalæ dulces; larga copia, fere ad dimidium ponderis nucleorum, amygdalino vix inferius. Cum aqua contusi, in emulsionem abeunt.

OBS. 3. Nuclei Avellanæ communiter crudi esitantur, uti Amygdalæ, sed detrahi debent pelliculæ obvelantes, utpote nimium siccantes & restringentes, unde strictura faucium, pectorisque angustia cum tussicula efficitur.

OBS. 4. Si *Foliorum* Coryli recentium, mediæ ætate collectorum, major quantitas in cacabo, cum affusa aqua, coquatur, quoad aqua fere omnis evaporaverit, residua massa, expressa, liquorem s. succum dat fuscum, odore rancido, subempyreumatico, sapore falso, graviusculo; qui, illinitus lectis aliisque mobilibus, cimicibus infectis, pellit quidem cimices, uti sæpius vidi, sed tamen sæpe fit, ut postmodum redeant.

469. LIQUIDAMBAR styraciflua. LINN.

Sp. pl. 2418. *Mat. med.* 432.

Liquidambar arbor s. Styraciflua aceris folio. PLUK. *Almag.* 224. t. 42. f. 6.

CATESB. *Carol.* 2. p. 65. t. 65.

Liquidambar. BLACKW *Herb. t.* 485.

Pharm. STORAX LIQUIDA.

Locus. Virginia. *Arbor.*

FORMA. Resina griseo-brunnea, fuscescens, homogœnea, consistentia unguenti, plastica, tenaciuscula, rigidiuscula, opaca, lucida, pinguiuscula. *Purior* Storax liquida in officinis subinde occurrit, facie Terebinthinæ, consistentia mellis, subdiaphana, tenax, lutea, odore validiore.

PROPR. Odor fragrans, in Storacem Calamitam incidens; sapor unctuosus, acriusculus, odori congruens. Accensa flagrat: flamma vivida, fumo spisso, valde fuliginoso, odore grato, balsamico, remanente carbone tenui, atro, parum inquinante.

VIRTUS: vulneraria.

USUS.

OBS. 1. De vera origine Storacis liquidæ nondum inter Auctores convenit; plurimi illam artis productum credunt.

OBS. 2. Ad præparationem Cereæ sigillatoriæ Storax liquida etiam adhibetur.

ORDO MONADELPHIA.

470. PINUS Balsamea. LINN. *Sp. pl.* 2422.

Abies minor pectinatis foliis virginiana, conis parvis subrotundis. PLUK. *Alm.*

2. t. 222. f. 2. DUHAM. *Arbr.* 2. p.

3. t. 3.

Pharm. BALSAMUM CANADENSE.

Locus. Canada. *Arbor.*

FORMA. *Resina* liquida, pellucidissima, albida, ætate lutescens, tenacissima, in fila ductilis, rigidiuscula.

PROPR. *Odor* balsamicus, gratus, ad balsamum Meccæ accedens; *sapor* mitis, vix amaricans. *Masticatum* non solvitur, dentibus, labiis & sæpe palato adglutinatur.

VIRTUS : vulneraria, diuretica : *urina* odoris violacei.

USUS. Vulnera.

OBS. 1. Hæc species Terebinthinæ omnium nobilissima & præstantissima est, pariter ac amænissima odore & colore. Hanc in bonitate proxime sequitur Terebinthina cypria, deinde T. argentoratensis, tum T. veneta; sed deterrima est T. communis. Hæc omnes Terebinthinæ species in eo conveniunt, quod, destillatione cum aqua, *oleum stillatitium* dant, liquidum, limpidum, colore aqueo, odore fragrante, quo oleo spoliatæ concresecunt in *colophonium* solidum, siccum, friabile; fragile: fragmentis lucidis. Oleum earum etiam haberi potest, si in aqua coquantur; sic Terebinthina cocta species est Colophonii. Porro conveniunt dictæ species in eo, quod, deglutitæ, urinam imbuunt violaceo odore. In aquam calidam immisæ, non liquefcunt, sed paulum subsidunt, & adglutinantur digito immisso. Solvuntur perfecte in spiritu vini. Si cum vitello ovi teruntur, cum aqua miscentur: mixtura lactescente. Cunctæ species e truncis arborum fauciatas sponte distillant.

OBS. 2. Antiquiorum medicorum plerique Terebinthinas aliaque balsama resinosa, ad ulcera interna, uti specifica, commendant, decepti ab analogia. Verum si res juste pensitetur, adeo non juvant, ut potius plus damni dent; etenim movent sanguinem, augent febrem

brem

brem symptomaticam, promouent contabescentiam atque sudores colliquativos. Cum ulcus quoddam cacoëthicum in aliquo viscere se manifestat, nonnisi talia indicantur, quæ humoribus emendandis & corrigendis conducant.

471. PINUS Picea. LINN. *Sp. pl.* 1420.

Abies taxi folio, fructu sursum spectante.

DUHAM. *Arbr.* 1. p. 3. t. 2.

Abies. CAMER. *Epitom.* 48.

Picea. DALECH. *Hist.* 50.

Pharm. TEREBINTHINA ARGENTORATENSIS.

Locus. Alpes Europæ australis, Helvetiæ.

Arbor.

FORMA. Resina liquida, diaphana, minus tenax, colore obscure lutescente, emanans e vesicis propriis, in cortice sparsis & dilaceratis, traiectione per colum probe depurgata.

PROPR. Odor fragrans, in corticem Citri obscure incidens; sapor inter omnes Terebinthinæ species maxime amaricans, non tamen acris.

VIRTUS : ut in præcedente.

USUS : ut in præcedente.

OBS. Oleum Terebinthinæ, ab exteris ad nos allatum, communiter ex Tereb. argentoratensi destillatur. Ex Terebinth. libr. 4. obtinetur olei still. libr. 1. DUHAMEL.

472. PINUS Larix. LINN. *Sp. pl.* 1420.

Mat. med. 437.

Larix folio deciduo conifera. DUHAM.

Arbr. 1. p. 332. t. 231. BAUH. *Hist.*

2. p. 265.

Eee

Larix. CLUS. *Exotic.* 196. DALECH.

Hist. 55. BLACKW. *Herb.* t. 477.

CAMER. *Epit.* 45. 46.

Pharm. TEREBINTHINA VENETA.

Locus. Alpes Europæ australis, Sibiria.

Arbor.

FORMA. Resina liquida, diaphana, consistentia mellis vel syrupi spissioris, colore aqueo vel pallide lutescente, pro diversa ætate, in fila ductilis, tenax.

PROPR. Odor debilius fragrans; sapor amarus, faucibus inhærens, resinofus, subpinguifculus, acriusculus.

VIRTUS: ut in antecedentibus.

USUS: ut in antecedentibus.

OBS. Ex ipso ligno sauciato stillat hæc Terebinthina, quod, quantopere lignum sit resinofum, astatim arguit.

473. PINUS sylvestris. LINN. *Sp. pl.* 2428.

Mat. med. 434. DOD. *Pempt.* 848.

BLACKW. *Herb.* t. 190.

Pinus sylvestris montana. DUHAM. *Arbr.* 2.

p. 225. t. 32.

Pharm. PINI Liber, Turiones, Resina communis, alba, Pix liquida, atra, Terebinthina communis, Colophonium.

Locus. Europa, America septentrionalis, in sylvis glareosis, Japonia. Arbor.

FORMA. Liber membranaceus, albus, diaphanus, pulposus, succofus, atomis punctatus, in trunco arboris, tempore vernali, me-

diante circiter mense Maio, delitescens sub cortice, alburno adhærens, & ope fili ex orichalco; cortice prius detracto, ab arbore separandus. *Turiones*, s. ramulorum rudimenta, terminales, plures aggregati, ferruginei, cylindrici, acuti, latitudine pollicis vel ultra, undique imbricati: squamis angustis, linearibus, acutis, albido-membranaceis, subdiaphanis, dorso viridulis, adpressis, margine ciliato-laceris; undique (excepto apice) contaminati Resina tenui, in frigore solidiuscula, in calore molli, digitis se adglutinante; *parencymate* viridi, molliusculo, sicciusculo.

PROPR. Libri: Odor debilis; *sapor* dulcescenti-refinosus, subamaricans; *masticatus* succosus, extrahitur succus, restat pars membranacea, exspuenda. *Turionum* rec *Odor* fragrans, refinosus, graviusculus; *sapor* non ingratus, debilius refinosus, amaricans; *masticati* subpulposi, medullaris pars mollior, comminuitur, subsolvitur; corticalis pars tenax, vix comminuitur. Apud nos mense Februarii vel Martii colliguntur.

VIRTUS: *Libri*: diuretica, sublaxans, antiscorbutica, anthelminthica. *Turionum*: antiscorbutica.

USUS. Lumbrici, Scorbutus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *Turionum* limpidum, subcitrinum, odore fragrante, satis grato, sapore turionum; vitriolo martis dilutius suscecit. *Turiones* Pini, ut antiscorbutici, frequentissime apud nos in usum vocantur, tempore vernali dum recentes obtineri pos-

sunt, sub forma decocti; aliis antiscorbuticis maritati. Revera boni sunt, dum recentes habentur; siccati vero minus idonei.

OBS. 2. Si truncus arboris, tempore æstivali, usque in ipsam ligneam substantiam sauciatur, sponte distillat succus resinofus, qui ubi suppositis idoneis vasibus excipitur atque servatur, sponte spissescit in faciem butyraceam, & *Terebinthina communis* vocatur. Sub hieme proxima succus resinofus supra vulnus trunci rigescit, crustamque albam, ceræ haud abfimilem, format, quæ instrumento idoneo separatur, & *Resina Pini nativa* vocari potest. Dum hæc resina funditur & a fordibus liberatur, *Resinæ communis* nomine venit. Si resina Pini liquida & nativa commiscantur, & in ahenis cupreis absque aqua modice coquantur, debitis ebullitionibus, ac postea colantur, quod per straturam e stramine secalino vel triticeo communiter fit, atque deinde ficcatur, *Colophonium* vulgare emergit, quod minus purum est. Sed si sub dicta decoctione aqua frigida successive addatur, usquedum resina colorem mutaverit faciemque ceræ flavæ assumerit, & tandem bene coletur, obtinetur *Resina alba*.

OBS. 3. *Terebinthina communis* massa est resinosa, opaca, butyracea, mollis, pallida, cinerascens, subcitrina, quasi unguentum liquidius, odore validiore ligni Pini resina abundantis, s. tædæ; sapore pinguiusculo, resinoso, subamaricante, odori congruente.

OBS. 4. *Resina communis* solida, rubicunda, nitidiuscula, facie Quartzæ, fragilis: fracturis planis; digitis se adglutinans, odore tædæ Pini.

OBS. 5. *Resina alba* solida, in frustis majoribus, citrino-rubescens, subopaca, nitida, facie vitri, fragilis; fracturis planis, nitidis; minus friabilis, manibus calidis adhærens; odore *Terebinthinæ*, sed debiliore; sapore nullo.

OBS. 6. *Colophonium* est Resina solida in frustis majoribus, fusco-rubescens, subdiaphana, nitida, facie

vitri obscuri, fragilis: fracturis planis, nitidis; subfriabilis; granulis quasi deauratis, micantibus; pulverata abit in pulverem lutescentem. *Odor* Pini, sed debilior; *sapor* nullus.

OBS. 7. *Pix liquida* est resina liquida, spissiuscula, consistentia syrupi vel mellis recentis, nigro-rubicunda, tenaciuscula, subdiaphana, in filum subductilis, inquinans, superficie lucidiuscula; destillatione per descensum elicitæ ex tæda Pini, constans resina Pini, in succo arboris Pini soluta, fuligineque tincta. *Odor* balsamico-fumosus; *sapor* tædæ, pinguisculus. In oleo olivarum subsidit, sed aquæ frigidæ instillata, mox natat; gutturæ vero conquassatæ subsidunt. In ignis colore fluidior evadit satisque tenuis, ebullit; admota flamma subito accenditur, odore tædæ, flagrat: flamma vividissima, fumante, fuliginosa, alta, bullulis pluribus ignitis lucidissimis e fundo vasis in flammam per vices assurgentibus, pulchro spectaculo; remanente carbone sicco, tenuiusculo, vasi adpresso, rugoso, atro, lucidiusculo, vix inquinante. In solis calore sensim exsiccatur *pix liquida* in crustam nigram, subsplendentem. *Pix liquida*, guttatim ad guttas nonnullas aquæ frigidæ instillata, partim natat, partim fundum petit; guttæ, quæ innatant, explanantur, margine undique decolorantur, albidæ & pingues apparent. In oleo expresso solvitur hæc *pix*: solutione fusco-rubicunda. *Pix liquida* per descensum a rusticis in Ostrobotnia pluribusque Sueciæ provinciis destillatur. Faciunt in terra fossam, in formam conii inversi, quam, post collocatam in imo fundo tonnam, arcte implent tæda & vulgari ligno Pini semisiccato, situ perpendiculari, continuata progressionem serieque, strue demum ad apicem obtuso-convexiuscula, & terra cæspitibusque circumcirca prope tecta. Hanc struem ad basin accendunt, superponentes deinde cæspitem; ut igne suppresso comburatur, cavendo ne flamma usquam fortius erumpat. Sic distillat *pix liquida* in suppositam tonnam. Prin-

cipio stillat aqua, quam inequttur pix primaria, crassa, granulata, albicans; hanc postea excipit pix liquida vulgaris, atque totus hic processus integram fere septimana requirit, antequam absolvatur. Ex ligni orgya 1 picis liquidæ tonnas binas, per medium, accipiunt. Probatum bona pix liquida, mixtione cum saliva vel aqua pura; si colorem prodit rufo-rosaceum, bona est; si vero lactescit vel exalbida evadit, deterior censetur. Modum, quo pix in Ostrobotnia destillari solet; bene exposuit cl. E. JUVELIUS (a). At methodum præstantiorem, in exstructo nimirum idoneo furno, picem destillandi tradidit L. Bar. A. FUNCK (b). Ill. DUHAM. (c) modum, in Europa australi usitatum, picem liquidam pariter in furnis parandi communicavit. De cetero etiam J. C. AXTIUS (d) de pice conficienda scripsit. *Aqua picis* est infusum aquosum frigidum picis liquidæ, de qua bene disseruit G. BERKELEY (e). Ejus methodus aquam picis præparandi hæc est: sumatur aquæ frig. cong. 1, qui sextaria picis liquidæ affundatur, agitando ope spatulæ lignæ per 3 vel 4 minuta temporis; post quieti tradatur vas per 48 horas, ut omnis pix subsidat; quo facto, effundatur aqua limpida, & servetur usui. Laudat hanc aquam, ut præstabile saponaceum, antiputredinosum, utile in variolis, asthma, seorbuto, pluribusque morbis. Hæc aqua picis, methodo Berkeleyana parata, limpida est, colore citrino, odore picis liquidæ, sapore acido, subacriusculo, piceo. Mihi sub præparatione superficies aquæ tota

(a) *Diss. de Arte picem destillandi in Ostrobotnia*, Præf. ill. C. F. MENNANDER. Ab æ 1747.

(b) *Beskrifning om Tjaru-och Kol-ugnars inrattande*, Stockholm 1748.

(c) *Traité des arbres*, tom. 2. p. 154. t. I. c. figura furni.

(d) *De Arboribus coniferis & Pice conficienda &c.* Jenæ 1679.

(e) *Siris: a chain of philosophical reflexions and inquiries, concerning the virtues of Tar-vvater &c.* London 1744.

tenui tegmine oleoso induta erat, quod, ubi aqua agitabatur, ex rubro & cæruleo variegatum evaderebat; ipsa pix liquida, ab aqua exempta, nigra amplius non erat, sed rubicunda. Cum oleo Tartari p. d. vix effervescebat hæc aqua picis; sed color intensior fiebat. Acetum Lithargyrii affusum præcipitationem subito fecit: coagulo albo, caseoso; unde patet, acidum picis majorem habere affinitatem cum plumbo, quam habet acetum vini, & cum plumbo sal formare imperfectum, in aqua non solubile. Hanc aquam picis in præparatione ad variolas frequenter adhibimus; propinata libra $\frac{1}{2}$ vel 1, omni mane.

OBS. 8. *Pix atra* fit, cum pix liquida in aëno obverse conico, calore moderato, per nyctemeron coquitur, ad consumptionem tertiæ partis, subsequente refrigeratione. Signum coctionis sufficientis est, quod pix refrigeratione solidescit, & masticata dentibus non adhæret. Hæc atra pix est resina solida in massa grandi, atra, lucida, homogœna, facie vitri nigri, in frigore fragilis: fracturis planiusculis, nitidis; in calore leni molliuscula, flexilis, digitis tenaciter adhærens, extensibilis, in filum ductilis. *Odor* in tædam incidens; *sapor* debilissimus, vix ullus.

474. PINUS Abies. LINN. *Sp. pl.* 1421. *Mat. med.* 436. OED. *Icon.* t. 193. GUNN. *Flor. norv.* 24.

Abies tenuiore folio, fructu deorsum influxo.

DUHAM. *Arbr.* 2. p. 3. t. 2.

Abies DALECH. *Hist.* 54. DOD. *Pempt.* 854.

Pharm. ABIETIS Summitates, Resina, Pix burgundica.

Locus. Europa. America septentrionalis, in sylvis acerosis. *Arbor.*

FORMA. Summitates s. Folia teneriora
Ecc iv

acerosa , sparsa , disticho-secunda , patentia , subseffilia , unguicularia , subulata , obtusiuscula , latere utrinque compressa , subcarinata , lineis 2 longitudinalibus , punctulatis.

PROPR. Summit. Odor balsamicus. Sapor acescens balsamicus.

VIRTUS : antiscorbutica.

USUS. Scorbutus.

OBS. 1. E trunco arboris inciso transfudat succus resinofus , limpidiffimus , tenax ; qui brevi se in lacrymas efformat , supra vulnus fixas , & siccatus colligitur sub nomine *Resinæ abietis* ; quæ , si decoctione in aqua , igne moderato ; funditur , & deinde per facculos ex linteo densiore cum expressione colatur , ut a sordibus bene purgetur , *Pix burgundica* vocatur. Si vero resina hæc ad consumptionem aquæ , h. e. ad siccitatem , coquitur , addito , sub fine coctionis , aceto vini , obtinetur massa sicca , quæ *Colophonium* appellatur.

OBS. 2. *Resina abietis nativa* , qualis e trunco arboris hieme abraditur , albida est , mollis , pinguiuscula ; subdiaphana ; æstate siccatur & durior fit. Odor fragrans ; ligni abietis ; sapor amaricans , balsamicus , satis gratus. Digitis contrectata pinguedine illos inficit. In vase ferreo supra ignem funditur , & admota flamma accenditur , flagratque exacte ut pix liquida , carbones vix relinquens.

OBS. 3. *Pix burgundica* resina est solida , in frustis majoribus , scilicet massa solida , sicca , opaca , superficie exteriori brunnea , nitidiuscula , fragilis : fracturis planiusculis , coloris lutescenti-brunnei , cinerascens. Inter digitos tractata emollescit , & plastica fit. Odor resinæ abietis , satis fragrans. In ignis flamma liquefcit cum strepitu & subdestillat ; liquefcit etiam in vase ferreo super ignem , accensa flagrat : flamma vivida , fumante , fuliginosa , remanente carbone tenuiore , atro , parum inquinante.

OBS. 4. Oleum Terebinthinæ ex resina abietis obtineri non potest, uti ex speciebus aliis hujus generis. Obtinetur quidem oleum stillatitium, si resina abietis cum aqua destillatur, sed oleo Terebinthinæ longe inferius, & easdem non habens dotes. Falso tamen sæpe pro oleo Terebinthinæ dividitur.

475. CUPRESSUS sempervirens. LINN. *Sp. pl.*
1422. *Mat. med.* 433.

Cupressus ramos extra se spargens, quæ mas
Plinii. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 298. t. 82.

Cupressus mas. BLACKW. *Herb.* t. 127. DA-
LECH. *Hist.* 58. CAMER. *Epit.* 52. DOD.
Pempt. 844.

Pharm. CUPRESSI Lignum.

Locus. Creta. *Arbor excelsa.*

FORMA. Lignum subponderosum, cine-
reum fibris longitudinalibus.

PROPR. Odor debilis, vix ullus. *Sapor*
amaricans.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Cupressi in enormem altitudinem & molem excreffere possunt. Memorat ill. fœmina MARIA WORTLEY MONTAGUE (*) cupressum quandam excelsam & patulam, prope Constantinopolim crescentem, qua ludimagister quidam pro domicilio ordinario utebatur, constituto sibi, in ipso fere cacumine, uno lecto pro se, & paulo infra altero pro uxore binisque liberis.

476. CROTON Bentzoë. LINN. *Mant.* 2. p.
297. *Mat. med.* 295.

Arbor Benzoinæ. GRIMM. in *Eph. N. C. dec.*

(*) *Lettres écrites pendant ses voyages &c. tom. 2. p. 39.*

4. ann. 2. AR. SYLY. *descr. arb. Benzoes*
in VALENT. *Ind. litter. p. 487.*

Pharm. BENZOES Gummi.

Locus. India orientalis. Arbor.

FORMA. Gummi Resina in massa grandiori, viridescens, rubicunda, marmorea: maculis glandulisque albicantibus, undique nitidiuscula, fragilis, friabilis.

PROPR. Odor fragrans, non ingratus, balsamicus; *masticata* inter dentes friabilis, comminuitur in ore, non solubilis; *sapore* subdulcescente, resinoso, balsamico. Manibus tractata digitis non adhæret. In vase ferreo super ignem funditur, spumescit, fumat: fumo balsamico, non ingrato. Ignis flammæ admota accenditur, flagrat: flamma vivida, fumante, fuliginosa; relictis carbonibus nigris, splendidibus, fragilibus, inquinantibus. Non solvitur perfecte in aqua pura, sed odorem balsamicum & saporem dulcem, balsamicum aquæ frigidæ communicat, quæ tinctura aquosa, lenissimo calore evaporata, *sal essentielle* dat. Si in aqua calida digeritur, sapore magis stimulante imbuitur tinctura, & refrigerata sal essentielle mox deponit. Non in oleis expressis, neque stillatitiis, solvitur; nec hæc olea ullo modo tingit, quamvis digestioni subjiciatur. Solvitur vero in spiritu vini: tinctura luteo-rubicunda, quæ, aquæ frigidæ instillata, subito lactescit, & *Lac virginis* audit. Si cum aqua destillatur Benzoë, igne validiore, *aquam* dat *stillatitiam*, limpi-

dam, odore debiliore Benzoës, sapore dulcescente, sale essentiali sæcundam, quod obtinetur, si hæc aqua in sole evaporatur. Per se vero & sine aqua destillata Benzoë funditur primum, & flores salinos in collum retortæ emittit, quos insequitur *oleum* tenuius, lutescens, levius empyreumaticum, quodque, rectificatum, Benzoës fragrantiam retinet; tandem adscendit *oleum* butyraceum, sale essentiali Benzoës abundans. *Oleum*, per descensum paratum, nigrum est, spissiusculum, odore ambrosiaco, sapore pingui, empyreumatico, calidissimo, acri, diu inhærente, odori congruente. Benzoë cum aqua destillata nullum *oleum* essentialiale dat.

VIRTUS: vulneraria, balsamica, cosmetica.

USUS: externus.

OBS. 1. *Resina* Benzoës extrahitur cum spiritu vini. Ex Benzoës unc. 2 & spirit. vini rectific. unc. 16, per 3 dies digestis, lege artis accipi resinæ Benzoës puræ drachm. 14. Hæc resina fusco-nigricans erat, recens flexilis, siccata solidiuscula, fragilis; odore fragrante, balsamico; sapore debili, grato, subdulcescente, balsamico.

OBS. 2. *Sale essentiali*, quod vulgò *Flores* dicunt, abundat Benzoë, nam quævis uncia Benzoës continet circiter drachm. 1 salis, quadruplici via separandi, sc. sublimatione, destillatione, elixiviatione, vel coctione cum aqua calcis. Si Benzoë, grossius pulverata, ollæ fictili immittitur, eique post imponitur alia ollæ fictilis, quæ ad juncturas priori bene adglutinatur, admoto demum igne, *sublimatus* hoc sal, & superiori ollæ adhæret. Ignis sub initio tam validus esse potest, ut Benzoë fundi occipiat; postea vero moderari debet ignis, ne Benzoë nimis decomponetur, unde flores oleo

nimis contaminantur ; qua de caussa expedit loco frigidò isthanc operationem absolvere , ut in pavimento laboratorii , vel in aëre libero tempore autumnali. Quidam solent cucullum papyraceum loco ollæ superioris adhibere , sed imbibit cucullus iste oleum assurgens , unde fit , ut flores se non amplius ei affigant , eamque ob caussam novos subinde cucullos substituere oporteat. Si cucullus papyraceus , oleo assurgente imbutus , in aqua calida maceratur , sal Benzoës ex eo extrahitur. Inter sublimandum per cucullum , flores Benzoës sæpius foedantur oleo luteo , quod simul adscendere solet , præcipue si unus idemque cucullus papyraceus diutius retineatur , & non vero huic malo non alia medela , quam repetita sublimatione massam depurare , adjecta terra absorbente. Ex Benzoës libr. 1 sublimando obtinetur florum unc. 1 , vel etiam plus , si enixo studio operatio instituat. Hi flores *odore* sunt fragranti , in flores Philadelphi incidente , at longe fortiori ; *sapore* vero acidulo , fere salis succini , acris , fauces linguamque intensius pungente. Si præparatio rite processit , *forma* crystallina sunt , albissimi , leves , nitidiusculi , fragiles : crystallis subulatis , linearibus vel capillaribus. Si horum florum grana 6 in aquæ bullient. unc. 1 $\frac{1}{2}$ immittuntur , solvuntur penitus : solutione acidiuscula , in lingua mordente ; sed ut refrixit aqua , brevi iterum crystallifantur , sæpe crystallis vegetantibus , Conservam ramosam referentibus ; sæpe etiam crystallis magnis , pennatis , Hypnum cristam castrensem mentientibus ; insimul in superficie aquæ sensim proveniunt aliæ crystalli , lineari-subulatae , substellatae. Aqua , crystallis per filtrationem liberata , limpidissima quidem mihi fuit , sed odore & sapore salis succini , quod indicio fuit , plus salis adhuc illi inesse. Itaque vaporare feci hanc aquam in solis calore , quo factò remansere salis Benzoës grana 2. Exinde sequi puto , aquæ frigidæ unc. 1 $\frac{1}{2}$ salis hujus grana 2 recte solvere , & soluta tenere posse. *Destillatione* per retortam , in quam Benzoë

absque additione immittitur, sublimatur sal Benzoës destillatum, rubicundum, crystallis filiformibus s. capillaribus, subsplendentibus, odore & sapore salis succini. Hoc sal perquam sapit oleum Benzoës. Sed si hoc sal nova destillatione per retortam depuretur, obtinebitur sal Benzoës solidum, in frustris majoribus, compactum, facie salis ammoniaci, album, satis ponderosum, fragile: fracturis notatis striis parallelis, nitentibus, odore & sapore salis Benzoës sublimati. *Elixiviatione* obtinui sal Benzoës, sequenti modo: sumsi Benzoës unc. $\frac{7}{2}$, quam bene triturovi c. aqua still. frigid. unc. 4, filtravi, filtratam vero cum aquæ unc. $1\frac{1}{2}$ denuo lavi, colaturasque commiscui, & per evaporationem in sole accepi grana 8 salis Benzoës, subplastici, coloris brunnei, crystallis subulatis. Sic inquinatum erat hoc sal gummosa parte Benzoës, & præterea in parca quantitate hac via elicatum, quod aqua Benzoën non potuit penetrare. Methodum sal Benzoës parandi *cum calce viva*, docui cl. C. W. SCHEELE (a). Sumit is calcis viv. unc. 4, quibus affundit aquæ puræ unc. 12; peracta effervescentia iterum affundit aquæ libr. 8. Mox Benzoës libræ 1 sensim affundit hanc aquam calcis, sub strenua agitatione, atque postmodo mixturam hanc ebullire facit per semihoram, pariter sub assidua agitatione. Ab igne remoto vase, quietique reddito ad subsidendum, liquidum supernatans decantat. Residuo rursus affundit aquæ libr. 8, & postquam denuo per semihoram ebullire fecit, vas ab igne removet ad subsidendum, atque post decantat, ambasque decantationes miscet. Et vero pluries iterat hanc novam aquæ affusionem; ac ne quid salis in residuo remaneat, repetitis affusionibus aquæ calidæ bene illud lavat, aqua lavacri priori addita; tum hoc lixivium usque ad libr. 2 inspissat, & cum Acido salis postea præcipitat. Hac encheiresi terra calcarea, cum acido Benzoës saturata,

(a) K. Vetensk. Acad. Handl. 1775. p. 128. seq.

ex affuso acido fortiori de novo saturatur, & deponit acidum Benzoës liberum, sub forma pulveris tenuissimi, qui, bene edulcoratus, inque aqua solutus & crystallifatus, abit in sal purissimum, albido-subcinerascens, undique splendens, leve, odore debili salis succini, sapore primum dulci, dein acri, linguam, labia faucesque stimulando rodente, haud aliter ac sal sublimatum, postea calefaciente & leviter acidulo. Hac via obtinentur a Benzoës libr. 1 salis Benzoës drachmæ 12 vel 14. Cl. DON. MONRO. (a) diversa salia alcalina cum floribus benzoës saturavit; illi cum alcali minerali ferbuerunt & dederunt sal medium: crystallis irregularibus, fatiscentibus, sapore acri; ex saturatione cum sale vol. salis ammoniaci emerfit sal ammoniacale: crystallis tetragonis; sub saturatione frigus artificiale generatum fuit, adeo ut mercurius grad. 6 descenderit. Omne sal Benzoës solvitur in aqua vel spiritu vini digestionem.

OBS. 3. Truncus arboris, superne ad ramos incisus, succum stillat lactescentem, tenuem, glutinosum & pelucidum, qui in aëre sensim inspissatur & concrefcit in Gummi-resinam. Ex qualibet arbore sexenni obtinentur circiter libræ 3 Benzoës. Arborea juniores plus resinæ dant, quam seniores; hinc cæduntur plerumque arborea, collecta resina, & plantantur tenellæ earum loco. GRIMIUS; SYLVIUS.

OBS. 4. Benzoës virtus medica nondum rite cognita est. Probabile est, resinam adeo salinam peculiare habere virtutes, modo recte explorata esset. *Lac virginis*, ut cosmeticum, subinde adhiberi solet.

OBS. 5. Auctoritate ill. v. LINNÉ nixus, arborem Benzoiferam ad Crotonis genus refero. Dubium tamen movet AR. SYLVII descriptio fructus, qui tricoccus non est, verum drupa sicca, intra quam continetur Nux cinerea, nucleo albido-viridescente, saporis amari & ingrati.

(*) *Philos. transact.* vol. 57. p. 508-509.

477. CROTON Cascarilla. LINN. *Sp. pl.*
2424. *Mat. med.* 470.

Ricinoides Elæagni folio. CATESB. *Carol.* 2.
p. 46. t. 46.

Ricino affinis odorifera fruticosa major, Ros-
marini folio, fructu tricocco albido. SLOAN.
Hist. 2. p. 233. t. 86. f. 2.

Pharm. CASCARILLÆ Cortex.

Locus. America: insulæ Bahamenses, Virgi-
nia. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Cortex durus, cinerascenti-
brunneus, lineæ vix crassitudine, subrugosus,
lineis transversalibus sparsis, sæpe lichenibus
conspurcatus, sectus in segmenta bipollicaria,
semiconvoluta; fragilis: fractura plana, fusca.

PROPR. Odor aromaticus, non ingratus;
sapor aromaticus, amaricans; *masticatus* satis
facile comminuitur, sub masticatione sensim
amarior: amaritie inhærente. Ignis flammæ
admotus accenditur, flagrat flammâ vivida,
mox tamen ab igne remoto extincta, fumat:
fumo grato, in ambram incidente, temulen-
tante.

VIRTUS: tonica, stomachica.

USUS. Diarrhœa, Laxitas intestinorum post
dysenteriam.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, odore fra-
grante, sapore amaricante, odori congruente; vitriolo
martis fuscescit. Hujus infusi guttæ 50 colorem fusco-
ferrugineum stiterunt. *Essentia* spiritiuosa peramara.
Extractum spirituosum magis amarum quam aquosum.
Cort. Cascarillæ unciæ 2 dant Extr. spirituosum drachm.

2 & Extr. aquosi drachm. 1 $\frac{1}{2}$; sed si cortex primum in aqua coquitur, obtinentur Extr. aquosi drachmæ 2, & residuum in spiritu vini digestum dat Extr. spirit. drachm. 1 (a). Cl. SPIELMANN^e ex Cascarilla olei odorati unam trigessimam partem obtinuit.

OBS. 2. Circa finem seculi præteriti hic cortex Europæ innotuit, & prima fere ejus laus fuit, quod, tabaco immixtus, fumum magis suaveolentem redderet. J. A. STISSERUS, J. L. APINUS, G. E. STAHLIUS, J. JUNKERUS, pluresque alii vim ejus antifebrilem imprimis extulerunt. Ast fatendum, illum in ipsis febribus parum facere, neque tertianis vernalibus certo mederi. Sed in hæmoptysi sæpe prodest. Ceterum stomachale remedium eximium est, diarrhœas sistens & laxitati ventris post exantlatas dysenterias egregie subveniens.

478. CROTON tinctorium. LINN. *Sp. pl.* 1425. *Mat. med.* 441.

Ricinoides ex qua paratur Tournesol Gallorum. *Hist. de l'Acad. des sc.* 1712. p. 337. t. 27.

Heliotropium parvum Dioscoridis. LOB. *Hist.* 253.

Heliotropium minus. GESNER. *Icon.* p. 120. t. 4. f. 30.

Pharm. LACMUS Succus.

Locus. Europa australis. *Annum.*

FORMA. Massa ficca, terrea, saturate violacea, in frustulis pollicaribus, tetragonis; ponderosa, duriuscula, fragilis: fracturis planiusculis, minutim granulatis.

PROPR. Odor debilissimus; sapor vix ullus. *Masticatus* arenulosus, comminuitur: sa-

(a) Cfr. BROUVN. *Philos. transact.* vol. 32. p. 81.

liva violacea, postea acris sentitur in faucibus: acrimonia diutius inhærente, urente. Solvitur in aqua frigida & calida, solutione cærulea, ab acidis rubescente, ab alcalinis vero non demutata.

VIRTUS: draſtica, venenata.

USUS: tinctorius.

OBS. 1. Herba Croc. tinct. sub floſcentia in Gallia colligitur, contunditur, succusque exprimitur, quæ intense viridis est. Cum hoc succo repetitis vicibus bene imbuuntur centunculi lintei vel lanei, postque in sole ficcantur; quo factò, exponuntur vaporì urinæ putridæ, vel acervi fimi, dum violacei evaserint. Hos centunculus postinde emunt Hollandi, qui norunt colorem ex illis extrahere, unde massas istas violaceas componunt, quas Gallis totique Europæ vendunt sub nomine *cærulei hollandici*; DE BEAUVAIS RASEAU (a).

OBS. 2. Acrimonia tanta in succo Lacmus inest, ut, etsi summa cum prudentia illum masticavi atque statim expui, ex eo quod neglexi fauces derepente eluere, brevi senserim ardorem urentem in faucibus, qui sensim circa scrobiculum cordis descendit, cum quadam vertiginis specie, nisi que ad alvum deponendam. Tandem etiam intestina occupavit hic ardor, cum molestia quadam, nausea, & alvi purgatione.

OBS. 3. Usus hujus medicus nullus nobis adhuc constitit.

479. CROTON Tiglium. LINN. *Sp. pl.* 2426:
Mat. med. 440.

Granum moluccum. RUMPH. *Amboin* 4. p.
98. t. 42.

(a) *L'Art de l'Indigotier*, p. 72.

Cadel-Avanacu. RHEED. *Malab.* 2. p. 62.
t. 75.

Ricinoides indica, folio lucido, fructu glabro. BURM. *Zeyl.* 200. t. 90.

Pharm. TILLI grana.

Locus. Zeylona. *Arbor.*

FORMA. *Nux*, magnitudine vix nucis avelanæ minoris, ovalis, hinc convexa, inde subplaniuscula, notata angulis 4 obsolete, cinereo-fusca, læviuscula, submaculato-nebulosa, utrinque obtusa; *Nucleo* albido, pinguiusculo, centro cavo, septo bifido; obvelato membrana tenuissima, intra testam teneram, fragilem.

PROPR. *Odor* vix ullus; *sapor* acris, urens, nauseosus; *masticati* nuclei comminuuntur, acres, urunt in faucibus: acrimonia inhærente, sæpe inflammante.

VIRTUS: draistica, acerrima, venenata.

USUS.

OBS. Grana Tilli rarissime apud nos interne propinantur, quod nimis acria sunt. Horum nucleorum gran. 1, deglutitum, satis valide purgat; dosis major purgat plerumque sursum & deorsum. Tota arbor, momente RUMPHIO, acerrima est. Moluccenses hos nucleos magni faciunt, dum purgare volunt; sumunt nucem 1 pro dosi, robustiores vero 2. Nuces 4, collectim deglutitæ, enecant. Ceterum hisce nucibus recentibus pisces facile captantur. Nuclei *oleum expressum* dant, pariter acerrimum, cujus gutta una vel altera, deglutita, purgat, quare etiam plerumque externe usurpatur, & umbilico illinitur, scopo purgandi. *Lignum* arboris, *Pavanæ* dictum, apud nos officinale non est. Commendatur in hydrope, utpote facultate purgandi & urinam pallendi instructum.

480. CROTON lacciferum. LINN. *Sp. pl.* 1426.

Ricinoïdes aromatica arbor, circææ foliis hirsutis, floribus spicatis, major. BURM. *Zeyl.* p. 201. t. 92.

Yellenda-maraum. *Philos. transact.* v. 22. p. 257. *

Pharm. LACCÆ Gummi.

Locus. India orientalis, Bengala, Pegu. *Arbor.*

FORMA. Resina rubicunda, dura, fragiliuscula, subdiaphana, læviuscula, ramulis undique incrustata: crustis crassis, subcylindricis, rugosis, nodulosis, sæpe lacrymis adnatis, diaphanis, rubris, nitidiusculis, scabridis; pollicaribus vel ultra, ramulo longitudinaliter perforatis; *parencymate* celluloso: cellulis simplicibus, transversalibus, approximatis, refertis exuviis insectorum, ut puppis exclusis, tela s. lana a larvis neta, & sæpe stercore. Hinc G. Lacca in baculis est galla resinosa, sive nidus insecti cujusdam.

PROPR. Odor nullus; sapor nullus. *Masticata* resina inter dentes dura, friabilis, minime emollitur. Ignis flammæ admota emollitur, funditur, subdestillat, flagrat: flamma vivida, non fumante, nisi extincta, non fuliginosa, odore debili, satis grato. Ab igne remota brevi indurescit, fragilior tamen fit. Non solvitur in aqua, neque sub digestionem; sed ex affusa aqua calida subito extrahitur e Lacca in baculis color, & fit *infusum* colore saturatissimo kermesino,

nebulosum pulvere nigricante, subsidente. Hic pulvis, in aqua coctus, nihil coloris amplius largitur. Trinas successivas affusiones admittit Lacca in baculis contusa, & singulis vicibus coloratur aqua, dilutiore quidem colore ex binis posterioribus. Sed coloris rubicundi pars aliqua adhuc remanet in resina, quod demonstratur ex Lacca tabulata, quæ semper rubicunda est, & ex Lacca granulata, quæ, cum aqua digesta, aquæ colorem rubellum communicat. Non solvitur G. Lacca in oleis expressis, digestionem, nec color a Lacca in baculis ab oleo expresso extrahitur; sed oleum undique repletum deprehenditur, nubecula, instar mucilaginis immixtæ, quæ agitatione lagunculæ penitus disparet; neque magis solvitur in oleo stillatitio, sed tingitur colore luteo. Ast in spiritu vini solvitur digestionem: tinctura rubicunda.

VIRTUS:

USUS. Scelotyrbe.

OBS. I. Gummi Lacca, quæ, supra ramulos incrustata, e solo natali ad nos apportatur, G. Lacca in baculis vocatur; sed si e ramulis separetur & grossius contundatur, inque aqua calida digeratur, ut pars colorans, ab insectis superstes, extrahatur, posteaque siccet, G. Lacca in granis appellatur. Si vero ab aqua ante non eximatur, quam ebullitionem subiit, unde liquecit & superficiem aquæ innatat, tumque excipiat, atque inter plana marmorea in tabulas tenuiores comprimatur, G. Lacca in tabulis audit. Usibus manuariis variis idonea est hæc resina. Pars colorans, ab acidis, præcipue solutione stanni, exaltata, colorem coccineum conciliat lanæ, parem propemodo illi quem ef-

ficit coccus cacti, paulo tamen minus vividum, at magis persistentem. Resina remanens ad ceram sigillatorem præparandam idonea est, & præterea arti lacca incrustandi vernicibusque inservit.

OBS. 2. E Pegu & Martaban copiose in Sumatram exportatur G. Lacca, & quidem cum Pipere ibi commutatur.

481. RICINUS communis. LINN. *Sp. pl.* 2430. *Mat. med.* 438. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4. MUNT. *Aardgew. t.* 352. DOD. *Pempt.* 363.

Palma Christi or Ricinus americanus commonly called the Castor plant. CANV. *monogr.* 1. 2.

Nhambu guacu. Pis. *Brasil.* 92.

Ricinus americanus fructu racemoso hispido. SLOAN. *Catal.* 38. *Hist.* 2. p. 226.

Cataputia major. BLACKW. *Herb. t.* 248.

Palma Christi. DU TERTRE *Antill. vol.* 2. p. 203. LABAT. *Americ. vol.* 7. p. 78.

Ricinus americanus major, caule virescente. MERIAN. *Surin. p.* 30. *t.* 30.

The Negro Oil-bush, Palma Christi. HUGH: *Barbad. p.* 226.

Ricinus foliis peltatis inæqualiter ferratis, capsulis hispidis. MILL. *Fig. t.* 229.

Cataputia major. LUDW. *Ætyp. p.* 4. *t.* 7. *Pharm.* RICINI VULGARIS Semina.

PALMÆ Oleum liquidum.

Locus. India utraque. *Biennis.*

FORMA. Nux ovala, utrinque obtusa, magnitudine seminis Phaseoli saccharati, utrin-

que compressa, nitida, ex spadiceo & viridi variegato-marmorea, terminata hilo prominente, pallide lutescente, acutiusculo, latere utrinque excavato. *Nucleus* niveus, pinguiusculus, centro cavo, obductus membrana alba, intra *testam* tenuem, fragilem.

PROPR *Semin.* *Odor* nullus; *sapor* debilis, vix dulcescens, acriusculus; *masticata* semina tenera, facile comminuuntur & quasi solvuntur: saliva emulsiva; sed acrimonia rodens postea in faucibus sentitur & aliquantum inhæret. Si rancescunt semina, sapor eorum in saporem feminum Cannabis incidit.

VIRTUS: alterans, purgans, diuretica, diaphoretica, anthelminthica.

USUS. Volvulus, Colica pictonum, Febres biliosæ, Gonorrhœa, Colica nephritica.

OBS. 1. *Oleum* Palmæ liquidum, recenter expressum, albidum est, spissiusculum, mite, rancescens, in frigore non cogitur, nisi fortiori. *Ætate* magis spissiusculum fit, consistentia mellis recentis, rubicundum, diaphanum, odore nullo, sapore Cannabino. Accensum flagrat: flamma vivida, luminosa, vix fumante, non fuliginosa. Sem. Ricini unc. 14, expressione in prelo, leniter calefacto, dederunt olei expressi unc. 3.

OBS. 2. *Oleum* Palmæ liquidum, ut purgans tutum in doloribus ventris & affectionibus renum, impense laudatur a cl. TH. FRASER (a), qui suadet, ut detur cochl. 1, singulis horis, etiam infantibus, dosi videlicet convenienti. Cl. PETR. CANVANE singulari libel-

(a) *Medical observations and inquiries*, vol. 2. p. 235.

lo (a) utilitatem hujus olei latius extendit. Docet is, oleum Palmæ bene convenire bilofis, illisque, qui febribus acutis & inflammatoriis vexantur, sed nocere frigidis & phlegmaticis, spasmos inducendo. Hinc statuit, illud optimo jure *Antimonium vegetabile* dici posse. Dosis ipsi est ab unc. $\frac{1}{2}$ ad 1 adultis, atque drachm. 1 vel 2 infantibus. Datur cum per se, tum in forma emulsionis. Sæpe alvum ducit, ventri illinitum. Ego oleum recenter expressum identidem exhibui. Agit illud tuto, & sæpe cochlear unicum propinatum purgat. In volvulo, calculo felleo, ubi vomituritiones frequentes cum singultibus urgent, & ubi alia purgantia valida communiter fallunt ob vomitus insequentes, insigni cum emolumento oleum hocce dedi. Scilicet spasmi relaxati fuerunt, alvus soluta, vomituritiones mitigatæ, singultus suspensi, & non solum levamen, sed & cura plenaria infecuta. Interdum olei cochlear unum haurire coactus fuit æger quovis bihorio, antequam effectum præstitit hocce pharmacum. In gratiam eorum, quibus oleum non arrisit, illud cum mucilagine G. Arabici vel vitell. ovi in emulsionem redegi.

OBS. 3. Jamaïcenses communiter *oleum coctum* adhibent. Semina contusa coquuntur in aqua, quoadusque omne oleum extractum est & aquæ innatat, quod demum colligunt. Coctione hac ita mitescit oleum, ut uncia 2-4 dari possint, sine metu nimia purgationis. PATR. BROWNE. Ex sem. Ricini libr. 10, contusis & coctis, olei libra 1 obtinetur; HUGHES.

OBS. 4. Semen unicum Ricini vulgaris, tempore vespertino, a viro sano & vegeto masticatum & deglutitum, sapore fuit amygdalarum, sed sensatione in mordentem in faucibus reliquit. Per totam noctem tranquille dormivit hic vir; sed sequenti die mane expergefactus, emesi violenta correptus fuit, atque per to-

(a) *Dissertat. on the Oleum Palmæ Christi s. oleum Ricini, or, as it is commonly called, Castor-oil &c.* Lond. 1769.

tam diem sustinuit nisus alternantes vomituritionis & purgationis alvi, tametsi parum dejiciebat. Eadem vice nobilis matrona teneræ constitutionis, semet unicum pariter comedit, sed prius testam membranamque obvelantem sedulo separavit abjecitque; & nullam noxam inde sensit. Itaque inconsultum semina hæc in substantia sumere, maxime si non sint decorticata; oleum vero longè mitius agit.

482. JATROPHA Curcas. LINN. *Sp. pl.* 2429.

Mat. med. 439.

Mundubignacu. MARCGR. *Brasil.* 97.

Munduy-Guacu. PIS. *Brasil.* 83.

Jatropha affurgens, ficus folio, flore herba-
ceo. BROWN. *Jam.* 348.

Phyfic-nut-tree, Ricinoides. HUGH. *Bar-
bad,* 225.

Ricinoides Gossypii folio. BARRERE *Æquin.*
200.*

Pharm. RICINI MAJORIS Semina.

Locus. America calidior. *Arbustula.*

FORMA. Nux ovata, magnitudine Fabæ minoris, longitudine 8 linearum, nigricans, hinc plana, inde convexiuscula. *Nucleus* albus, amygdalinus, bipartibilis, *plumula* alba, foliacea; obvelatus membrana tenui, intra *testam* tenuem, fragilem, duriusculam.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* gratus, amygdalinus, subdulcescens, tum acriusculus; *masticata* tenera, comminuuntur, quasi solvuntur: saliva emulsiva; postea mordent in faucibus.

VIRTUS: ut in præcedente.

USUS.

OBS. 1. Semina oleum dant *expressum*, dosi cochlearis 1 purgans in hydropse. A. MONARDE (a). Vocatur *Oleum Cicinum*, & ab illo multum laudatur, ut purgans validum in omnibus hydropis speciebus, iliaca passione, arthritide, psora, ulceribusque manantibus. Purgandi vim exserit, sive degluriatur, sive in anum injiciatur, sive denique ventri illiniatur.

OBS. 2. Plurimi statuunt, semina hæc, perinde ac semina Ricini, nonnisi cum tunicis & plumula semini purgare. Cl. BANCROFT (b), in hujus rei veritatem inquirens, proprio in corpore periculum fecit, & deprehendit, semina innoxie edi posse, absque metu purgationis, si plumula dissepimentumque antea probe fuerint exuta.

OBS. 3. Quandoquidem semina hæc in nostris officinis semper rancida sunt & effœta, nunquam in usu sunt. Si valebunt, recentia ea esse oportebit. Paulo fortiora sunt illis, quæ proxime suprâ recensuimus, æque tamen tuta. In America maxime increbuerunt.

ORDO SYNGENESIA.

483. MOMORDICA Elaterium. LINN. *Sp. pl.*
 2434. *Mat. med.* 447. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 8.

Cucumis afininus. BLACKW. *Herb. t.* 108.

Cucumis sylvestris. CAMER. *Epit.* 946.
 DOD. *Pempt.* 652.

Cucumis Elaterii sylvestris. LOB. *Hist.* 368.
Pharm. ELATERIUM ALBUM, NIGRUM.

Locus. Europa australis. *Annua.*

FORMA. albi: *Massa* terrea in frustis pla-

(a) CLUSII *Exotic* 1. p 299.

(b) *Naturgeschichte von Guiana*, p. 20.

nis, crassitudine linearum circiter 2, cinerea, leviuscula, ficca, fragilis, friabilis. *Nigri*: *massa ficca*, viridescenti-nigra, subsplendens, in frustulis inæqualibus, fragilis; fracturis planiusculis.

PROPR. *Albi*: *Odor* nullus; *sapor* vix amaricans, acris; *masticatum* solvitur in ore, & mordet in lingua faucibusque. Solvitur digestionem in aqua & spiritu vini imperfecte; sub digestionem fatiscit in pulverem, qui in fundo vasis jacet; sed tingit menstrua colore lutescente, saporemque eis conciliat. Candelæ flammæ admotum subito accenditur, non emollitur, nec destillat; flagrat: flamma vivida, lucida. *Nigri*: *odor* nullus; *sapor* acris, debilior quam albi, subsalsus; *masticatum* tenaciusculum, ægre comminuitur, adglutinatur dentibus, solvitur: saliva brunnea; mordet postea in faucibus. Solvitur cito in aqua, sub digestionem plenarie, pariter ac in spiritu vini: solutione rubicunda. Candelæ flammæ admotum non accenditur, sed ignitur, & fremit tanquam Nitrum. Hinc Elaterium album magis resinofum; nigrum vero magis gummosum & salinum est.

VIRTUS: purgans, drastica, hydragoga, emetica, abortiens, errhina.

USUS. Hydrops.

OBS. 1. Elaterium *album* paratur e succo lactescente pomi Momordicæ Elaterii submaturi, absque omni expressione emanante e pomo minutim resecto; qui, vase exceptus & quieti redditus, sponte ad fundum vasis dejicit fæculas subsidentes. Postea decantatur liquidum supernatans, & fæculæ exsiccantur calore solis. Si

poma relinquuntur, quoad rite maturuerunt, diffiliunt sponte dum tanguntur, seminaque circumcirca dispergunt. *Nigrum* Elaterium paratur e succo pomi expresso, cujus sæculæ subsidentes exsiccantur.

OBS. 2. Elaterium album heroicum est purgans hydragogum in hydrope, ab antiquis temporibus usitatum, post quidem oblitteratum, sed nunc demum in frequentem usum redactum. Fortissimum est purgans hydragogum; purgat violentissime, sæpe cum torminibus, & dejectiones aquosas inducit. Hinc communiter a medicis usurpatur, ad aquas hydropicorum per alvum educendas. Ut plurimum emesin juxta movet. A minima dosi semper incipiendum, sc. a quadrante grani vel a grano dimidio. Sunt tamen qui gr. i bene ferunt. Gravidis non propinandum, quia abortum sæpius efficit. Nec in hydrope adhibendum, cum pulsus durus est, visceraque obstructa. Si cum aqua teritur, nariumque intruditur, turunda exceptum, fatis validum est errhinum.

OBS. 3. Pomum Momordicæ Elaterii exsiccatum, tum pulveratum & propinatum, bonum esse hydragogum, observavit BOULDUK (a).

484. CUCURBITA Pepo. LINN. *Sp. pl.* 2435.

SCOPOL. *Ann.* 2. p. 97.

Pepo oblongus vulgatissimus. LOBEL. *Hist.* 365.

Cucurbita indica rotunda. DALECH. *Hist.* 626.

Pepo oblongus & rotundus. DOD. *Pempt.* 654-655.

Culinis PEPONIS Fructus.

Locus. Colitur in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Pomum pedunculatum: pe-

(a) *Hist. de l'Acad. des sc.* 1719. p. 46.

dunculo turbinato, angulato, scabriusculo; magnitudine capitis humani vel supra, subrotundum vel ovali-oblongum, apice obtusorotundatum, depressum, subfulcatum, instructum umbilici loco cicatrice orbiculata, sicca, brunnea; inferne abrupte angustatum, basi plicatum: plicis validis, convexis; undique læve, colore dilute citrino s. stramineo, nitidiusculum, sulcis longitudinalibus, obsoletis, distantibus.

Parencyma carnosum-succosum: carne ex atomis vesiculosis conflata; crassitie pollicari, albido-lutescens, centro cavo, amplissimo; sexloculare: columnis 3, carnosum-pulposis, distantibus, parieti parencymatis adnatis, lamellis parallelis remotiusculis; singula columna biloculari. *Semina* plurima, albida, in pulpa nidulantia, obovalia, utrinque compressa, undique cincta margine incrassato.

PROPR. *crudi* pomi: *Odor* vix ullus, *sapor* debilis, subdulcescens, in Melonis saporem obscure incidens; *masticatum* carnosum, minus succosum, comminuitur, inter dentes substridulum. *Coctum* consistentia pultis, sapidum satis, præcipue cum lacte præparatum.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Semina* plurimum *olei expressi* dant, mitis & optimæ notæ, subrubelli. Ex semin. libra 1 obtinetur olei expr. libra $\frac{1}{2}$ SCOPOLI.

OBS. 2. *Fructus* maturus in culinibus temperatis pro esca apparatus. Coquitur in pulvem cum lacte, & satis sapidus fit. Nutrit principio dulci, bonosque generat humores.

485. CUCURBITA lagenaria. LINN. *Sp. pl.*
 2434. *Mat. med.* 440. RUMPH. *Amb.* 5.
 p. 397. t. 244. MORIS. *Hist.* 2. p. 23. f.
 2. t. 5. f. 3. LOB. *Hist.* 366.

Pharm. CUCURBITÆ Semina.

Locus. America. *Annua.*

FORMA. Semina cinerea, minutim rugosa, linearia, vix pollicaria, utrinque plana, bifurcata: fulcis apice conniventibus; utrinque obtusa, apice profunde retusa. *Parencyma* album, cotyledoneum, bipartibile, intra testam fragilem.

PROPR. Odor nullus; sapor pinguiusculus, amygdalinus; masticata comminuuntur, saliva emulsiva.

VIRTUS: obtundens, temperans.

USUS. Februm æstus.

OBS. Semina Peponis in locum Cucurbitæ bene surrogari possunt, utpote pari virtute prædita, ac præterea magis vulgaria.

486. CUCURBITA Citrullus. LINN. *Sp. pl.*
 2435. *Mat. med.* 443. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 9.

Citrullus s. Anguria. BLACKW. *Herb.* t. 257.

Anguria indica. RUMPH. *Amb.* 5. p. 400.
 t. 246.

Citrullus officinarum. LOB. *Hist.* 364.

Anguria, Cucumis Citrullus. DOD. *Pempt.*
 653.

Culinis CITRULLI Fructus.

Pharm. ——— Semina.

Locus. Europa australis, Oriens, India
Annua.

FORMA. rec. *Pomum* subrotundum, magnitudine capitis humani; pedunculatum: pedunculo tereti; utrinque obtusum, macula orbiculata, rugosa, plana; undique læve, nitidiusculum, adpersum cicatricibus venosis, rugosis, attenuatis; undique viridescenti-mar-moreum, pictum lineis fuscis, longitudinalibus; latioribus, subdentatis, remotiusculis. *Paren-cyma* incarnatum, centro solidum, carnosofucculentum, rigidiusculum, fragile: carne grossius vesiculosa, facie fere glaciei ubi luci exponitur; sexloculare. *Columella* carnosa, paren-cymati simili, verum sapidiore. *Semina* plurima, pedicellata: pedicello carnosissimo, molli; fusco-brunnea, lævia, nitida, ovata, obtusa, apice summo decorticata, utrinque compresso plana, in singulo loculo membrana tenui interstincta.

PROPR. *Pomi crudi*: *Odor* debilis; *sapor* dulcescens, subcucumerinus, frigidus; *masticatum* valde succosum, & inter dentes substri-dulum; masticatione & suctione extrahitur succus aqueus, refrigerans, remanet pelliculæ molles. *Seminum*: *odor* nullus; *sapor* amygdalinus.

VIRTUS Pomi: nutriens, refrigerans, humectans; *seminum*: emulsiva, temperans, obtundens.

USUS Pomi: culinaris; *semin.* Febrium æstus.

OBS. 1. Semina Citrulli æque omnino efficacia sunt, atque semina Cucurbitæ & Peponis.

OBS. 2. Fructus Citrulli bene maturus editur crudus, ut eximium humectans refrigeransque in calore æstivo. In regionibus calidis nullus gratior fructus, qui glaciei speciem refert, & succum aqueum, frigidiusculum præbet.

487. CUCUMIS Colocynthis. LINN. *Sp. pl.*
1435. *Mat. med.* 446. BLACKW. *Herb.*
441.

Colocynthis. CAMER. *Epit.* 982. DOD.
Pempt. 654. LOB. *Hist.* 367.

Pharm. COLOCYNTHIDIS Pulpa, Semina.

Locus. Oriens, India. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Pomum decorticatum, subrotundum, magnitudine ovi gallinacei, ficum, albidum, leuiusculum, constans ex substantia papyraceo-spongiosa, molli; sexloculare: loculis refertis *feminibus* numerosis, ovatis, obtusis, utrinque compressis, lævibus, olivaceis, longitudine circiter 2 linearum; *parencymate* albo, cotyledoneo.

PROPR. *pulpæ*: Odor debilis, ingratus; sapor amarissimus, nauseosus; acriusculus. *Seminum* odor nullus; sapor amygdalinus, dulcescens, pinguiusculus.

VIRTUS *pulpæ*: purgans, draastica, abortiva anthelminthica.

USUS.

OBS. 1. *Decoctum* *Pulpæ* aquosum rubicundum, amarissimum. Si ebullitio diutius protrahitur, ita gelatinosum fit, ut colum vix permeet; inspissatum abit in

Extractum laudabile, mitius purgans, quam ipsa pulpa. Ex pulpæ Colocynthid. unc. 8 obtinuit cl. BOUL-DUC Extracti gummosi unc. 3, & a pari quantitate pulpæ, ope spirit. vini, extraxit Extr. resinosi unc. $\frac{1}{2}$.

OBS. 2. Colocynthis, antiquissimum purgans, etiam a Patribus medicinæ adhibitum, nondum exolevit. Purgans tamen drasticum est, & magna cum circumspiciencia præscribendum. Etenim in satis mediocri dosi vehementissimas dejectiones sæpe facit, cum torminibus, tenesmis, sanguinolentis evacuationibus, ægritudine summa. Tamen si pulpa Colocynthis in substantia propinetur, redigenda erit in subtilissimum pollinem, adjectis absorbentibus, saccharo, vel gummi, ut in trochiscos conformari queat. Dosis erit minuta, unum vel alterum granum. Resinosum extractum vix purgat, sed tormina tantum excitat. Itaque præstat omnino Extractum aquosum in eo, quod longe mitius agit, & dosi gran. 2-4-6 dari potest. Gravidis tamen, hæmorrhagiis obnoxiiis, dysentericis, calculosis, febricitantibus, hystericis, non tuto præscribitur. G. VAN SWIETEN (a) laudat Colocynthidem, ubi scopus est alterandi, si octava pars grani omni trihorio vel quadrihorio detur; tunc enim non purgat, sed in corporibus languidis & pituitosis, ut dicit, mira præstat, dum leniori stimulo calorem & motum auget. Nob. N. DALBERG pari fere elogio tincturam Colocynthis commendat (b), quam parat ex pulpæ Colocynth. unc. 1 $\frac{4}{5}$, sem. Anisi stellati drachm. 1, & Spirit. vini gall. unciis 20. Hujus tincturæ guttas 15 propinat ter vel quater de die, augendo dosin gutta una, quavis vice, quoad alvus solvatur. Sic cephalalgias curat, dentiumque dolores.

OBS. 3. *Semina* Colocynthis vere emulsiva sunt, uti semina congenerum. Quæ illis adhæret, amaritudo, neque a testa nec a nucleo proficiscitur, sed unice a pulpa emanat, qua extus obducta fuere, utpote quæ

(a) *Comment. in BOERH. Aphor. T. 4. p. 443.*

(b) *Cfr. cel. MURRAY Appar. medicam. vol. I. p. 410.*

amarissima, purgans & heroica est. Itaque si aqua tepida bene & pluries lavantur, adeo non amara sentiuntur, ut potius sapida sint. Sic non purgant, verum obtundunt. Idcirco expedit separare semina a pulpa, quando extractum Colocynthis parare lubet; nam oleum expressum coctione extrahitur, & extractum minus purum reddit.

OBS. 4. Cucumis Colocynthis copiose crescit in India, ubi maxime luxuriat, caule diffuso, repente, ad terram adpresso, in latum & longum se extendente. Cl. Edv. IVES (a) ad Castellum St. David stirpem quandam observavit, 10 orgyiarum spatium occupantem.

488. CUCUMIS Melo. LINN. *Sp. pl.* 2436.

Mat. m. 444. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 20.

Melo. BLACKW. *Herb. t.* 329. BAUH. *Hist.*

2. p. 242.

Melo s. Melopepo vulgo, Cucumis Galeni.

DOD. *Pempt.* 652.

Melo vulgi s. Melopepo Dioscoridis. LOB.

Hist. 364.

Culinis MELONIS Fructus.

Pharm. ——— Semina.

Locus. Calmuckia. Colitur ubique. *Annuus.*

FORMA. rec. Pomum brevius pedunculatum: pedunculo tereti; ovale, magnitudine capitis infantilis, utrinque obtuso-rotundatum, apicè macula orbiculata, sicca, umbilici loco; undique longitudinaliter sulcatum, albido-virescens cicatricibus elevatis reticulatum, vel læviusculum. *Parenchyma* carnosum-succosum: carne ex atomis vesiculosis composita; crassitie

(a) *Reisen nach Indien und Persien*, part. 2. p. 391.

pollicari, centro cavo, amplissimo; sexloculare; columnis tribus carnofo-succulentis, parietii parencymatis adnatis, bilocularibus. *Semina* plurima, pedicellata, ovalia, acuta, utrinque compressa, glabra, albida, lævia, in pulpa mollissima & succosa nidulantia.

PROPR. *Pomi crudi*: Odor suaveolens; sapor dulcescens, in cucumerinum levius incidens; *masticatum* comminuitur, solvitur.

VIRTUS: *Pomi*: nutriens, temperans; *semin.* emulsiva, temperans.

USUS: *Pomi*: culinaris.

OBS. 1. *Fructus* maturus editur crudus, tempore æstivali, gratus cum odore, tum sapore. Difficilioris est digestionis illis, quibus stomachus languet. Nutrit principio dulci, & insinul refrigerat. Postquam permaturuit fructus, farinosus sentitur, & insalubris tunc censetur. Immaturus fructus conditur saccharo vel aceto, pro bellariis.

OBS. 2. *Semina* incredibilem facultatem habent retinendi vim germinandi; hinc quo antiquiora, eo præstantiora ab hortulanis judicantur. MART. TRIEWALD (a) docuit, semina Melonum, post 42 annorum decursum sata, progerminasse.

489. CUCUMIS sativus. LINN. *Sp. pl.* 2437.

Mat. med. 445. BLACKW. *Herb.* t. 4.

Cucumis vulgaris. DOD. *Pempt.* 652.

Cucumis esculentus. LOB. *Hist.* 363.

Culinis CUCUMERIS Fructus immaturus.

Pharm. ————— Semina.

Locus. Colitur in hortis. *Annuus.*

(a) *Philos. transact.* vol. 42. p. 115.

FORMA : *immatura* : Pomum viride , cylindrico-conicum , subincurvatum , subangulatum , longitudinaliter canaliculatum , echinatum , torulosum : torulis inæqualibus , subaculeatis ; atomis albis adpersum , palmare vel ultra , basi læve , obscure viride. *Parenchyma* carnosum succulentum , albido-viridescens , post sectionem transversalem distinctum centro maculato , subrotundo trigono , e seminum rudimento orto : angulis truncatis ; tandem in tria loculamenta excrecente ; cincto annulo orbiculato e punctis in orbem dispositis ; obducto disco carnosum , punctis marginalibus discretis , distantibus. *Semina* (matura) ovato-oblonga , utrinque obtusa , compressa , circiter tres lineas longa , alba , lævia ; *parenchymate* cotyledoneo , albo , bipartibili.

PROPR. *Pomi* crudi & immaturi : *Odor* crudus , subfatuus ; *sapor* odori congruens , crudus , fatuus , subdulcescens ; *masticatum* pomum tenerius , succosum , comminuitur , inter dentes substridulum ; saliva vix tineta. *Seminum* odor nullus ; *sapor* amygdalinus , magis tamen pinguis ; *masticatur* saliva emulsiva.

VIRTUS : *Pomi* : temperans. *Semin.* emulsiva , temperans.

USUS : *Pomi* : culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. fructus limpidum , aqueum , odore cucumerino , sapore congruente , subdulcescente ; vitriolo martis non demutatam.

OBS. 2. Cucumeres immaturi in culinis frequentissime adhibentur. Eduntur crudi , in taleolas resecti , addito

oleo, aceto, sale, & pipere. Si succus exprimitur, indigesti evadunt & ructus cucumerinos generant, quod haud fit a taleolis non expressis. Condiuntur sale sive aceto, atque per totam hñem servantur; & vero signum rem bene cessisse est, si rigidi subfragilesque, non autem flaccidi, deprehendantur. Coquantur in aqua, recentes seu conditi, vel soli cum butyro, vel addita carne. Recentes cocti tenerrimi sunt.

490. BRYONIA alba. LINN. *Sp. pl.* 2438.
Mat. med. 448. KNIPH. *Bot. orig. cent.*
 20. BLACKW. *Herb. t.* 37.

Vitis alba, baccis nigris. CAMER. *Epit.* 987.

Bryonia aspera s. alba, baccis rubris. MILL.
Fig. t. 72.

Bryonia alba & nigra. DOD. *Pempt.* 395.

Pharm. BRYONIAE Radix, Baccæ, Semina.

Locus. Europa, ad sepes. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix fusiformis, subpedalis, sæpe ramosa, apice obtuso-rotundata, albedo-lutescens, transversaliter rugosa: rugis obsoletis, subapproximatis, ceterum glabriuscula. *Parencyma* album, carnosum, succosum, post sectionem transversalem æquale, undique punctatum: punctis subrotundis, serie radiali a centro ad peripheriam undique dispositis; serie autem annulari, solitaria, centrum medullare includente. *Racemi* baccarum axillares, penduli, nudi. *Baccæ* globosæ, magnitudine seminis Pisi, nigrae, glabrae, nitidiusculæ, apice instructæ puncto elevato, umbilici loco; *parencymate* succoso, pentaspermo:

succo viridi. *Semina* ovata, obtusiuscula, utrinque compressa, fusca, nitidiuscula, minutim rugosa.

PROPR. rec. rad. Odor nauseosus; *sapor* nauseosus, odori congruens, acriusculus, substypticus. Radix recens lactescit; siccata vero recenti longe debilior. *Baccar.* odor nauseosus, *sapor* fatuus.

VIRTUS: purgans, hydragoga, emmenagoga, diuretica; *recent. radic.* subemetica.

USUS. Hydrops, Asthma.

OBS. 1. *Infusum* aquosum radic. rec. colore aquo, sublutescente, odore nauseoso, sapore substyptico, amaricante; vitriolo martis color nil variat; quiete & mora multum caseosi albi præcipitat.

OBS. 2. Radicis rec. Bryoniæ contus. unc. 1, in vini albi generosi libris 2, maceratione per horas 24, extracta, valida fit medecina in hydrope. Taleolæ recentes radicis subcontusæ, & cruribus hydropicorum impositæ, stillicidium feri alliciunt, ut observavit cel. TISSOT (a). Si radix sub terra, tempore vernali, transversaliter secatur & excavatur, frustulumque resectum operculi instar cavo imponitur, repletur cavum illud, nycthemeri spatio, succo lactescente, diuretico, cochlearibus propinando.

OBS. 3. Recens radix, perinde ut Solanum tuberosum tractata, *amylum* dat album, friabile, quod, in sole siccatum, & per nonnullas septimanas servatum; gustavi, & non acre deprehendi. Hujus amyli scrup. 1, gallinæ ter datus, illam non movebat. In aqua coctum hoc amyllum, gelatinam dedit, gelatinæ tritici simillimam, sapore subfatu, miti, bene glutinantem. Sic *fæculæ* Bryoniæ, in officinis usitatæ, amyllum radi-

(a) *Epist. ad HALLERUM de Hydrope*, p. 221.

cis partem continent. Per se non purgat hoc amyllum, si bene elotum fuerit; sin minus alvum leniter solvit, dosi drachm. $\frac{1}{2}$.

CLASSIS XXII.

DIOECIA.

ORDO DIANDRIA.

491. SALIX pentandra. LINN. *Sp. pl.* 2442.
 GMEL. *Sibir.* 2. p. 253. t. 34. f. 2.
 LINN. *Flor. Lapp.* p. 370. t. 8. f. 3.

Salix spontanea, folio amygdalino, fragilis, non auriculata. BAUH. *Hist.* 2. p. 214.

Pharm. SALICIS LAUREÆ Cortex.

Locus. Europa, in humidiusculis. *Frutex.*

FORMA. Cortex ramulorum tenuiusculus.

PROPR. rec. Odor gratus, tenuis; sapor balsamicus, amaricans; *sicc.* subausterus.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum lutescens, amarum; vitriolo martis nigrescit. *Extractum* aquosum amarum. *Aqua still.* grata, in aquam cerasorum incidens.

OBS. 2. Folia hujus arboris satis fragrantia, amara. Amenta florifera pariter fragrantia. Cl. C. H. SPECKBUCK (*), qui de hujus cortice egit, suadet, ut desu-

(*) *Dissert. de Salice Laureæ odorata.* Trajecti ad Viadr. 1769.

matur ex ramis biennibus, menſe Maii, & prudenter ſiccetur; quo enim adultiores rami; eo magis ſtypticus cortex. De vi hujus antifebrili in febribus intermittentibus nihil ex propria experientia ſtatuit. C. A. GERARD (*) corticem e Salice fragili LINN. officinalem vult, & dicit, ſe expertum fuiſſe illum virtute antifebrili cortici Peruviano reſpondere. Sed hic cortex ita ſtypticus eſt, ut corium cum eo perficere potuerit LAUR. ZETHELIUS (**). Ego hunc corticem in febribus intermittentibus iterum iterumque exhibui, ſed irritato conatu.

ORDO TETRANDRIA.

492. VISCUM album, LINN. *Sp. pl.* 2452.

Mat. med. 450. KNIPH. *Bot. orig. cent.*

2. MURR. *Appar. medic. vol. 2. p. 299.*

Viſcum baccis albis. DUHAM. *Arbr.* 2. p.

354. t. 204.

Viſcum. CAMER. *Epit.* 555. LOBEL. *Hiſt.*

362. BLACKW. *Herb. t.* 284. DODON.

Pempt. 824.

Pharm. VISCI Lignum.

Locus. Europa. *Frutex paraſiticus:*

FORMA. Frutex paraſiticus, ſempervirens, in ramis aliarum arborum creſcens, ab ima baſi ramaſus, erectus, diſfuſus, phœniceus, glaber, dichotomus: ramis teretibus; ad diſiſiones caulis ſ. ramorum ſubnodofus, ſulco annulari, ſubdentato. *Folia* terminalia,

(*) *Mater. med.* p. 301. ſeq.

(**) *Svar pa K. Vetensk. Acad. Fraga, om baſta ſattez at arhalla nodig tilgang pa dugelig bark for Garfverierne.* Stockholm 1767.

bina, sessilia, opposita, cuneiformi-lanceolata, inferne attenuata, pollicaria vel ultra, integerrima, duriuscula, atrichodia, subrugosa, nervis longitudinalibus, parallelis, obsoletis. *Baccæ* 3 vel 4, axillares, sessiles, albæ, læves, globosæ, monospermæ, turgidæ succo viscido & tenaci.

PROPR. rec. & sicc. Odor debilis, vix ulul, pariter etiam *sapor*. Rami, *masticati*, corticali parte glutinosi, subamaricantes, obscure acriusculi.

VIRTUS.

USUS. Morbi convulsivi.

OBS. 1. *Infusum* aquosum Visci siccati, in balneo paratum, limpidum, luteum, odore nauseoso, fungoso, sapore consimili, vitr. martis purpurascit.

OBS. 2. Usus Visci apud nos rarissimus est. Quamvis plures medicorum Viscum in epilepsia morbisque convulsivis laudaverint, evictum tamen non est, quid revera præstet.

OBS. 3. De Visco scripsit J. COLBATCH (*). Casibus is pluribus comprobatur usum Visci, cum in catalepsi, tum in epilepsia, & morbis convulsivis. Narrat, choream S. Viti absque relapsu curatam ex propinato Visco, dosi drachm. 2. quovis die, & id quidem postquam summatota Visci sumti ad unc. 12 vel 14 ascendisset. In epilepsia Viscum in tantum profuisse vidit, ut remediis specificis illud adnumerare non dubitet, utpote quod in hoc morbo haud minorem exserit virtutem specificam, quam Chinchina in febribus intermittentibus. Addit postinde, se nullum detrimentum a propinato Visco ob-

(*) *Diss concerning Mistleæ, a most wonderful specif. remedy for the cure of convulsive distempers.* Lond. 1723.

servasse. Propinat viscum sub forma pulveris ad drachm. $\frac{2}{3}$, bis vel quater de die; sæpe addit infusum, paratum ex Visci unc. 4 in aquæ calid. unc. 40. Sæpe etiam adjicit Assam fœtidam, & spondet, vim antepilepticam, ex addita hujus gummirefinæ octava parte, mirifice exaltari. In Ecclampsia infantili usum visci egregium apprehendit. Viscum quernum nunquam adhibuit hic auctor; nec putat multum referre, in quam arboris specie creverit. Mense decembri colligendum viscum, dicit, beneque siccandum, & postea loco sicco, in vasis vitreis obturatis, conservandum, cum valde pronum sit ad mucorem contrahendum, unde effœtum evadit.

OBS. 4. *Viscum aucuparium* etiam ex hoc frutice paratur. In hunc finem fumatur cortex recens, qui bene contundatur, & deinde formentur boli, ovi magnitudine, qui in aqua pura repetitis vicibus laventur, digitisque bene premantur, ut filamenta e glutine separentur; DUHAMEL.

493. MYRICA Gale. LINN. *Sp. pl.* 2453.

Mat. med. 452. KNIPH. *Bot. orig.*

cent. 9. OEDER. *Icon. t.* 327.

Chamæleagnus. DOD. *Pempt.* 768.

Pharm. MYRTI BRABANTICÆ Folia.

Locus. Europa, Canada, in fuliginosis.

Frutex.

FORMA. rec. Folia alterna, breviter petiolata, erecta, fere sessilia, obverse lanceolata, obtusa, superne ferrata, pollicaria, margine & carina pubescentia, utrinque minutim rugosa, ceterum glabra, nervis alternis, obliquis instructa, atomis elevatis, luteis, nitentibus subtus adspersa margine utrinque recurvato.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, aro-

matico graveolens, non ingratus, temulentans. Sapor substypticus, subaromaticus amaricans.

VIRTUS: cephalalgica, anodyna, antiphthiriaca, resolvens, tonica.

USUS. Scabies, Tineæ pellendæ.

OBS. 1. Infusum aquosum luteum, odore foliorum, sapore amaricante; vitriolo martis subito nigrescit.

OBS. 2. Usus medicus vix ullus, quamvis revera vis medica præstans. Ante receptum usum Lupuli in regionibus septentrionalibus cerevisiæ communiter imponebatur Myrtus brabantica, sed illam temulentantem reddidit. Nunc ad tineas e vestimentis pellendas virgulta ex hoc frutice adhibentur. Sunt etiam qui unguentis adversus scabiem folia contusa immiscent.

OBS. 3. Puncta lutescentia foliorum & ramulorum tenellorum quidam certifera esse volunt. Certe Myrica cerifera LINN. in Virginia, Pennsylvania & Ludoviciana, revera ceram profert, unde candelas cereas formare possunt, quas & ipse vidi. Sed baccas gerit hæc Myrica ceriferæ species, & colligitur cera infusione baccarum in aqua calida, unde liquefcit. Cera hæc colore viridi est, & odore aromatico, sed color viridis deletur, si, sicut cera vulgaris, soli exponatur, unde alba evadit, prout tradit cl. BOSSU (a).

ORDO PENTANDRIA.

494. PISTACIA vera. LINN. *Sp. pl.* 2454.

Mat. m. 454. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Pistacia. BLACKW. *Herb. t.* 462. BAUH.

Hist. 2. p. 275.

(a) *Nouveaux voyages aux Indes occid. part. 2. p. 153.*

Terebinthus indica Theophrasti. DUHAMEL.

Arbr. 2. p. 306. t. 88.

Pistacii ramulus cum fructu & corniculis.

DOD. *Pempt. 805* LOB. *Hist. 539.*

Pharm. PISTACIÆ Nuces.

Locus. Oriens. Colitur in Italia. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Racemi nutantes, fructibus pedicellatis. *Drupæ* siccae, ovatae, oblongiusculae, magnitudine glandis quernae, dorso elevatae, convexae, carinatae, antice compressiusculae, apice mucronato, obliquo, undique rugosae, cinereo-viridescentes, exsuccae. *Nux* ossea, alba, glabra, basi macula oblonga, rugoso-spongiosa, albidior; *nucleo* amygdalino, albido-viridescente, obducto tunica albida, sæpe subfusca.

PROPR. *Drupæ* f. *corticis* nucis: *odor* leniter resinoso-balsamicus; *sapor* subamaricans, debilius resinofus; cortex hic accensus flagrat, fumo grato, balsamico. *Nuclei*: *Odor* nullus; *sapor* amygdalinus, dulcescens, subpinguiusculus, subbalsamicus; *masticati* teneri, comminuuntur, saliva emulsiva.

VIRTUS: *Nucl.* emulsiva, obtundens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Nuclei*, cum aqua contusi, emulsionem faciunt; raro tamen in medicina adhibentur; apponuntur vulgo mensis secundariis.

OBS. 2. *Cortices* nucis loco suffimenti in domibus usurpantur, ad fumum gratum spargendum.

405. PISTACIA Terebinthus. LINN. *Sp. pl.*

2455. *Mat. med.* 452.

Terebinthus vulgaris. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 306. t. 87.

Terebinthus. LOBEL. *Hist.* 538. DALECH. *Hist.* 62. DODON. *Pempt.* 858. CLUS. *Hist.* 2. p. 25. BLACKW. *Herb.* t. 478.

Pharm. TEREBINTHINA. CYPRIA.

Locus. Europa australis, Oriens, India, in petrosis. *Arbor.*

FORMA. *Resina* liquida, tenax, in fila ductilis, subdiaphana, colore lutescenti-brunneo, vix subcerulescente.

PROPR. *Odor* fragrans, gratus; in flores *Jasmini* incidens; *sapor* subpinguiusculus, amaricans, acriusculus faucibus inhærens. In aquam calidam immissa emollitur, sed non funditur vel liquefcit, verum adglutinatur digitis immissis vasisque parietibus. Hæc *Terebinthinæ* species easdem dotes habet, quibus reliquæ supradictæ *Terebinthinæ* pollent, pariaque phænomena monstrat.

VIRTUS : vulneraria, diuretica : urina odore violaceo.

USUS. Vulnera.

OBS. *Terebinthina cypria* est succus resinofus, qui e cortice trunci fauciato sponte distillavit in vasculum suppositum, atque tum ex ardore solis liquefactus, per pannum colatus fuit. Hæ arbores, quamvis satis proceræ, tamen parce *Terebinthinam* fundunt, ita ut 4 arbores, truncis circiter 5 pedum peripheria, & altitudine circiter 5 cubitorum, vix ultra libr. 2 & unc. 9 $\frac{1}{2}$ *Terebinthinæ* dederint, quod a. 1753 observatum. *Fructus* hujus arboris nonnisi a pauperibus estur; sed si *Pistacia* vera

truncis Pistaciæ Terebinthi insita fuerit, Terebinthinam bonam fundit, & nuces insimul optimas fert Pistacia. Vera Terebinthina cypria rarissime, & vix unquam, ad nos venit, sed adulteratur plerumque cum Terebinthina veneta, unde clarior evadit; hinc semper præfertur Terebinthina spissior tenaxque ei, quæ liquidior atque pel- lucida est, COUSINERI apud DUHAMEL.

496. PISTACIA Lentiscus. LINN. *Sp. pl.* 2455. *Mat. med.* 453. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Lentiscus vulgaris. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 354. t. 236.

Lentiscus. LOBEL. *Hist.* 538. DALECH. *Hist.* 63. * CLUS. *Hist.* 2. p. 24. DOD. *Pempt.* 859. BLACKW. *Herb.* t. 295.

Pharm. LENTISCI Lignum.

Locus. Europa australis. *Arbor.*

FORMA. Lignum ficcum, difficile fractu; ponderosum, extus cinereum, intus album.

PROPR. Odor non ingratus; sapor adstringens.

VIRTUS: restringens.

USUS.

β. Lentiscus ex Chio. TOURNEF. *Voy. du Le- vant* 2. p. m. 67.

Pharm. MASTIX.

Locus. Chio. *Arbor.*

FORMA. Resina solida, pallide lutescens, homogœnea, in lacrymis ovatis, lævibus, diaphanis, magnitudine varia, a seminis cannabini ad Fabæ magnitudinem, superficiæ plerumque undique subopaca, fragilis: frac-

turis planis, instar gemmæ pellucidis, nitentibus, vitriformibus.

PROPR. Odor balsamicus, debilior; sapor debilis, gratus, balsamicus; *masticata* Mastix subfriabilis, sed inter mandendum colligitur, coit in massam siccam, subrigidiusculam, albam, ceræ albæ similem, non solubilem. Ignis flammæ admota, non accenditur, verum liquefit & destillat subito. Vase ferreo super ignem, funditur, admota flamma non accenditur, nisi bene calefacta, odorem spargit balsamicum, gratum; accenditur tunc undique ex flamma admota, flagrat: flamma vivida, alta, fumante, fumo spisso, fuliginoso, remanente carbone sicco, nigricante, parum inquinante. Non solvitur in aqua, verum odorem suum ei communicat. Destillata cum aqua, *oleum stillatitium* dat, ut monet cl. LEWIS. In spiritu vini maximam partem solvitur, sed remanet decima circiter pars ponderis, quæ non solvitur verum tenax ad fundum vasis permanet. Solvitur etiam in oleo stillatitio: solutione lutefcente; at non in oleo expresso.

VIRTUS: vulneraria, roborans.

USUS: externus.

OBS. 1. Ex incisionibus trunci & majorum ramorum, mensibus Augusti & Septembr. succus distillat resinofus, qui sponte concrefcit, & Mastix audit. Bonæ notæ Mastix debet esse in lacrymis s. granis minoribus, claris, diaphanis, lucidis, lutefcenti albidis, odore non ingrato. DUHAMEL.

OBS. 2. Etsi Lentisci in Italia, Gallia australi atque Græcia non raro occurrunt, tamen vix aliæ sunt quæ

Mastichen stillant, saltem non bonam & genuinam, quam quæ in insula Chio coluntur. Neque vero ubique in ista insula Mastix haberi potest, sed duntaxat in tractu meridionali, ex 20 circiter vicis constante, quare etiam omnes ejus loci lentiscos jure regio sibi vindicavit Turcarum Imperator. Maxima profecto Mastiches copia a sceminis Turcieis & Græcis consumitur, quibus moris est resinam hanc crebro mandere, quo albedinem dentium servant, gratumque oris halitum spirent. Præterea vernices etiam intrat Mastix, ut & varia istius gentis unguenta. Ceterum nec defunt ibi, qui mastiche interne utuntur, ad stomachum juvandum, quare panis interdum apud illos occurrit, cujus pastæ Mastichen immiscuere (a).

OBS. 3. De Mastiche scripsit quidem J. S. STROBELBERGERUS (b); sed liber ejus compilatus est, & satis rudis.

497. SPINACIA Oleracea. LINN. *Sp. pl.*
2456. *Mat. med.* 556.

Lapathum hortense. MUNT. *Aardgew. t.*
693.

Spinacia mas & femina. DALECH. *Hist.*
543.

Spinacia. BLACKW. *Herb. t.* 49. LOB. *Hist.*
229. DOD. *Pempt.* 608.

Culinis: SPINACIÆ Herba recens.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descen-

(a) Cfr. TOURNEFORT *Relat. d'un voy. du Levant*, tom. 2. p. m. 66. seq. DUHAMEL *tr. des Arbres*, tom. I. p. 354. f. DE LA MOTRAYE *Voyages &c.* tom. I. p. 190. f. THEVENOT *Relat. d'un voy. au Levant*, p. 180. f. HASSELQUIST *It. palastin.* p. 532.

(b) *Masticologia.* Lips. 1628.

dens. *Caulis* bipedalis, erectus, teretiusculus, subangulatus, striatus, glaber, ramosus. *Rami* alterni, erecti simplices. *Folia* alterna, petiolata, triangulari-oblonga, acutiuscula, integerrima, subsucculenta, glabra, nervis arcuatis. *Flores* masculi, conglomerati. *Racemi* axillares, pedunculati, basi instructi folio solitario, caulino simili, ceterum nudi, constantes e glomerulis subrotundis, remotis; *Racemi* vero terminales in caule & ramis subcylindrici, foliosi, e glomerulis axillaribus, sessilibus. *CAL. Perianth.* 5-partitum: laciniis oblongis, acutis, submembranaceis, concaviusculis, patentibus. *COR.* nulla. *STAM. Filam.* 5, setacea, calyce longiora. *Anth.* didymæ, majusculæ, inæquales. In planta fœminea nulli racemi, verum glomeruli florum axillares e foliis, subrotundi, sessiles; quorum inferiores in planta androgyni; superiores fœminei. *CAL. COR. & STAM.* nulla. *PIST. Germ.* plurima, conglomerata, glabra, viridia, ovata, basi rotundata, utrinque comminutim pubescentes, erecto-patentes, intra gibbos germinis surgentes. *Stigmata* acuta. *Semina* obovata, compressiuscula, mutica s. spinosa.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* debilis, herbaceus *Masticata* folia tenera, subsucculenta, saliva saturate viridi; *cocta* teneriora, masticulata subarenulosum quid mentiuntur.

VIRTUS: oleracea.

USUS: culinaris.

OBS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ rec. limpidum, subaqueum, odore debilissimo, sapore herbaceo, vix amaricante; a vitr. martis non alteratur.

OBS. 2. Adprime salutaris censetur cibus, qui a Spinacia paratur. Non multum quidem nutrit, sed sanguinem temperat, & bonos generat humores. Folia incoquantur juri carniæ, vel seorsim parantur ut Rumex Patientia. Spinacia cocta, utut tenera sentitur, id tamen cum omnibus leguminosis plantis oleraceisque commune habet, ut longe difficilior sit stomacho debili, quam caro animalis. Sunt apud nos œconomi, qui folia viridia, cælo sereno collecta, in furno tepido, seu in aëre sicco, lente torrefaciunt, in usum hiemalem. Ita viridia persistunt, & sub masticatione subpulposa sentiuntur, sed expedit ea prius in aqua emollire, quam in culinis apparantur, nam sic sapidiora fiunt.

498. CANNABIS Sativa. LINN. *Sp. pl.* 2457.

Mat. med. 457.

Cannabis mas & foemina. MILL. *Fig. t.* 77.

DALECH. *Hist.* 497. BLACKW. *Herb. t.*

322. DOD. *Pempt.* 525.

Cannabis indica mas & foemina. RUMPH.

Amboin. 5. p. 208. *t.* 77.

Kalengi Cansjava. RHEED. *Malab.* 20. *t.*

60. & 62.

Pharm. CANNABIS Semina.

Locus. India orientalis. Colitur ubique in agris. *Annua.*

FORMA. *Semina* ovata, utrinque compressiuscula, undique testacea, lævia, nitidiuscula, utrinque obtusa, sed altera extremitate excavata, linearum 2 longitudine, margine utrinque prominulo, pallidiore; *parencymate* cotyledoneo, albo, pinguiusculo, bipartibili,

intra crustam corticalem siccam, fragilem; obvelato pellicula fuscescente.

PROPR. Odor vix ullus; *sapor* subfatuus.

VIRTUS: emulsiva.

USUS.

OBS. 1. Nostræ Cannabis semina nullam retinere qualitatem narcoticam, sed mere esculenta esse, id ex eo concluditur, quod pleræque aviculæ iisdem vescuntur, pinguescunt & bene se habent. Immo vero hominibus etiam bene convenire, arguit mos Polonorum pultes ex farina horum seminum apparandi, quales se Cracoviæ sæpe comedisse meminit E. KÆMPFERUS (a). Apud nos perraro in medicina adhibentur. Sed Persæ credunt, semina Cannabis, fricta & comesta, venerem valde stimulare, insimul vero sterilitatem inducere; OLEARIUS (b). Certe quidem constat, aves domesticas, aviculasque caveolis clausas, exinde salaciores fieri. Ex femin. Cannab. libr. 1 accepit cl. SPIELMANN unc. 3. olei expr. viridissimi, quod in frigore non cogebatur.

OBS. 2. Folia & pollen Cannabis apud nos non sunt in usu; at in Persia totaque India maxime increbuerunt, utpote narcotica, lætitiâ inducentia. Et revera ista qualitas in Indica Cannabi inest, cujus tamen rei nihil omnino de nostra unquam constitit, tametsi utraq; specie convenit. Etenim semina indica, in Anglia fata, Cannabim produxerunt nostræ ex omni parte similem, non vero lætificantem, prout narrat ROB. HOOKE (c). Itaque vis hæc lætificans unice a climate & solo dependet. In Persia alia Cannabis non est genuinæ virtutis lætificantis, nisi quæ colitur in Komæreh, in Kutelli Pyresen, atque in agro urbis Isphahaan; & etiam si semina ex istis locis petuntur, & alibi conferun-

(a) *Amanit. exotic.* p. 645.

(b) *Orientalische Reise-beschreib.* p. m. 529.

(c) *Philos. experiments and observat.* p. 211.

tur, cannabis tamen, quæ exinde progerminat, exfors facultatis lætificandi deprehenditur, quemadmodum de feminibus Isphahano Gamronum translatis refert KÆMPFERUS (a). Duplici modo Cannabis suæ *folia* præparant Persæ; scilicet aut simpliciter ea infundunt cum aqua frigida, quod infusum, haustum, exhilarat, non citra gravem temulentiam; aut folia grosse pulverata cum aqua agitant, mox expressis leniter foliis, aquam abjiciunt, utpote virulenta cruditate nimis narcoticam, repetunt dein processum, & pulverem, gemina vice elutum expressumque, in mortario acerrime conterunt in pultis consistentiam, affusa aqua frigida, cui paulatim plus aquæ affundunt, & demum per linteum trajiciunt, omni, præter recrementa, permeante substantia, ex qua colatus liquor virescit, de quo postea bibunt ad lætitiâ. *Pollen* per linteum cribrant, & cum sputo humano, admoto carbone ignito, cujus calore mollescit, trochiscos formant, qui boni censentur, si carbonibus inspersi cito parumque fument; deteriores vero, si multum & diu. Hi pastilli lætitiâ etiam inducunt. KÆMPFERUS. Nostra Cannabis odorem spargit narcoticum, & revera vim aliquam medicam habitura videtur.

499. HUMULUS Lupulus. LINN. *Sp. pl.* 2457. *Mat. med.* 458. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.

Lupulus mas & fœmina. ZANNICH. *Venez.* t. 259. CAMER. *Epit.* 954.

Lupulus. DOD. *Pempt.* 404.

Pharm. & Culinis LUPULI Coni.

Locus. Europa, ad sæpes, Japonia. Colitur qui usualis. *Perennis.*

FORMA. rec. Pedunculi axillares, sub-

(a) *L. cit.*

verticillati, submultiflori, scabridi. *Bractea* lanceolata, acuta, minutim pubescentes, ad pedunculos solitariae; minores in pedunculis, alternæ. *Amenta* subrotunda, laxè imbricata *squamis* ovatis, acutiusculis, membranaceis, ficcis, flamineo colore, extus minutim pubescentibus, intus glabriusculis, nervoso-venosis, margine vix ciliatis; inferioribus minoribus. *Squamæ* aliæ basi planæ, aliæ vero basi latere interiore concavæ, farina resinosa aurei coloris extus laxè adpersæ. *Semina* solitaria, subrotunda, subsessilia intra squamas, ad illarum basin, obducta propria membrana ficca, & adpersa farina resinosa.

PROPR. *Odor* fragrans, subnarcoticus, gravis; *sapor* peramarus, odori consentaneus, inhærens.

VIRTUS: tonica, temulentans, anthelminthica, diuretica.

USUS: culinaris; Luxatio, Lumbrici.

OBS. 1. Extrahitur menstruo aquoso & spirituofo. *Infusum* aquosum dilute lutescens, odore & sapore Lupuli; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. In culinis omni Cerevisiæ Lupulum imponunt. Decoquant illum in aqua; sed decoctum primum, ut nimis narcoticum & colore saturatum, cerevisiæ inferiori communiter adjiciunt; tum iterum decoquant Lupulum eundem in decocto Maltæ primario. Sic amarities conciliatur cerevisiæ, qua ab acore servatur, magisque diuretica fit, tonica, &, ut vulgo creditur, a calculo præservans. Dulcedo Maltæ haud dubie

noceret stomacho, si abesset amarum. De vi narcotica Lupuli conferatur STENZELIUS (a).

OBS. 3. Primo vere prorumpentes *turiones* Lupuli, loco Asparagi, ad lautitiam a magnatibus eduntur, sapidi grata amaritie.

ORDO HEXANDRIA.

500. SMILAX Sarsaparilla. LINN. *Sp. pl.* 2459. *Mat. med.* 460.

Smilax aspera Peruviana. BLACKW. *Herb.* t. 393.

Smilax viticulis asperis virginiana, folio hederaceo leni, Zarza nobilissima. PLUK.

Almag. 348. t. 222. f. 2.

Pharm. SARSAPARILLÆ Radix.

Locus. Virginia, Mexico. *Perennis.*

FORMA. sicc. Fibrae radicis longissimæ, plurium ulnarum, crassitie pennæ anserinæ, teretes, longitudinaliter undique sulcatæ, flexibiles, cortice tenui rubicundo-cinerascente, fibrillis sparsis, filiformibus, breviusculis, subramosis; *parencymate* albo, farinaceo, sicco, subinquinante, intra corticem; tum subligneo: medulla subfarinacea, alba, compacta; post sectionem transversalem notato centro medullari albo, majusculo, obducto annulo ferrugineo undique punctato; circumdato margine albo.

PROPR. Odor vix ullus; *sapor* debilis,

(a) De Anodyna virtute venen. p. 39.

subamaricans ; *masficata* sicca , sub masticatione solvitur substantia farinosa , & submucilaginoso sentitur , remanet lignea pars tenax.

VIRTUS : mundificans , saponacea.

USUS : Siphilis , Rheumatismus.

OBS. 1. *Decoctum* aquosum spissiusculum , saturate rubicundum , odore debilissimo , sapore submucilaginoso , leniter amaricante , vitriolo martis prorsus nil demutatum. Agitatione cum virga paullulum spumescit decoctum hoc. *Infusum* aquosum , frigide paratum valida contusione in aqua frigida , spissiusculum , opacum , rubicundum , leniter amaricans ; vitriolo martis non mutatum. Quiete ad fundum vasis deponit hoc infusum *amylum album* , insipidum , copiosum , decoctione in aqua gelatinescens : gelatina incarnata , rubicunda , bene glutinante.

OBS. 2. Frequentissimi usus est Sarsaparilla in praxi medica , sub forma Decocti , ut diluens & mundificans in lue venerea , rheumatismis & arthritide. Per se vix curat siphilitidem , nisi adjuncta mercurio : attamen in lue venerea ejusque symptomatibus inveteratis revera multum prodest , sublevando operationem mercurii. Proinde cl. **FORDYCE** (a) illam valde laudat in doloribus capitis venereis , doloribus nocturnis , scabie ulceribusque venereis , atque emaciatione siphilitica. Vult ille , ut Sarsaparill. unc. 3 coquantur in aqua , ad colat. libr. 2 , & quovis die hauriantur. Agit Sarsaparilla principio amylaceo , quod decoctione cum aqua in gelatinam vertitur , in aqua solubilem.

501. SMILAX China. LINN. *Sp. pl.* 1459.

Mat. med. 462.

China-wurzel. GMELIN. *Reise durch Russl.*

t. 3. p. 32. t. 6.

(a) *Medical observat. and. inquir.* 1. p. 149.

Smilax farmentis spinulosis, sinuosis, foliis 5-nerviis utrinque cordatis. RUMPH.

Amb. auctuar. p. 72. t. 30.

Smilax minus spinosa, fructu rubicundo, radice virtuosa China dicta s. Sankiva.

KÆMPF. *Amæn. 781. t. 782.*

Fruticulus Convolvulus spinosus finicus, floribus parvis umbellatis. PLUK. *Almag.*

202. t. 408. f. 2.

Pharm. CHINÆ Radix.

Locus. China, Japonia, Persia. *Perennis.*

FORMA. sicc. Radix ovato oblonga, compressiuscula, palmaris vel ultra, nodulosa, ponderosa, obducta cortice tenui rubicundo-brunneo; *parenchymate* solidiusculo, pallide rubicundo, post sectionem transversalem æquali.

PROPR. Odor nullus; sapor vix ullus; *maslicata* sicca, duriuscula, comminuitur.

VIRTUS: mundificans.

USUS: Ptisanæ diæticæ.

OBS. 1. *Decoctum* aquosum saturatius rubrum, saturatum, spissiusculum, subgelatinosum, odore & sapore nullo; vitri. martis color non alteratur. *Infusum* aquosum, valida contusione in aqua frigide paratum, spissiusculum, rubicundum, odore & sapore debili, non ingrato, vitriolo martis nil demutatam. Hoc infusum, quieti redditum, ad fundum deponit *amylum*; ut in priore, decoctione in aqua gelatinefcens: gelatina fusciorubicunda, bene glutinante.

OBS. 2. Tubera teneriora a pauperibus colliguntur in solo natali, &, prout testatur RUMPHIUS, amyllum dant, farinæ Sagu æmulum, quod in escam adhibent incolæ; sed si copiosius eo vescuntur, cachectici fiunt, sæpe etiam hydropici.

OBS. 3. Radix Chinæ frequenter præscribitur ad ptisanas apparandas. Coquitur cum aqua, & fit ptisana rubicunda, insipida. Pars colorans eminent in hac radice, & eo quod saporis expers est, commodus est potus diæteticus, cui imponi potest sapor quilibet pro cuiusque lubitu; temperans est & involvens gelatinoso suo, ex amylicca parte orto.

ORDO OCTANDRIA.

502. POPULUS Balsamifera. LINN. *Sp. pl.* 2464.

Populus nigra folio maximo, gemmis balsamum odoratissimum fundentibus. *CATESB. Carol. 1. p. 34. t. 34. DUHAM. Arbr. 2. p. 278. t. 38. f. 6.*

Pharm. POPULI oculi.

Locus. America septentrionalis, Sibiria; copiosissime quidem ad lacum Baikal. Facile perfert nostras hiemes. Propagatur ramulis dissectis, tempore vernali. *Arbor excelsa.*

FORMA. rec. Gemmæ majusculæ, ovato-oblongæ, acutæ, spadiceæ, imbricatæ: squamis firmis, oblongis, concavis.

PROPR. Gemmæ, tempore vernali tumidæ, simulac inter digitos comprimuntur, balsamum limpidam, spissiusculum, aurei coloris, largiter fundunt, odore fragrante, verè gratiores, æstate ingratiore, fere Rhei veri, sapore subaromatico, amaricante, calidiusculo.

VIRTUS: vulneraria.

USUS.

OBS. 1. Si gemmæ recentes in prelo calido exprimuntur, *Balsamum* dant butyraceum, fuscum, rubescens, odore & sapore supradicto. E Gemmarum unc. 4 obtinentur balsami drachmæ 2. Hoc balsamum accensum flagrat: flamma fragrante, fumante, fuliginosa. Solvitur in spiritu vini, non vero in aqua. Foliis erumpentibus undique illinitur hoc balsamum, unde nitida fiunt; hinc ante foliorum eruptionem gemmæ colligendæ.

OBS. 2. Quoniam *Populus* balsamifera facile nostrum clima perfert, hanc lubenter substituo *Populo* nigrae, quæ gemmas adeo parum balsamiferas gerit, ut in censum venire nec possit, nec debeat.

503. RHODIOLA Rosea. LINN. *Sp. pl.* 2465.

Mat. med. 477. *OED. Icon.* t. 283.

KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Rhodia radix. CLUS. *Hist.* 2. p. 65.

Pharm RHODIÆ Radix.

Locus. Europa, in alpibus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix majuscula, fusiformi-cylindrica, cinerea, glabra, lucidiuscula, undique notata lacunulis depressis, sparsis, sæpe cicatrisatis; ramosa: ramis tereti-fusiformibus, sparsis, radici conformibus. *Parencyma* carnosum, albidum, post sectionem transversalem æquale, nebulosum, annulo corticali, conflato e punctis oblongis, approximatis.

PROPR. rec. Odor debilis; sapor stypticus; sicc. odor rosaceus, gratus.

VIRTUS; adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum radic. recent. limpidum, odore nullo, sapore styptico; vitr. martis subito nigres-

cit; hujus infusi guttæ 10, aquæ uncia $\frac{2}{3}$ instillatæ, addito vitr. martis, mox præcipitantur, colorem cæruleum assumunt, veluti flocculæ aquæ immixtæ, & in fundo manent in quiete; aqua vero ipsa tingitur colore purpureo. *Oleum stillat.* e radice destillationis ope eduxit cl. F. ZIERVOGEL, & e Radic. libra 1 obtinuit drachm. 1 olei still. lutescentis, odore & sapore Ligni Rhodii. *Aquam stillat.* ex hac radice destillavit LUC. DEBES (a), aquæ Rosarum non absimilem.

ORDO ENNEANDRIA.

504. MERCURIALIS Annua. LINN. *Sp. pl.* 1465. *Mat. med.* 464.

Mercurialis mas & foemina. ZANNICH.

Venez. t. 296. DOD. *Pempt.* 647. LOB.

Hist. 131. BLACKW. *Herb. t.* 162.

Pharm. MERCURIALIS. Herba.

Locus. Europa, in umbrosis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix alba, cylindrica, fibrosa descendens. *Caulis* erectus, pedalis, glaber, geniculatus: internodiis compressis, alternis; lateribus 2 oppositis compressiusculis; 2 aliis oppositis planis, angulatis, carina longitudinali. *Rami* ad genicula, striato-fulcati, oppositi, superne foliosi. *Folia* opposita, petiolata, ovata, obtusiuscula, margine obtuse serrata, minutim ciliata, utrinque glabra, lucidiuscula, nervosa, vix bipollicaria, patentia. *Petioli* semiteretes, supra canaliculati, glabri. *Stipulæ* 4 ad genicula, utrinque binæ,

(a) *Farœ & Farœa reserrata*, p. 113.

oppositæ, parvæ, lanceolatæ, concaviusculæ, erectæ, submembranaceæ. *Pedunculi* axillares, oppositi, foliis longiores, nudi, filiformes, striato-tetragoni, erecti, superne proferentes *amenta* globosa, nuda, sessilia; quorum inferiora remota, alterna; suprema conglomerata. *CAL. Perianth.* tripartitum: foliolis ovatis, acutis, subdiaphanis, atomis punctatis, plano-patentibus. *COR.* nulla. *STAM. Filam.* plurima, setacea, alba, longitudine calycis. *Anth.* subrotundæ. *PIST.* nullum. *Fæminei* flores in distincta planta. *Pedunculi* axillares, biflori, nudi, erecti. *Bractææ* suboppositæ, ovatæ, obtusæ, albidæ, in pedicello. *CAL. Perianth.* triphyllum: squamis subrotundis, albidis, planis, subæqualibus. *COR.* nulla. *STAM.* nulla. *Squamæ* 2, subulata, acutæ, utrinque ad latus germinis solitaria, germine paulo longiores. *PIST. Germ.* subrotundum, didymum, hispidum. *Stylus* vix ullus. *Stigmata* 2, subulata, patentia, longitudinaliter superne hispida. *PERIC. Capsula* didyma, echinata, trilocularis. *Semina* solitaria, globosa, in singulo loculamento.

PROPR. rec. Odor graveolens, fœtidus; sapor ingratus, amaricans subsalsus.

VIRTUS: suspecta.

USUS.

OBS. Quandoquidem planta hæc triccoca est, iudicat botanicus sine hæsitacione, eam pro suspecta habendam. Adhibetur quidem subinde ad clysmata; sed vis emolliens nondum rite nobis constitit.

ORDO DODECANDRIA.

505. MENISPERMUM Cocculus. LINN. *Sp. pl.* 2468. *Mat. med.* 275.

Arbor aristolochiæ foliis, maderaspatana, fructu parvo medicæ adinstar convoluto.

PLUK. *Almag.* 43. t. 23. f. 2.

Cocculus officinarum. PLUK. *Mant.* 52. t. 345. f. 2.

Cocci officinales. BAUH. *Hist.* 2. p. 348.

Cocculus piscatorius levanticus. CAMELL. *Philos. transact.* vol. 24. p. 2809. *

Natfiatam. RHEED. *Malab.* 7. t. 2. f. 2.

Tuba baccifera, Cocculi indici & Tuba Bidji. RUMPH. *Amboin.* 5. p. 35. t. 22.

Cuculi de Levante DALECH. *Hist.* 1722.

Pharm. COCCULI INIDICI Fructus.

Locus. India orientalis. *Frutex.*

FORMA. sicc. Nux subrotunda, latere altero sinulo subreniformis, nigricans, superficie subrugosa, magnitudine seminis Pisi majoris, unilocularis; nucleo globoso-reniformi, intra *Testam* cartilagineam.

PROPR. Sapor intense amarus, diutissime inhærens; odor nullus.

VIRTUS: venenata.

USUS. Pediculi; Pisces captandi.

OBS. 1. *Infusum* aquos. saturate rubrum, intense amarum; cum vitr. martis fuscescit.

OBS. 2. Indi hisce nucibus ad pisces, immo etiam Crocodylos, captandos communiter utuntur; formant

ex iisdem partem, admixto subinde stercore humano, quam in aquam injiciunt, sive falsam seu dulcem; cum pisces eam delibant, tanta vertigine corripuntur, ut manibus capi possint, non ideo tamen insalubres esui, quod hoc veneno perculsi fuere.

OBS. 3. Radix hujus fruticis apud Indos in tanta est aestimatione, ut Radix omnia sanans vulgo appellatur. Exhibere solent radicis vel sarmenti drachm. $\frac{1}{2}$, interne, in diarrhœis, concoctione læsa, indigestione, flatibus, colica, febribus malignis & intermittentibus. Externe adhibent pulverem radicis, in vulneribus recentibus, in ulceribus fordidis & putridis, ubi desiccatur, detergit, consolidat. CAMELLI.

ORDO MONADELPHIA.

506. JUNIPERUS Communis. LINN. *Sp. pl.*
1470. *Mat. med.* 465. KNIPH. *Bot.*
orig. cent. 2.

Juniperus vulgaris fruticosa. DUHAM. *Arbr.*
2. p. 322. t. 227.

Juniperus minor. DALECH. *Hist.* 67.

Juniperus. BLACKW. *Herb.* t. 287. DOD.
Pempt. 804.

Pharm. JUNIPERI Lignum, Summitates, Baccæ, Rob.

Locus. Europa frigidior, solo sterili. *Arbuscula.*

FORMA. Caulis fruticosus, diffusus. *Fru-
tex* altitudine plurimum pedum, sæpe arboref-
cens, caule crassitie brachii vel ultra. *Rami*
teretes, patuli, cortice tecti subolivaceo, læ-
viusculo, squamoso. *Ramuli* ad angulum rec-

tum fere patentēs , sparſi , vix determinati , inæquales , ſquamofi ; *Surculi* tenelli virideſcentes , glabri , articulati ; internodiis triquetris ; angulis ſubſuccoſis , glabris , rotundatis , ſuperne attenuatis. *Folia* in ramulis tenellis & ſurcullis ad articulos ſita , acerofa , terna , verticillata , ſeffilia , linearia , glabra , ſupra plano-concava , glauca , ſubtus convexa , carinata , læviuſcula , apice mucronata , pungentia , undique patentia , 3 vel 4 lineas longa. *Flores* maſculi & fœminei in diverſis fruticibus. *Baccæ* laterales in ramulis , ſolitariae , ſubſeffiles ſ. breviffime pedunculatae : pedicello craſſo , undique imbricato ſquamis ovato-acutis , adpreſſiuſculis ; magnitudine ſeminis Piſi , nigro-violaceae , globosae , glabrae , lucidiuſculae , apice inſtructae macula ſubrotunda , ſubrugoſa , ſulcis tribus , trifariam ſpectantibus ; *parenchymate* conſtante e pulpa ſpongioſo-ſubſucculenta , ferruginea , tenuiſcula , intra corticem papyraceum. *Semina* 3 majuſcula , hinc plana , inde convexa , in hemiſphærium conniventia , intra pulpam.

PROPR. Summi. rec. Odor gratus , balsamicus ; ſapor balsamicus , vix amaricans. *Bacc.* pulpae odor aromaticus , ſatis gratus ; ſapor dulcis , aromaticus , calidiuſculus , odori conſentaneus. *Semin.* odor debilis ; ſapor aromaticus , non dulcis ; *maſticata* , fragiliuſcula , ficciuſcula. *Baccæ* non maturantur niſi biennii ſpatio , tota prima æſtate virides ſunt.

VIRTUS : *Ligni & summitat.* diuretica, sudorifera, mundificans. *Bacc.* diuretica, nutriens, diaphoretica.

USUS : *Ligni* : Hydrops.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *summitatum* Juniperi colore aureo, limpidum, odore aromatico, sapore debiliore, odori congruente; vitriolo martis fufcescit; *Baccarum* leniter contusarum limpidum, lutescens, dulce, aromaticum; pulveratarum vero saturatius tinctum, resinofum. *Decoctum* feminum pulveratorum turbidum, minus dulce, resinofum.

OBS. 2. *Rob. Juniperi* paratur e baccis recentibus Juniperi, leviuscule contufis & aqua subtepidâ extractis. *Baccarum* femina non debent contundi, ne calidum oleofum fimul extrahatur. Si infufum *baccarum* ad confidentiam mellis inſpiſſatur, fit *Rob Juniperi*, & obtinentur e *Baccar.* libr. 20 *Rob* circiter libr. 3, plus vel minus, prout diverſe maturæ fuere baccæ & earum maceratio protracta. Hoc rob. dulce eſt & grate aromaticum. In Smolandia aliifque Sueciæ provinciis cereviſiæ loco utuntur infuſo *Baccarum Juniperi* per totam æſtatem & autumnum. Infufum hoc, ſaturatius l. a fermentatum, *ſpiritus* ardentem dat, larga quantitate, ſc. cong. 6 vel 8 ex *baccar.* tonna 1, cum feminibus contuſa. *Oleum ſtill.* *baccar. Juniperi* luteum eſt, odore ſubterebinthinato, ſapore acuto, calido, juniperino, natans. Ætate ad fundum vitri resinofas fæculas, inſtar *Terebinthinæ*, deponit, colore brunneo. E *baccar. Junip.* libr. 10 obtinuit cl. BAUMÉ unc. $\frac{1}{2}$ olei ſtill. leviter citrini. Cl. CARTHEUSER e baccis Juniperi olei $\frac{1}{40}$ extraxit, & *extracti* aquoſi pariter ac ſpirituofî dimidiam ponderis partem.

OBS. 3. Si frutex Juniperi integer, cum caule, ramis foliifque, in aqua elixetur, & *Baccæ* inſuper leniter contuſæ ſaporis gratia addantur, decoctum id bonum effectum præſtat in hydrope, curamque interdum per-

ficit. Rob Juniperi diureticum & edulcorans est lene, quare etiam in Suecia hinc atque illinc in usum diætetikum adhibetur.

OBS. 4. De Junipero scripsit B. SCHARFFIUS (a), & quidem compilando, nec nisi paucas proprias observationes immiscendo. Dum morbos recenset, quibus medetur Juniperus, ætiologias & differentias eorum juxta tradit.

℞. Juniperus vulgaris arborea. BAUH. *Pin.* 488.

Pharm. SANDARACÆ Gummi.

Locus. Africa. *Arbuseula.*

FORMA. Resina pallide lutescens, homogenea, facie vitri, fere Mastiches, solida, diaphana, in lacrymis oblongis, subpollicaribus, subcylindricis, compressiusculis, lævibus, sæpe rugosis; fragilis, subfriabilis: fracturis planis, instar vitri pellucidis, nitentibus.

PROPR. Odor balsamicus, gratus, fere Mastiches, sed paulo fortior; sapor debilis; *masticata* inter dentes friabilis, comminuitur in pulverem tenuissimum, & masticatione non coit. Ignis flammæ admota subito accenditur, emollitur, subdestillat, flagrat: flamma vivida, alta, fumante, valde fuliginosa. In vase ferreo super ignem lente emollitur, subfunditur initio, spargit odorem fortem & gratum, tenax fit, in fila ductilis, tandem fere funditur, accenditur a flamma admota, deflagrat, remanente carbone nigricante, subsplendente, sic-

(a) *Arkeuthologia s. Juniperi descriptio.* Francof. & Lips. 1679.

co, vix inquinante. Solvitur in spiritu vini; sed non in aqua. In oleo still. digesta, non solvitur, verum emollitur paucillum, & tingitur oleum colore dilute lutescente; in oleo expresso solvitur imperfecte, valde tenax fit, & inficitur oleum colore lutescenti-subviridescente. Resina hæc, pulverata, abit in pulverem album.

VIRTUS: balsamica.

USUS: mechanicus; Suffimenta.

OBS. Hæc resina opportuna est iis, qui vernices apparatus. Scribæ solent pulvere Sandaracæ chartam rasam fricare, ne atramentum penetret.

507. JUNIPERUS Lycia. LINN. *Sp. pl.* 2472.

Mat. med. 466.

Cedrus phœnicea altera Plinii & Theophrasti. LOB. *Icon.* 222.

Pharm. OLIBANI Gummi.

Locus. Arabia utraque. *Arbor.*

FORMA. Gummi-Resina pallide lutescens s. rubicunda, in lacrymis majoribus, ovato-oblongis, utrinque obtusis, magnitudine seminis Fabæ vel ovi columbini, solitariis vel geminis, sæpe pluribus aggregatis, lævibus, subopacis; fragilis: fracturis planiusculis. Vilior *varietas* occurrit in massa majuscula, marmorea.

PROPR. Olor balsamicus, resinofus. Sapor balsamicus, subamaricans; *maslicata* comminuitur, emollitur, dentibus adglutinatur, alba fit, solvitur lente: solutione lactes-

cente. Solvitur trituratione in aqua : solutione lactea ; digestionē solvitur secundum partem in spiritu vini rectificato : tinctura lutescente , transparente. In *oleo stillatis*. digesta non solvitur perfecte , verum emollitur , & oleum pauxillum inficit ; cum *oleo expresso* emollitur , non solvitur , nec id oleum tingit. Ignis flammæ admota accenditur , non liquefcit , nec emollitur , flagrat candelæ instar , & lente consumitur : flamma vivida , fumante , fuliginosa , odore fere linteï accensï , sub deflagratione vertitur in carbonem ficcum , nigrificantem. In vase ferreo supra ignem sudat , spargit odorem balsamicum ; resinosa pars undique liquefcit , ebullit in superficie , fumat , non funditur , tandem undique vertitur in carbonem ignitum , absque flamma , qui ignem diutissime fovet ; postremo , ab igne remota , tandem faticit in favillam cineream , copiosam.

VIRTUS : vulneraria.

USUS : Suffimenta , Vulnera.

OBS. Maxima vis G. Olibani pro suffimentis in ecclesiis Romano-catholicis & Moscoviticis quotannis consumitur.

508. JUNIPERUS Sabina. LINN. *Sp. pl.*
2472. *Mat. med.* 467. KNIPH. *Bot.*
orig. cent. 5.

Sabina folio Cupressi. DUHAM. *Arbr.* 2. p.
242. t. 63.

Sabina. DOD. *Pempt.* 852.

Pharm. SABINÆ Herba.

Locus. Europa australis, Oriens, Sibiria.

Arbuscula.

FORMA. rec. Frutex ramosus, diffusus; 3-vel 4-pedalis, vel ultra. Rami fuscescentes, teretes, sparsi, valde ramulosi: ramulis tectis squamis emarcidis, e foliis emortuis, subimbricatis; *teneri* ramulosi, distiche patentis, virides, tecti *foliis* acerosis, alternatim oppositis, linearibus, acutis, 2 lineas longis, convexis, medio dorso obsolete sulcatis, glabris, sessilibus, longitudinaliter adpresso-adnatis, apicibus liberis, verum latere utrinque adpressiusculis; *tenerrimi* vero ramuli imbricati foliolis confimilibus, sed duplo minoribus.

PROPR. rec. Odor fœtidus, gravis, fortis; *sapor* amaricans, gravis.

VIRTUS: emmenagoga, abortiens, diuretica, sanguinem emovens.

USUS. Scabies, Ulcera fungosa, Porri venerei.

OBS. 1. *Oleum still.* limpidum instar aquæ, odore & sapore Sabinæ. Ex herbæ Sabinæ *rec. libr.* 23 obtinuit *cl. BAUMÉ* olei *still. unc.* 4 $\frac{1}{2}$, & *HOFFMANNUS* ex herbæ Sabinæ *unc.* 32 accepit olei *still. unc.* 5.

OBS. 2. Quamvis potens emmenagogum sit Sabinæ, raro tamen præscribitur ad obstructionem mensum; est enim remedium nimis violentum, nimisque sanguinem movens, eamque ob causam semper periculosum, ubi temperies mulieris calida est. Equis Sabinam oppido convenire, eosque alacres & gestientes reddere, putant aurigæ nostri, qui eam ideo studiose quærunt. Pulvis Sabinæ laudatur in carie ossium, ubi

inspergendus; pariter etiam ad porros venereos tollendos.

509. CISSAMPELOS, Pareira. LINN. *Sp. pl.*
2473. *Mat. med.* 459.

Butua radix. ZANON. *Hist. p.* 60. *t.* 42.

Coapeba. MARCGR. *Brasil.* 24. *Pis. Bras.*
94.

Clematis baccifera glabra & villosa, rotundo & umbilicato folio. PLUM. *Americ.*
p. 78. *t.* 93. *Filic.* 2. *t.* 283.

Pharm. PAREIRÆ BRAVÆ Radix.

Locus. America meridionalis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix magna, crassitie pollicari vel ultra, læviuscula, cylindrica, subincurvata, extus cinerea, subrugosa; *parenchymate* ligneo, lutescente, post sectionem longitudinalem notato fibris longitudinalibus distinctis, approximatis, parallelis, crassiusculis, plano-lamellatis, verticalibus, serie concentrica, latere utrinque tenui epidermide obductis; post transversalem autem disco undique abrupte radiato, punctulato: punctis excavatis; centro medullari parviusculo, subrotundo; annulis 3 vel 4, pluribusve, pro diversa crassitudine radice, concentricis, remotis.

PROPR. Odor nullus; sapor amarus; *masficata* tenax, saliva lutescente.

VIRTUS: diuretica.

USUS. Arthritis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum in balneo, luteum, odore vix ullo, sapore amaro, acutiusculo, inharente; vitriolo martis levissime fuscescit.

OBS. 2. Nemo non novit, quantum fama Pareiræ bravæ non ita pridem increbuerit, at quo jure, in medium relinquo. Certe vidi ego calculosos, arthriticos & rheumaticos plures, qui satis diu usum ejus absque successu continuarunt.

OBS. 3. De hac radice scripsit M. F. LOCHNERUS (a), computando, ita tamen, ut proprias etiam adjunxerit observationes.

ORDO. SYNGENESIA.

510. RUSCUS Hypoglossum. LINN. *Sp. pl.* 2474. *Mat. med.* 469.

Hypoglossum Dioscoridis, Laurotaxa Plinii.

COLUM. *Ecphr.* 2. p. 266. t. 263. f. 2.

Ruscus angustifolius fructu folio innascente.

DUHAM. *Arbr.* 2. p. 236. t. 59.

Hypoglossum. DOD. *Pempt.* 733.

Pharm. UVULARIÆ Herba.

Locus. Europa australis. *Suffrutex.*

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, erecti, teretes, glabri, striati. Folia sparsa, sepe gemina, ovato-oblonga, acuta, in petiolos breves desinentia, viridescencia, venuloso-reticulata, integerrima, bipollicaria, patentia, utrinque glabra, nitidiuscula. Stipulæ lineares, acutæ, membranaceæ, sub petiolo. Flores subtus sub foliis, sessiles, solitarii, in medio folii siti. Bractæa lanceolata, acuta, sub flore, eodemque longior.

(a) *Schediasma de Pareira Brava*, Norimb. 1719. Cfr. VALLENTINI *Ind. liter.* p. 509.

PROPR. Odor nullus; *sapor* amaricans, acriusculus.

VIRTUS: leniter roborans.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescenti-rubicundum; vitriolo martis fuscescit.

511. RUSCUS Aculeatus. LINN. *Sp. pl.* 2474.

Mat. med. 468.

Ruscus. DOD. *Pempt.* 732.

Ruscus mytifolius aculeatus. DUHAM. *Arbr.*

2. p. 236. t. 57.

Ruscus. BLACKW. *Herb.* t. 255.

Myrtacantha murina spina, sive Myrtus syl-

vestris. LOB. *Icon.* 637.

Pharm RUSCI Radix.

Locus. Europa australis. *Suffrutex.*

FORMA. sic. Radix facie radic. asparagi, cylindrica, subtorulosa, cinerascens, fibris pluribus cylindricis, descendentes, elongatis, frequentibus, cinerascens.

PROPR. sic. Odor nullus; *sapor* graviusculus, subamaricans.

VIRTUS.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescens tanquam potus Theæ, odore gravi, acuto, ingrato; sapore consimili; vitriolo martis vix obscurascit.

CLASSIS XXIII.

POLYGAMIA.

ORDO MONOECIA.

512. VERATRUM Album. LINN. *Sp. pl.*
 2479. *Mat. med.* 472. GUNN. *Fl. Norv.*
 2. p. 2. t. 2. f. 2-6.

Veratrum racemo supradecomposito, corollis erectis. MILL. *Fig. t.* 272.

Helleborus albus exalbido flore. CLUS. *Hist.*
 2. p. 274.

Helleborum s. Veratrum album. DOD.
Pempt. 379.

Helleborus albus s. Veratrum. BLACKW.
Herb. t. 74. LOBEL. *Hist.* 267.

Pharm. HELLEBORI ALBI Radix.

Locus. Europa, Oriens, Sibiria, in montosis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix carnosa, fusiformis, digitalis, albido-sublutescens, undique instructa fibris teretibus, longis; *sicc.* occurrit fibris resectis undique scabra, cinerea; *parenchymate* solido, pallide cinereo, post sectionem transversalem undique punctato.

PROPR. *Odor* rec. ingratus; *sapor* recent. & *sicc.* nauseosus, acerrimus, diu inhærens; *maslicata* fauces adurit.

VIRTUS : venenata, emetica, draffica, sternutatoria.

USUS : externus; Scabies, Pediculi, Tinea.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rad. sicc. rubicundum, odore subhircino, sapore acri, amaricante, fauces acrimonia sua rodente, diu inhærente; vitriolo martis color sibi constat. Adeo acre mihi erat hoc infusum, ut, postquam id degustassem, & insuper aquam bibissem, ardorem faucium, cum sequente sensatione corrodenæ cardialgica, atque etiam oppressione pectoris, diu deinde sustinerem. Post sumtum cochlear aceti paululum quidem remisit cardialgia, sed exorti sunt dolores lancinantes infimi ventris, & usque in horam præandii posteri diei partim tormina ventris sensi, partim dolores lancinantes vagos, cum quodam velati Piperis sensu in faucibus. Inter pulverandum radicem consurgunt pulvisculi, qui nares incense vellicant & sternutationem cient **CONR. GESNERUS** (a) hausit drachmas 2 ex infuso, parato ex Helleb. alb. drachm. $\frac{1}{2}$ & aquæ bullientis unc. 2, unde percepit ardorem circa scapulas & in facie capiteque, fervorem insuper linguæ & gutturis cum subsequente singultu, quo per semihoram perseverante, non aliud ipsi relinquebatur, quam, penna digitisque in fauces insertis, vomitum aliquoties provocare.

OBS. 2. Herba pecoribus omnino-noxia est, quod quidem in vulgus notum, quamobrem etiam cujusque ruricolæ interest, ut mature extirpetur, cum e pascuis, tum vero e pratis. Ergo igitur, prout observat **cel. PALLAS** (b), in quibusdam Russiæ tractibus humidis, ubi hæc planta copiosius provenit, necessitas est colonis, scenificia administrantibus, omnes obvias stir-

(a) *Epist. medic. fol. 69. a.*

(b) *Reise durch verschied. Prov. d. Russ. reichs, vol. I. p. 49.*

pes, exquisite edecumatas, submovere. Equi autem ab esu Veratri, sceno immixti, quod esurientes devorant, non pereunt, sed tamen gravibus intestinorum torminibus arripiuntur, ita ut sudore diffluant (a). At minus male res iis vertit, ubi tempore verno hacce planta vescuntur adhuc tenera & ante ejus florescentiam, tunc enim apud illos tantummodo alvus movetur; neque vero juniorem istam herbam respuunt, quin potius enixe appetunt, prout in equis Sibiricis observavit idem PALLAS (b). Alias quoque mulos folia avidè decerpisse, in Helvetia animadvertit ill. v. HALLER, qui hanc plantam nulli præterea animali vescam esse assentit (c). Observatum in Russia, semina ejusdem avibus domesticis omnis generis deleteria fuisse (d); atque in Norvegia, nuda foliorum frustula, tantillum a pluribus gallinis vorata, eas omnes mox enecasse (e).

OBS. 3. Usus internus Hellebori albi, a medicis patribus tantopere celebratus, apud nos jam pridem obsolevit. Quoniam acerrima est hæc radix, non facile commendari poterit, nisi maxima cum restrictione. Attamen non desuere hujus pharmaci patroni. CORR. GESNERUS, medicus quondam candidus pariter ac doctus, Helleborum album Antimonio longe ante habuit, & passim in epistolis suis ampliter eum laudavit. Sumisit ipse aliisque propinavit Helleborum, & dicit se nunquam usas ejus poenituisse. Addit, semet creberrimè Helleboro usum esse « non ad purgandum, sed ad reserandos meatus & crassos humores attenuandum, eosque a centro & interioribus corporis ad superficiem & vias excretionum variarum educendum. - - Recreat & roborat, & hilariorè facit, & acuit ingenium:

(a) *L. cit.*

(b) *L. c. vol. 2. p. 190.*

(c) *Hist. stirp. Helvet. tom. 2. p. 96.*

(d) *PALLAS l. c. vol. 1. p. 49.*

(e) *GUNNERI Flor. Norveg. part. 2. p. 2.*

» quod in me & aliis sæpissime expertus scribo. Sed
 » tenendus est modus » (a). Semper in forma liquidam
 adhibuit Helleborum, sc. Rc. Hellebor. alb. drachm. 2.
 Vini cretici unc. 6; stent in maceratione per mensem,
 additis, si placet; aromatibus. Hujus vini helleborati
 drachma $\frac{1}{2}$ « nihil movebit (ait), augebis scrupulatum,
 » 2, 3, 4, 5 scrupuli nihil movebunt; sextus forte
 » teneriorem aliquem moverit; robustiorem ne septi-
 » mus quidem, sed octavus aut nonus demum scrupu-
 » lus, maxima admiratione: cum sex septemve scrupuli
 » nihil prorsus moveant, sed exhilarent, ut dixi, &
 » roborent, phlegmaticos præsertim: unum alterumve
 » solum additum movere, & quidem vehementer ple-
 » rumque. » (b). Sed frequentius utebatur oxymelle
 suo, ex Helleboro aromatibusque parato, de quo utra-
 que pagina præclara enunciat. Hujus compositionem in
 alio libello (c) descripsit. Habebat bina oxymella;
 quorum unum majus, alterum minus vocabat. Certè
 igitur nemo jam dubitare poterit, quin maxime Helle-
 boro suo confusus sit bonus ille GESNERUS, quare etiam
 in hæc verba erumpit (d): « Ego, si vixero, in Elle-
 » bori historia multa proferam, quæ medici admi-
 » rentur. » Non nunc vacat plura antiquiorum medico-
 rum de hoc pharmaco adducere testimonia atque enco-
 mia. Ego vix a memet impetrare potero, ut radicis, ita
 intense venenatæ, usum internum cuiquam suafurus sim,
 nisi summa adhibita circumspicientia; etenim constat
 eam, in satis parca dosi propinatam, sæpe horrenda
 symptomata excitasse, ut sitim, cardialgiam, tormina,
 singultum, suffocationes, convulsiones, tremores, in-
 flammationem primarum viarum, lipothymias, sudo-
 rem frigidum, immo & mortem.

(a) *Epist. med. fol. 13. h.*

(b) *l. c.*

(c) *De Aconito & Oxymelle Hellebor. &c. p. 21.*

(d) *l. c.*

513. VERATRUM, quod Mexicanum Sabadilli semen. VAN DER BECK *Act. phys. med. A. N. C. vol. 2. app. p. 220.*

Pharm. SABIDILLI Semen.

Locus. Mexico.

FORMA. sicc. Capsulæ tres æquales, tereusculæ, acutæ, semiungulares, glabræ, bivalves, latere interiore longitudinaliter dehiscentes, uniloculares, subdispermæ. Semina oblonga, subcylindrica, propria tunica obvelato.

PROPR. Odor vix ullus; Sapor capsulæ ipsius nullus, sed semen amarissimus & acerrimus: acrimonia diu inhærente. Inter masticandum lingua & fauces subito afficiuntur acrimonia caustica & valde pungente, sed sub masticationis sine aliquid etiam subdulcis inter amarum prominet. Acerrimus stimulus durat postea satis diu, etiamsi fauces aqua frigida probe eluuntur, cum sensu intermixto subdulcis saporis. Mihi maculam excoriatam in lingua fecerunt semina, ubi paulo diutius illa retinui.

VIRTUS: venenata, draistica, emetica, phthiriaca.

USUS. Pediculi.

OBS. 1. Infusum aquosum capsulæ & semen colore cerevisiæ tenuis, sapore amaro, nauseoso; cura vitrioli martis vix fufcescit. Decoctum aquosum sapore peramaro, colore rubro; e vitriolo martis nil alteratur. Inter pulverandum semina, commoventur nares, ut proritetur sternutatio.

OBS. 2. Adeo specifica sunt hæc semina adversus

Pediculos, ut pulverata illos arceant, sive sint capillis capitis inspersa, seu vestibis infusa. Usus feminum externus nihil unquam noxæ, quod sciam, secum habuit.

514. ANDROPOGON Scœnanthus. LINN.

Sp. pl. 2428. *Mat. med.* 32.

Gramen dactylon aromaticum, multiplici panicula, spicis brevibus tomento-candicantibus ex eodem pediculo binis. PLUK.

Almag. 275. t. 290. f. 2.

Gramen dactylon maderaspatense, cum plurimis spicarum paribus ad summum caulem velut in verticillos positis. PLUK. *Alm.*

275. t. 229. f. 2.

Gramen ad junceum accedens aromaticum, majus syriacum. MORIS. *Hist.* 3. f. 8. p. 229. t. 9. f. 25.

Comachee pillee. BROWN. *Phil. transact.* v. 23. p. 2252. *

Codipulu. RHEED. *Malab.* 22. p. 207. t. 57. *Pharm.* SCHOENANTHI Herba.

Locus. India, Arabia. *Perenne.*

FORMA. *sicc.* Culmus spithamæus, erectus, teres, stramineus, subscabriusculus, obsolete striatus, inferne geniculatus, vestitus vagina folii cylindrica, arcata, striata, glabra, culmo concolore. *Folia* linearia, angusta, subspithamæa, concavo-canaliculata, minutim undique striata, glabra, marginibus scabriuscula, erecta; tenella subulata, scabrida.

PROPR. *Odor* aromaticus, cephalicus; *sapor* aromaticus, odori consentaneus, in Originum creticum incidens, amaricans.

VIRTUS : stomachica, emmenagoga.

USUS.

OBS. *Aqua still.* fragrans; *oleum still.* parcum, fragrans, lutescens, pungens; LEWIS.

515. ANDROPOGON *Nardus*. LINN. *Sp. pl.* 2482. *Mat. med.* 32.

Calamus odoratus Matthioli. BAUH. *Pinz.* 27. *Theatr.* 263.

Pharm. SPICÆ NARDI Radix.

Locus. India. *Perenne.*

FORMA. *sicc.* Radix subdigitalis, fusco-ferruginea, subcylindrica, crassitie digiti, undique vestita retibus fibrillaribus, numerosis, ficcis, tenasiusculis, ortis e vaginis annotinis; intra quas latitat truncus radicalis; cylindricus, geniculatus, albidus, fragilis.

PROPR. *Odor* fragrans, gratus; *sapor* subdulcescens, aromaticus, odori congruens, tum amaricans. *Masticata* calida, oris halitu fragrante.

VIRTUS : quæ in præcedente.

USUS.

516. PARIETARIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 2492. *Mat. med.* 472. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Parietaria officinarum & Dioscoridis. ZANNICH. *Venez. t.* 272.

Helxine. CAMER. *Epit.* 849. LOB. *Hist.* 230.

Pharm. PARIETARIÆ Herba.

Locus. Europa australis, in ruderatis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis teres, pedalis vel supra, undique striatus, pubescens, inferne ramosus. *Rami* alterni, erecti, simplices. *Folia* alterna, petiolata, ovata, acuta, utrinque attenuata, integerrima, supra saturate viridia, lucida, rugosa, subtus venis pubescentia, lucis exposita undique punctata, bipollicaria vel ultra, patentia. *Petioli* pallidi, striati, supra canaliculati, minutim pubescentes. *Verticilli* florum axillares e foliis, subamplexicaules, conglomerati e pedunculis geminis, dichotomis, axillis omnibus floriferis. *Braetæ* solitariae, lineares vel ovatae, obtusae; punctatae, ciliatae; ad divisiones singulas verticilli, atque ad pedicellos. *CAL. Involucr.* diphyllum: foliolis ovalibus, braetis similibus. *COR.* monopetala, quadrifida: laciniis ovatis, acutis, concavis, villosis, erectis. *STAM. Filam.* 4, lineari subulata, corolla longiora, instante anthesi elastice resilientia. *Antheræ* ovatae, obtusae, didymae. *PIST. Germen* ovatum, obtusum, diaphanum, glabrum. *Stylus* nullus. *Stigma* simplex. Flores *fœminei* axillares intra verticillum, calyce nullo, corolla hermaphroditi simili.

PROPR. rec. Odor nullus; *sapor* herbaceus, in Urticam incidens.

VIRTUS.

USUS.

517. ATRIPLEX Hortensis. LINN. *Sp. pl.*
2493. *Mat. med.* 473. DOD. *Pempt.*
604.

Atriplex hortensis alba s. pallide virens.

BAUH. *Pin.* 129.

Atriplex fativa. LOB. *Hist.* 127.

Atriplex. BLACKW. *Herb.* t. 99.

Culinis. *ATRIPLICIS SATIVÆ* Herba virens.

Locus. Tartaria. Colitur in hortis. *Annua*.

FORMA. *rec.* *Radix* ramosa. *Caulis* pallide viridescens, bi-vel tripedalis, erectus, inferne obsolete tetragonus, superne teretiusculus, grosse substriatus, glaber, geniculatus: geniculis utrinque compressis, planis; ramosus, diffusus. *Rami* teretes, glabri, grosse striati, brachiati, erecti; inferiores oppositi; superiores alterni; *teneri* apice densius adpersi farina crystallina, albida, abrasili. *Folia* petiolata, lutescenti-viridia, subsucculenta, venosa, utrinque glabra, subtus rarius adpersa pulvere tenuissimo; inferiora subbipollicaria, deltoideo hastata, obtusa, margine dentata; superiora ovato-oblonga s. lanceolata, basi rotundata, integerrima. *Racemus* terminalis, nudus, compositus, erectus, floribus sessilibus. *Bractææ* lineares, solitariae, ramis racemi subjectæ. *Hermaphroditi* flores: *CAL. Perianth.* 5-partitum: laciniis lineari-ovalibus, obtusis, concavis, patentibus. *COR.* nulla. *STAM. Filam* 5, subulata, calycis laciniis singulis singula respondentia, patentia, calyce paulo longiora. *Anth.* didymæ: lobis globosis. *PIST. Germen* parvum, ova-

tum. *Stylus* nullus. *Stigma* simplex. *Fœminei* flores in eadem planta. *CAL.* diphyllus, majusculus; foliolis ovatis, æqualibus, planis, parallelis, conniventibus. *STAM.* nulla. *PIST.* *Germ.* stipitatum, ovatum, glabrum. *Styli* 2, subulati, albi, erecti, calyce longiores. *Stigm.* acuta. *Sem.* hermaphrod. parviflucula, orbicularia, nigricantia; fœminea compressa, intra valvulas calycis majores factas.

PROPR. rec. *Odor* nullus; *sapor* debilis, herbaceus; *masticata* folia subsucculenta, tenera, saliva lutescenti-viridula.

VIRTUS: oleracea.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ recentis dilute citrinum, odore debilissimo, sapore debili, in Portulacæ infusum incidente; vitriolo martis nigro-fuscificit.

OBS. 2. In culinis coquantur folia tempore æstivo cum Cerefolio, Allio fistuloso, carnibus, in jusculum oleraceum spissum.

518. ACER platanoides. LINN. *Sp. pl.* 2496.

TREW. *Ehret.* t. 92. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 22. MILL. *Fig. p.* 6. t. 8. f. 2.

MUNT. *Aardgew.* t. 57.

Acer montanum. DALECH. *Hist.* 83.

Acer major. CAMER. *Epit.* 63.

Culinis ACERIS lymphæ.

Locus. Europa borealis. *Arbor.*

FORMA & PROPR. Truncus arboris, hieme anni post brumam, cœlo temperato, prope radicem terebra incisus, *lympham* stillat: limpidissimam,

limpidissimam, aquæ fontanæ simillimam, sapore dulci, melligineo, debiliore.

VIRTUS: mundificans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Lymphæ congius 1, pondere libr. 9 $\frac{1}{2}$, ad consistentiam mellis, h. e. ad pond. unc. 2 $\frac{1}{2}$ evaporatus, refrigeratione abit in *Extractum* tenax, in fila ductile, colore rubescente, sapore dulci, fere infusi Maltæ inspissati. Hoc extractum loco sacchari in culinis adhibent œconomi providi ac frugales.

OBS. 2. Plurimæ species ex Aceris genere, tempore hiemali, lympham stillant, dulcem, saccharatam, ex qua verum saccharum confici potest. Cl. GRUNER (a) ex Acere Pseudoplatano LINN. saccharum eduxit. Inspissavit lympham, forti ebullitione, ad quartæ partis remanentiam, quam, filtratam, denuo ad consistentiam syrupi spissioris evaporavit. Ab igne remoto vase, continue agitavit liquorem inspissatum, usquedum penitus refriguit, & sic obtinuit magma saccharinum, colore & sapore Sacchari Thomæi. Acer rubrum & saccharinum Pensilvaniæ incolis materiem sacchari præbent; & vero processus idem est. Inspissatio peragitur decoquendo per horas 16, & sub refrigeratione pariter continue agitando, ne saccharum nimis durum fiat. Ex 10 congiis lymphæ habetur sic libra 1 sacchari, & quævis arbor procera dat 20 cong. lymphæ; DUDLEY (b). De Acere americano sequentes observationes communicat DUHAMEL (c). Scil. hujus lymphæ congii 50 dant libras 10 Sacchari, duri, rubicundi, subdiaphani, odoris suavis, saporis dulcissimi. Præstat lymphæ sub hieme distillans, quam quæ vernali tempore habetur, postquam gemmæ intumescere cœperunt, quia hæc sa-

(a) *Franckische Sammlungen*, vol. 4. p. 36.

(b) *Philos. transact.* vol. 31. p. 27.

(c) *Traité des Arbres*, tom. I, p. 32, seq.

porem habet herbaceum, vix gratum, & saccharum, quod ex hac paratur, in aëre pronum est ad deliquescendum. Saccharum, quod ex lymphâ Aceris inspissata in Canada paravit L. HENNEFIN (a), rubrum fuit & sapidissimum.

519. MIMOSA Nilotica. LINN. *Sp. pl.* 2506.

Mat. med. 262.

Acacia vera. BAUH. *Hist. p.* 429. VESLING.

Ægypt. t. 8.

Acacia ægyptiaca. HERNAND. *Mexic.* 866.
t. 866.

Acacia vera s. spina ægyptiaca, subrotundis foliis, flore luteo, siliqua paucioribus isthmis glabris nigricantibus. PLUK. *Almag. t.* 223. *f.* 2.

Acacia. ALPIN. *Ægypt. p.* 4. *

Pharm. ARABICUM Gummi.

Locus. Libyæ deserta. *Arbor.*

FORMA. Gummi in frustulis subrotundis vel hemisphæricis, magnitudine ovi columbini vel nucis Juglandis, extus subrugosum, rufescens, diaphanum; *parencymate* pellucido, lutescente, facie vitri colorati, splendente, fragili: fracturis planis.

PROPR. Odor nullus; *sapor* nullus; *masticatum* inter dentes primo duriusculum, fragile; dein subemollitur, dentibus adhæret, tandem solvitur. In aqua pura solvitur: solutione mucilaginosâ, limpidissima, insipida; sed non

(a) *Nouveau voyage d'un pays plus grand que l'Europe*, p. 325.

solvitur in spiritu vini, nec in oleis. G. arabici uncia 8, in aquæ libr. 2 solutæ, aquam in consistentiam syrupi reducunt. Ignis flammæ admotum hoc Gummi, non liquefcit, sed tumet, fremit, sæpe aerem explodit, nigrescit, fumat, odore fere lintei accensi, ignem foveat ut pruna, & postea in favillam fatiscit cineream. In vase ferreo super ignem non funditur, sed nigrescit, fumat, ignescit absque flamma; ad-mota flamma accenditur, flagrat: flamma exigua, remanente favilla atque carbone nigrescente, splendente. Gummi arabicum acidum Sacchari continet; etenim G. Arabici 100 partes, cum 900 partibus acidi Nitri tractatæ, acidi Sacchari partes 21 porrigunt (a).

OBS. 1. Ex trunco arboris sauciato ditillat succus gummosus, initio liquidus, tenax, sed, postquam in aëre exsiccat est, in gummi abiens; hinc subinde muscas inclusas deprehendit. G. Arabicum a Mauris in desertis Libyæ colligitur, & ab iis postinde apportatur in Senegal, ubi commutatur cum panno & linteo cæruleo ferroque; LE MAIRE (b).

OBS. 2. Solutio G. Arabici in aqua pura, sive calide seu frigide parata, bene glutinat. Statuunt multi, hoc gummi *nutrire*; quare caravana, ex abyssinia Cairum quotannis proficiscens, G arabicum, ut succedaneum cibi, identidem adhibere solet; F. HASSELLQUIST (c). Sic etiam Mauri Libyci G. arabicum e solo natali, itinere 500 leucarum, in oram Senegal ex-

(a) TORB. BERGMAN *dissert. de Acido Sacchari*, p. 4.

(b) *Voyages aux isles Canaries, Cap-verd, Sénégal & Gambie*. Paris 1695. p. 75.

(c) *It. palæstin.* p. 533.

portantes, sub isto cursu nullo alio alimento fruuntur, quam G. arabico, in lacte soluto; LE MAIRE (a). Sic alii quoque Mauri, juxta Senegal habitantes, sæpe victitant solo lacte & G. arabico, ut narrat cl. ADANSON (b). Sic etiam Arabes Beduini, in deserto Sinai passim vagantes, satis avide G. arabico vescuntur (c). Interim tamen nondum satis evictum arbitror, gummosa revera nutriendi virtute pollere. Istud quidem arguere quodammodo videtur vis illa, quæ in G. Arabico inest, glutinandi; sed tamen controversiosa res est, ideo præfertim, quod hoc gummi fermentationem spirituosam non subit, tanquam frumenta radicesque tuberosæ & dulcescentes. Fortassis probabiliter dicere possumus, gummosam substantiam minus nutrire, quam involvere sanguinem, ab esurie acrem.

OBS. 3. G. arabicum, in mucilaginem redactum, & cum oleis tritum, illa in aqua suspendunt, sub forma Emulsionis. E. g. arab. parte 1 & olei express. p. 4, addita aqua, emulsionem habebis. Balsama liquida resinasque solidas pariter in aqua suspendit G. arabicum: solutione imperfecta.

OBS. 4. Planta aphylla, *Odja* dicta, exstillat Gummi album, dulce, adhuc recens molle, summe tenax, edule; quod, ubi obduruit, ab Arabibus venditur nomine Gummi arabici; PET. FORSKAL (d).

520. MIMOSA Senegal. LINN. *Sp. pl.* 2506.

Acacia. ALPIN. *Ægypt.* 9. t. 25.

Acacia altera vera, filiqua longa villosa, cortice candicante donata. PLUK. *Alm.*

3. p. 252. f. 2.

(a) L. c. p. 76.

(b) *Hist. nat. du Sénégal*, p. 38.

(c) G. C. v. NEFITZSCHITZ *Vveltbefchauung durch Europa, Asia und Africa*. Budiss. 1673. p. 187.

(d) *Flor. Ægyptiaco-arabic.* p. 94.

Arbor foliis pinnatis , spica pendula , sericea. CATESB. *Carol.* 2. p. 44. t. 44.

Pharm. SENEGAL Gummi.

Locus. Arabia , Senegal. *Arbor.*

FORMA. Gummi in frustis majoribus , sæpe magnitudine pomi minoris , subrotundis vel hemisphæricis , præcedenti magis pallidum , colore albido , subcitrino , superficie rugosa ; *parencymate* facie vitri , diaphano , fragili : fracturis pariter planis.

VIRTUS : ut in præcedenti.

USUS : ut in præcedenti.

OBS. G. Senegal communiter in officinis nostris substitui solet G. arabico , quod quidem perinde fuerit.

O R D O D I O E C I A.

521. FRAXINUS Excelsior. LINN. *Sp. pl.* 2509. *Mat. med.* 475. DUHAM. *Arbr.* p. 2. 247. t. 202.

Fraxinus. DALECH. *Hist.* 83. BLACKW. *Herb.* t. 328. DOD. *Pempt.* 822.

Pharm. FRAXINI Cortex , Folia.

Locus. Europa , Carolina , Virginia , in pratis. *Arbor.*

FORMA. *rec.* Cortex ramulorum extus olivaceus s. brunneus , lævis , punctis elevatis pallidioribus , sparsis , intus pallide cinereus. *Folia* brachiatim opposita , petiolata , pinnata , quadrijugâ cum impari : foliolis oppositis , vix spithamæis , sessilibus , lanceolatis , serratis , utrinque attenuatis , apice producto , lan-

ceolato; utrinque glabra, supra saturate viridia, subtus cinerea. *Petioli* glabri, supra plano-concavi, subtus convexi, basi clavati. *Rachis* intra folia teretiuscula, utrinque compressa, supra carinata. *Axillæ* foliorum instructæ *Gemmis* futuri anni, subrotundis, convexis, atris, glabriusculis, magnitudine hemisphærii seminis Pisi.

PROPR. rec. corticis: Odor nullus; *sapor* acerbus; *foliorum*: Odor nullus; *sapor* acerbo-amaricans.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum folior. rec. luteum, amaricans; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Adversus *serpentum morsum* cum successu adhibuit cl. L. MONTIN (a) folia Fraxini recentia. Contudit illa cum vino gallico, succumque expressit, cujus uncias 2 propinavit bis in hora per diem, sicque continuavit, quoad omnia symptomata prorsus remiserunt. Externe folia contusa loco læso applicuit. Sic unum Colubri Cherseæ, & plures Colubri Beri ictu correptos se persanasse refert. Sunt qui multum sperant de Cortice Fraxini, in lacte vel aqua cocto, adversus *vermes*, atque etiam contendunt, hunc corticem sæpe vermes pepulisse, ubi alia sefellerunt.

522. FRAXINUS Ornus. LINN. *Sp. pl.* 2520.

Mat. med. 476.

Ornus. DALECH. *Hist.* 83.

Fraxinus tenuiore & minore folio. BAUH. *Hist. p.* 277.

Pharm. MANNA CALABRINA, TABULATA.

Locus. Europa australis, Calabria, Sicilia, mons Garganus. *Arbor.*

FORMA. Succus melligenus, exsiccatu, facie mellis crystallifati, subfriabilis, albidolutescens, occurrens vel in frustulis solidis, oblongis, subtulosis, molliusculis, fragilibus: fracturis granulatis, albidioribus; vel in frustulis laxè conglomeratis, mollibus, plasticis, fragiliusculis.

PROPR. Odor nullus; sapor melligenus, dulcis, subacescens; *masticata* primum subfarinosa sentitur: inter dentes molliter subarenulosum quid mentitur, mox solvitur, acuteque sapidus evadit. Solvitur Manna in aqua pura, citius in calida: solutione limpida, colore aqueo, sublutescente, dulci, quæ cum vitriolo martis invariata persistit, & cum alcoh. vini non precipitatur. Ad sui solutionem requirit anaticam partem aquæ calidæ, salva limpидitate colaturæ; sed ut hæc solutio refriguit, sponte crystallifatur, & plurimum mannæ sub forma crystallina ad fundum deponit. Solvitur etiam in spiritu vini, sub digestionè: solutione limpida; quæ, refrigerata, floccos ad fundum demittit albissimos, saccharinos. Manna cannulata in spiritu vini rectificato, in calore balnei digesta, solvitur. Scil. Spir. vini rectific. drachm. 5 solvunt Mannæ gran. 40: solutione limpida; quæ, per chartam calidè filtrata, adhuc limpидior

fit; sed inter refrigerandum abit in massam mollem, butyraceam, albissimam, axungiae porcinae similem, dulcem, sed sapore infimus spiritus vini. Haec massa, in calore leni exsiccata, sicca evadit, submollis tamen, albidior, & longe facilius solvitur in aqua frigida, quam ipsa Manna; quæ solutio, dum vitro infunditur & in calore sicco evaporatur, super latera vitri crystallifatur, sub forma vegetativa, muscosa. Manna solvitur præterea in aceto vini, sero lactis, decocto Tamarindorum, jusculis. Sed non solvitur in oleo expresso, sive digestionem seu triturationem, nec obtinetur Emulsio ex manna, oleo expresso & aqua. Ignis flammæ admota Manna, funditur, fremit, non accenditur, sed destillat, odore Sacchari tosti, & si in charta excipitur, refert saccharum fuscum, verum mollior est, tenaciuscula, subdiaphana; & masticata dentibus adhæret, sapore sacchari tosti. In vase ferreo supra ignem funditur, ebullit, spumescit, fuscescit, & admota flamma tarde accenditur, tumet, & flagrat tandem cum strepitu: flamma perbelle cærulea, planiuscula, vix fumante, non fuliginosa, odore fragrante sacchari accensi, remanente carbone conico, atro, rugoso, molliusculo, levissimo, inquinante. Manna fermentationem subit vinosam & spirituosam, ubi l. a. tractatur.

VIRTUS: edulcorans, eccoprotica, obtundens, pectoralis.

USUS. Laxans infantibus, Colica nephritica.

OBS. 1. Manna triplici modo in Calabria colligitur. A medio Junii ad finem Julii, cælo sereno, calore solis extrahitur, e trunco & ramis arboris, liquor clarissimus, qui sponte in grumos spicessit albidos, postero die mane colligendos, abradendos cultris ligneis, & in sole postea ficcandos, atque hic *Manna in lacrymis* vocatur. Sed ab initio Augusti, cum liquor cessat sponte transfudare, rustici incisuras in cortice faciunt, unde a calore solis liquor quidam elicitur, qui post in grandes grumos sponte inspissatur, colore magis rubente, & hæc *Manna pinguis* s. *vulgaris* dicitur. Porro rustici, mense Junii & Julii, fragmenta ligni seu straminis in arbores illigant, quibus Manna, sub stalactitidis forma, se adfigit, atque illa ideo *Manna cannulata* audit; & hæc quidem Manna, ut optima est, ita quoque carius æstimatur (a).

OBS. 2. Laxandi scopo Manna frequentissime præscribitur, dosi unc. 1 vel 2. Raro per se datur, sed solvitur plerumque in decocto Tamarind. c. Senna, vel in sero lactis. Mitigat tormina, quæ excitare Senna solet apud sensibiliores.

OBS. 3. Manna, quæ apud nos officinalis est, in Fraxino Orno colligitur. Sed hæc arbor non unica est, quæ Mannam producere potest. Observavit ill. DUHAMEL (b), *Salicem* in intenso solis ardore Mannam transfudare. Manna Persica ex *Hedysaro Alhagi* desumitur, ut notavit RAUWOLF (c), & obvenit in granis parvis, subrotundis, lutescentibus, seminibus Coriandri paulo majoribus; atque cognita est sub nomine *Trunshibil* vel *Tarandsjubin*. Omnino consimilem Mannam in *Pinu Larice* collegit idem RAUWOLF. In *Quercibus* ad Merdinum Turciæ, ad Khounsar Persiæ, & in Arabia, aliam Mannæ speciem observarunt cl. NIE-

(a) Cfr. DUHAM. *traité des Arbres*, vol. 1. p. 250. DOMIN. CYRILLO in *Philos. transact.* vol. 60. p. 235. Cfr. etiam *Philos. transact.* vol. 46. p. 470.

(b) *Physique des Arbres*, part. 1. p. 152.

(c) *Raifs in die Morgenlander*, p. 94.

BUHR (a) & OTTER (b). Hæc Manna sub duplici forma occurrit, & mensibus Julii & Augusti supra arbores provenit. Communiter sicca est, & ante solis ortum colligi debet, arbores quatiendo dum decidat; ex solis calore liquefcit & destillat, inepta tunc collectioni. Hanc Mannam siccam *Kiezenguivou* vocant Kiurdi; quæ vero sub autumno defluit, liquida est, & *Dgezék* ab illis nuncupatur.

OBS. 4. De Manna scripsere plures, inter quos eminent. GEOFFROY (c) & E. A. NICOLAI (d). N. CLEUBERG (e) satis quidem operose scripsit de Manna, sed hypothefibus indulfit, & varia ex auctoribus compilavit. Differentiam Mannæ officinalis & Israëliticæ fufius exhibet.

ORDO TRIOECIA.

513. CERATONIA Siliqua. LINN. *Sp. pl.*:
2523. *Mat. med.* 455. HASSELQ. *It.*
palæstin. 492.

Siliqua edulis. DUHAMEL. *Arbr.* 2. p. 262.
t. 69.

Carobe. BLACKW. *Herb.* t. 209.

Ceratoniam. DALECH. *Hift.* 222.

Siliqua. CAMER. *Epit.* 239.

Pharm. SILIQUA DULCIS.

Locus. Europa australis, Oriens. *Arbor.*

FORMA. sicca. Legumen palmare vel ultra,
undique fusco-brunneum, glabrum, nitidius-

(a) *Beschreib. von Arabien*, p. 145.

(b) *Voyag. en Turq. & en Perse*, tom. 1. p. 197. t. 2. p. 86.

(c) *Traité de la Matière méd.* t. 4. f. 1. p. 125.

(d) *Syst. Mat. medicæ* p. 319.

(e) *Disp. de Manna*, Praef. P. HOFFVVENIO, Ups. 1681.

culum, lineari, latitudine apicis digiti, obtusum cum puncto convexo, multiloculare; *parenchymate* leguminis pulposo, pulpa ficcata rufa. *Semina* solitaria in singulo loculamento, ovata, obtusa, glabra.

PROPR. Odor nullus; *sapor* dulcis, melligenus; *masticata* filiqua ficc. fragiliuscula, comminuitur, extrahitur pulposum: saliva rubicunda. Siccatae filiquae sapidiore, quam recentes.

VIRTUS: edulcorans.

USUS. Tuffis.

OBS. 1. Si Siliqua dulcis in aqua, balnei calore; digesta fuerit, *infusum* dat rubrum, odore unguentario, sapore dulci, in infusum Maltæ incidente, & vitriolo martis statim nigro-fuscescente. Si hoc infusum caute inspissatur, abit in *Extractum* obscure rubrum, subdiaphanum, tenax, in fila ductile, dulce; quod, chartæ illinitum, adhæret, non vero glutinat.

OBS. 2. Gentes orientales succum melligenum ex hisce siliquis exprimunt, quo Conditæ sua sæpe præparant; BOECLERUS.

524. FICUS Carica. LINN. *Sp. pl.* 2523.

Mat. med. 478. KNIPH. *Bot orig. cent.*

2. TREW. *Ehret.* 73-74.

FICUS. DALECH. *Hist.* 336. DODON. *Pempt.*

780. BLACKW. *Herb. t.* 225. MERIAN.

Surin. p. 33. *t.* 33.

α.) Ficus sativa fructu globosa, albo, mellifluis.

DUHAM. *Fruit. t. p.* 220. *t.* 2.

β.) Ficus sativa fructu violaceo longo, intus rubenti.

DUHAM. *Arbr. t. p.* 236. *t.* 99.

Fruit. p. 223. *t.* 2. *f.* 2.

2) *Ficus sativa* fructu parvo globoso, violaceo, intus rubente. DUHAM. *Fruit.* p. 212. t. 2. f. 2.

Pharm. CARICÆ PINGUES.

Locus. Europa australis, Oriens, Asia.
Arbor.

FORMA. rec. *Pedunculi* laterales, breviusculi, uniflori, subangulati. *Bractææ* : squamæ 3, subcarnosæ, planæ, ovatæ, acutiusculæ, adpressæ, baccam calycis instar basi fulciantes, virides. *Bacca* magna, turbinata, e receptaculo carnoso orta, magnitudine fructus Pyri vel supra, colore viridi-lutescente vel violaceo, pro ingenio cujusque varietatis, nitidiuscula, apice obtuso-rotundata, undique striata, umbilicata : umbilico orbiculato, vix prominente, perforato, sed simul subclauso : squamis plurimis, ovatis, acutis, subcarnosis, glabriusculis, subæqualibus, imbricatis, adpressis; in bene vero matura bacca umbilicus hiat. *Parenchyma* rite maturæ baccæ carnosum-succulentum, molle, rubicundum, centro cavo, intus undique vestito seminibus; *siccata* vero baccæ turgidum pulpa melligena, rubicunda, subdiaphana, tenaci, digitis se adglutinante, & referta seminibus numerosis, parviusculis, ovatis, obtusis, lutescentibus, dorso convexis, antice margine acutiusculo, compressiusculis, glabris, hilo marginali, prope apicem, puncto parvo.

PROPR. rec. *Odor* vix ullus; *sapor* dulcis. In cucumerinum leniter incidens; *masticata*

bacca recens mucilaginosâ , solvitur qua majorem partem. *Sicc.* odor subunguentarius ; *sapor* dulcis , melligenus , odori consentaneus , gratus ; *Caricæ masticatæ* glutinosæ ; solvitur pulpa melligena , corticali parte molli , subpulposa , comminuenda.

VIRTUS : nutriens , emolliens , maturans , pectoralis.

USUS : Tuffis , Furunculus , Abscessus , Angina.

OBS. 1. Fructus Ficus est bacca , e receptaculo carnofo succulento orta , uti fructus Fragariæ , sed modo contrario ; nam in Ficu semina latent intra receptaculum , dum in Fragaria externe sita sunt.

OBS. 2. *Caricæ pingues* officinarum sunt fructus Ficus arboris , bene maturi & probe siccati. In Europa australi , ubi rite maturuerunt , & in sole siccatae sunt , in cistulas immittuntur , postque per Europam dividenduntur. Sub frigidiori cœlo semina maturitatem non assequuntur. Apud nos frigidaria per hiemem tuentur arbores , quare etiam æstivo tempore fructus ad quemdam maturatis gradum perveniunt , satque saporosi fiunt , sine tamen seminibus perfectis , sed tantummodo eorum rudimentis. Hi fructus , dum rescantur , internam superficiem scabram e floribus persistentibus monstrant ; & in sole siccati extus nigrescunt , siccus evadunt & parum pulposi , at tamen dulcescentes. Atqui *Caricæ* , quæ ab Europa australi afferuntur , præstantissimæ sunt , & non caprificatæ ; ex apice ad basin compressæ occurrunt , orbiculos referentes , eosque molles , luci expositæ subdiaphanæ. Hæ *Caricæ* diu quidem se sustinere possunt , ast post aliquod tempus ex illis efflorescit pulvis saccharatus , quo undique obteguntur , & ut iste pulvis maxime efflorescit , ita maxime effœtæ evadunt ipsæ *Caricæ* , saporem dulcem perdunt , vappidæ fiunt

f. amaricantes, & tandem putrescunt, cum quodam foetore. Hinc præstant caricæ non saccharatæ.

OBS. 3. Solvitur pulpa Caricarum secundum partem in aqua frigida, perfectius vero in fervida *infuso* rubicundo, turbidiusculo, subopaco, dulci, odore & sapore Caricarum, a vitriolo martis nil demutato. In sole collocatum hoc infusum perfecte fermentescit; quod etiam valet de decocto Caricarum. Pulvis saccharatus Caricarum pariter solvitur in aqua pura, & solutio colata nullas crystallos mihi dedit, ob glutinosum prædominans.

OBS. 4. Ficus fructus immaturus, sauciatus, lac stillat acre, sicut etiam tota arbor.

OBS. 5. *Caprificatio* Ficum in Europam superiorem nondum intröducta, sed in Melita & Archipelagi insulis frequentissima est. Ad florum fœcundationem nihil confert Caprificatio, quod quidem plures putarunt, siquidem Caricæ europææ semina perfecta perficiunt, quæ, ubi feruntur, rite progerminant. Huc accedit, quod Cynipes ipsa germina corrodunt, prout observavit F. HASSELQUIST (a). Nec bonitati fructus hac encheiresi consulitur. Econtra Caricæ caprificatæ deteriores evadunt; nam quod ad partem substantia melligena a vermiculis consumitur, quare etiam semper ficciores deprehenduntur quæ captificatæ fuere, ad quod id quoque confert, quod in furno siccandæ erunt, ut verminosa nidificia destruantur. Itaque prudenter agunt, qui a caprificatione abstinent. Verisimile est, Caprificationem nihil aliud efficere, quam ut citius increascet atque maturetur fructus.

(a, *It. palæstin.* p. 425.

CLASSIS XXIV.

GRYPTOGAMIA.

ORDO FILICES.

525. **EQUISETUM** Hyemale. LINN. *Sp. pl.*
2527.

Equisetum. CAMER. *Epit.* 770. *f. A.*

Pharm. **EQUISETI MAJORIS** Herba.

Locus. Europa, in sylvis asperis, uliginosis.
Perenne.

FORMA. *rec.* *Radix* subcylindrica, nigricans, geniculata, scabrida, descendens, fibris lateralibus, capillaribus. *Caulis* pedalis, pallidus, erectus, simplicissimus, teres, undique striatus: striis elevatis, scabris: punctulis parvis, elevatis, duris, serie longitudinali dispositis; geniculatus: geniculis coarctatis, cinctis *Vaginis* pyxidatis, cylindricis, undique striatis, truncatis, margine minutim crenulatis, duas lineas longis, cauli concoloribus, sed apice & basi nigris, sæpe etiam omnino nigris, pariter scabris. *Spica* terminalis, solitaria, ovata, acuta, basi cincta vagina serrata, sessilis, albida.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* debilis.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. lutescens velut potus theæ, odore fere infusi Theæ sinensis; sapore in eandem Theam incidente; vitriolo martis fufcescit.

OBS. 2. *Equisetum arvense*. LINN. *Sp. pl.* 1516. apud nos etiam officinale est, & *Equisetum minus* in officinis vocatur. In omnibus cum *Equiseto* hyemali convenit, & perinde fuerit, quænam species sumatur.

526. ASPLENIUM Scolopendrium. LINN.

Sp. pl. 2537. *Mat. med.* 482.

Lingua cervina officinarum. PLUK. *Filic.*

. 34. t. A. f. 4. BLACKW. *Herb. t.* 238.

Phyllitis. CAMER. *Ep.* 579. DOD. *Pempt.*

464.

Pharm. SCOLOPENDRII Herba.

Locus. Europa australis. *Perenne.*

FORMA. *Filix* stipite cylindrico, crassitie vix culmi secalini, palmari, glabro, hinc convexo, inde planiusculo, erecto, apice scabro: squamis plurimis linearibus, acutis, ferrugineis. *Frons* integerrima, spithamæa, lanceolata, acuta, utrinque glabra, instructa nervis tenuibus, furcatis, subtransversalibus, parallelis; versus basin paullulum angustior, basi excavata. *Fructificationes* in averfa pagina, lineares, subtransversales, parallelæ, frequentes.

PROPR. rec. Odor ingratus; sapor acerbus; siccatione odor prorsus perit.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum colore infusi Theæ; sapore validiusculo; vitriolo martis fusco-nigrescit.

527. ASPLENIUM Ceterach. LINN. *Sp. pl.*

2538

2538. *Mat. med.* 482. BLACKW. *Herb.*

t. 226. PLUM. *Filic.* 33. t. B. f. 3.

BARREL. *Icon.* 2043-2044.

Pharm. CETERACH Herba.

Locus. Europa australis, Oriens. *Perenne.*

FORMA. *Filix* stipitibus aggregatis, filiformibus, pollicaribus, compressiusculis, ancipitibus, glabris. *Frons* semidigitalis vel ultra, supra glabra, runcinata: lobis ovatis, obtusis, integris, alternis, confluentibus. *Fructificatio* totam paginam inferiorem tegens, squamulosa: squamulis linearibus, acutis, viridibus, imbricatis, adpressiusculis

PROPR. *Odor* debilis, *sapor* herbaceus, subadstringens, submucilaginosus.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum rubicundum, subaromaticum, leniter substypticum; vitriolo martis fusconigrescit.

528. ASPLENIUM *Trichomanes*. LINN. *Sp.*

pl. 2540. *Mat. med.* 483.

Trichomanes seu *Polytrichum officinarum*.

PLUM. *Fil.* 26. t. V. f. 2.

Trichomanes. CAMER. *Epit.* 925. DODON.

Pempt. 468. BLACKW. *Herb.* t. 370.

Pharm. TRICHOMANIS Herba.

Locus. Europa, Oriens. *Perenne.*

FORMA. *Filix* stipitibus aggregatis, filiformibus, nigricantibus, lævibus, nitidiusculis, subflexuosis, erectis, hinc convexis, inde

planiusculis, biangulatis. *Frons* stipite longior, rachi nigricante e stipite continuato orta; pinnata: pinnis suboppositis, subsessilibus, ovatis, obtuso-rotundatis, supra glabris, sublineatis, crenatis, patentibus, basi sursum latioribus. *Fructificationes* sitæ in squamis oblongis, paginae inferiori adnatis, sparsis.

PROPR. Odor nullus; sapor subdulcescenti-adstringens.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

529. ASPLENIUM Ruta muraria. LINN. *Sp. pl.* 2542. *Mat. med.* 484. BREYN. *Cent.* 1. 97.

Paronychia. CAMER. *Epit.* 785.

Ruta muraria. DOD. *Pempt.* 467.

Pharm. RUTÆ MURARIÆ Herba.

Locus. Europa, e rupium fissuris. *Perenne.*

FORMA. Filix stipitibus aggregatis, filiformibus, subangulatis, erectis, inferne nigricantibus, superne viridibus, glabris. *Frons* longitudine stipitis, rachi e stipite continuato, compressa, disticha, viridi; pinnata: pinnis alternis, petiolatis, cuneiformibus, nervosis, glabris, apice obtuso-rotundatis, crenatis, sublobatis, remotiusculis, erecto-patientibus. *Fructificationes* sitæ in squamis linearibus, sparsis, paginae inferiori longitudinaliter adnatis.

PROPR. Odor nullus; sapor subdulcescens, acerbiusculus, subadstringens.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. Infusum aquosum lutescens, limpidum, subdulcescens, substypticum; vitriolo martis fuscogignescit.

530. POLYPODIUM Vulgare. LINN. *Sp. pl.*
2544. *Mat. med.* 485. PLUM. *Fil.* 27.
t. A. f. 2.

Polypodium majus. DOD. *Pempt.* 462.

Polypodium quercinum. BLACKW. *Herb.* t.
225.

Polypodium. LUDW. *Ætyp.* p. 9. t. 28.

Pharm. POLYPODII Radix.

Locus. Europa, e rimis rupium. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix horizontalis, repens, cylindrica, crassitie pennæ anserinæ, undique tuberculata: tuberculis elevatis, truncatis, sparsis, remotis; undique vestita tegmine e squamis ferrugineis, emarcidis, lanceolatis, acutis, imbricatis; radicans fibris plurimis elongatis, filiformibus, ramosis, tomentosis, ferrugineis, descendentes, longitudinaliter dispositis. *Parenchyma* carnosum, albidum, subrubescens; post sectionem transversalem æquale, punctis sparsis.

PROPR. rec. Odor ipsius radices nullus; tegminis vero muscosus. Sapor prædulcis, remissior quam Liquiritiæ; *masticata* comminuitur, dulcis sentitur, sed insimul subamaricans.

VIRTUS: edulcorans, pectoralis; rec. eccoprotica,

USUS. Tuffis, Arthritis.

OBS. Infusum aquosum radic. rec. limpidum, sub-citrinum, dulcissimum, odore debilissimo; cum vitr. martis fulcescit.

351. POLYPODIUM Filix mas. LINN. *Sp. pl.*
2552. *Mat. med.* 486. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 6. GUNN. *Fl. norv.* 4.

Filix mas. FUCHS. *Hist.* 594. DOD. *Pempt.*
459. BLACKW. *Herb. t.* 323.

Fougere mâle. *Traité' contre le Ténia*, tab.
3. fig. A—P.

Pharm. FILICIS Radix.

Locus. Europa, in sylvis sterilibus. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix oblonga, crassa, sub-horizontalis, undique extus conflata e bulbis parallelis, approximatis, ovato-oblongis, acutis, nigricantibus, læviusculis, sive obtectis squamis paleaceis emarcidis, ferrugineis, oblongis, nudis sive in stipites frondium se exferentibus, ex ipsa radice protrusis. *Parenchyma* subcarnosum, albido-lutescens, post sectionem transversalem notatum disco æquali, margine lobato.

PROPR. rec. Odor debilis, subnauseosus; sapor substypticus, non ingratus; *masticata* comminuitur, linguæ imprimit saporem peculiarem, debiliter subaromaticum, vix dulcescentem, acriusculum.

VIRTUS: anthelminthica, emmenagoga, abortiens, lac promovens.

USUS. Tænia.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rad. rec. limpidum, lutescens, odore fungoso, sapore radicis; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Cl. OLIVIER observationem AETII de vi abortiva hujus radicis experimento confirmavit (a).

OBS. 3. Vis hujus radicis specifica ad pellendas Tæniae inde ab antiquissimis temporibus nota fuit. Non GALENUS solum, sed & DIOSCORIDES, jusserunt, ut hujus radicis drachmæ 4 ex aqua mulsa pro dosi propinarentur, ad enecandos lumbricos longos & latos. AVICENNA de Tænia prædicat, quod resistit absynthio, & vix pellenda, nisi Filice. Per seriem temporum a plurimis medicis laudata est hæc radix contra Tæniam, & ut observat VALER. CORDUS, germanice dicta est *Faren-Kraut*, h. e. herba ad Tæniae, quia specifica facultate infesta deprehensa est lumbricis latis. Nostro ævo FREDER. HOFFMANNUS de hac radice enunciat, quod est lumbricorum longorum & latorum præsentissima pestis. NIC. ANDRY, medicus Parisiensis (b), initio hujus seculi, vim hanc specificam exploravit, exploratamque cum publico communicavit. Docet is, radicem Filicis, dosi drachm. 2 vel 3, cum melle tritam, vel in poculo vini commixtam, Tæniam quidem enecare, sed non expellere, cum per se minime purget hæc radix, eamque ob causam suadet, ut purgans postero die propinetur, ad expurgandum vermem mortuum, qui alias putresceret, atque ita nocere posset. Monet insimul, hanc dosin, quandoquidem non semper juvat prima vice, repetendam ter quaterve, singulis alternis diebus, sed assidue purgandum diebus intercalaribus. Infantibus teneris & lactantibus injungit dosin drachmæ $\frac{2}{3}$ in lacte, distribuendam bipartito, nempe grana 15 una hora, & 15 iterum altera, & postmodo

(a) *Journal de médecine de VANDERMONDE*, tom. 12. 1760. p. 129.

(b) *De la générat. des vers dans le corps de l'homme*. Amsterdam. 1701. p. 170. seq.

laxans die sequenti. Observat generatim, expedire illis, quibus alvus laxa sit, ut anthelminthica ista restringentibus maritentur, ne justo citius per tubum intestinalem decurrant. Addit denique, hanc radicem, nimirum Filicis fœminæ qua plerumque usus fuit, convenire omnibus subjectis, tam infantibus quam adultis, etiam febre laborantibus, semperque symptomata mitigare. Cl. MARCHANT (a) testatur, constare innumeris experimentis, radicem Filicis esse mire bonum & certum remedium ad expellendos vermes. Post tam lucidam prælatam faciem, medici tamen sequentis intervalli circa curam Tæniæ cæcutierunt, nimis parca dosi peccantes, quo ipso locum reliquerunt arcanariis rem notam inter arcana sua antidota referendi & ultro citroque venditandi. Inter hos eminuerunt ipse ille ANDRY ejusque gener DIONIS, qui potionem quandam, cujus basis erat radix Filicis, adornarunt, & ut eximium contra Tæniam specificum præconiaverunt. Prodiit post deinde cl. HERRENSCHWAND cum suo specifico adversus Tæniam, quod quidem ita se habet: R. Rad. Filicis gr. 15-30, G. Gutt. gr. 1-5, herb. Gratiol. gr. 5-12; M. f. pulvis, dosi ad cujusque subjecti ætatem aptata. Jussit tres tales doses esse ad manus. Ordiendum fuasit a purgante quodam ex Mercurio dulci & Diagryd. sulphur. ana gr. 10; sequenti die mane sumendum esse primum pulverem e tribus illis supradictis, qui etiam communiter vomitum movit cum purgatione alvi; porro post duas horas propinandum pulverem secundum, qui valide purgavit, & plerumque Tæniam expulit; tandem vero, si Tænia non secederet, sumendum præcepit pulverem tertium post alias binas horas. Tamen sæpe accidit, ut Tænia non ante posterum diem abierit (b). Ad extremum vidua cujus-

(a) *Hist. de l'Acad. des sciences*, 1714. p. 49.

(b) Cfr. ill. b. m. NIC. ROSEN VON ROSENSTEINS *underrattelse om barns sjukdomar*, edit. 3. p. 377.

dam Chirurgi in Helvetia, nomine NOUFFER, specificum contra Tæniam venditavit, bonoque cum successu adhibuit, partim ipsa, partim per emissarium cl. MEURICOFFRE, qui ejus rei causa Europam fere totam peragravit. Atque ab hac denique vidua Rex Gallix nuper, amore ductus scientix ut & pietate erga miseros, dictum arcanum magno satis pretio mercatus est, moxque ut publici juris fieret clementissime jussit. Ipsi etiam nutu ac mandato experimenta indubia super vera ratione & efficacia memorati remedii instituta fuere, atque postmodum formula totumque regimen typis divulgata (a). Basis hujus remedii est radix Filicis maris, sat larga dosi propinata. Sumendum laxans quoddam, si opus fuerit, & cœna sit brevis, jusculum duntaxat panis. Postero die mane æger deglutiat pulveris rad. Filic. drachmas 3, cum aqua still. Filicis vel. flor. Tiliæ commixtas. Infantes dosi parciore pulverem radicis sumant. Si mixtura hæc nauseam moverit, corticem citri masticare licebit, vel fauces elui poterunt grato quodam liquore. Sed si vomitu rejiciatur pulvis, integra dosis denuo propinanda. Bihorii spatio post sumtam radicem, propinetur bolus purgans, ex panacæ mercurialis & resinæ Scammonii ana gran. 12, atque gummi Guttx gr. 5; quæ dosis respectu ætatis & constitutionis ægrorum moderanda erit. Post sumtum bolum, hauriantur infusi Thexæ viridis vâscula bina, quæ repetenda sub insequente purgatione. Sub toto hoc decursu æger supra fellam perforatam continue sedere debet, usque dum Tænia exclusa fuerit, quo factò jusculum carnis porrigere licebit. Si bolus purgans alvum sufficienter non solverit, post 4 horas salis Anglic. unciam $\frac{1}{2}$ vel 1, in aqua solutam, dare oportet, præsertim si Tænia secedere nolit, vel etiam si ex ano

(a) *Précis du traitement contre le Ténia ou Ver solitaire, pratiqué à Morat en Suisse, examiné & approuvé à Paris, publié par ordre du Roi. Paris 1775.*

dependeat, quo quidem in casu dissuadenda tæniæ extractio, ut ne aliquo loco abrumperetur. Si Tænia primo die non abierit, proximo die mane repetenda est dosis integra radicis, sed sufficit tunc dedisse purgans salinum. Atque hocce modo pluries repeti potest hæc cura, dum sanitatem integram recuperet æger. Ceterum hæc omnia fusius legi poterunt in posteriore libello, regio jussu typis vulgato (a). Nos hac via sæpissime Tæniæ expulimus, & vidimus ægros, qui pluries cursum hunc peregerunt, quavis vice exclusis Tæniis, unde patet, plures Tæniæ apud unum idemque subjectum simul & semel esse posse, quod etiam ex eo evincitur, quod 2 vel 3 Tæniæ cum tenui extremitate unica vice propulsæ observatæ sint.

532. ADIANTHUM Pedatum. LINN. *Sp. pl.*
2557.

Adiantum americanum. CORNUT. *Canad.*
7. t. 6.

Adiantum fruticosum americanum, summis ramulis reflexis & in orbem expansis. PLUK.
Almag. 1. 224. f. 2.

Pharm. ADIANTHI Herba.

Locus. Canada, Virginia. *Perenne.*

FORMA. Filix stipite filiformi-cylindrico, nigricante, lucido, lævi, erecto, longitudine frondis. *Frons* pedata. *Rachis* e stipite continuato, compressa, ramis alternis, erectis, stipiti conformis. *Folia* alterna breviter petiolata, distiche patentia, viridia, nervofo-lineata: nervis obsoletis, parallelis, unde

(a) *Traitement contre le Ténia ou Ver solitaire, pratiqué à Morat en Suisse, examiné & éprouvé à Paris; publié par ordre du Roi. Paris. 1775.*

subrugosa apparent; semirhombea, basi recta, margine inferiore integro, superiore inciso, crenato, apice obtuso-rotundato, pariter crenato; terminalia cuneiformia. *Fructificationes* marginales, terminales, margini folii reflexo & adpressiusculo infidentes.

PROPR. Odor debilis; sapor acerbiusculus.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

533. ADIANTHUM Capillus veneris. LINN.

Sp. pl. 2558. *Mat. med.* 480.

Adiantum. CAMER. *Epit.* 924. DODON.

Pempt. 466.

Pharm. CAPILLI VENERIS Herba.

Locus. Europa australis. *Perenne.*

FORMA. Filix magnitudine varia, palmaris, spithamæa, pedalis. *Stipes* longitudine frondis, niger, glaber, lucidus, filiformis, subangulatus, erectus. *Frons* decomposita. *Rachis* e stipite continuato, ramosa, stipiti concolor. *Folia* alterna, erecta, petiolata, cuneiformia, ovato-rotundata, instructa nervis parallelis, tenuibus, glabra, inferne longius producta, sensim angustiora, integra, superne inciso-lobata: lobis parallelis, apice crenatis. *Petioli* capillares, fusci, læves. *Fructificationes* lunulatae, marginales, in apice foliorum sitae, reflexae, adpressiusculae.

PROPR. Odor debilis; sapor subdulces-

cens, subadstringens, leniter amaricans, non ingratus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescens, vix dulcescens, leniter substypticum, vitriolo martis fusco-negrescit.

ORDO MUSCI.

534. LYCOPODIUM clavatum. LINN. *Sp. pl.* 2564. *Mat. med.* 488.

Lycopodium vulgare pillosum anfragosum & repens. DILL. *Musc.* 442. t. 58. f. 2.

Muscus terrestris clavatus. PLUK. *Phys.* t. 47. f. 8.

Muscus terrestris s. *Lycopodium*. DOD. *Pempt.* 469.

Pharm. MUSCI CLAVATI Herba, Farina.

Locus. Europa, in sylvis muscosis. *Perenne.*

FORMA. *Caulis* filiformis, teretiufculus, repens, pedalis vel ultra, ramosus, undique imbricatus; *foliis* lineari-lanceolatis, glabriusculis, linea paulo longioribus, subciliatis, terminatis seta tenui, inferne adpressis, superne patentibus. *Rami* sparsi, cauli conformes, erecti, simplices & ramulosi. *Pedunculi* in ramis terminales, solitarii, erecti, bipollicares, vestiti foliis subimbricatis, caulinis conformibus, verum paulo latioribus, erecto-patientibus. *Spicæ* geminæ, cylindricæ, erectæ, imbricatæ. *Pollen* (*farina*) farinaceum, sublutescens, tenue, inter digitos molliusculum.

PROPR. herbæ : Odor vix ullus ; *sapor* debilis. *Farinæ* : odor nullus ; *sapor* nullus. Cum aqua difficillime subigitur pollen hoc , non coit in pastam , sed extenditur supra aquæ frigidæ superficiem in pelliculam siccam , mollissimam , & sub agitatione globulos format sphæricos , currentes , qui tamen ex pressione digiti franguntur , exeunte aqua. Diutina agitatione cum aqua miscetur quidem , sed quiete secedit partim ad fundum , partim in pellem superindutam. Idem fere accidit cum aqua calida. In candelæ flammam immissum accenditur cum fulguratione & fremitu , perinde ac pulvis pyrius ; sed in vase quodam in acervum cumulatum , ex admota ignis flamma primum nigrescit , ubi a flamma tangitur , deinde tranquille accenditur , flagrat : flamma vivida , basi cærulea , nidorosa , non fumante , nec fuliginosa. Carbonibus ignitis adsersum non accenditur , nec fulgurat , sed fumat. Vasi immissum supra ignem non accenditur , sed valde fumat : fumo spisso ; & validum spargit nidorem , fere ut oleum ceræ ; brevi nigrescit & abit in pulverem atrum , fuliginosum , inquinantem , qui , ignis flammæ , antequam desinit fumare , inspersus , accenditur cum fremitu , minori tamen fulguratione. Sic pollen Lycopodii valde inflammabile est. Quamvis ab ignis flamma semper accendatur , non tamen fulgurat & fremit , nisi in aëre libero , quo undique circumdatum erit. Inflammabile autem hoc , quo scatet pollen Lycopo-

dii, est vera Cera cruda. In veritatem hujus rei inquirens, farinae Lycopodii uncias 2 per retortam caute destillavi. Ex supposito igne sensim nigrescebat pollen, inque recipiente tandem deprehendebantur drachmæ 3 *phlegmatis* lutei, odore & sapore empyreumatico, salso-acidulato; & drachmæ 3 *Olei liquidi*, nigricantis, odore & sapore olei ceræ. In collo retortæ manfit oleum *butyraceum*, tale omnino, quale haberi solet dum cera citrina destillatur, consistentia unguenti mollis, colore fusco-luteo, odore & sapore prioris olei, pondere drachmæ unius. In fundo retortæ remanebat *Carbo* ater, splendens, solidus, fragilis, debiliter inquinans, levis. Dum oleum liquidum rectificatur, verum oleum ceræ accipitur. Paria consecutaria obtinui ex polline antherarum aliarum plantarum destillato. Sic præexistit cera in omnibus floribus, & quidem in omni polline antherarum deprehenditur; sed melliferæ apes, extruentes favos, ipsam ceram extrahunt, concoquunt, a sordibus liberant, & in ceram perfectam vertunt, instinctu naturæ, ab arte inimitabili.

VIRTUS.

USUS : farinae : Excoriatio.

OBS. In ignibus artificiosis hoc pollen adhibetur, etiam a Persis, qui illud a Moscovitis emunt. Colligitur in Russia sine mensis Augusti & per totum Septembrem, resectis & in furno siccatis spicis, quæ deinde

farinam largiuntur; OLEARIUS (a). Colligitur etiam in Finlandia nostra.

535. LYCOPODIUM Selago. LINN. *Sp. pl.* 2565. *Mat. med.* 487. OED. *Icon. t.* 204.

Selago vulgaris abietis rubræ facie. DILL. *Musc.* 435. t. 56. f. 2.

Pharm. MUSCIERECTI Herba.

Locus. Europa borealis, Virginia, in juniperetis. *Perenne.*

FORMA. Caulis erectus, vel inferne procumbens, teretiufculus, vix spithamæus, dichotomus, octofariam undique imbricatus foliis lineari-lanceolatis, acutis, glabris, vix semiunguicularibus, erecto-patentibus. *Flores* sparsi, solitarii, in axillis foliorum sessiles.

PROPR. Odor vix ullus; sapor debilis.

VIRTUS: purgans, draastica.

USUS.

536. POLYTRICHUM commune. LINN. *Sp. pl.* 2573. *Mat. med.* 489.

Polytrichum quadrangulare vulgare, yuccæ foliis ferratis. DILL. *Musc.* 420. t. 54. f. 2.

Polytrichum aureum. BLACKW. *Herb. t.* 375.

Muscus capillaris. DOD. *Pempt.* 472.

Pharm. ADIANTHI AUREI Herba.

Locus. Europa, in humidis & uliginosis. *Perenne.*

(a) *Orientalische Reise-beschreibung*, p. 331.

FORMA. *Caulis* pollicaris, sæpe longus, pro ratione soli, erectus, simplicissimus, inferne nudus, superne undique vestitus foliis linearibus, acutis, angustis, supra carinatis, undique patentibus *Pedunculus* terminalis, setaceus, caule longior, erectus. *Anthera* cernua, ovata, basi innixa apophysi, apice ore orbiculato, ciliato. *Calyptra* villosa.

PROPR. Odor vix ullus, neque sapor.

VIRTUS.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum rubescens, sapore fatuo; cum vitriolo martis obscurascit.

ORDO ALGÆ.

537. LICHEN islandicus. LINN. *Sp. pl.* 2622.
Mat. med. 493. OED. *Icon. t.* 255. SCOPOL. *Ann.* 2. p. 207. *

Lichen terrestris, foliis Eryngii. BUXB. *Centur.* 2 p. 22. t. 6. f. 2-2.

Lichenoides rigidum, Eryngii folia referens.
DILLEN. *Musc.* 209. t. 28. f. 222.

Lichen pulmonarius minor angustifolius, spinis tenuissimis ad margines ornatus. MICH.
Gen. 85. t. 44. f. 4.

Muscus catharticus. BORRICH. in BARTHO-
LIN. *Act. Hafn.* vol. 2. p. 226.

Pharm. MUSCI ISLANDICI Herba.

Locus. Europa, in alpinis & saxetis aridis.
Perennis.

FORMA. Lichen foliaceus, subcoriaceus,

erectus, pallidus, subolivaceus, glaber, lacunulosus, circiter palmaris, levis, laciniatus: laciniis sublinearibus, obtusis, marginibus omnibus ciliatis; apice fusco-olivaceus. *Scutella* orbiculata, integerrima, supra folium posita, plana, solitaria.

PROPR. Odor nullus; sapor leniter amaricans; *masticatus* emollitur, comminuitur; vix acris.

VIRTUS: *rec.* eccoprotica; *sicc.* nutriens, pectoralis.

USUS. Phthisis, Tussis, Hæmoptysis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. limpidiusculum, sapore amaro; vitriolo martis rubrum evadit. Si Lichen hic, infusione in aqua calida temperatus, coquitur in aqua pura, fit *Decoctum* spissum, gelatinosum; quod refrigeratione ulterius spissescit in *Gelatinam* spissam, rubicundam, amaricantem, in ore solubilem. Hæc gelatina, chartæ illinita, imperfecte glutinat. Solvitur lente in calore, præsertim si agitetur; & cum vitri. martis fuscescit. Si Gelatina hæc lacte, saccharo, amygdalis, pauxilloque aromatis conditur, satis grata sapidaque fit. Ex Lichene island. infusione in aqua temperato, & deinde in lacte cocto, fit *pulmentum* leniter amaricans, non ingratum.

OBS. 2. In Islandia Lichen hic diuturne alimentum pariter ac medicina incolis existit, de qua re O. BORRICHUS (a): "Eo (Musco cathartico) insulæ coloni
„ primo vere utuntur ad expurgandos humores corporis
„ noxios, reliquo æstatis siccatum in farinam commi-
„ nuunt, & pulmentariis admiscent, expirante demum
„ vi purgatrice, & succedente alimentaria. „ In hoc qui-

(a) In T. BARTHOLINI *Act. med. Hafn.* 1671, p. 126.

dem puncto, quod Lichen hic purgandi facultate polleat, BORRICCHIO minime adstipulatur cl. EGG. OLAFSEN (a), qui potius experientiam Islandorum quotidianam testatur, eum nonnisi moderate ac lenissime alvum solvere, nec quemquam eorum de vi ejusdem purgante unquam fuisse questum. Quinimmo exemplo foeminae cujusdam monstrat, profuisse eum ad pertinacem diarrhoeam per tempus aliquod cohibendam. Alioqui vim ejus bene & solide nutriendi praedicat, quam tantam esse inquit, ut operarii, tenuem alias victum aspernantes, hoc satis sint contenti. Juxta vero adeo facilis esse digestionis, asserit, ut etiam adprime conveniat debili stomacho languentibus, phthisique arreptis, atque ea propter frugum loco in communem, per insulam, & quotidianum abuisse victum. Estur autem Lichen hic communiter in pulvem coctus, ad quod requiritur, ut primum frigida per diem maceretur, amaritudinis extrahendae causa, & deinde in sero lactis elixetur in gelatinam, quam denique una cum admixto lacte manducare moris est. Alii eundem ita apparatus malunt, ut postquam modo jam dicto temperatus fuit, igne vel ardore solis torrefaciant, tum pulverent, & in lacte puro elixent. Panis inde nonnisi perraro coquitur, rem tamen satis bene procedere posse, adjuncta nimirum farina frumenti, ipse ille OLAFSEN periclitatus novit. Cl. N. HORREBOW (b) asseverat, se hunc Lichenem, modo ordinario apparatus, libenter esitasse, tanquam alimentum non solum salubre, sed etiam sapidum, additque, Islandorum complures farina frumenti non uti, ubi locuplete hujus penu gaudent. Neque id mirum, quandoquidem, testante laudato OLAFSEN, una tonna hujus Lichenis, recte emundata & densata, ab illis æquiparatur dimidiae frumenti tonnae & perinde alibilis censetur. Solent Islandi ante foenicium catervatim saxeta aspera

(a) *Reise igiennem Island*, tom. I. p. 159. seq.

(b) *Tilforladelige Efterretninger om Island*, p. 88.

petere, ad hunc Lichenem colligendum, qui, quo vegetior fuerit, eo magis ipsis aridet; istæ autem excursions potissimum instituuntur statu cœli pluvio, ne folia arida manus lædant; neque vero crebrius loca eadem revisitantur, quam triennii spatio interjecto, quoniam planta hæc tres annos requirit in sui incrementum. Peracta demum collectione, suam quisque penum super ignem arefacit, tum in farinam conterit, & in doliola immittit; atque sic denique dictus Lichen merx bene vendibilis evadit; sed tamen sat parvo pretio, uno nempe imperiali, plerumque ibi loci venditur; OLAFSEN (a). Quod ad usum ejus medicum attinet; non ita pridem is latius invaluit. Cl. Jo. A. SCOPOLI (b) casibus quibusdam clinicis commonstrat illius usum insignem in phthisi macieque inde orta, sive in lacte seu aqua coquatur. Cl. J. H. SCHOENHEYDER (c) ex propriis observationibus hujus Lichenis in phthisi utilitatem adstruit. Præscribit Lich. isl. unc. 1, cum aquæ font. unc. 16, ad remanentiam unc. 12 coquendam; addito syrup. squillit, unc. $\frac{1}{2}$; cujus decocti unc. 1 omni bihorio sumant infirmi. Dicit, hoc decoctum subinde diarrhœam excitare, quæ tamen ex propinato Rheo & emulsione Arabica brevi cessat. Ego Lichenem hunc sæpissime infirmis præscripsi, & vidi plures, phthisi pulmonali obnoxios, immo & symptomatibus phthiseos vexatos, ex usu pulmenti, e lacte & Lichene hoc temperato parati, de quo libras 2 quotidie hauserunt, in integrum restitutos, atque etiam pingues factos. Ita facilis digestionis pulmentum hoc deprehendi, ut etiam vomitui frequenti chronico afflictis, qui quæ alia esculenta rejecerunt, illud retinere potuerint. Nutrit plenarie, brevi impinguat, & satis grate sapit. Per præviem in aqua macerationem extrahitur, quæ in Lichene inest, amaritudo, sicque vis

(a) L. c. Cfr. tom. 2. p. 816.

(b) Annus 2. historico-naturalis, p. 114. seq.

(c) Collectan. Societ. med. Havniens. vol. 1. p. 128. seq.

purgans evanescit. Refert SCOPOLI (a), se in Carniolia offendisse mulieres, ingentes Lichenis hujus sarcinas gestantes, quas suis suis destinabant, satis gnaræ, hac una planta suis intra breve tempus ita faginari, ut nullo alio cibo pinguiore reddi possent. Addit etiam, solere rusticos Carniolia equos suos ac boves macros ad illa mittere loca, ubi solus hic Lichen copiose provenit, idque tanto cum emolumento, ut intra 3 aut 4 hebdomadas pinguescant, amissasque vires denuo recuperent.

538. LICHEN pulmonarius. LINN. *Sp. pl.* 2622. *Mat. med.* 490.

Lichenoides pulmonareum reticulatum vulgare, marginibus peltiferis. DILL. *Musc.* 222. t. 29. f. 223.

Musculus pulmonarius. BLACKW. *Herb.* t. 335.

Pulmonaria. CAMER. *Epit.* 783. FUCHS. *Hist.* 632.

Pharm. PULMONARIÆ ARBOREÆ
Herba.

Locus. Europa, in truncis arborum. *Pennis.*

FORMA. Lichen foliaceus, coriaceus, supra lacunosus: lacunis retiformibus; viridis, glaber, sæpe exasperatus, verrucis parvis, in eminentiis inter lacunas sitis; subtus bullatus, leniter tomentosus; viridescens, sed bullis pallidioribus, albidis, glabriusculis; laciniatus: laciniis lanceolatis, obtusis, sublaciniatis. *Scutella* orbiculata, plana, marginalia.

(a) *L. c. p.* 112.

PROPR. *Odor* debilis; *sapor* debilis, mucidus, subnauseosus, acriusculus; *masticatus* emollescit in ore, difficiliter comminuitur, acriusculus sentitur, remanente acri sensu & mordente in faucibus, diu inhærente.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. In monasterio ad fluvium Ussolka in Sibiria cerevisiam parant, conditam Lichene pulmonario, loco Lupuli. Hic Lichen ibi crescit supra truncos abietis, & amarissimus est. Cerevisia hæc vulgari similis erat, magis tamen inebrians. J. G. GMELIN (a).

OBS. 2. De usu Lichenis hujus medico varia tradunt auctores, valdeque laudant in phthisi morbisque pulmonum; sed periculum ipse nunquam institui.

§39. LICHEN Roccella. LINN. *Sp. pl.* 1622.

Coralloides corniculatum fasciculare tinctorium, Fuci teretis facie. DILL. *Musc.* 220. t. 27. f. 39. A—D.

Muscus ceranoides albus fungosus apicibus nigris. PLUK. *Alm.* 255. t. 205. f. 6.

Muscus ceranoides palmensis, comis digitaris orchilli dictus. PETIV. *Gazophyl.* 7. f. 22.

Fucus verrucosus tinctorius. BAUH. *Hist.* 3. p. 797.

Orseille vulgo.

Pharm. ROCCELLÆ Herba.

Locus. Insulæ Archipelagi, Hesperides, Azores, Canariæ, in rupibus altis.

(a) *Reise durch Sibirien*, tom. 3. p. 426.

FORMA. *Lichen fruticulosus*, cinereus, sæpe subpurpurascens, ex ima radice ramosus, erectus, palmaris vel supra, glaber, dichotomus; ramis erectis, solidis, post sectionem transversalem albis. *Tubercula* lateralia, alterna, obtuso-planiuscula, elevata.

PROPR. Odor nullus; sapor subsalsus; *masticatus* subacris.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

OBS. Pars colorans hujus Lichenis in resinoso consistit, cum nullo modo extrahatur ex aqua pura. Pulveratus vel grossius comminutus macerari debet per mensem in urina, addito alcali fixo vel calce. Sic color emergit columbinus, quo sericum inficit hujus decoctum; atqui color hic persistens non est, sed non modo ab acidis, verum etiam e radiis solaribus deletur.

ORDO FUNGI.

540. BOLETUS *Abies Laricis dictæ*. LINN.

Mat. med 497.

Agaricum sive Fungus *Laricis*. MICH. *Gen.* p. 229. t. 62. f. 2.

Polyporus sessilis, convexo-planus, annulis discoloribus fulvis, poris ochroleucis.

HALL. *Helvet.* 3. p. 242. *

Pharm. AGARICUS OPTIMUS.

Locus. Europa australis, in alpibus, supra Larices.

FORMA. *Boletus sessilis*, subrotundus, convexo-planus, magnitudine pugni, sæpe capitis infantilis, ex annulis albidis, lutescen-

tibus & fuscis variegatus, lævis, subtus poris innumeris pertusus. In officinis occurrit purgatus & undique circumsectus, unde albus, læviusculus. *Parencyma sicc.* album, ficcum, æquale, spongiosum, subfarinaceum, friabile, inquinans.

PROPR. Odor vix ullus; sapor dulcescenti-amaricans, nauseosus, inhærens.

VIRTUS: laxans.

USUS.

OBS. 1. Extrahitur potissimum menstruo spirituofo. *Tinctura* spirituofo rubicunda; in frigore cogitur ad consistentiam olei; aquæ frigidæ instillata lactescit; emetica. *Extractum* aquosum amarum, purgans. *Infusum* aquosum in balneo; lactescens, opacum, odore & sapore, dum fervet, intensius nauseoso; vitriolo martis coagulatur subito in caseum, sed color non alteratur; cum alcohole vini turbatur, præcipitatur. Ipse agaricus, digestus, mollis fit, instar casei recentis. Ex observatione J. G. GMELINI (a), Agaricus Laricinus plurimum *Resinæ* continet. Is, cum agarici unc. 12 cum spiritu vini extraheret & destillationi subjiceret, sub destillatione accepit unc. 4 resinæ, Jalappæ resinæ similis; residuum, cum aqua decoctum, dedit Extr. aquosi drachm. 9.

OBS. 2. Ob particularum levitatem raro in pulvere propinatur. Agaricus hic, sed cum G. Tragacanthæ in trochiscos redigitur. Purgat lente, dosi drachm. $\frac{1}{2}$ -1, & sæpe nauseam torminaque movet difficilia.

OBS. 3. Boletus laricinus anni spatio increfcit, colligendus quando siccatus rimas agere incipit, tuncque e cortice trunci avellendus. Postea exterior pellicula subtiliter separanda; quo facto solis calori exponi debet

(a) *Commerc. litt. Norimb. ann. 1733. p. 59.*

per nonnullas hebdomades, ut albescat, porro ligneis malleis tuditari, usquedum nullæ in eo appareant incisuræ (a). Dum increfcit, succulentus est, halito suo perniciosus. Si iusto diutius in trunco arboris relinquitur, cariosus fit, squalidus, & in pulverem fatiscit. Sub ipsa hieme colligi debet, si bonæ notæ erit (b).

541. BOLETUS Igniarius. LINN. *Sp. pl.* 2645.

Agaricus pedis equini facie. TOURNEF. *Inst. it.* 562.

Pharm. AGARICUS PRÆPARATUS.

Locus. Europa, supra truncos Betularum, Quercuum & Fagorum.

FORMA. *sicc. & præparat.* Fomes coriaceus, mollissimus, lenissimus, viridescens, consistentia coriaceo-tomentosa. Boletus, qui in Fagorum truncis crescit, mollissimus fit dum præparatur.

PROPR. *Odor* nullus, neque *sapor*. Igni admotus accenditur absque flamma, idque etiam ex meris scintillis, ignem fovet serpente[m], & sic deflagrat odore fere lintei accensi, remanente favilla. Humido applicitum, illud absorbet, longe tamen imperfectius quam Spongia marina.

VIRTUS.

USUS; Hæmorrhagia a vasis resectis.

OBS. Euporiston Fennorum nostrorum ad sanguinem sistendum, ope Boleti igniarii præparati, a chirurgo Gallico cl. BROSSARD ulterius elaboratum est, & præmio a Rege Gallix remuneratum. Scilicet colligendus

(a) Cfr. VALENTINI *Hist. simplicium reform.* p. 232.

(b) BELLON. *Conifer.* p. 26.

est Boletus hic ficcatus, & abscindenda ipsa pars corticalis, utpote durior; parencyma coriaceum malleo tamdiu pulsandum est, quoad mollissimum & lenissimum evadat. Hic agaricus vulneri sanguinem fundenti applicandus erit, sive sit sanguis venosus, seu arteriosus, qui stillat. Sub applicatione Agarici sedulo curandum, ut bene attingat vas læsum, & lumini vasis propemodo intrudatur, ut illud bene obturetur. Sed ut securius res procedat, expedit aliud quoddam frustulum agarici priori superponere, tum denique omnia fascia circumligata bene firmare. Hæc methodus postmodum a plurimis Chirurgis, tam Gallicis, quam Anglicis, experimentis confirmata est; & satis laudatur a cl. viris FAGET, MORAND, ROCHARD, SHARP, WARNER, PARSONS, FORD &c. Monent tamen cl. PARKER & SHARP, illam interdum fefellisse. Sed cl. G. NEALE (a), propriis & aliorum periculis ductus, insufficientiam hujus agarici in operationibus chirurgicis monstrat, sive gallicus seu anglicus sumatur; atque etiam in levioribus casibus eum fefellisse contendit, quare enixe hortatur chirurgos, ut potius fidant acui & ligaturæ. Hoc consilium communiter jam sequuntur Chirurgi prudentes, ita parum Agaricum præparatum curantes, ut etsi eum ad manus habent, tamen illum Spongiæ longe postponant ceratæ, quæ etiam agarico præstabilior est ad sanguinem sistendum. Fuere qui agaricum hoc scopo interne propinare tentarunt, sed mittamus ineptias.

OBS. 2. Recens hic Boletus transversaliter trunco arboris affixus hæret, subrotundus, polymorphos, undique subfuscus, scabriusculus; parencymate carnosofolidiusculo, viridi-lutescente, subsucculento, variegato-marmoreo; odore debili, fungoso, sapore vix ullo; masticatus gelatinoso-cartilagineus sentitur, non

(a) *Some observations on the use of the Agaric, and its insufficiency in stopping Hæmorrhages after capital Operations.* Lond. 1757.

solvitur, sed comminuitur. Taleolæ resectæ ad tactum pinguiusculæ sunt, flexiles, fragiusculæ. Hujus Boleti recent. Infusum aquosum rubescens est, nauseosum, vitriolo martis nil demutatam. Sic nulla qualitas adstringens in hoc fungo inest.

542. AGARICUS Campestris. LINN. *Sp. pl.*
1641.

Fungus campestris albus superne, inferne rubens. MICHEL. *Gen.* 174. n. 8.

Pradellorum tertia species. STERB. *Fung.*
29. t. 1. f. C. D.

Culinis. CHAMPIGNON.

Locus. Europa, in terra pingui, fimetis:
Crescit vere, vel primo autumno.

FORMA. rec. Fungus glaber, lævis, longitudinaliter minutim striatus, *stipite* cylindrico, albo, *volva* alba, *pileo* convexo, albo, subtus lamellatus: lamellis parallelis, approximatis, kermesinis. *Parencyma* carnosissimo-succulentum, album.

PROPR. rec. Odor fungosus; sapor similis, subdulcescens; *masticatum* succosum, in ore non solubile.

VIRTUS.

USUS: culinaris.

OBS. Hic fungus vulgarissimus est in culinis; recens incoquitur variis embammatibus, tam pro piscibus, quam carnibus variis. Paratur etiam ferculum ex hoc fungo, absque carne, sapidissimum, pari modo ac ex Agar. delizioso. Conditur aceto vini, & per hiemem servatur in eodem usus, salvo sapore grato. Et si Agaricus hic sponte apud nos provenit, colitur tamen apud hortulanos, qui quidem primo conficiunt stratum ex

stramine tritici, fimo equino permisto, e stabulis deprompto, eique post superponunt terram, in quam postmodum imbres crebro irrigant; atque sæpius constitit, Agaricos campestres in solo sic apparato læte progerminasse.

543. AGARICUS Deliciosus. LINN. *Sp. pl.*
2642.

Agaricus pileo hemisphærico in centro depresso & in margine fornicato, petiolo brevi & crasso. GLED. *Fung.* 202.

Riska vulgo.

Culinis: AGARICUS DELICIOSUS.

Locus. Europa, in monticulis sterilibus sylvosis. Crescit primo autumno.

FORMA. rec. Fungus magnitudine pugni.

Stipes cylindricus, vix bipollicaris, crassus, albicans, glabriusculus, solidus, centro sæpe perforatus. *Pileus* convexus, centro depresso-concavus, scabriusculus, colore testaceo, h. e. ex dilute cinereo & viridi variegatus, margine undique reclinato, subtus plano-concaviusculus, lutescens, lamellatus: lamellis simplicibus, parallelis, subæqualibus. *Parenchyma* carnosum, luteum, fragile, sicciusculum.

PROPR. rec. Odor fungosus; sapor similis, satis gratus; masticatus emollitur in ore, fere solvitur, saliva vix tincta, remanente in faucibus levi sensu acrimoniæ.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. Hi fungi recentes conscinduntur, & in aquam frigidam mox conjiciuntur. Postea calidè infunduntur in aqua. Tum liquefiat frustum butyri in olla, cui adji-

ciatur Cepa alba concisa, & Agaricus ex aqua exemptus, qui postea coqui debet in butyro hoc, addito sale, Petroselinò, Pipere. Initio decoctionis succum emittit Agaricus; sed coctio tamdiu continuanda, dum embamma ad justum perductum fuerit spissitudinis gradum; tum infertur. Certe sapidum ferculum. In embammatis carniùm, pari modo ac præcedens, utiliter adhibetur. Duplici modo per hiemem tuentur hunc Fungum coqui nostri. Eundem, bene depurgatum, & in frustula concisum, vasculo immittunt vitreo cum sale culinari, per strata alterna adjecto. Hoc modo bene servatur usui, & quamvis fuscescat, sapidus tamen fit. Condiunt illum etiam aceto; sc. Agaricus depurgatus & concisus elixatur in aqua, per horulæ spatium, dum mollescat; postea eximitur ex aqua, & breviter ebullit in aceto, addito Pipere jamaicensi & maci. Hæc collectim immittuntur in vas vitreum bene obturatum, dum refriguerint, posteaque servantur in lagunculis vitreis vesica obturatis. Brodium hoc sensim spissescit & revera gelatinescit, quod apud alios fungos conditos non observavi. Hinc concludere licet ad vim nutrientem hujus fungi.

544. AGARICUS Cantharellus. LINN. *Sp. pl.*
1639.

Fungus flavescens infundibuliformis. VAILL.
Paris. t. 22. f. 9-10.

Fungus luteus s. pallidus, Chanterelle dictus, se contorquens esculentus. BAUH.
Hist. 3. p. 832.

Culinis: CHANTERELLE.

Locus. Europa, in pratis sylvaticis. Crescit primo autumno.

FORMA. rec. Fungus magnitudine pollicis vel Pyri minoris, dilute lutescens; sæpe plures aggregati. *Stipes* cylindricus, pollicaris, soli-

us, sursum paullulum incrassatus, glaber. *Pileus* turbinatus, glaber, supra planiusculus, margine undique reclinato, repando, sæpe sublobato; subtus in stipitem sensim angustatus, lamellatus: lamellis parallelis, inferne simplicibus, superne ramosis. *Parenchyma* pilei & stipitis carnosum, ficciusculum, dilute lutescens, fragile.

PROPR. rec. Odor fungosus; sapor similis, subsalsus; *masticatus* fungus mollis in ore sentitur, comminuitur, emollitur, solvitur, saliva vix tincta, remanente levi sensu acrimoniæ, in ore & faucibus mordente.

VIRTUS.

USUS: culinaris.

545. AGARICUS pileolo integerrimo, vertice elato aut depresso, lamellis angustissimis.

GLED. Fung. 220.

Fungi verni. Mouceron dicti odori & esculenti. *BAUH. Hist. 3. p. 823-824.*

Culinis: *MOUCERON.*

Locus. Europa, in sylvis. Crescit vere & primo autumno.

FORMA. rec. Fungus *Stipite* solida, cylindrico, elongato, glabriusculo, cinereo, *Pileo* conico-hemisphærico, incarnato-olivaceo, magnitudine fructus Cerasi, supra glabro, subtus plano, lamellis parallelis, inæqualibus; *parenchymate* carnosio, albo, ficciusculo.

PROPR. rec. Odor fungosus; sapor confi-

milis, subsalsus, subaromaticus, gratus; *masticatus* tener.

VIRTUS.

USUS : culinaris.

OBS. In culinis siccatur hic fungus, & sic per hiemem servatur usui. Recens vel siccatus embannatibus incoquitur, ob gratum, quem illis conciliat, saporem.

546. CLAVARIA Coralloides. LINN. *Sp. pl.* 2652. Corallo-fungus flavus. VAILL. *Paris.* 42. t. 8. f. 4.

Barba caprina. STERB. *Fung.* 96. t. 22. f. A—D.

Culinis. BARBA CAPRINA.

Locus. Europa, in sylvis opacis. Crescit autumno.

FORMA. rec. *Fungus* magnitudine varia, pro ratione ætatis, a magnitudine ovi ad pugnum vel supra. *Stipes* breviusculus, solidus, teretiusculus, albus, glaber. *Pileus* nullus, verum *stipes* continuatus in *truncum* teretiusculum, sublutescentem, ramosissimum. *Rami* & *ramuli* solidi, fragiles, subdichotomi, erecti, varie divisi, subfastigiati, albidi vel lutescentes; ramulis ultimis brevibus, obtusis. *Parenchyma* carnosum, ficciusculum, album. *Obs.* In *Clavaria* juniore color magis croceus est; in adulatoribus magis pallefcit, albescit.

PROPR. rec. *Odor* fungosus; *sapor* debiliter fungosus; in saporem Rapæ recentis incidens; *masticatus* hic fungus molliusculus, solvitur fere,

cum sensu acrimoniæ in faucibus, & amarican-
tis postea in ore.

VIRTUS.

USUS : culinaris.

OBS. Barba caprina in culinis paratur fere ut Agaricus deliciosus. Infunditur primum in aqua, quæ abjicitur. Deinde coquitur in olla cum butyro, sale, petroselinico & basilico, per semihoram circiter, postea perficitur cum cremore lactis & ovis recentibus, & infertur. Editur frequenter, sapidus cibus, & forsan salutaris.

547. PHALLUS esculentus. LINN. *Sp. pl.*

2648. OED. *Icon. t. 53.*

Boletus esculentus rugosus. MICH. *Gen. 230.*

t. 85. f. 1-2.

Fungi esculenti species 3. CLUS. *Hist. 2. p.*

264.

Culinis. PHALLUS ESCULENTUS.

Locus. Europa, Virginia, in sylvis antiquis, tempore vernali.

FORMA. rec. Fungus *Stipite* crassiusculo, tereti, perforato, undique minutim rugoso, albedo, cinerascens, nudo. *Pileus* conicus, obtusus, stipite vix longior, erectus, sordide rubicundus, marginibus & apice fuscescens, extus undique fimbriato-reticulatus : fimbriis cellulosis, longitudinalibus; intus cavus. *Siccatione* fuscescit, fragilis fit.

PROPR. rec. & sicc. Odor debilior, non ingratus; sapor odori congruens; *sicc. masticatus* comminuitur, emollitur, sublubricus, sentitur.

VIRTUS.

USUS : culinaris.

OBS. 1. Adhibetur hic fungus in culinis ad perficienda embammata. Siccatur & per totum annum servari potest, stipitibus rejectis. Non comminuitur, sed paratur integer, embammati incoctus. Infunditur primum in aqua, quæ abjicienda, deinde coquitur in butyro, tum additur saccharum & vinum.

OBS. 2. *Infusum* aquosum rubrum, odore & sapore ipsius fungi; vitriolo martis vix fuscescit, verum turbidum fit, cinereum, opacum.

548. PHALLUS (Mitra) pileo subconico difformi gyris flexuosis, stipite solido.

Fungus porosus pyramidalis & in metam fastigiatus quadruplex. MENTZ. *Pugill.*

224. t. 6.

Phallo-boletus esculentus. MICHEL. *Gen.*

202. t. 84. f. 2.

Stenmurkla vulgo.

Culinis. PHALLUS MITRA.

Locus. Europa, in sylvis, tempore vernali.

FORMA. rec. Fungus *Stipite* albo, subcylindrico, glabro, profunde interrupte sulcato, nudo, solido. *Pileus* magnitudine ovi anserini, sæpe etiam pugni, subconicus, difformis, in stipitem deflexus, supra glaber, rubro kermesinus, undique exaratus gyris profundis, flexuosis; subtus, h. e. latere interiori, niveus, glaber, lævis. *Siccatione* fuscescit, fragilis fit.

PROPR. rec. Odor fungosus; sapor Phalli esculenti; *masticatus* tener, mollis, facillime comminuitur.

VIRTUS.

USUS : culinaris.

OBS. In culinis recens infunditur in aqua calida, quæ abjicitur, tum maceratur cum butyro, & deinde coquitur in aqua parca per semihoram, addito Petrofeli & Basilici pauxillo, tandem perficitur cum cremore lactis, unde sapidus fit hic fungus. Siccatur etiam, & adhibetur ut Phallus esculentus.

549. PEZIZA Auricula. LINN. *Syst. nat.* 12. p. 725. Agaricum auriculæ forma. MICH. *Gen.* 124. t. 66. f. 1.

Fungorum perniciosorum genus 1. CLUS. *Hist.* 2. p. 276.

Auricula Judæ. BLACKW. *Herb.* t. 334

Pharm. AURICULA JUDÆ.

Locus. Europa, supra arbores putridas.

FORMA. rec. Fungus sessilis, umbilicatus, concavus, campanulatus, sæpe explanatus, magnitudine circiter ovi gallinacei, basi plicatus, superne margine integro, terminatus, extus minutissime tomentosus, intus lævis, consistentia gelatinoso-cartilaginea, undique kermesinus s. purpurascens.

PROPR. rec. Odor vix ullus; sapor nullus; masticatus comminuitur, subcartilagineus sentitur, vix solvitur. Siccatus fit satis tenuis, cinerascens, fragilis, rugosus, qui masticatus gelatinescit. In aquam tepidam immissus brevè emollitur, expanditur, & eandem, quam recens habuerat, resumit formam, consistentiam, & colorem.

VIRTUS : refrigerans.

USUS : Ophthalmia.

OBS. 1. Infusum aquosum rubicundum, spissum, ge-

latinescens, odore nullo, neque sapore; vitriolo martis non demutatum.

OBS. 2. In ophthalmia, aliisque inflammationibus levioribus, imponitur hic fungus, in aqua primum emollitus. Certe sæpissime levamen affert, quamvis non agat vi quadam adstrictiva.

550. LYCOPERDON Tuber. LINN. *Sp. pl.*
2053. *Mat. med.* 500.

Tubera brumalia, pulpa obscura, odora.
MICH. *Gen.* 221. t. 202.

Tubera. MATTH. in *Dioscor.* 544.

Culinis: TUBER ficcatum, conditum.

Locus. Europa, Barbaria, Virginia, sub terra. Effoditur hiemali tempore. In Pedemontio copiosissime.

FORMA. rec. *Fungus* in terra nidulans, absque radice, angulatus, magnitudine nucis Avellanæ, sæpe Pomi, sæpe etiam pugni, undique nigricans, rugoso-muricatus: tuberculis convexo-planiusculis, subdepressis, inæqualibus, angulatis, sæpe tetragonis, sæpe rotundis, supra striato-angulatis, approximatis, totum fungum undique tegentibus. *Parencyma* carnosum, tenerum, subsucculentum, nigricans, solidiusculum, post sectionem transversalem æquale, pictum venulis reticulatis pallidioribus.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, gratus; *sapor* gratus; *masticatus* comminuitur, solvitur, saliva fusca.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. Hic fungus passim in Europa australi, per totam hiemem, effoditur e terra, ubi dimidium pedem alte delitescit. Hinc haut casu reperitur, aut studiose a rusticis exquiritur; qui ea occasione vel fues secum habent, odora sua vi indicium loci facientes, rostro cæs-pitem suffodiendo, vel etiam canes, ad vestigandum condocesfactos. Vulgo ea præstantissima ducuntur Tubera, quæ Barbaria fert, sed vix iis cedunt, si non superant, quæ in Gallo-Provincia; alibique per Europam australem, obveniunt. Quæ hieme effodiuntur; nigricant; quæ vero tempore æstivo occurrunt, pulpam minus obscuram habent; minusque sapida sunt, fragrantia tamen. Imprimis recentia istorum locorum tubera, sub cineribus vel prunis fricta, jucunde fragrantia sunt sapidaque, quare etiam ab omnibus esitantur, præterquam puellis adultis, quibus id indecorum habetur, quod vulgus ea vim aphrodisiacam habere credit. Late per Europam divenduntur, sive siccata, seu l. a. condita oleoque immissa. Siccata tenacia sunt, vixque sapida, nec fragrantia, tamen in magnatum epulis usitata. Condita tenera, siccatis præstantiora, parum tamen sapida, quare raro per se eduntur, verum cibus, tanquam condimentum, adduntur. In regionibus borealibus subinde quidem hæc tubera proveniunt, sed ea parva sunt, vixque perinde sapida, quam australia.

551. LYCOPERDON Bovista. LINN. *Sp. pl.* 2653. *Mat. med.* 499.

Fungus maximus rotundus pulverulentus, dictus germanis Bofist. BAUH. *Hist.* 3. p. 848.

Pharm. CREPITUS LUPI (Bovista.)

Locus. Europa, in campis sterilibus.

FORMA. rec. Fungus subrotundus, stipitatus, læviusculus, magnitudine varia; parenchymate spongioso-succulento, niveo. *Sicc.*

levis, ficcus, lividus; *parenymate* spongioso, pulverulento: pulvere brunneo, inquinante, siccissimo, in auras obvolitante, dum fungus comprimitur. Si fungus hic ficcatus pedibus calcatur, crepitum edit, & fumum emittit pulverulentum. In solo præpingui, aëre pluvioso, in enormem perbrevis tempore excrescere potest magnitudinem, ut observavit cl. BENED. BERGIUS (*), qui hujusmodi fungum habuit, cujus ambitus 2 ulnis & 3 digitis respondit, cujusque gravitas 18 librarum suec. modum excessit.

PROPR. *sicc.* Odor nullus, neque sapor.

VIRTUS: exficcans, sanguinem sistens.

USUS: Amputatio.

OBS. 1. *Infusum* fungi sicci aqueum, odore est nullo, neque sapore; a vitriolo martis non demutatur.

OBS. 2. Fungus hic ficcatus apud antiquiores adhibitus fuit, ut remedium domesticum ad hæmorrhagias sistendas; atque nuperis experimentis, in brutis & hominibus institutis, vis ejus insignis ad sistendum sanguinem inclaruit. Adhibetur eodem modo, ac Agaricus præparatus; scilicet rescinditur frustulum ex hoc fungo, detrahitur cuticula, & sedulo applicatur vasi sanguineo læso; sed frustulum unum alterumve adhuc superponere oportet, & deinde totam massam fascia arcte præstringere. Agit obturando vas læsum.

OBS. 3. Si fungus recens aëri libero & soli exponitur, intra paucos dies ficcatur & pulverulentus fit; si vero grandior in loco clauso servatur, non ficcatur, nec pulverulentus fit, sed collabescit, flavescit, rubescit, tandem fuscescit, humore diffluit, atque putrescit. B. BERGIUS (**).

(*) *K. Vetensk, Acad. Handl. vol. 23. P. 324.*

(**) *L. cit.*

A P P E N D I X

P A L M Æ.

552. **SEGO.** ZUCK. *Mat. alim.* 79.

Sagus, seu Palma farinaria. RUMPH. *Amb.*
z. p. 72. t. 17-18.

Arbor Zagoe amboinensis. SEB. *Theaur.* *z.*
p. 39. t. 15. f. 1.

Culinis. SAGU granula.

Locus. Malacca, insulæ Moluccæ, frequen-
 tissimæ in insula Ceram, locis humidis &
 aquosis. *Arbor, Palma.*

FORMA. Granula artificialia, amylacea,
 subrotunda, albido-cinerea, læviuscula, mag-
 nitudine seminis Brassicæ, dura.

PROPR. Odor nullus, nec sapor; mastica-
 ta duriuscula, comminuuntur, sed inter dentes
 tenaciuscula, sub masticatione in ore non sol-
 vuntur. Aquæ frigidæ immissa non solvuntur,
 nec magnopere mollescunt, quamvis diutius
 infusa, sed tantum facilius comminuuntur Si
 vero in aqua coquuntur, bihorii spatio emol-
 lescunt, tument, gelatinescunt, figuram ta-
 men servant, aquamque, ut refriguit decoctum,
 in *gelatinam* vertunt inspidam, mollem,
 rufam, glutinantem. Hæc gelatina, frigefacta,
 in calore rursus non liquescit, sed ulterius spif-
 fescit. Non solvuntur hæc grana in oleis, nec in

ſpiritu vini. Si loco arido ea ſerves, diuturne eã tueberis ; certe quidem ultra 4 luſtra incorrupta illa retinuit SEBA (a) ; ſed ſi in cellis humidiusculis colloces, vix ultra paucos annos ſapida retinebis, quippe quod fatiſcunt in pulverem, nec ad cibum poſtea grata ſunt.

VIRTUS : nutriens, obtundens.

USUS : culinaris.

OBS. 1. *Decoctum* aquoſum limpidiuſculum, ruſcens, gelatiuoſum, ſubiniſpidum ; cum vitriolo martis non variat.

OBS. 2. Vera granula Sagu, quæ ad nos apportantur, non dat Cycas circinalis, prout vulgo creditur, ſed *Sagus* RUMPHII, quod demonſtrarunt autoptæ, ut RUMPHIUS (b), C. H. BRAAD (c), VOLQUARD IVERSEN (d) Auctorque descriptionis juratæ arboris ſagiferæ (e). Vidi ego truncum arboris ſagiferæ veræ, e ſolo natali allatum, qui ad Cycadem vix pertinebat. Poſtquam arbor eum maturitatis gradum attigit, ut medulla, e trunco, terebra forato, exemta, amyllum det, arbor iſta prope radicem exciditur, ablatoque alburno, in fruſta longitudinalia finditur, quæ poſtea tuditibus in ſcobem tenuiſſimam contunduntur. Tum amyllum, cum affuſa aqua frigida, pari modo ac de Solano tuberoſo ſupra dictum eſt, ex hac ſcobe ſeparatur, quod fundum petit. Ex hoc amylo ſ. farina Sagu panem pinſunt incolæ, nihil aliud addentes ; farinam tantummodo indunt certis quibuſdam formis figulinis excalefactis, unde in denſitatem coit. Hic panis, apud

(a) *Kerum natural. Theſaur.* i. p. 40.

(b) *L. c.*

(c) *K. Vetensk. Acad. Handl.* vol. 36. p. 142. ſeq.

(d) *Orientaliſche Reiſe-beſchreib.* p. 186.

(e) Vid. VALENTINI *Ind. litterat.* p. 435.

Ceramenses usitatus, durus est, angulis quasi vitreis, sapidus dum recens; in Amboina vero albidus & friabilis. Coquunt etiam farinam Sagu in aqua, unde pulmentum parant, gelatinæ amyli Tritici simile, quod copiose edunt, præcipue infantes & mulieres, sed vapidum dat nutrimentum, ad cachexiam & hydropem disponens. Quando *grana* Sagu parant Indiani, amyllum diligenter lavant frigida, & simulac semificcatum est, inter manus illud volutant, tum cribrum permeare cogunt, unde figuram subrotundam obtinent grana, quæ deinde ficcanda, primum in sole, postea supra lenem ignem, usque dum indurescant, ut vindi possint. Ex quavis arbore amyli circiter libr. 300 vel 400 accipiunt. Si truncus vigens sauciatur, stillat succum viscosum s. gelatinosum, tanta quidem copia, ut arbor inde pereat.

553. PHOENIX dactylifera. LINN. *Sp pl.*
2658. Mat. med. 502. KNIPH. Bot. orig.
cent. 2.

Palma KÆMPF. *Amœn. p. 677—726. t. 1—*
2-3. BAUH. Hist. 2. p. 352.

Pharm. DACTYLI Fructus.

Locus. India. *Arbor, Palma.*

FORMA. *sicc.* Spadix fœmineus ligneus, longissimus, plurium ulnarum, dependens, glaber, colore stramineo, angulatus, ramosus, virgatus: ramis ternis vel quaternis, sparsis, angulatis, subtetragonis, lævibus, simplicibus, flexuosis, onustis fructibus, sessilibus, sparsis, longitudinaliter dispositis. *Perianthium* fructus hemisphæricum, concavum, lutescens, magnitudine sem. Pisi majoris, glabrum, imbricatum: squamis ex lato-ovatis, obtuso-rotundatis, rigidis, pergamenis, adpressis; quarum 3

exteriores paulo minores, carinatae, æquales, 3 interiores paulo majores, undique fructui arcte adpressæ. *Drupa* cylindrica, sæpe conica, pollicaris, pollicis crassitie, apice obtusorotundata, tuberculo terminata, rubicunda, subdiaphana, glabra, basi truncata, sæpe subalbida, (sc. ubi calyce tecta fuit), unilocularis. *Nucleus* cylindricus, osseus, extus cinnereo-brunneus, intus plumeo-subviolaceus, solidus, utrinque obtusus, undique minutim rugosus, læviusculus tamen, subtuberculatus, dorso convexo-teres, hilo progerminante orbiculato depressiusculo in medio dorsi, antice sulco longitudinali profunde exaratus. *Parencyma* drupæ pulposum melligenum, crassitie lineæ vel ultra, pariete interiori, nucleum spectante, vestitum *tunica* tenera, nivea, subsplendente, membranacea, sub qua latet substantia alba, minutissime spongiosa, subpulposa.

PROPR *sicc.* Drupæ: *Odor* nullus; *sapor* melligenus, dulcissimus; *masficata* drupa solvitur in ore, excepta tunica interiori, quæ emollitur quidem, sed tenax fit & ægre comminuitur.

VIRTUS: nutriens, edulcorans, pectoralis.

USUS: Tuffis.

OBS. 1. Dactyli immutari acerbi sunt, maturi vero dulcissimi. Non tota simul substantia maturescunt & mollescunt, uti nostri fructus, sed successive, incipiendo ab apice drupæ, maturatione versus basin sensum ser-

penite; & illud quod maturatum est dignoscitur ex pelluciditate, quam induit, cum rubedine conjuncta. Sed palmicolæ ante legunt hos fructus, quam maturitatem plenariam attigerunt, ne, ad basin producta mollitie, dactyli sponte perianthiis excidant, & e cacumine arboris præaltæ delabendo lædantur. Hinc dactyli plerumque occurrunt basi pallidi, opaci, parencymate niveo, duriusculo, minutim spongioso. Collectio dactylorum a palmicola communiter fit ascendendo comam arboris, ubi manu maturos & maturescentes decerpit, crudioribus relictis, postmodo legendis. Collecti mox per nonnullos dies in acervos cumulantur, & solis ardori exponuntur, ex quo fit, ut amplius quasi excoquantur atque etiam siccentur, inter quæ druparum quoque bases submaturescunt, dulcesque evadunt, quamvis opacæ. *Recentes* Dactyli siccatis longe sapidiores sunt, ut narrat KÆMPFERUS, carnosopulposi, pinguiusculi, sapore vinoso, dulcissimo. Indigenæ syrupum ex dactylis insolatis parant, expressione pulpæ ope torcularis, qui apud illos usitatissimus est in omni fere cibo, butyri loco. Sunt qui dactylos expressos in aqua coquunt, in pulpæ tenuis s. syrupi consistentiam, syrupo expresso longe deteriorem. Vinum etiam parari potest ex dactylis maturis, aqua perfusis, fermentatione. Spiritus etiam valens a dactylis destillari potest. Variant dactyli in ipsa patria, colore, forma & sapore. Præstantissimi sunt *regii* dicti, qui omnium quidem dulcissimi, & quasi succinum pellucidi. Quos supra descripsi, Dactylos, e Tripoli Barbariæ habui; e Mauritania accepi Dactylos longe majores, ovato-oblongiusculos, subrugosos, cinereos, apice rubros; nucleo brevioris, magis rugoso, pulpa grate acido-dulci.

OBS. 2. Infusum aquosum rubicundum, spissiusculum, dulcissimum, melligenum; vitriolo martis nequicquam demutatam. Residuum, in aqua coctum, dedit decoctum tenue, fere ut serum lactis, subrubicundum, minus dulce. Si vero dactyli ipsi absque præ-

via infusione coquuntur, *decoctum* emergit rubicundo-opacum, spissum, perquam dulce. Loco tepido sponte fermentescit; sed leni evaporatione super ignem inspissatur in *Syrupum* rubrum, subdiaphanum, dulcem, non glutinantem.

OBS. 3. Si nuclei ossei in aqua per nonnullas horas coquuntur, adeo emolliuntur, ut cultro facile secari possint. *Decoctum* dant saturate rubrum, odoris & saporis expers, vitriolo martis leviter fuscescens.

554. ARECA Cathecu. LINN. *Sp. pl.* 2659.

Mat. med. 503.

Pinanga. RUMPH. *Amb.* 2. p. 26. t. 4.

Caunga. RHEED. *Malab.* 2. p. 9. t. 5—8.

Palma arecifera nucleo versicolore moschatæ simili. PLUK. *Phyt.* t. 309. f. 4.

Pharm. TERRA CATECHU (Japonica).

Locus. India. *Arbor, Palma.*

FORMA. Gummi-resina in frustulis majoribus, fusco-nigra, nitidiuscula, dura, fragiliuscula, homogœnea, sæpe ligni ramentulis conspurgata, fragilis: fracturis irregularibus; in pulverem facile resolubilis: pulvere brunneo-rubro.

PROPR. Odor nullus; sapor substypticus, dein amaricans, postea subdulcescens; *masticata* inter dentes dura, fragilis, comminuitur, solvitur: saliva rubra. Solvitur in aqua: solutione rubra; qua magnam partem in spiritu vini: tinctura sanguineo-fusca. Solvitur etiam in aliis liquidis, ut in vino, cerevisia, acidis, at non in oleis. Solutio in aceto vini colore cinerascens est. Sub solutione in liquidis, in su-

perficie cinerascit. In candelæ flamma non accenditur, sed in carbonem ignitum redigitur, fumat, odore non grato. In vase ferreo super ignem emollitur, admota flamma accenditur, flagrat, flamma parca, lutescente, remanente carbone nigro, sicco, fragili, splendente, parum inquinante.

VIRTUS: adstringens, stomachica.

USUS: Scelotyrbe, Diarrhœa.

OBS. 1. *Solutio* aquosa cum vitri. martis derepente nigrescit. Hujus solutionis saturatissimæ guttæ 4, aquæ uncizæ $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitri. martis, colorem fusco-ferrugineum stiterunt. *Tinctura* spirituosa saturatissima, fusco-sanguinea est, sapore intensius styptico; cum aqua pura diluta, sanguineo-rubra evadit, sed non lactescit. *Tincturæ* saturatiss. guttæ 2, cum aquæ unc. $\frac{1}{2}$ & vitriolo martis, colorem fusco-nigrum effecerunt. Sic tinctura Terræ Catechu spirituosa magis styptica est, quam solutio aquosa.

OBS. 2. De Terra Catechu scripsit E. HAGEN-DORNIUS (a).

555. PALMA Oleosa. HUGHES. *Barb. p.* 222.
BLACKW. *Herb. t.* 363.

Palma foliorum pediculis spinosis, fructu pruniformi luteo oleoso. SLOAN. *Hist.*

223. t. 224.

Palma dactylifera aculeata, fructu corallino, major. BARRER. *Æquin.* 87.

Pindova. PIS. *Brasil.* 62.

Pharm. PALMÆ Oleum sebaceum.

(a) *Tract. de Catechu, seu Terra Japonica.* Jenæ 1679.

Locus. Jamaica, Cayenna, Barbados. *Arbor, Palma.*

FORMA. *Oleum coctum* ex fructu hujus Palmæ, decoctionis ope elicatum, butyraceum, colore Cerae flavæ, unguentaceum.

PROPR. *Odor* gratæ, fere Iridis florentinæ; *sapor* pinguis, validus, odori congruens; *masticatum* mox in ore liquefcit. Inter digitos tractatum cito liquefcit, & chartæ illinitum illam pellucidam reddit, perinde ut reliqua olea. In leni calore liquefcit, fluit; in frigore rigefcit. In vafe ferreo super ignem ebullit; ad-mota flamma non succenditur; fed Mychnium oleo immiffum facile accenditur, flagrat inftar candelæ: flamma vivida, non fuliginofa, odorem Iridis florentinæ fpargente. Ætate rancescit, amittit colorem luteum, & albefcit, proinde rejiciendum.

VIRTUS: emolliens.

USUS: Durities ventris.

OBS. In duritie abdominis præftantiffimum remedium eft hoc oleum, five fit venter durus infantum, feu adultorum, atque in morbis tam acutis, quam chronicis. Sæpius felici fuffeffu oleum Palmæ adhibui. Quandoquidem confidentia eft unguenti, facileque liquefcit, venter totus hoc oleo commode illiniri potefit, pofttea integendus panno, qui, oleo hocce denfius fuperunctus eft. Ufui non obfifit odor, qui gratus eft, nec rancidus, uti ex plerifque aliis unguentis. In ora Guinææ, Senegal &c. alia fpecies palmæ provenit, cujus fructus oleum Palmæ dat, nempe Palma altiffima non fpinofa, fructu pruniformi minore, racemo fparfo; SLOAN. *Jam,*

vol. 2. t. 215. De hac plura tradunt cl. ADANSON (a), GUILL. SMITH (b) & plures. Nigritæ hoc oleo utuntur non solum ad cibum, verum etiam ad medicinam, totumque corpus illo circumlinunt.

FRUCTUS.

556. MYRISTICA. LINN. *Mat. med.* 509.

Le muscadier. SONNERAT. *Nouv. Guin.* p. 294. t. 226.

Nux moscata fructu rotundo. PLUK. *Alm.* 265. t. 209. f. 2. BLACKW. *Herb.* t. 353.

Nux myristica. RUMPH. *Amb.* 2. p. 24. t. 4-5. CLUS. *Exot.* 23-24.

Nuez moscada. ACOST. *Drog.* p. 36. t. 35. *Pharm. & Culinis*: NUX MOSCHATA (*Myristica*), MACIS.

Locus. Insulæ Moluccæ, præsertim Banda. *Arbor.*

FORMA. *Drupa* magnitudine fere ovi gallinacei, pedunculata, axillares, subsolitaria, subrotunda vel turbinata, glabra, gilva, utrinque longitudinaliter fulcata, tandem bivalvis, fulcis, dehiscentibus; *parencymate* carnosio, albicante, repleto succo tenui, seroso, sapore austero, styptico, minime eduli. *Nux* subrotunda, decidua, intra valvulas drupæ dehiscentes, magnitudine ovi columbini, vel ultra,

(a) *Hist. nat. du Sénégal*, p. 107.

(b) *Nouveau Voyage de Guinée*, part. 2. p. 70.

fulca, scabriuscula, inscripta fulcis longitudinalibus, subreticulatis; *testa* dura, crassitie lineæ dimidiæ, fragilis: fracturis fuscis, nitidiusculis; superne obvelata *tunica* (*Macis* dicta) membranaceo-pulposa, pinguiuscula, testæ adpresse adhærente, undique glabra; recente sanguinea, ficcata lutescenti-coccinea, fragili; multifida: laciniis linearibus, singulis apice multifidis, acutis, inflexis. *Nucleus* (*Nux moschata*) liber intra testam, brunneo-cinereascens, subrotundus, magnitudine Pruni minoris, utrinque obtusus, læviusculus, reticulatus fulcis, quorum longitudinales validiores; *parencymate recentis* carnosio, pingui, oleum plorante ex acu intruso; *siccati* vero solido, duriusculo, subfragili, post sectionem transversalem cinereo, undique picto venis fuscis, longitudinalibus, inæqualibus.

PROPR. *Nucis Myrist.* Odor fragrans, gratus; *sapor* pinguiusculus, aromaticus, odori congruens, calidus; *masticata* inter dentes friabilis, facile communuitur, solvitur fere in ore, calet in faucibus. *Macis*: odor nucis Myristicæ, verum fortior; *sapor* nucis fortior, magis aromaticus, magis calidus, vix subamaricans; *masticata* subito emollitur, comminuitur, inter dentes subpulposa sentitur, sed non solvitur; calet in faucibus.

VIRTUS: anodyna, stomachica, restrin-gens, calefaciens.

USUS: culinaris; Diarrhœa.

OBS. 1. *Infusum* aquosum nucis Moschatae, in balneo paratum, citrino-limpidum, cum innatantibus guttulis oleosis, odore aromatico, sapore consimili, cum vitri. martis vix fuscescit. *Decoctum* aquosum saturatum turbidum, emulsivum, pellicula oleosa innatante, odore aromatico, sapore pinguiusculo, aromatico; vitriolo martis dilute fuscescit. *Infusum* aquosum *Macis* aqueum, opalescens, aromaticum; a vitriolo martis non alteratur.

OBS. 2. *Oleum expressum* paratur e nucibus Moschatis, in mortario ferreo contusis, sacculo inclusis, & vapore aquae bullientis penetratis, postea in prelo calefacto expressis; sic obtinetur oleum butyraceum, citrinum, odore atque sapore nucis Moschatae, scil. olei unc. 6 ex nucum libr. 1. Hoc oleum ætate pallescit, solidescit in consistentiam sebi; supra ignem subito funditur, admota flamma accenditur, flagrat: flamma vivida, dispersa, non fuliginosa, vix fumante. Sæpe adulteratur axungia admixta. *Oleum nucis Mosch. stillatit.* dilute lutescens est, liquidum, odore & sapore ipsius nucis. *Oleum still. Macis* dilute citrinum, liquidum, odore & sapore Macis, subdulcescens, natans. J. BROWN macis largiorem quantitatem destillavit, & destillationem bis vel ter repetiit, atque sic duplex obtinuit oleum Macis, alterum natans, alterum fundum petens (a). *Oleum Macis*, eadem encheiresi ac de Nuce moschata dictum est, a cl. SPIELMANN expressum, odoratissimum fuit, colore brunneo, butyraceum; Macis libra $\frac{1}{2}$ olei dedit sesquiunciam.

OBS. 3. Postquam fructus Myristicæ maturuere drupis dehiscentibus, incolæ arbores conscendunt, & fructus decerpunt, quos cultro privant drupa adhærente, abjicienda. Noces sic purgatae domum reportantur, & Macis sanguinea mox separatur, cultello abradenda,

(a) *Philos. transact.*, vol. 33. p. 365.

quæ per dies aliquot primum in solis calore siccatur; unde obscure rubra fit; postea fassis compingitur, & ne comminatur, aqua marina conspergitur; transportatur postmodo in Europam, colore aurantio tunc conspicua. Nuces pariter in sole siccantur per dies nonnullos, deinde mensis circiter spatio exponuntur fumo ex ligno accenso, post fustibus pulsantur, ut testæ confringantur, nucleique eximi possint. Hi nuclei postmodum immittuntur in calcem extinctam, cum aqua dilutam, ita ut calce undique obducantur, quod ideo fit, ut immunes reddantur a putredine, atque in distitas regiones mitti possint.

OBS. 4. Generis Myristicæ plures sunt species, ex situ florum s. fructuum distinguendæ. Non omnes aromaticæ sunt. *Panem-Palka*, RHEED. *Malab.* 4. p. 9. t. 5, quæ in sylvis Malabaricis occurrit, fructus gerit magnitudine ovi anserini; sed neque macis illius, neque nucleus, odore vel sapore præditi sunt conspicuo; quare nullius fere usus est, nisi quod Judæi hac maci vulgarem adulterant, & ex nucleis oleum exprimunt, quod demum genuino oleo nucis moschatæ, lucri causa, immiscent. *La fausse Muscade*, SONNERAT, *Nouv. Guin.* p. 196. t. 118. f. 3. huic accedit; gerit fructus magnitudine ovi gallinacci; & nuclei sapore sunt Nucis avellanæ, sed absque aromate. *Palala tertia* RUMPH. *Amboin.* 2. p. 27. t. 7. nucleos gerit vix Pisti seminibus majores, qui non aromatici sunt, neque maci fragrantæ præditi. Vera arbor Myristica obvenit in Nova Guinea, & colitur in insulis Moluccis, præsertim in Banda. Propagatur nucibus nondum rite maturis, ante decerpendis quam macis occipit sanguinea evadere. Si enim probe maturatæ fuerint nuces, non bene progerminant. Arbor turget succo viscido, rubicundo, lintea indelebili colore tingente, quem sauciata fundit, plerumque cum suo interitu. Collectionem fructuum ter de anno instituunt incolæ, propterea quod inæqualiter maturescunt, per novem menses incrementis in maturitatem. Amat

hæc arbor umbrosa, nec solem facile fert. Nux Myrtica fructu subrotundo, mas appellatur, altera vero varietas, fructu turbinato, foemina nuncupatur; prior Europæis magis arridet, posterior vero Indianis.

OBS. 5. De nuce Moschata integra narratio in extenso legi potest apud VALENTINI (a). Relatio illa, quam jurato dederunt ABR. BOUDENIUS & GOERHAUPTIUS (b) desuper arboribus Nucum Moschatarum, earumque viridariis in Banda, anno 1682 exhibita, oppido curiosa est & legi meretur. Scripsit etiam de hac nuce C. F. PAULLINI (c) librum crassum, compilatum, ubi casus & formulas a variis Auctoribus mutuatus est, sed vix ullas proprias attulit observationes.

557. ANACARDIUM. DAL. *Pharmac* 320.*

PARKINS. *Theat.* 2563.

Pharm. ANACARDII ORIENTALIS
Nux.

Locus. Suratte.

FORMA. Nux fusco-nigricans, glabra, superficie adpersa punctulis excavatis, ovata, obtusa, utrinque compressa, basi crassior, pollicaris; *testa* crassiuscula, constante *diploë* cellulosa, foecunda succo nigro; *nucleo* amygdalino.

PROPR. Succus *diploës* ater; oleosus, acerrimus, atro colore inficiens. Si diutius ser-

(a) *Ind. listerot.* p. 452. seq.

(b) VALENTINI *l. c.* p. 461.

(c) *Moschokaryographia, seu Nucis Moschatae descriptio.*
Francof. & Lipsi. 1704.

vatae fuerint nuces, hic succus ficcatur in bitumen fragile, instar picis nitens, quod, ignis flammæ admotum, accenditur.

VIRTUS: succi caustica.

USUS: mechanicus.

OBS. 1. Succus diploës potissimum usurpatur ad lintea litterarum notis insignienda, quod nigrities ejus ita pertinaciter illis inhæret, ut deleri nequeat, etiamsi salibus lixiviosis & sapone diligenter perlaventur. Et utut valde causticus est hic succus, lintea tamen non corrodit. Siccatus nullo menstruo, quantum mihi constat, solvitur, saltem neque in aqua, nec in spiritu vini, oleo expresso, vel spiritu vitrioli, neque vero decoctione protracta, emollitur. Decoctum ipsius testæ cum vitriolo martis nigrescit. Testa, ignis flammæ admota, accenditur, flagrat, flamma vivida, fumo odore olei expressi accensi; sub deflagratione funditur bitumen in cellulis igni proximis; cum id accenditur, ebullit sub deflagratione; ab igne remotum mox iterum indurescit.

OBS. 2. Statuunt quidam, nuces has ad Avicenniam tomentosam LINN. pertinere; sed cl. N. J. JACQUIN, qui Avicenniam in solo natali examinavit, claris verbis id negat. Quoniam itaque autoptæ potissimum fidendum arbitror, relinquatur mihi, ut nuces hasce *obscuris* etiamnum adnumerem.

G U M M A T A.

558. PERUIFERA. LINN. *Mat. med.* 524.

Terebinthus procera balsamifera rubra BARRER. *Æquin.* 208. *

Çabureiba. Pis. *Brasil.* 57.

Hoitziloxitl. HERNAND. *Mexic.* 52.

Pharm. PERUVIANUM BALSAMUM.

Locus.

Locus. Cayenna, Mexico, Brasilia; copiose ad Carthagenam; JACQUIN.

FORMA. Resina liquida, lente fluida, obscure rubra, consistentia syrupi spissi vel Terebinthinæ, in calore ignis fluidior, diaphana si vitro illinita, alias opaca.

PROPR. Odor fragrans, exacte siliquæ Vanillæ; *sapor* balsamicus, pinguiusculus, amaricans, acriusculus, odori congruens. Frigidum balsamum ab ignis flamma non succenditur, sed calefactum accenditur & flagrat, flamma vivida, lutescente, fumante, fuliginosa. Hoc balsamum, in aquam frigidam immisum, subito subsidit ad fundum, & non solvitur, sed cum aqua, etiam fervida, conquassatum, odorem aquæ communicat. Cum aqua destillatum, dat circiter $\frac{1}{8}$ olei essentialis rubicundi, fragrantis, sapore pungente, in larga quantitate spiritus vini solubilis. Super ignem evaporatum, relinquit crassamentum nigrum, instar colophonii; sed si ex arena destilletur, absque additione aquæ, dat oleum flavescens-rubrum, leviter empyreumaticum, natans, subsequente oleo crassiore, in aqua subsidente. Cl. LEWIS statuit, Balsamum Peruvianum in destillatione etiam dare pauxillum florum salinorum, pari modo ac Gummi Benzoe. Solvitur hoc balsamum in spiritu vini rectificato. In oleo expresso non solvitur, sed decomponitur, ita ut oleum ejus essenziale absorbeatur ab oleo expresso, quare spissescit, tenax evadit, &

vertitur in faciem Resinæ Jalappæ nuper præparatæ ; sicque perdit pinguedinem suam , quo mediante fluidum erat ; & agitatione inter digitos , facile in pilulas efformari potest ; sub digestionem oleum expressum non tingit , sed odorem ei communicat. Neque magis solvitur in oleo stillatitio , verum tingit oleum colore dilute luteo ; spissescit aliquantulum , in faciem duntaxat unguenti.

VIRTUS : vulneraria.

USUS : Vulnera , Ulcera.

OBS. Ex trunco arboris Peruvicæ inciso hoc balsamum stillat , adeo fragrans , ut e longinquo sentiat.

559. RACKASIRA Balsamum. VAN DER BECK *Act. phys. med. A. N. C. vol. 2. app. p. 223.* VOGEL *Mat. med. 307.* RIGER *Introd. tom. 2. part. 2. p. 85.*

FORMA & PROPR. Balsamum diaphanum , grave , rubro-brunneum , tenax , in fila ductile , odore balsamico ; sapore balsamico , amaricante ; dum gustatur , labia conglutinat.

VIRTUS : vulneraria.

USUS : Gonorrhœa.

560. AMMONIACUM. LINN. *Mat. med. 526.*

Pharm. AMMONIACUM Gummi.

Locus. Ægyptus.

FORMA. Gummi-resina solida , in frustis majoribus , lucidiuscula , molliuscula in calore & plastica , in frigore fragilis ; viridescens , variegata : maculis s. glandulis inæqualibus , al-

bidis, homogeneis, levissimis, nitidiusculis.

PROPR. *Odor* fragrans, gravis, in Galbanum incidens; *sapor* amaricans, graviusculus, acriusculus, inhærens; *masticata* emollitur, dentibus subadhæret, præcipue glandulosa pars, alba evadit, solvitur: saliva lactescente. Digitis tractata iis adhæret. Ignis flammæ admota subito accenditur, emollitur, subdestillat, fremit, dissilientibus particulis, flagrat: flamma vividissima; alba, fumante, parum fuliginosa, odore gravi. In vase ferreo super ignem funditur, ebullit, admota flamma subito accenditur, tumet, deflagrat, remanente carbone concavo, atro, lucido, sicco, vix inquinante. Trituratione solvitur in aqua pura, cerevisia, vino & aceto vini: solutione lactescente. Solvitur digestionem in spiritu vini rectificato, qua dimidiam partem: tinctura clara, filtrata limpidissima, debiliter odorata ex ammoniaco; quæ vero, aquæ instillata, subito lactescit, & exaltatur odor ammoniaci, quiete notabiliter se non præcipitat. G. Ammoniacum, cum aqua destillatum, aquam still. parum fragrantem dat, & ut LEWIS observat, nihil olei essentialis. Si vero in aqua pura absque agitatione digeritur, cum aqua non miscetur, sed manet in fundo vasis, & albissimum fit, molle, instar caseosæ partis posseti. In oleo expresso digestum non solvitur, nec tingit oleum; neque magis cum oleo stillat. solvitur, sed emollitur, & tingit oleum colore saturate luteo.

VIRTUS : aperiens , expectorans , emmenagoga , subeocprotica. *Externe* emolliens , resolvens.

USUS. Asthma, Hysteria, Tumores duriusculi.

OBS. 1. *Oleum* per descensum obscure rubrum , graveolens , sapore gravi , forti , empyreumaticum.

OBS. 2. *G. Ammoniacum amygdaloides* est glandulosa pars , a substantia viridescente scrupulosius segregata.

561. CARANNA. LINN. *Mat. med.* 517.

Tlahueliloca Quahvitl. HERNAND. *Mex.* 56.

Gomme Caranna. DES MARCH. *Voy. t. 3.*

p. 259.

Pharm. CARANNÆ Gummi.

Locus. Mexico. *Palmæ species.*

FORMA. Gummi-resina solida , in frustis majoribus , grisea , lucidiuscula , facile fragilis : fracturis granulatis ; friabilis : pulvere ferrugineo.

PROPR. *Odor* fragrans , resinofus , graviusculus , in Ammoniacum incidens ; *sapor* debilis , resinofus ; *masticata* inter dentes valde friabilis , facillime comminuitur in pulverem arenulosum , non emollitur , nec ullo modo inter masticandum coit , verum miscetur cum saliva , ut pulvis duriusculus. Ignis flammæ admota accenditur , flagrat : flamma vividissima , fumante , fuliginosa , odore balsamico ; emollitur , sed non destillat. In vase ferreo super ignem lente funditur , admota flamma accenditur & deflagrat , remanente carbone atro , lucido , vix fuliginoso. Solvitur in aqua secundum quartam partem ; sed tres quater-

næ partes in Spiritu vini sunt solubiles. Destillata cum aqua, oleum essentialiale dat fragrans, ut observat GEOFFROY. Solvitur in oleo expresso qua partem: solutione rubescente, clara; in oleo still. pariter solvitur qua partem: solutione rubra.

VIRTUS: resolvens, roborans.

USUS: externus; Hysteria.

OBS. 1. Gummi Carannæ est succus gummoso-resinosus, qui ex trunco Palmæ cujusdam fauciato stillat; DES MARCHAIS.

OBS. 2. In pharmacopoliis obvenit *Caranna nigra*, quæ est Resina atra, solida, in frustis majoribus, lævis, lucidiuscula, instar picis atræ coctæ, fragilis: fracturis planis, lævibus, nitidiusculis; subfriabilis, odore fragrante, in Carannam vulgarem incidente, at fortiore; sapore præcedentis; masticatur ut præcedens, sed saliva fusca. Hæc resina, ignis flammæ admota, emollefcit, accenditur, non destillat, flagrat: flamma pusilla, vividissima, vix fumante, vix fuliginosa. In vase ferreo super ignem difficillime funditur, tenax fit, adglutinatur vasi, splendet, flagrat, odore gravi, acuto, remanente carbone atro, sicco, splendente.

562. MYRRHA. LINN. *Mat. med.* 529.

Pharm. MYRRHÆ RUBRÆ Gummi.

Locus. Arabia felix, Abyssinia.

FORMA. Gummi-resina solida, in frustulis minoribus, rubicunda, subdiaphana, extus læviuscula, vel verrucis elevatis scabrida, fragilis: fracturis subrugosis, lucidiusculis; subfriabilis.

PROPR. Odor fragrans, vix ingratus; sapor amarus, odori congruens; masticata

primum inter dentes friabilis, dein dentibus adheret, solvitur: saliva lactescente, halitus-
 oris fragrante. Ignis flammæ admota, subito
 accenditur, emollitur parum, non destillat,
 flagrat candelæ instar: flamma vividissima,
 alta, fumante, fuliginosa, odore fragrante G.
 myrrhæ. In vase ferreo super ignem non fundi-
 tur, verum solida & non demutata permanet,
 sudat, paululum, tandem nigrescit, & in
 carbonem vertitur nigrum, absque flamma;
 sed si flamma, dum sudat, admoveatur, su-
 bito accenditur, deflagrat, remanente carbo-
 ne nigricante, subsplendente, sicco, vix fuli-
 ginoso. Solvitur maximam partem sub digestio-
 ne in aqua calida, sed refrigeratione subsidunt
 partes resinosa; secundum partem solvitur in
 spiritu vini: tinctura rubicunda, amara, debi-
 liter odorata; sed si aqua frigida affunditur,
 subito lactescit, & fragrantia Myrrhæ exalta-
 tur. In oleo expresso non solvitur; tingitur
 oleum parum colore lutescente; cum oleo still.
 digestum insoluta manet, dura, & oleum
 tinctum colore lutescenti-rubro. Cum aqua
 destillata, dat *aquam still.* fragrantem, & ut
 HOFFMANNUS docet, etiam oleum still. fragrans,
 ponderosum, subsidens; hujus olei drachm. 2
 obtinentur e G. Myrrhæ unc. 16. Inter pul-
 verandum irritat in naso.

VIRTUS: tonica, emmenagoga, antipu-
 tredinosa, vulneraria, anthelminthica.

USUS. Hysteria, Obstructio mensium,
 Ulcera, Gangræna.

OBS. 1. Pulchra experimenta cum Myrrha instituit cl. ROBINSON (a).

OBS. 2. Arbor Myrrham proferens sponte provenit in orientali regione Arabiæ felicitis, ut & in Abyssinia, in regione illa, quam Græci Troglodytria appellant, prout docet cl. J. BRUCE (b). Atqui præstabilior Myrrha Abyssinica, quæ raro occurrit. Optima ea Myrrha, quæ ex incisuris profundis ramorum grandium exstillat, & supra arborem brevi indurescit; & quidem singulis annis per ejusmodi vulnus semel inflictum stillare Myrrha solet, tamen quæ primo anno colligitur, omnium præstantissima est; non item quæ posterioribus provenit, quippe quæ plerumque conspurcatur partim heterogeneis terrestribus eo delatis, partim ex putrescentia vulnerum arboris. Deterrima est, quæ prope radicem arboris, vel e truncis antiquis, destillat. Arbor, quæ Myrrham gerit, adhuc obscura est. Sed ex cortice foliisque, quæ in sacculis myrrha plenis, quos apportarunt incolæ, reperit cl. BRUCE, quæque Acaciæ veræ simillimam deprehendit, suspicandi causam habuit, arborem ad Mimosæ genus pertinere. Quod si ita sit, ruit hypothesis illa nova, quod nimirum Myrrha officinalis nonnisi ex meris insectis eorumque nidis constet, parè modo atque Gummi Lacca, quam quidem hypothese sibi formavit ill. VON LINNÉ (c), ex occasione cujusdam speciminis Myrrhæ, plurimis pertusi poris transversalibus, insectis plenis, quod F. HASSELQUIST nostras in Ægypto adeptus fuerat.

563. BDELLIUM. LINN. *Mat. med.* 520.

Pharm. BDELLII Gummi.

Locus. Arabia, India.

FORMA. Gummi-resina in frustulis mi-

(a) *Le Pharmacien moderne*, p. 47. seq.

(b) *Philos. transact.* vol. 65. p. 408. seq.

(c) Vid. *Litteras ejus*, insertas cl. S. BÆLTERS *Versø Herras och Fralsares J. C. historia*, lib. 6. p. m. 633.

noribus, magnitudine vix fructus Cerasi, angulatis, extus rugosis; obscure rubicunda, subdiaphana, fragilis: fracturis planis, homogeneis, lævibus, nitidiusculis.

PROPR. Odor gravis, debilior; sapor graviusculus, amaricans, in Terebinthinam venetam incidens; *masticata* tardissime emollitur, dentibus adhæret. Ignis flammæ admota non funditur, nec emollitur, sed accenditur & flagrat: flamma vivida, vix fumante, nisi exstincta, fuliginosa, persistente, odore balsamico; sed fumi odor fere farinæ tostæ est; sub deflagratione pars quædam resinosæ substantiæ liquefcit, repellitur a flamma, illaque exstincta non solidescit, verum tenax manet in frustulo, digitisque adglutinatur. In vase ferreo super ignem non funditur, sed sudat succum resinosum, tenacem, odoremque spargit balsamicum, subgratum, & admota flamma accenditur, deflagrat, remanente carbone atro, subsplendente, friabili, parum inquinante. In aqua frigida emollitur, & in calida sub digestionem solvitur qua dimidiam partem: solutione glauca s. opalescente; resinosa vero pars solvitur in spiritu vini: tinctura rubicunda, odore spiritus vini; quæ vero, in aquam frigidam instillata, subito lactescit, odore exaltato. Cum aqua destillata, odorem aquæ communicat. In oleo expresso digesta, non solvitur perfecte, verum emollitur, mollescit, & tingit oleum colore luteo. In oleo still. non solvitur perfecte, sed mollescit, & tingit oleum colore dilute luteo.

VIRTUS : maturans , emmenagoga , vulneraria.

USUS : Hysteria.

564. SAGAPENUM. LINN. *Mat. med.* 521.

Pharm. SAGAPENI Gummi.

Locus. Alexandria , Persia.

FORMA. Duplex in nostris officinis reperitur Sagapenum. *Purius* : Gummi resina solida , in frustulis minoribus , magnitudine circiter fructus Cerasi vel ultra , rubra , subdiaphana , homogœnea , læviuscula , facie cornea , lucidiuscula , consistentia ceræ , in moderato calore molliuscula , in frigore duriuscula , fragiliuscula ; cultro secta resolvitur in scobem albidam , quasi ex cornu. *Vulgare* Sagapenum occurrit in frustis majoribus , magis opacum , rubicundum , non homogœneum , verum glandulis albidis impassatis , & ligni recrementis , aliisque heterogœneis sæpe onustum.

PROPR. *Odor* fortior , graveolens , fere G. ammoniaci ; sed vulgare magis fœtidum. *Sapor* gravis inhærens , in Assam fœtidam incidens. *Masticatum* Sagapenum dentibus subadglutinatur , mox album evadit ; solvitur sensim : solutione lacrescente. Ignis flammæ admotum accenditur , non destillat , flagrat quasi candelam quædam : flamma copiosa , alta , fumante , fuliginosa , odorata. In vase ferreo supra ignem non liquefcit ; excalesactum spargit odorem Allii , deinde Assæ fœtidæ æmulum , tandem igne validiori absque flamma nigrescit , & ad-

mota flamma accenditur, deflagrat, remanente carbone nigro, inquinante. Solvitur trituratione in aqua frigida: solutione sordide lutescente. Dimidia circiter pars solvitur in spiritu vini: tinctura rubicunda, odore debili Sagapeni, fere spiritus vini; sed si aquæ frigidæ instillatur, subito lactescit, exaltata fragrantia Sagapeni. Destillatione dat aquam still. fragrantem, & oleum still. parcum, fragrans.

VIRTUS: emmenagoga, resolvens, maturans, subecoprotica.

USUS: Hysteria, Obstructio mensium, Tumores duri.

565. COPALIFERA.

Copalli Quahuitl, copallifera prima. *HERNAND. Mexic. 48.*

Pharm. COPAL Gummi.

Locus. Mexico. Arbor.

FORMA. Resina solida, in frustulis majoribus, irregularibus, ab ovi columbini ad pugni magnitudinem, hyalina s. lutescens, splendens, pellucida instar vitri colorati, fragilis: fracturis planis s. convexiusculis, lucidis; subfriabilis: pulvere albido. Optima colore aqueo est, pellucida & vitrum referens subobscurum, purissima. Deterrima quæ opaca est & albescit. Sæpe solet resina Anime pro vera resina Copal a mercatoribus vendi, ut observavit BARRERE.

PROPR. Odor balsamicus, debilior, in balsamum Copaivæ incidens. Sapor vix ullus; *masticata* hæc resina inter dentes friabilis, are-

nacea sentitur, non solvitur, nec emollescit, neque coit, verum comminuitur. Hæc resina, fricata, electrica evadit, sicut plures aliæ resinæ. Ignis flammæ admota, emollitur, accenditur; vix subdestillat, flagrat: flamma vivida, fumante, fuliginea: fumo balsamico. In vase ferreo super ignem funditur, admota flamma accenditur, deflagrat, remanente carbone parco, splendente, nigro, parum inquinante. Si G. Copal per se destillatur, absque omni additione, in igne moderato, transcendit, ut docet cl. BLOCH (*), oleum tenue, lutescens, in alcohole vini solubile, una cum phlegmate lutescente, parca quantitate. Aucto igne, ascendit oleum spissum, magna quantitate, in alcohole vini non solubile. Nihil salini observavit idem BLOCH. G. Copal non solvitur in aqua simplici. Si in aqua coquitur, non emollitur, nec figuram perdit. In spiritu vini rectificatissimo, digestionem calidam & frequenti agitatione, si prius bene pulveratum fuerit, pars vertitur in massam albidam, opacam, tenacem, in fila ductilem; alia autem pars in alcohole supernatante penitus soluta deprehenditur: tinctura calida limpida, dilute flavescens; quæ refrigerata opalescit, & sponte præcipitat resinofum solutum. Spiritus vini tartarifatus agit in Copal, simili fere modo, ut alcohol vini. Spiritus vini camphoratus

(*) *Beschäftigungen der Berlinischen Gesellschaft Naturforschender Freunde, vol. 2. p. 91. seq.*

bonam illius partem solvit. Pulchrior & perfectior fit solutio, si camphora una cum Copal in alcohol vini immittatur. Ab oleis expressis G. Copal, quamvis digestum, nihil mutatur, sed si prius in igne fusum fuerit, & oleum ejus stillatitium sic propulsum, perfecte solvitur in omnibus oleis expressis seu stillatitiis. Ab oleo still. Terebinthinæ digestionem emollitur in faciem gummi Cerasorum recentis, tenax fit, oleum vero non tingit. Sed oleum Terebinthinæ vetustum & rancidum validius in G. Copal agit, quam recentius oleum. Si olei Terebinth. libr. 4 cum herb. Rosmarini libr. 6 destillantur, atque cum eadem quantitate herbæ Rosmarini rursus destillantur, obtinetur menstruum potens ad G. Copal solvendum: solutione limpida. Adhuc perfectior fit solutio, si oleum ipsum still. Rosmarini sumitur; in hoc enim oleo frigide solvitur G. Copal, absque omni digestionem: solutione limpidissima, si nimirum Copal selectissimum fuerit, alias lenem oportet adhibere digestionem. Idem etiam accidit ab aliis oleis stillatitiis essentialibus, ut Lavandulæ, Benzoes. Ex hoc principio solutionem G. Copal sublevat Camphora. Oleum stillatitium ipsius G. Copal illud pariter solvit. Sed oleum Succini & Petroleum nihil agunt in Gummi Copal. In oleo still. Copaivæ G. Copal digestum, insolutum permanet; verum supernatans oleum tingitur colore luteo, & ipsum Copal in fundo vasis opacum manet, pelluciditate omni amissa. Sed cum

ipſo balfamo Copaivæ, ignis ope, Copal conjunctionem init, miſcetur : mixtura pellucida, tenaci, in alcohole vini ſolubili, mediante digeſtione : tinctura clara, bonam vernicem efformante. Idem accidit cum Terebinthina veneta ; pariter ac cum Terebinthina cocta, uti docet BLOCH. In acidis non parili modo ſeſe habet G. Copal. Ab acido ſalis, quantumvis fumante, prorfus nil demutatum permanet. In Spiritu nitri digeſtione non ſolvitur ; ſed ſi in hoc acido coquatur, ſolvitur : ſolutione limpida, dum calet, ſed turbida, dum refrigeratur. At in Spiritu Nitri fumante frigide ſolvitur cum efferveſcentia. Ex aqua regia idem ſere accidit. In oleo vitrioli ſolvitur cum ſpumefcentia. In aceto vini parum vel nihil ſolvitur, ſed in ſucco Citri ſolvitur ſub jugi agitatione. Si cum ſucco Citri congelato digeritur, ſolvitur, ſolutione fuſceſcente, quæ, in aquam immiſſa, non præcipitatur, ſed commiſcetur. Acida mineralia dulcificata, cum G. Copal fervide digeſta. Illud vertunt in maſſam albam, opacam, mollem, in oleis ſtillatitiis ſolubilem. In Naphtham vitrioli immiſſum G. Copal, ſolvitur, tinctura luteſcente, ſedimentum ad fundum vaſis deponente gelatiſoſum, ſubdiaphanum, quæ tinctura, ſi in aquam frigidam guttatim mittitur, concreſcit in pelliculam, aquæ ſupernatantem, vulſella elevandum. Hæc tinctura præcipitatur ex affuſo Spiritu vini, largiori doſi, ſed ſi acri libero in calore æſtivo exponitur, ſponte

ficcatur & redintegratur G. Copal, salva pel-
luciditate; atque sic commoda esse potest ad res
pretiosas crusta Copalina superinduendum, ut
bene docuit cl. BLOCH. Pictorum arcanum est
G. Copa solvere in liquore minerali. Si cum oleo
vini digeritur G. Copal, pars insoluta in fundo
jacet, alia pars in gelatinæ faciem mutatur,
tinctura supernatante limpida instar aquæ, quæ,
in aquam frigidam immissa, lactescit. Alcalina
fixa & volatilia Copal non solvunt; sed alcalina
caustica illud perfecte solvunt: tinctura ab aci-
dis præcipitata G. Copal, in liquore Terræ fol.
tartari digestum, non solvitur; sed si subtilissi-
me pulveretur, & in mortario marmoreo calido
diutius teratur cum duplo hujus liquoris, abit in
massam mollem, in aqua calida solubilem: so-
lutione lactescente.

VIRTUS.

USUS : mechanicus.

OBS. 1. G. Copal in medicina non usurpatur; sed
artifices inde parant vernicem præstantissimam.

OBS. 2. De hac refina egit cl. LEHMAN (a), sed
longe perfectius cl. BLOCH (b), experimentis accura-
tissimis, quæ instituit, nixus.

566. CAOUTCHOUC. MACQU. *Mémoire. de
l'Acad. des scienc. Ann. 1768. p. 209.*
L'arbre Seringue. FRESNEAU. *Mémoire. de*

(a) *Mémoires de l'Acad. des sc. de Berlin, Ann. 1758. p. 35. seq.*

(b) *L. cit.*

P. Acad. des scienc. Ann. 1751. p. 329.

t. 20. f. 20-24.

Pharm. RESINA ELASTICA.

Locus. Cayenna. Arbor.

FORMA. Resina coriacea, facie Corii præparati, fusca, nitidiuscula, flexibilis, plicatilis, molliuscula, extensiva, elastica, in varia utensilia communiter efformata.

PROPR. Odor nullus; sapor debilis; *masticata* inter dentes ut corium sentitur, & nullo modo solvitur; sed si diutius masticatur, saporem debilem aromaticum præbet. Resina hæc valde elastica est, & extensionem admittit summam, salva figura pristina, quam resumit, dum dimittitur. Frigori vel siccitati protractæ exposita, minus plicatilis & extensiva est, & ruditer tractata subfragilis; si vero in aquam calidam immittitur, mox flexilis & valde extensiva evadit. Sub digestionem in aqua calida non solvitur, nec aquam imbibit, ad tactum tamen resinosa sentitur, & digitis adpressa leviter adhæret. Idem etiam accidit, si aqua calida ejus superficiei instillatur, & aliquantum ibi manet. Postquam semel in aqua calida emollita fuit, tardissime iterum rigescit, flexibilitatem servans per integram septimanam vel ultra, pro temperie acris. Flammæ ignis admota accenditur, flagrat; flamma vividissima, non fumante, nec fuliginea, odore non ingrato. Sub deflagratione liquefcit, defluit, & si flamma extinguitur, instar balsami liquidi persistit, & amplius non so-

lidescit. Deflagrat lente, adeo ut segmentum crassitie duorum pollicum & longitudine duorum pedum per integrum nycthemeron flagret. In vase ferreo super ignis flammam collocata, diu nil demutata persistit, & fortem satis calorem patitur, sed si carbonibus candentibus imponitur, unde calor fortior, incipit pingue quoddam sudare, fuscescit, emollitur, & tandem subito funditur, oleum quoddam referens, penitusque liquida fit; sub qua facie persistit etiam ab igne remota, similis balsamo pingui, nec postea solidescit, quamvis in frigore collocetur; hinc ignis flamma validius in hanc resinam agit, quam ignis clausus; ex utroque tamen vinculum ejus penitus dissolvitur, ut in balsamum abeat, postea in resinam elasticam nunquam renascitura. Non solvitur in aqua, neque in spiritu vini; sed si balnei calore diutius digeritur in oleo expresso, ex. gr. ol. nucum juglan. s. lini, vel in oleo stillat., ex. gr. ol. Terebinthinæ, perfecte dissolvitur; si vero solutio inspissatur, mollis & viscosa permanet, & elasticitatem non recuperat. In Spiritu vini camphorato solvitur secundum partem. Ab alcalinis & acidis aut non solvitur, aut solummodo alteratur. In olla Papini digesta, sive cum aqua, sive cum spiritu vini rectificato, nullo modo solvitur, verum persistit, & quasi subcornea fit. Sed in æthere vitrioli, bene præparato, perfectissime solvitur: solutione limpida & pellucida; & vero, quod notabile est, regeneratur

In integrum, salva omni proprietate; etiam elasticitate; sic si solutio hæc aquæ, frigidæ instillatur, generatur pellicula elastica in superficie aquæ; & si supra corpus quoddam solidum mittitur, superinduitur id mox tegmine elastico, ut egregie docet cel. MACQUER.

VIRTUS.

USUS : mechanicus; instrumenta ad clysmata, injectiones.

OBS. Truncus arboris, per corticem usque ad lignum incisus, succum fundit lacteum; qui, recenter collectus, & formis ex terra argillacea illinitus, spicessit, dum fumo spisso ex vegetabilibus & igni moderato exponitur, unde concrevit in formam corii, & augetur crassitudo pro numero stratorum succi, quæ ex integro repetuntur, ut primum ad ciccescere occipiunt priora strata. Hæc denique cuncta coalescunt in unum corpus, quod debitam consistentiam acquirit, dum postremo supra ignem paulo validiorem siccatur. Sub desiccatione varii characteres picturæque facile inscribi possunt. Corium, ex Resina elastica recenter paratum, lutescens est, sed ætate fuscescit, quod citius fit, si superficies cinere vel pulvere terræ adspargatur.

L I G N A.

567. AGALLOCHUM. LINN. *Mat. med.*

523. RUMPH. *Amb. 2. p. 29. **

Sinkoo. KÆMPF. *Amæn. 903. **

Kissina. KÆMPF. *l. c. t. 902. f. 2.*

Agallochum s. lignum Aloës. DAL. *Pharmac. 347. **

Du Bois d'Aquila ou d'Aloës. DE LA LOUBERE *du Royaume de Siam, t. 2. p. 36. **

Du Bois d'Aloës ou Agallochum. GEOFFR.

*Mat. med t. 2. p. 368. **

Pharm. ALOES (Agallochi veri) Lignum.

Locus. Siam, Tonquin, Cochinchina.

FORMA. Lignum non durum, in frustulis vix spithamæis, utrinque planiusculis, obtusis, profunde sulcato-excavatis, sæpe tenuiusculis, subponderosis, ex fusco & cinereo variegatis, nitidiusculis, secamentis fragilibus, resinosis.

PROPR. Odor, dum fricatur, gratus, debilior tamen; sapor gratus, balsamicus; leviter amaricans. *Masticatum* secamentum ligni inter dentes friabile, facile comminuitur, & ubi deglutitur, levis in faucibus remanet acrimonia, cum siccitatis sensatione. Ignis flammæ admotum subito accenditur, flagrat: flamma vivida, luminosa, fumante, fuliginea. Sub deflagratione liquefcit resina fusca, ebullit, consumitur, & spargit odorem gratum, balsamicum; remanente carbone atro, inquinante. Lignum, vitri parieti affricatum, vestigia resinosa relinquit.

VIRTUS.

USUS: Suffimenta.

OBS. 1. Lignum Aloës nunquam occurrit in frustis integris trunci s. ramorum, uti alia ligna, sed semper in frustulis excisis & excavatis; etenim, prout recte observaverunt Auctores, sunt tantummodo frustula resinosa, quæ e truncis arborum subemarcidis s. semimortuis exciduntur, sparsim reperiunda, neque id sine difficultate. Maximi æstimatur, etiam in ipso solo natali, ubi

in domibus opulentiorum & magnatum usurpatur, præcipue ad suffimenta. Sæpe etiam in medicina adhibetur. Statuunt, illud eximium esse excitans, atque insimul alvum laxam restringere. Ego equidem ad suspicandum ducor, lignum hoc minime esse venenatum. Certe RUMPHIUS negat, arborem, ex qua desumitur, lactescere, & probabile vix est, gentes, per longissimum temporis decursum, illud lignum ut suffimentum adhibuisse in ædibus propriis, in conviviis, in conventibus publicis, sicubi pro venenato habuissent. Medici pristini vim hujus ligni excitantem universi laudarunt; dubito tamen fuisse quemquam, qui plus ligno Aloës confusus sit, quam WEDELIUS (a), dum dixit. *Nulum lignum est sub Sole, quantum quidem bucusque noscere est datum, quod hoc assequatur, nedum superet, viribus confortativis, ut, si arbor vitæ quædam stauenda est superesse, hæc, si non vera & genuina, tamen succedanæ ipsique quam proxima, omni merito suo dici debeat.*

OBS. 2. In nostris officinis Lignum Aloës rarius obvenit. Specimen, quod descripsi, a. cel. EDV. SANDIFORT accipi, qui illud in Hollandia comparavit. Inter primarias notas, quibus Lignum Aloës verum dignoscitur, referendum puto, quod vitro affricatum vestigia resinosa post se relinquit. Scilicet fortius fricandum, quoad frictio tarde procedat, ob vestigium scabrum. Hoc vestigium non abluitur aqua, saliva, oleo expresso, vel lixivio alcalino forti, sed duntaxat cum spiritu vini. Cum alcali fixo rubescit.

OBS. 3. De hoc ligno egit J. E. REINBOTH (b), & quidem compilando.

568. ASPALATHUM. LINN. *Mat. med.* 524.
DAL. *Pharm.* 347. *

(a) *Exercit. medico-philolog. decur.* 8. p. 7.

(b) *Dissert. de Agallocho*, quæ recusa existat in VALENTINI *Hist. Simplic.* p. 591.

De l'Aspalathe. GEOFFR. *Mat. med. t. 2. p.*
378.*

Pharm. ASPALATHI Lignum.

Locus. India Orientalis.

FORMA. Lignum præcedenti simile, sed in frustis majoribus, dodrantalibus, utrinque planis, utrinque profunde sulcato-excavatis, ponderosis; obscure fuscum, subnebulosum, minus durum, venis sparsis, longitudinalibus, obscurioribus; secamentis nitidiusculis, subrefinis.

PROPR. Odor vix ullus, etiamsi fricetur; sapor debilis, subaromaticus. *Masticata* secamenta difficiliter comminuuntur. Ignis flammæ admotum lignum accenditur, difficiliter flagrat, a flamma remotum extinguitur, fumat, odore ligni semiputridi accensi. Sub deflagratione liquescit resina fusca, sed in longe minore quantitate, quam in præcedente.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Etiamsi hoc lignum in Europa non est officinale, tamen, quoniam nonnisi obscure adhuc cognitum est, & haberi vix potest genuinum, supervacaneum non duxi illud breviter describere, postquam mihi contigit specimen quoddam hujus ligni Aspalathi veri e Manilla nancisci, & quidem ope cl. C. H. WANMAN, qui illud a Pharmacopœo ejus loci acceperat. Tantam similitudinem habet cum ligno Aloës vero, ut facile seduceret, & probabile est, illud pari modo e truncis semiputridis excidi. Sed tamen ab eo differt odore non fragrante, fumo minime grato, & frustulis majoribus, in quibus occurrit; præterea magis ponderosum est,

color ille obscure fuscus magis æqualis, & si vitri parieti fortiter affricatur, vestigia resinosa non relinquit. Sic inter bina hæc ligna exstans est discrepantia, & desideratur in ligno Aspalatho omne id quod nobile est in ligno Aloës.

569. SANTALUM rubrum. DAL. *Pharmac.*
345.* RUMPH. *Amb.* 2. p. 47.* GEOFFR.
Mat. med. t. 2. p. 427.*

Chum-maraum. BROWN. *Phil. transact.* vol.
23. p. 2057.

Santalum rubrum quibusdam, arbor orientalis Ponnæ facie. PETIV. *Musc.* n. 679.
p. 60.

Pharm. SANTALI RUBRI Lignum.

Locus. Java, Coromandel, circa Paliacatto, Caliatorium, in montibus. *Arbor.*

FORMA. Lignum solidum, pulchre rubrum, in frustis majoribus, extus fuscis, ponderosum, subsonorum; longitudinaliter fissum: fissura undulata; post sectionem transversalem nitidiusculum, nebulosum, fasciis longitudinalibus.

PROPR. Odor debilis; sapor debilis, subadstringens; inter *masticandum* saliva rubra evadit.

VIRTUS: restringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum pulchre rubrum: vitriolo martis obscurascit.

OBS. 2. Lignum Santalum rubrum est medullaris pars arboris, ut observat HERB. DE JAGER (a); qui

(a) *Epist. ad RUMPHIUM*, in VALENTINI *Simplic.* p. 406

infinimul demonstrat, Lignum Caleaturicum nequicquam differre a Santalo rubro vero.

R A D I C E S.

570. CALUMBA. REDI *Experim. natur. p.*
242.

Pharm. CALUMBÆ (*Columbæ*) Radix.

Locus Habitat in continente Asiæ exadversus Ceylonam.

FORMA succ. Radix secta in taleolas, orbiculatas vel in medio fissas, pollicares, tectas cortice perquam rugoso, crassiusculo, brunneo; *parenymate* solidiusculo; post sectionem transversalem notato disco centrali amplo, subfuscescente, picto striis parallelis fuscis, & punctis luteis, recavis, subcontiguis, per series longitudinales & parallelas dispositis, in junioribus radicibus grandioribus, in adultis vero & magis compactis longe minoribus, parvis; annulo corticali pallido sublutescente, æquali.

PROPR. Odor aromaticus, debilior, non ingratus; *sapor* amaricans, acriusculus; *masticata* radix emollitur, solvitur fere, saliva sublutescente, leniter mordet in lingua & faucibus, cum amaritie quadam subinhærente.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubro-lutescens, odore debili, sapore amaro; ex addito vitriolo martis non suscescit, rubescit tamen saturatius.

QBS. 2. Calumba inter recentiora numeranda e

officinalia, quorum virtus & usus ulteriori experientia eruendi sunt. Cl. TH. PERCIVAL (a) experimenta instituit cum hac radice, ex quibus didicit, illam minus resistere putredini, quam Chinchinæ corticem, sed tamen bilis putridam corruptionem cito corrigere. Observavit etiam, pulsus non accelerari ab usu hujus radice. Hinc bonam judicat in diarrhœa, dysenteria, cholera, & phthisi pulmonali, quod etiam expertus loquitur. Generatim laudat hanc radicem, ut egregium roborans, antisepticum, sedativum & antemeticum. In cholera utilissime illam a drachma $\frac{1}{2}$ ad 2, omni tri vel quadrihorio, exhibet, & de prægresso evacuante scrupulosus non est; sed in colica biliosa Ipecacuanham præmittit. In febribus biliosis, hujus radice gr. 15, cum anatica portione Tartari vitriolati, omni trihorio dedit, unde putrida ventriculi saburra correcta fuit, & salutaris diarrhœa sæpe excitata.

571. CHYNLEN. EKEB. in *Litteris Mscr.*

Pharm. CHYNLEN Radix.

Locus. China.

FORMA. sicc. Radix cylindrica, subtoruloso-flexuosa, crassitie culmi secalini, sæpe pennæ anserinæ, in frustulis pollicaribus vel ultra, extus rugosa, subsquamata, luteo-rubra, sæpe setis subulatis frequentibus exasperata, fragilis; *parencymate* colore aureo-luteo, post sectionem transversalem substellato.

PROPR. Odor nullus; *sapor* amarissimus, inhærens; *masticata* comminuitur, saliva luteo-crocea.

VIRTUS : stomachica, subemetica.

USUS : Colica frigida.

(a) *Essays medical and experimental*, &c. vol. 2. p. 3. seq.

OBS. 1. Infusum aquosum luteum, amarissimum; cum vitriolo martis rubescit, alioqui non demutatur.

OBS. 2. E Cantona Chinæ hanc radicem adduxit cl. CAR. GUST. EKEBERG, quod eam ibi vidisset magni esse, tanquam eximium stomachicum, & quamplurimo venire. Chineses infundere istam solent in vino, & cochlearia pauca haurire in colica, indigestione & aliis ejusmodi affectibus. Ego aliquoties infusum hoc adhibui, & quidem cum emolumento, sed deprehendi, id nonnunquam emesin movere, subsequente tamen euphoria.

FINIS.

I N D E X I.

GENERUM.

Acanthus.	pag. 585.	Arctium.	691.
Acer.	880.	Areca.	936.
Achillea.	736-738.	Aristolochia.	762-766.
Aconitum.	507-510.	Arnica.	726.
Acorus.	287.	Artemisia.	707-716.
Actæa.	474.	Arum.	79.
Adiantum.	904-905.	Asarum.	398.
Æthusa.	203.	Asclepias.	176.
Agallochum.	961.	Aspalatum.	963.
Agaricus.	920-923.	Asparagus.	279.
Agrimonia.	404.	Asperula.	62.
Ajuga.	526.	Asplenium.	896-898.
Alcea.	624.	Astragalus.	659.
Alchemilla.	76.	Athamanta.	203.
Allium.	264-274.	Atriplex.	878.
Aloë.	284.	Atropa.	129-130.
Althæa.	622.	Avena.	58.
Ammoniacum.	946.	Bdellium.	951.
Amomum.	1-4.	Bellis.	730.
Amygdalus.	429-433.	Berberis.	290.
Amyris.	309-310.	Beta.	183-184.
Anacardium.	363.	Betonica.	555.
Anacardium.	943.	Betula.	775.
Anchusa.	80-82.	Bixa.	491.
Andropogon.	876-877.	Boletus.	916-918.
Anemone.	513-518.	Borago.	88.
Anethum.	233-235.	Brassica.	602-616.
Angelica.	312-213.	Bryonia.	836.
Anthemis.	740-743.	Bubon.	216-217.
Antirrhinum.	344.	Buxus.	779.
Apium.	243-246.	Cæsalpinia.	359.
Aquilegia.	511.	Calamus.	288.
Arbutus.	379.	Calendula.	750.

Calla.	772.	Copalifera.	954.
Calumba.	966.	Cordia.	151.
Cambogia.	486.	Coriandrum.	222.
Camphorosma.	75.	Coris.	117.
Cannabis.	849.	Corylus.	796.
Caoutchouc.	958.	Costus.	8.
Capparis.	473.	Crocus.	36.
Capficum.	146.	Croton.	809-819.
Caranna.	948.	Cucumis.	831-834.
Cardamine.	595.	Cucurbita.	827-829.
Carduus.	694.	Cuminum.	218.
Carlina.	700.	Cupressus.	809.
Carthamus.	701.	Curcuma.	6.
Carum.	237.	Cuscuta.	78.
Caryophyllus.	497.	Cyclamen.	92.
Cassia.	352-355.	Cynara.	696-698.
Cassine.	249.	Cynoglossum.	83.
Centaurea.	745-747.	Cynomorium	773.
Ceratonia.	890.	Cyperus.	43.
Chærophyllum.	227.	Cytinus.	768.
Cheiranthus.	601.	Daphne.	318-321.
Chelidonium.	475.	Datura.	122-125.
Chenopodium.	179-182.	Daucus.	196.
Chrysanthemum.	731.	Delphinium.	505-507.
Chynlen.	967.	Dianthus.	389.
Cicer.	653.	Dictamnus.	364.
Cichorium.	689-690.	Dolichos.	643-644.
Cicuta.	220.	Doronicum.	729.
Cinchona.	107.	Dorstenia.	74.
Cissampelos.	868.	Dracocephalum.	572.
Cistus.	502.	Drosera.	263.
Citrus.	669-675.	Epidendrum.	761.
Clavaria.	924.	Equisetum.	895.
Clematis.	519.	Ervum.	652.
Cochlearia.	591-593.	Eryngium.	194.
Coffea.	114.	Erysimum.	597-599.
Colchicum..	304-306.	Euphorbia.	407-409.
Conium.	198.	Euphrasia.	577.
Convallaria.	281-283.	Fagara.	73.
Convulvulus.	98-101.	Fagus.	794-795.
Copaifera.	374.	Ferula.	205.

I N D E X I.

Festuca.	48.	Laserpitium.	207-208.
Ficus.	891.	Lathyrus.	649.
Fragaria.	459.	Lavandula.	541.
Fraxinus.	885-886.	Laurus.	329-343.
Fumaria.	630-631.	Ledum.	377.
Galium.	64.	Leontodon.	686.
Genista.	634-636.	Leonurus.	559.
Gentiana.	190-193.	Lepidium.	586.
Geum.	468-470.	Lichen.	910-915.
Glecoma.	552.	Ligusticum.	209.
Glycyrrhiza.	654.	Lilium.	275.
Gnaphalium.	718-719.	Linnæa.	582.
Gossypium.	627.	Linum.	260-261.
Gratiola.	25.	Liquidambar.	798.
Guajacum.	361.	Lonicera.	104-107.
Guilandina.	360.	Lycoperdon.	923-929.
Hæmatoxylon.	368.	Lycopodium.	906-909.
Hedera.	163.	Lyfimachia.	95.
Helianthus.	744.	Lythrum.	402.
Helleborus.	523-524.	Malva.	626.
Herniaria.	178.	Maranta.	7.
Hibiscus.	629.	Marrubium.	558.
Hordeum.	56.	Matricaria.	732-734.
Humulus.	851.	Malaleuca.	678.
Hymenæa.	358.	Melissa.	570.
Hyoscyamus.	126.	Menispermum.	860.
Hypericum.	679.	Mentha.	543-550.
Hyssopus.	538.	Menyanthes.	93.
Jasminum.	10.	Mercurialis.	858.
Jatropha.	824.	Mespilus.	437.
Ilex.	79.	Mimosa.	882-884.
Illicium.	514.	Mirabilis.	102.
Imperatoria.	229.	Momordica.	825.
Indigofera.	656.	Morus.	782.
Inula.	725.	Myrica.	841.
Iris.	38-41.	Myristica.	939.
Isatis.	620.	Myrrha.	949.
Juglans.	791.	Myrtus.	413-415.
Juniperus.	861-866.	Nepeta.	540.
Lactuca.	685.	Nicotiana.	120.
Lamium.	554.	Nigella.	513.

Nymphæa.	488.	Prunella.	575.
Ocymum.	573.	Prunus.	419-428.
Olea	12.	Pulmonaria.	85.
Ononis.	636.	Punica.	417.
Orchis.	758-760.	Pyrola.	381.
Origanum.	561-564.	Pyrus.	438-441.
Oriza.	292.	Quaffia.	370-372.
Oxalis.	395.	Quercus.	786-789.
Pæonia.	503.	Rackafira.	946.
Palma.	937.	Ranunculus.	521.
Papaver.	477-485.	Raphanus.	618.
Parietaria.	877.	Refeda.	406.
Paris.	327.	Rhamnus.	152-155.
Parnaffia.	258.	Rheum,	344-346.
Pastinaca.	231-232.	Rhodiola.	857.
Penæa.	69.	Rhus.	248.
Peruifera.	944.	Ribes.	156-161.
Peucedanum.	204.	Ricinus.	821.
Peziza.	927.	Rofa.	447-453.
Phallus.	925-926.	Rofmarinus.	21.
Phaseolus.	639-642.	Rubia.	65.
Phellandrium.	219.	Rubus.	454-458.
Philadelphus.	412.	Rumex.	294-302.
Phœnix.	933.	Rufcus.	869-870.
Physalis.	133.	Ruta.	365.
Pimpinella.	239-242.	Saccharum.	44.
Pinus.	799-807.	Sagapenum.	953.
Piper.	27-29.	Salicornia.	8.
Piftacia.	842-845.	Salix.	838.
Pifum.	646.	Salfola.	186.
Plantago.	70-72.	Salvia.	22-25.
Poinciana.	357.	Sambucus.	251-253.
Polygala.	632.	Sanicula.	194.
Polygonum.	322-326.	Santalum.	313.
Polypodium.	899-900.	Santalum.	965.
Polytrichum.	909.	Santolina.	702.
Populus.	856.	Saponaria.	386.
Portulaca.	400.	Satureja.	535-537.
Potentilla.	463-465.	Saxifraga.	384.
Poterium.	785.	Scabiofa.	60-61.
Primula.	90.	Scandix.	223-225.

INDEX I.

Scilla.	277.	Thlaspi.	972. 589.
Scorzonera.	683.	Thymus.	567-569.
Scrophularia.	581.	Tilia.	492.
Secale.	49.	Toluifera.	367.
Sedum.	391-393.	Tordylium.	195.
Sego.	931.	Tormentilla.	466.
Sempervivum,	411.	Tragopogon.	682.
Sinapis.	616.	Trapa.	74.
Sifon.	215.	Trifolium.	661-663.
Sifymbrium.	596.	Trigonella.	664.
Sium.	214.	Triticum.	51-55.
Smilax.	853-854.	Tropæolum.	307.
Solanum.	134-144.	Tuffilago.	720-722.
Solidago.	724.	Ulmus.	188-189.
Sorbus.	435-436.	Urtica.	780.
Spigelia.	96.	Vaccinium.	314-317.
Spinacia.	847.	Valeriana.	30-33.
Spiræa.	443-445.	Veratrum.	871-875.
Statice.	259.	Verbascum.	118.
Strychnos.	148-151.	Veronica.	17-19.
Styrax.	382.	Vicia.	650.
Symphytum.	86.	Vinca.	175.
Tamarindus.	34.	Viola.	752-757.
Tamarix.	257.	Viscum.	839.
Tanacetum.	703-705.	Vitex.	585.
Teucrium.	528-534.	Vitis.	165-174.
Thea.	494-497.	Winterania,	399.
Theobroma.	665.		

INDEX II.

OFFICINALIUM ET CULINARIUM.

Abelmoschus.	629.	Amylum.	51.
Abies.	807.	Anacampseros.	392.
Abrotanum.	707.	Anacardium occident.	363.
Absinthium ponticum.	710.	— orientale.	943.
— vulgare.	711.	Anethum.	233.
Acacia nostras.	428.	Angelica fativa.	212.
Acer.	880.	— sylvestris.	213.
Acetosa.	300.	Anime.	358.
— rotundifolia.	303.	Anisum.	242.
Acetosella.	395.	— stellatum.	514.
Acetum.	165.	Anserina.	463.
Aconitum.	507.	Anthophyllus.	498.
Acorus palustris.	40.	Anthora.	510.
Actæa.	474.	Anthos.	21.
Adianthum.	904.	Apium.	246.
— aureum.	909.	Aquilegia.	511.
Agallochum verum.	962.	Arabicum gummi.	882.
Agaricus deliciosus.	921.	Aristolochia fabacea.	630.
— optimus.	916.	— longa.	766.
— præparatus.	918.	— rotunda.	765.
Agnus castus.	585.	— trilobata.	763.
Agrimonia.	404.	— vulgaris.	766.
Alcanna.	82.	Armeniaca.	427.
Alchemilla.	76.	Armoracia.	593.
Alkekengi.	133.	Arnica.	726.
Alliaria.	600.	Artemisia rubra.	713.
Allium.	266.	Arum.	769.
Aloës lignum.	962.	Afarum.	398.
— succus.	284.	Aspalatum.	964.
Althæa.	622.	Asparagus.	279.
Ammi verum.	216.	Assa foetida.	205.
Ammoniacum.	946.	Atriplex fativa.	879.
Amygdala dulcis.	430.	— sylvestris.	180.
— amara.	431.	Avellana.	796.

I N D E X II.

Avena.	59.	Bryonia.	965.
Aurantium.	675.	Buglossa.	836.
Auricula judæ.	927.	Bursa pastoris.	80.
Balauftiorum flores.	417.	Buxus.	589.
Balsamita.	706.	Cacao.	780.
Barba hirci.	682.	Caffè.	665.
—— caprina.	924.	Cajeput.	114.
Barbarea.	598.	Calamus vulgaris.	679.
Bardana.	691.	Calendula.	287.
Basilicum.	573.	Calla palustris.	750.
Bdellium.	951.	Calumba.	772.
Beccabunga.	19.	Cambogia.	966.
Bedeguar.	451.	Campefcantum lign.	486.
Behen oleum.	360.	Camphora.	368.
—— rubrum.	259.	Camphorata.	334.
Belladonna.	131.	Canadense balsam.	76.
Bellis minor.	730.	Canella alba.	799.
—— pratensis.	731.	Cannella alba.	400.
Benzoë.	810.	Cannabis.	849.
Berberis.	290.	Capillus veneris.	905.
Bergamot.	678.	Capparis.	473.
Beta alba.	185.	Caprifolium.	107.
—— rubra.	183.	Caranna.	948.
Betonica.	556.	—— nigra.	949.
Betula.	775.	Cardamomum minus.	3.
Biftorta.	323.	Cardiaca.	559.
Bonus-Henricus.	179.	Cardopatia.	700.
Borago.	88.	Cardunculus.	698.
Botrys.	181.	Carduus benedictus.	748.
Bovifta.	929.	—— Mariæ.	894.
Branca urfi.	586.	Caricæ pingues.	892.
Brasilianum lignum.	359.	Carlina.	700.
Brassica alba.	604.	Carthamus.	701.
—— Botrytis.	608.	Caryophyllata.	468.
—— Brocoli.	610.	Caryophyllus aromat.	498.
—— gongylodes.	615.	Carvi.	238.
—— rubra.	607.	Cascarilla.	815.
—— fabauda.	606.	Caffia caryophyllata.	415.
—— fabellica.	611.	—— Fiftula.	355.
—— feftilis.	612.	—— lignea.	333.
Britanica radix.	297.	Castanea.	794.
		Cataputia minor.	409.

Catechu.	936.	Colocynthis.	831.
Centaurium minus.	192.	Colubrinum lignum.	151.
Centumnodia.	325.	Columbo.	966.
Cepa.	268.	Conium.	199.
— ascalonica.	270.	Consolida major.	87.
— oleracea.	271.	— media.	527.
— sectilis.	274.	— regalis.	505.
Cerasus autumnalis.	422.	Contrajerva.	75.
— nigra.	422.	Copaiva.	374.
— rubra.	422.	Copal.	954.
Cerefolium.	225.	Coriandrum.	222.
— hispanicum.	223.	Coris.	117.
Ceterach.	897.	Corylus.	796.
Chamædrys.	534.	Costus arabicus.	8.
Chamæmorus.	458.	Cotula foetida.	741.
Chamæpitys.	528.	Crepitus lupi.	929.
Chamomilla nostras.	734.	Crocus.	36.
— romana.	740.	Cubeba.	29.
Champignon.	920.	Cucumis.	834.
Chanterelle.	922.	Cucurbita.	829.
Cheiri.	601.	Culilavan.	342.
Chelidonium majus.	475.	Cupressus.	809.
— minus.	521.	Curcuma.	6.
Chenopodium anthel- minthicum.	183.	Cuscuta.	78.
China.	855.	Cyanus.	746.
Chinchina.	108.	Cyclamen.	92.
Chynlen.	967.	Cydonia.	442.
Cicer.	653.	Cyminum.	218.
Cichorium.	689.	Cynara.	696.
Cicuta aquatica.	220.	Cynoglossum.	83.
Cicutaria.	227.	Cynobatos.	451.
Cina.	708.	Cyperus longus.	43.
Cinnamomum indic.	331.	— rotundus.	44.
— verum.	330.	Dactylus.	933.
Citrullus.	829.	Datura.	126.
Cstrus.	669.	Daucus creticus.	203.
Cocculi indici.	860.	— sativus.	196.
Coccumgnidium.	321.	Dictamnus albus.	364.
Cochlearia.	591.	— creticus.	561.
Colchicum.	304.	Dolichos urens.	643.
		Doronicum.	729.

Nicotiana.	120.	Petasites.	722.
Nigella.	513.	Petrofelinum.	243.
Nummularia.	95.	— macedonicum.	216.
Nux aquatica.	74.	Peucedanum.	204.
— moschata.	939.	Phallus esculentus.	925.
— vomica.	148.	— Mitra.	926.
Nymphæa.	489.	Phaseolus.	639.
Olibanum.	865.	— floralis.	640.
Oliva.	12.	— nanus.	642.
Ononis.	636.	— saccharatus.	641.
Opium.	477.	Phellandrium.	219.
Opoponax.	232.	Philadelphus.	412.
Origanum creticum.	562.	Phu.	32.
— vulgare.	563.	Pichurim.	343.
Orleans.	491.	Pimpinella alba.	239.
Oryza.	293.	— italica.	785.
Oxycoccos.	317.	— nigra.	241.
Padus.	421.	Pinus.	802.
Pæonia.	503.	Piper album, nigrum.	28.
Palmae oleum liqui-		— jamaicense.	416.
— sebaceum.	821.	— indicum.	146.
Panis.	49-51.	— longum.	29.
Papaver.	477.	Pisum.	646.
— Rhœas.	485.	Pistacia.	843.
Paradisi grana.	4.	Plantago.	70.
Pareira brava.	868.	Polium creticum.	530.
Parietaria.	877.	Polypodium.	899.
Paris.	327.	Pomum borsdorffian.	438.
Passulæ corinthiacæ.	174.	— renetium.	438.
— majores.	165.	Populus.	856.
Pastinaca.	231.	Porrum.	264.
Patientia.	294.	Portulaca.	401.
Pavanæ lignum.	818.	Potatoë.	136.
Pentaphyllum.	465.	Primula veris.	90.
Pepo.	827.	Pruna brignolensia.	425.
Peragua.	249.	— Catharinæ.	425.
Perfica.	434.	— damascena.	425.
Perficaria.	324.	— gallica.	425.
Peruvianum balsam.	944.	Prunella.	575.
Peruvianus cortex.	108.	Pruneola.	425.
		Psyllium.	72.

<i>Psarnica.</i>	736.	<i>Ruta hortensis.</i>	365.
<i>Pulegium.</i>	549.	— <i>muraria.</i>	898.
<i>Pulmonaria.</i>	85.	<i>Sabadilla.</i>	875.
— <i>arborea.</i>	914.	<i>Sabina.</i>	867.
<i>Pulsatilla nigricans.</i>	516.	<i>Saccharum.</i>	44.
<i>Pyrethrum verum.</i>	743.	<i>Sagapenum.</i>	953.
<i>Pyrola.</i>	381.	<i>Sagu.</i>	931.
<i>Pyrus.</i>	440.	<i>Salep.</i>	758.
<i>Quassia.</i>	370.	<i>Salicaria.</i>	403.
<i>Quercus.</i>	789.	<i>Salicornia.</i>	9.
<i>Rackasira balsamum.</i>	946.	<i>Salix.</i>	838.
<i>Radix omnia sanans</i>	861.	<i>Salvia.</i>	23.
<i>Ranunculus albus.</i>	518.	<i>Sambucus.</i>	253.
<i>Rapa.</i>	603.	<i>Sancti Ignatii faba.</i>	150.
<i>Raphanus.</i>	618.	<i>Sanctum lignum.</i>	362.
— <i>niger.</i>	619.	<i>Sandaraca.</i>	864.
— <i>ruficanus.</i>	593.	<i>Sanguis draconis.</i>	288.
<i>Resina elastica.</i>	959.	<i>Sanicula.</i>	195.
<i>Rhabarbarum verum.</i>	347.	<i>Santalum.</i>	313.
— <i>monachor.</i>	296.	— <i>rubrum.</i>	965.
<i>Rhaponticum.</i>	344.	<i>Santolina.</i>	702.
<i>Rheum.</i>	347.	<i>Santonicum.</i>	708.
<i>Rhodia.</i>	857.	<i>Sapo.</i>	12.
<i>Rhodium.</i>	634.	<i>Saponaria.</i>	386.
<i>Rhœas.</i>	485.	<i>Sarcocolla.</i>	69.
<i>Ribes nigrum.</i>	158.	<i>Sarsaparilla.</i>	853.
— <i>rubrum.</i>	156.	<i>Sassafras.</i>	341.
<i>Ricinus vulgaris.</i>	821.	<i>Satureja.</i>	535.
— <i>major.</i>	824.	<i>Satyrium.</i>	760.
<i>Roccella.</i>	915.	<i>Saxifraga alba.</i>	384.
<i>Rosa alba.</i>	453.	— <i>rubra.</i>	443.
— <i>damascena.</i>	448.	<i>Scabiosa.</i>	61.
— <i>rubra.</i>	400.	<i>Scammonium.</i>	99.
— <i>sylvestris.</i>	451.	<i>Scilla.</i>	277.
<i>Rosmarinus.</i>	21.	<i>Schœnanthus.</i>	876.
— <i>sylvestris.</i>	377.	<i>Schœnoprasum.</i>	273.
<i>Ros solis.</i>	263.	<i>Scolopendrium.</i>	896.
<i>Rubia tinctorum.</i>	66.	<i>Scordium.</i>	533.
<i>Rubus arcticus.</i>	456.	<i>Scorodoprasum.</i>	269.
— <i>idæus.</i>	455.	<i>Scorzonera.</i>	683.
<i>Ruscus.</i>	870.	<i>Scrophularia foetida.</i>	581.

Sebesten.	152.	Tamariscus.	257.
Secale.	49.	Tanacetum.	704.
Sedum minus.	393.	Taraxacum.	687.
Sempervivum.	411.	Tartarus.	165.
Senega.	633.	Telephium.	391.
Senegal gummi.	885.	Terebinthina argento-	
Senna.	353.	ratenfis.	801.
Serpentaria virginiana.	764.	—— communis.	804.
Serpyllum.	567.	—— cypria.	844.
Seseli creticum.	195.	—— veneta.	802.
Sigillum Salomonis.	283.	Terra Catechu.	936.
Siler montanum.	208.	—— japonica.	936.
Siliqua dulcis.	890.	Thea bohea.	495.
Simarouba.	372.	—— viridis.	497.
Sinapi.	616.	Thlaspi.	589.
Sisarum.	214.	Thymus creticus.	537.
Soja.	644.	—— vulgaris.	569.
Solanum.	144.	Tilia.	492.
—— tuberosum.	136.	Tilli grana.	818.
Soldanella.	101.	Tolu.	367.
Sophia.	596.	Tormentilla.	467.
Sorbus aucuparia.	435.	Tragacantha.	659.
—— domestica.	437.	Trichomanes.	897.
Souda.	186.	Trifolium album.	663.
Spica celtica.	33.	—— aquaticum.	93.
—— nardi.	877.	—— fibrinum.	93.
Spigelia.	96.	Triticum.	51.
Spina cervina.	152.	Tuber.	928.
Spinacia.	847.	Tunica.	389.
Spiritus vini.	165.	Turpethum.	100.
Staphisagria.	507.	Tuffilago.	720.
Stechas citrina.	718.	Valeriana major.	32.
Storax vulgaris.	382.	—— sylvestris.	31.
—— liquid.	799.	Vanilla.	761.
Stramonium.	113.	Verbascum.	118.
Suber.	786.	Veronica.	17.
Sumach.	248.	Victoralis.	265.
Tabacum.	120.	Vinca pervinca.	175.
Tacamahacæ gummi.	73.	Vinum.	165.
—— in testa.	73.	Viola.	752.
Tamarindus.	34.	—— tricolor.	755.

Virga aurea.	724.	Vomica nux.	148.
Viscum.	839.	Urtica major.	781.
—— aucuparium.	79.	Uva ursi.	380.
Vitis.	165.	Uvularia.	869.
—— idæa.	316.	Winteranus cortex.	400.
Ulmaria.	445.	Zedoaria.	5.
Ulmus.	189.	Zingiber.	1.
Unguentarius cortex.	188.		

winca reg. 1/1

